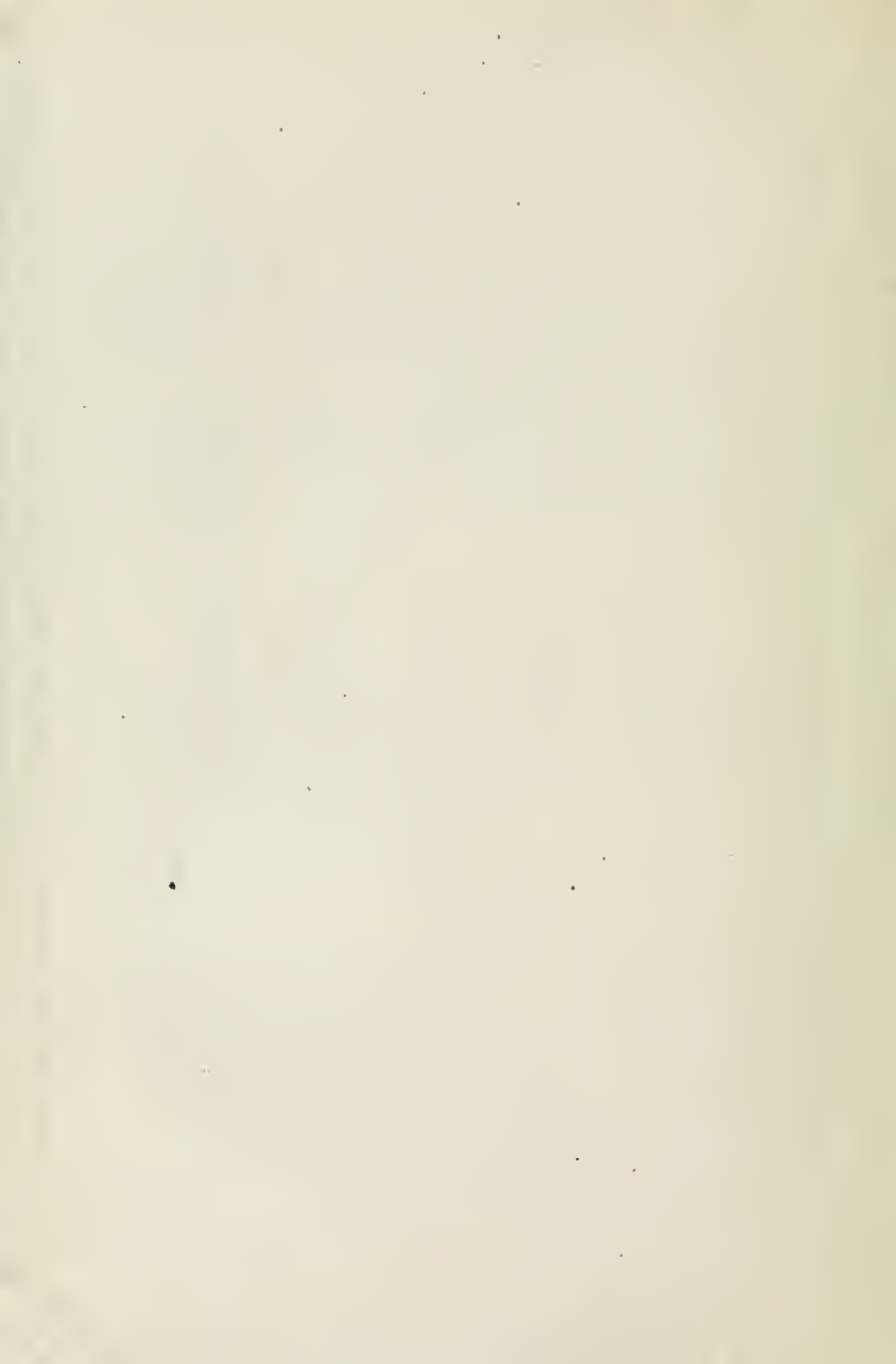

3 1761 04409 2047

C. IVLII SOLINI

COLLECTANEA RERVM MEMORABILIVM.

ITERVM RECENSIVIT,

TH. MOMMSEN.

168397.

9. 1. 22.

BEROLINI
APUD WEIDMANNOS
MDCCCXCV

BIBLIOTHECIS

GVELFERBYTANAE LEIDENSI PARISINAE

QVARVM BENIFICIO

TRES SOLINI OPTIMI CODICES FVERVNT SIMVL DOMI APVD EDITOREM
ET DVM LIBELLVS EXCVDITVR MANSERVNT

GRATO ANIMO

EDITOR BEROLINENSIS

LIBRI ADHIBITI

classis primae:

- R* = Vaticanus 3342 saec. X (deficit p. 197, 2—202, 14. 203, 14—216)
[*R*] = Vaticanus reginae 1875 saec. XIV descriptus ex *R*, collatus
ubi is deficit; ipse finit p. 214, 4
C = Casinas 391 saec. XI
N = Havniensis 444 saec. XI
H = Heidelbergensis saec. XI
**H* = idem et Anonymus Leidensis Voss. fol. 113 consentientes
[*H*] = Heidelbergensis ab Anonymo Leidensi dissentiens

classis secundae:

- L* = Leidensis Voss. quart. 87 saec. IX (deficit p. 194, 15)
[*L*] = eiusdem libri supplementum saec. XIII (incipit p. 191, 15)
M = Parisinus 7230 saec. X corruptus vel deficiens inde a p. 174, 12
Q = Parisinus 7230 *A* saec. X collatus ibi ubi deficit *M*
G = Guelpherbytanus Gudianus 163 saec. X inde a p. 28, 15
B = Basileensis F II 33 saec. XIV hic illic adhibitus

classis tertiae:

- S* = Sangallensis 187 saec. X
A = Angelomontanus saec. X (deficit p. 60, 20—63, 2. 163, 10—166, 5)
F = Florentinus Laurentianus S. Crucis 20 sin. 2 saec. XI/XII, collatus ibi ubi deficit *A*
P = Parisinus 6810 saec. X

Libri reliqui adhibiti p. 7. 8. 14—16. 22—24. 30. 117. 118. 139. 140. 150. 151.
164. 207—216 designantur numeris iis quos habent in recensu (infra
p. XXX — LII. LVI. LVII)

- a b* minusculae litterae adiectae ad codicis notam significant lectionem a prima manu positam (*a*), deinde emendatam ab eadem (*b*); altera utra ubi sola ponitur, lectio quae non ponitur consentit cum textu
1. 2 minusculi numeri similiter adiecti ad codicis notam significant lectionem a prima manu positam (1), deinde emendatam a manu diversa (2)
t v minusculae litterae similiter adiectae distinguunt duas lectiones in codice reperiri, alteram in textu (*t*), alteram pro varia lectione (*v*)
* asterisco in textu notavimus locos emendatos coniectura.

I. AVCTOR ET AVCTORITATES

C. Iulii Solini tria nomina plena habet codex classis secundae Auctoris nomina.
M tam in inscriptione libri quam in subscriptione laterculi praemissi reliquis eiusdem classis libris aut mutilis aut auctoris nomine destitutis. eadem tria nomina agnoscunt libri ordinis tertii omnes. *Iulium Solinum* auctorem appellant libri ordinis primi in subscriptione omnes (*CNI* deficiente *R*) itemque Aldhelmus et Dicuil. epistulae, quae praefationis locum obtinet, libri boni omnes excepto uno *H* solum *Solini* vocabulum praescribunt. denique Romanae aetatis auctores qui Solinum laudant omnes Genealogus a. 455 Priscianus Isidorus solum cognomen ponunt. — Temere omnino coniecit Valesius (ad Dionem 74, 8) auctorem huius libri esse nominatum a Dione (72, 12. 74, 2) Iulium Solonem infimae dignitatis senatorem caesum Severi iussu a. 193. inter personas honestiores Solinum cognomen equidem non deprehendi et admodum rarum est apud plebeios quoque: invenitur tamen *C. Iulius Solinus* in titulo Asturicensi C. I. L. II, 2650, *Solinus* nude in Britannico C. VII, 31 et in vasculis C. VII, 1331, 104. 1336, 1081. 1082. XII, 5686, 847. — *Grammaticus* auctor dicitur in subscriptione librorum classium secundae et tertiae, potestque appellatio ea proficisci aut ab auctore ipso aut a librario aequaervo, ut Prisciani laudibus in Anastasium subscriptum est ‘*dictae a Prisciano grammatico*’ et librarius aequalis arti grammaticae eius subscribens eum appellat *eloquentissimum grammaticum doctorem suum*. sane scholasticum arguit libellus universus, scilicet hominem qui totum se libris neque iis multis mancipavit nec quicquam unquam ipse conspicatus expertusve sit: non indigna tali auctore praecipua admiratio fascium domum professoris pulsare veritorum (c. 1, 122). at de ea re neque quicquam certo sciri potest nec multum interest.

Adventus, cuius nominis viro auctor libellum inscripsit, cognomen Adventus. est non frequens et servorum fere (C. I. L. VIII, 3288. 3291. X, 6575)

vel plebeiorum (l. c. III, 6010, 2. V, 436. VI, 10576. VIII, 4609. S119. X, 7369. XII, S13. XIV, 2714) exeunte demum saeculo secundo admissum inter senatoria, scilicet usi esse inveniuntur eo cognomine tam Antistii, nimirum Q. Antistius Adventus Postumius Aquilinus titulum Thibiltanorum (C. I. L. VIII S. 18893. 18906), consul imperante Marco, quam Oclatinii, nempe Oclatinus Adventus post gregalem militiam et equestres dignitates factus consul ordinarius a. 218 (Hirschfeld *Verw. gesch.* 1, 232). et ad hunc quidem libellum olim rettulit Dodwellus (tam apud Hudsonem geogr. Gr. min. t. II diss. praemissae p. 71 seq. quam in eph. *hist. crit. de la rép. des lettres.* Amstelaedami 1717 p. 37 seq.). obstat autem ei similive coniecturae, quod epistula dedicatoria non solum dignitatis publicae nullum indicium facit, sed ne viri clarissimi quidem titulum nomini addit, id quod ea aetate, qua Solinum scripsisse veri simile est, omitti non debuit. itaque Adventi vocabulum pariter atque auctoris ipsius ut labenti aetati magis convenit quam florenti, ita ad tempora accuratius definienda parum valet.

Quo loco libellus scriptus sit, ex ipso non intellegitur, nisi quod cum provinciae omnes memorentur, nulla emineat, inde conicere possis auctorem scripsisse Romae vel certe in Italia.

De Solini
aetate.

Magis refert quaerere de aetate, qua scripsit Solinus. vixisse eum aliquantum ante Theodosium II (401--450) inde apparet, quod classis primae libri ii qui pertinent ad familiam Heidelbergensis ducti sunt ab exemplo scripto *studio et diligentia d. n. Theodosii invictissimi principis*, (vide infra p. XCVIII). eodem redit, quod ex scriptoribus aetatis certae, quos Solino usos esse constat, antiquissimus est, sicut infra (p. XXV) videbimus, Augustinus in commentariis de civitate dei scriptis c. a. 426, cum nomine eum eorum qui extant primus laudet Genealogus a. 455. nam Capellam fuerunt quidem nuper, qui ad tertium saeculum revocarent, sed neque eius opinionis argumenta satis certa protulerunt et ipsa Solini expilatio auctoris praeterea quod sciamus a quinto demum saeculo adhibiti parum ei favet. quare cum quinto saeculo Solini liber iam pervulgatus fuerit, a feliciores autem litterarum Latinarum aetate tam rerum eius exilitas quam sermonis infantia abhorreat, hoc restat quaerendum, utrum saeculo tertio probabilius adscribatur an quarto. quorum equidem illud praetulerim. Byzantium ibi tantum nominari (c. 1, 79. 10, 17), non Constantinopolim neque ullum adesse vestigium provinciarum divisionis Diocletianae et Constantinianae, etsi non flagitat, ut in opere compilato, tamen suadet ut auctor vixerit ante Constantinum. suadet idem praenomen, siquidem vere habuit auctor, quarto saeculo iam rarescens. christianae religionis praeterea vestigia adsunt nulla: nam quam possis eo referre

narrationem de pomis cinerescentibus Sodomi et Gomorri (c. 35, 8) originis omnino Iudaicae, eius notitia iam invenitur non solum apud Iosephum (bell. Iud. 4, 8, 4), sed etiam apud ipsum Tacitum (hist. 5, 7). denique citari ut testem sermonis Latini Solinum a Prisciano facit, ne nimis recentem illum habeamus: quamquam ille adlegat similiter non solum Ulpianum, sed etiam Ammianum et Vegetium, videnturque omnino auctores in scholis Byzantiis lectitati et explanati, quorum e numero Solinum fuisse crediderim, apud Priscianum interdum se insinuasse inter testimonia auctorum antiquiorum et vere receptorum. quae omnia licet singula infirma sint, tamen coniuncta vix admittunt, ut ad quartum saeculum Solinum detrudamus. — Argumenta alia, quibus docti viri Solini aetatem definire sibi visi sunt, vere certiora indicia nulla suppeditant. nam quod Dodwello (apud Hudsonem geogr. Graec. 2, 71) in mentem venit Artaxerxem Hierichuntis expugnatorem (c. 35, 7) esse eius nominis regem Persarum, contra quem bellum gessit Severus Alexander, equidem quo pertineat parum credibilis illa de Hierichunte narratio non magis scio quam Salmasius, hoc scio neque a Solino usquam talia citari ipsius aetate gesta neque Artaxerxen illum attigisse Palaestinam. deinde quod ex loco c. 54, 13 Salmasius in prolegomenis effecit Persas Solinum scribere *quondam Parthos nominatos esse* itaque vixisse eum aliquantum post Severum Alexandrum, hoc argumentum nec per se satis firmum totum evanuit, postquam melioribus libris collatis vocabulum quod est *quondam*, in quo tota res vertitur, patefactum est proficisci ab interpolatore: unde iam apparet Persarum Parthorumque nomina Solinum non aliter usurpare atque usurparat Plinius. paullo gravius indicium praebet quod Solinus c. 50, 2 referens Pliniana (6, 54) de sericis matronarum vestibus addit nunc etiam viros iis uti: holosericis certe primus Romanorum usus esse fertur Elagabalus (218—222) teste biographo (c. 26 cf. vita Sev. Alex. 40; vita Tac. 10; Dio 43, 24), licet subsericae etiam viris antea in usu fuisse videantur nec diu observatum sit senatusconsultum a. p. C. 16 factum (Tac. ann. 2, 33; Dio 57, 15), ne veste serica viri uterentur (Sueton. Gai. 52; Dio 59, 26; Becker in Gallo 3, 156). his adde quae auctor scribit de camelis post translationem sit peregrina loca facile morbos trahentibus (c. 49, 11), de circi spectaculis equorum (c. 45, 12), denique, si placet, senilem temporum quae fuerunt admirationem et sui aevi obiurgationem, quo exempli causa nemo nascatur non minor parentibus suis (c. 1, 90): habebis sane labentis saeculi indicia nec dubia nec pauca magisque digna Valeriani et Gallieni temporibus quam Antoninorum, ut tamen ad certiora progredi vix liceat propter ipsam auctoris exilitatem.

Plinii liber chorographia.

Scriptis autem Solinus sub indice *Collectaneorum rerum memorabilium* (nam hunc neque alium ullum libello ab eo inscriptum esse infra (p. XCVII) docebitur) chorographiam ita comparatam, ut in singulis locis non tam ad utilia et scitu necessaria attenderet quam, ut ipse ait, ad memorabilia, quo quid significet, exponit satis accurate in praefatione. ordinem locorum sequitur eum, ut primum proponat Europam incipiens ab urbe et Italia cum insulis (c. 1—6), post has Graeciam cum Thessalia Macedonia Thracia insulisque Graecis (c. 7—11), mox Pontica et Scythica (c. 12—19), porro Germaniam Galliam Britanniam Hispaniam (c. 20—23) percensens; deinde enarret Africam a Mauretania ad Aegyptum (c. 24—35); finiat denique in Asia, describens Arabiam et Syriam (c. 33—37), Asiam minorem (c. 38—45), Assyriam Indiam Parthiam (c. 46—56). — Nostra maxime interest scire, unde sua habuerit Solinus; videbimusque iam quos auctores adhibuerit tam superstites adhuc, qui sunt duo Plinius maior et Mela, quam deperditos.

auctores a Solino adhibiti.

Solinus quid habuerit ex Plinio.

Ex Plinii naturae historia pleraque a Solino tradita proficisci norunt philologi vel ii qui Solinum numquam evolverunt. eius expilavit tam libros geographicos sive, ut inscripsit Plinius, de sitibus gentibus maribus cet. (3—6), quam librum de homine (7) librosque de animalibus (8—11), item de arboribus, sed de solis peregrinis (12. 13), denique de gemmis (37), reliquis omnibus aut rarissime adhibitis aut omnino omissis. id quod accurate convenit cum ipsius auctoris praefatione c. 4, nisi quod gemmae ibi non nominantur nisi in recensione interpolata. caput autem de homine 1, 53—127 excerptum maxima ex parte ex Plinii libro septimo adiecit urbis descriptioni, animalia et arbores in suis quaeque patriis terris enarravit (cf. 1, 53). — Iam Plinii naturae historia cum extet integra, epitomen hanc docti viri hodie fere contemnunt, nec sine causa. nam sane perparvum interest scire quibus artibus saeculi tertii scholasticus Plinium quasi scriptorem iusto simpliciore loqui docnerit tumide et perplexe et insipide, cuius si placet exemplum luculentum considerare, expende quid effecerit ille c. 24, 3—6 ex Plinianis 5, 3. 1) nec magis persequendi sunt ridiculi magistruli errores, qui ne verba quidem recte separare valuerit et ex iis quae sunt *ab Delo* et *ad Dirim* apud Plinium (4, 67. 5, 13) procluderit portenta nominum *Abdelum oppi-*

1) *Ibi regia Antaei certamenque cum Hercule et Hesperidum horti. adfunditur autem aestuarium e mari flexuoso meatu, in quo dracones custodiae instar fuisse nunc interpretantur. amplectitur intra se insulam, quam solam e vicino tractu aliquanto excelso non tamen aestus maris inundant. extat in ea et ara Herculis nec praeter oleastros aliud ex narrato illo aurifero nemore.*

dum (c. 11, 26) et *Addirim montem* (c. 24, 15): qui cum Plinius (4, 13) *in Achaia novem montium notissimum Scioessam esse* scribat, non solum ipsam Scioessam inde faciat *locum novem collium* (c. 7, 5), sed etiam statim nescio quid garrere incipiat de nemorum eius opacitate: denique qui cum Plinius (37, 46) scribat Neroni principi adlatam esse electri glebam XIII pondo, deceptus ambiguitate lineae quae numeros distinguit tam simplices quam millenarios, effecerit inde (c. 20, 11) donum missum esse Neroni electri tredecim milia librarum. sane quae omnia dominatur Nemesis per hunc epitomatores admissum ultus est Theophrastum aliosque auctores plurimos non multo melius aliquando tractatos a Plinio, sicut deinde rursus vindictam Plinii exegit de Solino per Capellam Isidorumque, inventorem illum insulae si diis placet Teode creatae ex Solinianis c. 56, 16 [*proxima*]t eode[*ni nomine*], hunc repertorem fluvii Oscori inde oriundi, quod apud Solinum c. 15, 19 *montes Moschorum*, id est τῶν Μόσχων, *Phasidem fundunt*. talia non praetereunda quidem sunt, cum et auctoris et saeculi indoles inde patescat: omnia vero huius generis percensere cum nec prosit neque iuvel, talis auctoris insectationem et ex tali hoste triumphum iis relinquimus, qui muscas venantur quosque nullius unquam victoriae puduit. — Origine Pliniana quae sunt tres fere partes libelli implementia, a nobis, ne obruant utiliora, distincta sunt adscriptis paragraphis Plinianis quae Solinianis respondent, neque ulli unquam usui futura nisi ad fundandam librorum Plinianorum emendationem. in qua quod adhuc Solinus suum locum non tenuit, habet excusationem propter contextum Solini ipsius nunc demum satis stabilitum: iam vero hac eius recognitione instituta spero fore ut Plinii editores futuri diligentius Solinum adhibeant. hic aliquot locos adscripti monstraturos, quid adhuc ex Solino Plinius proficere possit. 3, 50 verba in omnibus hodie notis Plinii libris sic corrupta: *Pisae . . . ortae a Pelope Pisisque sive a Tentanis Graeca gente* (nam quam eius loci explicationem proposuit Salmasius in Solin. p. 43, ea mihi quidem non probatur) ex Solino p. 32, 9 sic emendantur: *ortae a Pelopidis*. — 6, 203 quod est in Parisino 6795 (*E* Dettleseni) *ombriou*, cum reliqui habeant *oudriou*, Solinus firmat scribens c. 56, 16 *embrion* similiterve. — 37, 71 lectionem librorum nostrorum: *qui tamen virides* (vel *uiris*) *uasci videntur* (vel *nascuntur*) *quoniam oleo meliores fiunt* sine dubio hiantem vel corruptam certum est Solinum non ante oculos habuisse scribentem c. 15, 27: *sed mero viridi proficiunt oleo, quamvis natura inbuantur*, et veri simile quaedam apud Plinium excidisse. — Denique 37, 164 Solinus c. 2, 43 lectionem librorum Leidensis et Laurentiani *fulminibus et typhoni* tuetur contra librum Bambergensem, in quo est *fasciuationi-*

Utilitas Plinianorum apud Solinum ad crisi Plinianam.

bus. — Ex his luculenter apparet utilitas libelli Soliniani non tam ad emendanda verba Plinii quam ad leges recognitionis stabiliendas codicumque proprietatem recte aestimandam.

Alter auctorum a Solino adhibitorum, quem nos quoque habemus, **Mela** est. ex eius chorographia quae excerpit, eodem loco habenda sunt atque excerpta Pliniana nec futuro Melae recognitori neglegenda, quamquam propter ambitum multo minorem longe minoris utilitatis.

Venimus ad ea quae habet Solinus neque ex Plinio sumpta neque ex Mela. horum quae adiecit suo ingenio excogitata et ita comparata, ut pateat propter ea librum nullum inspectum esse, a nobis in margine signata nomine auctoris, iis nihil omnino proficimus: bonum factum quod haec sunt perpauca. — E contrario ea quibus adscripsimus aut ignoti auctoris notam aut Pliniani loci aucti, digna sunt quae omni cura expendantur, id quod deinceps facilius fieri poterit seiunctis his a meris excerptis Plinianis, quibus antea quodammodo sepulta iacebant. nec tamen hoc praesto omnia illa, quibus notae supra dictae appositae inveniuntur, vere proficisci ab auctore deperdito. immo multa eorum aut ita vulgaria sunt, ut dubites utrum scholasticus ea memoriter protulerit an ex libro aliquo vulgari depromserit, aut possunt derivata esse ex ipsis Plinianis modo temere actis ex ingenio, modo memoriae lapsu detortis et confusis. exempli causa in loco de Gauloe insula c. 29, 8 ad ea, quae de scorpionibus terrae Gauloensis iactu necandis apud Plinium grammaticum legit, facile de suo addere potuit ibi serpentem vivere nullum, similiterque aestimanda erit narratio de Garamantum venere c. 30, 2. 3. etiam quae de lasere narrat c. 27, 48. 49 pleraque desumpta esse ex Plinii de ladano relatione recte observavit Salmasius p. 249. potuerunt haec etiam inventis Solinianis excerptisve Plinianis adiudicari et debuerunt fortasse: modestius tamen visum est, cum praesertim non commentariorum conscribendorum, sed auctorum in margine laudandorum officium mihi sumpsissem, quibuscumque locis Soliniana longius discederent a Plinianis possetque cogitari de alio auctore adhibito, iis apponere notam auctoris ignoti. sed ut demas quaecumque ita in hunc librum illata esse possunt futilia et vulgaria, restant non pauca omnino petita ex auctore auctoribusve hodie deperditis nequaquam spernenda.

In hisce veris auctorum reliquiis apud unum Solinum servatis maxime entent lacinae chronicorum optima aetatis. earum tamquam indicem proponit tabula subiecta locorum Solinianorum non desumptorum ex Plinio et habentium adnotationem temporis ad chronographorum consuetudinem accommodatam.

Solinus quid sumpserit ex Mela.

Solinus quid adiecerit de suo.

Solinus quid hauserit ex auctoribus deperditis.

Chronicorum deperditorum fragmenta servata apud Solinum.

<i>post Troiam captam</i>	<i>Olympiade</i>	<i>ante et post urbem conditam</i>	<i>rege illo consubilibusve illis</i>	
.....	inter Ogygum } anni 600 . . . p. 74, 16 et Deucalionem } cf. 13
2	Aeneas in Italiam advectus . . . p. 35, 6
4	Lavinium conditum p. 35, 5
7	Aeneas obiit postquam regnavit cum Lavinio a. 3, solus a. 2 p. 35, 10sq.
272	ante u. c. 160	Agrippa Silvio Tiberini f.	Homerus p. 169, 5
.....	inter Homerum } anni 138 . . . p. 169, 7 et Hesiodum }
408	1	Olympiacum certamen restitutum ab Iphito p. 7, 11
.....	1	Hesiodus p. 169, 8
433	7,1 (al. Ol. 6—12)	Roma condita p. 7, 5 sq.
.....	Romuli a. 17	bellum inter Laconas et Argivos Thyris p. 56, 14
.....	22	Perdicca primus rex Macedoniac p. 65, 9
.....	27	Tatius (<i>immo</i> Numa) moritur . . . p. 6, 11
.....	29	Arion victor in certamine Siculo p. 56, 4
.....	31	Abdera a Clazomeniis restituta p. 68, 15
.....	33	Lygdamus victor Olympiae pancratio p. 18, 16
.....	35	Tullus Hostilius moritur p. 6, 14
.....	41	Ancus Marcius moritur p. 6, 16
.....	45	Massilia condita p. 43, 20
586	45	Anco Marcio	Cyrenae conditae a Battio p. 125, 10
.....	46	Polymestor Milesius stadio vincit p. 25, 7
.....	49	Tarquinio Prisco	Milo floruit p. 19, 16
604	49	Iudi Isthmii restituti p. 57, 18
.....	50	bellum inter Alyatten et Astyagen p. 85, 11
.....	58	Sibylla Cumana p. 35, 15
.....	58	Orestis ossa inventa Tegeae . . . p. 22, 3
.....	Bruto cos.	Croesus captus Sardibus a Cyro p. 28, 6
.....	u. c. 302	Pythagoras advectus in Italiam p. 76, 16
.....	112	L. Papirio Sp. f. C. Poetelio C. f. cos.	decemviri creati p. 8, 16
.....	u. c. 385	M. Fabio Ambusto T. Quintio Capitolino cos.	Alexandria condita p. 147, 5 (si Solini)
.....	u. c. 489	Alexander natus p. 226, 51 (si Solini)
.....	u. c. 535	bellum Punicum primum p. 8, 17
.....	u. c. 604	bellum Punicum secundum p. 8, 18
.....	u. c. 662	bellum Punicum tertium p. 9, 1
.....	M. Antonio P. Do- labella cos.	bellum sociale p. 9, 1
.....	u. c. 710	A. Hirtio C. Pansa cos.	Carthago restituta postquam eversa est anno 102 p. 117, 16
.....	207	u. c. 801	C. Pompeio Gallo, Q. Veranio cos.	Caesar Augustus consul creatus p. 9, 2
..... p. 8, 5

His adiungenda sunt alia non pauca ita comparata, ut licet epochae ibi mentio non fiat, alia originis ex opere chronographico indicia item certissima prae se ferant. eius generis sunt quae Solinus affert de Sibyllis et de populorum in imperio maris successione (p. 35, 14—36, 8 cf. p. 49, 4), item insigniora de regibus Romanis (p. 6, 4—7, 4) et Macedonum (p. 64, 19—66, 11 cf. p. 62, 12), maxime autem quae tradit nec pauca nec sive vulgaria de urbium populorumque originibus ipsius Romae p. 3, 1—6, 8. 7, 5—8, 15, plurimorum oppidorum Italiae p. 31, 22—35, 14. 39, 1—8, quorum non nisi minimam partem Plinius suppediavit, Sardiniae 14, 10—14. 46, 5—13, Africae 108, 5. 6. 116, 16—117, 17. 125, 10—13. 127, 8. 9, inter quae eminet de Carthagine condita restitutaque narratio plena et perfecta, denique similes, sed minus insignes loci de Corsica p. 45, 6 et de Sicilia p. 49, 3—9, de Dardanis et Massilia p. 43, 15—20, item solitarii quodammodo de Abdera p. 68, 15—17, Apamea Phrygiae p. 167, 9. 10, Tarso et Pompeiopoli Ciliciae p. 161, 13. 14. 163, 5—8. profecta haec esse ex iisdem chronicis, unde sunt loci epocham habentes, etiam inde confirmatur, quod tam de Sibyllis locus quam de Macedoniae regibus, denique urbium complurium origines olympiadem adiectam habent. — Addi poterunt quae de viris litteris claris apud Graecos proponuntur maxime 29, 8—11. 50, 9—12. 74, 12. 167, 1—7, nisi quod haec pauca sunt et vulgaria. — Magis exquisitae sunt, quamquam non multae, quae originem produnt ex annalibus Romanis narrationes de expeditione a. 501 (p. 124, 13), de primis praetoribus Siciliae Sardiniaeque (p. 48, 23), de bello Cretico Metelli (p. 22, 5—24, 1), quibuscum iungendae sunt dinumerationes temporum p. 8, 16—9, 8 factae ad annum urbis conditae ratione Catoniana. — Minus certum est, etsi non prorsus improbabile, ex tali opere chronographico etiam ea venire, quae prodidit Solinus de anni maxime Romani mutationibus ab antiquissimo tempore ad Caesarem Augustum doctrina nequaquam exili p. 9, 9 sq.

De chronicorum horum librorum indole et natura ut qui Solinum legent paucis commonefaciamus, res videtur postulare. ex iis quidquid profertur solidam et plenam doctrinam prodit. anni numerantur regum Romanorum CCXLI (p. 8, 16), cum septem regum anni (37 + 43 + 32 + 24 + 37 + 42 + 25) collecti efficiant annos CCXL; quos numeros inter se conciliandos esse per interregnum anuum inter Romulum et Numam interpositum iisque contineri antiquissimam huiusce epochae dinumerationem docui in chronologia p. 138 sq., quamquam propter arbitrarias editorum Solini numerorum immutationes de numeris ab eo prolatis tum non potui non falli. notabilis autem quae intercedit discre-

pantia inter reliquos antiquiores annorum regum Romanorum laterculos et Solinianum ut hunc ad auctorem minime recentem referamus omnino postulat. — Deinde ubi ab urbe condita annos auctor numerat, numeri sunt Catoniani veri, quales non reperiri solent in chronicis aetatis labentis (v. librum citatum de chronologia p. 130). — Porro cum inquirere in singulas res in chronicorum fragmentis traditas non sit huius loci, velim tamen comparentur quae Solinus affert in ipso libri principio de urbis Romae nomine cum iis quae habent Servius (ad Aen. 1, 273) et Festus (p. 266 v. Romam coll. p. 220 v. Palatium), citantes inter alios eos ipsos auctores quos citat Solinus Agathoclem rerum Cyzicenarum scriptorem et Heraclidem Lembum Oxyrhynchium sane ne apud Graecos quidem pervulgatos. item quem ponit annum Carthagini conditae p. 117, 13 origine fortasse idem fuit atque is quem in suis chronicis reperit Velleius 1, 12, 5. denique quae de Polycle fabulatur p. 32, 3 a Herthio probabiliter revocata sunt ad narrationem Dionysii Halicarnassensis de *πολλύχρη* quadam a Solino auctoreve eius male intellectam. vel sic constabit, id quod quo diligentius res expenduntur, eo magis confirmatum iri persuasum habeo, hunc rivulum turbidum quidem et tenuem tamen proficisci ex vasto flumine doctrinae aetatis Augustae versarique nos hic in media eruditione Varroniana Verrianaque. — Eodem ducit recensio eorum auctorum, qui in Solinianis illis operis chronographici reliquiis citantur. sunt autem hi: Graeci *Agathocles* (Müller fragm. hist. 4, 290) p. 3, 10; *Apollodorus* p. 7, 6; *Eratosthenes* p. 7, 6; *Heraclides* (Müller 3, 167) p. 3, 6; *Silenus* (Müller 3, 100) p. 5, 11; *Zenodotus* (Müller 4, 531) p. 33, 12. item Latini *M. Antonius* p. 34, 12; *Bocchus* p. 25, 9. 34, 11. 36, 2; *M. Cato* 'in oratione senatoria' p. 117, 9, opere non enuntiato p. 31, 9. 33, 3; *Cincius* p. 7, 5; *C. Coelius* p. 39, 3; *Cosconius* p. 35, 4; *Gellius* p. 4, 5; *Hemina* p. 34, 7. 35, 7; *Lutatius* p. 7, 6; *Nepos* p. 7, 6 (cf. p. 220, 31); *Pictor* p. 7, 5; *Pomponius Atticus* p. 7, 7; *Sextius* p. 33, 4; *L. Tarruntius* p. 5, 23; *M. Tullius* p. 7, 8; *Varro* p. 5, 16, quibus adde si placet *Praenestinos libros* p. 33, 13. quorum ut et Graecos mittamus et eos, de quibus aliunde non constat: M. Antonium (quem Servius ad Aen. 12, 753 citat), fortasse Gniphonem; C. Coelium, diversum omnino a notissimo scriptore L. Coelio Antipatro, fortasse eundem quem citant Strabo 5, 3, 3 p. 230 et Servius ad Aen. 10, 145; Cosconium, qui vix potest fuisse citatus a Varrone 6, 36. 89; Sextium distinguendum a philosophis Sextiis sectae Pythagoricae; Bocchum denique, de quo mox dicetur, restant rerum scriptores aetatis liberae rei publicae probatissimi quique Pictor, Cincius sive verus sive simulatus,

Auctores a chronicorum Solinianorum scriptore adhibiti.

Cato, Hemina, Gellius, Lutatius (cf. C. I. L. 1 p. 1² p. 313 ad fastos Praenest. Mart. 23), item recentiores Varro Cicero Tarrantius (v. chronol. meam p. 146) Atticus Nepos: nec quisquam laudatur quem post Nepotem vixisse constet. quocum optime convenit non solum quod res quae afferuntur descendunt fere ad Augustum, sed maxime quod loco insigni p. 8, 6 traditur anno u. c. secundum Catonem 801, id est p. Chr. 49, actis publicis adnotatam esse olympiadem CCVII. quem annum potissimum cur chronographus posuerit nulla causa apparet, cum praesertim ludi saeculares celebrati essent biennio ante p. Chr. 47, nisi ponas eum eo fere tempore librum edidisse. quae de chronicorum horum aetate opinatio ita omnibus numeris satisfacit, ut equidem non dubitem edita ea esse imperante Claudio. nec fortasse ipsum auctoris nomen apud Solinum desideratur. nam cum appareat ex scriptoribus, qui ab eo laudantur in chronographicis, certorum quos supra recensui nullum ipsorum chronicorum auctorem haberi posse nec magis quae de incertis quattuor primis afferuntur ullam eiusmodi suspicionem moveant, longe diversa est ratio Bocchi. is enim non solum citatur ter, cum sit omnium minime illustris, sed citatur etiam non tam ad rem aliquam a paucis traditam vel controversam probandam quam de rebus apud chronographos omnes relatis et fere tralaticiis, ut sunt aetas Sibyllae Delphicae p. 36 et Polymestor Olympionica p. 25, 9. Bocchus autem hic Solinianus haud scio an sit Cornelius Bocchus is, quem inter auctores Latinos recenset Plinius in indicibus l. 16. 33. 34. 37 quemque citat cum propter gemmas quasdam Hispanicas omnes (37, 24. 97. 127) tum ad originem Sagunti declarandam conditi secundum Bocchum a Zacynthiis anno CC ante excidium Troiae (16, 216) quemque probabile est ipsum esse cui dedicati sunt tituli duo in Lusitania inventi (cf. Huebner in Hermae vol. 1 p. 397) C. I. L. II, 35: *L. Cornelio C. f. Boccho flam(ini) provin(ciae), tribuno mil(itum) colonia Scalabitana ob merita in colonia[m]* et II, 5184: *[L. C]ornelio L. (vel C.) f. [B]occho [flamin]i provin(ciae) [tribuno] mil(itum) leg(ionis) III Aug(ustae)*. Bocchiana apud Plinium relata licet in quibusdam mire convenient cum Solinianis, tamen cum omnia pertineant ad Hispaniam neque omnia locum habere potuerint in opere chronographico, magis putarim Plinium non eo usum esse, sed eiusdem viri libro diverso fortasse de admirandis Hispaniae. — Hoc denique facile apparet chronicorum auctorem scripsisse Latine hominibusque urbanis, cum locorum indicationi vel praecipuam et tanquam exegetae curam impendat et ubi aedificium antiquum commemorat addere soleat, quid pro eo eodem loco nunc sit (v. p. 4, 1—7, 4).

Chronica Soliniana edita imperante Claudio.

Chronicorum Solinianorum auctor Bocchus.

Quamquam autem eorum quae leguntur apud Solinum non petita ex Plinio Melave pleraque et eximia quidem fere omnia ex chronicis illis de quibus diximus oriunda videntur esse, collectaneorum auctor quartum praeterea librum adhibuerit necesse est, nimirum chorographiam aliquam, in qua orbis terrarum variaque in eo mira percenserentur: cuius generis exempla suppeditabunt Sicula 4S, 7—21. 50, 13—53, 10. 54, 6. 7; Cre-tensia p. 72, 2—5. 72, 10—73, 12. 17. 18; Britannica fere universa p. 99—103. haec ita solent comparata esse, ut de finibus uniuscuius-que terrae vulgaria tradantur, curatius tractentur naturae miracula eaque quae cum mythologia coniuncta sunt, ut exempli causa Ulixis vestigia deprehenduntur in Caledonia (p. 100, 3) et Olisipone (p. 104, 3), in Orestide enarratur fuga Orestis (p. 63, 14—19), Icosium Mauretaniae constitutum esse narratur ab Herculis comitibus viginti (114, 1—4). euhemerismi iudicium prae se fert iudicium de Amphione p. 59, 6 alia-que. denique eodem referemus physica pauca de mundi natura p. 152, 7. 8. 157, 5—9, maxime de mundi natali p. 141, 12. 13. 146, 11—18 annoque magno p. 151, 1—3. — In hac operis parte etsi plura leguntur vulgaria et contemnenda, ne hic quidem desunt, quae rerum accuratam notitiam prodant, ut exempli causa quae produntur de vocabulis Cretico p. 73, 3 et Syriaco p. 162, 4, item quae narrantur de Sardinia p. 46, 3 sq. similia Sallustianis (hist. fr. 2, 2 Dietsch.). — Auctores in frag-mentis his chorographicis consentaneum est citari longe rarius quam in chronographicis; citantur autem duo soli Varro et Granus Licinianus, et ille quidem quinquies, semel adiecto libri titulo *de litoralibus* p. 72, 17, quater nude p. 57, 8. 60, 6. 116, 6. 148, 1, qui quattuor loci versantur omnes in fontium fluminum marium nominibus et miraculis enarrandis videnturque omnino ex eodem opere desumpti esse omnes. nec diversum fuit, id quod multi iam observarunt (v. Ritschelius in egregio commentario de litteratura Varroniana mus. Rheu. 6, 534 = opp. 3, 473), opus illud *de litoralibus* ab eo, quod sub titulo Varronis *de ora mari-tima* Servius laudat (in Aen. 1, 108. 111. 5, 19. S, 710), duos id pluresve libros comprehendisse significans, quorum aliquem fuisse conicias librum *de aestuariis* citatum ab ipso Varrone (9, 26). aliis denique nec paucis huius ordinis locis Varroniana proferri sine nomine auctoris consentaneum est. pluribus et egregie plane haec exposuit Reitzenstein in Hermae vol. 20 p. 525 seq. 548. — De Granio Liciniano infra (p. XXIII) dicitur.

Chorographia
deperdita adhi-
bita a Solino

Varronis de lito-
ralibus librorum
apud Solinum
fragmenta.

Soliniana reliqua
non Pliniana;
item quo consi-
lio additamenta
haec non Pli-
niana Plinianis
interposita sint,
quaeritur.

Restant denique apud Solinum originis incertae alia minora fere et ita comparata, ut cum narratio ipsa aperte ex Plinio Melave pendeat, tamen apud Solinum quaedam inveniuntur, quae non leguntur apud illos neque addi potuerunt, nisi ab homine sane erudito cuique ad partem

certe earum copiarum, quibus ipsi usi sunt Plinius et Mela, pariter aditus pateret. de quibus ita disputabitur, ut simul complectamur totam quaestionem de eorum, quae Plinianis adiecta inveniuntur apud Solinum, ratione et origine. quo referendae sunt primum iis, quae Plinius Melave referunt sine auctore, adscriptae auctoritates *Archelai* regis p. 186, 15; *Crispi* p. 46, 4; *Democriti* physici p. 13, 4. cf. p. 45, 15; *Homeri* p. 61, 10. 62, 4; *Iubae* regis p. 119, 10. 186, 15; *Metrodori* p. 42, 1; *Theophrasti* p. 87, 2; *Zoroastris* p. 41, 16. 159, 9. quamquam verum est haec aut omnia aut pleraque admodum suspecta esse et conturbata. nam ut Punicos libros p. 138, 4 constat non alios esse quam ipsius Iubae regis simul citatos, ita non magnam fidem habebimus Solino p. 119, 10 ea quae Plinius scribit se audivisse referenti ex eodem Iuba, vel Theophrastum citanti de ea re quae nec dixit is nec facile dicere potuit, nec pro Plinii Myrsilo Crispum laudanti, quamquam similia vere videtur Sallustius posuisse in historiis. Metrodori porro adlegatio etsi per se suspicione caret, tamen quid vetat in tali auctore cogitare de confusione, cum Plinius in libro de gemmis Metrodorum saepenumero citarit? reliqua denique aut facillime similiter explicantur aut vulgaria sunt. — Aliis locis item adscripta reperiuntur praenomina a Plinio ommissa: ut p. 20, S. 9 Cn. Pompeio et C. Vibio; p. 20, 15 M. Messallae; p. 30, 9 M. Fulvio Flacco (qui tamen Plinii auctori Valerio Maximo S, 15, 12 dicitur Quintus, ut Valerius de consule a. 517, Solinus Solinive auctor de patre eius consule a. 490 cogitasse videatur); p. 115, 13 L. Domitio Ahenobarbo. alibi tempus definitur, ut Metrodorus p. 27, 22 dicitur vixisse temporibus Diogenis cynici confundente scilicet scriptore Metrodoros Scepsium et Atheniensem (v. Salmas. p. 36): item ad narrationem de Orestis ossibus inventis p. 22, 3 olympias adiecta est. Denique aliis locis quae Plinius breviter indicarat explicantur augmenturve. ita Deli nominibus a Plinio simpliciter relatis apud Solinum p. 74, 19 subicitur Asteriam insulam dici a cultu Apollinis, Lagiam et Cynethonem a venatibus: ita p. 125, 8 cum Plinius scribat Tritoniam paludem Pallantium appellari Callimacho, Solinus narrat Minervam in ea se speculatam esse. denique cum Plinius 4, 16 sic scribat de agro Laconico: *oppida Tanaurum, Amyclae. Pherae, Leuctra: et intus Sparta, Therapnae, atque ubi fuere Cardamyle, Pitane, Anthia, locus Thyraeae, Gerania, mons Taygetus, amnis Eurotas*, eadem plane oppida recensentur apud Solinum p. 56, 8—17, nisi quod omittuntur Pherae et Gerania, eodemque fere ordine, transpositis tantummodo Leuctris et Cardamyle: sed nudis nominibus Plinii adduntur res memoratu dignae, ad Amyclas causa interitus silentium, ad Leuctra pugna, ad Spartam aedis Castorum aliaque, ad Therap-

nen Diana, ad Pitane Arcesilas ibi natus, ad Thyreas pugna inter Lacones et Argivos. similem rationem inter Pliniana et Soliniana persequi licet usque ad p. 57, 7. — Quae qui probe expendit, simul universam Soliniani operis naturam et originem tenebit. pendent quidem collectanea tota a Plinio nec solum materiem inde plerumque traxerunt sed etiam quodammodo operis formam: at exhibent Pliniana non qualia primum prodierunt qualiaque nos ea legimus, sed aucta subinde. ita factum est, ut ea quoque Soliniana, quae non leguntur apud Plinium, inter Pliniana reperiantur sic inserta, ut eodem nexu et quasi eodem spiritu contineantur (vide inter alia multa p. 15, 4—16, 1. 18, 15—19), denique etiam in iis, quae non petita sunt ex Plinio quem habemus, nihilo minus plerumque statim appareat, cui loco Pliniano additamentum de quo agitur olim adiectum fuerit. ex hac epitome chorographica Pliniana aliunde aucta proficisci videntur non tantum additamenta de quibus proxime egimus minora, sed etiam sumpta ex Mela quaeque superius ex operibus chronographico et chorographico deperditis repetivimus. — Apparet praeterea Plinianum illum velut continuatorem taedio opinor laboris oppressum non pervenisse ad eum quem sibi proposuerat finem. nam cum opus ita instituisset, ut geographicis maximam partem ex Plinio sumptis insereret suis locis excerpta selecta ex Plinianis libris reliquis aliisque auctoribus, et in Plinio substitit post librum undecimum, qui est de arboribus externis, omissis reliquis excepto ultimo de gemmis, et Mela non usus est post p. 186, 15, chorographia altera uti desit p. 188, 10, denique opus chronographicum cum initio in parte quae est de Roma et Italia insulisque Italicis, item in enarranda Graecia et Macedonia adsidue compilavisset et origines urbium regumque ordines staminibus suis non indiligenter intexuisset, a capite fere decimo seposuit nec nisi raris locis postea inspexit. ita evenit, ut opus ut non formosum superne, ita non plane contemnendum, in piscem desinat maenis potius quam nullis adnumerandum.

Extitit igitur post Plinium, qui eius naturae historiam ad chorographiae formam redigeret et ita redactam excerptis aliorum auctorum chorographorum et chronographorum ampliaret homo non indiligens, quamquam non eadem diligentia per universum operis decursum usus, et multae lectionis. at non ipse Solinus laborem eum perfecit, immo chorographiam illam satis habuit in epitomen redigere. adsunt enim argumenta certa, licet adhuc non satis intellecta, unde efficias eum librum, quem nos habemus inscriptum Solini nomine, olim extitisse forma maiore et uberiore. intellego Appulei in floridis (2, 12) locum de psittaco Pliniani (10, 117. 119) et Soliniani (p. 191. 8—192, 1) simillimum. de qua simi-

Plinii naturae historia ad chorographiae formam redacta et aucta.

Chorographiae Plinianae epitomas fecisse Solinum.

Ex chorographia Pliniana excerpta apud Appuleium.

litudine ut facilius iudicetur, tres locos omnes composuimus ad ordinem Plinianum, reliquorum auctorum ordine indicato numeris adscriptis.

PLINIUS:	APPVLEIUS:	SOLINUS:
<i>India hanc avem mittit, psittacem vocat</i>	¹⁾ Psittacus avis Indiae	¹⁾ Sola <i>India mittit avem psittacem</i>
viridem toto corpore	²⁾ color psittaco viridis	²⁾ colore viridem
torque tantum <i>miniato</i> in cervice <i>distinctam</i> .	³⁾ sola cervice <i>distinguitur</i> . . . cervicula eius circulo <i>mineo</i> velut aurea torquii . . . cingitur.	³⁾ torque puniceo.
capiti eius duritia eadem quae rostro.	⁵⁾ . . . capitis eadem duritia quae rostri.	⁵⁾ caput . . tam valens,
hoc, cum loqui discit, ferreo <i>verberatur</i> radio: non sentit aliter ictus.	⁶⁾ cum sermonem nostrum cogitur aemulari, ferrea <i>clavicula</i> caput tunditur, imperium magistri ut persentiscat	⁶⁾ ut, si quando ad discendum plagis sit admonendus (nam studet ut quod homines loquatur), ferrea <i>clavicula</i> sit <i>verberandus</i> .
cum devolat, rostro se excipit, illi innititur levio-remque ita se pedum infirmitati facit.	⁴⁾ rostri prima duritia: cum in petram quampiam concitus altissimo volatu <i>praecipitat</i> , rostro se velut ancora excipit.	⁴⁾ rostri tanta duritia est, ut cum e sublimi <i>praecipitat</i> in saxum, nisu se oris excipiat et quodam quasi fundamento utatur extraordinariae firmitatis.
verum addiscere, alias (picas) negant posse quam ex genere earum quae glande vescantur	⁸⁾ verum ad disciplinam humani sermonis facilius est psittacus glande qui vescitur	
et inter eas facilius quibus quini sint digiti in pedibus.	⁹⁾ et cuius in pedibus ut hominis quini digituli numerantur.	⁸⁾ inter nobiles et ignobiles (psittacos) discretionem digitorum facit numerus: qui praestant, quinos in pedes habent digitos, ceteri ternos.
ac ne eas quidem ipsas nisi primis duobus vitae annis.	⁷⁾ discit autem statim <i>pullus</i> usque ad duos aetatis suae annos, dum facile os uti conformetur, dum tenera lingua uti convibretur; senex autem captus <i>et indocilis est et obliviosus</i> .	⁷⁾ dum <i>in pullo</i> (al. pullus) est atque adeo intra alterum aetatis suae annum, quae monstrata sunt et citius discit et retinet tenacius: paulo senior <i>et obliviosus est et indocilis</i> .

PLINIVS:

latior his est lingua.

APPVLEIVS:

¹⁰⁾ *lingua latior quam ceteris avibus; eo facilius verba hominum articulant.*

SOLINVS:

⁹⁾ *lingua lata multoque latior quam ceteris avibus: unde perficitur, ut articulata verba penitus eloquatur.*

Appuleius et Solinus cum pendeant uterque ex solo Plinio, mire inter se consentiunt non solum in locutionibus, quae absunt a Plinio, et in enuntiatorum ordine diverso a Pliniano, sed etiam quae de picis Plinius scribit pari errore referunt ad eos de quibus proxime Plinius egit psittacos, ut aut alter alterum expilarit necesse sit aut ambo communem auctorem qui nunc non extat. iam vero Appuleius auctor aetatis Antoniniana quominus pendeat a Solino, impedit cum Soliniani libri universa indoles sermoque a secundo saeculo nimium quantum abhorrens, tum quod plenior est narratio Appuleiana quam Soliniana, a qua abest caput Appuleianum quod supra fecimus octavum. contra Solinum haec adscivisse ex Appuleio censuit Salmasius (p. 713) non magis probabiliter: nam cum per totum librum Solinus Plinio se manciparit totusque sit in eo ita amplificando et ita perturbando, ut caput de psittacis picisque amplificatum et perturbatum esse modo vidimus, denique locus de psittaco extet apud eum inter solita excerpta Pliniana et in ea quidem operis parte, quae Pliniana tota est, huic de psittaco locum Solinum petiit ivisse ab Appuleio, quem praeterea attingit nusquam, nonne prodigiosum est vel potius ineptum? accedunt vestigia paullo obscuriora, sed non minus certa, maxime in capitibus quae nos fecimus Solini primum et quartum, locutionum Plinianarum ibi retentorum a Solino, ubi eas mutavit Appuleius. quare cum harum opinionum neutra probari possit, non restat nisi tertia pendere tam Appuleium quam Solinum ab auctore hodie deperdito Plinii et epitomatore et amplificatore.

Idem plane obtinet de Ammiano scriptore saeculi quarti exeuntis, quem hodie solent recensere inter Solini expilatores parum considerate. vera ratio ut perspiciatur, subiecimus locum Ammiani 31, 2, 14. 15 quaeque ei respondent cum apud Solinum p. 82, 11 sq. tum apud Melam Pliniumque. agit Ammianus de Neuris Budinis Gelonis Agathyrasis Melanchlaenis Anthropophagis magnoque post hos deserto: idem ordo est apud Solinum, nisi quod omittit hic Budinos et Melanchlaenas: iidem denique populi nominantur alii apud Plinium (qui etiam Budinorum meminit 6, 88) alii apud Melam (apud quem mentio fit Melanchlaenarum 2, 1, 14), sed ordine diverso.

Ex chorographia Pliniana excerpta apud Ammianum.

MELA 2, 1, 14:

Geloni hostium cutibus equos seque velant, illos reliqui corporis, se capitum.

MELA 2, 1, 10:

Agathyrsi ora artusque pingunt: ut quae maioribus praestant, ita magis aut minus, ceterum iisdem omnes notis et sic, ut ablui nequeant.

MELA 2, 1, 13:

apud Anthropophagos ipsae etiam epulae visceribus humanis apparantur.

PLINIUS

PLINIUS 6, 53:

Anthropophagi Scythae insident humanis corporibus vescentes.

PLINIUS 6, 53:

ideo iuxta vastae solitudines . . .

PLINIUS 6, 53—54:

. . . deserta cum beluis usque ad iugum incubans mari quod vocant Tabim. nec ante dimidiam ferme longitudinem eius orae quae spectat aestivum orientem inhabitatur illa regio. primi sunt hominum qui noscantur Seres.

AMMIANVS:

Geloni perquam feri, qui detractis peremptorum hostium cutibus indumenta sibi equisque tegmina conficiunt bellatoria (?).

Gelonis Agathyrsi conlimitant interincti colore caeruleo corpora simul et crines, et humiles quidem minutis atque raris, nobiles vero latis fucatis et deusioribus notis.

post hos Melanchlaenas et Anthropophagos palari accepimus per diversa, humanis corporibus victitantes

quibus ob haec alimenta nefanda desertis finitimi omnes longa petiere terrarum.

ideoque plaga omni orienti aestivo obiecta, usque dum venit ad Seras, inhabitabilis mansit.

SOLINVS:

Geloni ad hos proximant. de hostium cutibus et sibi indumenta faciunt et equis suis tegmina.

Gelonis Agathyrsi conlimitantur caeruleo picti, fucatis in caeruleum criminibus, nec hoc sine differentia: nam quanto quis anteit, tanto propensiore nota tinguitur, ut sit indicium humilitatis minus pingi.

post Anthropophagibus execrandi cibi sunt humana viscera.

quem morem impiae gentis adiacentium terrarum prodit tristissima solitudo, quas ob nefarium ritum finitimae nationes profugae reliquerunt.

ea causa est, ut usque ad mare quod Tabim vocant per longitudinem eius orae, quae aestivo orienti obiacet, sine homine terra sit et inmensa deserta, quoad perveniatur ad Seras.

Adnotationes pleraeque Ammiani et Solini cum paene ad verbum consentiant, apparet alia Ammiano, alia Solino propria esse: denique quae de Neuris uterque tradit, plane diversa sunt. itaque neque a Solino pendet Ammianus neque Ammianus a Solino, sed tam hic quam ille petiverunt haec ex commentario deperdito, qui Plinium Melamque iam ita fere exhibuerit contaminatos, ut apparent apud Solinum eumque fere rerum ordinem constituerit, quem tam Ammianus quam Solinus presse secuti sunt. — Addam ex multis alium locum, unde confirmatur in Ammianis his Solinianisque eiusdem libri duas epitomas superesse inter se diversas:

PLINIVS 9, 107—116: AMMIANVS 23, 6, 85—88: SOLINVS 53, 23—28:

has (conchas) ubi genitalis anni stimularit hora, pendentes se quadam oscitatione impleri roscido conceptu tradunt,

margaritae repperiuntur in testis marinis robustis et candidis permistione roris anni tempore praestituto conceptae. cupientes enim velut coitum quendam umores ex lunari adspergine capiunt densius oscitando.

conchae sunt, in quibus hoc genus lapidum (margaritae) requiritur, quae certo anni tempore luxuriante conceptu sitiunt rorem velut maritum, cuius desiderio biant: et cum maxime liquitur lunaris imber (lunares liquuntur aspergines *cl. III*), oscitatione quadam hauriunt umorem cupitum.

exindeque gravidulae edunt minutas binas aut ternas, vel uniones ideo sic appellatas, quod evisceratae conchulae singulas aliquotiens pariunt, sed maiores.

sic concipiunt gravaeque fiunt.

gravidas postea eniti partumque concharum esse margaritas pro qualitate roris accepti:

si purus influxerit, candorem conspici,

si vero turbidus, et fetum sordescere: enndem pallere caelo minante conceptum.

ex eo quippe constare caeli quietis maiorem societatem esse quam maris,

idque indicium est aetherea potius derivatione, quam saginis pelagi hos oriri fetus et vesci,

de saginae qualitate reddunt habitus unionum:

nam si purum fuerit, quod acceperint, candicant orbiculi lapillorum,

si turbidum, aut pallore languent aut rufo innubilantur.

ita magis de caelo quam de mari partus habent.

PLINIVS:

inde nubilum trahi colorem aut pro claritate matutina serenum.

si tempestive satientur, grandescere et partus.

si fulguret, comprimi conchas ac pro ieiunii modo minui, si vero etiam tonuerit, pavidas ac repente compressas quae vocant physemata efficere, specie modo inani inflatas sine corpore: hos esse concharum abortus.

post alia:

concha ipsa cum manu vidit comprimit sese inter scopulos maior pars invenitur, in alto quoque comitantur marinis canibus.

post alia:

in Britannia parvos atque decolores nasci certum est.

AMMIANVS:

quod guttae matutini roris iisdem infusae claros efficiunt lapillos et teretes, vespertini vero flexuosos contra et rutilos et maculosos interdum.

minima autem vel magna pro qualitate haustuum figurantur casibus variatis.

conclusae vero saepissime metu fulgurum inanescunt aut debilia pariunt aut certe vitii difflluunt abortivis.

capturas autem difficiles illa efficit ratio, quod frequentari sueta litora propter piscantium insidias declinantes, ut quidam coniciunt, circa devios scopulos et mariuorum canum receptacula delitescunt.

quod genus gemmae etiam in Britannici secessibus maris gigni legique, licet dignitate dispari, non ignoramus.

SOLINVS:

denique quotiens excipiunt matutini aëris semen, fit clarior margarita, quotiens vespere, fit obscurior

quantoque magis hauserit, tanto magis proficit lapidum magnitudo.

si repente micaverit coruscatio, intempestivo metu comprimuntur clausaeque subita formidine vitia contrahunt abortiva, aut enim perparvuli fiunt scrupuliant inanes.

post alia:

piscantium insidias timent conchae: uude est, ut aut inter scopulos aut inter marinos canes plurimum delitescant.

post alia:

dat et India margaritas, dat et litus Britannicum.

Etiam de Nilo mirabilia apud utrumque relata (Amm. 22, 15, 3—13; Solin. 32, 1—16) qui inter se contulerit, item reperiet pendere utrumque a Plinio, sed ita, ut Ammianus habeat a Solino praetermissa, ut mentionem etesiarum (Amm. § 7 = Pl. 5, 54), nomina septem ostiorum (Amm. § 10 = Pl. 5, 64), denique Nilum non *fluere*, sed *ruere* Plinii § 54 totidem verbis repetere Ammianum § 9, cum apud Solinum § 7 sit *ruere* Nilum potius quam *manare*. cf. item Amm. § 12, Pl. § 57, Sol. § 12. 13. nec rarus est eiusmodi consensus inter Ammianum et Solinum etiam in iis quae non habet aliterve habet Plinius: ita

Ammianus § 8 et Solinus § 2 praeter Iubam Punicos libros citant, quorum non meminit Plinius: ita *controversi spiritus* sunt tam apud Ammianum § 7 quam apud Solinum § 10 non petiti ex Plinio. Reliqua quoque Soliniana et Ammiana qui inter se comparavit, eandem deprehendit ubivis inter ea intercedere rationem.

Quare cum Solini librum ipsum supra dixerimus non antiquiorem esse saeculo tertio, nunc addendum est ipsum opus, quod in breve contraxit quodque chorographiam Plinianam nuncupavimus, iam in hominum manibus fuisse aetate Antoniniana teste Appuleio eius aetatis scriptore. scripta autem est chorographia ea non ante Hadrianum, cum inter auctores quos laudat invenitur Granus Licinianus bis citatus nomine Granii p. 41, 7, Liciniani p. 34, 14, iam ex ignobili celebratus propter historiarum reliquias nuper litteris restitutas. cuius de aetate operibusque quaestio admodum perplexa cum hoc loco retractari nequeat, tantum breviter significabimus deprehensa esse in Liciniani reliquiis Londiniensibus certa aetatis aut Hadrianae aut Hadriano posterioris indicia, maxime Olympiei quod fuit Athenis ab Hadriano absoluti significationem non obscuram: mihi autem et Granus Licinianum et Flaccum diversos videri neque interpolatum Liciniani opus ab auctore aetatis posterioris. quae si vera sunt, inde colligemus Plinianam chorographiam, quam in compendium redegit Solinus, conscriptam esse saeculo secundo imperante Hadriano aut Antonino Pio. — Auctor libri quem brevavit si quidem nomine laudatur a Solino, non potest esse nisi ipse Licinianus: nulla tamen causa fuit, cur nomen poneret. eodem iure et fortasse meliore conicias chorographiam illam alteram deperditam una cum Pomponiana ab auctore huius libri adhibitam ad Plinium augendum fuisse Liciniani, utpote qui in reliquiis eius operis praeter Varronem solus citetur (p. XV). sed de ea quoque coniectura dicendum erit non satis appere, cur Solinus, qui nec Melam nec ipsum Plinium usquam verbo memoret, alterius operis chorographici auctorem enuntiare debuerit nec tales rationes, quales de Boccho supra attulimus, praesto esse de Liciniano. — Sed mittamus haec: omnino enim quaestio de chorographia illa Pliniana huius nostrae opellae terminos excedit. nam ei ut satisfiat, ante omnia diligenter circumspiciendum erit, quid ex illo opere multum sane lectitatio a saeculo inde secundo praeter Solinum alii auctores servarint: nec quaestio ea colubenda erit intra Appuleium et Ammianum. disputationem de anno Romano, qualis legitur tam apud Solinum quam apud Censorinum in libro edito a. p. Chr. 238 et Macrobiium scriptorem saeculi quinti, post alios ego docui (in chronol. p. 19) ita comparatam esse, ut tres quos habemus enarratores pendeant ab auctore

Chorographiam
Plinianam edi-
tam videri impe-
rante Hadriano
Piove.

De Granio Lici-
niano.

Chorographiam
Plinianam qui-
nam praeterea
usurparint.

communi: quem quominus statuamus fuisse eum qui Plinium ad chorographiae formam redegit aetate Hadriana nihil videtur obstare. nam ad Varronem quidem semper ea res redibit tamquam auctorum auctorem: nec tamen crediderim Censorinum Solinum Macrobiū ipsos legisse Varronis volumina supra suae aetatis modum docta. — Denique de quibus per hos annos saepe disputaverunt critici Pliniani additamenta vetusta ad septimum potissimum Plinii librum (7. 55. 73. 74. 91. 122. 123), re magna certe ex parte Plinianis nullo modo inferiora, sed in uno tantum alterove codice, maxime in Vesontino Chiffleti neque ibi nisi ad marginem reperta, proclive est repetere ab illa tanquam altera eaque aucta Plinii editione, cum praesertim qui hanc curavit eum sedulo librum Plinii de homine retractasse etiam ex Solino constet.

II. SVBSIDIA CRITICA

A. Compilatores Solini collectaneorum.

Supra vidimus ante saeculum quintum incipiens inter auctores superstites nullum inveniri, qui Solini collectanea adhibuerit; ab hoc inde tempore qui iis usi sint scriptores iam enumerabuntur¹⁾. antiquiorum loci Solinianis respondentes compositi reperientur in indicibus volumini huic adiectis.

1. AVGVSTINVS in commentariis de civitate dei editis c. a. 426 coniunctos fere adhibuit Plinium Solinumque. nam quae rettulit duobus locis ex *gentium historia* (16, 8, 1. 21, 6, 1) seu *curiosiore historia* (16, 8, 1; cf. 21, 7 extr.) sive *historia non factorum et transactorum, sed manentium locorum* (21, 5, 2), eorum quae priore loco (16, 8, 1) leguntur, aperte descripta sunt ex Plinii naturae historiae libro septimo (§ 15—30) ita, ut saepe ipsa verba Plinii retineantur, cum Solinus eadem aut non habeat (ut locum de androgynis) aut aliter referat (ut locum de monocolis p. 187, 22 aliaque): contra quae secundo loco (21, 5, 1) referuntur, ea vel in ipso rerum ordine (qui secundum Solinum est 5, 18. 29, 4. 7, 2. 13. 32, 35. 35, 8. 37, 16. 21. 45, 18. 52, 49) fere Solini libellum sequuntur omniaque haec apud Solinum redeunt, cum quaedam, ut loci de asbesto et de pomis Sodomorum, apud Plinium non adsint. quam ob rem etsi fieri potest, ut Augustinus non Solinum adhibuerit, sed eum quem is epitomavit, tamen magis crediderim voluisse eum quae adhuc habemus Plinii Solinique volumina.

1) Auctores ecclesiasticos Hieronymum Ambrosium Augustinum iisdem fere verbis saepe mutatos esse sententias Solini in vita eius editioni (Viennae 1520) praemissa scribit Iohannes Camers; meminisse Solini ex patribus Hieronymum Ambrosium Augustinum posuit Camertem epinor secutus Ger. Io. Vossius (de hist. lat. l. III s. v.), quem deinde Fabricius alique exscripserunt. certos vero locos Hieronymi Ambrosiive ex Solino desumptos cum nemo demonstrarit, ego quoque nullos novi neque fatcor multum quaesivi.

2. MARCIANVS CAPELLA auctor aetatis incertae, nisi quod constat eum scripsisse ante a. 498 (cf. Rossi inscr. christ. U. R. I p. 476), commentariorum suorum sextum ita concinnavit, ut modo Plinium, modo Solinum, initio magis illum, in fine hunc potius expilaret neque praeter hos in hac quidem operis parte auctorem alium adhiberet: qua de re in universum recte exposuit Frid. Lüdecke (de Marciani Capellae libro sexto. Gottingae 1862 p. 13 sq.). nec desunt apud Capellam errores ex ipsius Solini verbis male lectis explicandi. ita cum Solinus p. 208, 3 scripsisset: *habitari etiam addit Aethiopiae adusta Trogodytarum et Ichthyophagorum nationibus*, Capella 6, 702 (ut observavit Lüdecke l. c. p. 31) *abdita* legens pro eo quod est *addit* vel *addita* (hoc enim habent libri plerique) inde fecit: *habitantur etiam abdita Aethiopiae et adusta Trogodytarum et Ichthyophagorum gentibus*. item p. 214, 1 cum scripsisset Solinus: *tertia* (insula) *huic proximat eodem nomine*, quae respondent Plinianis 6, 204: *ab ea in vicinio eodem nomine minorem*, Capella 6, 702. ut observavit Salmasius (exerc. Plin. p. 927 B) et nos supra iam tetigimus, male iungens *proxima teodem nomine* sic locum expressit: *tertia Teode*.

3. LIBER GENEALOGVS (chronica minora vol. 1 p. 154 seq.) editus a. 455, sed postea auctus (l. c. p. 155) Soliniana quaedam (vide ad p. 205, 11. 206, 16) sub nomine auctoris adlegavit.

4. SCHOLIA AD VERGILIVM non Serviana, sed Servianis addita quantum vidi, uno solo loco (ad p. 34, 11, cf. ad p. 151, 1. 153, 13) Soliniana afferunt. nam ad georg. 2, 215 verba tradita *Solinus et Nicander qui de his rebus scripserunt* corrupta esse viri docti (v. Thilo ad b. l.) recte observaverunt.

5. SCHOLIA AD LVCANVM antiquiora, scilicet Bernensia aliquot locis (ad p. 65, 1. 129, 1; cf. p. 153, 13. 192, 9) Solino usa sunt. recentiora multa inde habent a me fere spreta (cf. ad p. 6, 7. 142, 5. 147, 13). ut sperni potuerunt similia inde adlata a MYTHOGRAPHO VATICANO PRIMO (ad p. 142, 5).

6. PRISCIANVS in institutionibus grammaticis scriptis saeculo VI ineunte pluribus locis diserte citat Solinum: praeterea periegesi Dionysianae Latine a se versae (nam de auctore satis constat) quae adiecit. paucissimis exceptis (v. 185—187 de Didone; v. 556 de Proconeso; v. 772 de Byzantio) omnia petiit ex Solino.

7. IORDANES in Geticis editis a. 551 sive de suo sive secutus auctorem Cassiodorum Soliniana quaedam adhibuit (v. praef. editionis meae p. XXXI).

8. ISIDORVS Hispalensis († a. 636) in libro de natura rerum Solinum citat nominatim. in etymologiis etsi ex operis instituto auctores non adscribit, tamen multis locis eum pendere ex Solino cum propter alia argumenta certum est tum quod interdum ita erravit, ut ipsa Solini verba ante oculos eum habuisse pateat. sic 14, 3, 32 ex Solini loco p. 86, 3: *Heniochorum montes Araxen, Moschorum Phasidem fundunt* haec effecit: *habet et flumina magna Oscorum Phasidem atque Araxen*; quem errorem Isidorus, si hoc loco Solini auctorem Plinium secutus esset, nequaquam commisisset¹). in magno opere quid ex Solino sumptum sit, ego post etymologiarum editores in editione priore quantum potui investigavi; in hac accesserunt alia petita ex commentario Henrici Dressel (*Rivista di filologia* vol. 3 a. 1875 p. 247 sq.) de auctoribus ab Isidoro adhibitis, alia quae mecum amice communicavit etymologiarum editor futurus Bernardus Kübler. eundem item consulere potui de lectione vere Isidoriana in editionibus passim obscurata, quamquam ex apparatu inchoato tantummodo de ea nondum ita nobis constabat, ut constabit aliquando ex ipsa quam parat recensione. — Ceterum excerptorum Solinianorum tam apud Isidorum quam apud Augustinum et Capellam investigatio eo praesertim impeditur, quod omnes una cum Solino auctorem eius praecipuum Plinium ita adhibuerunt, ut saepe ambos scriptores simul inspicerent et in eodem capite utriusque verba miscerent. coniuncta haec Pliniani et Soliniani librorum usurpatio non solum obtinuit extrema litterarum Latinarum aetate, id est Constantinopolitana, sed adeo ad medii aevi incipientis grammaticos videtur propagata esse: certe Dicuil monachus Scotus saeculi noni incipientis cum narrationem compilet ex Plinio fere et Solino, tralaticiam quandam horum auctorum coniunctionem scholasticam secutus videtur esse. Byzantiorum autem grammaticorum in scholis Solinum lectum esse et explanatum cum non tradatur, ducit eo cum quod Theodosius II eum manu sua descripsit tum quod Priscianus eo utitur tanquam sermonis Latini teste idoneo.

9. ALDHELMVS, qui obiit a. 709, in epistula ad Acircium Solinum nomine citat. adhibui editionem operum eius quam curavit Giles Oxonii a. 1844.

10. BEDAE historia ecclesiastica edita a. 731.

1) Aethicus qui dicitur quae cum Solino communia habet (cf. Wuttke in praef. p. XXIX. LXVIII. CXLV), ut quod Albani *albo crine* nascuntur (c. 63 p. 42, 31 Wuttke = Solinus 15, 2) et de grypibus quae narrat (c. 67 p. 48, 27 Wuttke = Solinus 15, 22) veniunt ex Isidoro, quo Aethicum usum esse etsi editor negat, nihilominus certum est. Solinum Aethicus non adhibuit.

11. DICVIL monachus ex Hibernia oriundus libello de mensura orbis terrae scripto a. 825 inseruit excerpta Soliniana non pauca addito auctoris nomine. eius libelli (cf. chron. min. vol. 1. p. 527) ipse adhibui codicem primarium Dresdensem D 182 saec. X, alterum eiusdem aetatis Parisinum 4806 secundum editionem quam curavit Partheius a. 1870. — Codicem Solini a Dicuilo adhibitum exaratum fuisse minusculis inde colligitur, quod permutavit litteras *r* et *s* (*crateses* 49, 13). verba auctoris ita Dicuil retinet, ut quatenus pervenit codicis instar sit; paucissimis locis inveniuntur corrupta culpa Dicuili (ut 121, 16. 138, 12. 190, 10) vel arbitrio eius mutata (ut 100, 2. 137, 18. 139, 10).

12. ANONYMUS LEIDENSIS mihi dicitur auctor tractatus de situ orbis servati in codice olim Divionensi, iam Leidensi Vossianorum fol. n. 113 saec. XII, quo continentur excerpta praescriptis auctorum nominibus tam ex Mela Capella Acthico quam ex Solino (*Solinus polistoriarum* appellatur). propter originem codicis et 'Normannorum saevitiam' in praefatione memoratam et inscriptionem, quae haec est: *d(omno) venerabilissimo regique gloriosissimo d(omno) K(arolo) G() servorum dei extimus Dümmler (noves Archiv 4, 177) commentarium coniecit inscriptum esse Karolo calvo (840—877) regi Franciae occidentalis, id quod deinde confirmavit Traubius (poet. Lat. mediæ aevi vol. 3 p. 438) adlatis quae inde excerpta sunt in scholiis Heiricianis ad vitam S. Germani scriptis c. a. 875. adhibui Anonymum secundum editionem factam a Maximiliano Manitio (Dresdae a. 1884).*

13. HEIRICVS Autissiodorensis c. a. 875 praeter locum sub praescripto *ut fert auctoritas* relatum in miraculis sancti Germani (v. ad p. 99, 14) collectaneis suis servatis in codicibus Parisino 8818 saec. XI/XII et Nicaeensi saec. XII, de quibus egit Traubius (mus. Rhen. 47 a. 1892 p. 558 seq. et poet. Lat. med. aevi 3, 425), excerpta ex nostro auctore inseruit inscripta *Solinus ex memorabilibus inter cetera*. continentur iis edita p. 18, 8 *inter* . . . 19, 13 *obiit* et 25, 4 *verum* . . . 28, 2 *litterarum*. librum adhibuit classis secundae. excerpta ea descripta misit Traubius, sed cum non haberent notatu digna, examinata abieci.

Medii aevi auctores Heirico aequales, ut Adrevaldus Floriacensis in miraculis sancti Benedicti (MG. SS. 15, 474) et Walafridus in vita beati Galli (*Sancti Galler Mitth. für vaterländische Geschichte* vol. 24 a. 1890 p. 3, 4), vel posteriores Adamus Bremensis, Vincentius Bellovacensis, Iohannes Sarisberiensis, Guido Pisannus (p. 37, 10—16) sperni potuerunt. composuit eius generis adlegationes Manitius in Philologi vol. 47 a. 1889 p. 562 et vol. 51 a. 1892 p. 191. medio aevo ante annum millesimum non

multis auctoribus Solini libellum notum fuisse ut codicum defectus, ita adlegationum raritas ostendit. a saeculo inde XI Solinum, utpote qui evitatis, ut ipse ait, eloquentiae bratteis facile placeret neque ulli propter ingenium molestus esset, a multis expetitur et lectitatum esse, maxime per Gallias et Germanias, donec in oblivionem abiret bonis litteris resuscitatis, ostendit tam codicum qui supersunt copia quam adlegationum frequentia: ostendetur etiam melius opinor si cui umquam placuerit in fabellis carminibusque Romanicis et Theoticis vestigia rimari Solini.

B. Libri scripti.

Codicum Solini infra enumeratorum inspexerunt mea causa specimine sumpto Basileensem olim Gustavus Parthey, nuper Ferdinandus Dümmler — Bernensem olim Gustavus Parthey, nuper bibliothecarius Blösch — Bruxellenses Paulus Errera iuris consultus Bruxellensis — Cantabrigienses Franciscus Jenkinson — Londinienses Askewianum idem Jenkinson, musei Britannici alios Gradenwitz iuris consultus Berolinensis, alios Franciscus B. Bickley Londiniensis — Montispeulanos Maximilianus Bonnet — Monacenses Ludovicus Traube — Oxonienses Franciscus Haverfield — Parisinos P. F. Girard professor Parisinus — Romanum Barberinum Chr. Huelsen — Venetos Laurentius Soranzo — Vindobonenses Ludovicus Hartmann. quibus viris omnibus pro strenuo adiutorio humanitatis amicitiaeque documento quid debeam, grato animo recordor. reliquos libros (praeter eos, quibus asteriscus praescriptus est, huius editionis causa non inspectos) ipse examinavi, alios ibi ubi adservantur, alios missos Berolinum, in his Francofurtensem, Havnienses duos, Leidenses omnes. quod si qui quaerunt cur non adquireverim in libris vere utilibus, sed inutilium quoque et vulgarium aliquam rationem habuerim, respondeo primum non tuto libros abici propter aetatem aliaque indicia externa, sed opus esse singulorum examine. exempli causa Vaticanus reginae n. 1875 scriptus saec. XIV explet librum omnium optimum *R* hodie mutilum. sane non ignoro eiusmodi grana raro admodum inter paleas reperiri neque ex specimine reiectorum librorum, quod paucis locis (scilicet iis quos p. IV composui) adiectum est, quicquam effici nisi inter reiectanea ea utilia nulla latere. at non inutile erit exemplo demonstrare, quomodo per longa aevi saecula eorum temporum philologi modo curiosa diligentia, modo temeraria levitate, modo stolidi ignorantia antiquos auctores transcribendo vel adnotando recensuerint. denique ad bibliographiam aevi consensensus codicum praeterea inutilium aliquam utilitatem habebit, cum

passim appareat plures eorum errorum communiōne tamquam gentilicio vinculo coniungi et ab eodem archetypo proficisci.

Ad classes tres, secundum quas in capite quod sequitur (p. LIX—XCIII) potiores distribui, reliquos non digessi, cum recentioris aetatis libri omnes fere ex classium illarum contaminatione originem trahant. — Eos libros, ad quos libellum recensui, hic distinxi littera sua praescripta.

ARRAS

*1 n. 870 saec. XIII (*cat. des bibl. dép.* vol. 4 a. 1872 p. 347), antea monasterii S. Vedasti Atrebatensis. inscriptio est classis tertiae: *I. Solini polyhistor editus et recognitus de situ orbis terrarum et de singulis cet.* praefationes adsunt duae.

AVTVN

*2 n. 39 saec. XI (*cat. des bibl. dép.* vol. 1 a. 1849 p. 22 et accuratius Omont *cabinet historique* vol. 2S a. 1882 p. 566). inscriptio et subscriptio triplex eadem plane quae sunt in codice Parisino 6810, nostro *P* et adhaeret item carmen *Tethya marmoreo* (vide p. 233) pariter atque in *P*, ex quo hic videtur descriptus esse.

BASILEAE

B 3 F. II. 33 saec. XIV. librum excussit diligentissime Carolus Ludovicus Rothius Basileensis a. 1859 adhibitusque est inde in ed. priore. deficiunt omnia quae rubro scribenda fuerunt; perierunt folia quattuor quibus continebantur p. 73, 3 *religiosissima* . . . 87, 13 *inveniuntur* (per has paginas errore nota *B* in ima pagina adscripta est) et c. 22, 13 sive p. 219, 19 *homine* . . . 116, 12 *incremento*.

BERNAE

4 n. 170 saec. XII, olim Petri Danielis. collatione libri a C. L. Roth diligentissime facta usus sum in editione priore. inscriptione caret; subscriptio: *Iulius Solinus explicit feliciter* omisso nomine Theodosii. praefatio inscripta est: *C. Iulius Solinus Constantio suo sal.* codex, ut in editione priore latius exposui, pendet potissimum ex archetypo communi sibi cum Heidelbergensi nec raro huic praestat, plerumque eo inferior est et passim interpolatus interpolatione audacissima et sibi propria, ut p. 1, 3 in ipsa inscriptione *Adventus* factus est, ut dixi, *Constantius* — p. 179, 7 *montibus boni, nientibus H, collium prominentiis* Bern. — 196, 11 *nili navibus boni, lichui navibus II, ligni navibus* Bern. — 177, 12 *Carmaniam* vera lectio, *Germaniam II, Arabiam* Bern.

aliquoties adeo deflectit ad familiam tertiam, ut habet p. 22, 6 *hoc etiam receperunt quod* — 35, 1 *par sententia est inter auctores* — 35, 3 *esse nuncupatum* — 47, 16 *fatetur tenebris* — 49, 17 *mirum est* et quae sequuntur. quapropter in hac editione testes meliores nactus praevaricatorem abieci.

BONONIAE

5 univ. 73 (aul. II A 115) saec. XV. inscriptio: *C. Iulius Solinus grammaticus polihistor ab ipso editus et recognitus de situ orbis terrarum et de singulis mirabilibus quomodo habentur.* sequuntur sub titulo *Solinus Aduento salutem* praefationes novicia primum, deinde genuina. subscriptum est: *Iulius Solinus explicit studio et diligentia domni Theodosii invictissimi principis. deo gratias amen.* specimen a Georgio Wentzel Gottingensi sero accepi, quapropter in specimine nostro liber non comparet. habet hiatum classis primae p. 209—213; in lectione prope accedit ad nostrum n. 24. exempli causa noto haec: 22, 6 *plus solito* — 150, 4 *pancheam* — 151, 3 *petronio* — 164, 13 *exhalat vaporem* (interpolata unde . . putaverunt absunt) — 208, 1 *e re* (om. nata) — 208, 3 *addit.*

6 univ. 2543 (antea 186) scriptus ante saec. XV. inscriptio: *C. Iulii Solini collectanea rerum memorabilium incipiunt;* sequuntur praefationes primum vetusta, deinde novicia. subscriptio nulla est. libri simul atque praecedentis specimen accepi. adsunt interpolationes tam classis tertiae p. 118, 2. 164, 13 quam codicis Heidelbergensis 165, 5. lectiones noto has: 22, 5 *scriptas* — 23, 1 *humatum* — 139, 12 *guari* — 150, 4 *peneam* — 151, 3 *publico apponio* — 165, 2 *dicatam colunt* — 208, 3 *abdita* — 212, 5 *magnum reor.* prope accedit ad nostrum 34 etiam in lectionibus adhuc ex eo solo enotatis, ut sunt 30, 7 *aggerula* — 139, 13 *coercere* — 151, 3 *add. ut tullius* — 208, 1 *herexammatam* — 213, 2 *fontium.*

BRVXELLIS

7 n. 10066 saec. XII. inscriptio classis secundae laterculis praemissa: *Solinus rerum collectarium infra scriptarum sic.* subscriptio postea adiecta manu saec. XIV haec est: *explicit liber Iulii Solini de situ orbis terrarum et de singulis mirabilibus que mundi ambitu continentur.*

8 n. 10862 saec. XIII. subscriptio (inscriptio nulla) classis secundae: *explicit liber C. Iulii Solini collectarum rerum memorabilium plurimarum feliciter.*

- 9 n. 17881 saec. XV. inscriptio et subscriptio: *Gai Iulii Solini ad* (om. inscr.) *Adventum polihistor sive de situ orbis* (om. subscr.) *ac* (de inscr.) *mirabilibus liber.*
- 10 n. 18679 saec. XIV. inscriptio: *incipit liber Iulii Solini de situ orbis terrarum.* subscriptio Theodosiana: *Iulius Solinus explicite feliciter studio et diligentia domini Theodosii invictissimi principis amen.*

CAMBRIDGE

- 11 univ. Dd. XI. 79 saec. XII. inscriptio: *incipit liber Iulii Solini de mirabilibus mundi studio et diligentia Theodosii principis.* praefationi praescribitur: *Iulius Advento fratri salutem.* quaternio primus ad 30, 8 *paterculi* scriptus est manu diversa, sed aequali.
- 12 univ. Kk. II. 22 saec. XIV. liber in ora inscribitur: *Solinus de mirabilibus mundi.* praefationi praescribitur: *Iulius Solinus Constantino suo salutem.* subscriptio: *Iulius Solinus explicite feliciter.*
- 13 univ. Mm. II. 18 saec. XIV scriptus ad usus fratris Galfridi de Wyghtone. inscriptio: *prologus Solini de mirabilibus mundi, hoc est de ambitu et situ o. t. et de sing. mir. que mundi ambitu continentur.* subscriptio: *explicit Solinus de ambitu et situ o. t. et mir. mundi.*

DARMSTADT

- 14 n. 737 saec. XIII. inscriptio post praefationem noviciam, ante indicem: *indiculus capit Iuli Solini rerum collectarum infra scripturarum* [sic], ante librum post praefationem genuinam: *Iulii Solini collectario* [sic] *rerum memorabilium incipit.* subscriptio: *Iulii Solini liber explicite feliciter* (sequitur locus de pipere p. 221, 5—17: *sed ut piper . . . honorantur*).

DRESDEN

- 15 J n. 43 saec. XIII, antea monasterii Altzelle. inscriptio: *Solini sive grammatici polyhistor ab ipso editus et recognitus de situ o. t. et de sing. mir. q. in m. habentur.* subscriptio: *feliciter liber prescriptus C. Iulii Solini sive grammatici poliistor ab ipso ed. et rec.* praefatio spuria adest.

ENGELBERG (Unterwalden) sive ANGELOMONTI

- A 16 n. I, 4, 15 saec. X. librum adhibui in ed. priore collatum a. 1859 a Rothio, ad hanc ipse recognovi missum Berolinum. foliis duobus amissis deficiunt p. 60, 20 *qui eos . . .* 63, 2 *res est* et p. 163,

10 et *Pamphilium* . . . 166, 5 *Phrygia ab.* praescriptio et subscriptio eadem sunt atque in Sangallensi (vide p. LI).

FLORENTIAE

- 17 Laurentianus plut. 29 cod. 35 saec. XV. inscriptio: *C. Iulii Solini de situ orbis terrarum et de singulis mirabilibus quae in eo continentur liber incipit.*
- 18 Laurentianus plut. 66 cod. 19 saec. XIV. inscriptio: *C. Iulii Solini sive grammatici polyhistor ab ipso editus et recognitus* (eatenus item subscriptio) *de situ o. t. et de s. m. q. in m. habentur incipit.* adest praefatio spuria.
- F 19 Laurentianus S. Crucis plut. 20 sin. cod. 2 saec. XI/XII. inscriptio et subscriptio eadem atque in Sangallensi, (vide p. LI). Partheii iussu collatus est a Theodoro Heisio. praeter specimen librum adhibui ad explendos hiatus duos libri proxime affinis Angelomontani; sed hoc multo deterior est et propterea ubi illum habemus inutilis. secunda manus, quam sprevi, variam lectionem adscriptis sumptam ex codice classis secundae.
- 20 Laurentianus *conv. soppr.* n. 56 saec. XV, antea abbatiae Florentinae. praefatio spuria adest omissa vera. caret inscriptione et subscriptione. deficiunt folia 7 et 8 et in his locus 1, 91.
- 21 Laurentianus *conv. soppr.* n. 359 saec. XV, antea conventus S. Mariae novellae. inscriptio ante laterculum capitum: *C. Iulii Solini grammatici polyhistor ab ipso editus et reg' recognitus* [sic] *de situ o. t. et de s. m. q. in m. habentur*; ante praefationem priorem itemque subscriptio: *C. Iulii Solini collectarum rerum memorabilium* (*plurimarum* addit subscr.) *feliciter.* praefatio altera adest in fine adiecta nota hac: *hec est secunda epistula, quam Solinus scribit Advento et debuit poni supra in principio libri.*
- 22 Laurentianus S. Marci n. 209 saec. XI. inscriptio: *incipit liber Iulii Solini de s. o. t. et de s. m. q. in m. habentur.* ordinis est secundi.
- 23 Laurentianus Ashburnhamianus n. 1030 (= 5 = 961) saec. XI; finit f. 40' = 161, 14 *Perseus donavit* [sic]. descriptus videtur esse ex n. 22; inscriptio eadem. in fine quae desunt, adiecta sunt a manu fere aequali ad codicem classis tertiae; subscriptum: *explicit liber C. Iulii Solini.*

FRANCOFURTI AD VIADRUM.

- 24 Westermannianus, nunc in bibliotheca gymnasii, saec. XII. inscriptio nulla; subscriptio: *explicit Iulius Solinus. Iulii Solini collectaneorum liber explicit.* egit de libro Ed. Rasmus in Hermae vol. 12 (1877) p. 320 seq. — Sui generis codex est, prope accedens

quibusdam locis ad optimum nostrum *R*, (ut 35, 9 habet *herycis* cum *RC* — 33, 13 *ignem fortuitu*, ubi *ignem fortuitus R*, *ignes fortuitos* reliqui — 153, 5 *radi abnu*it omittit cum *R*) adeoque hic illic eo praestans (ut 150, 4 *panchaeam* solus fere habet recte, ubi *rantchaeam R*, alii aliter). nihilominus eum omisi cum propter lituras permultas, quibus primaria codicis scriptura absumpta est, tum potissimum propter interpolationes inter libros antiquiores ei proprias et numero multas et gravissimas, quarum amplum specimen invenitur in commentario Rasmi supra citato, duas hoc loco apposui. scilicet 34, 1 pro verbis *Sallentinos a Lyctiis* leguntur haec: *Sagentum qui et Sallentinum a Lyctio Idomeneo Cretensi Lyctiam ab iisdem Lyctiis*. item pro verbis 34, 3: *Paestum a Dorensibus* vel *Boriensibus* substituta sunt haec: *Paestum a Romanis postmodum ab eisdem conditoribus pridem Posidonia dictum ab Ariensibus*. talibus ineptiis apparatus non debuit obscurari. itaque praeter lectiones in specimine codicum omnium relatas variam lectionem libri dedi ad solum caput de Britannia.

HEIDELBERG.

H 25 Palatinus n. 1568 saec. XI, translatus saec. XVII Heidelbergae Romanam, saec. XVIII exeunte Roma Parisios, hoc saeculo restitutus bibliothecae Heidelbergensi. praeter Solinum continet Florum et Orosii caput de situ orbis in fine mutilum. adhibitus est ad Solinum recensendum a Salmasio, qui eum citat sub nomine schedarum Palatarum (v. ad 1, 77 p. 27 b, ad 27, 11 p. 228 cet.), ad ed. meam priorem collatus a Rothio, ad hanc a me recognitus. post epistolam inscriptam *Iulius Solinus Advento salutem* libellus legitur praescriptione nulla, subscriptione hac: *Iulius Solinus explicit feliciter studio et diligentia domui Theodosii invictissimi principis*.

25 A Salemensis monasterii IX 23 saec. XIII. inscriptio nulla; subscriptio: *explicit Solinus*. adest praefatio spuria.

KOPENHAGEN.

26 n. 443 saec. XIV, antea Frid. Lindenbrogii. inscriptio: *Sollina* [sic] *collectanea vel polyhistoria vel memorabilia*, subscriptio: *eplicit* [sic] *Solinus de situ orbis terrarum et de singulis mirabilibus mundi*. adhaeret locus de Norvegia regionibusque vicinis quem dedi in appendice p. 236. una cum eo qui sequitur (ubi vide) liber collatus est a Lindenbrogio in exemplari hodie Gottingensi tractatusque a Luedeckio in commentario edito a 1866. con-

taminatus est, ut specimen Luedeckianum ostendit, ex libris duobus, altero ordinis primi simillimo nostri *N* (quamquam paucis locis consentit cum *H* in erroribus huic propriis, ut sunt 13, 12 *molieris* — 101, 2 *detinet* — 143, 15 *res dubias*), altero accedente modo ad secundum ordinem modo ad tertium. adsunt emblemata post p. 49, 17 *mirum* cet. et post p. 118, 2 *qui ut Aristoteles* cet.; item geminationes locorum p. 62, 4 *nam Olympus* et p. 135, 13 de cinnamo; item lectiones p. 17, 5 *parti* — 32, 5 *ibi* — 33, 10 *ligea* — 39, 3 *oetae* — 46, 12 *creat* om. — 56, 8 *et taenaron est* — 58, 4 *ihmon* — 135, 5 *ad-sultu* — 149, 13 *codex* — 152, 5 *redimitu pari pars* — 174, 1 *neocaesaream*.

N 27 n. 444 saec. XI, aliquando Gottorpiensis. post rubricarum laterculum et epistulam inscriptam *Solinus Advento salutem sequitur libellus cum subscriptione hac: explicit liber Iulii Solini de situ orbis terrarum et de singulis mirabilibus que mundi ambitu continentur*, quae subscriptio iisdem fere verbis a manu recenti in principio libri repetita est. codicis collatio instituta a Friderico Lindenbrog extat ad marginem exemplaris editionis Solini Basileensis a. 1557 servati in bibliotheca Gottingensi¹⁾. eius exemplaris notitiam habui, cum primum Solinium recensui, sed eo tum non sum usus; edidit mox a. 1866 amplum huiusce libri lectionum specimen C. F. Luedecke in programmate scholae Bremensis (*Mittheilungen über zwei wichtige Handschriften des C. Iulius Solinus*) usus non solum collatione Gottingensi, sed ipso quoque codice Havnia transmissio Bremam. idem mihi contigit, ut per multos menses egregii codicis usum Berolini haberem. — Codex cum sit ordinis primi, expletus est vel emendatus ad alium classis tertiae ita, ut de primitiva quoque lectione plerumque constet, emendationes tamen librarii primi (*N^b*) a correctionibus posterioribus (*N²*) non semper distinguantur. ego in varia lectione referenda ad solas fere primitivas scripturas attendi, cum emendationes a primo scriptore factae raras sint et in minutiis fere versentur.

1) In bibliotheca Fabriciana (catalogus a. 1741 pars 4 p. 185 n. 64) extitisse dicitur Solini editionis curatae a Grassero (Aurel. Allobr. 1605) exemplum, quod 'Fr. Lindenbrogius contulit cum duobus mss. Gottorpiensibus et editione Spirensi atque Aldina, atque eruditas observationes ad auctorem ipsum illustrandum adiecit.' id exemplum quo pervenerit, ignoratur; verisimile est pendere ab eo Gottingense, a quo abest nomen Lindenbrogii.

LEIDEN

- 28 publ. 13 saec. XIV. inscriptio: *G. Solini grammatici polihistor de mirabilibus ipsius mundi*; subscriptio: *explicit liber de mirabilibus mundi*. adest praefatio spuria.
- 29 publ. 67 C (catalogi Geeliani n. 510) saec. XV. inscriptio nulla: deficit liber p. 176, 13 in verbis *venerem durasse*.
- 30 publ. 68 saec. XIII. inscriptione caret; subscriptum: *Iulius Solinus explicit feliciter*. praefationi praescriptum: *Iulius Solinus Constantio suo salutem*. adscriptum in fine manu diversa locus: *divisus est orbis terre trifarie . . . Tragodite Pentagi et Ictiophagi. Antropophagi gens asperrima. he sunt generationes huius seculi quibus necesse est venire ad dicem [sic] iudicii in conspectu dei altissimi*. ex Bernensi (n. 4) non est descriptus (nam 207, 5 habet *quod*, non *qui*), sed ei simillimus.
- 31 publ. 113 saec. XI. praecedit index pariter atque in Parisino 7230, nostro M, inscriptus: *indiculus cap'. Iuli Solini rerum collectarium infra scriptarum s[ic]*, subscriptus: *explicit indiculum C. Iulii Solini collectarium rerum memorabilium feliciter*. praeterea neque inscriptio adest neque subscriptio. — Idem fortasse est codex, quem, cum Iusti Lipsii esset, adhibuit Delrius in ed. Antverpiensi a. 1572 (vide eius praef., ubi ait quae in eo libro non essent dedisse se intra uncas quadratas, et Lipsii epistol. quaest. 3, 21), scriptus saec. XII, classis secundae et nequaquam eximius.
- 32 publ. 124 saec. XIII. inscriptio: *codex Iulii Solini de situ o. t. et de sing. mir. q. in m. habentur*, subscriptio: *C. Iulii Solini sive grammatici polihistori ab ipso editus et recognitus liber explicit ευρυ feliciter. de situ orbis terrarum et de s. m. quae mundi ambitu continentur*. abest praefatio utraque.
- 33 publ. 130 A (catalogi Geeliani n. 415) scriptus Florentiae a. 1432. inscriptio: *C. Iulii Solini polyhystor ab ipso editus et recognitus de situ orbis terrarum et de sing. mir. quae in mundo habentur*, subscriptio: *C. Solini polyhystor de mundi mirabilibus*. adest praefatio spuria.
- 34 Vossianus Q. 11 saec. XV. inscriptio: *C. Iulii Solini collectanea rerum memorabilium incipiunt*; subscriptio nulla. praefatio spuria adest.
- 35 Vossianus Q. 29 saec. X, quem ΔΩΔΩC ΖΡΗΠCΗΤ = *Dodo scripsit*. inscriptio nulla; subscriptio: *explicit f(e)l(iciter) G. Iulii Solini grammatici*.

36 Vossianus Q. 56 saec. XII, inscriptio: *incipit tractatus I. S. de memorialibus mundi editus mandato Theodosii principis*; subscriptio Theodosiana: *explicit feliciter studia [sic] et diligentia domni Thodosii [sic] invictissimi principis*. adhaeret notitia de insulis maris septentrionalis pariter atque in Havniensi n. 443 (vide infra p. 236). sequitur fere Heidelbergensem habens additamentum ei proprium p. 102, 14; sed adsunt interpolationes ex ordine tertio ductae, ut p. 102, 2 post *perinde dies nullus* sequitur *dies adeo conductus* et p. 149, 17 locus de cinnamo non repetitur quidem, sed inseruntur verba: *est et cinnamomum*.

L 37 Vossianus Q. 87 saec. IX. in margine f. 81 legitur: *Warmundus humilis sacerdos S. . . .* liber venit ex bibliotheca aliqua Aurelianensi ad Petavium, nam in fine adscriptum est instrumentum de hoc volumine commodato a. 1481, in quo nominatur 'Samson Cormenean doctor universitatis Aurelianensium et canonicus eiusdem ecclesiae' (nomen ecclesiae erasum est), inveniturque praeterea f. 8. 91 inscriptio: *Petav. Aurelii*. hic igitur sine dubio codex est optimus Petavii, quem ab los. Mercero quodam loco inspectum esse ait Salmasius ad c. 27, 12 p. 229 quemque item novit ex collatione Petri Danielis Aurelianensis (v. Salmasii praef. sub finem). — Rubricarum indicem libro praeposuit manus recentior; antiqua neque eum snppeditat neque inscriptionem incipiens ab epistula inscripta *Solinus Advento salutem*. folio extremo damnatum passo manca sunt capita 52, 45 et 52, 54; deficit liber p. 194, 15 in verbis *admittit perspi*. — Amissa explevit manus saec. XIII, nobis [L], incipiens p. 191, 15 *paulo*; pro subscriptione non est nisi *explicit liber*. — Emendavit codicem, qui est familiae secundae vetustissimus et optimus, praeter librarium ipsum, qui quae mutavit notantur *L^b*, manus altera saeculi fere decimi ad codicem, quem ipsa ait *vetustum* (vide ad p. 62, 4 et infra p. LXXX.) — Nos, dum priorem editionem curabamus, eximia Leidensis tum bibliothecae praefecti Pluygersii benivolentia codicem transmissum Berolinum tamdiu retinere potuimus quamdiu liber sub prelo fuit.

LONDINI in museo Britannico

- 38 Arundel n. 5 saec. XV. inscriptio: *Iulii Solini sive grammatici libri prologus incipit de memorialibus mundi*. adhaeret locus ex Bedae hist. ecel. 1, 1 incipiens: *Hybernia de (scr. h. autem et) latitudine sui status, finiens et Pictis gentem addiderunt*. — Cf. p. LVII n. 155.
- 39 Burney n. 213 saec. XV. inscriptio (ante praefationem genuinam): *incipit Solinus Iulius rerum memoꝝ mirabilium undique collectarum*;

- subscriptio: *Iulius Solinus de polistoriis explicit deo gratias. ad-*
est praefatio spuria.
- 40 Burney n. 256 saec. XII. inscriptio nulla; subscriptio: *explicit liber*
Gai I. S. grammatici polihistor ab ipso ed. et rec. de situ o. t.
et s. m. que in mundo habentur (sequitur carmen librarii: S.
Althmau quam studii tedet). adest praefatio spuria.
- 41 Cottonianus Vesp. B. XXV saec. XII. subscriptio Theodosiana: *I. S.*
explicit st. et d. domni th. inv. pr.
- 42 Cottonianus Cleop. D. I saec. XII. subscriptio Theodosiana: *I. S.*
explicit feliciter st. et d. domni th. inv. pr. post 15, 1 umor folio
 amisso sequitur 19, 9 *Milonem.*
- 43 Harleianus 2569 saec. XV. inscriptio et subscriptio: *Caii Iulii So-*
lini (sol. iul. inscr.) ad Adventum polihistor sive de situ orbis ac
mundi mirabilibus.
- 44 Harleianus 2583 saec. XVI. inscriptio post capitulum laterculum: *Iulii*
Solini de situ o. t. et memorabilibus quae mundi ambitu continen-
tur liber.
- 45 Harleianus 2584 saec. XIV. inscriptio et subscriptio ut in Sangal-
 lensi. adest praefatio spuria.
- 46 Harleianus 2604 saec. XV. inscriptio et subscriptio: *Solini liber de*
mirabilibus mundi.
- 47 Harleianus 2645 saec. XIII. inscriptio ante praefationem: *incipit So-*
linus de memorabilibus, deinde ante laterculum: indiculus capitu-
lorum Iuli Solini rerum collectarum infra scriptarum. deficit
liber in verbis p. 212, 5 infra famam.
- 48 Harleianus 3859 saec. XII. inscriptio: *liber primus Iulii Solini in*
polistoriis rerum mirabilium undique collectarum. subscriptio Theo-
dosiana: I. S. expl. fel. st. et dil. Th. inv. pr.
- 49 Harleianus 5373 saec. XIII. inscriptio: *C. Iulii Solini grammaticus*
polihistorve ab ipso editus et recognitus de situ o. t. et de s. m. q.
in m. habentur; subscriptio: Iulii Solini collectaneorum liber ex-
PLICIT. adest praefatio spuria.
- 50 regius 13. C. VI saec. XIV. inscriptio et subscriptio nulla. adest
 praefatio spuria.
- 51 regius 15. A. XXII saec. XII. inscriptio nulla nisi praefationis *Iu-*
lius Solinus Advento salutem (in indice voluminis est de mirabili-
bis totius mundi), subscriptio Theodosiaua: I. S. expl. st. et d.
domini Th. inv. pr.
- 52 regius 15. A. XXXII saec. XII/XIII. inscriptio (post epistulae in-

- scriptionem): *incipit Solinus de mirabilibus mundi*; subscriptio Theodosiana: *I. S. expl. st. et d. Th. inv. pr.*
- 53 regius 15. B. II saec. XII/XIII. inscriptio nulla, subscriptio Theodosiana: *I. S. expl. fel. st. et d. domini Th. inv. pr. benedictus deo amen.*
- 54 regius 15. B. XI saec. XII/XIII. inscriptio nulla; subscriptio Theodosiana: *I. S. expl. st. ac d. domni Th. inv. pr.*
- 55 add. 12014 saec. XV. inscriptio: *C. Iulii Solini gramatici polihistori ab ipso editus et recognitus de situ o. t. et de s. m. q. in m. habentur.* adest praefatio spuria.
- 56 add. 17409 scr. a. 1416 a Baldassare Rubeo cive Ian(uensi). inscriptio: *C. Iulii Solini gramatici polihistor ab ipso editus et recognitus*, subscriptio: *Iulii Solini de situ o. t. et de s. m. quae in m. habentur liber feliciter explicit.* adest praefatio spuria.
- 57 add. 18315 saec. XIII. inscriptio et subscriptio: *Solyms de situ o. t. et mirabilibus mundi.* adest praefatio spuria.
- 58 add. 30898 saec. XIII. inscriptio: *incipit liber Flactii (ex flc = feliciter) Gaii Iulii Solini grammatici.*
- 58 A olim Askewianus, deinde per a. 1785—1886 apud Woodhullos, nuper apud Howell Wills, hodie apud Quarritch bibliopolam Londiniensem venalis, saec. XV. inscriptus: *incipit liber Iulii Solini de situ o. t. et de s. m. q. in mundo habentur*, subscriptus: *deo gratias Iulius Solinus explicit feliciter studio et d. domini Theodosii invictissimi principis. huic operi visum fugientes ponite Christum pro scriptore polum prenda ut in praemium. Will's de Praedio me scripsit.*

MEDIOLANI

- 59 Ambrosianus A 226 inf. saec. XIV. inscriptio nulla; subscriptio: *polihistor ab ipso editus et recognitus feliciter liber scriptus C. Iulii Solini sive gramatici.* adest praefatio spuria, fortasse descriptus ex n. 60.
- 60 Ambrosianus C 99 inf. saec. X. inscriptio ante praefationem spuriam: *C. Iulii Solini sive grammatici polihistore ab ipso ed. et rec. de situ o. t. et de s. mir. q. in m. habentur*; subscriptum praefationi genuinae: *explicit prologus libri Iulii Solini de s. mir. q. in m. habentur*; subscriptum libro: *feliciter liber perscriptus C. I. S. sive grammatici polihistor ab ipso ed. et rec.* adest praefatio spuria.
- 61 Ambrosianus C 246 inf. saec. XIII. inscriptio ante laterculum capitum: *Gaii I. S. polihistorrois [sic] sive collectanea rerum me-*

memorabilem, ante praefationem genuinam: *Iulii Solini collectio rer. mem.* adest praefatio spuria inscripta: *in Christi nomine incipit epistola Gaii I. S. ad Herrennium oratorem*, item in fine libelli carmen *Tethya marmoreo* (vide p. 233). inserta est ante indicem capitulorum imago Solini, item ante ipsum libellum forma quaedam urbis Romae, in qua cernuntur adscripta vel subscripta *Roma — Vitori patri — sepultura Traiani — trigemina porta — Aventinus mons — Pateon — arcus triumphalis — carcer beati Petri et Pauli quod dicitur Iulianum — naumacharum — basilica Iovis — templum Apollinis — mons aureus — passio sancti Petri.*

- 62 Ambrosianus D 36 inf. saec. XV. inscriptio: *Gaii Solini polihistor* similisque subscriptio. adest praefatio spuria. commentarius divisus est in libros.
- 63 Ambrosianus E 151 sup. saec. XIV. inscriptio: *C. Iulii Solinus gramaticus polihistori ab ipso editus et rec. de situ o. t. et de s. mir. q. in m. habentur*; subscriptio Theodosiana: *I. S. expl. st. et dil. dompni Th. inv. pr.* adest praefatio spuria.
- 64 Ambrosianus I. 118 sup. scriptus a. 1469 a Gregorio Hyadertino de Pasinis. inscriptio et subscriptio nulla. praefatio spuria adiecta est in fine voluminis inscripta *C. I. S. Herenio oratori salutem.*

MONTE CASSINO

- C 65 n. 391 (antea S41) saec. XI exeuntis iudice Sickelio. post capitulum laterculum et epistolam inscriptam *Solinus Advento salutem* (cui subscriptum a manu recenti *explicit prologus*) libellus legitur inscriptione antiqua nulla (manus recens praescripsit: *incipit Solinus de polystorüs*). libellum sequitur epistula inscripta *Feramen rex ad Adrianum imperatorem* incipiens *inter Babyloniam*, finiens *semper vivat* (similem epistolam regis Premonis ad Traianum Traubius me docuit ex codice Argentoratensi saec. VIII editam esse a Graffio in *Diutiscae* vol. 2 a. 1827 p. 194). huic epistolae subscriptum est: *explicit liber Solinus*. quae habet codex adiecta manu posteriore pauca et fere inutilia raro invenientur relata in apparatus, ut 20, 1 *pycta*] *poeta* — 46, 9 *conducto*] *coniuncto* (ex cod. cl. II.) — 47, 1 *argenti*] *argento* (item ex cod. cl. II.). — Adhaeret a glutinatore adiuncta extrema pars codicis Soliniani alterius, quem fuisse classis secundae reliquiae ostendunt, incipiens p. 215, 2 *magna copia*, finiens in *qualitatem* cum subscriptione: *Iulii Solini collectio rerum memorabilem explicit*. sequitur carmen *Tethya marmoreo* (vide p. 233), deinde cosmo-

graphia Ethici (p. 71 Riese). — Contuli librum Romae eo mea causa missum.

MONTPELLIER

- 66 n. 121 saec. XII. inscriptio nulla; subscriptio: *I. S. expl. st. et d. domni Th. inv. pr.*
- 67 n. 131 saec. XII exeuntis. inscriptio nulla; subscriptio *I. S. expl. st. et d. Th. inv. pr.* descriptus omnino ex eo qui praecedit et propterea omissus.
- 68 n. 132 saec. XII. inscriptio: *Iulii Solini collectio rerum memorabilium.* deficit p. 107, 6 in verbis *rursus in se residat.*

MONACHI

- 69 Monacensis n. 327 saec. XV. inscriptio ante praefationem spuriam: *C. I. S. sive grammatici polyhystor ab ipso editus et rec. de situ o. terrarum et sing. mir. q. in m. habentur liber primus,* ante genuinam: *C. I. S. de situ o. t. et de s. mir. q. in mundo habentur liber incipit.* adest praefatio spuria.
- 70 Monacensis n. 4611 sive Benedictoburensis n. 111 saec. XII. inscriptio et subscriptio: *liber Gai I. S. grammatici polihistor ab ipso ed. et rec. de situ o. t. et de (om. subscr.) s. mir. quae in m. habentur.* adest praefatio spuria.
- 71 Monacensis n. 5339 sive episcopii Chiemsee n. 39 saec. XV. inscriptio: *incipit Solinus de situ o. t. et mirabilibus.* adest praefatio spuria.
- 72 Monacensis n. 6384 sive Frisingensis 184 saec. X. inscriptio a manu prima nulla (manus aequalis adscripsit in margine: *Solini descriptio multarum provinciarum et ubbium [sic] et lapidum preciosorum*); subscriptum a manu prima primum: *Solinus finit,* deinde, sed a manu eadem: *explicit flg.* (c superscripsit m. 1, voluit *flc.* = *feliciter*) *Iuli (Iulii em. m. 1) Solini grammatici polyystor* (hoc voc. addidit manus altera, sed aequalis). ad additamentum p. 219, 3 huius libri variam lectionem adnotavi.
- 73 Monacensis n. 14632 sive Ratisponensis S. Enmerami G 16 saec. XII vel XIII, compositus ex particulis librorum complurium itaque non unius tenoris. inscriptio voluminis, ut nunc se habet: *C. I. S. sive grammatici* (corr. ex *gammati*) *polyhistor ab ipso ed. et recognitus,* ad quae adiecit manus aequalis: *de situ o. t. et de s. mir. q. in m. habentur.* subscriptum: *explic. fl. G. Iulii Solini sive grammati,* ad quae adiecit manus illa: *feliciter liber perscriptus est Iulii Solini sive grammatici polihistoriografi ab ipso editus et rec.* adest praefatio spuria.

- 74 Monacensis n. 17207 sive Scheftlarnensis 207 saec. XII. inscriptio: *optimi Iulii Solini liber de descriptione orbis terrae, ad quod adiectum est manu diversa: polihistor vel collectanea rerum memorabilium*; subscriptum: *explicit liber Solini*, ad quod adiecit manus illa: *C. Iulii collectanea rerum memorabilium*. adest praefatio spuria.
- 75 Monacensis n. 17208 sive Scheftlarnensis 208 descriptus est ex eo qui sequitur.
- 76 Monacensis n. 23746 saec. X correctus a pluribus. inscriptio, quae profecta videtur ab ipso librario, est ante librum litteris Graecis ΠΗΥΣΥΚΑ ΣΩΛΥΝ(?)Υ = *φυσικα Σωλυρν*. corrector ante praefationem genuinam adiecit inscriptionem: *Iulii Solini sive grammatici polihistor ab ipso editus et recognitus*, iteu subscriptionem: *C. Iulii Solini collectanea rerum memorabili[um] explicat [sic] feliciter*. adest praefatio spuria.

NEAPOLI

- 77 n. IV. D. 16 sive Iannellii n. 166 scriptus a. 1472. subscriptio: *Iulius Solinius de mirabilibus explicit*. adest praefatio spuria.
- 78 n. IV. D. 17 sive Iannellii n. 167 saec. XV. inscriptio: *incipit Solinus de mirabilibus mundi*; subscriptio: *explicit Solinus de mirabilibus mundi nec non de terrarum ambitu*.
- 79 n. IV. D. 18 sive Iannellii n. 168 saec. XVI. inscriptione et subscriptione caret. adest praefatio spuria.
- 80 n. IV. D. 19 sive Iannellii n. 169 saec. XIV. subscriptio Theodosiana: *Iulii Solini expl. fel. st. et d. dompni Th. inv. pr.* adest praefatio spuria.

OXONII

- 81 Bodleianus Canonicianus Lat. 147 scriptus a. 1377. inscriptio: *I. S. grammatici polistoria sive de mirabilibus mundi liber ad Adventum incipit*. subscriptio: *polimistor ab ipso ed. et rec. feliciter liber scriptus C. Iulii Solini sive grammatici de mirab. mundi et ritibus gentium*.
- 82 Bodleianus Canonicianus Lat. 161 scriptus a. 1457. inscriptio: *C. I. S. polystoria sive de situ o. t. et mir. sing. quae in ea continentur*. adhaeret caput Bedanum de Hibernia (vide n. 38).
- 83 Bodleianus Laudianus Lat. 4 scriptus a. 1406. subscriptio: *explicit Solinus de mundi mirabilibus*. praefatio suscripta est ut in Bernensi: *Iulius Solinus Constancio suo salutem*. divisus est in libros.

- 84 Bodleianus Rawlinsonianus auct. F. III. 7 saec. XII, emendatus manu secunda saec. eodem exeunte. subscriptio Theodosiana: *I. S. expl. fel. st. et dil. donni Th. inv. pr.*
- 85 Bodleianus Rawlinsonianus auct. G. 45 saec. XII. epistula inscripta est *Iulius Solinus Constantio suo salutem*. subscriptio *Iulius Solinus explicit feliciter.*
- 86 collegii Mariae Magdalenae n. 50 saec. XI. caret inscriptione et subscriptione.
- 87 collegii omnium animarum 97 saec. XIV ineuntis. subscriptio Theodosiana: *I. S. expl. st. et dil. dompni Th. inv. pr.*

PARISIIS

- 88 n. 1702 scr. Toleti a. 1396. inscriptio ante laterculum: *incipiunt capitula in libro Solini de memorabilibus mundi*, item ante praefationem genuinam (quae praecedit spuriam): *incipit prologus Solini in libro de memorabilibus mundi*, item ante librum: *Iulii Solini sive grammatici polihistor liber incipit*; subscriptio: *explicit liber Solini de memorabilibus mundi. Iulii Solini sive grammatici polihistor explicit, qui aliter vocatur Solinus de memorabilibus mundi.*
- 89 n. 4873 saec. XII/XIII. inscriptio ante praefationem spuriam: *incipit liber polihistor Iulii Solini*, ante genuinam: *incipit Iulii Solini liber vel collectio rerum memorabilium*; subscriptio: *explicit liber C. Iulii Solini grammatici polihistor ab ipso editus et perscriptus.* propter carmen *Teihsa* quod adhaeret vide p. 233.
- 90 n. 5719 saec. XIV. inscriptio ante praefationem spuriam: *incipit Solinus de mirabilibus sive memorabilibus mundi*, ante librum: *Gai Iulii Solini cognomento poliphistoris de mirabilibus sive de memorabilibus mundi liber incipit studio et diligentia Theodosii imperatoris.* subscriptio evanuit.
- P 91 n. 6810 saec. X, olim, ut in principio legitur, *ecclesie sancti Lanouari*, id est S. Lomes oppidi Blois, unde item venit Guelferbytanus (infra n. 153). hic est quem Salmasius plerumque (vide infra n. 106) 'optimum regium' appellat quemque praecipuum editionis fundamentum esse voluit. ad editionem priorem codex missus est Berolinum ibique magno nostro commodo tamdiu retentus, quamdiu prelum ea exercuit. praefatio novicia una cum indice capitulorum legitur in folio solitario scripto a librario eodem, sed postea praefixo quaternioni primo, qui quaternio incipit a praefatione genuina. praescriptio libri haec est: *C. Iulii Solini sive grammatici polyhistor ab ipso editus atque recognitus* pariter atque in San-

gallensi, sed absunt quae in eo sequuntur; subscriptio haec: *explicit f(e)(i)c(ite)r [vel f(e)l(icite)r] C. Iulii Solini sive grammatici. || Iulius Solinus explicit feliciter studio et diligentia on. (scr. d. n.) Theodosii invictissimi principis. || feliciter liber perscriptus C. Iulii Solini sive grammatici polyistor ab ipso editus et recognitus.* subscriptionis eius, quae vere triplex est classium trium, prima pars *explicit . . . grammatici* propria est classis secundae, tertia *feliciter . . . recognitus* propria familiae interpolatae, interposita totidem verbis redit in Heidelbergensi classis primae. — Correctiones manus recentioris factas ad codicem familiae secundae vulgarem neque ullo nomine memorabiles suppressi vel certe supprimere volui, nam in adnotationibus paucarum saepe litterarum ad aetatem distinguendis difficile est, ne oculi subinde fallant.

- 92 n. 6811, olim Leodiensis, saec. XIII. caret inscriptione et subscriptione.
- 93 n. 6812 (sive Barrois 89; cf. Delisle *ms. Libri et Barrois* a. 1888 p. 220) saec. XII/XIII. caret inscriptione et subscriptione.
- 94 n. 6813 scriptus ut videtur in Germania (nam in fine adscriptum est *Sassonia Alverstat civitas Bodanum pat. Analt castrum*). subscriptio est Theodosiana: *Iulius Solinus explicit fel. st. et d. domini Th. inv. pr.* deficiunt inter fol. 10 et 11 p. 69, 10 *praeit . . . 122, 4 detur.*
- 95 n. 6814 saec. XIV. inscriptio: *C. I. S. grammatici poliphystor ab ipso ed. et rec. de situ o. t. et de sing. mir. q. in m. habentur*; subscriptio: *explicit feliciter liber perscriptus C. I. S. sive grammatici polistor ab ipso ed. et rec. amen amen amen.* adest praefatio spuria.
- 96 n. 6815 (olim n. 4917) saec. XIV. subscriptio: *C. I. S. sive grammatici polihistor ab ipso ed. et rec. de posito o. t. et de s. mir. q. in m. habentur*; subscriptio: *explicit fel. liber perscriptus C. I. S. sive gr. polihistor ab ipso ed. et rec.* adest praefatio spuria.
- 97 n. 6816 saec. XIV. inscriptio ante praefationem genuinam: *incipit liber Iulii Solini de mirabilibus mundi.* adest praefatio spuria.
- 98 n. 6817 saec. XV, olim Papiae apud Viscontios, deinde in bibliotheca Fontainebleau. inscriptio ante laterculum: *tabula Solini de mirabilibus*; subscriptio: *liber Solini de mundi mirabilibus explicit.* deficit locus p. 7, 11 *quippe . . . 8, 1 octavo.*
- 99 n. 6831 saec. X, olim Thuaneus, deinde Pithoei. inscriptio post laterculum: *Iulii Solini collectio rerum memorabilium [sic].* in fine

sub titulo *versus peracti operis* adhaeret carmen *Tethya* (vide p. 233).
hoc libro usus est Bongarsius (v. p. LVI.)

- 100 n. 6832 saec. XIII, olim Puteani. inscriptio: *incipit Solinus de mirabilibus mundi*; subscriptio: *Flavii* (ex fl. = *feliciter*) *C. Iulii Solini grammatici liber explicit.*
- 101 n. 6833 saec. XII, quem magister Iohannes Garelli Ebroicensis dedit collegio de Plasseys, deinde habuit Bigotus. inscriptio post praefationem: *Iulius Solinus de memorabilibus incipit feliciter*; subscriptio Theodosiana: *Iulius Solinus de mem. expl. fel. st. et d. domni Th. inv. pr.*
- 102 n. 6834 scriptus a. 1450. inscriptio et subscriptio: *Iulii Solini ad Theodosium principem de mundi mirabilibus* (*mir. mundi* subscr.) *liber.*
- 103 n. 6835 saec. XV. inscriptio ante laterculum itemque ante praefationem: *Iulii Solini de situ orbis terrarum et de singulis mirabilibus que in mundo habentur* (*in eo sunt loco* priore).
- 104 n. 6836 saec. XV. inscriptio ante laterculum: *I. S. de situ o. t. et de sing. mir. que in mundo habentur* et ante praefationem genuinam (praecedat spuriam): *C. Iulii Solini polihystor ab ipso ed. et rec. de situ o. t. et de s. mir. que hab. in eo liber primus incipit feliciter*; subscriptio: *C. I. S. polihystor de situ o. t. et de s. m. que in mundo habentur.*
- 105 n. 6843 saec. XV exenatis. subscriptio: *explicit fl. G. Iuli Solini gramatici*; sequitur laterculus capitulorum.
- M 106 n. 7230 saec. X, *liber sancti Dionisi*, quam originem praeter inscriptionem testantur tam praescriptum *praeceptum Dagoberti de fugitivis ad ecclesiam sancti Dionysii* quam index rerum pretiosarum in fine adiectus sub titulo: *hec accepit Odo rex de thesauro sancti Dyonisii*. Salmasio codex dicitur modo 'secundus regius (sic eum appellat ad p. 2, 20 citans inde *notuam*), modo 'regius optimus' (sic ad p. 140, 1 verb. *supero saginatum*), quamquam sub hac appellatione plerumque Parisinus 6S10 noster *P* laudatur. codex ad editionem hanc alteram excussus est missus Berolinum. optime scriptus est, sed in parte extrema madore situque corruptus: scilicet a p. 174, 12 *mortem* ad p. 180, 9 *gloriae* non pauca evanuerunt; deficit deinde folium, quo comprehendebantur p. 180, 9 *omnes* . . . rubr. p. 231, *t de Indicis harundinibus*; sequentia rubr. p. 231, *u de arboribus* . . . 188, 8 *protrahant* rursus passim hiant; inde ad p. 198, 3 *annos centum* nihil fere agnoscitur; a p. 198, 3 redit aliquatenus, sed passim hiulus. —

Codex incipit a rubricarum laterculo, cuius praescriptionem et subscriptionem infra p. C damus. ipse liber caret inscriptione incipiens ab epistula *Solinus Advento salutem*; subscribitur: *expl(icit) f(e)l(iciter) G. Iuli Solini grammatici*.

- Q 107 n. 7230 A saec. X. praescriptum: *ego in dei nomine Waldiaudus clericus hunc librum scripsit* [sic] (cf. praef. Partheii et Pinderi ad itin. Antonini p. XIV). deinde fuit Noelliorum. huius editionis causa ibi ubi *M* aut mancus est aut deficit totus, id est inde a p. 174, 12 *mortem* ad finem, contuli hunc librum missum et ipsum Berolinum. praecedat index rubricarum pariter atque in *M*. subscriptio quoque eadem est.
- 108 n. 7231 saec. X. subscriptio: *expl. fl. G. Iuli Solini grammatici*.
- 109 n. 7594 saec. XII. caret inscriptione et subscriptione. adest praefatio spuria.
- 110 n. 11206 (= suppl. Lat. 275²) saec. XV. inscriptio post praefationes duas: *polihistor incipit ab ipso editus*. adest praefatio spuria inscripta: *C. Iulius Solinus Hereio oratori salutem*.
- 111 n. 11382 (= suppl. Lat. 1472) saec. XIII. inscriptio: *incipit polihistor Iulii Solini de situ o. t.*; finit in verbis p. 213, 1 *res est. explitiunt*. deficit locus p. 7, 11 *quique . . . S, 1 octavo*.
- 112 n. 13698 (= S. Germani 1389, antea 848) saec. XV. inscriptio et subscriptio: *Caii Iulii Solini ad Adventum polihistor sive de situ orbis ac mirabilibus mundi (mundi mir. subscr.) liber*.
- 113 n. 17543 (= Navarre 6) saec. XII. inscriptio et subscriptio: *Iulius Solinus de mirabilibus mundi et de situ terrarum*. adest praefatio spuria.
- 114 n. 17569 (= Notre Dame 130) saec. XI. inscriptio ante praefationem: *incipit liber Solini Iulii de situ orbis terrarum et de diversis que in mundo continentur*; subscriptio: *explicit liber I. S. de s. o. t. et de singulis mirabilibus que in m. cont. Iulius Solinus explicit feliciter st. et d. domni Th. pr.*
- 115 n. 18245 (= Feuillants 41) saec. XV. inscriptio: *incipit Iulius Solinus de mirabilibus mundi et de situ terrarum*; subscriptio: *Iulini (sic) Solini sive gramatici polihistori ab ipso conditus et recognitus liber explicit fel. st. et industria Theodosii pr. inv.*
- 116 n. 18246 (= Notre Dame 258) scriptus Viterbii a. 1467. inscriptio: *C. Flavii Solini de mirabilibus mundi liber incipitur*.
- 117 Mazarinae bibliothecae n. 1526 scriptus a. 1406. inscriptio ante praefationem: *Iulii Solini sive grammatici in librum polyhistor pro-*

logus incipit; subscriptio: *Iulii Solini ad Theodosium principem de mirabilibus mundi liber explicit.*

PATAVII

*118 univ. n. 1234. adest praefatio spuria.

PERUSIAE

*119 D n. 32.

ROMAE

120 Vaticanus n. 1699 saec. XIV. inscriptio (in margine, sed manu ut videtur eadem): *de situ orbis terre et de sing. mir. mundi*; subscriptio: *Iulii Solini collectanearum liber explicit.*

121 n. 1860 saec. XIV. subscriptio: *explicit polihistor Solini.* adest praefatio spuria. divisus est in libros numero XXXV.

122 n. 1933 saec. XV. inscriptio: *C. Iulii Solini sive gramatici polihistor ab ipso ed. et rec. de situ o. t. et de s. mir. q. in m. habentur.* adest praefatio spuria.

123 n. 1934 saec. XV. subscriptio Theodosiana: *I. S. expl. fel. st. et d. domni Th. inv. pr.*

R 124 n. 3342 saec. X scriptus fortasse Casini, unde probabile est habuisse eum Fulvium Ursinum (Nolhac *la bibliothèque de Fulvio Orsini* Parisiis 1887 p. 275). observavit Sickelius, qui mea causa librum examinavit, litteraturam simillimam esse codicis Casinatis n. 76 reliquorumque librorum scriptorum Casini sub abbate Aligerno (949—996). ego contuli Romae. — Post rubricarum laterculum, qui praescriptione caret, sequitur sub inscriptione *Solinus Advento salutem* praefatio, deinde sine titulo libellus. in fine deficiunt p. 197, 2 *ua in sextam* . . . 202, 14 *mansionibus bereni* et rursus extrema inde a p. 203, 14 *et sexagies*, quem defectum totum fere explet codex ex hoc etiamtum pleniore descriptus Vaticanus reginae n. 1875 (infra n. 140). — Ipse librarius quae mutavit (*R^b*), plerumque ad archetypum correctae sunt, raro corruptae, ut 186, 4 *calores*] *colorem*. sprevi quae mutavit manus secunda alia derivata ex codicibus vulgaribus, alia ex coniectura, ut sunt 41, 13 *punico colore rubescunt* — 41, 17 *alias*] *alibi* — 44, 9 additum *Corsica insula multis promuntoriis angulosa* . . . *in lato milia passuum* XXVI similiaque.

125 n. 3343 saec. X, item olim Fulvii Ursini (cf. Nolhac l. c. p. 276). inscriptio et subscriptio: *liber Iulii Solini de situ orbis terrarum et de singulis mirabilibus quae fiunt in mundo (quae mundi ambitu continentur* subscr.). egit de libro Alcides Macé un im-

portant *manuscript de Solin (mélanges d'archéologie et d'histoire* tom. 8 Romae 1888). codex quamquam utilitatem non habet quam tribuit Macé indole eius parum perspecta, nihilominus memorabilis est utpote inter contaminatos unus antiquissimorum. duobus libris librarium usum esse demonstrant dittographiae multae in textum receptae ita, ut alteram lectionem plerumque emendator deleverit, ut 26, 9 *quadraginta quinque vel quadragies quinque*. horum archetyporum alterum fuit classis primae, quae eo loco habet *quadragies quinque*, alterum tertiae, ubi est *quadraginta quinque*. pariter ducunt ad codicem similem nostri *N* lectiones 1, 11 *magis inesse* cum *NII* et 162, 3 *sucore* cum *CN*, cum classis tertiae propriae sint et interpolatio p. 118, 2 = 219, 33 *qui ut Aristoteles* et lectiones non paucae, ut 21, 1 *conductor* — 22, 6 *hoc etiam receperunt quod* — 45, 2 *de Ulixis erroribus* (in textu). sed suo editionis interpolatae exemplari librarius usus est indiligenter; nam abest praefatio altera et remansit hiatus p. 209, 1—213, 2. itaque cum classis primae exemplaria pura iusto numero suppetant, interpolatam editionem codex imperfecte repraesentet, ab eo abstinuimus.

- 126 n. 7646 saec. XV. inscriptio: *Iulii Solini grammatici de mirabilibus mundi incipit feliciter*.
- 127 Ottobonianus n. 1140 scriptus a. 1444. subscriptio: *Gaii Solini polihistor liber explicit*. adest praefatio spuria.
- 128 Ottobonianus n. 1387 saec. XIV. inscriptio et subscriptio: *C. Iulii Solini sive grammatici polyhystor ab ipso ed. et rec. de situ o. t. et de s. mir. q. in mundo habentur*. adest praefatio spuria.
- 129 Ottobonianus n. 1952 saec. XV. subscriptio Theodosiana: *I. S. expl. fel. st. et d. domini Th. inv. pr.*
- 130 Ottobonianus n. 2072 saec. XIV. caret titulo. adest praefatio spuria in folio postea adiceto.
- 131 Palatinus n. 876 saec. XIV. inscriptio ante praefationem: *incipit liber Iulii Solini de mirabilibus mundi studio et diligentia Theodosii principis*, ante librum: *incipit liber I. S. st. et d. Theodosii principis*. ex tribus libris Palatinis, quibus in praefatione se usum esse ait Salmasius, 'uno antiquissimo' (nempe nostro *H*), 'altero 'mediae vetustatis, tertio infimae et in charta scripto, sed ex optimo 'exemplari, ut apparebat, desumpto', hunc potius esse secundum quam eum qui sequitur probabiliter statuit Stowasser (*Jahresbericht der öffentlichen Unterrealschule in Wien, III. Bezirk*,

1892/3), pluribus commentus de libro hoc sequentibusque tribus inutilibus omnibus.

- 132 Palatinus n. 1357 saec. XIII. inscriptio: *commenta Iulii Solini sive gramatici polyhistor ab ipso ed. et rec. de situ o. t. et de s. m. q. in mundo habentur*; subscriptio: *feliciter liber perscriptus C. I. S. sive gr. pol. ab ipso ed. et rec.* adest praefatio spuria. Stowasser l. c. p. 7.
- 133 Palatinus n. 1569 saec. XVI, qui videtur esse Salmasii tertius chartaceus (vide ad n. 131). subscriptio: *C. Iulii Solini sive gramatici polyhistor ab ipso ed. et rec.* deficientibus foliis quibusdam desiderantur loci p. 6, 3 cuius . . . 11, 24 *vita eius* et p. 162, 10 *impositum* . . . 166, 10 *namque*. adest praefatio spuria. Stowasser l. c. p. 10.
- 134 Palatinus n. 1570 saec. XV origine Frankenthaliensis. inscriptio et subscriptio: *Cati Iulii Solini rerum memorabilium collectanea*. tertii ordinis est, etsi abest praefatio spuria. Stowasser l. c. p. 8. Solini editio princeps excusa Romae c. a. 1470 (p. LVI n. 154) aut hunc codicem expressit aut simillimum.
- 135 reginae n. 1478 saec. XV. adest praefatio spuria. adhaeret carmen pariter atque in Parisino 6S10, nostro *P* et subscriptio quoque triplex eadem, ut ex eo libro hic videatur descriptus esse.
- 136 reginae n. 1534 saec. XV. inscriptio ante praefationem spuriam: *incipit liber Iulii Solini gramatici de mirabilibus mundi et de situ terrarum feliciter*, ante genuinam: *polyhistor Solini*. adest praefatio spuria.
- 137 reginae n. 1643 saec. XIII. inscriptio et subscriptio: *Solinus de mirabilibus mundi et de situ terrarum*.
- 138 reginae n. 1658 saec. XIII/XIV. inscriptio: *C. I. S. gramatici polyhistor ab ipso ed. et rec. de situ o. t. et de sing. mir. q. in m. habentur*. deficit locus 130, 6 *quocumque* . . . 159, 7 cuius *crepitu*. adest praefatio spuria.
- 139 reginae n. 1752. inscriptio: *C. I. S. sive gramatici polyhistor ab ipso ed. et rec. incipit*. adest praefatio spuria.
- [R] 140 reginae n. 1875 saec. XIV, aliquando *dni Tehu Basin litterarum apostolicarum correctoris*. inscribitur: *incipit liber Solini de mirabilibus mundi*. finit p. 214, 4 *aere nebulo* extremis deficientibus, quae ex codice aliquo vulgari postea expleta sunt adiecta subscriptione *C. Iulii Solini sive gramatici polyhistor liber explicitus est*. codex descriptus est, ut specimen declarat, ex Vaticano 3342,

nostro R etiamtum integriore et eatenus prodest, quatenus eum explet.

- 141 Urbinas n. 999 saec. XV. inscriptio ante praefationem spuriam: *in hoc codice continetur liber Iulii Solini Apolinaris [sic] de mirabilibus mundi*, ante praefationem genuinam: *C. Iulii Solini de situ o. t. et de sing. mir. q. in m. habentur incipit*. adest praefatio spuria.
- 142 Barberinianus VIII 63 (antea n. 1494) saec. XV. inscriptio: *Gaii Publii Solini viri doctissimi liber polinistor, ubi omnis antiquitatis miranda sub compendio lecta sunt*; subscriptio: *Gaii Solini viri doctissimi polinistor explicit*. adest praefatio spuria. dixit de eo libro Stowasser (l. c. ad n. 131) p. 12 non sine diligentia, sed sine fructu.
- 143 Casanatensis B. III. 1 saec. XIV. inscriptio ante praefationem spuriam: *epistola consularis (enatum ex praenomine C.) Iulii Solini grammatici*, ante librum: *polystoris Iulii Solini ab ipso editi et recogniti pars prima incipit*; subscriptio: *consularis Iulii Solini grammatici polyhistor ab ipso ed. et rec.* divisus est liber in partes quattuor. adest praefatio spuria, sed textus magis est classis secundae. dixit de libro Stowasser (l. c. ad n. 131) p. 13.
- 144 bibliothecae Victorii Emmanuelis Sessorianorum n. 17 saec. X/XI. inscriptio in margine: *Solini de mirabilibus mundi*; deficit 160, 9 verb. *singulis vel.* specimen dedit Preiler *Zeitschrift für Alterthumswissenschaft* 1847 p. 209. adest praefatio spuria.

ROUEN

- *145 n. 1421 (O 34) saec. XII (*cat. des dép.* vol. 1 a. 1886 p. 425). subscriptio Theodosiana: *I. S. liber expl. fel. st. et vigilantia domni Th. inv. pr. et christianissimi imperatoris.*

SAINT MIHIEL

- *146 n. 42 saec. XI (*cat. des dép.* vol. 3 a. 1861 p. 528). inscriptio deest, cum incipiat mancus p. 15, 4 verbis *stomachi clauditur*; subscriptio: *explicit liber I. S. de situ o. t. et de sing. mir. que mundi ambitu continentur.*

AD SANCTI GALLI

- S 147 n. 187 saec. X, ut credunt, tamen fortasse is ipse, qui recensetur inter libros scriptos ibi sub abbate Hartmoto a. 872—883 (Ratpertus ad cod. Sangall. n. 267, casus sancti Galli MG. SS. 2, 72 = *Mith. d. vaterl. Gesellschaft für St. Gallen* vol. 13 a. 1872

p. 54) sic: *Polihystorem Solini in vol. I*; item in catalogo bibliothecae Sangallensis scripto ut creditur saec. IX (G. Becker catalogi bibl. antiqui p. 34 n. 209) sic: *Solinus I*; denique in catalogo altero aequali (Becker l. c. p. 53 n. 419), modo recte is ad hanc bibliothecam referatur, sic: *Solini polihistor*. nec diversus erit codex *venerandae vetustatis*, quem Vadianus (ad Melam Basileae 1522 in appendice contra Camertem c. 4. 10) ait nuper se ex bibliotheca Sangallensi impetravisse. eum adhibui ad editionem priorem excussum diligentissime a Rothio. — Praescribitur et huic libro et simillimis duobus Angelomontano *A* et Florentino *F: C. (commenta A) Iulii (Iulii A) Solini sive grammatici Polyhistor (polyistor A) ab ipso editus et recognitus de situ (deposito F) orbis terrarum et de singulis mirabilibus quae in mundo habentur*. subscribitur in iisdem: *feliciter liber perscriptus C. Iulii Solini sive grammatici polyhistor (polihistor A) ab ipso editus et recognitus*.

VENETIIS

- 148 Marcianus Lat. cl. X n. 29 (Valentinelli cl. 22 n. 111) saec. XIV. inscriptio nulla; subscriptio: *explicit Solinus de mirabilibus mundi et situ terrarum et aquarum*. adest praefatio spuria.
- 149 Marcianus cl. X n. 102 saec. XV. inscriptio et subscriptio nullae. adest praefatio spuria, sed in folio postea adiecto.
- 150 Marcianus cl. X n. 115 (Valentinelli cl. 22 n. 110) saec. XII. inscriptio: *C. Iulii Solini sive grammatici polyhistor ab ipso editus et recognitus de situ orbis terrarum et de singulis mirabilibus quae in mundo habentur*. subscriptio: *feliciter liber perscriptus C. Iulii Solini sive grammatici polihistor ab ipso aeditus et recognitus*. adest praefatio spuria.
- 150 A. Marcianus Zanettianus Lat. n. 389 (Valentinelli cl. 22 n. 109) saec. XV. inscriptio: *Iulii Solini grammatici de mirabilibus mundi incipit foeliciter*. adhaeret caput Bedaunum de Hibernia (v. n. 38).

VINDOBONAE

- 151 n. 215 (= hist. prof. 664, catalogi Endlicheriani n. CCXLIX) saec. XV. inscriptio et subscriptio: *Iulii Solini de situ o. t. et de sing. mir. q. in m. habentur*.
- 152 n. 3184 (= Salisburgensis 41 B; catalogi Endlicheriani n. CCL) saec. XV. inscriptio eadem.

WOLFENBVETTEL

- G 153 Gudianus n. 163 saec. X. in prima pagina legitur *iste liber est ecclesie sancti Launomari*, ubi item supra n. 91 videmus olim fuisse cod*

dicem hodie Parisinum 6810, nostrum *P.* in eadem pagina item scribitur *ex bibliotheca Mazarina Gabriel Naudaeus.* codex editionis prioris causa bis collatus est Berolinum missus a Bethmanno bibliothecae tum praefecto, primum a. 1860 a Gustavo Parthey, deinde ego librum domi habui et recognovi. deficientibus primis quaternionibus codex hodie incipit p. 28, 15 a verbis *Cato princeps*; praeterea folium paenultimum lacerum est. inscriptio periit; pro subscriptione est nudum *explicit.*

Libri hodie latentes deperditive.

- Mariangelus Accursius in diatribis (Romae 1524 fol.) Solinum multis locis castigavit usus praeter libros Vaticanos et Palatinos etiam codice suo.
- Burdigalensium Dominicanorum codex is, ex quo Elias Vinetus et Entropium et Florum et Solinum (Pictavii 1554. 8) edidit, habens in hoc subscriptionem Theodosianam: *Iulius Solinus explicit feliciter st. et dil. domini Th. inv. pr.*, videtur interiisse (cf. II. Droysen in praef. ad Eutropium p. XX).
- Burdigalensis alter, quem ex eadem bibliotheca idem Vinetus habuit, recentior illo inscriptus fuit: *I. S. grammatici polyhistor ab ipso editus et recognitus de situ o. t. et de sing. mir. quae in mundo habentur.* adfuit in eo praefatio spuria.
- Corbeiensis bibliothecae catalogus saec. XII (Becker catalogi bibl. antiqui p. 285 n. 321): 'Virgilius. Flavius de re militari. Lucanus. Solinus de situ orbis terrarum'.
- Laureshamensis S. Nazarii bibliothecae catalogus saec. X (Becker l. c. p. 84 n. 95 et p. 120 n. 20): 'Solini polyhistor de situ orbis terrarum et mirabilibus in uno codice'.
- Vaticanus Ottobonianus n. 2540 secundum scriptum catalogum Solinum continens iam pridem desideratur.
-

Epitomae et excerpta.

- a Petrus diaconus monachus monasterii montis Casini saec. XII testibus chronicis ipsius (l. 4 c. 66. MG. SS. 7, 795) 'Solinum de miraculis breviavit'.
- b Theoderici cuiusdam epitomen metricam libelli Soliniani seruarunt duo libri Bruxellenses, imperfectus n. 8891 f. 46—51 saec. XII sub praescripto *excerptum de scriptis Solini* non habens nisi primos versus 259 finiens in versu *transvolitant celeri saltu per linthea veli* (eos edidit Leopoldus Latapie *Bulletin de l'Academie R. de Belgique* vol. 16 a. 1849 part. 2 p. 79 seq.), alter plenus n. 10712/3 f. 179—183 item saec. XII, unde excerpta quaedam publici iuris fecit baro de Reiffenberg (*annuaire de la bibliothèque R. de Belgique* vol. 4 c. 1843 p. 67—72). inscriptione caret liber uterque, nam priori quod praescriptum est: *excerptum de scriptis Solini* est a manu recentiore. subieci praescripta:

auribus aut oculis non totus sufficit orbis,
 non omnis nova res, oculos quae mulcet et aures,
 sed quae mirentur homines nec rara videntur.
 hinc iuvat audiri quod non est copia cerui,
 unde mihi facilem si quisquam praebeat aurem,
 quae de Solini scriptis miranda relegi
 ex rebus variis, brevibus mandabo lituris,
 multa quidem referens et eorum multa relinquens.
 sermo sed incomptus ne sit tibi forte molestus,
 lector, clementem tibi reddet, ut arbitror, aurem
 mira fides rerum, compendia tot novitatum.
 quomodocumque sonet sermo, sit dulce quod affert:
 aurum subversis penitus reperitur harenis
 nec labor ille dolet, qui de spe divite gaudet.

(sequitur in codice 10712/3 index capitum)

legerat hos Stephanus, studii probitatis amicus,
 versiculos tituli compendia grata professi,
 arridensque mihi: nobis sudabitur¹⁾, inquit,
 hoc opus, unde²⁾ tuis poteris prodesse coaevis,
 ut mentem studiis aptent et rebus honestis.
 haec ait atque³⁾ suae dextram me iungere dextrae

1) suadebitur *cod.* 8891. 2) inde *cod.* 8891. 3) haec atque ad *cod.* 10712.

cogens: hoc operis coeptum mihi perface, dixit.
 erubui tacitus paulo post pauca locutus:
 parebo, dixi; plus iussio posset amici.
 tantum quod scribo penitus proferre caveto,
 deque meo¹⁾ titulus semper sit nomine mutus,
 ne me verbosum, ne me testetur ineptum
 et dignum poena, quod feci vile²⁾ poema,
 Quintilius vates ne dicat: corrige, sodes,
 istud et hoc male stat, vatium chorus hoc tibi damnat.
 at si, quod nolo, si forte legatur ab illo
 qui sensu modicum non novit Theodericum,
 donet³⁾ me venia, reputans tibi, non sibi scripta.
 quidquid⁴⁾ in hoc pecco, te respicit, arbiter esto.

In parte haec redeunt in fine codicis integri:

haec⁵⁾ de Solini scriptis miranda relegi
 hoc et mandavi curae quae digna putavi.

.
 si mea scripta legas aliis, authentica⁶⁾ reddas.

Auctor igitur fuit Theodericus quidam⁷⁾, quem fuisse Lobbiensem virum doctum saec. XII (M. G. SS. 21 p. 317) coniecit Ludovicus Traube (O Roma nobilis act. Monac. vol. 19 part. 2 p. 358); dedicavit is libellum nescio cui Stephano.

- c Epitome Solini hexametrika, quam a Marquardo Frehero habuit Salmasius (v. eius exerc. p. 20. 25 al. et Vossius de hist. lat. l. III s. v. Solinus), fortasse est ipsa Theodericana.
- d Berolinensis Phillippsianorum n. 61 (= 1728) saec. XII f. 76 (catalog. editi p. 117) sub praescripto: *hi versus hoc ordine non erant transcribendi, sed ut in fine eorum capitula docent: historia Solini docet ordinata* exhibet Solini epitomen versibus leuonibus conceptam incipientem sic:

iaculus serp. Hic semper ventis pernitor atque sagittis
 tranfigit quoque iaculatus ab arbore sese.

finientem sic:

grifes equ. Hanc quasi per modicam grifes velut ungue rapinam
 capitula in fine incipiunt *I. Ladas. Polimestor*; finiunt *psitacus*. differre

1) meos *cod.* 8891. 2) qui feci mille *cod.* 8891. 3) donec *cod.* 8891.

4) quincquid *cod.* 8891. 5) hoc *cod.* 10712. 6) autetica *cod.* 10712.

7) Iudaeum eum fecit Reiffenberg l. c. p. 71 legens in indice capitulorum *Iudaea regio mea*; at in codice esse non *mea*, sed *in ea*, adnotant Goldstaub et Wenderiner *ein toscovenezianischer Bestiarius* (Halle 1892) p. 162.

epitomen Theodericianam ab ea, cuius reliquiae supersunt in codice Phillippiano inde colligitur, quod in illa caput de velocitate hominum sic incipit:

Sic currendo Ladas celeres tulit equore plantas,
liquerit ut nullum gressus in pulvere signum.
praeterito Polymestore; contra in Phillippiana haec leguntur:

Ladas: Illic dum currebat, tanta levitate vigebat,
ut minime lesam pede pervolitare harenam.

Polimestor: hic poterat facile leporem currendo praeire.

- e Bruxellensis n. 10098 saec. XII p. 1—9: *excerpta de libro Iulii Solini de mirabilibus.*
- f Bruxellensis n. 15773 a. 1581.
- g Evreux n. 1 saec. XIII (*cat. des dép.* 2 a. 1888 p. 401).
- h Florentinus Laurentianus 20, 48 saec. XII.
- i Florentinus Laurentianus S. Crucis 7, 10 saec. XIII.
- k Laon n. 461 saec. XIV (*cat. des dép.* vol. 1 a. 1849 p. 243).
- l Londinii Cottonianus Faust. A VIII f. 104 (*Rühl Verbreitung des Instituts im Mittelalter.* Lipsiae 1871 p. 33).
- m Londinii Sloane n. 2030 saec. XII/XIII. *inscriptio: incipit liber Solini de mirabilibus mundi.*
- n Londinii mus. Brit. add. n. 14092 saec. XIV.
- o Monacensis 14714 sive Ratisponensis S. Emmerami G 98 saec. XII.
- p Nimes n. 52 saec. XII/XIII (*cat. des dép.* vol. 7 a. 1885 p. 557).
- q Nizza n. 92 vide p. XXVIII sub Heirico.
- r Oxoniensis Bodleianus Canonic. script. eccl. n. 223 a. 1489.
- s Parisinus n. 6818 saec. XIV. *inscriptio: Solinus de mirabilibus mundi abbreviatio.*
- t Parisinus n. 8818 vide p. XXVIII sub Heirico.
- u Parisinus n. 14726 (antea S. Victoris) saec. XIII. *inscriptio: abbreviatio ex verbis Solini de mirabilibus mundi. incipit Augustus Caesar.*
- v Parisinus bibl. Mazarin. n. 1600 saec. XVII.
- w Vindobonensis n. 891 (= philol. 425, catalogi Endlicheriani n. CDXX) saec. X. *proponuntur permixta excerpta ex aethimologia Ysidori episcopi et ex libro Solini.*
- x Vindobonensis n. 3959 saec. XV.
- y Guelferbytanus Gud. 133 saec. X.
- z Guelferbytanus Aug. 8.

C. Editiones.¹⁾

154 princeps sine loco et anno, impressa Romae per Ioh. Schurener de Bopardia (Hein n. 14874). inscriptio: *Caii Iulii Solini memorabilium collectanea*. typographus expressisse videtur codicem nostrum n. 134 simillimumve. — Ex hac editione videntur descendere impressae hae: sine loco et anno (qui fuit ante 1474) adiecta praefatione Bonini Mombritii directa Antonio Triulcio — Parmae per Andream Portiliam a. 1480 — Venetiis per Theodorum de Regazonibus de Asula a. 1491 — Venetiis a. 1493 — Venetiis a. 1498; certe in omnibus ad finem praefationis genuinae adhaerent verba interpolata *quod ante omnia demittere in pectus tuum velim ac scribere ad p. 2, 7 pertinentia*. praefatio sparsa abest et a principe et a reliquis praeter Mombritianam, quae cum praeterea per paginas versusque principi respondeat, primus quaternio et praefationem alteram et indicem capitulorum continens a principe recedit. etiam Bartolinus Atriensis, qui Solinum edidit Brixiae a. 1498 quamquam in praefatione ait eum a se castigatum esse *multis adhibitis et novis et vetustis exemplaribus*, principem editionem repetivit hic illic temere correctam ex coniectura. denique editio impressa Pisauri ab Hieronymo Soncino a. 1512 repetita est, ut ait qui praefationem scripsit Alexander Gaboardus Turellanus, ad exemplar Venetum, scilicet ex supra dictis unum, nam a principe non discedit nisi cum iis (ita p. 16, 1, ubi princeps *dein minui at*, et Veneta exempla et Pisaurense legunt *deminui autem*; item p. 118, 1 pro *angio* substituunt *angulo*). sed addidit Turellanus con-

1) Virorum doctorum in Solinum adnotationes manu scriptas in bibliothecarum catalogis offendi has:

Iac. Bongarsii ad ed. Vineti, hodie bibliothecae Bernensis W 35 adscriptis variam lectionem libri tum Pithoeani, qui iam est Parisinus 6831.

Casauboni animadversiones ad Solinum servat bibliotheca Cantabrigiensis (advers. 35)

Ferd. Lindenbrogii adnotationes ad codices hodie Havnienses (vide p. XXXV note 1).

Oudendorpii collectanea Soliniana sunt in codice bibl. Leidensis n. 577 catalogi Geeliani.

Anonymi adnotationes ad ed. Iuntinam a. 1526 servat bibliotheca senatus Lipsiensis rep. I. 8, 89.

Anonymi collationem Solini cum quattuor mss. regis servat mus. Britannici codex Sloane n. 111.

latis', ut ait, 'quatuor exemplaribus antiquissimis' et praefationem spuriam et in appendice varias lectiones aliquot ex codicibus petitas, quarum tamen in ipsa editione vestigium ego nullum repperi.

155 Venetiis per Nicolaum Ienson Gallicum 1473. inscriptio post indicem capitulorum: *Iulii Solini de situ orbis terrarum et memorabilium quae mundi ambitu continentur liber.* praefatio spuria quoque adest. archetypum proxime accessit ad codicem nostrum n. 38 Londiniensem Arundelianum 5.

156 Bononiae n. 1500 cura Philippi Beroaldi. is expressit editionem Venetam a. 1473, sed hic illic textum emendavit.

157 Florentina Iuntina a. 1519. adest ante genuinam praefatio spuria praescripto titulo: *Solini epistola ad Antium ex vetustissimo codice descripta.* sequitur in universum editionem principem, sed passim textus reperitur mutatus.

Vindobonae a. 1520 per Ioh. Camertem.

158 Pictavis a. 1554 prodit *C. Iulii Solini polyhistor ex antiquis Burdegalsium Dominicanorum codicibus ita restitutus, ut nunc primum natus et editus videri possit* cura Eliae Vineti. de codicibus iis diximus p. LII; pauca inde adsumpsit Vinetus repraesentans fere Iuntinam.

Claudius Salmasius Solinum edidit Parisiis a. 1629, quae editio cura Pitisci repetita est Traiecti ad Rhenum a. 1689. praeter commentarios doctrinae saepe molestae, sed tamen perfectae nec facile superandae apparatus quoque criticum vir summus congegisset nequaquam spernendum, usus praesertim libris Parisinis qui nobis sunt *P* et *M*, sed neque ea qua par est constantia Solinum recensuit neque commentario variam lectionem perpetuam inseruit.

De editione mea priore edita Berolini a. 1864 quae tum praefatus sum, hoc loco repetenda esse duxi. 'habuit vel ea sua fata. consilium ceperant Solini recognoscendi eodem tempore Carolus Ludovicus Roth Basileae et Gustavus Parthey Berolini: mox vero hic de Rothii consilio certior factus quae ad eam rem pararat Rothio sponte dono obtulit. quae Rothius ita accepit, ut si quid sibi accidisset, collectaneorum suorum Solinianorum Partheium heredem faceret. quare Rothio morte immatura nec necessariis eius solis lugenda paulo post defuncto († a. 1860 Iul. 16) redierunt ad Partheium Soliniana non solum sua, sed etiam Rothiana, praeclarum sane futurae editionis fundamentum. tractare igitur coepit Partheius Solinum, quem superadderet tot auctori-

bus utilibus magis quam bonis et propterea vulgo spre-
tis, restitutis
autem sua industria suaque in minimos quosque et debiles infra classem
classicos indulgentia et quasi caritate: iamque editionem fere absolverat,
cum de eius consilio et instrumento quid sentirem ex me quaesivit.
ita ut obsequerer homini amico et familiari, in eam rem inquirere coepi
cumque ei significassem apparatus nondum satis plenum mihi videri
nec per eum liquere de fundamento editionis Salmasianae bonamque
me spem habere de libris Parisinis et Leidensibus, quos tum non no-
ramus nisi ex catalogis editis Salmasioque, obsecutus mihi est amicus
meque rogavit, ut in instrumento augendo et in textu recognoscendo
se adiuverem: quod me facturum esse recepi. deinde vero opera pro-
cedente intelleximus tam in parvis rebus quam in magnis unum esse
debere operis magistrum, itaque evenit, ut ego ex structore fierem
architectus, amicus autem editoris persona deposita redemptor. patet
tamen ex hac narratione si quid profecerunt litterae auctore diu ne-
glecto iam ad libros scriptos exacto, eius meriti laudes non tam mihi
deberi, qui postremam tantum et fere subitariam operam Solino im-
pendi, sed Carolo Ludovico Rothio et Gustavo Partheio, qui hanc edi-
tionem suis laboribus fundaverunt.

III. CODICVM CLASSES TRES.

Accedimus ad quaestionem de codicibus Solini, quos modo recensuimus, recte aestimandis, variam eam et pro libelli tenuitate satis implicatam. eam ita instituemus, ut hoc capite tres librorum ordines distinguamus, quorum quivis sua merita suosque naevos habeat, in singulis autem ordinibus quomodo libri a nobis adhibiti inter se aut convenient aut differant expendamus. — Cuiusvis ordinis exemplaria complura extare a nobis reiecta propterea quod adhibita sufficiunt aliisque adsumptis inutilibus mendis tantummodo apparatus augeatur, ostendent loci ii, ad quos omnium mihi notorum codicum lectionem speciminis causa adieci. sunt praeterea inter codices reiectos non pauci scripti pluribus exemplaribus adhibitis itaque non solum inutiles, sed etiam praevaricantes. nam contaminatio vix in ullo eorum qui supersunt auctore latius grassata est quam in Solino.

CLASSIS PRIMA

Classis prima, cuius tamquam notae primariae sunt ex una parte hiatus effectus amisso folio archetypi paenultimo, ab altera parte immunitas huiusce ordinis librorum ab interpolatione gravioris momenti, redit ad archetypum fortasse scriptum ante saeculum sextum. nam ut mittamus codicis huiusce classis *C* consensum in erroribus cum Marciano Capella mirum, sed fortasse casu effectum (vide infra p. LXXXIX), ni fallit locus 46, 14 (*ichnus*) Isidorus usus est codice a naevis huic librorum ordini propriis non immuni. sed ut de Isidori codice Soliniano quae infra (p. LXXXIX seq.) dicentur, adhuc dubitationi obnoxia sunt, ita certum est codicem ita mutilum, ut modo dixi, extitisse a. 825, quo eum adhibuit Dicuil. item archetypum tam codicis eius quem adhibuit Anonymus Leidensis quam Heidelbergensis scriptum fuit ante a. 850. exemplaria quae extant saec. X non excedunt. a nobis selecta sunt haec:

<i>R</i> = Vaticanus 3342	}	ducti ex eodem archetypo
<i>C</i> = Casinas		
<i>N</i> = Havniensis 444	}	affines
<i>S</i> = Sangallensis ex codicibus duobus, altero nostri <i>N</i> simillimo, quem in parte prima fere ad p. 74 presse sequitur, altero classis tertiae contaminatus, quatenus huiusce classis est.		
<i>A</i> = Angelomontanus praecedenti similis, sed interpolatione ulterius grassata.		
* <i>H</i> = Heidelbergensis et Anonymus Leidensis consentientes.		
<i>H</i> = Heidelbergensis ubi Anon. Leidensis deficit.		

Dicuiliana excerpta. A Dicuilo huiusce classis exemplar adhibitum esse praeter hiatum supra dictum aliorumque errorum gravissimorum communionem, de qua mox dicitur, inde efficitur, quod loci in auctario p. 217—221 compositi omissi in classe hac, recepti autem ex parte in classem secundam, plene in tertiam, Dicuil non novit. certe afferens locum 100, 12 omittit quae interponunt libri illi de navibus vimineis; item si copia ei fuisset

relationis p. 219, 3—29, non negasset c. 7, 15 insulas oceanii septentrionalis memorari *in libris auctorum*, a quibus destitutus narrationem ibi apposuit *alicuius presbyteri religiosi*.

Horum librorum proprietates ut explantur, proponemus exemplis selectis lectiones primum *R* et *C* singulares, deinde utrique communes, item codicum *N* et **H* vel *H* primum singulares, deinde iis communes, mox lectiones huius classis singulares a lege communi recedentes, denique mendas libris omnibus *RCNH Dic.* communes.

R errores singulares.

- 9, 10 profunda caligine *om.*
 11, 15 ut 16 anno *om.*
 12, 17 edidit *om.*
 12, 21 hominum *om.*
 40, 9 capi] capite
 52, 12 Gelonium stagnum *om.*
 54, 10 Aetnae] aeterna
 57, 15 alluuntur] clauduntur *cum C*²
 66, 19 Romanae gloriae] romanae ecclesiae
 85, 9 eos] iudeos
 85, 16 Sanromatas] aromata
 121, 9 hyeniam] yenam

C errores singulares.

Numero pauciores sunt quam in gemello *R* et saepius orti ex falsa doctrina quam ex neglegentia.

- 19, 18 ingenium] ingenium ualeat
 31, 20 laterum] litorum
 50, 14 campus Henneusis] campus ethnensis
 156, 16 Catoten] catochiten

RC errores communes.

Commune utriusque libri archetypum praeter errores alios non paucos subinde pro vocabulo maxime insolentiore aliud substituit significatione eadem (vide infra 17, 1. 164, 13. 174, 2. 3. 175, 5. 176, 10. 191, 10). glossas quoque habuerit necesse est, cum 47, 10 post *scaturrigines C* in textu habeat, sed deletum, *id est euullientes*, item

nectunt

128, 15 in *R* sit *nexuunt* manu eadem utrumque, ubi *nexuunt* habent *CN*, *nectunt* reliqui.

- 1, 11 magis inesse *om.* *RC*
 3, 19 habet] habens *RC*
 4, 16 conuini et] *cl. II*, conuiuiae *NS*, conuiuae *H*, conuiuia *RC*
 17, 1 unguiculis] unguis *RC cum cl. II*
 18, 14 Antoniam] *cl. II*, antonian *NS*, antian *H*, antoniana *RC*
 25, 12 mille ducenta] cccc (*ex* ∞ccc) *RC*
 35, 9 Veneri matri quae frutis dicitur] *n. m. q. ericis d.* *RC*
 37, 6 nectente] *cl. II*, netente *N*, nente *S*, nitente *RC*, uertente *H*
 45, 2 supinati] *H*, sup(p)inatis *NS cum cl. II*, supinitatis *RC cum AP*
 53, 4 halitu ab ipso] *cl. II*, (h)alitato *NHSA*, halitu *RC*
 77, 9 quo] *cl. II et N*, in quo *SAP, om. H*, quod *RC*
 82, 4 non iniuria] non sine iniuria *RC*
 88, 16 probissimi] *cl. II et N*, probatissimi *RCIS*
 97, 3 suffragines] *cl. II Dic. N*, suffragiones *RCHS*
 114, 10 equos] *cl. II cum Isidoro*, equas *NHSA*, aquas *RC*
 123, 10 alui tumidiores] aliud midiores *N*, aluus humidior est *H*,
 aliud humiliores *RC*
 137, 5 sexaginta] xl *RC*
 157, 18 subterlabens] sub terra b(*vel v*)enis *RC*
 164, 13 fumidum] fumum *RC*
 170, 16 liene] linea *RC*
 171, 5 lancinant] laniant *RC*
 174, 2 numerant] nominant *RC*
 174, 3 aestivo q. torrente] aestivo q. tempore *RC*
 175, 5 plura] multa *RC*
 176, 10 ambiguum] dubium *RC*
 178, 9 germinis transferendi] *H*, geminis tranferendi *N*, gemmis
 transferendis *RC*
 181, 3 Indica . . . iugerum *om.* *RC*
 181, 10 extraordinariae] extra ordinem *RC*
 183, 7 inter hos et Indiam guarissimi Ciconas locaverunt *om.* *RC*
 183, 11 etesias] *NH cum cl. II*, et aestas *RC*, et aestatis *A*
 193, 10 colos] *NSA^a*, color *RC et cl. II*
 197, 11 gymnosophistas] gymnofistas *RC*
 197, 20 natosque] natisque *RC*
 206, 4 occipere] *NHS*, accipere *RC cum cl. II*

N et, quatenus primae classis sunt, *SA* proprii errores.

Codex *N*, qui in uniuersum diligenter scriptus est nec multos habet errores non ex archetypo ductos, hiat locis his:

39, S filiamque eius Marsis *om. N*

114, 12 loco *om. N*

198, 1 corporum magnitudine omnes homines *om. N*

Eosdem S habet plenos; ceterum uterque liber in parte prima tamquam gemelli sunt, sed etiam postea passim conspirant.

5S, 4 dispescens] *cl. H et sic fere R, discens S, disciscens N, desciscens A*

109, 4 ingru] *ingrue NS*

113, 9 magis] *maius NS*

120, 16 Scacuola] *sc(a)efola NS*

129, 2 algu inhorrescat] *alguine horrescat NSA*

185, 13 sescenta] *sexcentena NSA*

193, 13 nuclei] *nuclei NS*

*H (= Heidelbergensis et Anonymi Leidensis consentientium) et H (Heidelbergensis deficiente Leidensi) errores proprii.

Codices duos enim, quem adhibuit Anonymus Leidensis scribens c. a. 850, et Heidelbergensem scriptum saec. XI ita consentire, ut hunc ex illo descriptum esse verisimile sit, exempla quae sequuntur ita declarant, ut etiam vitia plurima et gravissima adeoque hiatus (106, 10. 10S, 5) ex nostris in solo Heidelbergensi reperta apud Leidensem redeant; quam ob rem Leidensis editorem Manitium librum a Leidensi adhibitum pro archetypo Solinianorum omnium venditavisse, nisi nossemus hominem, miraremur. sed tamen quamquam excerpta Leidensia et codex Heidelbergensis ad idem archetypum redeunt, ab huiusce libri vitiis non paucis illa utpote ex codice duobus minimum saeculis antiquiore pendentia immunia sunt. interpolationes maiores codicis Heidelbergensis compositae p. 222 (quibus addenda sunt verba p. 183, 10 Solinianis inserta) petita cae fere ex Isidori originibus auferunt a Leidensis prototypo, certe p. 102, 14. 183, 10, sed sine dubio etiam reliquae; non magis habuit vocabula insiticia 72, 13 *constat*, 197, 2 *novem diebus*; hiatus explentur 102, 11 et 138, 3 et sic deinceps. Leidensis et Heidelbergensis ubi adsunt ambo et differunt, sperni potest alterius utrius lectio mendosa, quam in Heidelbergensi in apparatus retulimus notatam [H], in Leidensi suppressimus; mendas hic habet plurimas et gravissimas non redeuntes in Heidelbergensi et omnino a compilatore commissas, ut 51, 11 *Acidem*] *et eundem* — 101, 1 *Siluram*] *siluestrem* — 116, 9 *meridiem*] *memphym*. ab his duorum librorum sordibus in recensu qui sequitur abstinuimus.

- 22, 7 vi amnica] biennio *H*
 46, 13 Ilienses] Iliolenses *H*
 50, 16 Liberae] liberi **H*
 52, 8 Aegyptias] eptias [*H*], haeptias *Leid.*
 64, 9 Athamaniam] emathiam *H*
 101, 2 gens Britanna Dunnoni tenent] gens Britannica detinet [*H*],
 ingens Britannicam tenet *Leid.*
 106, 10 Cyprium . . . 11 Ligusticum *om.* **H*
 108, 5 diceremus quidam tamen Libyam] uocarent libyam **H*
 110, 9 Anatum] tanaim *H*
 113, 16 deducta] deta *RCN*, Jedita *H supplens*
 113, 18 nec ab Icosio taciti recedemus] est et oppidum icosium *H*
 128, 11 neque . . . caelo *om.* *H*
 130, 11 Garamantici Aethiopes matrimonia privatim nesciunt, sed
 omnibus in venerem vulgo licet] Garamanticis omnibus ve-
 nus est vulgaris et *H*
 132, 11 quaedam ex istis nationibus] quaedam excitationibus *RCN*,
 quae aeadem nationes *H corrigens*
 136, 19 plagae sidere] plaga est de re *Leid.*, plaga est dire [*H*]
 153, 5 radi abnuat] radia abnuat *CN (deficit R)*, india abnuat *H*
corrigens
 153, 7 corona crocea] croco congruit *H*
 169, 16 Cremutius auctor est] notum est *H*
 174, 8 primos dominos] primas domos **H*
 178, 15 caloris] cal(l)is *RCN*, callium **H*
 180, 17 Apollini Didymaeo] apollini deli *H*
 184, 9 quadringenti] quingentorum **H*
 184, 11 medium aevum] mediocum *RC(?)N*, medium **H corrigens*
 186, 10 extra Indi ostium] extra Indiae ostium [*H*], extra Indiam
Leid.
 192, 6 consumunt] consuunt *RC*, consunt *N*, concludunt *H corrigens*
 196, 1 Antichthones] *Plinius*, ea(s)chites *cl. I et II*, tum scitas **H*
corrigens

Praeter errores hos libro *H* Leidensique proprios, quos ex incuria
 incitiae librarii enatos esse patet, aliis locis lectiones huic libro propriae
 suspicionem movent, annon scriptor archetypi modo exemplum adhibuerit
 classis secundae tertiae, modo Plinium ipsum Isidorumve adsumperit.

Polyhistoris *titulum novit Anonymus Leidensis* (v. p. XXVIII).

7, 1. 3 Esquilinus] *H cum LMP*, esquilinis *RCNSA*

11, 1 offensi] *H cum LM*, offensione *RCNSA*

- 12, 10 solus] *H cum LM, solum RCNS*
 19, 20 naevos] *H cum LM, neruos RCNS*
 27, 8 XC] *RCMAP cum Plinio, triginta H cum LB*
 37, 14 quadraginta] *H cum A et Plinii libris melioribus, cccc RCNLMGS*
 38, 5 visendo] *RCNMSA, visenno H cum LP*
 38, 16 ministerium] *RCNMSA, mysterium H cum LP*
 39, 7 dedisset] *H cum LMP, desisset RCNSA*
 41, 4 dicitur] *RCNMSA, graece dicitur LP, grecum H*
 54, 13 sacra] *RCNMSA, sacrata *H cum LP*
 60, 2 Leleges] *H cum P et Plinio, leges RCNLMSA*
 63, 7 Pelagonia] *RCNLMS, passagonia H cum AP*
 80, 15 ac deinde spilonstoma] *sextum spilonstoma ac deinde H,*
 ac deinde

cuius igitur archetypum habuerit necesse est sextum spilon-
stoma: ac deinde habent versu praecedente SA

- 81, 2 quadraginta] *H cum LMSAP, quadringenta RCN Dic.*
 96, 12 inperitum] *H cum LMSAP, inmeritum RCN Dic.*
 100, 13 nonnisi] *RCNSA Dic., nisi *H cum LM*
 103, 14 in minium] *RCNSAP, inminuunt M, in minium imminuunt*
H cum L
 104, 2 frons] *RCN(M)SA cum Plinio et Capella, fons H cum L*
 128, 16 venae] *RCNLM, rei H cum SAP*
 134, 8 Nigrim] *RNMSAP, tigrin H cum L: eandem corruptelam altero*
*loco 116, 8 habet *H solus, tertio 138, 13 [H] solus.*
 140, 1 saginatum] *RCN, sagitatum M, agitatum *H cum LP, sublatum SA*
 147, 1 Indique] *RCNM cum Plinio, undique H cum LSA et Isidoro*
 162, 5 et tumet vere] *LM, et vere RCN, autumpno et vere . . . tu-*
mescit H: librarius ut de suo locum interpolavit, ita tumescit
vocabulum adiecit loco quidem alieno, sed vix ex ingenio
 187, 15 Nulo] *H cum LMQP et Plinio, nilo RCN*
 190, 15 aquae] *H cum LQASP, atque RCN*

Plinii Isidorive codicem huiusce recensionis auctor potest inspexisse prae-
 ter locos modo adlegatos 37, 14. 60, 2. 147, 1 aliis his:

- 77, 5 LXXX] *reliqui omnes, lxx H cum Isidoro*
 83, 20 Iaso] *reliqui omnes, iasone H cum Plinio*
 86, 3 Moschorum] *reliqui omnes, oschorum H cum Isidoro*
 151, 3 Papinio] *H cum Plinio, p. aponio SA, p. apronio C^bNLM,*
patronio RC^s
 161, 1 anthracias] *reliqui omnes, antrachites H cum Plinio*
 162, 5 reliqua anni] *reliquis anni temporibus H cum Isidoro*

Leidensis et Heidelbergensis librum archetypum contaminationem subiisse adsumpto codice classis diversae vel emendationem ex auctoribus aliis quamquam ex supra dictis nequaquam liquet, nam aliae quoque causae ea efficere potuerunt, emendationes ex coniectura factae, geminationes, quas infra videbimus adfuisse in archetypo communi classis primae, denique casus, hoc certe inde confirmabitur ubi agitur de lectione archetypi classis primae constituenda, diffidendum esse vel maxime huic codici. ei quod in priore editione nimiam auctoritatem tribui, excusationem habet, carebam enim tum primi ordinis testibus certioribus. in hac quamquam neglegi non debuit, iam loco primario deiectus primae classis ultimus est.

NH et, quatenus primam classem repraesentat, *S* errores communes.

- 8, 1 ifito] isto *N¹H*
 9, 3 septingenti] sexcenti *NHS*
 9, 9 anni] annui *NHSA*
 9, 24 expedirentur] experirentur *N¹S*, expertirentur *H*, explicarentur *N²A*
 19, 16 Tarquinius Prisci] tarquinius superbi prisci (priscis *H*) *NHS*,
 pr. tarq. sup. *A*
 27, 8 XC] *RCM cum Plinio*, xl *NS*, xxx *HL*
 41, 15 excluduntur] excuduntur *NHAP*, exciduntur *S*
 48, 20 dum merso] demerso *N¹HIS*
 52, 4 praecentorias *om.* *N¹HIS*
 52, 16 lacu] loco *NHS*
 60, 1 Graiae] gratiae *NH*, graue *S*
 61, 11 rege] reges *NHSF*
 67, 4 experiri] expediri *NS*, expedire *H*
 72, 5 non stipata] constipata *N¹HSA*
 73, 8 vectitatum] vectitam *NHS*
 74, 19 asteria] austeria *NHSA*
 80, 14 pseudostoma] *RC Dic.*, speudostoma *NH cum Plinii libris*
 82, 13 in caerulum] sincerum *NH*
 83, 17 ultra] ut *NH*
 84, 3 proelianti] proelianti *N*, praeliantes *H emendans*
 85, 3 Satharchae usu] satharcheus *N*, satharcei *H emendans*
 85, 16 situs] tos *NH*
 86, 2 maciantur] mactantur *RC*, metantur *NH*
 97, 12 Caesare omnes vel omnis] caesonis *NH*

- 104, 6 favonii] favontis *NI*
 105, 10 Atlanticos] *R¹C*, atlanticus *N*HR² Dic.*
 108, 17 quo] quod *N*HSAR²*
 121, 15 cohibet] *RC Dic.*, coniuet *NI*, coniuuit *S*
 124, 20 adulteri] adulterini *NI*
 127, 6 extimum] exitum *NI*
 128, 7 comis *om. NI*
 155, 8 tactum] factum *N*HSA*
 172, 9 captivusque] captius usque *NI*
 179, 16 dum *om. NI*
 181, 14 nec illi] illi *N*, illi non *II emendans*
 188, 17 tota] mota *RC, om. NI emendantes*
 193, 15 renitens] renidens *NI*
 195, 7 trahentes] trahens *NI*
 197, 14 admissusque] missusque *N*H*

Discedunt igitur primae classis libri in universum in duas familias quarum altera libros *RC* comprehendit, altera libros *NI* accedente, quatenus immunis mansit a tertiae classis interpolationibus, *S*. utra familia verum servaverit, plerumque deciditur ex testimonio classis secundae. singulares lectiones tam *R* et *C* quam *N* et *H* omnes fere errores sunt meri, sicut supra adlata exempla ostendunt. sed tamen non desunt loci, ubi primae classis testimonia aut ab illa duarum stirpium divisione recedunt aut adeo licet singularia verum servaverunt. denique huius classis testis omnium antiquissimus Dicuili cuius generis codicem adhibuerit, quaeritur. propria bona vix ulla affert (vide infra 96, 11. 102, 2. 144, 7. 150, 2. 157, 10), unde ea quoque quae habet speciosa 137, 18. 138, 5. 11 visa sunt non satis fida esse; aliquoties, ut mittamus consensum eius cum *RCN* contra *H* (v. p. LXV ad 81, 2. 96, 12. 100, 13), verum habet cum *N* infra p. 97, 3; errat cum *N* 62, 11. 150, 4. 215, 4; cum classe tertia 62, 6. 92, 8. 99, 14. 121, 7. 214, 1, passim autem cum *H* 62, 10. 80, 14. 121, 13. 144, 7. 149, 19. 188, 3. 208, 2, unde fortasse licebit colligere codicem Dicuilianum similem fuisse eius, a quo pendent Anonymus Leidensis et liber Heidelbergensis. dicta haec illustrabuntur exemplis quae sequuntur. in archetypo classis primae quid fuerit propter accedentia testimonia classis secundae plerumque extra dubium est; nam ubi consentiunt ex huius ordinis libris *RCN* duo unusve cum classe altera, ibi consentaneum est eos archetypi lectionem servavisse.

subscriptio studio et diligentia domni (in archetypo fuit d. n. = domini nostri, vide p. XLIV) Theodosii invictissimi principis ex libris non contaminatis habet solus Heidelbergensis.

- 4, 18 sacrificolis daret] sacrificii lidaret *RN*, sacrificii litaret *CHS*
 6, 12 hominem exivit] *H cum cl. II et Prisciano*, sine dubio ex
archetypo, exiit *RCNS*
 16, 6 pleniluniis] *NS*, pleni luminis *RH, inc. C*
 17, 6 brevi cedunt] *CN*, breui recedunt *RH*
 21, 6 solus] *R*, solum *CNHS*
 30, 7 nauis] *C*, nam uis *RNH*
 34, 14 Messapiae datam] *cl. II*, messapiae atam *NS*, messapia ea
 tamen *RC*, messapiam eam tamen *H*
 61, 10 Pelasgicon nominat] *N cum M et Plinio*, pelasgicon conno-
 minat *S*, pelasgi cognominat *RCH cum L*
 62, 6 attollitur] extollitur *Dicuil cum F*
 62, 10 a corruptelis] *RCNS*, ac corruptelis *H Dic. cum cl. II*
 62, 11 deo] *RCH*, de eo *NS Dic.*
 64, 19 ocepit] *N*, accepit *RHSA*, cepit *C*
 78, 5 quoquo eant] *cl. II*, quo eant *N*, coeant *C*, cocunt *RH*
 80, 14 nam] *cl. II*, a *N*, quantum *H Dic., om. RC*
 83, 6 pupula] *RN*, pupilla *CH*
 83, 16 hoc genus canes] *CN*, hoc genere canes *R*, horum generum
 canes *H*
 92, 8 Apollonitarum] *RCNH cum LA*, apollinitarum *Dic. cum MSP*
 96, 11 bovis feri] boues feris *RCNH*, bobus feri *Dic.*
 97, 3 suffragines] *N Dic.*, suffragiones *RCH*
 99, 14 non qualibet] qualibet *Dic. cum A*
 102, 2 nullus dies] *Dic. cum cl. II*, dies nullus *RCN*H*
 103, 2 mage] *R Leid.*, magnae *CN[IF]*
 104, 15 insulae] *C*, singulae *RNH*
 121, 7 pronius] prom(p)tius *Dic. cum SAP*
 121, 13 corocottae] cui corocottae *H Dic.*
 125, 21 a loco] *C cum cl. II et Isidoro*, alio loco *RHSA*
 137, 18 a meridie] *libri cum Isidoro*, ad meridiem *Dicuil cum Plinio*,
fortasse inde emendans
 138, 5 Nilidem] *Dicuil cum cl. II et Plinio*, fortasse ex hoc emendans,
 nilum *RCN*H*
 138, 11 specie] *RCN cum cl. II*, spenita *Leid.*, spetita [*H*], specu *Dicuil*,
vereor ne coniectura
 144, 7 inequitantes dorso] inequitantis .(-tatis *RS*) dorso *RCNS*, in
 dorso equitantes *H*, equitantes in dorso *Dic.*
 149, 19 colla] *RCN*, collo *H*, collum *Dic.*
 150, 2 interscribitur] inscribitur *Dic.*, scribitur *RCNH*

- 150, 4 Panchaeam] pantheam *C*, ranteam *R*, practheam *NDic.*,
prantheam *H*
- 154, 8 circumsaeptus] circumsepsus *C[H]*, circumsessus *RNLeid. cum*
cl. H
- 157, 10 Tigri] *Dic. cum cl. H*, tigride *RCNHSA*
- 158, 8 fluxit] *N cum MSAP*, fluit *L*, profluxit *RCH*
- 168, 3 Lydiae Tmolus] *NSP*, lydia et tmolus *R*, lydia et amolus
C, lidiae molus *H*
- 168, 15 nubilus] *N cum cl. H*, nubibus *RCH*
- 172, 11 et Rhesum] et ressum *CH*, egressum *RN*
- 179, 19 Oaxo] *RC^bN^bS*, oxo *C^aN^a*, axo *H*
- 185, 2 res publicas curant] *cl. H et Leid.*, rem publicam curant *N*
cum SAP, res procurant *RC[H]*
- 185, 4 se dediderunt] se dedierunt *Cⁱ*, sed diderunt *N*, se dederunt
*RC²*H*
- 186, 16 mores populorum dissonant] morum (horum *Leid.*) p. dissonat
CN Leid., mos p. dissonat [*H*], populorum dissonat (*om.*
mores) *R*
- 187, 4 parentesque] parentes qui *N*, parentes *RC*H*
- 188, 3 indigi] indic(a)e *RN*, indigent *CHDic.*
- 188, 13 officiosior] *C cum cl. H*, oficior *N*, officio *RH*
- 198, 12 idque eo] *Leidensis cum SAP fortasse coniectura*, ideoque
RCN [H] et cl. H
- 208, 2 neccitattique] *RCN*, ueccatitque *HSDic.*
- 214, 1 pauxilla] pauxillae *Dic. cum SA*
- 215, 5 cum monstra illa putredine] *C*, m. i. cum putredine *H*, cum
m. i. cum putredine *NSDic. (deficit R)*

Lectiones geminatae.

Archetypum codicem, ex quo primi ordinis libri descendunt, habuisse
glassas quasdam et dittographias efficitur ex indiciis non multis, sed certis.

- inconsumpto
- 81, 3 incorrupto] incorrupto *R*, incorrupto *CH cum cl. H*, in-
consumpto *NDic.*
- pecora
- 100, 7 pecua] *cl. H et Priscianus*, pecua *Leid.*, pecua [*H*], pecora
Dic., pecunia *RCN*
- 101, 8 sibi] *cl. H*, soli *R Leid.*, soli sibi *N[H]SA*, sibi soli *C: in*
soli
archetypo fuit sibi

- 121, 15 orbium] *libri nostri omnes*, orbium oculorum *Dicuil*,
 vel oculorum
 orbium *Bernensis*.

Haec lectionum duplicitas in huiusce ordinis archetypo libro late fortasse patuit et differentiarum earum, quas codices sistunt intra fines ordinis primi, vel praecipua causa potest fuisse.

Codicum classis primae errores communes.

Quamquam libri *RCN*H* (vel *H*) *S* et *Dicuil* passim differunt, in univ-
 ersum lectio archetypi huius classis certa ratione efficitur consen-
 tientibus libris illis aut omnibus aut plerisque. dabimus igitur vitiorum
 huic ordini propriorum exempla praecipua. ceterum lectiones classis
 primae utrum verae sint an falsae, in ratiocinatione positum est; nam
 postea demonstrabitur testimonium classis secundae paris auctoritatis
 esse, tertiae autem incertum et fallax.

- 4, 15 Potitios] *LMP*, poetitios *RCNHSAE*²
 6, 4 de Caeninensibus] *LM* et fere *P*¹, de caninensibus *RCNHSA*
 9, 21 circuitum] *LMP*, circiter *RCNHSA*
 13, 16 in se] *LMA*, inde *RCNHS*
 17, 5 aegre parti] *LP*, aegre partus *M*, aegre pati *RCNHSA*
 19, 20 naevos] *LMP*¹ et *H*, nernos *RCNS*
 19, 22 obducto membrana oculo] *LMPA* cum *Plinio*, obducta mem-
 brana oculos *RCNHIS*
 25, 14 LXX] *LMP* cum *Plinio*, xl *RNHSA*, lx *C*
 26, 5 hae sunt et in Sardinia] *RCNHSA*, om. *LMP*: videntur insiticia
 29, 17 Cypria] *LMGP*, curia *RCNHSA*
 32, 5 ibi] *MPN*², ioni *NHSL*, iobe *RC*, ioue *GA*
 34, 4 a Dorensibus] *LMGP*, aboriensibus *RCNHA* et fere *S*
 36, 6 maris] *LMGAP*, om. *RCNHIS*
 39, 3 Aeetae] *LMGP*, om. *RCNHSA*
 39, 10 Amuncelas quas] *LMGAP*, om. *RCNHIS*
 45, 3 Aenariam] *LMGP*, lenariam *RCNHSA*
 46, 4 Ichmusam] *IXNOYCCAM LM* similiterque *GP* cum *Plinio*,
 ichmus *RCN*HIS* cum *Isidoro*
 46, 12 Iolaum] *LGP* similiterque *M*, iolaun creat *CN* similiterque
RHS, ilaum cretensem *A*
 51, 9 in pudice] *LMGP* cum *Prisciano*, pudice *RCN*HSA*
 55, 11 scropulus] *LMGP*, scopulus *RCHSA* (def. *N*)
 56, 1 Scioessa] cioessa *LMP* similiterque *G*, cloessa *RCHA* similiter-
 que *S* (def. *N*)

- 56, 3 est et Taenaron] *GP similiterque LM, om. RCNISA*
 64, 8 oppugnandum impetum] *LMGP, oppugnatum RCNISA*
 83, 3 ora agentes] *LMGP, ora gentes RCNSA similiterque H*
 90, 4 nationibus] *LMGP, om. RCNISA*
 90, 7 terga] *LMSAP, terram RCNH*
 92, 9 citra] *LMGPSA cum Plinio, circa RCNH Dic.*
 93, 5 ad Bactros] *LMGP cum Plinio, a bactris RCNISA*
 98, 2 nec difficulter] *LMGP, nec indifficulter RCNISA*
 104, 4 tagus flumen] *LMGPSA, om. RCNH*
 109, 14 nihilo viliore] *LMGPSA, nihil uiolare RCNH Dic.*
 114, 5 Amsiga] *SAP cum Isidoro, amsica LMG, siga RCNH*
 125, 14 CCCC] *LMG cum Plinio, ccc RCNISA*
 126, 2 aestatis tempore] *LMGP², stato tempore NP¹, statuto tempore
 RCHS similiterque A*
 126, 18 media] *LMGSAP, om. NH, reliqua vero C expleus hiatum
 coniectura, deficit R*
 128, 18 Asbytae] *LMGPSA, asbystae RCNH*
 132, 11 quaedam ex istis nationibus] *LMGPSA, quaedam excitationi-
 bus RCN, quae aeadem nationes H*
 138, 7 ac si] *LMA similiterque G, om. RCN*H Dic.*
 138, 9 incrementa] *LMGP similiterque SA, unde incrementa RCN*H
 Dic.*
 141, 3 torrentium] *LMGPSA, om. RCN*H*
 141, 13 inter tertium decimum] *M, in tertium decimum SAP, in tertio
 decimo LG, inter iii RCNH*
 149, 6 alii lentisco] *LMGPSA, om. RCNH*
 152, 9 vel animi cura vel corporis] *LMGPSA, uelamini (-mina R)
 cura corporis RCN, uelaminis cura corpori H*
 155, 4 artificii] *LMGP, artificio RCN*HSA*
 157, 19 ulvas] *LMGPSA, uias RCNH Dic.*
 159, 15 echites] *LMG similiterque P cum Plinio et Isidoro, echidnes
 RCNS similiterque HA*
 161, 11 Amani] *LMGP, amaniti RCNISA*
 168, 10 amburit] *LMGP cum Plinio, adurit RCNISA*
 171, 17 fontibus] *LMGP, pontibus RCNISA*
 175, 13 lacinatus] *LMGPA similiterque S, laceratus RCN*H*
 181, 15 egredi geniturae] *LMGPSA, et redigentur (-getur CN) e RCN,
 et rei gestae e H*
 191, 16 et ignobiles] *L[L]QGP¹, et plebeios SAP², om. RCNH*
 192, 12 arbos] *LQGS, arbor RCNH Dic. [L]AP*

- 195, 6 porraceo] [L]QGP cum Plinio et Isidoro, purpuraceo RCNSA
similiterque H
- 201, 8 eus ea] MQG *similiterque* [L], ausea [R]CNHSAP
- 209, 1 na[tionibus] . . . 213, 2 [mades]cunt paenultimo videlicet
 archetypi folio amisso ita, ut ex duobus vocabulis mutilis
 effectum sit *nam cum*, intercepta sunt in libris RCNH et
 Dicuil quoque locum affert similiter hiantem.
-

CLASSIS SECVNDA.

Classis secunda, prima plenior tam in bonam partem quam in malam (nam immunis est a magno hiatu ad finem, sed pluribus locis ad sunt loci maiores insiticii) aetate primam aequat, nam pertinet ad eam codex Solinianorum hodie antiquissimus Leidensis scriptus saeculo nono. a nobis eius ordinis adhibiti sunt libri hi:

L = Leidensis Vossianus Q. 37 saec. IX deficiens p. 194, 15.

[*L*] = eidem libro adiunctum supplementum saec. XIII incipiens p. 191, 15.

M = Parisinus 7230 saec. X, a p. 174, 12 inde passim corruptus.

Q = Parisinus 7230 A saec. X inde a p. 174, 12 adhibitus ad explendum eum qui praecedit.

G = Guelferbytanus saec. X incipiens principio amisso p. 28, 22.

B = Basileensis saec. XIV non perpetuo collatus, sed adhibitus ubi utile visum est.

P = Parisinus 6810 saec. X. librarius adhibuit codices tres, ut ostendit subscriptio (supra p. XLIV et infra p. LXXX), unum classis primae cum subscriptione Theodosiana, alterum classis secundae, tertium classis tertiae interpolatae et neglecto primo aliorum duorum lectiones ubi variarent plerumque utramque recepit, modo alteram in textum admittens (*P*¹), alteram superscribens vel adscribens (*P*²), modo utramque iuxta ponens, unde efficitur variam lectionem hanc non ab emendatore proficisci, sed ab ipso librario vel adeo a librario archetypi, lectionum autem tam receptorum quam adscriptarum auctoritatem parem esse et utra classis utram lectionem suppeditarit ex collocatione non posse colligi. — Eidem libro soli ex melioribus nostris adhaeret Ponticon fragmentum errore Solino tributum (p. 233—235).

L errores proprii.

6, 16 tricesima] *M* cum cl. I, xlma *LBP*

9, 1 sexagesimo] *M* cum cl. I, lxx *LBP*

- 11, 8 C. Caesar] *cl. I*, concaesar *M*, caesar *LB*¹
 20, 19 tardatae] *cl. I plerique*, tardante *MQ*, tarditate *LB*
 27, 8 XC] *M cum melioribus cl. I et Plinio*, triginta *LB cum II*
 31, 14 nobilia] nouilia *M*, noualia *LG*
 32, 5 ibi] *MN*²*P*, ioni *L cum HNS*, ioue (vel iobe) *GB cum RCA*
 41, 4 dicitur] *M cum RCNSA*, graece dicitur *LGP*
 54, 3 odorem baemachates] *MG*, odorem achates *L cum reliquis*
 56, 5 delphine eo] delphineo *M*, delphino *LGP*
 70, 18 pactye] *cl. I*, pactusae *MG*, pactume *B*, ae *L*
 75, 15 Euboea tam] *cl. I*, eubiata *M*, euboea (*om. tam*) *LG*
 84, 9 sustentare conatus] *MG et reliqui, om. L*
 111, 7 perspersi] *cl. I*, perpersi *M*, expersi *LP*^a, expres(s)i *GP*^b
 122, 10 utrimque secus] *cl. I*, utrique secus *M*, uterque sexus *LGP*
 127, 5 Apellis] *ML*²*P*² fortasse ex coniectura, apollinis *L'GP*¹ cum *cl. I*
 127, 6 cornuni] *M cum SAP*, cornu *cl. I*, quorum *LG*
 134, 8 Nigrim] *cl. I*, nigri in *M*, tigrim *LG*
 138, 14 Astapum] *M cum cl. I*, astapunici *L*, astacponi *G*, astapuni *P*¹
 141, 13 inter tertium decimum] *M*, in tertio decimo *LG*
 147, 1 Indique] *M cum cl. I*, undique *LGP*¹ cum *II*
 147, 6 Spurii filio] *M*¹ cum *SA*, spurio spurii filio *LGP*¹*M*²

M errores proprii.

- 2, 4 de arboribus] de arb. et de laudibus (*voluit lapidibus, ut est in cl. III*) *MQ*
 45, 6 retractanti] *cl. I*, etractanti *LP*, retractandi *MG*
 57, 7 pugna hic Pane] pugnae hic plane *libri reliqui*, pugnae spaniae *M*
 64, 10 usquam] *L cum cl. I*, ipsa *MGB*
 70, 9 area Terei] *libri fere reliqui*, mareaticum *M*
 74, 3 innehatur] *reliqui*, inueniatur *M cum *II*
 81, 14 non guttis . . . liniantur] *L et reliqui, om. MG*
 89, 14 delibutique] *L similiterque G cum cl. I*, dilibus utique *M*
 102, 1 interpolationes de insulis Hibernicis habent et *M et LGQ*¹*P*², sed diverse (*v. p. LXXXVII*)
 107, 11 regente] *LG cum cl. I*, regi mente *M cum SAP*
 111, 4 sunt monent] *LGP*, sunt monet *cl. I*, summonent *M*

- 186, 5 at hi] anthi *MQ*
 212, 5 [non] miror] miror [*L*]*QGB²P¹*, minor reor *M*, minor *B¹*, *deficit cl. I*

GQP¹ errores proprii.

- 29, 21 honoratus est] honoravit *G solus corrigens*
 33, 1 faliscam a falerio argivo] *LM, om. GP¹Q*
 88, 1 viridi] viridique *GB*
 123, 7 si sibilant] *GB coniectura puto*, si bibant *reliqui*
 144, 17 resimo] *LMP¹ cum reliquis*, resupino *GBP²*
 174, 13 nulla] aliqua nulla *Q*
 206, 2 huius] *LM cum reliquis*, huius conuersum *GP*, huius circum-
 nersum *B*

Discedunt igitur secundae quoque classis codices in duas stirpes, quarum alteram repraesentat *M*, alteram *L*, codices reliqui adhibiti modo cum hac, modo cum illa faciunt, proprium quod item bonum sit vix praebent. Basileensis non solum multis erroribus sibi propriis inquinatus est, quos spreui omnes, sed etiam contaminatus adhibito exemplo interpolato (v. ad 10, 15. 16. 26, S. 37, 1). in dissensu stirpium duarum pariter atque in classe prima rem dirimit fere classis altera, comprobans lectionem alteram utram; quamquam fieri potest in erroribus minoribus, ut contrarium eveniat, ut 94, 5 verum *statum* servunt soli libri *LG*, reliqui classis secundae cum prima errore scribunt *statutum*.

Lectiones geminatae.

Huius quoque classis archetypum quibusdam locis geminas lectiones glossasve habuisse ex infra scriptis exemplis efficitur, quamquam quaedam eorum fieri potest ut non ad ipsum archetypum ascendant.

- 12, 21 hominum] *cl. I*, materna *A*, hominum materna *LMBP*
 56, 13 stoicus] *L et reliqui*, sophicus *MP²*, nel sophicus stoicus *G*
 76, 11 de Sporadibus] *M et sic fere G*, de stporadibus *L¹*, de strop(h)adibus *L²P²*
 103, 14 in minium] *cl. I*, inminiuunt *M*, in minium inminiuunt (inminuunt *L*) *LG cum H*
 124, 1 extraque] *cl. I*, sectraque *M*, secta extraque *LGP²*
 147, 11 uadis] undis uadis *LMGP*
 176, 17 fellitanda] uellitanda fellitanda *Q*
 178, 5 prouentus] fructus prouentus *Q*
 178, 15 labes] luues *M*, labes luues *Q*
 185, 15 Malleus] malleus aliaeus *MQ*

Codicum classis secundae errores communes.

Emblemata maiora vel certe loci de interpolatione suspecti classi secundae inserti sunt hi compositi p. 216—221 communes omnes cum classe tertia, ubi de iis tractabimus (vide p. LXXXVII. XCI):

- 6, 14 = 217, 24 [Numa] sepultus sub Ianiculo
 16, 1 = 217, 25 *de corde et spina*
 49, 17 = 218, 5 *de Aetna*
 100, 13 = 218, 29 *locus alter de incolis Hiberniae (prior non est nisi in classe tertia)*
 102, 1 = 219, 1 (*hic non est nisi in M et abest item a classe tertia*)
 et 3 *de Thyly Ebudibus Orcadibus*
 [147, 5 *de Alexandria condita magis crediderim esse Solini neque ex tertiae classis libro aliquo in secundam venisse*]

Graecae originis vocabula in huiusce classis libris aliquoties scribuntur litteris Graecis ita, ut terminationes Latinae ipsaque vocabulorum forma ostendant proficisci id non ab auctore, sed ab inscita librarii doctrina, ut 45, 11 KATOXEITEN *LMGP* — 46, 4 IXNOYCCAM *LM* similiterque *GP*.

Errores qui iam enumerantur non omnes orti sunt ex mero librarii errore, sed insunt in iis interpolationes non paucae non sine aliquo artificio factae adeoque non sine doctrina; certe ad augendos locos 28, 14. 190, 4. 7 Plinius videtur adsumptus esse.

- 3, 12 proprium Romae nomen, verum tamen vetitum publicari] *RCNISA* similiterque *P*¹, proprium Romae nomen et verum magis, quod numquam in vulgum venit, sed vetitum publicari *LMBP*², quae interpolatio pendere videtur a vocabulo verum male intellecto
 5, 23 ante tertiam] *RCNSAP*¹, ante tertiam plenam *LMBP*²
 6, 10 quam] *RCHSAP*¹ cum Prisciano, postquam *LMBP*²
 20, 15 e faece] *RCNISA* similiterque *A*, effigie *LMBP*
 20, 18 Surae] *RCNISA* cum Plinio, syriae *LMBP*
 26, 2 a ceteris cerni] *RCNISA* cum Plinio, a ceteris secerni *LMBP*
 28, 14 Cato . . . simultatibus adpetitus] *RCNHSAP*, addunt semper absolutus *LM* (*hic fortasse m. 2*) *GP* adhibito Plinio
 31, 15 spiritu vaporatum] *RCNISA*, spiritu uaporantem *LMGP*
 32, 11 Coram a Dardano] *RCNHSAL*^{2P}. cum Capella, coram a dardanis *L¹MGP*¹
 40, 9 abicit] *RCNISA* cum Plinio, amittit *LMGP*
 48, 16 aqua] *RCN*HAP* similiterque *S*, ex qua *LMG*

- 49, 4 semper] *RCN*HSA*, om. *LMGP*
 52, 13 ibi et fontes duo] *RCNHISAP* cum *Isidoro*: exciderunt *LMG*
 ideoque quae sequuntur alter . . . alter in iisdem libris itemque
 in *AP* mutata sunt in alterum . . . alterum
 67, 1 et parere] *RCNIAP* similiterque *S* cum *Prisciano*, om. *LMG*
 69, 2 aroteris] *RCNHIS* cum *Plinio*, aratores *LMGPA*
 69, 14 eriu metopon cum contra] *RCNII* similiterque *S*, eriu metapon
 cum contra *AP*, eriu metapontum contra *LMG*
 72, 10 prima potuit] *RCNHISA* cum *Isidoro*, prima mari potuit *LMGP*
 79, 8 pastus est] *RCNHISAP*, om. *LMG*
 88, 15 fabulae erant Hyperborei] *RCNHSA*, fabula erat de hyper-
 boreis *LMGP*
 91, 1 de fetu universo] *RCNHSA*, defectu uniuersae uiae *LMGP*
 118, 1 ipsa suo cingitur angio] *RCNHSA*, om. *LMGBP*
 128, 19 edule] sedule *similiterve* *RCNHSA*, dulce *LMGP*
 129, 5 brumales] *RCNHSA*, brumali *LMGP*
 176, 16 caricis] *RCNHISAP*² cum *Plinio*, cicatricis *LQGP*¹ (*def. M*)
 183, 10 ad eom] *RCN* (*interpolat II*), ad eo *LMQGPSA*
 190, 4 modulus fistularum] *RCNHSA*, modulus fistularum tubarum-
 que concinentum *LQGP* ex *Plinianis*
 190, 7 unicornes] *RCNHSA*, unicornes et tricornes *LQGP* ex *Pli-
 nianis*
 219, 19 vacant homine non habent] *cl. III*, uocant omnes (*om. non
 habent*) *LM*

Non paucis locis dissensus classium duarum primae et secundae ita comparatus est, ut aut utraque lectio corrupta sit aut utraque aequè admitti possit itaque utram sequamur ambiguum sit; nec multum in hisce locis proficimus ex classe tertia, quamquam infra videbimus aliquid momenti inesse in consensu libri *P* cum classe prima et librorum *SA* cum classe secunda. id ubi non evenit et contraria suppeditant ab una parte *RCNHSA*, ab altera *LMQGBP* (vel *P*¹ vel *P*²), utriusque lectionis auctoritas par est et per libros electio libera. sed numerus eorum locorum, ubi ad arbitrium res redit, qui permagnus fuit in editione priore, iam insigniter imminutus est, postquam, quod evenire posse dixi in praefatione editionis prioris (p. XXXV), errorum et interpolationum non exiguam partem sublatum iri inventis codicibus familiae primae antiquioribus et melioribus, iam evenit. scilicet postquam in unius libri *II* locum successerunt tres optimi *RCN*, praeterea ad *LG* classis secundae accessit codex *M*, multis locis, ubi classes duae antea discrepabant, iam concordant. dissensus classium, quatenus adhuc superest, aliquot exempla subieci.

- 33, 10 Ligea] *P*² *coniectura*, lincea *LMGP*, liger *RCNISA*
 39, 13 chersydris] *CNISA* et fere *R*, chelydris *LMGP*
 48, 18 ingurgitaverit] *RCN*HISAP*², gurgiti intimaverit *LMGP*¹
 48, 19 perditum vadit] *scripsi*, in perditum uadit *RCN*HISA*, perditum it *LG*, it perditum *MP*
 58, 4 Isthmon] *AP*, isthemon *LMG*, stemon *RCNS* et sic fere *II*
 59, 16 aperti forent] *scripsi* usus *AP*² *interpolatis*, reperti forent *RCNIS*, aperta foret (*praecedit* ungula) *LMGP*¹
 129, 7 caelesti *II* *coniectura* *puto*, a caelesti *RCNSA*, et caelesti *LMGP*², caelestium *P*¹
 132, 9 modicoque tantum] *RCNSA* *similiterque* *HP*¹, modico quoque *LMGP*²
-

CLASSIS TERTIA

Tertius codicum ordo sive, ut in ipsis appellatur, liber *ab ipso auctore editus ac recognitus* testimoniorum aetate aequat primum et secundum, scilicet testatum eum habemus inde a saeculo nono. praeter librum Leidensem eius aetatis, in quem quamquam secundi ordinis est, quaedam tertii emblemata inlata esse vidimus, apud Walahfridum Strabonem in vita sancti Galli dedicata abbati Gosperto, qui officium deposuit a. 837 (MG. SS. 2, 67), leguntur loci duo ex Solino excerpti p. 99, 5 *ex isto . . . 9 circumfluae* et 100, 6 *ita pabulosa . . . S avis rara* plane ita ut exhibentur in huius classis libro Angelomontano. — Huiusce classis extitisse aliquando codicem archetypum habentem omnia ei vere propria tam bona quam mala et ex aliis argumentis colligitur et enuntiat disertis verbis recogniti operis praefatio, ait enim quisquis eam scripsit *exemplaribus corruptis quae damnata sint quasi probata circumferri iamque scabrae adhuc informitatis proditorem editione vera extinguere*. attamen recognitae editionis archetypum qui simpliciter repraesentet, nullus est inter codices, a quibus in hac classe pendemus. sunt autem libri quos adhibuimus hi.

S = Sangallensis codex classis primae, ut supra p. LX vidimus, in parte prima fere ad p. 74 a lectionibus classis tertiae abstinens, sed habens in ipso principio praefationes duas itemque locum de Olympo p. 62, 4 ex Thessalia in Macedonia translatum.

A = Angelomontanus item codex classis primae (v. p. LX), sed scriptor vir diligens et acutus per totum librum recensio-nem interpolatam una cum altera adhibuit et quibusdam locis quae in Sangallensi leguntur informia ita, ut fuerunt in archetypo, ex ingenio reformavit, id quod ostendunt exempla infra p. LXXXI adlata.

F = Florentinus Laurentianus sanctae crucis plut. 20 sin. n. 2 praeter locos speciminis causa collatos non adhibitus est nisi ubi foliis exsectis Angelomontanus deficit p. 60, 20—63, 2 et p. 163, 10—166, 5 ad hiatum explendum.

P = Parisinum 6810 qui scripsit, quamquam in tribus, quibus eum usum esse vidimus (p. LXXIII), exemplis unum fuit classis primae Theodosianae, inde lectiones adnotavit raro admodum (cf. 142, 19 *memphis PII*); e contrario duo alia classis secundae alterum, alterum huius per totum librum accurate persecutus est et ita a modo dictis libris differt, quod interpolatam recensionem exhibent *SA* contaminatam cum classe prima, *P* cum classe secunda. ita ad caput de cinnamo, quod libri non interpolati in Aethiopia habent, interpolati et in Aethiopia et in Arabia, hoc loco adnotavit: *hoc totum de cinnamo et hic [et excidit] in superioribus codex vetustus verae fidei continebat.* hoc supra p. LXXIII iam adnotatum est classis tertiae lectiones modo in textu reperiri, modo ad textum adscriptas itaque parem esse auctoritatem notarum *P*¹ et *P*².

Ad hos libros ad interpolata exempla exaratos accedunt emendationes ad libros nostros classis primae secundaeve adscriptae adhibito exemplari simili interpolato. eae cum propriam auctoritatem nullam habeant neque apparatus utiliter angeant, hic illic tantum adlegatae sunt.

*C*² = pauca habens huius indolis: vide supra p. XL.

*N*² = frequentius eius generis lectiones affert maxime in parte prima; postea rarescunt.

*L*² = codicem qui saec. c. X emendavit adnotat ad caput de cinnamo repetitum id ipsum fere quod modo ex *P* attulimus: *quamquam in sexto sursum versus folio facile repetam eadem paene de cinnamo reperiri, tamen quia et superiore et hoc loco in veteris libri textu continebantur et ubi potissimum ab auctore sint posita dubitatur, non sum gravatus hic ea etiam iterare.* item caput de monte Olympo p. 62, 4 idem corrector collocari iubet ibi ubi habent interpolati *fidem vetusti codicis antepone*ns. etiam in lectionibus longe plerisque *L*² consentit cum nostro *P*, iis quoque quae praeter hos duos libros vix comparent (vide infra p. LXXXIV et 127, 5). denique ut supra vidimus codicis *P* librario praeter duo exemplaria ordinis secundi et tertii copiam item fuisse tertii stirpis Heidelbergensis, ita *L*² lectiones quasdam adnotavit inde ductas, exem-

re

pli gratia p. 21, 8 *pretiosos* — p. 24, 6 *coit* — p. 27, 7 *enituit*. itaque emendator Leidensis libri et scriptor Parisini eiusdem scholae fuerunt.

Q^2 = adnotator, qui ad medium fere librum tantummodo pervenit, id ipsum egit quod L^2 , collato codice, qualis est P , nam ad 2, 12, ubi *universas* omittit P solus ex nostris, adnotat: *antiquus uniuersas non habuit*; item ad 2, 14, ubi *nam* cum $RCNHS A$ omittit P^1 : *antiquus nam non habuit*. item addit 47, 12 *aut molliunt* cum P et 101, 7 ad *aestuario* adscribit *euripo* cum P^2 . at aliis locis habet quae absunt a P , ut 2, 19 *quamlibet* cum AN^2 ; 3, 16 *destinatum* cum N^2 .

Archetypi recensionis eius, de qua agimus, exemplum, ut supra diximus, non extat; praesto sunt exemplaria classis primae alia, alia classis secundae ad archetypum illud passim emendata. itaque cum in hac classe pendeamus a codicibus varie contaminatis, archetypi illius lectiones neque plenas neque satis certo traditas habemus. omnino ubi codices SA ordinis primi et P (vel P^1 vel P^2) secundi similiter a sua classe recedunt, ibi dubium non est tenere nos eam et testimoniis hisce SAP haec classis praesertim nititur. idem fere obtinet ibi, ubi duo ex tribus illis similiter consentiunt. in hoc consensu tenendum est Angelomontani librarium non raro ex ingenio emendare tradita fideliter in SP :

46, 12 estiolam creat S cum ceteris cl. I, et stilaum cretensem A 183, 11 etesias patitur] N^2H cum cl. II, et aestas patitur RC , etesias potitur auras P , et aestas potitur auras S , et aestatis potitur auras A . *ex sua uterque classe retinuit etesias P , et aestas S ; ex archetypo interpolato dederunt potitur auras SP , lectionem ita effectam perversam emendare temptavit A*

195, 16 antequam temeritas h. e. p. m. fidem panderet] antequam temeritas h. e. p. m. fides panderetur SP *retento vocabulo temeritas, quod interpolator videtur delere voluisse*; antequam temeritate h. e. p. m. fides panderetur A

217, 10 probata circumferunt P , probata et reum ferant S , probata et referant A

At singulari testimonio quae traduntur quaeritur utrum sint eiusdem originis an mutationibus temerariis et inutilibus adnumeranda, quales passim in omni generis codicibus inveniuntur. quam ob rem in tertiae classis indole exploranda ab his abstinemus.

Quod si recte statuimus libros SAP originem traxisse ex contaminatione, eius vestigia necesse est deprehendantur in lectionibus duplicatis. neque desunt dittographiae ita comparatae, ut cum altera lectio sit classis primae in SA , secundae in P , altera recte referatur ad archetypum interpolatum. exempla quaedam subieci ex multis selecta.

- 17, 17 M. Curius] m. curio *P cum cl. II*, maximus curio *S cum N*,
maximus marcus curio *A*
- 26, 6 L. Sicinium] *P cum cl. II*, quinquaginta sicinium *S cum N*,
quinquaginta lucium sicinium *A*
- 44, 1 C. Marius] c. gaius marius *A*
- 47, 5 intereant facie ridentium] uelut facie ridentium (ridentum f.
A) intereant *SA*, intereant facie ridentium uelut r. f. inter-
eant (*in textu*) *P*
- 55, 14 memoriae bonum perimit] *S cum reliquis*, memoriae bonum
interficit *A*, memoriam interficit bonum perimit *P*
- 55, 15 nec alter alius] tercius nemo *A*, nec alter alius tertius nemo
P, om. *S cum N*
- 62, 16 Meliboea in hoc pede computatur] *S cum reliquis*, meliboea
istic habetur *FN²* (*deficit A*), meliboea in hoc pede compu-
tatur melibia istic habetur *P*
- 67, 12 insiliunt defunctorum rogos coniugum] *S cum reliquis*, de-
functorum insiliunt maritorum rogos *A*, insiliunt defunctorum
insiliunt maritorum rogos coniugum *P*
- 50, 15 ac deinde spilonstoma] *SA suo loco cum reliquis*, ac deinde
vel stemon
stenostoma loco alieno post calonstoma ins. *SA*, ac deinde stoma
(ubi errore excidit spilon) suo loco *P*
- 97, 15 unde sit gignitum] *reliqui*, unde profluit *P*, unde gignitum
profluit *SA*
- 99, 5 quoquo orbis] *P¹ cum reliquis*, quaqua parte *P²*, quaqua
parte orbe (orbis *Walafridus*) *SA*
- 104, 17 Dianio] *cl. I*, diano *cl. II*, chanio *P*, chiauo *A*, diano achanio *S*
- 109, 7 Autolorum] auctolorum *P¹ cum reliquis*, rutulorum *SAP²*
- 133, 16 albis maculis superspersa] *P¹ cum reliquis*, stellatam candidis
maculis *P²*, stellatam candidis maculis supersparse (-sam *A*) *SA*
- 136, 14 a Canopo Menelai gubernatore sepulto in ea insula quae
ostium Nili facit] a canopo m. g. ibi sepulto *SA*, a canopo
m. g. ibi sepulto in ea insula q. o. n. facit *P*
- 161, 16 Choaspi] *P¹ cum reliquis*, hydaspis *P²*, hycodaspi *S*, choydaspi
hyd
A ex choaspi: duobus aliis locis 158, 3. 161, 16 (*loco poste-
riore*), ubi boni libri habent choasp-, hydasp- substituunt *SAP*
- 163, 12 profusa] prorsus *SF* (*deficit A*), profusa prorsus *P*
- 187, 15 Nulo] *P cum cl. II*, nilo *A cum cl. I*, nilo nullo *S*

192, 15 = 221, 1 *locus de pipere in duobus recensionibus magnopere differens quibus ditto-graphiis exhibeatur in utraque, locis citatis indicatur*

193, 5 *suauitate] P^a cum reliquis, gratia P², suauitate grata SA*

Iam exposita huius ordinis lectionum origine et indole videamus, quid inde ad Soliniani libri crisin utilitatis redundet et ita quidem, ut primum tractetur de lectionibus libris *SAP* communibus cum classe aut prima aut secunda, deinde de lectionibus illis libris propriis.

Classes duae prima et secunda ubi differunt, apparet consensum librorum *SA* cum classe prima et maxime cum stirpe eorum *NH* his auctoritatem nullam adicere, nec magis libri *P* consensum cum classe secunda in censum venire; sunt enim ii ex ipsa ea familia stirpeve propagati. at e contrario ubi consentit *SA* eorumve alter cum *RC* contra *NH*:

27, 8 XC] *A cum RC, xxx S cum N*

119, 11 *obtestata] A similiterque (obfestata) S cum R, obtesta N, obtesta C, obiecta N*

vel cum classe secunda contra primam:

2, 4 *et lapidibus ins. AP fere cum M contra cl. I et plerosque cl. II*

13, 16 *in se] A cum cl. II, inde cl. I et S*

19, 22 *obducto membrana oculo] A cum cl. II, obducta m. oculos cl. I et S*

36, 4 *Herophilen] sic fere AP² cum M contra cl. I et plerosque cl. II*

69, 2 *Aroteles] S cum cl. I, aratores A cum cl. II: quamquam hoc potest venire ex coniectura*

72, 11 *iunxit] iunxit A cum plerisque cl. II*

80, 5 *adultior] SA cum cl. II, adulto cl. I*

86, 16 *ad venas S cum cl. II (quod probare debui), advenis cl. I et A*

89, 19 *mox intra] SA cum cl. II, intra cl. I*

114, 4 *Amsiga] SA cum cl. II et Isidoro, siga cl. I*

155, 10 *speciem] RN*II cum M¹, specimen SA cum C et plerisque cl. II*

186, 3 *torrentur calore] S et fere A cum cl. II, torrentes habent calores cl. I*

187, 22 *monocolos] monoculos SA cum cl. II, facili errore*

188, 11 *homine decesserit] SA cum cl. II, decesserit cl. I*

item ubi consentit *P* cum classe prima:

130, 6 *praeterea] P cum cl. I, propterea cl. II*

187, 22 *monocolos] P cum classe prima, monoculos cl. II*

ibi, demptis scilicet locis iis, ubi eiusmodi consensus casu effici potuit (ut sunt in secundo ordine 69, 2. 155, 10. 187, 22; cf. item 107, 11)

verisimile est lectionem eam, in qua quis a sua familia discrepet, sumptam esse ex recensione interpolata et ita huius auctoritatem accedere ad familiam alteram. neque enim ullum locum offendi, qui iustam suspicionem moveret praevaricationis librorum *SA* cum classe secunda et admodum raro *P* conspirat cum classe prima (v. p. LXXX). ad hanc igitur legem quantum fieri potuit textum recensui.

In propriis librorum *SAP* lectionibus omnium primum cavendum est a coniecturis non ex archetypo petitis, sed librariorum posteriorum. eae apud Sangallensem non offenduntur, rarae sunt in Angelomontano, abundant in Parisino, in universum autem facile distinguuntur a lectionibus traditis vel eo quod plerumque solitariae sunt aut in *A* aut in *P* solo repertae. nihilo minus utile visum est potiores hoc loco componere. et ex *A* quidem enotavi has.

18, 1 quibus] *A*, et quibus *reliqui*

18, 6 zoroastrem] AN^2 , zoroastrem socrates (*vel-tem*) *reliqui*

20, 16. 17 putaverunt] *semel AP*, *bis reliqui*

35, 3 a nutrice Caietam] *A*, a nutrice caieta caietam *reliqui*

73, 8 Adymnum colunt] *A*, adymnum colunt adymnum *reliqui*

Multo maiore numero reperiuntur in *P* accedentibus emendationibus ex eadem schola profectis $Q^2L^2N^2$, suntque inter eas ut bonae complures, ita etiam quaedam non sine doctrina effectae, certe Plinianis aliquoties cum Solini locis comparatis.

19, 14 alectoria usus] P^1 *adsumpto Plinio*, alectorio usus Q^2 , alectorius *reliqui*, *etiam rubricae*.

25, 13 Fonteio] N^2M^b *ex Plinio*, pompeio *reliqui*

34, 10 Metapontum] hypontum (*coluit Hipponium*) P^2

35, 2 Leucosiam] P^2N^2 , leucotiam *similiterve reliqui*

51, 17 Aetna] henna PL^2

60, 2 Leleges] PN^2L^2 *cum H ex Plinio*, leges *reliqui*

63, 5 Thessaliae (*vel Thessali*) Epirotae] thessali et epirotae P

73, 4 dulcem] ducem P

86, 5 Geschlithron] gesolithron P *fere cum Plinianis libris*, gens clithron *similiterve libri reliqui*

100, 4 manifestat ara] PL^2Q^2 , manifestatura *reliqui*

101, 2 Dumuoni] dum non *plerique*, dudum non P

107, 20 progressos] P , progressus *reliqui*

132, 17 parva] nulla P^1

138, 15 inde gentes] indigenae P^1

143, 17 populatisque vitalibus] populatusque uitalia P

154, 12 successit Hierichus] successit macherus P^2 *ex Plinio* 5, 72

- 172, 6 pugnatum malam pugnam] *P*, pugnam tam malam pugnam
reliqui
- 189, 12 cum] quocum *P*
- 193, 11 materiae] *P*, materia *reliqui*.
- 194, 14 omne] *P*, omnem *reliqui*
- Missis his restant loci non ita pauci ita comparati, ut et redeant ad
 librorum *SAP* archetypum commune et textum, quem proponunt classes
 duae prima et secunda, recte emendent.
- 7, 12 Eleus] *AP*, filius *R*, filius eius *reliqui*
- 18, 7 at] *AP*, anlus *cl. I*, *om. cl. II*
- 26, 10 spolia] *SAP*, et spolia *reliqui*
- 58, 4 Isthmon] *AP*, isthemon *cl. II*, stemon *cl. I*
- 59, 11 apud Thebas] *APL*², apud thebas isdem thebis *plerique*
- 68, 5 Moesi Getae] *AP cum Plinio et Isidoro*, moesiagetae *fere cl. I. II*
- 72, 9 Crates] *AP*², cretes *reliqui*
- 72, 17 Ida est] *AP*, id est *reliqui*
- 78, 10 ferme] *SAP cum Plinio*, *om. reliqui*
- 92, 9 Marcus] *SA cum Plinio*, *om. reliqui*
- 92, 18 dulce] *duce cl. I et II*, dulce haustu *SAP*²
- 101, 6 Tanatus] *tanatis SAP cum indice libri M*, tanus *vel canus*
cl. I et II
- 101, 16 Fortunatae] *SAP cum Plinio*, fortunae *reliqui*
- 113, 14 septuagesimo] *SAP cum Plinio*, *om. reliqui*
- 115, 13 Marco] *SAP cum M*, *om. reliqui*
- 119, 13 edunt] *SAP*¹, educant *reliqui*
- 120, 14 dilancinatas] *P cum Aldhebuo*, dilaniatas *cl. I*, lanciunatas
cl. II
- 130, 8 Nigri] *AP cum M*, tigris *cl. I (RCNHS) et ex cl. II LG*
- 131, 2 quidnam imperitet] *SA*, quiddam imperite *reliqui*
- 133, 12 sopitis] *scripsi cum Plinio*, obsopitis *SAP*, obsitis *cl. I et II*
- 134, 15 bisulco] *SA cum Plinio*, hiulco *cl. II*, ibico *similiterve cl. I*
- 136, 18 diris . . . diris] *SA*, diri . . . diris *cl. I*, diri . . . diri *cl. II*
- 138, 7 unde] *SAP*, undique *cl. I et II*
- 138, 11 ampliore] *scripsi*, ampliori *SA cum Plinio*, amplior *cl. II*,
 ampliora *cl. I*
- 149, 13 codex] *SA cum M et Plinio*, cortex *cl. I et II (LGP)*
- 159, 11 subnexus . . . abortivae] *SAP cum Plinio et Prisciano*, *om.*
cl. I (RCNII) et II (LMG)
- 159, 12 furuus] *SAP*² *cum Plinio*, fuluus *cl. I et II*
- 174, 1 Neocaesarem] *SAP*, in eo caesarem *cl. I et II*

- 176, 16 furuo] *SAP*², fuluo *cl. I et II*
 177, 4 Arbelitis] *SAP cum Plinio*, abelitis *cl. I et II*
 182, 5 feris spatia obsita] *sic legit interpolator mutans ita: spatia saevissimis bestiis efferata (SAP), feri spatio obsita reliqui*
 183, 3 Attacenus] *SAP cum Capella*, attanus *cl. I. II*
 185, 8 equitum quattuor milia] *SAC*²*N*² *cum Plinio*, equitum quinquaginta quattuor milia *cl. I et II*
 196, 1 Antichthones] *sic ad Plinium*, antihones *SAP*², eachites *cl. I (RCN Dic.)*, eashites *cl. II (QGP^v)*
 202, 3 Carmaniae] *AP et fere S*, germaniae fere reliqui
 204, 7 Babytae] *S solus recte, nisi error subest*, barbytae reliqui, etiam *AP et Capella*

Hi loci etsi de uno alterove dubitari poterit, num coniectura sit emendatus, omnes coniuncti extra dubium ponunt tertii ordinis archetypum non solum non pendere ab archetypis primi vel secundi, sed e contrario haec duo redire ad archetypum commune eique archetypum tertii ordinis ita aequandum esse, ut ubi reliqui libri omnes eodem errore errant, ibi ex illo propagati verum servarint.

At iidem tertii ordinis libri per exceptionem tantum ante recensitos vincunt, plerumque e contrario a genuina libelli forma recedunt verbis mutatis, locis transpositis, additamentis insertis, de his iam videamus.

Locutiones locutionibus qua ratione substituerit editor secundus quamquam iam declarant huius recensione ditto-graphiae supra (p. LXXXII) compositae, ponemus hoc loco recensum mutationum earum quas subit breve caput vicesimum nonum, unde item deprehendetur, quomodo in his tres libri *SAP* concordent vel discrepent.

- 129, 2 inaestuet] *cl. I. II cum P*, aestuet *SA*
 3 tam brevi curriculo] *cl. I. II cum P*², in articulo temporis *SAP*¹
 4 dissonam] *cl. I. II*, dissonam sui *SAP*
 8 contraversa] controuersa *SAP cum C*
 9 incalescere] *cl. I. II cum AP*¹, excandescere *SP*²
 10 incanduerit] *cl. I*, incanduerunt *cl. II cum P*², incaluit *SA*, inclaruit *P*¹ *errore*
 11 hiemales] *cl. I. II cum P*, glaciales *SA*
 12 ut hauriri etiam a sitientibus non queat] *cl. I et II cum P*², ut hauriri a sitientibus nequeat *SA*, ut fluorem suum prohibeat hauriri *P*¹
 13 calet] *cl. I. II*, calescit *SAP*
 16 iter infame siti] infame siti iter *SA*
 18 dissoluta est] *cl. I. II cum P*, interiit *SA*

130, 3 pastus] pastum *SAP*

4 prona ad humum cornua] *cl. I. II*, prona in (ad *P*) humum
cornua et obnixa *SAP*

Mutatio haec interdum etiam ad res pervenit, ut supra p. LXXXII vidimus ex Choaspi tribus locis factum esse Hydaspem, item p. 85, 16 pro traditis quibus *originem Medi dederunt* libri *SAP*² substitunt *qui originem Medis dederunt*. plerumque tamen qui libellum ita recensuit, continuit se in substitutione verborum locutionumve similium raro amplificans, etiam rarius brevians, ut p. 136, 14 in loco p. LXXXII adlato de Canopo. illius autem mutationis per totum libellum quaevis pagina offert exempla complura.

Transposuit qui libellum recognovit locum de monte Olympo p. 62, 4 *nam Olympum . . . 11 consecratum* adiectis verbis p. 218, 13 *litterae in cinere scriptae cerimoniam permanent* ex capite de Thessalia in caput de Macedonia post p. 64, 18 *litorali*. nam consentiunt in ea collocatione tam primae classis libri *SA* (vel hoc deficiente *F*) quam secundae *P* (nbi tamen verae collocationis vestigium remansit) et emendator Leidensis, hic, ut ait (p. LXXX), *fidem vetusti codicis antepone*s. causa transponendi eadem fuit quae verborum substitutionibus plerisque subest mutandi libido, nam mons in confinio positus pari iure tribui potest et Thessaliae, ut fecit Plinius 4, 30, et Macedoniae, ut fecit idem 8, 227. 16, 71 cum Mela 2, 3, 36. — Caput de cinnamo, quod in Aethiopia sola c. 30, 30. 31 habent libri editionis prioris, haec (scilicet *SA* sine adnotatione, *P* et *L*² sic ut supra p. LXXX rettulimus recensionum diversitatem testantes) bis habet et in Aethiopia et paucis mutatis sic ut legitur p. 220, 15 in capite de Arabia.

Commata paullo maiora alia huic classi, ut supra p. LXXXVI dixi, cum classe secunda communia, alia huic propria, in his praefatio operis recogniti, omnia composita inveniuntur huius editionis p. 217—221. illa ex codice aliquo classis tertiae venisse in archetypum classis secundae ita, ut in eius margine perscriberentur, lectiones autem classis secundae intactae manerent neque in bonis neque in malis ad tertiam exactae, et ex aliis indicis certo efficitur et eo comprobatur, quod unum eorum p. 219, 1 adest in *M*, abest a reliquis libris classis secundae, alterum p. 219, 3 alio loco in *M* legitur, alio in *LGQ*¹*P*². omnino Britannicorum certe, quae reliquis potiora sunt, originem communem esse nemo negabit. ex commatis reliquis unum brevissimum p. 159, 11 = 220, 26 *subnexus . . abortivae* cum vindices habeat et Plinium a Solino expilatam et Priscianum Solinianorum expilatorem, vix dubium est vere Solini esse et casu excidisse ex archetypo communi classium primae et secundae. alter quoque locus p. 147, 5 = 220, 10 *condita autem Alexandria . . . Canopicon*

appellant cum in parte extrema pendere videatur ex Plinianis 5, 64 praecedantque apud Solinum excerpta ex Plinii capite 5, 62, magis est ut sit Solini casu et ipse omissus ab eo qui archetypum illud exaravit. de reliquis externa auctoritate nulla defensio iam sententia ferenda est una cum locis illis mutatis et transpositis.

Locutiones duarum editionum ubi differunt, de forma posteriore vix erit qui aliter iudicet atque iudicavit emendator Leidensis ad primam quam offendit eius generis sententiam adnotans *glosa est*. conficit rem auctorum antiquorum comparatio cum eorum quos Solinus compilavit tum qui Solinum. ex illis unum comma afferam p. 77, 6 *ut altior aestimetur quam uide imbres cadunt* ad verbum fere sumptum ex Mela in tertiae classis libris ita mutatum *ut nubes supervadat*. cui multa similia addi possunt, sed mitto ea in re evidenti. iam Salmasius p. 1178 *in priore editione*, inquit, *Solinus non res tantum, sed ipsa paene Plinii verba usurpavit, ut ex sescentis locis verum esse scimus, in posteriore res retinuit, verba immutavit*. haec rei explicatio admitti posset, si diversitati duarum editionum ratiocinatio aliqua subesset sive probabilis sive perversa. sed qui libellum interpolavit quamquam in praefatione ait hoc se egisse, ut libro adhuc 'impolito' calamistros inureret et 'scabrae informitatis prodigionem' additis argutiis 'extingueret', eo promisso nequaquam stetit; nam quae reposuit peraeque nec meliora sunt reiectis neque exquisitoria magisve recondita, sed tantummodo alia, ut grammaticum aliquem deprehendere videamur orationis copiam ostentantem adeoque scholastico exercitio vocabula pro vocabulis substituentem. ipsum auctorem licet exilem ita sua sprevisse et ante exposita sine causa mutavisse omni probabilitate caret. quam ob rem verisimile est secundam hanc editionem non proficisci ab auctore, sed a grammatico aliquo aetatis posterioris, qui suo nomine suppresso sub umbra auctoris in scholis recepti latere vellet.

Eodem ducit auctorum eorum, qui antiqua aetate Solini libello usi sunt comparatio: sequuntur ad unum omnes recensionem eam, quam repraesentant classes prima secundaque. recognitae, a qua, si probata esset ab ipso auctore, posteriores omnes abstinuisse parum credibile est, apud eos indicia certa nulla reperiri iam ostendimus. tenendum autem erit minutis et singularibus in hac quaestione locum non dandum esse in auctore multum lectitato ac mature omnino glossis instructo ditto-graphiisque.

Amnianum cum supra (p. XIX) negaverimus ipso Solino usum esse, non perveniunt ad hanc disceptationem loci pauci, ubi consentit cum classe tertia magis quam cum reliquis, scilicet quod p. 80, 15, ubi in bonis

libris est *spilon* (immo *pilon*) *stoma*, substituunt consentientes *stenon stoma*, et quod p. 199, 17 (supra p. XXI) lectio cl. III *lunares liquuntur aspergines* (cl. I. II *liquitur lunaris imber*) prope accedit ad Ammiani *umores ex lunari aspergine capiunt*. haec cum non sufficiant ad coniecturam iis superstruendam, magis fortasse pertinent ad stabiliendum, unde qui librum interpolavit res locutionesque traxerit.

Capellae quod cum cl. III ibi convenit, ubi ea sola verum servavit (ut 183, 3 *attagenus*) et quod adsunt tam in hac quam apud illum iidem errores non necessario ex communi auctore repetendi (ut 63, 7 *paflagonia* dederunt pro *pelagonia* errore orto ex scripturis PAELAGONIA et PAFLAGONIA), id ad rem non facit. e contrario non solum absunt errores cl. III proprii (e. c. 173, 16 *panthydri* — 198, 5 *nullus* pro *nulli* — 202, 6 *azanio*), sed quibusdam locis Capella errat non solum cum classe prima (202, 3 *germania*), sed adeo cum uno codice C (32, 6 *autochi* pro *anloch* — 179, 19 *oax-* pro *oax-* — 208, 3 *abdita* pro *addit*). sane habuit Capella libellum ut classis primae, ita instructum folio eo, quod ex exemplaribus classis eius nostris excidit, citans inde plura.

Priscianus locum p. 100, 7 *pecua nisi interdum* citat in institutionibus ad verbum, ut eum exhibent classes prima et secunda non agnoscens quae addunt libri interpolati *ibi* et *aestate*. ab eodem in iisdem commentariis quod mox (p. XCVII) videbimus Solini librum sexies citari sub titulo, quem agnoscunt classes prima et secunda, septimum autem addito altero Polyhistoris tertiae classi indito, inde ne colligas recensionem interpolatam anteriorem esse commentariis Priscianis editis ante a. 526. primum quos habemus codices Prisciani et ex eodem Theodori exemplari omnes descendunt nec superant saeculum nonum suntque vel antiquissimi eorum glossis iam additamentisque referti; non immerito igitur in unico illo loco suspicabere secundarium titulum interpolatione insertum esse. deinde etsi constaret polyhistoris titulo ipsum Priscianum usum esse, hoc inde colligeremus eum non a recognitore excogitatum esse, sed Solini libro pro secundario indice inditum in scholis grammaticorum Byzantium eumque deinde aut ex scholastica traditione aut ex hoc ipso Prisciani loco sibi notum ab interpolatore arreptum, ut suam editionem Graeca elegantia intitularet.

Isidorus denique, qui unus ex Solinianis longe plura attulit quam reliqui omnes coniuncti, passim prodit exemplari se usum esse editionis quae fertur prioris. in capite de Britannia adiacentibusque insulis, quod omnium maxime in duabus recensionibus differt, non solum de Ebudibus et Orcadibus ita scribit, ut quae accesserunt apud recognitorem p. 219, 3—29 eum non legisse certum sit, sed de Thyle quae habet 14, 6, 4:

Tyle ultima oceani inter septentrionalem et occidentalem plagam ultra Britanniam, a sole nomen habens, quia in ea aestivum solstitium sol facit et nullus ultra eam est dies: unde et pigrum et concretum est mare ita reddunt Soliniana editionis verae p. 101, 11—102, 3, ut appareat verba ultra Thylen errore eum coniunxisse cum praecedentibus brumali solstitio nullus dies, non, ut voluit Solinus, cum iis quae sequuntur accipimus pigrum et concretum mare. similiter in loco de Pannonia 99, 8 ad verbum sequitur editionem veram et alibi passim (38, 9 accessione — 72, 11 remis — 87, 18 sed mero — 96, 8 praesidium — 106, 4 Aegyptum perterritit — 116, 12 praepinguis — 162, 4 dicunt) eandem eum ante oculos habuisse apparet. quod si e contrario quibusdam locis relatio Isidoriana aliquod commune habet cum libello Solini recognito:

- 77, 6 ut altior aestimetur quam unde imbres cadunt *cl. I. II*, ut nubes superuadat *cl. III*, altior nubibus *Isidorus*
 53, 7 frangunt tauros, leones premunt *cl. I. II*, fr. t. leones perimunt *cl. III*, ut tauros premant, leones perimant *Isidorus*
 122, 1 truncatos mordicus privent testibus *cl. I. II*, generandi spem morsu detruncant *cl. III*, testiculos eorum morsu detruncant *Isidorus*
 144, 17 resimo *cl. I* et meliores *cl. II*, resupinato vel resupino *deteriores cl. II et Isidorus*

poterunt eius generis convenientiae aut ad glossas referri Solini libro ante Isidori aetatem adscriptas aut, quod praetulerim, ita explicari, ut qui eum recognovit item Isidori origines noverit. certe eiusmodi suspicio eo movetur, quod locus Flori de Dravo Savoque ab Isidoro 14, 4, 16 Solinianis 99, 9 interpositus simillima contaminatione legitur apud Solini recognitorem. — Codicem Isidorus adhibuisse videtur pariter atque Capella classis primae, sed plenum, nam habet quaedam ex iis quae ad finem in eius classis libris iam desiderantur, sed item errores classi ei proprios, ut 42, 4 *renitentes* — 46, 4 *ichnus*. obstat locus 147, 1 apud Isidorum ita corruptus, ut legitur in stirpe altera classis secundae. certius de ea re iudicium ferent Isidorianorum editores futuri, nam quamquam Kuebleri beneficio de textu Isidoriano aliquanto meliora edoctus sum quam quibus utebar in paranda editione priore, nihilominus ex apparatu tantummodo inchoato quaestio satis diudicari non potuit.

Testatam ita quodammodo interpolationem locorum qui accesserunt potiorum collocatio confirmat. locus p. 218, 29 *navigant . . . 32 abstinent* quamquam reddit Pliniana 4, 104 proxima iis quae in Solinianis sequentibus expilata sunt, nihilominus eo loco, quo traditur, in est p. 106, 14 inter *navigabile* et *idque*, inseri non potuit nisi ut pro

vocabulo quod est *idque* alia substituerentur; id nihilominus retinuerunt libri classis secundae manifestautes ita interpolationem, mutaverunt codices classis tertiae interpolatione aucta. alter locus p. 219, 3 a *Calidoniae promunturio . . . 29 matrimonium nulli* in classis tertiae libris collocatur post verba, quae interpolator pro genuinis p. 102, 2 *nullus dies* substituit *dies adeo conductus ut ortus iunctus sit et occasus*, eaque verborum ordinatio certe intellegi potest; contra in libris classis secundae comma a verbis *nullus* (sic) *ut ortus* ad *matrimonium nulli* collocatur in stirpe altera, scilicet in libris LGQ et plerisque, ante 102, 4 *circuitus*, in altera, scilicet in codice *M*, ante 102, 1 *transitum*, ita ut utroque loco sententiarum ordinem male interrumpat et emblemata vel ipsa verborum consecutione et male praescripto vocabulo *nullus* (fuit in archetypo *dies nullus adeo conductus*) sese prodant. denique additamenta Britannica ordinem relationis male turbant; ea enim si admittimus, agitur primum de insula Thyle, deinde de insulis inter Britanniam et Thylen Ebudibus et Orcadibus, mox iterum de Thyle et de mari ultra Thylen; eiectionis iis tollitur et duplex de Thyle narratio et perversus progressus a Thyle ad Orcades et recte omnia procedunt convenientia relationi Pliniana.

Vitia quoque classibus tribus communia refutant opinionem, quae adhuc obtinuit, libellum bis ab auctore editum esse et utriusque editionis exemplaria ad nos pervenisse. nam quamquam alterius archetypi non habemus nisi variam lectionem imperfecte enotatam, adnotatores eos credibile non est tot locis errores intactos reliquisse, quot infra videmus ex archetypo communi libros omnes occupavisse.

Denique editionis secundae ratio et adornatio tam perversa est, ut ad ipsum auctorem licet plebeium et minime ingeniosum nullo modo referri possit. recognitor libellum simulans auctori subreptum esse etiam tum imperfectum sensit requiri iam in editione altera rerum copiam auctam, in praefatione professus adiecta esse *quae ad incrementum cognitionis accesserunt cura longiore*. at hoc promissum si comparas cum additamentis vere repertis in editionis alterius codicibus, ut ea omnia ab eodem homine veniant, id quod nequaquam certum est, rerum cognitionem vere non augeat nisi in rebus Britannicis neque credibile est ipsum auctorem tam inepte a promisso descivisse. vere recognitor sibi satisfacit verbis passim mutatis mutatoque libelli titulo et addita praefatione altera. at ne in hac quidem adicienda rem probabiliter instituit; nam quamquam in fine eius ait eum cui haec editio inscribitur eodem loco habitum esse atque eum cui 'laboris' sui 'summam' antea dedicavisset, nihilominus eam inscribit eidem Advento, cui prior dedicata est. id absurdum esse senserunt ii a quibus proficiscuntur codices libelli secundam praefationem inscribentes

modo Constantio (n. 4. 12. 30. 83. 85) modo Herennio oratori (n. 61. 64. 110); at utriusque stirpis meliores, tam SA quam P in illo nomine non variant.

Soliniani libelli recognitio haec interpolata quo tempore et quo loco facta sit, parum constat cum ob alias causas tum quod additamenta maiora a nobis composita p. 217—221 neque omnia pari probabilitate Solino abiudicantur neque certum est indubie insiticia ab eadem manu adiecta esse omnia. interpolationis sic per universum librum propagatae quamquam alterum exemplum Latinae litterae vix praebent, in universum comparari poterunt adnotationes ad Plinii naturae historiam (supra p. XXIV) adiectae in margine libri Leidensis Lips. 7, auctore dignae, sed vix ipsius auctoris; glossa Velleii codicis Murbacensis locum servans ex opere paucis lectitatio Aemilii Surae (v. quae dixi in mus. Rhenano novo 16, 252); codices Prisciani quidam deteriores referentes (ad 4, 29 p. 134, 3 Hertz) locum Alfii Aviti poetae vetusti et parum in vulgus noti. additamenta Soliniana continent de anno natali Alexandri magni Nepotis testimonium (p. 220, 31) sine dubio ex chronicis eius sumptum et genuinum et per solos Solini libros servatum (cf. editio Nepotis Rothiana p. 179); quae adnotatio quamquam ab insiticiis reliquis abhorret, causa nulla est, cur ipsi Solini eam adiudicemus, et si venit ab interpolatore, ostendit interpolationem nequaquam recentis originis esse. etiam Britannica, quae eiusdem originis esse manifestum est, qui addidit, eum cum Solini libro Plinium versavisse supra (p. XC) vidimus. linguae Graecae aliquam notitiam prodit veriloquium de insula Planasia (p. 218, 3). de Blemyarum natione quod fabulosis Solini veriora interpolator adscripsit (p. 220, 5), ostendit eum non ignoravisse bella a Diocletiano inde ad Iustinianum cum ea natione exercitata etiam apud Latinos auctores subinde memorata (paneg. genethliac. Maximiani c. 17; Ammianus 14, 4, 3. 22, 15, 24; vitae Aureliani 33. 41, Probi 17. 19, Firmi 3. Sulpicius dial. 1, 15. 22). de cinna (p. 220, 15) itemque de pipere et hebeno (p. 221, 1) interpolator ita tractat, ut convenit aetati inter Romanam nostramque interpositae sollicitè quaerenti de mercium ex Oriente advectorum indole et origine. Christianum auctorem indicare videntur *gentilia vota* p. 218, 23, *detestabilis sacrorum ritus* de hostiis humanis p. 218, 16, *commoveri in feminam* p. 219, 13 locutione quodammodo ecclesiastica, quamquam talia facile fallunt nec nego etiam paganum hominem haec scribere potuisse. denique animadvertenda sunt tam inlatae capiti de Gallia laudes lacus Brigantini, lacti campi Norici subalpini, planities Pannoniae cum fluviis Dravo Savoque, quam quae de Hibernia et Caledonia et de insulis maris septentrionalis nar-

rantur non pauca nec contemnenda, quorum non nisi exiguam partem suppeditavit Plinius, alia affinia sunt iis quae de Caledonia tradit Cassius Dio (76, 12), pleraque vero non leguntur apud quemquam eorum quos habemus scriptorum et auctorem prae se ferunt earum partium satis gnarum. haec in memoriam revocant monachos Scottos a sexto inde saeculo excurrentes in continentem, Columbanum Brigantiae moratum per triennium eiusque socios et discipulos. ad hos ut redeunt scholia Vergiliana et Lucianiana non indocta, ita fieri potuit, ut eorum aliquis eam de qua agimus recensionem libelli Soliniani instituerit et sub antiqui auctoris nomine ediderit. quod si vere Isidorianorum vestigia in hisce additamentis deprehenduntur (p. XC), id ei origini aetatique recte convenit. — Sermo coniecturae ei, quantum video, non obstat. quod non offendimus in interpolatis barbarismos a Romana consuetudine plane abhorrentes, eo revocandum est, quod recognitor orationem suam ad Solinianam formavit; conferenda *ambitio tergorum bubulorum* 218, 30 et *ambitio extimae cutis* 155, 11 — *mediale* 221, 11 et 97, 13 — *in crassitudinem extuberari* 221, 8 et 135, 16 = 220, 18 — *honorari deponens* 221, 17 et 29, 21. 38, 16 — *candicare* 218, 26 et 42, 7. 152, 14. 181, 2. 200, 1 — *nitella* 218, 28 et (sensu tamen diverso) 103, 14. alia interpolatori propria non offendunt, ut *compercere* 219, 27 et *ubertus* 218, 20 et *porro est* de loco 219, 18 expressum fortasse ex Vergilio Aen. 6, 711, cum etiam in glossis interdum (e. c. 162, 5) deprehendatur color Vergilianus; minus probabile 218, 2 *pars nocetur* utpote ipsius Solini (171, 9) consuetudini contrarium. invenit auctor in interpolatore admiratorem et imitorem, neque quicquam apud hunc offendi, quod non possit proficisci ab homine grammaticae docto saeculi septimi incipientis. attamen haec aetatis definitio omnino in coniectura posita est eaque nequaquam certa.

IV. ARCHETYPVM COMMVNE CLASSIVM TRIVM

Vidimus codices duorum ordinum priorum redire ad idem archetypum, hoc emendari non paucis locis adhibita classe tertia profecta ex archetypo altero. duo autem haec archetypha pendent rursus ab archetypo communi scriptoris antiquissimi, fortasse eo quod exaravit saeculo quinto imperator Theodosius II, quamquam subscriptio eius non servata est nisi in parte librorum classis primae. neque enim desunt loci in codicibus nostris omnibus ita vitati, ut ad auctorem error nequeat referri. sane, ut supra (p. XCI) diximus, cum archetypi secundi lectiones non habeamus plene enotatos, ad id demonstratio ita pervenit, ut fieri potest per silentium testium; attamen errores graviores nec facile a recognitore neglegendi in eo quoque adfuerint probabile est, cum praesertim extent loci ita corrupti in tertii ordinis libris male correcti. omnino demonstratio haec in coniectura posita est nec desunt loci, ubi aut de errore errare potui aut error auctoris librariis potest imputatus esse; omnia tamen qui expendit, ei constabit, id quod per se probabile est, in hoc quoque libello vitia licet non multa reperiri a communis omnium librorum archetypi librario commissa. denique ubi infra de rubricis agemus, demonstrabitur eas non ab auctore proficisci et tamen in summa re libris omnibus esse communes. — Archetypum illud consentaneum est scriptum fuisse litteris continuis pendetque omnino verborum separatio a librariis, quorum in ea re errores variam lectionem ordinans ut par erat sprevi. quadratarum litterarum archetypi vestigia optimi quique libri servant permutantes litteras *C* et *G*, ut 12, 14 *lugeret*] *luceret* *R* — 52, 12 *gelonium*] *celonium* *AP* — 103, 14 *coquant* = *cocunt*] *cogunt* *RCNLMGP*; item *I* et *L*, ut 49, 8 *Ilensium*] *iltensium* *R*; item *V* et *Y*, ut 49, 13 *Eryx*] *Erux* *RCN*.

Incipiam a lectionibus duplicibus, quae non contineantur unius classis terminis.

40, 6	aspectu obtutu nocentis	} archetypus puto, obtutu nocentis ex cl. I RCHA, obtutu aspectu nocentis ex cl. I NS et cl. II, obtutu nocentis aspectus P
-------	----------------------------	---

- 60, 16 sureculis] fruticibus] *R*, fruticibus sureculis *C*³, fruticibus *C*^b*HS* *simi-
literque* *N*¹, fruticibus ac surculis *cl. II*, asserculis *AN*² *corrigen-
tes*
- 61, 6 sollicitant] illicitant] *R*, illicitant *CNHS*, sollicitant *cl. II. III*
- 71, 16 protinus] pronius] *archetypus puto*. protinus *RN* *et cl. II*, pronius *C* (?) *et cl. III*, prius *H*
- 97, 5 ad] prope casuram] *archetypus puto*, prope casuram *cl. I et L*,
prope ad casuram *MG* *et cl. III*
- 107, 3 altius] suspensius] *archetypus puto*, suspensius altius *cl. I. II*, sus-
pensus altius *cl. III* *coniectura*, suspensius *II* *item* *coniectura*
- 112, 4 ad] conflictu] *archetypus puto*, conflictu *cl. I*, ad conflictu *cl. II*,
adffictu *cl. III*
- 139, 2 diffusae] uastae] *archetypus puto*, diffusae uastae *RCNA Dic.*, diffusae
et uastae **II* *et cl. II*, uastae et diffusae *S*: uastae *Plinius*
- 150, 4 Panchaia] Pranchaia] *archetypus puto*, panpractheam chaia *S*, pan-
chaeam *Francofurtensis*, pantheam *C*, achaiam *M*, pranchaia *LP*,
practhea(m) *NADic.*, pranchaia *II*, rarchaia *R*
- 158, 6 Eufrate] in ipso alveo] *archetypus puto*, in ipso eufrate alveo *pleri-
que cum Isidori codicibus Vossiano et Berneusi*, in ipso eufra-
tis alveo *A* *corrigen-
s*
- 155, 7 amplissimam] populosissimam] *archetypus puto*, populosissima amplissimam
cl. I, populosissimam et amplissimam *LP*, populosissimam
MQGSA
- 201, 4 asperavit] offendit *C. Caesarem*] *archetypus puto*, asperavit offendit *gaium*
caesarem S, asperavit *gaium caesarem* offendit *A*, offendit
spiravit (*sic M*, offendi speravit *deteriores*) *c. caesarem cl. II*,
offendit *c. caesarem cl. I*, asperavit *c. caesarem P*²
- 204, 7 Carbyle] Ba(r)bitae] *archetypus puto*, carbyle (*arbyle cl. I*) sive barbytae
cl. I et II cum Capella, ba(r)bitae *cl. III*

Sequuntur vitia communia libris nostris omnibus quae quidem mihi certa videantur, in editione notata asterisco. numero non multa sunt habemusque omnino hunc libellum ex ipsis codicibus ita emendatum, ut coniecturae admodum raro locus sit.

- 19, 14 alectoria usus] *P^a ex Plinio omnino (supra p. LXXXIV.), alectorius reliqui cum auctore rubricarum*
- 33, 10 ab eiecto] *abiecto libri*
- 35, 3 a nutrice Caietam] *A coniectura puto, a nutrice caieta caietam reliqui*
- 37, 16 [XX] XLIX sive vicies centena quadraginta novem] *sic ad Plinium Solini auctorem et Capellam eiusdem expilatorem, vicies quadragies novies (vel noviesque) centena libri*
- 41, 5 cicadae apud Reginos mutae nec usquam alibi] *ante alibi ins. cicadae quam regio (sic cl. II, regiones cl. I, apud reginos H, apud reginios A) mutae libri*
- 42, 18 si desint] *desint si libri*
- 57, 7 ille Hercules pugna hic Pane] *ille herculus pugnae hic plane libri plerique, ille herculus pugnae spaniae M male corrigens*
- 57, 16 a brumali oriente] *a brumali occidente libri*
- 69, 1 Aenus] *haemus libri*
- 82, 7 stasis] *sic ad Melam, aestatis libri*
- 111, 15 cogit] *cogit sequentes libri*
- 149, 14 maxima] *II coniectura puto, maxima altitudine cl. I cum P, maxima altitudo cl. II*
- 177, 10 P. Licinii] *pt cl. I. II, publici cl. III*
- 187, 12 candentissimi] *NSHA coniectura puto, candidissimi RC et cl. II*
- 197, 19 Rachia] *sic ad Plinium, t(h)racia libri*
- 198, 14 triginta] *sic ad Plinium auctorem et expilatorem Capellam, quadraginta libri*
- 204, 5 quingenta quinquaginta] *sic ad Plinium et Capellam, quinquaginta libri*
- 207, 1 adfirmat] *genealogus, adfirmant libri*

V. TITVLVS ET RVBRICAE.

Librum auctor quomodo inscripserit ut intellegatur, composuimus et tituli quas habemus adlegationes et testimonia codicum.

Priscianus, qui solus ex auctoribus Romanae aetatis libri indicem enuntiat in institutionibus grammaticis octies Solinum adlegans, semel nudum nomen ponit, semel (1, 2S) citat Solinum *in collectaneis vel polyhistore*, semel (10, 50) *in collectaneis*, quater (2, 61. 5, 15. 6, 86. 18, 213) *in memorabilibus*, semel denique (6, 44) *in admirabilibus*.

Aldhelmus († 709) usus libro aut primae classis aut secundae (non tertiae, v. 100, 12), ubi plenissime (p. 323) sic citat: *Iulius Solinus in collectanea rerum memorabilium*.

Primae classis libro usus Dicuil perpetuo laudat *Iulium Solinum in collectaneis*. eiusdem ordinis liber *N* itemque huic affines tertiae *SA* subscribunt: *explicit liber Iulii Solini de situ orbis terrarum et de singulis mirabilibus quae mundi ambitu continentur (quae in mundo habentur SA)*. deficiunt vel tacent *RCH*. *Polyhistoris* titulum novit Anonymus Leidensis (vide p. XXVIII. LXIV).

Secundae classis libri *MQ* rubricis (vide p. C) subscribunt: *indiculum Iuli Solini collectarium rerum memorabilium*; reliqui huius ordinis codices meliores (de fragmento Casinate, in quo est *collectio rerum memorabilium*, dixi p. XL) titulum non enuntiant.

In praefatione sua p. 217, 18 interpolator *erit igitur*, inquit, *operi isti titulus polyhistor; nam quem in exordio designaveram: collectanea rerum memorabilium cum his quae improbaveram placuit obliterari*. concordat eius generis librorum inscriptio: *C. Iulii Solini sive grammatici polyhistor ab ipso editus et recognitus*.

Colligitur inde veram commentarii inscriptionem esse *collectanea rerum memorabilium*, inde breuiatas *collectanea* vel *memorabilia*. *admirabilium* appellatio semel a Prisciano usurpata et similis ea, quam liber *N* habet habentque libri recentiores permulti, argumentum magis operis enuntiant quam indicem. *polyhistoris* denique titulum interpolator libello imposuit, nam unico loco Prisciani diffidendum esse supra p. LXXXIX

monui; fieri posse, ut vocabulum antea in scholastica libri tractatione usurpatum interpolator non ipse excogitarit. sumpsit id interpolator sine dubio ex Plinii naturae historia a Cornelio Alexandro passim ibi ita appellato transferens ad Solinum.

Subscriptio *studio et diligentia d(omini) n(o)stri* (sic ad *P*, vide p. XLIV; *domni* Heidelbergensis) *Theodosii invictissimi principis*, quam supra p. LXVII. XCIV diximus servatam esse ex libris non contaminatis in uno Heidelbergensi, adfuisse posse iam in communi omnium archetypo, recte rettulerunt viri docti ad imperatorem Theodosium II († 450) notum *καλλιγράφον* (Otto Jahn in actis soc. Saxon. minoribus a. 1851 p. 342). Aldhelmus (opp. p. 323 ed. Giles) quae narrat de institutionibus Prisciani ab imperatore eo sua manu scriptis constat pertinere ad subscriptionem vere Priscianam Theodori cuiusdam (cf. Jahn l. c. et p. 35S et Hertz in praef. ad Priscianum vol. I p. XVIII); sed vix Aldhelmus ita errare potuit, nisi item novisset subscriptionem hanc Solinianam.

Rubricae cum textu eo quem habemus pariter traditae in libris reperiuntur duplici ratione dispositae, tam interpositae ipsi orationi quam coniunctae in laterculum libello praescriptum. eas in appendice p. 223—232 secundum formam priorem recensui restituta quantum fieri potuit ordinatione primitiva, interposita varia lectione intra parentheses rotundas, additamentis posterioribus similiter intra uncas quadratos. in textum receptae rubricae ab eo in libris distinguuntur litteris miniatis et id ubi negligitur (ut 156, 4. 164, 12), per numerorum continuationem errores facile tolluntur. rubricae singulae cum commata plura complecti soleant, librarii non raro eadem lemmata disiuncta locis ad quos pertinent denuo adposuerunt. ita ante c. 1, 7 rubricae primae particula *de temporibus urbis conditae* reperitur in libris omnibus praeter *R* et (versu tamen vacuo relicto) *P*; item ante c. 1, 77 rubricae partem *de lapide alectorio* sive *de alectorio lapide* repetunt libri *RL*, ante c. 2, 33 *de boa angue* liber *R*, ante c. 5, 25 vel 26 *de achate lapide* libri *LGP* et sic deinceps. haec ut oportuit ex rubricarum laterculo eieci.

Rubricis cum codices non secundae classis, sed tam primae quam tertiae numeros adscribant, numeratio ea ad classes recte distinguendas aliquam utilitatem habet. et primae quidem classis libri *RCNH* numerant rubricas sexaginta tres, sic ut infra dispositae sunt ad numerationem hodie receptam, missis tamen singulorum librorum erroribus minutis et inutilibus. contra tertiae classis libri *SAP* rubricas non numerant nisi quinquaginta septem, sic ut item infra exhibentur; conveniunt eae fere cum numeratione hodie recepta propterea quod editiones vetustae ex huius generis codicibus expressae sunt. solum caput quod hodie est un-

decimum ibi reperitur bipertitum, scilicet c. XII incipit in SA c. 11, 14, in P c. 11, 3; in eodem XIII bis scribitur et ante 11, 15 et ubi habent SA ante c. 12.

numeri hodie re- cepti	<i>RCNH</i>	<i>SAP</i>	numeri hodie re- cepti	<i>RCNH</i>	<i>SAP</i>
1	I	I	25	XXXIII	XXVI
2	II	II	26	XXXIII	XXVII
3	III	III	27	XXXV	XXVIII
4	III	III	28	XXXVI	XXIX
5	V	V	29	XXXVII	XXX
6	VI	VI	30	XXXVIII	XXXI
7	VII	VII	31	XXXVIII	XXXII
8	VIII	VIII	32	XL	XXXIII
9	IX	IX	33	XLI	XXXIV
10	X	X	34	XLII	XXXV
11,1	XI	XI	35	XLIII	XXXVI
11,3	XII		36		XXXVII
11,14		XII	37	XLIII	XXXVIII
11,15	XIII		38	XLV	XXXIX
11,19	XIII		39	XLVI	XL
11,24	XV		40	XLVII	XLI
11,26	XV		41		XLII
11,30	XVII		42	XLVIII	XLIII
12	XVIII	XIII	43	XLVIII	XLIV
13	XVIII	XIV	44	L	XLV
14	XX	XV	45	LI	XLVI
15	XXI	XVI	46	LII	XLVII
16	XXII	XVII	47	LIII	XLVIII
17	XXIII	XVIII	48	LIII	XLIX
18	XXIII	XVIII	49	LV	L
19,1	XXV	XX	50	LVI	LI
19,2	XXVI		51	LVII	LII
19,9	XXVII		52	LVIII	LIII
20	XXVIII	XXI	53	LVIII	LIV
21	XXVIII	XXII	54,1	LX	LV
22	XXX	XXIII	54,12	LXI	
23	XXXI	XXIV	55	LXII	LVI
24	XXXII	XXV	56	LXIII	LVII

Rubricarum laterculus libello praepositus cum in libris *NAP*² non differat ab eo, quem efficiunt rubricae per ipsum commentarium dispersae, diversa forma procedit in libris *RC*, quamquam ibi quoque capita *LXIII* numerata fuisse in archetypo numeri declarant licet in nostris libris perturbati, eundem indicem, sed amplificatum libello praeponunt classis secundae codices *MQ*, item *L*² et Leidensis publicorum 113. index is in *RC* caret praescriptione et subscriptione; libri *MQ* praescribunt haec: *indiculus capitulorum* (*cap' Q* Leid., *ccet M*) *Iuli Solini rerum collectarium infra scriptarum sic*, subscribunt iidem et *L*²: *explc indiculum (-tus L²) C.* (sic *MQ*, *capit L²*, om. Leid.) *Iuli Solini collectarium (collectaneum L²) rerum memorabilem feliciter (fel. om. L²)*, ubi vocabulum post *indiculus* quamquam librarii pro capitulorum nota habuerunt, in archetypo praenomnis auctoris notam fuisse crediderim. subieci specimen tam formae simplicis ex libris *RC* quam amplificatae ex libro *M*.

<i>RC</i>	<i>M</i>
de origine urbis Romae	<i>deficit praescriptio, numerantur capita LX</i>
Italia et in ea mira	Italia in ea mira : <i>numerantur capita XVI</i>
Corsica et in ea mira	Corsica in ea : <i>numeratur capit I</i>
Sardinia et in ea mira	Sardinia in ea : <i>numerantur capita III</i>
.
Brittania et in ea mira	Brittania: in ea
	I nomina insularum
	II Iuvernica
	III Silura
	III Tanatis
	V Thylae
	VI circuitus Britanniae. in eo mira
	VII de gagathae lapide
	VIII gens Pictorum
.
sinus Persicus et in eo mira	sinus Persicus et Arabicus: <i>numerantur capita XIII sic:</i>
	I gens Carmaniae
	II de his quarum odio habent
Parthia et in ea mira	III Parthia
Babylonia et in ea mira	III Babylonia
	V omnia ora oceani posse navigari ab Iudaea Gadir usque
	VI de Trogloditis et Ictuofagis
	VII nomina insularum in oceano

- VIII (sic) Atlantico constitutorum
 VIII Gorgadas
 X Hesperidum insulae
 XI Fortunate
 XII Embrion insula
 XIII Iunonia insula
 XIII Nivaria
 XIII (sic) Canaria

Ita in forma ampliore effecta capita minora libri classis secundae, quam diximus numeros non apponere rubricis, numerant denaria fere ratione. scilicet in indice libri *M* non constanter, sed passim numeri plerumque denarii adscribuntur effecti ex capitibus illis a principio ad calcem libelli pernumeratis. primus eius generis numerus in eo indice enuntiatus est CXV post rubricas novem primas, quae capita efficiunt CXIV (60 + 16 + 1 + 3 + 9 + 7 + 11 + 1 + 6), adscriptus ad rubricae decimae inscriptae *Thracia cum moribus et gentibus* caput primum inscriptum *de locis et populis*, vere igitur hoc est libelli caput CXV. extremus eius generis numerus in indice est CCCCLX adscriptus ad rubricae supra plene relatae caput XII vel XIII, id quod recte respondet capitum per indicem eum numerationi; divisit igitur qui secundae classis archetypum ordinavit Solini commentarium in capita CCCCLXIII. eadem capitum numeratio in tribus huius classis codicibus primariis *MLG* redit ad marginem libelli ipsius non continuata, sed quatenus superest respondens. dabo eorum numerorum primos postremosque

M = primum LX iuxta *navis a Phrygia* p. 30, 7: respondet illi numero in indice caput inscriptum *de pudicitia matronali felicitate etiam et adversa singulorum*

postremum CCCCL iuxta *praeterea habet* p. 203, S: in indice idem numerus adscriptus est ad caput *de celonofagis*

L = primum CCXXX iuxta *etiam mitiorque* p. 123, 11: in indice libri *M* idem numerus adscriptus est ad caput inscriptum *de ammodita et ceteris infra scriptis* = p. 123, 4

postremum CCCXXX iuxta *Oxus amnis* p. 179, 19: in indice *M* idem numerus adscriptus est ad caput *de Aretissa flumine* = p. 157, 14, contra CCCLXXX ad caput quod respondet *gentes circa Oxum amnem* = p. 179, 19

G = primum CCLXX iuxta *visa sunt* p. 134, 2: in indice *M* is numerus adscriptus est ad caput *de catoblepa* = p. 134, S

postremum ut *L*.

In editione priorie eius numerationis vestigia in *LG* servata rettuli, cola

autem commatave quatenam ita indicarentur, non repperi nec facile reperire potui, cum diasceuasta capita nulla ratione diviserit; iam index libri *M* quid significetur aperuit.

Quae de laterculo hoc exposuimus, declarant eum redire ad archetypum commune classis primae et secundae, cum eum habeant tam *RC* quam *MQ*. id ipsum confirmant lectiones ex laterculi forma ampliore petendae; recedunt enim non uno loco a lectionibus classis secundae easque emendant. ita p. 213, 1 *Embrion* vocabulum recte scriptum solus index classis secundae servavit leviter corruptum in classe tertia, graviter (*norion*) in libris omnibus classis secundae prima hoc loco mutila. item *carmania* p. 202, 3. 203, 7. 204, 3 index fere recte in libris corruptum fere in *germania*; p. 101, 6 *tanatis* index rectius quam quod est in libris classis huius *tanns*. meliora haec cum redeant fere in libris classis tertiae, aliquando indicem ad eius ordinis libros factum esse credidi, sed erravi; nam ut alia mittam, immunis est ab eius classis naevis, habens p. 101, 1 *Siluram* insulam, non Scillinas, item in Arabia capiti *de myrra* = c. 33, 9. 10 subiungens caput *de foenice ave* = c. 33, 11 sq. non interposito loco de cinnamo.

Rubricas omnes non profectas esse ab auctore declarat primum inepta et subabsurda operis divisio vel hoc auctore non bono indigna, deinde barbarismi minime Soliniani, ut c. 13 *flumen histrum* casu primo; denique mendae ex archetypo depravato in rubricas illatae, ut c. 1, *f de alectorio lapide* enatum ex corruptela antiquissima p. 19, 14 *alectorius* pro *alectoria usus*.

VI. ORTHOGRAPHICA.

Orthographicis in commentario codicibus aetatis vere Romanae nullis nobis tradito immorari nolimus; itaque exceptis nominibus propriis maxime non vulgaribus eius generis vitia peraeque suppressi. attamen ubi rettuli variam lectionem, retinui ut par erat librorum barbarismos, sed ita ut ubi plurium librorum scriptura referenda esset in ipsa lectione consentientium, dissentientium in orthographicis, id raro notarem. ita ubi *quae* attuli ex libris pluribus, fieri potest, ut in horum quibusdam legatur *que*, et sic deinceps. aliquoties talem diversitatem ita indicavi, ut *h* litteram modo positam modo omissam parentheses circumscriberem, libris inter *y* et *i* fluctuantibus post *y* insererem (*i*). talia neminem opinor morabuntur. — Vetustae orthographiae ut reliquias non raras, ita labentis aetatis sordium copiam ingentem libri nostri exhibent. utrumque ut demonstretur, sufficiet elenchus qui sequitur, respiciens ibi ubi codicis nota nulla opponitur potissimum librum Vaticanum 3342 = *R* saec. X.

ae pro *e* raro, passim *e* pro *ae*

e pro *i* aliquoties *C*: *altetudo* — *flumene* et passim *M*, ut *deneque* — *edetis* — *perstetit* — *ueris* — *uerum*; item *i* pro *e*, ut *consuissse* — *diogenis* — *firme*. — *genetrix*, *intelleg-* recte *RC*

i et *y*:

i pro *y* passim

y pro *i* item: *Cymbria* — *cythara* — *Lybia* — *Lygures* — *sydera* *R*

i ibi, ubi hodie *ii* scribi solet, libri passim exhibent, id quod raro adnotavimus.

o et *u*:

recte *nungenti* 151, 2 — *promunturium* (cf. *C. I. L. X*, 6430) *R*

male *iocundus* *R*

passim permutantur in *M*

-o et -um in exitu vocabulorum ubi permutantur (ut 201, 10 in codice *N*), apparatus id indicat. libri nostri ut ab eo soloecismo fere abstinent, ita verisimile est in archetypo communi passim eum adfuisse et sublatum esse a librariis posterioris aetatis

oe in *R* admodum rarum: plerumque substituuntur *e* vel *ae*: *amenuis*
— *comedia* — *maenia* — *praelium*

b et *u*:

passim permutatae in *RC*: *albo* — *nenibolentia* — *cibilibus*
— *deborat* — *excabant* — *nobem* — *nobum* — *octaba* —
bene = *venae* — *betuit* — *botum*; item *civi* — *fauricam* —
preuet — *urebia* = *brevia* 48, 15.

b et *p*:

puplic- *C* — *optutu* *C*

c et *d*: *velud* passim, sed non constanter *R* — *aliquod* et *aliquot*
confundit *C* — *quicquid* fere *R*; *quidquid* correctum in *quic-*
quid passim *N*

c et *qu*: *persequuti* *R*

c et *t*: non permutantur in libris *RC*, id quod notabile. adnotavit Traubius (o Roma nobilis p. 13 not. 7) in scriptura Lango-
bardica litteras *ti* ibi, ubi pronuntiandae essent $\tau\iota$, ut
in *gentis*, sic formari: $\alpha\tau\gamma$, ibi autem, ubi pronuntiandae
 $\zeta\iota$, ut in *nationis*, sic: $\varepsilon\gamma$, itaque in codicibus ad eam litte-
raturam exaratis, quales sunt scripti Casini, corruptam
scripturam *nacionis* evitari.

f et *ph*:

f pro *ph* constanter fere *R*: *anthropofagi*, *Filadelfus* cet.

h male omissa

passim *RC*: *actenus*, *auriunt*

recte fere *harena* *R*

h male adiecta

passim *R*: *adhurit* — *houere* — *humerus* — *humor* (sine *h*
178, 14. 182, 12)

h et *ch*:

nichil *RC* — *archana* *C*

h et *th*:

anthiocus *R* constanter

p inter duas comonantes addita vel omissa

promtius *RC* — *contempnere* *C*

geminatio

male omiſſa : *compresisse* similiaque passim *R*

recte omiſſa : *litus R*

Notae non inveniuntur nisi solitae codicum eius aetatis: unum adnoto pro *vero* passim reperiri in solo *R* notam *û*. praenomina in archetypo notis scripta fuisse inde intellegitur, quod in libris passim aut male omiſſa sunt (5, 23. 8, 6. 9, 2. 11, 8 cet.) aut perperam soluta (ut 11, 8. 17, 17). item numeros notatos fuisse in archetypo communi inde intellegitur, quod in solvendis iis saepenumero grammatica ratio neglegitur: nos talia in variam lectionem raro admisimus. exempli causa p. 8, 16 *CCXLI* notas habent *RCLP*, *ducentis* recte *A*, *ducenti* male *NS*, *uno* recte *NS*, *una* male *H*.

In recensendo Solino quid ego secutus sim, ex supra dictis satis apparet. auctores a Solino Solinive auctore proximo usurpatos adnotavi ad marginem interiorem, Solinianorum compilatores ad imum marginem, in testimoniis utriusque generis colligendis egregie adiutus cum Salmasii commentariis plenis et doctis tum collectaneis a Carolo Ludovico Rotbio ea qua pollebat eruditione et industria olim paratis, cavens autem quantum fieri potuit a locis similibus quidem, sed non sumptis ex ipso Solino. — In apparatu ordinando cum iam eo perventum sit, ut non tam a singulis codicibus peudeamus quam a tribus eorum ordinibus, ut facilius lectiones distinguantur, ubi utiliter fieri potuit, eas per classes distribui praescriptis numeris I. II. III. — Libellus parvus est, auctor mediocris; recensens eum laborem intellexi fortasse maiorem fore quam fructum, neque tamen operam perdidisse mihi videor, curans, quantum mihi datum est, ut editoris officiis diversis satisfacerem et rem quatenus a diligentia pendet absolverem.

Berolini,

m. Iulio a. 1895.

Corrigenda.

- p. 4, 15 *adde* PL. 10, 79 auct.
- p. 43 *ad* c. 49: *similia Augustinum de civ. dei 18, 16 sumpsisse ex Solino potius quam ex Plinio censet Kuebler.*
- p. 45, 3 Ithacesiam] *scr.* Ithacesiam.
- p. 59 *ad* 1: PL. 4, 21] *scr.* PL. 4, 24.
- p. 73—87 *infra textum nota* (B) *delenda: vide praef. p. XXX.*
- p. 82 *infra textum v.* 3: 6, 46] *scr.* 5, 46.
- p. 86, 16 *ad uenas potius quam advenis, vide praef. p. LXXXIII.*
- p. 88 *adn. ad* 15 *erunt]* *scr.* *erant.*
- p. 101 *adn. ad* 6: Thanetos Beda] *scr.* Tanatos Beda.
- p. 105, 10 Atlanticos . . . 11 orbis *non ex Solino sumpsit Isidorus, sed ex Orosio.*
- p. 106 *infra textum v.* 1: p. 14] *scr.* p. 4.
- p. 108 *adn. ad* 5: *diceremus]* *scr.* *libyam diceremus.*
- p. 117 *infra textum v.* 3: 81—88] *scr.* 81—87.
- p. 119 *infra textum v.* 3 *Dicuil* 7, 8, 2] *scr.* *Dicuil* 7, 34.
- p. 125 *ad* 5: PL. 37, 17] *scr.* PL. 37, 175.
- p. 163 *infra textum v.* 4: 6, 52—55] *scr.* 7, 52—55.
- p. 188, 7—9 *add.:* *compilavit Isidorus* 11, 3, 27.
- p. 204 *ad* 14: PL. 6, 11] *scr.* PL. 6, 112.
- p. 217, 3 *scr.* *recepimus etiam quae.*
- p. 218, 13. 14 *pro* A *scr.* F.

C. IVLIVS SOLINVS.

1
2

C. IVLII SOLINI

COLLECTANEA RERVM MEMORABILIVM.

3

SOLINVS ADVENTO SALVTEM.

4 Cum et aurium clementia et optimarum artium studiis praestare 1
5 te ceteris sentiam idque oppido expertus de benivolentia tua nihil
6 temere praeceperim, e re putavi examen opusculi istius tibi potissimum
7 dare, cuius vel industria promptius suffragium vel benignitas veniam
8 spondebat faciliorem. liber est ad compendium praeparatus, quantum- 2
9 que ratio passa est ita moderate repressus, ut nec prodiga sit in eo
10 copia nec damnosa concinnitas. cui si animum propius intenderis,
11 velut fermentum cognitionis magis ei inesse quam bratteas eloquentiae
12 deprehendes. exquisitis enim aliquot voluminibus studuisse me inpendio 3
13 fateor, ut et a notioribus referrem pedem et remotis largius inno-
14 rarer. locorum commemoratio plurimum tenet, in quam partem ferme
15 inclinatio est universa materies. quorum meminisse ita visum est,
16 ut inclitos terrarum situs et insignes tractus maris, servata orbis

RCNH LM(B) SAP

De inscriptione vide praefationem.

3 solinus (iulius solinus H) aduento salutem om. B 4 et om. C¹
arium M praestare te] prestaret N^a 5 sententiam RN 6 praeceperim
e re putavi] N, praeceperit mere putavi M, praeceperim reputavi LBP, prae-
ciperem reputavi S, perceperim * eputavi C¹, perceperim reputavi RC²H, per-
cipere me reputavi A istius tibi potissimum] huius postissimum S 8 spon-
deat P, spondebant M 9 prodita M in ea sit A 10 nec om. N ani-
mam H¹ proprius RNMS 11 magis ei inesse II (N²LMBP), magis inesse I
(N¹HSA, om. RC) brattea se eloq. R, eloq. br. AP 12 deprehendis A,
deprehendentes M et quisitis M studuisse me] studiose me R, studiis
semel N^a 13 et a] a M largius] longius N² 14 quam partem] II
(LMBP), qua parte I (RCNHSA) 15 meminisse I (RCNHSA), comme-
minisse II (LMBP) 16 insignis HM

4 distinctione, suo quaeque ordine redderemus. inseruimus et pleraque
 differenter congruentia, ut si nihil aliud, saltem varietas ipsa legentium
 fastidio mederetur. inter haec hominum et aliorum animalium naturas
 expressimus. addita pauca de arboribus exoticis, de extimarum gentium
 formis, de ritu dissono abditarum nationum, nonnulla etiam digna
 5 memoratu, quae praetermittere incuriosum videbatur quorumque aucto-
 ritas, quod cum primis industriae tuae insinuatam velim, de scripto-
 ribus manat receptissimis. quid enim proprium nostrum esse possit,
 cum nihil omiserit antiquitatis diligentia, quod intactum ad hoc usque
 aevi permaneret? quapropter quaeso, ne de praesenti tempore editionis
 huius fidem liberes, quoniam quidem vestigia monetae veteris persecuti
 6 opiniones universas eligere maluimus potius quam innovare. ita si
 qua ex istis secus quam opto in animum tuum venerint, des velim
 infantiae meae veniam: constantia veritatis penes eos est quos secuti
 7 sumus. sicut ergo qui corporum formas aemulantur, postpositis quae
 reliqua sunt, ante omnia effigiant modum capitis, nec prius lineas
 destinant in membra alia, quam ab ipsa ut ita dixerim figurarum arce
 auspiciam faciant inchoandi, nos quoque a capite orbis, id est ab
 urbe Roma principium capessemus, quamvis nihil super ea doctissimi
 auctores reliquerint, quod in novum praeconium possit suscitari, ac
 8 supervacuum paene sit relegere tramitem decursum tot annalibus. ne
 tamen prorsus dissimulata sit, originem eius quanta valemus perse-
 quemur fide.

RCNH LM(B) SAP

1 quoque HM 2 varietas saltim A 3 fastido H^a 4 post arb. ins.
 et lapidibus III (AP), et de laudibus M estimarum R 6 iniuriosum H¹(?)
 quorumque] quorum S 7 quod . . . uelim] quod ante omnia dimittere in pec-
 tus tuum uelim III (N²L²Q²AP², hic praescribens: glosa est) 7 industria M
 insinuatam M de] a N² 8 manat receptissimis (receptimis R)] r. m. H^a
 pr. nostr. esse possit (potest M)] afferre nouum possimus (possumus A) III
 (N²AP²) 9 amiserit I (RCNS) in tantum N(?)S 11 libris N(?)S
 uniuersas om. P 13 ex] et N secus] sequutus H^a, secus nam uia N^a
 in animum tuum (om. H) uenerint] acceperis III (AP²) 14 constantia] I
 (RCNHSAP¹), nam constantia II (LMBP²) 15 ergo] ergo hi III (SA)
 postpositis q. r. sunt om. P¹ 16 efficiant M¹ lineam C 17 in
 om. C¹ ad ipsam M arte B, arcem M 18 inchoandi H^a a om. II
 (LMP) 19 capesimus C quamvis] quamlibet N²A doctissimi auctores
 reliquerint] reliqui fecerint auctores doctissimi III (N²P²) 20 in om. L^aH^a
 nouum pr.] I (RCNHSAB), notuum pr. M, nouum nostrum praeconium II
 (LP¹), pr. subitum III (N²P²) 21 praelegere M nec S 22 prose-
 quemur H de subscr. praefationis vide praef.

169. 1 Sunt qui videri velint Romae vocabulum ab Euandro primum 1, 1
 2 datum, cum oppidum ibi offendisset, quod extractum antea Valentiam
 3 dixerat iuventus Latina, servataque significatione inpositi prius nominis,
 4 Romam Graece Valentiam nominatam. quam Arcades quoniam habi-
 5 tassent in excelsa parte montis, derivatum deinceps, ut tutissima
 6 urbium arces vocarentur. Heraclidi placet Troia capta quosdam ex 2
 7 Achivis in ea loca ubi nunc Roma est devenisse per Tiberim, deinde
 8 suadente Rome nobilissima captivarum quae his comes erat, incensis
 9 navibus posuisse sedes, struxisse moenia et oppidum ab ea Roman
 10 vocavisse. Agathocles scribit Roman non captivam fuisse, ut supra 3
 11 dictum est, sed Ascanio natam Aeneae neptem appellationis istius
 12 causam fuisse. || traditur etiam proprium Romae nomen, verum tamen 4
 13 vetitum publicari, quoniam quidem quo minus enuntiaretur caerimo-
 14 niarum arcana sanxerunt, ut hoc pacto notitiam eius aboleret fides
 15 placitae taciturnitatis, Valerium denique Soranum, quod contra inter- 5
 16 dictum eloqui id ausus foret, ob meritum profanae vocis neci datum.
 17 inter antiquissimas sane religiones sacellum colitur Angeronae, cui 6
 18 sacrificatur ante diem XII k. Ian.: quae diva praesul silenti ipsius
 19 praenexo obsignatoque ore simulacrum habet.

RCNH LM(B) SAP

v. 1 sunt — 4 nominatam: *similia Ateius apud Serv. Aen. 1, 273 et ex
 historia Cumana Fest. p. 266 v. Roman* 5 derivatum — vocarentur: *inde
 Isidorus 15, 2, 32* 6 Heraclidi *cf. Müller fr. hist. Graec. 3 p. 168*
 10 Agathocles *cf. Müller fr. hist. Graec. 4 p. 290.*

2 offendisset] effodisset N² extraneum A 4 habitassent] nomi-
 nassent R, post montis A 6 vocaretur RC 7 archius H, achiois M
 8 captivaram N, capitauarum S eis H 9 struxisse] I (RCNH), instru-
 xisse II (LM^bBSAP, instuxisse M^a) 10 romén cum apice, ut infra p. 4, 5
 megalén, L abj et ab M uocasse H scribet M fuisse post est A ut
 om. M 11 ascanio I (RNHSA, asscanio C), ab ascanio II (LMBP) neptam A
 12 uerum tamen uetitum (uentitum S, ue * tilum R) I (RCNHSA), et uerum
 magis quod numquam in uulgum uenit sed uetitum II (LMB et sic, sed et uerum
 magis et sed supra v., P) 13 enuntiarentur S, inclaresceret (-rent P²) III (AP²)
 14 sanxerint S, sauisent N² notiam N^a 15 placide H 16 eloquii id S,
 eloquium (om. id) H, id eloqui III (AP) datum] destinatum N²Q²
 17 angerona M 18 die R XII k̄m̄ ian̄rum L similiterque ceteri libri
 ipsius] I (RCNHSA), istius II (LMBP) 19 simulchrum H habens RC

- 1, 7 || Ambiguitatum quaestiones excitavit, quod quaedam ibi multo 1 ign.
ante Romulum culta sint. quippe aram Hercules, quam voverat, si 2
8 amissas boves repperisset, punito Caco patri Inventori dicavit. qui 3
Cacus habitavit locum, cui Salinae nomen est: ubi Trigemina nunc 4
porta. hic, ut Gellius tradidit, cum a Tarchone Tyrrheno, ad quem 5
legatus voverat missu Marsyae regis, socio Megale Phryge, custodiae 6
foret datus, frustratus vincula et unde venerat redux, praesidiis ampliori- 7
bus occupato circa Vulturum et Campaniam regno, dum adtrectare 8
etiam ea audet, quae concesserant in Arcadum iura, duce Hercule qui 9
9 tunc forte aderat oppressus est. Megalen Sabini receperunt, disci- 10
10 plinam augurandi ab eo docti. suo quoque numini idem Hercules 11
instituit aram, quae maxima apud pontifices habetur, cum se ex Nico- 12
strate, Enandri matre, quae a vaticinio Carmentis dicta est, inmor- 13
talem conperisset. consaeptum etiam, intra quod ritus sacrorum, factis 14
bovicidiis, docuit Potitios, sacellum Herculi in Boario foro est, in quo 15
11 argumenta et convivii et maiestatis ipsius remanent. nam divinitus 16
neque muscis illo neque canibus ingressus est. etenim cum visce- 17
rationem sacrificolis daret, *Myiagram deum dicitur inprecatu, clavam 18
vero in aditu reliquisse, cuius olfactu refugerunt canes: id usque nunc 19
12 durat. aedem etiam, quae Saturni aerarium fertur, comites eius con- 20

RCNH LM(B) SAP

1 ante ambiguitatum (-tem A) ins. rubricae loco (pro textu A) de tempori-
bus urbis conditae libri praeter R et v. vacuo relicto P multa M
2 cultura A sint] RCL¹ (si ***) BP, sit NHL²SA aram] I (RCSA, ara N,
harum H), ante aram II (LMBP) herculis II (LMB A) nouerat RP¹
3 dictavit S 4 casus MN^a sabinae C² ibi M 5 gellius] II
(LMBP), cellius I (RCNHS A), male Caelius edd. nec huc pertinet locus Strabonis
5, 230 tradidit] I (RCNS), tradit II (LMBP A) H a] ad NS, om. H^a tharchone
RCLBS, tharchone C, tarco.* ne N tyreno RN, ** terrheno L¹ 6 missus
RCNSM, iussu H migale R frege M 7 reduxit RBA 8 vultur-
nam M adtrectare (adtractare N) et. ea aud.] adtractat (adtrectat P) etiam ea
III (AP) 10 tunc] tum I (RCNHS) ad * era * t L est om. A megalem MA
disciplina R 11 doctis R, edocti H, dicti NS nomini M herculis M
12 nicostrata RC 13 mare M^a 15 ouicidiis L¹, bibicidiis M potitios] II
(L¹MP, poticios B), poetitios I (RCNH^bL²S, poetios H^a, poeticios A) sacellum] I
(RCNHSA), hoc sacellum II (LMBP) bouario A 16 conuiuii et] II
(N²LMBAP), conuiuia I (N¹S, conuia B, conuiuia RC) remanent] CHLMP,
remanet RNS, remanerent A 17 uisceratione R 18 sacrificolis daret] II (MP,
sacricolis daret LBA), sacrificiilidaret I (RN, sacrificii litaret CHS) myagram
NLMA, miagram RHS, migarum B²P, muscarum C, onagram B¹ clauem S²,
clauim H 19 auditu R, a * ditu M olfactu] I (RCNHS A), olfactum II
(LMBP) refugerunt A 20 etiam S

169. 1 diderunt in honorem Saturni, quem cultorem regionis illius cogno-
 2 verant extitisse. iidem et montem Capitolinum Saturnium nominave-
 3 runt. castelli quoque quod excitaverunt portam appellaverunt Satur- 1, 13
 4 niam, quae postmodum Pandana vocitata est. pars etiam infima
 5 Capitolini montis habitaculum Carmentae fuit, ubi Carmentis nunc
 6 fanum est, a qua Carmentali portae nomen datum. Palatium nemo 14
 7 dubitaverit quin Arcadas habeat auctores, a quibus primum Pallan-
 8 teum oppidum conditum: quod aliquamdiu Aborigines habitaverunt,
 9 propter incommodum vicinae paludis, quam praeterfluens Tiberis fecerat,
 10 profecti Reate postmodum reliquerunt. sunt qui velint a balatibus ovium 15
 11 mutata littera, vel a Pale pastorali dea, aut ut Silenus probat a Palantho
 12 Hyperborei filia, quam Hercules ibi compressisse visus est, nomen
 13 monti adoptatum.

14 Sed quamquam ista sic congruant, palam est prospero illi augurio 16
 15 deberi gloriam Romani nominis, maxime cum annorum ratio faciat
 16 cardinem veritati: nam, ut adfirmat Varro auctor diligentissimus, 17
 17 Romam condidit Romulus, Marte genitus et Rea Silvia, vel ut non-
 18 nulli Marte et Ilia: dictaque primum est Roma quadrata, quod ad
 19 aequilibrium foret posita. ea incipit a silva quae est in area Apol- 18
 20 linis, et ad supercilium scalarum Caci habet terminum, ubi tugurium
 21 fuit Faustuli. ibi Romulus mansitavit, qui auspiciato murorum funda-
 22 menta iecit duodeviginti natus annos, XI k. Mai., hora post secundam
 23 ante tertiam [plenam], sicut L. Tarrantius prodidit mathematicorum
 24 nobilissimus, Iove in piscibus, Saturno Venere Marte Mercurio in scor-

RCNH LM(B) SAP

v. 6 Palatium — 8 conditum *compilavit Isidorus* 15, 3, 5 11 Silenus
Müller fr. hist. Gr. 3, 100.

1 honore *II (LMBP)* cultores *R* agnouerunt *A* 2 idem *RCLBAP*,
 item *NHS* capitolium *SA* 3 excitauerat *A* portem *M* saturn-
 nam *H^a* 4 uocata *H* 5 carment(a)e libri (ae in litura *L*), Carmentis
Salm. ante ubi (ubi et *A*) *ins.* habitaculo carmentis aquae carmentalis porta
 dicta *M* 6 datum] datum est *CN²SAP* 7 arcades *A* pallantem *M*
 8 conditum *om. L* ab origine *SA* habitauerunt] *N¹LS*, habitauerunt *II*,
 habitauerunt et *RC*, habitatum *N²MBP*, habitavit *A* 9 praeter] propter *H*
 10 rate *R*, reatiae *M* 11 pela *M* ut *om. RM* a *om. C¹* palautha *CS²*
 12 hobypperperi *R*, yperbone *H* herculus *M* 14 ita *P* 15 deberit *M*
 r. n. gl. *III (AP)* 16 ueritatis *C* 17 marte g. matre *H* rea] *RCNS*,
 rhea *LAP*, hea *HM*, hera *B* ut *om. H^a* 18 primum est] est pr.
RC 19 aequilibrium *CM* incipit a] in cipria *H* 20 tugurium *M*
 21 auspiciato *M* 22 annis *RC* secundum *H* 23 plenam] *II (LMBP²)*, *om. I*
(RCNSAP¹), uel *H* lucius *NL²MSAP*, *om. RCHL(?)B* tarrantius] *NLMSA*,
 taruncius *B²*, tarrantius *R*, arruntius *II*, terentius *B¹*, *om. C* prodit *H*

- 1, 19 pione, Sole in tauro, Luna in libra constitutis. et observatum dein- 1 168.
 ceptus, ne qua hostia Parilibus caederetur, ut dies iste a sanguine 2
 purus esset, cuius significationem de partu Iliac tractam volunt. idem 3
 20 Romulus regnavit annos septem et triginta. de Caeninensibus egit 4
 primum triumphum et Acroni regi eorum detraxit spolia, quae Iovi 5
 Feretrio primum suspendit et opima dixit. rursus de Antennatibus 6
 triumphavit, de Veientibus tertio. apud Caprae paludem nonis Quin- 7
 tilibus apparere desiit. 8
 21 Ceteri reges quibus locis habitaverunt, dicemus. Tattius in arce, 9
 ubi nunc aedes est lunonis Monetae: qui anno quinto quam ingressus 10
 urbem fuerat a Laurentibus interemptus est. septima et vicesima olym- 11
 piade hominem exivit. Numa in colle primum Quirinali, deinde propter 12
 aedem Vestae in regia quae adhuc ita appellatur: qui regnavit annis 13
 22 tribus et quadraginta: [sepultus sub Ianiculo]. Tullus Hostilius in 14
 Velia, ubi postea deum Penatium aedes facta est: qui regnavit annos 15
 23 duos et triginta, obiit olympiade quinta et tricesima. Ancus Marcius 16
 in summa sacra via, ubi aedes Larum est: qui regnavit annos quat- 17
 24 tuor et viginti, obiit olympiade prima et quadraginta. Tarquinius 18
 Priscus ad Mugoniam portam supra summam novam viam: qui regnavit 19

RCNH LM(B) SAP

v. 7 apud — 8 desiit ex Solino in collectaneis *citant ad Lucan.* 1, 197 *scholia*
codicis Wittiani vix aetatis antiquae 9 Tattius — 12 exivit ex Solino in col-
 lectaneis vel polyhistore *citat Priscianus* 1, 28; *item ex Solino in collectaneis*
idem 10, 50; Tattius hominem exivit ex Solino in memorabilibus *idem* 18, 213;
 postquam Tattius hominem exivit ex Solino *idem* 18, 174.

1 in libra] libra I (RCNS) 2 quam R 3 patu H iliac] die A
 tractum H 4 regnavit om. R annis H de caeninensibus II (LM, de
 caeniensibus P¹, decem mensibus B), de canineis I (RCNHSA), de caninis P²
 5 atroni M 6 opima N^a rursus RC antennatibus H 7 beientibus R, begenti-
 bus C, uelentibus M caprae MP¹, capree BP² padule R quintibus N
 8 comparere P¹M desiit A 9 ceteris H^a regis M quibus l. habitauerunt (-riut
 Salmastius) dicemus] q. h. dic. loc. A arthae M 10 aedes (vel aedis) est] I (RCNHS)
 Prisc., est aedes (vel aedis) II (LMBAP) quam I (RCNHSAP) Prisc., post-
 quam II (LMBP²) 11 interemptus est] II (LM) Prisc., interemptus I (RCNH²SA)B,
 interfectus * * H¹ septima — 12 exiuit haec verba suo loco mota esse, cum
 pertineant ad Numam, vidit Bröckerus *hist. Rom.* p. 521, at ibi ubi nunc legun-
 tur reperit ea iam Priscianus; auctor collocavit vel certe collocare debuit post
 tribus et quadraginta 12 exiuit] II (MP²AP, ex * uit L) H Prisc., qui propter
 hoc voc. citat, exiit I (RCNS) M¹B pr. in colle H 13 quae] qui S
 qui om. H 14 sep. sub ianiculo] II (LMBAP), om. I (ECNHS) tullius HLB
 15 uenilia R 16 tricesima] xlma LBP (non M) 17 annis H laurum M
 annis NHS 18 uiginti] xxx P¹ primus H 19 magoniam H^a, mugon-
 tiam A noua R regnat M

168. 1 annos septem et triginta. Servius Tullius Esquilinus supra clivum 1, 25
 2 Urbium: qui regnavit annos duos et quadraginta. Tarquinius Super- 26
 3 bus et ipse Esquilinus supra clivum Pullium ad Fagutalem lacum: qui
 4 regnavit annos quinque et viginti.

5 Cincio Romam duodecima olympiade placet conditam: Pictori 27
 6 octava: Nepoti et Lutatio opiniones Eratosthenis et Apollodori com-
 7 probantibus olympiadis septimae anno secundo: Pomponio Attico et
 8 M. Tullio olympiadis sextae anno tertio. conlatis igitur nostris et
 9 Graecorum temporibus invenimus incipiente olympiade septima Romam
 10 conditam, anno post Ilium captum quadringentesimo tricesimo tertio.
 11 quippe certamen Olympicum, quod Hercules in honorem atavi materni 28
 12 Pelopis ediderat, intermissum Ifitus Eleus instauravit post excidium

RCNH LM(B) SAP et ad locum 11 quippe — p. 8, 1 octavo [R]QF 4. 7—15. 17.
 18. 20—24. 26. 28—36. 38—64. 66. 68—90. 92—97. 99—105. 108—110. 112—117.
 120—123. 125—132. 134—139. 141—144. 148—152. 154—158 (*deficiunt* G. 98. 111. 133).

1 niii et xxx A seruilus H, seruus N^a esquilinus] II (LMBP)H,
 esquilinis I (RNSA, exquilinis C) supra clivum . . . esquilinum om. P
 2 urbium] II (LMB)H, orbium I (CNS, orium R), olbium A regnat M
 annis RC quadraginta] xxx II (LMB) 3 esquilinus II (L¹, esquilus M,
 esquilinus HL²B), esquilinis I (RCNSA) fagutalem] A, facutalem II (LMBP),
 facudalem I (RCNH, fagudalem S) 4 regnat M annis NHS.A, ann RC
 5 duodecim S 6 octavam R nepote A et luctatio R, et luctatio BA,
 educatio H erantosthenes et apollodori R opiniones] I (RCNNSA), opinionem
 II (LMBP) 7 olympidis N^a, olimpiade M 8 m.] men R olympiades N
 sextae] uii M 10 captam R 11 quippe] post 126, postea 130, quippe post
 34. 39². 44. 81. 102. 117. 148. 150 A. 155. 156, quippe cum 58A. *post* certamen 15
 certamen] certamur 129¹, om. 78 olympicum] -piacum Q¹ (?). 8. 14². 31. 38.
 44. 45. 46. 58. 61. 68. 81. 99^b. 102. 103. 117. 126. 148. 149. 150 A. 155. 156,
 -piam 151 quod *inter* olympi et cum M in honorem om. 74¹, in honore
 Q. 11¹. 30. 36. 42. 48. 50. 53. 64. 74. 75. 76. 90. 94. 97. 101. 123. 131. 149 atavi]
 attani *passim*, actavi 12. 13. 33, atani 130, atraui 129, ottavi 46 materni]
 materne 89^a. 99, maternis 90, om. 38. 58¹. 130 12 pelopis] polopis 94, pel-
 lepis 32¹. 59, pelopi 90, pelonis 38. 78. 130. 137. 148, pelonis uel pelopis 81
 ediderat] constituerat S² intermissum] intermiss 152, intermissus 78, inter-
 miserat 34 at *ins.* 39² ifitus (*sive* ipbitus, yphitus, yfitus, hyphitus)
 N²LMQP. 7. 8. 9. 10. 14. 15. 17. 20. 21. 22. 23. 24². 25 A. 28. 31. 33. 34. 35.
 39². 41². 43. 45. 46. 47. 49. 55. 56. 58 A. 61. 63. 64. 68. 69. 72². 73. 74. 75. 76². 77.
 79. 88. 89. 92. 93. 95. 96. 99. 102. 103. 104. 105. 108. 109. 112. 116. 117.
 120^a. 122. 128. 134. 136. 138. 139. 141. 143. 150. 151. 152. 154. 158, ifitus 135,
 iphicus 44. 126. 150 A. 157, iphiatus 110, iptus 59, ab ifito 40². 70, insitus 57.
 71, picus R[R]CHN^b (p * i * cus N^a, *videtur fuisse* priscus) SB² 4. 11. 12. 13.
 18. 26. 29. 30. 32. 36. 38. 39¹. 41¹. 42. 48. 50. 51. 52. 53. 54. 58. 60². 62. 66.
 76¹. 78. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 90. 94. 97. 101. 113. 114. 115. 121. 123.
 125. 127. 129. 130. 131. 137. 142. 148. 149. 155, picus ifitus 100, istius AFB¹ 40¹.
 132. 144, picus filius iphicus eius 156, *inc.* 24¹, om 72¹ eleus (*sive* elaeus)]

Troiae anno quadringentesimo octavo. ergo ab Ifito numeratur olympias prima. ita sex mediis olympiadibus interiectis, quibus singulis anni quaterni inputantur, cum septima coeptante Roma condita sit, inter exortum urbis et Troiam captam inre esse annos quadringentos triginta tres constat. huic argumento illud accedit, quod cum C. Pompeius Gallus et Q. Veranius urbis conditae anno octingentesimo primo fuerint consules, consulatu eorum olympias septima et ducentesima actis publicis adnotata est. quater ergo multiplicatis sex et ducentis olympiadibus erunt anni octingenti viginti quattuor, quibus septima olympiade adnectendus primus annus est, ut in solidum conligantur anni octingenti viginti quinque. ex qua summa detractis quattuor et viginti annis olympiadum retro sex, manifeste anni octingenti et unus reliqui fient. quapropter cum octingentesimo primo anno urbis conditae ducentesima septima olympias computeletur, par est Romam septimae olympiadis anno primo credi conditam.

In qua regnatum est annis ducentis quadraginta uno. decemviri creati anno trecentesimo secundo. primum Punicum bellum anno *quadringentesimo octogesimo nono, secundum quingentesimo tri-

RCNH LM(B) SAP

$N^2Q^2AF^1P^1$. 15. 25 A. 40². 45. 57. 71. 73². 75. 76². 94. 96. 122. 132. 144. 150. 158, aelius 34, al(a)eus 60. 73¹. 88, elaus 139, odeus 46, filius R[R] 18. 24. 40¹. 49. 63. 77. 79. 120. 128, filius eius $CN^1HLMQ^1SP^2F^2$. 4. 7. 8. 9. 11. 12. 13. 14. 17. 20. 21. 22. 23. 26. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 35. 36. 38. 39. 41. 42. 43. 44. 47. 48. 50. 51. 52. 53. 54. 58. 60^r. 61. 62. 64. 66. 68. 69. 72. 74. 76¹. 78. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 89. 90. 92. 93. 95. 97. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 108. 109. 110. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 121. 123. 125. 126. 127. 129. 130. 131. 135². 136. 137. 138. 141. 142. 148. 149. 150 A. 151. 152. 155. 156 (*vide supra*). 157, eius filius 10. 58 A, filius herculis B, eleus filius eius 55. 56. 134. 154, filius eius eleus 143, filius eius aleus 59, filius istius eleus 70, *om.* 135¹ [instauravit] restauravit 68 post] primo 129¹, primo post 129²

1 troge 53 anno post uiii 53. 131 quadringentesimo] quatercentesimo 46 quadragentesimo 154, xl 32¹ octauo] tricesimo quarto octauo 11, xxx uiii 54 ifitto] RCN^2LMS , isto N^1HBAP olympias *om.* R 2 iter N 3 sit] sit sic MP 4 esse *om.* C¹ 5 triginta (et *ins.* NSA) tres xxxii H accidit I (RCNS) c. vel gaius] g. RC, gencius H^a 6 q.] R, quintus NSAP, quae M, que C², *inc.* C¹, *om.* HLB uerannius S a. u. c. A 7 consulat M^a olympiade R, olimpiadis H septima] ui MP 8 multiplicandis NS 9 septima] I (RCNHS.A), de septima II (LMBP) 10 olympiadis S primus annus est] est pr. a. I (RCNHS, est unus annus A) solido II (LBP, soli * * do M) 11 anni *om.* A 12 sex] rex S¹, res S² uno NS 14 olympiade R computeletur (-atur H) . . . 15 olympiadis *om.* P roma M 16 est *om.* M quadraginta] lx H uno] iiii B 17 primo punico bello NSA 18 quadringentesimo] ccc modo notis modo litteris libri octogesimo *om.* C nono] octauo A secundo NSA

169. 1 cesimo quinto, tertium sescentesimo quarto, sociale sescentesimo sexa-
 2 gesimo secundo. ad *A. Hirium et C. Pansam consules anni 1, 32
 3 septingenti decem: quorum consulatu Caesar Augustus est consul
 4 creatus, octavum decimum annum agens: qui principatum ita in-
 5 gressus est, ut vigilantia illius non modo securum, verum etiam tutum
 6 imperium esset. quod tempus ferme solum repertum est, quo pluri- 33
 7 mum et arma cessaverint et ingenia floruerint, scilicet ne inertis iustitia
 8 langueret virtutis opera, bellis quiescentibus.
 9 Tunc ergo primum cursus anni perspecta ratio, quae a rerum 34
 10 origine profunda caligine tegebatur. nam ante Augustum Caesarem
 11 incerto modo annum computabant, qui apud Aegyptios quattuor mensi-
 12 bus terminabatur, apud Arcadas tribus, apud Acarnanas sex, in Italia
 13 apud Lavinios tredecim, quorum annus trecentis septuaginta quattuor
 14 diebus ferebatur. Romani initio annum decem mensibus computa- 35
 15 verunt a Martio auspicantes, adeo ut eius die prima de aris Vestali-
 16 bus ignes accenderent, mutarent veteribus virides laureas, senatus et
 17 populus comitia agerent, matronae servis suis cenas ponerent, sicuti
 18 Saturnalibus domini: illae ut honore promptius obsequium provocarent,
 19 hi quasi gratiam repensarent perfecti laboris: maximeque hunc mensem
 20 principem testatur fuisse, quod qui ab hoc quintus erat Quintilis
 21 dictus est, deinde numero decurrente December sollemnem circuitum 36
 22 finiebat intra diem trecentisimum quartum: tunc enim iste numerus
 23 explebat annum, ita ut sex menses tricenium dierum essent, quattuor
 24 reliqui tricenis et singulis expedirentur. sed quoniam ratio illa aut 37

RCNH LM(B) SAP

1 tertio *NSA* sociale *om. C* sexagesimo] *lxx LBP (non M)*
 2 a. *om. libri* hirtiu * *L*, hircio *H* c.] *g. RCH, om. B* pansa * *L*,
 pansa *RCH* consul ** *L*, consulibus *H* 3 septingenti] *sexcenti NHS*,
dccc P decem] *ix B* consul (et consul *A*) *cr. est HA* 4 princi-
 patu *S* 5 illius] *I (RCNHS A)*, eius *II (LMBP)* 6 quod *M* pri-
 mum *H* et *om. H^a* 7 floruerunt *BA* ne *om. H* iustitia *RCNS²* 8 lan-
 gueret *RC* 9 anni] *RCLMBP*, annui *NHSA* ratio] ratio est *II (LMBP)*
 10 profunda caligine *om. R* aegebatur *S*, tenebatur *N²* 11 incerto (incerte *M*)
 modo] *incontomo H* 12 arcades *A* acarnanas] *I (RCS, arcananas N, arca-*
nanos A, arcanas H), carnanas *II (LMBP)* 13 annos *RNM* aunis *A*
 quattuor] et quattuor *LBP* 14 in initio *H* 15 diei *RC¹S* de *om. H*
 auris *M* uectigalibus *A* 16 ignis *M* accedrent *P* 18 honores *M*
 promptius] ad *pr. C* 19 profecti *H* 20 fuisse test. *H* qui] *quia N²H*
 ab] ad *BA* quintilis] *quin * tus M* 21 doctus *R* humero *M* circuitum] *II*
(LMBP), circiter *I (RCNHS A)* 22 trecensium *N*, tricesimum *S* 24 expe-
 direntur] *experirentur N¹(?)S*, *expertirentur H*, *explicarentur N²A*

1, 38 Numam a lunae cursu discreparet, lunari computatione annum perae- 1 1GN.
 quarunt, quinquaginta et uno die auctis. ut ergo perficerent duodecim 2
 menses, de sex mensibus superioribus detraxerunt dies singulos, eos- 3
 que quinquaginta istis et uno diebus adnexuerunt, factique quinqu- 4
 ginta septem divisi sunt in duos menses, quorum alter viginti novem, 5
 39 alter viginti octo dies detinebant. sic annus habere quinque atque 6
 quinquaginta et trecentos dies coepit. 7

Postmodum cum perspicere temere annum clausum intra dies 8
 quos supra diximus, quandoquidem appareret solis meatum non ante 9
 trecentimum sexagesimum quintum diem, abundante insuper qua- 10
 drantis particula, zodiacum conficere decursum, quadrantem illum et 11
 decem dies addiderunt, ut ad liquidum annus diebus trecentis sexa- 12
 ginta quinque et quadrante constaret, hortante observatione inparis 13
 40 numeri, quem Pythagoras monuit praeponi in omnibus oportere. unde 14
 propter dies inpaes diis superis et Ianuarius dicatur et Martius: 15
 41 propter pares Februarius quasi ominosus diis inferis deputatur. cum 16
 itaque haec definitio toto orbe placuisset, custodiendi quadrantis gratia 17
 a diversis gentibus varie intercalabatur, nec umquam tamen ad liqui- 18
 42 dum fiebat temporum peraequatio. Graeci ergo singulis annis undecim 19
 dies et quadrantem detrahebant, eosque octies multiplicatos in annum 20
 nonum reservabant, ut contractus nonagenarius numerus in tres 21
 menses per tricenos dies scinderetur: qui anno nono restituti efficie- 22
 bant dies quadringentos quadraginta quattuor, quos embolismos vel 23
 43 hyperballontas nominabant. quod cum initio Romani probassent, con- 24

RCNH LM(B) SAP

§ 40 cf. Isidorus 5, 33, 4.

t numa R	a om. I (RCNHS)	luna et cursu N(?)S	discre-
pare M	3 de sex] uii M	sup.] prioribus III (AP ²)	4 uni A
adnexerunt H ^a S,	adiun(c)xerunt MBP ¹	5 alter uiginti nouem om. S,	alter
uiginti octo om. M ^a A	6 dies detinebant (-bat N ² S)]	diebus agebatur III	
(N ² AP ²)	8 perspicere I (RCNS),	prespicere M	timere M
9 apparet I (RCNHS A)	soles N ^a	meatus RC ¹ M	10 tricesimum L
abundan N ^a	quadrata M	11 particulam M	conficeret NS
aliquidum M, ad aliquidum N	annis A	diebus post quinque A	14 numero M
15 diis] diebus B ¹ A	16 omnosus N	diis] diebus B ¹ A	inferiis M
deputantur (u expunct.) P,	scribitur P ²	17 orbi H	18 a diuersis] diuers-
sis M, aduersis P	aliquidum M	21 nouum H	reseruabant] reseruabat N ^a ,
referebant H (superscr. id est reseruabant)	ut om. NS	22 sciderunt R	
anno] a M	nouo H	23 quadringentos] ccc P	embolismos] RCN ² HBP ¹ ,
embolimeos N ¹ S,	embolium N ^m P ² ,	embolismos M,	embolism * os L, embolis-
meas A	24 in initio LMP		

- 16N. 1 temptatione numeri parilis offensi neglectum brevi perdidit, trans-
 2 lata in sacerdotes intercalandi potestate: qui plerumque gratificantes
 3 rationibus publicanorum pro libidine sua subtrahebant tempora vel
 4 augebant. cum haec sic forent constituta modusque intercalandi inter- 1, 44
 5 dum cumulator, interdum fieret imminutio, vel omnino dissimulatus
 6 praeteriretur, nonnumquam accidebat, ut menses qui fuerant trans-
 7 acti hieme, modo aestivum modo autumnale tempus incidere-
 8 Itaque C. Caesar universam hanc inconstantiam, incisa temporum 45
 9 turbatione, composuit, et ut statum certum praeteritus acciperet
 10 error, dies viginti unum et quadrantem simul intercalavit: quo pacto
 11 regradati menses de cetero statuta ordinis sui tempora detinerent.
 12 ille ergo annus solus trecentos quadraginta quattuor dies habuit: alii
 13 deinceps trecentenos sexagenos quinos et quadrantem. et tunc quo-
 14 que vitium admissum est per sacerdotes. nam cum praecipuum esset, 46
 15 anno quarto ut intercalarent unum diem, et oporteret confecto quarto
 16 anno id observari, antequam quintus auspicaretur, illi incipiente quarto
 17 intercalarunt, non desinente. sic per annos sex et triginta cum novem 47
 18 dies tantummodo sufficere debuissent, duodecim sunt intercalati. quod
 19 deprehensum Augustus reformavit, iussitque annos duodecim sine
 20 intercalatione decurrere, ut tres illi dies, qui ultra novem necessarios
 21 temere fuerant intercalati, hoc modo possent repensari. ex qua disci-
 22 plina omnium postea temporum fundata ratio est.
- L. 7, 147 23 || Verum cum et hoc et multa alia Augusti temporibus debeantur, 48
 —150 24 qui paene sine exemplo rerum potitus est, tanta et tot in vita eius

RCNH LM(B) SAP

§ 44. 45: horum compendium apud Ammianum 26, 1, 12. 13.

1 par. num. *P* offensi] *II* (*LMB*) *H*, offensione *I* (*RCNSA*), *om.* *P*
 neclectum *R* breui (ureui *R*) perd.] perd. br. *H* 2 in] inter *S* inter-
 kalendi *A* 3 orationibus *H* publicorum *A* 4 interdum (*om.* *H*) cum.
 int. fieret imm. (i. f. *AP*)] int. munitior fieret int. cum. *M* 5 dissimu-
 lantes *A* 6 praeteriret *P*² accideba * t *L*. accedebat *M* 7 hieme tr. *A*,
 hi transacti eme *P*¹ aestivum] stivum *M* 8 c. (vcl gaius caesar] *I*
 (*RCNSAP*), concaesar *M*, augustus caesar *H*, caesar *LB*¹ incoutantiam *N*^a,
 constantiam *A*, instantiam *M* 9 acc. error] *I* (*RCNHS*), err. acc. *II*
 (*LMBAP*) 10 unum (uam *C*, uno *NS*) et] ae *M* simul *om.* *H*
 13 trecentenos] tricenos *I* (*RCHS*, trecentos *N*) et t.] sed t. *N*²*P*²
 tunc] tum *I* (*RCNHS*) 14 esse *S* 15 ut (*om.* *P*) . . . 16 anno
om. *R* observare *M* 17 tercalarunt *P*¹ cum *om.* *S*^a nouem] octo
SB 18 tantummodo] tantummo *R*, tantum *A* quod] quem *A* 19 depre-
 hensum] *III* (*N*²*AP*), reprehensum *reliqui* augustum *M* formavit *A*
 20 iculatione *N*^a ut] u *M*^a 21 fuerunt *LMB* possunt *M* 24 potitus
 (potius *S*¹, positus *B*) est] potuissent *A*

- inveniuntur adversa, ut non sit facile discernere, calamitosior an 1 PL.
 1, 49 beatior fuerit. primum quod apud avunculum in petitione magisterii 2
 equitum praelatus est ei Lepidus tribunus, cum quadam auspicantium 3
 coeptorum nota: mox triumviratus collegium praegravi potestate Antonii: 4
 Philippensis, inde proscriptionis invidia: abdicatio Postumi Agrippae 5
 post adoptionem, deinde desiderio eius insignis paenitentia: naufragia 6
 Sicula: turpis ibi in spelunca occultatio: seditiones militum plurimae: 7
 Perusina cura: detectum filiae adulterium et voluntas parricidalis: nec 8
 minore dedecore neptis infamia: incusatae mortes filiorum et amissis 9
 liberis non solus orbitatis dolor: urbis pestilentia, fames Italiae, bello 10
 Hillyrico angustiae rei militaris, corpus morbidum, contumeliosa dis- 11
 sensio privigni Neronis, uxoris etiam Tiberii cogitationes parum fidae, 12
 atque in hunc modum plura. 13
- 50 || Huius tamen suprema quasi lugeret saeculum, penuria insecuta 14 PL. 7, 33
 est frugum omnium: ac ne fortuitum quod acciderat videretur, inmi- 15
 51 nentia mala non dubiis signis apparuerunt: nam Fausta quaedam ex 16
 plebe partu uno edidit quattuor geminos, mares duos, feminas totidem, 17
 monstruosa fecunditate portendens futurae calamitatis indicium: || quam- 18 PL. 7, 34
 libet Trognus auctor adfirmet in Aegypto septenos uno utero simul 19
 gigni: || quod ibi minus mirum, cum fetifero potu Nilus non tantum 20 PL. 7, 33
 52 terrarum sed etiam hominum fecundet arva. || legimus Cn. Pompeium 21 PL. 7, 34
 Eutychidem feminam Asia exhibitam, quam constabat tricies enixam, 22
 cum viginti eius liberis in theatro suo publicasse. 23
- 53 || Unde competens hoc loco duco super hominis generatione 24 SOL.
 tractare. etenim cum de animalibus quae digna dictu videbuntur, 25

RCNH LM(B) SAP

2 avunculus M	3 auspicacium N	4 triumuiratus] triumviri fas-
sus H	5 agyrype pt (= praeter) S	6 dein A insignis] infirmis N ²
paenitentia] potentia C	naufragio M	7 ibi] N(?)S occultatione M
9 decore R	mortis BA	10 solus] II (LMBA) H, solum I (RCNSA)
11 hyllyrico LBAP, illirico RH	12 etiam] reliqui, etiam et P; uxoris et Tiberi	
cogitationes Plin., quae male intellexit Solinus	tiberi L ^a M	14 luceret R,
lugere M	insecura A	15 ac] ut M fortuitu H
17 plebe] plenae A		
edidit om. R	duo N	feminas totidem] I (RCNHS.A), totidemque f. II
(LMBP)	18 monstrosa RC ¹	ind. fut. cal. I (RCNHS)
trogos H	aegypto N	uno ut. sept. A
20 gigni] edi P ²	linus S	
21 hominum] I (CNHS, om. R), hominum materna II (LMBP), materna A		
legimus] l. saue III (AP)	cn.] gen. R	22 eutychidem S, euty * * dem N,
eutychidem R, eutichidem CBA, euticidem H, eutichidem M, eutbigidem LP ¹ ,		
euthydide P ²	asiae A	23 eius] ei A publicauisse P
24 homines N		
generationem L	25 uidebantur H ^a	

- SOL. 1 prout patria cuiusque admonebit simus notaturi, iure ab eo potis-
 2 simum ordiemur, quod rerum natura sensus iudicio et rationis capa-
 3 citate praeposuit omnibus.
- PL. 7, 4 || Itaque ut Democritus physicus ostendit, || mulier solum animal 1, 54
 63—65 5 menstruale est, cuius profluvia non parvis spectata documentis inter
 6 monstrifica merito numerantur. contactae his fruges non germinabunt, 55
 7 acescent musta, morientur herbae, amittent arbores fetus, ferrum
 8 robigo corripet, nigrescent aera, si quid canes inde ederint in rabiem
 9 efferabuntur, nocituri morsibus quibus lymphaticos faciunt. parva 56
 10 haec sunt. bitumen in Iudaea quod Asphaltites gignit lacus adeo
 11 lentum mollitie glutinosa, ut a se nequeat separari, enimvero si ab-
 12 rumpere partem velis, universitas sequetur scindique non potest, quo-
 13 niam in quantum ducatur extenditur. sed ubi admota fuerint cruore
 14 illo polluta fila, sponte dispergitur, et adplicita tabe diducitur paulo
 15 ante corpus unum, fitque de tenacitate conexa contagione partito
 28, 77 16 repentina. || habet plane illud in se solum salutare, quod avertit 57
 28, 82 17 sidus Helenae perniciosissimum navigantibus. || ceterum ipsae feminae,
 18 quibus munus est necessitatis huius, quamdiu sint in sua lege, non
 19 innocentibus oculis contuentur: aspectu specula vitiant, ita ut hebe- 58
 20 tetur visu fulgor offensus et solitam aemulationem vultus extinctus
 21 splendor amittat faciesque obtunsi uitoris quadam caligine nubiletur.
 L. 7, 57 22 || Mulierum aliae in aeternum steriles sunt, aliae mutatis coniugiis 59
 23 exuunt sterilitatem, nonnullae tantum semel pariunt, quaedam aut

RCNH LM(B) SAP

v. 4 mulier — 14 dispergitur compilavit Isidorus 11, 1, 140. 141.

1 sumus N^a	2 ordinemur R	rerum] ferarum H	capacitati S
4 physicus $om. C$	ostendit] insinuat $III (AP^2)$	6 monstrifera H^t	
7 arescent A , arescent P^2	morentur M	fertum R^a	8 robigo] L^1P .
rubigo <i>reliqui</i>	si qui canes <i>Isidorus</i>	rahiae efferabuntur M	
9 lipistaticos H	parua haec sunt $om. M$ (<i>vide infra</i>)	10 quod $om. P$	
<i>probabiliter</i>	asphaltites (<i>sic LP</i> , asphaltites M) <i>vel</i> asfaltites]	asf. uocatur H	
lacum H	adeo lentum] adcolentum R	11 mollitiae glutinosa ut a re	
(<i>sic</i>) <i>post</i> 9 faciunt (<i>ubi om. p. h. sunt</i>) M	nequeant P	12 uelis] molieris H	
sequeretur S , sequitur MP	13 ductur M	admonita S , admota * * N	
14 filia M	sponte <i>post</i> discernp. A	dispergitur] <i>reliqui cum Isidoro</i> , discernp- itur $III (N^2A$ et <i>praem. id est P)</i>	adplicita] $II (LMBAP)$, adplicita I ($RCNHS$) deducitur $I (RCNHS)B$
16 in se] $II (LMBAP)$, iude $I (RCNHS)$	16 in se] $II (LMBAP)$, iude $I (RCNHS)$	17 ipsae $om. S$	femae H^a
18 minus R	18 minus R	necessitas L	
sint] $NL BSP$, suut $RCHA$	19 contuetur $NHSA$	aspectu] L^1BP , aspectus $RCNHL^2MSA$	spicula H
ita ut] ne N^2	hebetur N^2L^1A	20 offen-	
sus] $II (LN^2AP)$, offensus B , infensus $I (RC^2NHS)$, infensus C^1	21 obtunsi		
<i>libri omnes</i>	nitoris] toris R	22 mulieres R	coniugis L^1
23 sterelitate S , stereliditatem B	simul N	23 sterelitate S , stereliditatem B	simul N

- feminas aut mares semper. || post annum quinquagesimum fecun- 1 PL. 7, 61
 ditas omnium conquiescit: nam in annum octogesimum viri generant, 2
 sicuti Masinissa rex Mathumannum filium septuagesimum et sextum 3
 annum agens genuit, Cato octogesimo exacto ex filia Salonis clientis 4
 1, 60 sui avum Uticensis Catonis procreavit. || compertum et illud est, quod 5 PL. 7, 48. 49
 inter duos conceptus cum intercessit paululum temporis, uterque 6
 residet, sicut in Hercule et Iphicle apparuit fratre eius, qui gestati 7
 eodem onere, intervallis tamen quibus concepti fuerant nati videntur: 8
 61 et de Proconnesia ancilla, quae e duplici adulterio geminos edidit, utrum- 9
 que patri suo similem. || hic Iphicles Iolaum creat, qui Sardiniam 10 IGN.
 ingressus, palantes incolarum animos ad concordiam eblanditus, Olbiam 11
 atque alia Graeca oppida extruxit. Iolenses ab eo dicti sepulcro eius 12
 templum addiderunt, quod imitatus virtutem patris malis plurimis 13
 Sardiniam liberasset. 14
 62 || Ante omnia subolem cogitantibus sternutatio post coitus cavenda, 15 PL. 7, 42
 ne prius semen excutiat impulsus repentinus, quam penetralibus se 16

RCNH LM(B) SAP et ad 15 ante . . . p. 16, 1 spinas libri supra p. 7
adlegali; accedunt 98. 111 (*hic deficit* 15, 1 in paternus). 133

1 fecunditatis *H^a* 3 sicuti] sicut sic *LP*, sicut *B* manissa *L¹MB*, manis-
 sima *R* mathumannum] matumannum *B*, mathumannum *A*, matumannuri *H*,
 mathemanum *P²* 4 agens] gerens *A* salonis] *plerique cum Plinio*, saloni
HL²P 5 cat. procr. compertum *om. M^a* est *om. M* 6 duo *R* rese-
 dit *N* 7 sicut in hercule (dercule *P^a*) bis *R* ificle] ifite *B¹*, ifide *A*, ficle *M¹*
 frater *N* 8 eadem *S*, in eodem *R* honore *M* uiderentur *H* 9 pro-
 connesia] *I (C, proconnesia R, proconnesia NSA, froconesia H) cum Plinio, pro-*
conensi II (LMBP) e *om. C¹NHS* adultero *H^a* 10 ificle *NHS*, eficles *L¹MB*,
 ifides *A* hiolaum *RNHLS*, iolaum *C* sardiam *H^a* 11 palantis *R*
 animus *NS* ad cordiam *H* post eblanditus *ins. oliam grecorum oppidum*
 seu et alia cariolenses dicuntur *M* obliam *A* 12 hiolenses *NHS*
 eius *om. H* 15 ante *om.* 116 omnia] o. mulieribus 24. 49. 63. 77. 79.
 120 subolam] sobole *R[R]* 150 cogitantibus] cogitatio 116, feminis cog.
 88² sternutatio] sterutatio 132^a, starnutatio 14. 141, stranutatio 81, stermi-
 natio 46, sternutantibus *M* post] primo 30. 129¹ coitus] cogitus *Q* 25 *A*,
 coitum 7. 9. 28. 33. 34. 36. 49. 50. 60². 62. 63. 77. 79. 80. 98. 104. 105. 108.
 111. 114. 116. 120. 121. 122. 123². 127. 129². 138. 141. 149 cauenda] cauenda
 dae (?) 11, nitanda 58, post sternutatio 34. 150 *A*. 155. 156 *ins. est ante post* 21.
 38. 44. 126. 130. 142, ante cauenda 13. 32. 34. 111. 138, post cauendu *F²*. 7. 28.
 33. 45. 62. 72. 89. 92. 98. 104. 109. 110. 116. 122. 127. 148. 150 *A*. 155. 156,
ins. sit post cauenda 24. 49. 63. 77. 79. 120 16 ne prius . . . paternus *om.*
 148¹ ne] ne uidelicet 7 prius] propius 90, post excutiat 7 semen excutiat]
 e. s. 57. 71. 127, s. e. sternutationis 88² impulsus . . . p. 15, 1 paternus ante 15
 ante omnia *P* impulsus] impulsus 90, pulsus *AF*. 18. 25 *A*. 45. 55. 56. 57. 59.
 60¹. 71. 73². 88. 89. 133. 138. 144, impensus 39. 42. 48. 53. 86. 97, pulsus im-

- L. 7, 41 1 matris insinuet umor paternus. || quod si natalis materia haeserit,
 2 decimus a conceptu dies dolore gravidas admonebit. iam inde incipiet
 3 et capitis inquietudo et caligine visus hebetabitur: ciborum quoque
 11, 181 4 fastidiis stomachi claudetur cupido. || convenit inter omnes corda
 16N. 5 primum ex universa formari carne, || eaque in diem quintum et sexa-

libri ut p. 14

penus 131 repentinus *ante* impulsus 98 penentralibus] penetrabilibus *R^a*
 (penetra * * libus) *A.* 5. 25 *A.* 40. 59. 60^a. 70. 72. 73². 76. 79. 81. 96. 101¹.
 113. 127. 128. 141. 144 se *post* matris 7. 26

1 matris] matri 98, matricis 38. 154, maternis 7. 82. 102. 117. 126. 150 *A.*
 157. 158, nostris 9 insinuet] insinuat 13. 133, insinuet et 46, infundat uel
 insinuet 89. 109 umor (honor 79, *om.* 73¹) paternus (paternis *M*, patris 81)]
 p. u. *AF.* 15. 18. 25 *A.* 55. 56. 57. 59. 60. 71. 88. 89. 95. 96. 109. 122. 133. 134.
 138^b. 139. 144. 150. 154. 157. 158, humor capitis paternus 50 quod] qui 59
 natalis] *R*[*R*]*C*¹*NBQ*²*SP*²*AF.* 4. 11^b. 12. 13. 15. 17. 18. 20. 24. 25 *A.* 26. 29. 30².
 32. 34. 36. 41. 47¹. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 60¹. 62. 63. 66. 76². 77. 78. 80. 81.
 83. 84. 85. 86¹. 87. 88. 94. 96. 102. 104. 110. 113. 114. 115. 117. 120. 121. 123.
 125. 126. 129. 130. 131. 132. 137. 139. 144. 150 *A.* 155, naturalis *C*²*HLMQ*¹*P*¹. 7.
 8. 9. 10. 11^a. 14. 21. 22. 23. 28. 30¹. 31. 33. 35. 38. 39. 40. 42. 43. 44. 45. 46.
 47². 48. 55. 56. 57. 58. 58 *A.* 59. 60². 61. 64. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 76¹. 79. 82.
 86². 89. 90. 92. 93. 95. 97. 98. 99. 100. 101. 103. 105. 108. 109. 112. 116. 122.
 127. 128. 133. 134. 135. 136. 138. 141. 143. 148. 149. 150. 151. 152. 154. 156.
 157. 158, naralis 75 materia *ante* natalis 41. 51. 52. 54. 66. 87. 101, *post*
 haeserit 88² haeserit] hexerit 135, heheserit 26¹, inhaeserit 59, hesuerit *B*¹,
 hiscerit 32¹ 2 decimus] decimo 144, decima *F*¹, dicimus 33, *om.* 151 a
om. 88 conceptu] concepto 99, concepta 86 dies] die *F*¹, *om.* 35. 108
 dolore] dolere 73, dolores *MQ*¹. 11^a. 53. 86. 101. 106. 110. 131, doloris *MP*². 8. 28.
 31. 139, a dolore 129, *om.* 130. 138 grauidas] grauida 59, grauidam 148,
 grauidis 131. 142^a, grauidias 90, grauidos 11^a. 151, praegnantas *S*², *ante* dolore
H^a. 40 admonebit] am(m)ouebit 13. 39. 124 iam] ian 68 inde] in
 die 61 incipiet] incipit *B* 3 et] que 129, *om.* 45. 46. 102. 110. 117
 capitis *om.* 46 et *om.* 115 caligine] caliginem *A.* 148 hebetabitur] (h)abe-
 tabitur *I*[*R*] 29, habitabitur *M*¹, hebetatur 77^a. 139, hebetabit *A.* 132. 150, hesi-
 tabitur 25 *A.* quoque] quoquo 148, quorum 71, que 28 4 fastidiis] faustidiis
 61^a, stastidiis 79, nastidiis *B*, stidiis 21^a stomachi, stomochi 31, stomachii
 60. 135, stomachina 57. 71. 76¹. 128. 133 claudetur] clauderetur *S* *post*
 cupido *ins.* et appetitur 88² inter omnes *om.* in *sp. vac.* 116 omnes] omnis
*Q*². 29. 41. 152, homines 57. 71, omnes auctus 24¹. 79. 120. 149, omnes artus
 24². 49. 63. 77 5 primum] prius 38. 44. 58. 88. 102. 117. 130. 155. 156, *ante*
 corda *B*, *ante* inter 33, *om.* 104¹. ex (et 82. 125) un. formari (forma 79)
 carne] ex un. c. f. 33. 34. 38. 41. 102. 104. 117. 150 *A.* 155. 156, f. ex u.
 c. 10. 58 *A.* eaque . . . minui *om.* 102. 117 eaque] eique 46, eam 139 in diem]
 in die [*R*^b], inde [*R*^a], annum 139 quintum et sexagesimum] q. et (et q. 46)
 quadragesimum 33. 46. 128, q. et lxx 73¹. 122, q. et sexagesimum uel secundum
 alios lx (*sic*) 81, *inter* in et diem 50

1, 63 gesimum crescere, dein minui: at ex ossibus spinas. || plane si corpuscu- 1 PL. 7, 41
lum in marem figuretur, melior est color gravidis et prouior partitudo 2
uteri, denique a quadagesimo die motus. alter sexus nonagesimo primum 3
die palpat et concepta femina gestantis vultum pallore inficit, crura quo- 4
64 que praepedit languida tarditate. in utroque sexu cum capilli germi- 5
nant, incommodum maius est fitque plenilunius auctior aegritudo, 6
quod tempus etiam editis semper nocet. cum salsiores escas edit 7

ad v. 1 spinas libri ut p. 14, deinde RCNH LM(B) SAP

1 crescere] cescere 92 dein] deinc. 12S², deinc (?) 135, dehinc 14. 28.
61. 68. 99. 143, deinde 11. 15. 34. 38. 44. 50. 53. 56. 59. 62. 63. 63. 64. 75. 77.
78. 79. 80. 81. 82. 95. 96. 103. 105. 114. 120. 121. 122. 123. 126. 127. 129. 130.
131. 133. 141. 150 A. 151. 152. 155. 156. 157. 158, et deinde 33, diem 154, om.
134 minui at] munui at 55, imminat 29, minui ac B¹. 45 (?). 88. 126. 127. 139.
142. 150 A. 151. 157. 158¹ (?), imminui ac (?) 129¹, minui aut 100, minuat A, minu-
tat 31¹, minutas MQ¹B² 7. 8. 14². 28. 31². 35. 40. 76². (*superscr.* minui at, inc.
76¹). 105. 109. 136. 138, munitas 52, minutis Q². 9. 10. 14¹. 22. 23. 43. 47. 58 A. 61.
99. 112. 121. 143, minui minutas 75, imminet C², miuta ossa ac 58, mitiat 33,
initiat 104, minui (*om.* at) P. 70. 72, at (*om.* minui) 134, ac (*om.* minui) 102. 114,
inc. C¹ ex ossibus . . . noceatur ante conuenit P ossibus [oxibus 135
spinas] spina C². 21², sinas al. spinas 79 post spinas *ins.* ea propter capi-
tale si pars alterutra noceatur praeter R[RCN¹HSA. 4. 10. 11. 12. 24. 29. 30. 36.
39. 41. 48. 51. 52. 53. 54. 58 A. 64. 66. 83. 84. 85. 86. 87. 90. 94. 97. 101. 120. 123.
129¹. 131. 149. 158 (*adest in textu, sed abesse a codicibus adnotat index*) libri
reliqui cum varia lectione hac: ea] eaque 9. 17. 20. 21. 22. 23. 33. 43. 69.
103. 112. 141. 151. 152, et 46 propter] pr. haec Q¹, *om.* 46 capitale 9.
77. 79. 148. 150. 150 A, capitalem A. 13. 18. 49. 55. 59. 60. 63. 77^a. 138, cupitales
L¹MQ¹B¹. 7. 8. 35. 42. 68. 72. 92. 93. 95. 108. 109, cupiditales 31, capitales B². 28. 40.
61. 70. 89. 99. 105. 136, capitalis 47. 96, capital est N²L²Q²P. 15. 21. 22. 25 A.
32. 69. 71. 73. 75². 76¹. 95. 100. 125. 132. 137. 139, capitale est 14. 17. 20^b. 23.
26. 38. 43. 44. 46. 54. 58. 78. 80. 81. 82. 84². 86². 88. 102. 103. 110. 112. 113.
114. 115. 116. 117. 122. 123. 126. 128. 129. 130. 133. 134. 135. 152. 154. 155.
156. 157. 158 (*vide supra*), capital esse 75¹. 76², capitale esse 34. 50. 62. 121.
127. 142, capitales esse ne 33. 104, capitalis est F. 20^a. 141. 144. 151,
capital h * c capitales 53¹, capital hoc capitale 53², capital esse capitale
56, cupiditates 143 si p. a. noceatur cum sequentibus ad v. 2 grauidis
om. 46 si] secundum L¹M¹Q¹. 7. 8. 22. 23. 31. 35. 47. 70. 72. 74. 92. 93. 105.
108. 136. 143, secundo 68. 89. 99. 104, secundus 98, sed B, secundum quosdam
28. 40, suo 61, *om.* 79 pars] partes 99, partes ne 68, partes ne pars 61. 89.
109, post alterutra 50. 62. 121. 127. 142 alterutra] alteruter 127. 142^a, altera
116, adulterate B noceatur nocetur 135, notatur 9. 31¹. 70², creator 80,
uocatur 28 2 mare M melior (melius A) est (*om.* R) col.] col. mel. est H
3 motus est H sextus A, sex * us M primum *om.* H^a 4 die] diem M,
om. A 6 plenilunius] II (LMBAP) C²N^b, plenilunius I (N^aS, pleni luminis R,
pleni * luminis H, *inc.* C¹) 2 edidis S escas *om.* C¹

- PL. 1 grvida, unguiculis caret partus. at cum prope ad uterum liberandum
 2 venerint momenta maturitatis, enitenti spiritum retinere plurimum con-
 3 gruit, quoniam quidem letali mora oscitatio suspendit puerperia.
 L. 7, 45 4 || Contra naturam est in pedes procedere nascentes, quapropter 1, 65
 5 velut aegre parti appellantur Agrippae. ita editi minus prospere vivunt
 6 et de vita aevo brevi cedunt. denique in uno M. Agrippa felicitatis 66
 7 exemplum est, nec tamen usque eo inoffensae, ut non plura adversa
 8 pertulerit quam secunda: namque misera pedum validudine et aperto
 9 coniugis adulterio et aliquot infelicitatis notis praeposteri ortus omen
 L. 7, 69 10 luit. || feminis perinde est infausta nativitas, si concretum virginal 67
 11 fuerit, quo pacto genitalia fuere Corneliae, quae editis Gracelis osten-
 L. 7, 47 12 tum hoc piavit sinistro exitu liberorum. || Rursum necatis matribus 68
 13 natus est auspiciator: sicut Scipio Africanus prior, qui defuncta parente,
 14 quod excisus utero in diem venerat, primus Romanorum Caesar dictus
 15 est. e geminis si remanente altero alter abortivo fluxu exciderit, 69
 L. 7, 68 16 alter qui legitime natus est, Vopisens nominatur. || quidam et cum 70
 17 dentibus procreantur, ut Ca. Papirius Carbo et *M. Curius, Dentatus
 L. 7, 69 18 ob id cognominatus. || quidam vice dentium continui ossis armantur
 L. 7, 71 19 soliditate, qualem filium Bithynorum rex Prusias habuit. || ipsum den- 71
 20 tium numerum discernit qualitas sexus, cum in viris plures sint, in

RCNH LM(B) SAP

15 e geminis — 16 nominatur *expilavit Isidorus* 9, 5, 21 19 ipsum —
 p. 18, 1 pauciores *expilavit Isidorus* 11, 1, 53.

1 unguiculis] *C²B²SA* cum *Plinio*, unguiculis *NP*, unguis *RC¹H¹L¹B¹*,
 angulis *M* 2 uenerit *N¹M^aS*, uenerunt *P* momenta *M* enitenti] *II*
 (*L¹MB*), enitenti] *I* (*RCNL²SAP*), eniteus *H* 3 suspendia *A* puerperi-
 tia *S* 4 nascentes *om. R* 5 uelut *om. R* aegri *P* partij] *II*
 (*LP*, partus *MB*), pati *I* (*RCNHSA*) uiunt *N* 6 de uita aevo
 (ae *M*) uita *N²P²* breui cedunt] *CN¹L¹SP¹*, broui cedunt *M*, breui rece-
 dunt *RHL²*, procedunt breui *B¹*, decedunt breui *B²*, breuiori decedunt *N²AP²*
 in . . . ex. est (est ex. *H*)] unum marcum agrippam (a. m. u. *P²*) inuenimus
 beatum *III* (*N²L²A* et praescr. id est *P²*) contra *Plinium* 7 us-
 que *bis R* eo inoffensae ut non ante denique *M* 8 namque et
N²A 9 adulterio et] adulterio *H* aliquot] aliquid *I* (*RCHS*, aliquid *N*)
 praeposteri] reliqui cum *Plinio*, retrouersi *III* (*P²A* et pro gl. *NL*) 10 infausta
 natiuitas] infaustas *R* concretum *M* 11 grecis *A* 12 hoc piavit] hoppi-
 auit *R*, piavit *H* rursus *R*, *om. H* 13 natus] ortus *III* (*SAP²* et
 pro gl. *L*) 14 exciso *A* 15 e] et *M* remanente *S* 16 natus est] *II*
 (*IMBP*) *H*, natus *I* (*RCNSA*) 17 M. Curius] *Plinius*, m. curius *B*, m. curio
RCHLP, mercurio *M*, maximus curio *NS*, maximus marcus curio *A*
 18 cogn.] c. est *H* uice] et *H* dicentium continuo *S* 20 qualitas] qua-
 liter (?) *M* uires *N* sunt *N¹*

feminis pauciores. quos cynodontas vocant, quibus gemini procedunt 1 PL.
 ab dextera parte, fortunae blandimenta promittunt: quibus ab laeva, 2
 versa vice. 3

- 1, 72 || Nascentium vox prima vagitus est: laetitiae enim sensus differ- 4 PL. 7, 2, 3
 tur in quadragesimum diem. || itaque unum novimus eadem hora 5 PL. 7, 72
 risisse qua erat natus, scilicet Zoroastren, mox optimarum artium peri- 6
 tissimum. || At Crassus, avus eius quem rapuerunt bella Parthica, 7 PL. 7, 79
 73 quod numquam riserit Agelastus cognominabatur. inter alia Socratis 8
 magna praeclarum illud est, quod in eodem vultus tenore etiam ad- 9
 versis interpellantibus perstitit. || Heraclitus et Diogenes cynicus nihil 10 PL. 7, 80
 umquam de rigore animi remiserunt, calcatisque turbinibus fortuito- 11
 rum adversus omnem dolorem vel misericordiam uniformi duravere 12
 74 proposito. Pomponium poetam consularem virum nunquam ructuasse 13
 habetur inter exempla: Antoniam Drusi non spuisse percelebre 14
 est. || nonnullos nasci accepimus concretis ossibus, eosque neque 15 PL. 7, 78
 sudare consuesse neque sitire, || qualis Syracusanus Lygdamus fertur, 16 IGN.
 qui tertia et tricesima olympiade primus ex Olympico certamine pan- 17
 cratii coronam reportavit; cuiusque ossa deprehensa sunt medullam 15
 non habere. 19

RCNH LM(B) SAP

v. 1 quos — procedunt compilavit Isidorus 11, 3, 7.

1 quos] hos I (RCNHS) cynodontas] RS, kinodontas C, kynod-
 dontas N, ΚΥΝΟΔΟΝΤΑΣ L²P, ΚΝΟΔΟΝΤΑΣ M, ΚΙΝΟΔΟΝΤΑΣ L¹, kino-
 aonte B, cinodontas A, cinosdentes H¹, cinosdontos H² uocant post
 quos M quibus] A (quibus in dextera parte gemini superne a canibus
 cognominati Plin., quibus gemini procedunt dentes Isidorus), et (ex B) qui-
 bus libri boni 2 ad leua N(?)S, a leua H 6 qui nat. er. H
 scilicet om. S post scilicet ins. quod zoroastros in hora natiuitatis suae riserit M
 zoroastrem H L M A, zoroastren NS, zoroaustrem B post zor. ins. socratem
 (-tes RN¹S) libri praeter N²A 7 at] III (AP), aulus I (RCNHL²S), om. II
 (L¹MB) grassus NS rapuerant C¹H bellu H¹ 8 riserit] risisset
 (mut. in risisse fertur) N² faregelastus A cognominatus N² socrati M
 9 praeclari M est illud A 10 prestitit N diogenis M 11 turbidini-
 bus M 12 uel] et AP uniforme NS 13 praeposito NS cons R,
 consulem H ructuasse] R²C¹NL¹ (ruct * asse) MBS, ructasse R¹C²HL²AP
 cum Plinio 14 inter om. L¹MB antoniam drusi] antonian drusi I (NS,
 antian drusi H, antoniana drusum C, antoniana drusum oniana drusum R)
 spreuisse H 15 nasci accepimus] II (LMBP). n. accipimus I (RCNHS),
 accipimus nasci A neque sudare] sudare non H 16 consuesse (consuisse
 RCMS) neque sitire] n. sit. consuesse A lygdamus] B: A, ligdamus LMP, lycdamus
 RNS, licdamus CH, requiritur Lygdamis fertur om. N 17 tricesima et
 tertia H pancrati R²H, pacrati R², pancrati S 18 cuiusque] eiusque A
 medullam] I (R²) II (LMBP), medullas I (R²CNHSA)

- SOL. 1 || Maximam virium substantiam nervos facere certissimum est, quan- 1, 75
 PL. 7, 81 2 toque fuerint densiores, tanto propensius augescere firmitatem. || Varro
 3 in relatione prodigiosae fortitudinis adnotavit Tritannum gladiatorem
 4 natura Samnitum fuisse, qui et rectis et transversis nervis non modo
 5 crate pectoris, sed et manibus cancellatis et brachiis omnes adver-
 6 sarios levi tactu ac paene securis congressionibus vicerit. eius filium, 76
 7 militem Cn. Pompeii, pari modo natum, ita sprevisse hostem provo-
 8 cautem, ut inermi eum dextera et superaret et captum digito uno in
 IGN. 9 castra imperatoris sui reportaret. || Milonem quoque Crotoniensem
 10 egisse omnia supra quam homo valet: etiam hoc proditur quod ictu
 11 nudae manus taurum fecit victimam eumque solidum qua mactaverat
 12 die absumpsit solus non gravatim. super hoc nihil dubium: nam
 . 37, 144 13 factum elogium extat. victor ille omnium certaminum obiit. || sane 77
 14 *alectoria usus traditur, qui lapis specie crystallina, fabae modo, in
 15 gallinaceorum ventriculis invenitur, aptus ut dicunt proeliantibus.
 IGN. 16 || Milon porro Tarquini Prisci temporibus enicuit.
 SOL. 17 || Iam vero qui deflexum animum referat ad similitudinum causas, 78
 18 quantum artificis naturae ingenium deprehendit! interdum enim ad
 PL. 7, 50 19 genus spectant, et per subolem in familias transitus faciunt: || sicut
 20 plerumque parvuli modo naevos modo cicatrices modo qualescumque
 PL. 7, 51 21 originis suae notas ferunt: || ut in Lepidis, quorum tres intervulsa
 22 tamen serie ex eadem domo obducto membrana oculo similes geniti

RCNH LM(B) SAP

1 maximam — 2 firmitatem compilavit Isidorus 11, 1, 83.

1 maximum *N* substantia *R* 2 fuerunt *S* deseniorens *NS*,
 deesseniorens *M* 3 relationem *RNH* fortitudinis] fortunatis *H* tritann-
 num *P* 4 sannitem *H* 5 et br.] ex br. *M* 6 ac om. *P* 7 gn. *RCH* et sic
 deinceps pompeii fere libri ita] ida *M* 8 dextra *HBS* et sup.]
 exsup. *A* captivum *RC*¹ 9 reportaret] referret *A* 10 etiam hic *R*, hoc
 etiam *A* ictum nuda manu *N*² 11 quam *NM* matauerat *N*^a 12 gra-
 natim] grauat in *RC*, grabdatim *M* 13 factum] hic factum *P*, in f. *N*²
 elogium] inde el. *L*² obiit sane] quae obiit *P*¹ 14 alectoris usus] *P*¹ ex
Plinio opinor emendans, alectorius (allectorius *H*, alectarius *B*) libri: alectoris
dicuntur Plinio et alectoris libri *Isidori* 16, 13, 8, qui *Plinium expilavit* qui om. *M*
 ceristallinae *R* 15 gallinaceorum *RCNHA* uentriculus *M* 16 tarquini prisci
I (RC) II (LMB), prisci tarquini *P*, tarquini superbi prisci (priscis *H*) *NHS*,
 prisci tarquini subperbi *A* 17 qui om. *H*^a deflexum *A* similitudinem *M*
 18 ingenium] i. valeat *C* deprehendit *L*²*MP*, deprehenderet *A* iter dum *N*¹
 19 spectat *I (RCNS)* familiam *RC*, familia *NSII* transitum *RC* sicut]
 sic *H* 20 naeuos] *II (LMEP*¹)*II*, neruos *I (C*²*NS, nerbos RC*¹)*, neruolos A,*
 uolos *P*² qualiscumque *A* 21 referunt *P* 22 ex] et *A, om. C*^a obducto
 m. oculo] *II (N*²*LMAI) cum Plinio*, obducta (abducta *H*) m. oculos *I (RCN*¹*SH)*

- 1, 79 reperiuntur: vel in Byzantio nobili pyceta, qui cum matrem haberet 1 PL.
adulterio ex Aethiope conceptam, quae nihil patri comparandum reddi- 2
disset, ipse in Aethiopem avum regeneravit. 3
- 80 || Sed hoc minus mirum, si respiciamus ad ea, quae spectata 4 SOL.
sunt inter externos. || regem Antiochum Artemon quidam e plebe 5 PL. 7, 53
Syriatica sic facie aemula mentiebatur, ut postmodum Laudice uxor 6
regia, obiecto populare isto, tamdiu dissimulaverit defunctum maritum, 7
- 81 quoad ex arbitratu eius regni successor ordinaretur. || inter Cn. Pom- 8 PL. 7, 53
peium et C. Vibium humili loco natum tantus error extitit de pari- 9 *auctus*
bus liniamenti, ut Romani Vibium Pompeii nomine, Pompeium Vibi 10
vocabulo cognominarent. || oratorem L. Plancum Rubrius histrio sic 11 PL. 7, 55
- 82 implevit, ut et ipse Plancus a populo vocaretur. Armentarius mur- 12
millo et Cassius Severus orator ita se mutuo reddiderunt, || ut si 13 SOL.
quando pariter viderentur, dinosci non possent, nisi discrepantiam 14
habitus indicaret. || M. Messala censorius et Menogenes e faece vulgari 15 PL. 7, 55
hoc fuerunt uterque quod singuli, || nec alium Messalam *quam Meno- 16 *auctus*
16 SOL.
- 83 genem nec Menogenem alium quam Messalam putaverunt. || piscator 17 PL. 7, 55
ex Sicilia proconsuli Surae praeter alia etiam rictu oris comparabatur: 18
|| ita in eadem vocis inpedimenta et tardatae sonum linguae naturali- 19 SOL.
bus offendiculis congruebant. 20

RCNH LM(B) SAP

1 repperuntur BS in] ut in L² byzantio] byzentio C, byzantino LBAP nobili] C²AP, nobilis reliqui pyceta] pugile AP, poeta C²
2 ex] et ex M (a)ethiopi(a)e RMB A conceptum M reddisset L¹
3 reguauerit H 4 respiciamus N^a spectata NS, ** pectata L¹, expectata MB 5 inter] in S anthiocum RC¹ artemon] athemus P², atemus N²
6 mentiebatur] emulabatur P² laudice] R, laodice plerique, loodice A, laotice S 7 populari N² isto] isto antimone M tamdiu om. A 8 quod ad N^aM aruitratum R, arbitrio M^a 9 g. (om. A) nibium (utuium R) libri, Cu. Vibium Salm. loco] co M^a 10 uiuium RC uiuii RCM 11 uocabulum M plancum] II (plantum B), plancium I (RCNSH) rubius N^a
histrio] historicus II 12 ut om. C² plantus B, plancius H, planctus S
a populo] apollo N myrmillo RCNM, mirmillo HA 14 uideretur M^a
possent] potuerint A, potuissent B discrepantia CH, desperantiam R
15 censorinus A c faece] I (RCNHS, et fece A), effigie II (LMBP)
16 post messalam ins. putauerunt libri praeter AP quem A menogenem RCNM 17 nec menogenem (-nen RCNS) om. M messalem N putauerunt om. B 18 proconsulis M surae] I (RCN²SA) cum Plinio, syriae II (LMP, siriac B) rictu] ricturi N comparatur R 19 ita] itaque M eadam N tardatae] tardante RM, tarditate LB sonu RC, sonus S, sonorum B linguae N 20 congruebat RCHL²P²

- SOL. 1 Interdum non modo inter externos, sed etiam inter deductos ex 1, 84
 7,55.56 2 diversissima parte orbis miraculo indiscreti vultus fuere. || denique
 3 cum Antonio iam triumviro Toranius quidam eximios forma pueros
 4 velut geminos trecentis sestertiis vendidisset, quorum alterum de Trans-
 5 alpina Gallia, alterum ex Asia comparaverat, adeoque una res vide-
 6 rentur, nisi solus sermo fidem panderet, atque ideo inrisum se An-
 7 tonius gravaretur, non infacete Toranius id vel praecipue quod emptor 85
 8 criminabatur pretiosius probavit: neque enim mirum, si forent pares
 9 gemini; illud nullis posse taxationibus aestimari, quod tantis spatiis
 10 diversitas separata plus quam geminos attulisset. quo responso adeo 86
 11 Antonius mitigatus est, ut deinceps nihil se habere carius in substantia
 12 sua iactaret.
- SOL. 13 || Nunc si de ipsis hominum formis requiramus, liquido mani- 87
 14 festabitur nihil de se antiquitatem mendaciter praedicasse, sed corrup-
 15 tam degeneri successione subolem nostri temporis per nascentum
 16 detrimenta decus veteris pulchritudinis perdidisse. || licet ergo pleri- 88
 17 que definiant nullum posse excedere longitudinem pedum septem,
 PL. 7, 75 18 quod intra mensuram istam Hercules fuerit, || deprehensum tamen
 19 est Romanis temporibus sub divo Augusto Pusionem et Secundillam
 20 denos pedes et amplius habuisse proceritatis, quorum reliquiae adhuc
 PL. 7, 74 21 in conditorio Sallustianorum videntur: || postmodum divo Claudio 89
 22 principe Gabbarum nomine ex Arabia advectum novem pedum et totidem
 23 unciarum. sed ante Augustum annis mille ferme non apparuit forma

RCNH LM(B) SAP

1 deductos] I (RCNHS.A), conductos II (LMBP) 2 parte] par N
 3 toranius (thor- RNM) quidam om. P¹ eximios M 4 trecenti sexter-
 tiis R alterum om. S transalpina H^a 5 ex om. H^a adeoque (ut
 ins. H) una res viderentur (LMP, videretur CNHS.A) om. R 6 nisi] ut P
 solus] I (R) II (LMBP), solum I (CNHS.A) fide S panret N inrisum
 se ant.] se antonius illusum (lusum P²) III (AP²) 7 gravaretur N infacete]
 faecatae H ethoranius R uel om. H praecipue] praue A 8 pretiosius]
 II (LMBP¹), pr(a)etiosos I (RCHS, inc. N¹), preciosum III (N²AP²)
 9 nullus M posse] L²MBAP, posset RCNHL¹S taxationibus] taxactioni-
 bus M 10 separatur H 11 habe R^a 12 sua om. III (AP) iactaret
 HS 13 si om. M de om. H^aM 14 se] re S pr. mend. II cor-
 rupta NSP 15 degeneri] II (LMBP), de geueris I (RCNHL²SA) nostris M
 nascentium HL², nascendi MA 16 uetus H proceritudinis con. Salm.
 17 uii ped. A 18 meus. ist.] hunc modum III (A et pro gl. B) her-
 cules M 19 posionem N. pulsionem R 20 reliqua N 21 sallust-] NP,
 salust- plerique uidetur R 22 gabbara P¹, gabbarum II, gabbarium P²
 23 annos R

- 1, 90 huiusmodi, || sicut nec post Claudium visa est. || quis enim iam aevo 1 SOL.
 isto non minor parentibus suis nascitur? || priscorum autem testantur 2 PL. 7, 73
 molem etiam Orestis suprema, cuius ossa, olympiade quinquagesima 3 IGN. cf. PL.
 et octava Tegeae inventa a Spartanis oraculo monitis, discimus implesse 4 7, 74
 longitudinem cubitorum septem. || scripta quoque ex antiquitate me- 5 IGN.
 91 morias accersunt in fidem veri bello Cretico, cum elata flumina plus 6
 quam vi annica terras rupissent, post discessum fluctuum inter plura 7

RCNH LM(B)SAP et ad 5 scripta . . . 24, 1 potitos libri supra p. 7 adlegati; accedunt 98. 133.

1 cladium *P* iam *om. A* 2 nascitur *N* 2³ mol. test. *N²A* ore-
 tis *S* ossa] o. etiam *H* 4 tegeae] ageae *S* spertanis *N* montis *P*
 5 scripta] scriptas *R[R]*. 34, scriptam 90. 131 quoque] *R[R]CNHS*. 4. 9.
 10. 11. 12. 26. 29. 30. 36. 41. 42. 43. 44. 48¹. 49. 54. 55. 58 A. 63. 64. 66.
 76¹. 77. 78. 79. 81. 83. 84. 85. 86. 87. 90. 94. 101. 103. 104. 105. 112. 113.
 114. 115. 117. 120. 129. 130¹. 131. 137. 149. 155. 156. 157. 158, quoque ueterum
 138, quoque quae *LMBAP et reliqui*, quoque qua 133 ex] et 154, *om.*
 127. 142 memorias] memoria *HS*. 4. 12. 15. 29. 30. 48. 58 A. 64. 83. 85. 86.
 129, memoriam *AF*. 10. 11^a. 13. 18. 25 A. 26. 36. 39. 42. 45. 50. 53. 55. 56. 58.
 59. 60. 62. 80. 84. 88. 90. 97. 102. 114. 117. 121. 122. 123. 127. 128. 131. 132.
 134. 142. 144. 150. 154, memoriae 11^b. 41. 51. 52. 54. 66. 87. 101. 116, memo-
 riis 110, *om.* 24. 49. 63. 77^a. 79. 120 6 accersunt] accersiunt 25 A. 28. 32.
 75. 76. 132. 143, accersiuntur 138, accersente 13, accersunt *F²*. 17. 26. 33. 50.
 69. 72. 103. 104. 109. 141. 151. 152. 158, accersunt 22, accessunt *Q¹*. 131, accer-
 serunt 35. 55. 57. 58. 127. 134. 142. 154, accerserunt 71, accessunt 157, accesse-
 runt 58 A. 116, accersuit 53, accersuunt 130¹, aduocant 8², *ante* ex 138, *post*
 ueri 95, *om. F¹*. 144 in fidem] in fide 95, idem ueri 46 ueri] uerbis *M*,
 ueteri 79, uelim 105 *post ueri ins. se ceperunt M, esse coeperunt S*. 14². 31,
 quod 9. 78. 112. 113. 115. 137, quod esse ceperunt 21^a, quod acceperunt 110,
 hoc acceperunt quod 28, receptum est 148, quibus receptum est quod 38. 44.
 102. 117. 130. 155. 156. 157. 158, hoc etiam (et. hoc 74) receperunt (recepere 56,
 recipiunt 133, et recipiant 81) quod (qui 103, pro 59, *post* cretico 82. 125, *om.*
 21. 22. 23) *L²Q²APF*. 4. 12. 13. 15. 17. 18. 20 (?) 21^b. 22. 23. 25 A. 30. 32. 33.
 34. 39. 40. 45. 46. 48. 50. 55. 56. 57. 59. 60. 62. 69. 70. 71. 74. 75. 76² (*haec*
et bello cretico om. in sp. vac. 36¹). 80. 81. 82. 83. 85. 88. 89. 95. 96. 97. 99. 100.
 103. 104. 109. 116. 121. 122. 125. 126. 127. 128. 132. 133. 135. 139. 141. 142.
 143. 144. 150. 150 A. 151. 152. 154 bello (bellico 46¹, in bello 69) cretico
om. in sp. vac. 36¹, bello transripissent cretico 154 (*unde ed. Brixiana a. 1498*
et Pisauensis a. 1512 pro forent, quod abest ab ed. principe, inserunt trans-
ripissent) cum com 22. 23 elata] elicta *F*. 45. 96. 144, elata 21^a, ebeta
 13, ulata 110, lata 17. 152, data 129. 142^a *post elata ins. et augmentata* 88²
 flumina *ante* cum 104, *post* annica 102. 117 *post* flumina *ins.* impetu 134.
 154. 158 plus quam] plus 61^a, plus solito 24^b. 44. 63. 120, plus quam solito
 24^a. 77^a. 79, postquam 46, plerumque 129, *om. F*. 132 7 ui (uim 63, in 21.
 133) annica (annica *P*. 45. 72. 92. 113¹, auinta 12¹, uita [?] 13, an ira 56)] sex
 annica 68, ui annica fluuiali 88², biennio *H*. 36. 39. 42¹. 48. 50. 64. 84. 94. 97.

16N. 1 humi discidia humanum corpus repertum cubitum trium atque triginta:
2 cuius spectandi cupidine L. Flaccum legatum, Metellum etiam ipsum

libri ut p. 22

123. 129. 149, ui annica uel biennio 115, ui amnica biennio 54, ui aunica biennio 4. 11². 30. 41. 51. 52. 53. 54. 66. 83. 85. 86. 87. 90. 101. 113², biennio ui amnica 100, annico biennio 11¹, et annico biennio 131, ui an inta biennio (?) 12², in nita mureta 46, antea 134, *om.* 150 A *et in sp. vac.* 76¹. 120: *confer item quae sequuntur* terras (terris 103, trans 46. 63. 68¹) rupissent (rupisset 57, cupassent 104)] inuecta terris forent $L^2Q^2AP^2F$. 15. 18. 25 A. 45. 55. 56. 59. 60. 88¹. 89. 95. 96. 98. 109. 110. 122. 128. 132. 139. 141^m. 144. 150. 152², inuecta terris (*om.* forent) 134. 154, inuecta terris forent aliter terras rupissent 88², inuecta terras rupissent 73. 157. 158, inuecta terris forent biennio (biennioque 127. 142) terras rupissent 62. 121. 127. 142, ui amnicas terras rupissent seu plus quam ui anica inuectica terris forent S1 post] primo 129 discessum] dicessum 10. 11. 154, discessus [R] fluctuum] fluminum 34. 44. 47. 102. 113. 115. 117. 137. 155. 156, fluminis 38 inter etiam ipsum *bis* 29 plura] plurima *LMQBP*. 7. 8. 9. 14. 21. 22. 23. 28. 31. 33. 35. 40. 46. 47. 57. 61. 68². 69. 70. 72. 74. 82. 92. 93. 99. 100. 103. 104. 105. 108. 112. 116. 132. 134. 135. 136. 141. 143. 151. 152. 154. 157. 158, plurimum 68¹, plana 80. 123², *om.* 59
1 humi] homi 36. 79. 93, humi terra 88², *om.* 133 discidia] dididia M, dissidia 9. 38. 41². 126. 130. 150 A, desidia 46, scidia 24. 49. 63. 77. 120, cidia 34. 36. 79 post discidia *ins.* et uoragines 88² humanum] humatum 38. 44. 155. 156 corpus] cadauer Q^2AF^v . 15. 17. 25 A. 55. 56. 59. 60. 75. 76². 88. 89. 95. 96. 109. 110. 122. 128. 132. 134. 144. 150. 154. 157. 158 repertum] reptum 95, compertum 46, inuentum (*ante* cuius) 142, *om.* 62. 121. 127. 135 *ins.* sit (sic 115) post repertum L^2Q^2APF . 9. 13. 15. 17. 18. 20. 21. 25 A. 26. 32. 34. 38. 42. 43. 45. 46. 55. 56. 59. 60. 78. 82. 83. 87. 88. 95. 96. 105. 109. 110. 111. 112. 113. 115. 122. 125². 126. 128. 130. 132. 133. 134. 135 (*abest* repertum). 137. 139. 143. 144. 157. 158, *ins.* est *ante* repertum 58. 108, post repertum 24. 33. 50. 57. 63. 77. 79. 120 cubitum] cubituum R. 45, gubituum [R], cubitorum C. 4. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 21^b. 24. 25 A. 28. 30. 31. 34. 38. 39. 40. 41. 43. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 57. 58. 58 A. 61. 62. 66. 68. 77. 78. 79. 80. 81. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 92. 95. 98. 99. 102. 105. 108. 109. 110. 112. 113. 115. 116. 117. 120. 121. 122. 123². 127. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 137. 138. 139. 142. 148. 150. 154, gubitorum 63 trium (*vel* iii *vel* tres; tum 85, m^{lum} 50, *om.* 57) atque (et 14. 61. 68. 117. 133) triginta] (triginta 29)] trium atque lxx 55, xxiii 127¹. 142, *ante* cub. 50 post triginta *ins.* inuentum 127 2 cuius] suo 123² spectandi] R[R]CNHS. 4. 11. 12. 13 17. 24. 29. 30. 36. 38. 39. 40. 41. 42. 44. 46. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 58. 58 A. 62. 63. 64. 66. 69. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 94. 97. 101. 102. 103. 104. 113. 114. 115. 116. 117. 120. 121. 123. 125. 126. 127. 129. 130. 131. 137. 141. 142. 149. 150 A. 151. 152. 155. 156. 158, inspectandi *LMQAP*. 8. 9. 10. 14. 15. 18. 20. 21. 25 A. 26. 28. 31. 34. 43. 55. 56. 59. 60. 61. 65. 70. 73². 74. 88. 89. 95. 99. 100. 109. 110. 112. 128. 134. 138. 139. 143. 148. 150. 154. 157, expectandi B. 7. 22. 23. 35. 47. 57. 71. 72. 73¹. 92. 93. 98. 105. 108. 133. 135. 136, adinspectandi F. 45. 96. 122. 144, inaspectandi 132, spectaculi 90 cupidine] cupidinem F. 24^a, 122, ue(?) 39, libidine 90 l. (*notatum vel*

- 1, 92 || *inpendio captos miraculo, quod auditu refutaverant, oculis potitos.* 1 IGN.
 2 PL. 7, 76
 3
 4
 5
 93 || *Mensurae ratio bifariam convenit: nam quantus manibus ex-* 6 PL. 7, 77
 7
 8 IGN.
 9
 10
 94 *caverunt. parti dexteræ habilior adscribitur motus, laevæ firmitas*
maior: unde altera gesticulationibus promptior est, altera oneri ferundo

ad v. 1 petitos libri ut p. 22, deinde RCNH LM(B) SAP 9 parti—
 25, 1 *accommodatior compilavit Isidorus* 11, 1, 90.

perscriptum] quinquaginta 68, vel H. 4. 11. 12. 13. 30. 36. 51. 53(?). 54. 58. 66. 83.
 84. 85. 86. 87. 90. 99. 101. 143, *inc.* 123¹, *om.* N¹S. 29. 61. 75. 76. 80 flaccum]
 factum 12. 13. 21. 58 A. 59. 60, flatum 36, fiascum 75 *post legatum ins.* misit 24.
 49. 63. 77. 79. 120 metellum] metallum [R]Q¹. 31. 58. 131, matellum 27, meteltel-
 lium 137, et metellum 134, metellus 24. 49. 63. 77. 79. 120. 141² etiam] et 154,
 post 63. 77. 79. 120. 142², post etiam 24. 49, *post ipsum* 21, *om.* 134 ipsum]
 ipsom 23^a, ipso 104(?). 136. 141¹. 151, ipsius 133, ipse 24. 49. 63. 77. 79. 141², *om.* 15
 1 inpendio] impendios 93, incendio 58, imprelio(?) 46, admodum L²Q²AP²F.
 32. 34. 38. 45. 55. 56. 59. 60. 62. 70. 81. 88¹. 89. 95. 96. 98. 102. 109. 110.
 117. 121. 122. 127. 128. 130. 132. 139. 142. 144. 148. 150, inpendio admodum
 15, impendiis admodum 32², admodum inpendio 73. 105, admodum * * * * 25A,
 * * * * admodum 125, impetu admodum 134. 152 (*Pisaur. in corr.* inpendio).
 157. 158, admodum et alios 28. 40. 70 captos] captus M. 24. 77. 79. 82¹.
 141². 152, captum 11^a. 57. 58. 71 miraculo] miraculi R[R]CNHQ¹S. 4. 7. 8.
 9. 11. 12. 13. 14². 17. 24. 26. 29. 30. 31. 36. 38. 39. 41. 42. 43. 44. 48. 49. 50.
 51. 52. 53. 54. 58. 58 A. 63. 64. 66. 75. 76². 77. 78. 79. 82. 83. 84¹. 85. 86. 87.
 88². 90. 94. 97. 100. 101. 102. 103. 114. 115. 117. 120. 123^b. 126. 129. 130. 131.
 137. 138. 141². 149. 150 A. 155. 156 quod] quos 92, quo 98 auditu]
 auditus 17^b. 104, *om.* 90 refutauerant] refutarant 157. 158, refutauerunt
 [R]NM^aS 29. 38. 50. 74. 76. 138, refutauerat 17. 22. 23. 24. 33. 49. 63. 69. 77.
 79. 103. 104. 151. 152, resaltauerant 108, respuerant Q²AF. 15. 25 A. 34. 45.
 49. 53. 56. 59. 60. 88. 89. 95. 96. 104. 110. 121. 122. 127. 128. 132. 133. 134.
 142. 143. 144. 150. 154, spectauerunt 46 oculis] oculos 17. 21. 23. 24. 33.
 35. 50. 69. 85¹. 101. 104. 138. 151. 152, oculo 41. 51. 52. 66. 68. 87 potitos]
 petitos 35¹. 46. 47. 73¹. 116, paitos(?) M, potitus 31. 135², est potitus 24. 49.
 63. 77. 79. 120. 141², potituros 80, *ante oculos* 21 2 salamine] II, salamina
 I(RNS, salaminam C, salamiam H 4 pubertae M festine S morbis]
 orbis RNS 5 aegritudinis H pensasse L¹M incrementi *om.* H
 6 bifaria RC conuenerit S, conueniens R, coit H quantum R 7 lon-
 gissimos] RCNHMA cum Plinio, longissimus LBSP tantus A 8 homi-
 num A iudicarunt H 9 dexteræ RCNMSP. modus A 10 pro-
 ptiior S oneri] ori R ferundo] NLMSP, ferendo RCHBA

- PL. 7, 77 1 accommodatio. || pudoris disciplinam etiam inter defuncta corpora 1, 95
 2 natura discrevit: ac si quando cadavera necatorum fluctibus evehantur,
 3 virorum supina, prona fluitant feminarum.
- IGN. 4 || Verum ut ad pernicitatis titulum transeamus, primam palmam 96
 5 velocitatis Ladas quidam adeptus est, qui ita supra cavum pulverem
 6 cursavit, ut harenis pendentibus nulla indicia relinqueret vestigiorum.
 7 Polymestor Milesius puer cum a matre locatus esset ad caprarios 97
 8 pastus, ludicro leporem consecutus est et ob id statim productus a
 9 gregis domino olympiade sexta et quadragesima, ut Bocchus auctor
- PL. 7, 84 10 est, victor in stadio meruit coronam. || Philippides biduo mille ducenta 98
 11 quadraginta stadia ab Athenis Lacedaemonem decucurrit. Anystis Lacon
 12 et Philonides, Alexandri Magni cursores, Elin abusque Sicyone mille
 13 ducenta stadia uno die transierunt. *Fonteio Vipsanoque consulibus
 14 in Italia octo annos puer natus quinque et LXX milia passuum a
 15 meridie transivit ad vesperum.
- PL. 7, 85 16 || Visu deinde plurimum potuit Strabo nomine, quem superspexisse 99
 17 per centum triginta quinque milia passuum Varro significat, solitumque
 18 exeunte a Carthagine classe Punica numerum navium manifestissime
 19 ex Lilybitana specula notare. Cicero tradit Iliadam omnem ita sub- 100

RCNH LM(B) SAP

§ 99 similia adhibito fortasse Solino Isidorus 2, 12, 4.

1 disciplinam] legem III (A et gl. L) etiam def. in int. corp. S 2 fructibus M fluitant N, fluuntur S, fluant M 4 uerum] u. etiam A
 5 quidem S 6 cussitavit S harenis] I (RCNHS), in harenis II (LMAP), arenibus H perdentibus R 7 polymestor] RNLA, polimestor CHSP, polimnestor B locutus M^aS S producatu S 9 grecis RN uochus RC^b, uocus C^a 10 mille ducenta] cccc RC, mille centum N²M 11 ab thenis N^a decurrit M anystis] RCNL²P, anistis HL¹MBA, anistu S 12 philonides] LMB, phylonides P, filonides A, pilonides C²H, pylonides NS, pylonde R, pilonis C¹ cursor M elim B²SA, elym M abusque] RCNL²MSAP, apque [sic] H, usque L¹B: a Sicyone Eliu Plinius siciu H, sycionem N, sycone M mille ducenta] cccc R, m̄ cccc C 13 stadio S una MA fonteio] deteriores CM²N² Bern. Vat. 3343] ex Plinio opinor, pompeio libri boni plerique, ponte * no M^a uibranoque B 14 octo] uiii P puer] per M natus] natus est qui II quinque] ui R lxx] II (LMBP) cum Plinii libris probis, xl I (RNHSA, lx C) cum eiusdem deterioribus milia om. IIS 15 uesperam S 16 deinde] inde R potuit] putauit RNS superspexisse S 17 quinque] quique N, om. AP 18 exeuntem a c. (a c. ex. A) classem punicam NHS^A numerum lilybitana om. II nauticum A manifestissime S¹, manifestissime A 19 ex] e A lilybitana] N, lilybitana S, lylybitana M, lilybitana BC², ** lybitana L, lybitana AP, libitana RC¹ denotare AP tradidit II iliada S, iliadem B omnem (del. L²) ita] ita om. A

- tiliter in membranis scriptam, ut testa nucis clauderetur. Callicrates 1 PL.
 formicas ex ebore sic scalpsit, ut portio earum a ceteris cerni nequi- 2
 101 verit. || Apollonides perhibet in Scythia feminas nasci, quae bitiae 3 PL. 7, 17
 vocantur: has in oculis pupillas geminas habere et perimere visu si 4
 forte quem iratae aspexerint. || [hae sunt et in Sardinia.] 5 IGN.
 102 || Praevalnisse fortitudine apud Romanos L. Sicinium Dentatum 6 PL. 7, 101
 titulorum numerus ostendit. tribunus hic plebi fuit non multo post 7
 exactos reges, Sp. Tarpeio A. Aterio consulibus. idem ex provocatione 8
 octies victor XLV adversas habuit cicatrices, in tergo nullam notam: 9
 103 spolia ex hoste tricies quater cepit: in phaleris hastis puris armillis 10
 coronis cccxii dona meruit: novem imperatores, qui opera eius vicerant, 11
 triumphantes prosecutus. 12
 104 || Post hunc M. Sergius duobus stipendiis primis adverso corpore 13 PL. 7, 104
 ter et vicies vulneratus, secundo stipendio in proelio dexteram perdidit: 14 -106
 qua de causa postea sibi manum ferream fecit, et cum neutra paene 15
 idonea ad proeliandum valeret, una die quater pugnavit et vicit sinistra, 16
 105 duobus equis eo insidente confossis: ab Hannibale bis captus refugit, 17
 cum viginti mensibus, quibus captivitatis sortem perferebat, nullo 18
 momento sine conpedibus fuerit et catenis: omnibus asperrimis proeliis, 19
 quae tempestate illa Romani experti sunt, insignitus donis militaribus, 20

RCNH LM(B) SAP

§ 102-104 similia Ammianus 25, 3, 13.

1 membrani P esta N maucis M calligrates H 2 ebore M
 scalpsit] II (LMAP), sculpsit I (RCNHS) a om. M cerni] I (RCNHS.A) cum
 Plinio, secerni II (LMBP) nequieuerit M, nequiretur A 3 apollonides]
 MBAP, a(p)ollonides RCHNLS bitiae] LSAP, biciae HB, uiciae M, uitiae RC,
 by * iae N 4 uocantur] appellantur A¹ has] eas II (LMBP) pugillas gem-
 mas H habere om. C¹ postimere S¹, pertimere S² uisu] II, uisus I (RCNS,
 uisus H) 5 quem] quae A, om. N conspexerint H 6 hae sunt et
 in sardinia] om. II (LMP) neque sunt quae respondeant apud Plinium
 l. (uel lucio)] quinquaginta NBS, quinquaginta lucium A siciuium H
 7 plebi] II (L¹MB¹P), plebis I (RCNHL²B²S.A) non om. H 8 tasperio R
 a. (uel aulo)] aurelio NB²S.A acerio H consulibus om. A 9 xlv] III
 (xl et v A, quadraginta et quinque P), quadragies quinquies I (RCNHS) II
 (LM) aduersas (-sa P) hab.] h. a. A 10 spolia] III (SAP), et spolia I
 (RCNII) II (LMB) tricies ex hoste A quater] et quater II (LMAP)
 11 uicerint M 12 prosecutus] CLMAP, prosecutos NS, prosequutos R, per-
 secutos H 13 m.] m̄ R primo M auerso R 14 et om. R uicies]
 uiginti M in] i R, an S peditit M 15 postea om. A ferr. sib. man. A
 cum om. H^a 16 ualeret] haberet H¹ una die cecidisse uidetur apud
 Plinium 17 insedente LM, incedento B annibale LH, haniuale N
 18 captiuitatibus M 20 insignitus] II (LMBP), insignis I (RCNHS.A)

- PL. 1 a Trasimeno Trebia Ticinoque coronas civicas rettulit: Cannensi
 2 quoque proelio, de quo refugisse eximum opus virtutis fuit, solus
 3 accepit coronam: beatus profecto tot suffragiis gloriarum, nisi heres
 4 in posteritatis eius successione Catilina tantas adreas odio damnati
 5 nominis obumbrasset.
- PL. 7, 92 6 || Quantum inter milites Sicinius aut Sergius, tantum inter duces, 1, 106
 7 immo ut verius dicam inter omnes homines Caesar dictator enituit.
- PL. 7, 93 8 || huius ductibus undecies centena xc et ii milia caesa hostium: nam
 9 quantum bellis civilibus fuderit, noluit adnotari. signis conlatis quin-
 10 quagies et bis dimicavit, M. Marcellum solus supergressus, qui novies 107
 PL. 7, 92 11 et tricies pari modo fuerat proeliatu. || ad haec nullus celerius
 12 scripsit, nemo velocius legit: quaternas etiam epistulas perhibetur
 SOL. 13 simul dictasse: || benignitate adeo praeditus, ut quos armis subegerat
 14 clementia magis vicerit.
- PL. 7, 88 15 || Cyrus memoriae bono inclaruit, qui in exercitu, cui numero- 108
 16 sissimo praefuit, nominatim singulos adloquebatur. fecit hoc idem in
 17 populo Romano L. Scipio. sed et Cyrum et Scipionem consuetudine
 18 credamus profecisse: Cineas Pyrrhi legatus postero die, quam ingressus 109
 19 Romam fuerat, et equestrem ordinem et senatum propriis nominibus
 20 salutavit. rex Ponticus Mithridates duabus et viginti gentibus, quibus
 PL. 7, 89 21 imperitabat, sine interprete iura dixit. || memoriam et arte fieri palam
 IGN. 22 factum est, sicut Metrodorus philosophus, || qui temporibus Diogenis
 23 cynici fuit, in tantum se meditatione assidua provexit, ut a multis
 24 simul dicta non modo sensuum, sed etiam verborum ordinibus de-
 PL. 7, 89 25 tineret. || nihil tamen in homine aut metu aut casu aut morbo facilius 110

RCNH LM(B) SAP

§ 107 similia Ammianus l. c.

1 trasimeno] HA, trasymeno LP, thrasimeno B, thrasymeno RCNMS
 treba RC, trebea BA camuensi NS 2 quo om. H^a 4 in post.] impo-
 testatis H tantes M odio] macula N² dampni H^a 6 sincinius H
 tantum] tantis M 7 enituit] emicuit B, retinuit H 8 ductibus R cen-
 tena NHA xc] RCMA.P cum Plinio, quadraginta NS, triginta HLB 9 adno-
 tari] I, adnotare II (LMP, aduocare B) 10 m. om. I (RCNHS) 11 fuerit M
 12 ante nemo ins. nemo velocius dictavit L² qui ternas M 12 3 sim. dict.
 perh. A 13 quo N^a subelegerat M 15 bone RC claruit N².A
 in exercitu] exercitu L¹, exercitum P cui] in S² nominosissimo M
 16 praefuit om. P¹ in populo romano] in pr R, imperator H 17 sci-
 pios R consuetudinem NS, consolitudine M 18 credimus H lega-
 tos M 19 equestem N² 20 salutavit M ponticis M quibus om. C¹
 21 imperabat H^a interprete inra] interpretatura I (RC[?].N[?].S) et] ex P²
 artem RM 22 est om. M methodorus CH, metro dorsum S, methro-
 clorus B 24 sensum I (RCNH)

- intercipi saepe perspectum est. || qui lapide ictus fuerat accepimus 1 PL. 7, 90
oblitum litterarum, Messalam certe Corvinum post aegritudinem quam 2
tulerat percussum proprii nominis oblivione, || quamlibet alias ei sensus 3 IGN.
1, 111 vigeret. memoriam metus perimit: invicem vocis interdum est inci- 4
tamentum, quam non solum acuit, sed etiam si numquam fuerit ex- 5
112 torquet. denique cum olympiade octava et quinquagesima victor Cyrus 6
intrasset Sardes Asiae oppidum, ubi tunc Croesus latebat, Atys filius 7 cf. PL. 11
regis, mutus ad id usque temporis, in vocem erupit vi timoris; ex- 8 270
clamasse enim dicitur: parce patri meo, Cyre, et hominem te esse 9
vel casibus disce nostris. 10
- 113 || Tractare de moribus superest, quorum excellentia maxime in 11 PL. 7, 100
duobus enituit. Cato princeps Porciae gentis, senator optimus, orator 12
optimus, optimus imperator, causam tamen quadragies et quater dixit, 13
114 diversis odiorum simultatibus adpetitus, [semper absolutus]. unde 14
Scipionis Aemiliani laus propensior, qui praeter bona, quibus Cato 15
115 clarus fuit, etiam publico amore praecessit. || vir optimus Nasica 16 PL. 7, 120
Scipio indicatus est non privato tantum testimonio, sed totius senatus 17
sacramento: || quippe quod inventus dignior non fuit, cui praecipuae 18 IGN.
religionis crederetur ministerium, cum oraculum moneret accessi sacra 19
deum matris Pessinunte. 20
- 116 || Plurimi inter Romanos eloquentia floruerunt: sed hoc bonum 21 PL. 7, 133
hereditarium numquam fuit nisi in familia Curionum, in qua tres 22
117 serie continua oratores fuere. magnum hoc habitum est sane eo saeculo, 23

RCNH LMG(incipit 22 cato)(B) S.AP.

1 accipimus *I* (*RCNHSA*) · 2 coruinum] coruium orator *M*, coruinum
oratore *L*² 3 tulerat] *I* (*RCNHS*), pertulerat *II* (*LAP*, protulerat *M*)
obliuionem *M* 4 perimit *CA*, peremit *reliqui* inuicem] contra *III* (*AP*²)
uocis] cordis *R* 5 non *om. N* oculit *H* 6 octaua *om. A*
7 sardis a. o. *plerique*, as. opp. sardas *AP*² tum *I* (*RCNS*) crysus
RNS, crisis *C*, cyrus *M* atis *RB*, athys *P* 8 regis] eius *A* 9 ad
id] addit *S*, ad id locorum *P*² tempus *R* esse *om. I* (*RCNHSA*) 10 nel
om. A 11 excellentiam *NS* 12 emicuit *H*. gentium *S* opt. opt.
imp.] *I* (*RCNHS*, ubi in margine: deest hic), opt. imp. opt. *II* (*LAP*, opt. imp.
MG) 14 odiosum *S* semper absolutus] *II* (*LM* [fortasse in hoc additum manu
prima] *GP*) cum *Plinio*, *om. I* (*RCNHSA*) 15 cata *S* 16 a publico *N(?)S*
nasicam *R* 17 tantum] tamen *H* potius *H*, tius *N* 18 quod] quode *H*
praecipuo *S* 19 regionis *NS* misterium *H* 'arcessi] *NHLM*^b*BP*, arces
S, arcersi *G*, accersi *A*, accersit *RC*, accessi *M*^a 20 deum m. pessiuunte
(*pissinunte RC*, *pissinumte NS*) *om. H* 21 romanis *M* bonum *om. H*
22 heretarium *S* numquam] umquam non *A* 23 sere *M* orationes *G*
eo] eos *G*

- 7, 109 1 quo facundiam praecipue et humana et divina mirata sunt. || quippe
 2 tunc percussores Archilochi poetae Apollo prodidit, et latronum facinus
 3 deo arguente detectum. cumque Lysander Lacedaemonius Athenas 1, 118
 4 obsideret, ubi Sophoclis tragici inhumatum corpus iacebat, identidem
 5 Liber pater ducem monuit per quietem, sepeliri delicias suas sineret:
 6 nec prius destitit, quam Lysander cognito quis obisset diem et quid 119
 7 a numine posceretur, indutias bello daret, usque dum congruae supre-
 8 mis talibus exequiae ducerentur. || Pindarus lyricum e convivii loco, 120
 9 cui imminebat ruina, ne cum ceteris interiret, forinsecus Castor et
 10 Pollux vocaverunt inspectantibus universis: quo effectum, ut solus
 11 impendens periculum evaderet. || numerandus post deos Cn. Pompeius 121
 12 Magnus intraturus Posidonii domum, clarissimi tunc sapientiae pro-
 13 fessoris, percute ex more a lictore fores vetuit, summissisque fascibus,
 14 quamlibet confecto Mithridatico bello et Orientis victor, sententia
 15 propria cessit ianuae litterarum. || Africanus prior Q. Ennii statuam 122
 16 imponi sepulcro suo iussit. || Uticensis Cato unum ex tribunatu militum
 112 17 philosophum, alium ex Cypria legatione Romam advexit, professus
 18 plurimum se eo facto senatui et populo contulisse, quamlibet proavus
 19 eius saepissime censuisset Graecos urbe pellendos. || Dionysius tyrannus 123
 20 vittatam navem Platoni obviam misit: ipse cum albis quadrigis egre-
 21 dientem in litore occurrens honoratus est. || perfectam prudentiam
 22 soli Socrati oraculum Delphicum adiudicavit.
 23 || Pietatis documentum nobilissimum in Metellorum domo 124
 24 effulsit, || sed eminentissimum in plebeia puerpera reperitur. humilis

RCNH LMG(B) SAP

1 sunt] sum *G* 2 percussores] cussores *G*, per successores *A* archi-
 logi *M* 3 deo (de eo *R*) arguente] *I* (*RCNHS*), deo coarguente *II* (*LMGBAP*)
 detectum] detectum (resectum *A*) est *HAP* 4 sophodis *H^a* ideo idem *S*
 5 reliquias *M*, relicias *L²*, delias *S* sinret *S*, sinere *M* 6 linsa * der *S*
 quis] *RCNMSA*, qui *HLP*, quo *GB* die *GB* 7 posceret *S* 8 tul-
 libus *S* exequia *S*, et exaequiae *M* e] et *M* conii *CS*, conuino *A*
 9 ne] nec *M* castor] eum castor *I* (*RCNA*) et] ex *S* 10 quod *P*
 effectum *RC*, effectum est *H* 11 numerandos *NS* 12 possidonii (-ni *R^a*)
 libri carissimi *S* 13 ex more] et in ore *S* lictoribus *AP²* uctuit]
 uenit *N*, uauit *S* demissis *P²* 14 que *om.* *A* orientis *M* 15 enni
NS 16 tribunatum *R* 17 cypria] *I* (*MGP*, cipria *L*), curia *I* (*RCNHS.A*)
 legatio *M* aduexit] duxit *III* (*AP²* et pro *gl.* *L*) 18 eo f. pl. se *A*
 quamuis *A* 19 sepisse *A*, sepississime *H^a* 20 uitatam *HS* obuia *R*
 21 e litore accurrens *A* honorauit *G solus* 22 socrati] crati *NS* defi-
 cum *H^a* 23 pietas *G* documentum *N¹* metallorum *RM* domum *M*
 24 effulsit] *I* (*RCNHS.A*), refulsit *II* (*LMGP*) in plebeia] implebeia *C*, impleta *R*

haec atque ideo famae obscurioris cum ad patrem, qui supplicii causa 1 PL.
 claustris poenalibus continebatur, aegre obtinisset ingressum, exquisita 2
 saepius a ianitoribus ne forte parenti cibum administraret, alere eum 3
 1, 125 uberibus suis deprehensa est: quae res et locum et factum conse- 4
 cravit: nam qui morti destinabatur, donatus filiae in memoriam tanti 5
 praeconii reservatus est: locus dicatus suo numini Pietatis sacellum 6
 126 est. || navis a Phrygia gerula sacrorum, dum sequitur vittas castitatis, 7 IGN. cf. PL
 contulit Claudiae principatum pudicitiae. at Sulpicia Paterculi filia, 8 7, 120
 M. Fulvii Flacci uxor, censura omnium matronarum e centum pro- 9
 batissimis haud temere delecta est, quae simulacrum Veneris, ut Si- 10
 byllini libri monebant, dedicaret. 11

RCNH LMG(B) SAP et 7 navis . . . 8 pudicitiae libri supra p. 7 allegati; accedunt 98. 133

2 ingressus *M* 3 ianitoribus *NS* administraret] *I (RCNHS)*, sum-
 ministraret *II (LMGAP)* 4 consecrauit] honestavit *III (AP²)* 5 donatus]
 destinatus est *A* tantum] tan *G* 6 numini] *NHL²P*, nomini *RCL¹MGSA*
 7 est] *II (LMGBP)*, fuit *I (RCNHS.A)* navis a frigida (*sic similiterve*, phrygia
 75. 76², p * yungia 76¹, fritigi 61^a, fri 7¹, fragia 21) *CLMQGBP*. 7². 8. 14. 21. 24.
 34. 41². 49. 57. 58. 60. 61. 63. 71. 74. 75. 76. 77. 79. 92. 100. 110. 111. 120.
 123². 126. 127. 128. 134. 138. 139. 143. 149. 150 A. 154. 156. 157. 158, nam
 (navi 4) uisa frigida (*sic similiterve*, frigida *F*. 96) *R[R]N¹HSAF*. 4. 11. 12. 13.
 15. 18. 25 A. 29. 30. 32. 33. 36. 38. 39. 41¹. 42. 45. 48. 51. 52. 53. 54. 55. 56.
 59. 64. 66. 73². 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 90. 94. 95. 96. 97. 101. 122. 123¹.
 129. 131. 132. 144. 150. 155, navis frigida (*sic similiterve*) *N²*. 9. 26. 43. 44. 46.
 50. 62. 73¹. 78. 88. 112. 113. 114. 115. 116. 121. 133. 135. 137. 141^m. 142. 148,
 navis (nam uis 23¹) af(f)rica *G*. 17. 20. 22. 23. 28. 35. 40. 47. 69. 70. 72. 89.
 93. 98. 103. 104. 105. 108. 109. 136. 141¹. 151. 152, navis affrigida 68, navis
 affrigii 31, nam phrygia 102. 117. 130, navis a phrygia uel africa 10. 58 A, navis
 a phrygia * navis frigida 125 gerula] gerula 15, geiula *F*. 96. 144, getaula
 45, getula 20. 33. 69. 141. 151, aggerula 34, genula uel gerula 81, regula *HQ¹S*.
 4. 11. 12. 13. 30. 36. 39. 41¹. 42. 48. 51. 52. 53. 54. 66. 80. 83. 84. 85. 86. 87.
 90. 94. 97. 101. 123¹. 129. 131, *om.* 111 sacrorum (sacrarum 35. 108)
 dum sequitur (ec² 21, *post* uittas 111) *om.* 111. 141^a uittas] uittas *L¹G alii-*
que, uittas *R[R]*, uittas *B*. 4. 9. 12. 13. 17. 20. 30. 33. 62. 69. 83. 85. 98. 103.
 106. 116. 134. 139. 151. 152. 154, uittas 61^a, uita 59, uittas 63, uittas 32¹
 castitatis] castitatis *H²*, castigatis 46, castris castitatis 39¹, *om. G*. 14¹. 20. 22.
 23. 33. 35. 58 A. 61. 68. 69. 72. 92. 93. 98. 99. 103. 104. 108. 136. 141. 151.
 152 8 contulit (contuli 4. 129¹, consulit 7, conclusit 13, *post* claudiae 148)
 claudiae (claudae 61^a, claudi 36, claudio 63, claudiae 31, claudium 29) principa-
 tum (-tus 45) pudicitiae (pudicitiae 40. 99, pudicitiae 7. 93)] cont. cl. pud. pr. 11.
 53. 90. 131, pudicitiae obtinuit principatum (*om.* claudiae) 111 at (ad *RCN*,
 et *S*) supplicia *RCNGSP¹* paterculis *A* 9 uulvi *S* flaxi *S*, pacci *H*
 e] a *M* 10 hand] pau *C^a* dilecta *L¹MBP*, electa *A* simulacrorum *A*
 neris *C* 11 libri] bri *G*

- 7, 137 1 || Quod attinet ad titulum felicitatis, necdum repertus est, qui 1, 127
 2 felix censi iure debuerit: namque Cornelius Sulla dictus potius est
 7, 151 3 quam fuit felix. || solum certe beatum cortina Aglaum iudicavit, qui
 4 in angustissimo Arcadiae angulo pauperis soli dominus numquam
 5 egressus paterni cespitis terminos invenitur.
- IGN. 6 || De homine satis dictum habeo. nunc, ut ad destinatum rever- 2, 1
 7 tatur, ad locorum commemorationem stilus dirigendus est atque adeo
 8 principaliter in Italiam, cuius decus iam in urbe contigimus. sed 2
 9 Italia tanta cura ab omnibus dicta, praecipue M. Catone, ut iam in-
 10 veniri non sit, quod non veterum auctorum praesumpserit diligentia,
 PL. 3, 41 11 || largiter in laudem excellentis terrae materia suppetente, dum scrip-
 auctus 12 tores praestantissimi reputant locorum salubritatem, caeli temperiem,
 13 ubertatem soli, aprica collium, opaca nemorum, innoxios saltus, vitium
 14 olearumque proventus, nobilia pecuaria, tot amnes, lacus tantos,
 15 bifera violaria: inter haec Vesubium flagrantis animae spiritu vapura- 3
 16 tum, tepentes fontibus Baias, colonias tam frequentes, tam assiduam
 17 novarum urbium gratiam, tam clarum decus veterum oppidorum, ||
 PL. 3, 56 18 quae primum Aborigines Aurunci Pelasgi Arcades Siculi, totius pos-
 auctus 19 tremo Graeciae advenae et in summa victores Romani condiderunt: ||
 PL. 3, 41 20 ad haec laterum portuosa, orasque patentibus gremiis commercio orbis
 21 adcommodatas.
- IGN. 22 || Verum ne prorsus intacta videatur, in ea quae minus trita sunt 4
 23 animum intendere haud absurdum videtur et parcius depasta levibus

RCNH LMG(B) SAP

v. 16 tepentes fontibus Baias *Isidorus* 14, 4, 19.

1 attinet] *II* (LMGP), attineat *I* (R^2CNHSA , adtinea R^1) 2 debuerat *M*
 sylla *LAP*, silia *G* 3 aclaum *M*, acilaum *G* arcadiae] die *M* 5 egressus
 om. *H* 6 habe P^2 ut] at *A*, om. RC^a ad] in N^2MP^2 7 lacorum *M*
 ideo *A* 8 in om. *II* (LMG) italia $RCGB$ 9 cura] scientia C^2 , inc. C^1
 ab om. P^1 hominibus *M* dicta est *AP* marco] a marco *II* (LMP²,
 a *G*) catoui P^1 10 sit] *I* (RCNHSA), possit *II* (LMGP) auctorum
 om. *A* 11 materiae *A*, materi *G*, materias *M* 12 temperem M^a 13 opaga
M, opaca H^a innox *S* 14 nobilia], *AP* cum *Plinio*, nouilia *M*, obilia
 RNS^1 , ouilia CHS^2 , noualia *LG* tantus *M* 15 ibifera uolariam (in marg.
 ubi uiole nascuntur) *R* uersubium *S*: mons campanie *margo* *R* fraglan-
 tis *M* uaporatum] *I* (RCNH²SA, uoporatum H^a), uaporantem *II* (LMGP)
 16 tepentes] patentes *R* boias *H* colonia *S* tam] tem *P* 18 primo *A*
 aborigine *R*, aborigentes *S* arunci *G*, aurunci *M* pelagi H^a postremo]
 postmodum *M* 19 summo *H* 20 litorum UG , lucorum B^1 , lictorum B^2
 petentibus *A* gemiis *N* orbis] orbis or H^a 22 uerun *P* uidean-
 tur *H* minus om. *H* 23 laud] aut RN obsordum *M*, obsurdum *G*
 et] aut *A* debasta *R*, depauita MP^2

- 2, 5 vestigiis inviare. nam quis ignorat vel dicta vel condita a Iano Ianiculum, a Saturno Latium atque Saturniam, || a Danae Ardeam, || a comitibus Herculis Polyclen, ab ipso in Campania Pompeios, qua victor ex Hispania pompam boum duxerat? in Liguria quoque lapidarios campos, quod ibi eo dimicante creduntur pluvisse saxa: regionem Ionicam ab Ione Aulochi filia, quam procaciter insidentem vias Hercules ut ferunt interemit: || Archippen a Marsya rege Lydorum, quod hiatu terrae haustum dissolutum est in lacum Fucinum: || ab Iasone templum Iunonis Argivae: || a Pelopidis Pisas: || a Cleolao Minois filio Daunios: || Iapygas ab Iapyge Daedali filio: || Tyrrhenos a Tyrrheno Lydiae rege: || Coram a Dardano: || Agyllan a Pelasgis, || qui primi in

RCNH LMG(B) SAP

v. 1 a Iano — p. 33 v. 16 a Pylis compilavit omissis multis Capella 6, 642;
v. 1 a Iano — v. 2 Saturniam Isidorus 15, 1, 50; 3 ab ipso — 4 duxerat idem
15, 1, 51.

1 ignoret *A*, om. *H* dicta *R*, dictam *MGB* uel condita (— tam *MB*)
om. *G* 2 danae] *CNMSA*, dane (dan *R*^a) *RHLGP* 3 commotibus *M*
polyclen] *NLGSP*, polychlen *A*, policlen *RC*, polyclem *M*, poliden *H*; Polieon
coni. *Salmas. male*; scite vero attulit *Rothius haec Dionysii* 1, 44: Ἡρακλῆς
δ' ἐπεὶ . . . ὁ ναυτικὸς αὐτῷ στρατὸς ὥσως ἐξ Ἰβηρίας ἀφίκετο, . . . πολλήν
ζῆν ἐπὶ ἄνυμον αὐτοῦ κίτας, ἐνθα ὁ στόλος αὐτῷ ἐνανλοχέτο, ἢ καὶ νῦν ἐπὶ
Ῥωμαίων ἦν οἰκουμένη. Νέας πόλεως καὶ Πομπηίας ἐν μέσῳ κειμένη, λιμένας
ἐν παντὶ καιρῷ βεβαίους ἔχουσα . . . ἀπῆρεν εἰς Σικελίαν campaniam *M*
pompeius *NS* quia *R* 4 ex] et *A* bouum *M* duxit *P*² lycuria *RNS*
5 campas *H*^a ibi] *N*²*MP*, ioui *HLNS*, ione *GBA*, iobe *RC*: quod eodem (*Hercule*)
dimicante saxis ferunt pluvisse caelum *Capella* (ubi ne credas *Koppio quae de*
Solinianis libris adnotarat Salmasius male referenti ad Marcianos): quod Iove
eo dimicante credunt pluvisse saxa conicit *Vahlen* dimicantes *S* pluvisse
(pluvisse *CH*²*L*², placuisse *H*¹) saxa] s. pluvisse *A* 6 Ionicam *M* ione (hione
*RN*¹*S*, ion *L*) aulochi (auloci *H*)] ione autocli *C* cum *Capella*, ione naulochi
*N*²*MA* procoater *H*^a insidentem *S* herculis int. ut fer. *A* 7 archippen
a] *RSP*, archipen a *C*, arcippen a *LMG*, arcipen a *H*, archippenam *N*, archi-
penam *A* marsia *II* (*LMGP*), marsa *I* (*RC*²*NHS*, mars * * *C*¹), maresa *A*
regem *M* didorum *C* 8 ausum *S* 9 innonis] iouis *H* a] e *M*
pelopidis] libri, nisi quod pelopedis *P*², pelopide *L*²*A*, pelope *N*², unde emen-
datur *Plinius*: a Pelopidis (a pelope pisisque libri) sive a Tentanis 10 dan-
nius *A*, daunis *C* iapiias *P*, Iapigas *H* ab Iapuge *RCNS*, ab Iapige *LGP*,
ab Iapie *M*, ab Iapagae *A*, a Iapigae *H* silio *S* tirrenos *R*, tyr(h)enus
NA, tyrron *S* 11 dardano] *I* (*RCNHL*²*SAP*²) cum *Capella*, dardanis *II*
(*L*¹*MGP*¹) agyllan a] *N*, agyllam a *LGP*, agillam a *M*, acyllan a *R*, agyllam
a *C*, agyllano *S*, agyllinam a *H*², gallinam a *H*¹, agellan a *A*: Agyllinam Pelasgi
Capella pelagis *H*^a*MS* primus in latium l. intulerat *S*

- PL. 3, 51 1 Latium litteras intulerunt: || ab Haleso Argivo Faliscam: a Falerio
 auct.
 N. PL. 3, 72 2 Argivo Falerios: || Fescenninum quoque ab Argivis: || portum Parthenium
 1GN. 3 a Phocaënsibus: || Tibur, sicut Cato facit testimonium, a Catillo Arcade
 4 praefecto classis Euandri; sicut Sextius, ab Argiva iuventute. Catillus 2, 8
 5 enim Amphiarai filius, post prodigialem patris apud Thebas interitum,
 6 Oeclei avi iussu cum omni fetu ver sacrum missus tres liberos in Italia
 7 procreavit, Tiburtum Coram Catillum, qui depulsis ex oppido Siciliae
 8 veteribus Sicaniis a nomine Tiburti fratris natu maximi urbem voca-
 9 verunt. mox in Brutiis ab Ulixie extractum templum Minervae. insula 9
 PL. 3, 62 10 *Ligea appellata ab *eieto ibi corpore Sirenis ita nominatae: || Par-
 auctus
 1GN. 11 thenope a Parthenopae Sirenis sepulcro, quam Augustus postea Neapo-
 12 lim esse maluit: || Praeneste, ut Zenodotus, a Praeneste Ulixis nepote
 13 Latini filio; ut Praenestini sonant libri, a Caeculo, quem iuxta ignes
 PL. 3, 104 14 fortuitos invenerunt, ut fama est, Digidiorum sorores. Notum est a 10
 15 Philoctete Petiliam constitutam, Arpos et Beneventum a Diomede,
 PL. 3, 95 16 Patavium ab Antenore, Metapontum a Pylis, || Scylaceum ab Athenien-

RCNH LMG(B) SAP

v. 10 Parthenope — 12 maluit *compilavit Isidorus* 15, 1, 60.

1 faliscam (phaliscam *LA*, ophaliscam *M*, faliscum *S*) a falerio (phalerio *A*)
 argiuo *om. GP¹*, cf. *Strab.* 5, 2, 9: *Φαλέριοι καὶ Φαλλόζον*; *Stephanus* p. 656 *Mein.*:
Φαλέριον ... πόλις Τυρρηνίας. Φαλλόζος πόλις Ἰταλίας ἀποικοῦς Ἀργείων 2 fale-
 rios] falerius *NS*, phalerios *A* fescenninum *R*, fescennium *NP²* parthemium *A*,
 pathenium *H*, porthenium *P²* 3 phocaensibus] focensibus (phoc- *A*) *libri rel.*,
 foricensibus *M* arcadiae *A* 4 sextius] secius *A* catellus *M* 5 am-
 phirai *M* interitu *A* 6 oeclegi *S*, oeclei *G* fetu u. s.] uersacri *S* 7 tibu-
 tum *R*, tiburtem *N* cathillum *LM* depulsus *A* ex oppido siciliae (sicania *A*)
induxit Sabn. 8 nomine *M* fratri *S* natum *M* urbem] ab urbe *R*
 9 bruttis *R*, brutiis *CHLGP*, butris *NS*, bruciis *A*, tiburtiis *M* 10 ligea]
P²N² coniectura, lincea *II* (*LMG*, lyncea *P¹*), liger *I* (*N¹SHA*, lyger *RC*)
 ab eieto] *Salmasius*, abiecto *libri* ita . . . 11 sirenis *om. L¹* nominati *I*
 (*RCSH*, nominate[?] *N*) parthenope] *SP² cum Capella*, parthenopea *I* (*RCNHL²A*)
cum Isidoro (*Leid. manu pr.*), part(h)enopis *II* (*MGBP¹*, deficit *L¹*) a parthenop(a)e
libri omnes 11 quem *P* ulexi *M* 12 nepoti *H* 13 saeculo *S*, caelo *N*, cecula
H^a ignem fortuitus *R* 14 inuenerat *A* digidiorum] *II* (*MGP¹*, digi * iorum *L¹*,
 digisiorum *B¹*, ligidiorum *B²*), digitiorum *I* (*RCNLS²AP²*, digytiorum *S*, digito-
 rum *H*): *iidem Depidii schol. Veron. ad Vergilii Aen.* 7, 681, *Divi uel Divini*
apud Servium ad l. c. 15 philoctete] *N*, philochete *B*, philochtete *LM*, phi-
 lotete *S*, philochete *G*, philotecte *H*, philocte *RC*, philochteta *P²*, philoeteca *A*
 pectiliam *H* aipos *H*, apros *P*, apos *M* 16 patavium *R*, putavium *P¹*
 a pantanore *H^a* metapontium *H^a* pylis] pilis *H^a*, gylis *P²*, gilis *N²*
 scylaceum] *RCN*, scilaceum *H*, scilacenum *S*, scyllaceum *LMGPA* athaniensi-
 bus *S*, antenensibus *H^b*, antheniensibus *A*

- sibus, || Sybarim a Troezenis et a Sagari Aiakis Locri filio, Sallentinus a Lyctiis, || Anconam a Siculis, || Gabios a Galatio et Bio Siculis fratribus, ab Heraclidis Tarentum, insulam Tempsam ab Ionibus, Paestum a Dorensibus, a Myscello Achaeo Crotonam, Regium ab Chalcedensibus, Cauloniam et || Terinam a Crotoniensibus, || a Nariciis Locros, Heretum a Graecis in honorem Herae (sic enim lunonem Graeci vocant), Ariciam ab Archilocho Siculo, unde et nomen, ut Heminae placet, tractum. hoc in loco Orestes oraculo monitus simulacrum Scythicae Dianae, quod de Taurica extulerat, priusquam Argos peteret consecravit. a Zancleisibus Metaurum locatum, a Locrensibus Metapontum, quod nunc Vibo dicitur, Bocchus absolvit. Gallorum veterum propaginem Umbros esse M. Antonius refert; || hos eosdem, quod tempore aquosae cladis imbris superfuerint, Umbrios Graece nominatos. || Liciniano placet a Messapo Graeco Messapiae datam originem, versam postmodum in nomen Calabriae, quam in exordio Oenotri
- 1 IGN.
2 PL. 3, 111
3 IGN.
4
5 PL. 3, 72
6 IGN.
7
8
9
10
11
12 PL. 3, 112
13
14 PL. 3, 99
15 *auctus*

RCNH LMG(B) SAP

v. 11 Gallorum — 13 nominatos *compilarunt Servius ad Aen.* 12, 753 et *Isidorus* 9, 2, 87. 14, 4, 21 § 12 *compilavit Isidorus* 15, 1, 58.

1 sybarim] *AP*, subarim *reliqui* troezenis *A*, tryzenis *M*, tryzeniis *LP*, trizeniis *RCNHG*, trizeneis *S* a *om.* *A* filio *om.* *H^a* sallentinos] *RLGAP*, salentinos *CNS*, emtinos *H^b*, sallentinos *H^a* 2 a lyctiis] *NS*, a lictiis *R^bC*, a lictis *R^a*, a lictiis *A*, a lectiis *M*, sallictiis *L*, sallictus *P*, sallectus *GB*, a salictiis *H* galatio] *RCNHGSA*, galato *M*, galito *P*, galit * *L¹*, galitio *L²*, galicio *B* byo *LMP* 3 heraclidis] *A*, eraclidis *M*, heraclidiis (er- *GS*) *reliqui* insulam *om.* *S* tempsam] *A*, tensam *reliqui* pastum *M* 4 a dorensibus] *II* (*LMGP*), a boriensibus *I* (*RCNHA*, ab orientibus *S*) mys- cello] *S*, miscello *RCNHLMG*, myscelo *P*, miscelo *A* acleo *S* crotonam *S*, crotoniam *H*, crotonum *P* ab calcedensibus *II* (*LGP*, ab chalcid- *M*), a calcedensibus *I* (*RCN*, a calcedensibus *HA*, a chalcidentibus *S*) 5 cauloniam] *N²*, cauloneam *RCN¹HLGSP*, gaulonam *A* terinam] *NMAP*, cerinam *RCLGS*, caerinam *H* naricibus *G* 6 honore *GB* gr. iun. *I* (*RCNHS*) 7 chi- locho *N* nomem *A* 8 horestis *M* 9 scythicae *om.* *L²* de] te *S* tauriga *NS* arcus *RC* 10 zancleisibus] *II* (*LMP*), zancleisibus *I* (*RCNHSA*) *G* locrensilius] *S* metapontum] *hypontum P² eademque conic- tura* Hipponium *Salmasius* 11 uiho] uiuo *R*, huiubo *P²* ueterem *A* 12 refert] asseuerat *A* eosdem (eodem *C*) 13 nominatos *om.* *P¹* 13 aquosae] quose *R^a* superfuerunt *I* (*RCNHSA*) umbrios] ombrios *NHS* 14 liciniano] *II* (*L²MGBP*, liciano *L¹*), luciniano *I* (*RC^bNA*, luti- niano *S*, luciano *C^a*, lucinio *H*) mesapo *L*, maesapo *G* messapiae datam] *II* (*LMGP¹*) *cum Isidoro*, messapia ea tam *I* (*S*, messapia * * tam *N*, messapia ea tamen *RC*, messapiam eam tamen *H*), messapiam dictam *III* (*AN²*, missam dictam *P²*) originem] *II* (*LGP¹*) *N¹*, origine *I* (*RCHA*), in origine *P²N²* 15 oenotris] *NSA*, aenoti *R*

1GN. 1 frater Peucetius Peucetiam nominaverat. || a gubernatore Aeneae 2, 13
 2 appellatum Palinurum, a tubicine Misenum, a consobrina *Leucosiam
 3 insulam inter omnes perspicue convenit; a nutrice *Caietam, ab uxore
 4 Lavinium, quod post Troiae excidium, sicuti Cosconius perhibet, quarto
 5 anno extractum est.

6 Nec omissum sit Aenean aestate ab Illo capto secunda Italicis 14
 7 litoribus adpulsum, ut Hemina tradit, sociis non amplius sescentis, in
 8 agro Laurenti posuisse castra: ubi dum simulacrum, quod secum ex
 9 Sicilia advexerat, dedicat Veneri matri quae Frutis dicitur, a Diomede
 10 Palladium suscepit, tribusque mox annis cum Latino regnavit socia
 11 potestate, quingentis iugeribus ab eo acceptis: quo defuncto summam 15
 12 biennio adeptus apud Numicium parere desiit anno septimo. patris
 13 Indigetis ei nomen datum. deinde constituta ab Ascanio longa Alba, 16
 14 Fidenae, Aricia; Nola a Tyriis, ab Euboënsibus Cumae. ibidem Sibyllae
 15 sacellum est, sed eius quae rebus Romanis quinquagesima olympiade
 PL. 13, 88 16 interfuit || cuiusque librum ad Cornelium usque Sullam pontifices nostri
 17 consulebant: tunc enim una eum Capitolio igni absumptus est: nam 17
 18 priores duo, Tarquinio Superbo parcius pretium offerente quam postu-

RCNH LMG(B) SAP

3 ab uxore Lavinium *compilavit Isidorus* 15, 1, 52.

1 fratres *N(?)S*, fratris *A* peu(a)etius *NS*, peucetius *H* peucetia *R*,
 peuetiam *N*, peuactiam *S*, puecetiam *H* aute a gub. *ins.* par sententia est
 inter auctores *III (L²AP¹)* aenae *N* 2 appellatum] *II (LMGP)C²*, appel-
 latur *I (RC¹N[?]HSA)* miserum *M* leucosiam] *P²N² ex emendatione*, leucotiam
CA, leucotia *R*, leucotiam *HLMSP¹*, leocotiam *N¹*, leocotiam *G* 3 inter omnes
 perspicue (perspicuo *G*, promiscuae *M*) conuenit *om. III (P¹L²)* nutrice caiet-
 tam] *A*, nutrice caieta (galeta *M*, c. n. *H*) caietam (gagetam *M*) *libri reliqui*
post lau. ins. esse nuncupatum *A* 4 troiae (iliae *S²*, *inc. S¹*) exc.] exc.
 tr. *H* sicut *S* consonius *H* 5 extractus *G* est *om. H* 6 aenean]
LM², aenean *G*, aeneam *RCNHSA*, ueneam *M¹* captio *H^a* 7 adpulsis *M*
 socius *R* aplius *HS* sexcenti *R* 9 adduxerat *A* dedicauit *CP*
 quae] quod *A* frutis] fructus *M*, ericis *RC* a] ad *M* 10 suscepit]
II (LG), suscipit *AP*, suscepisse *I (RCN[?]HS)* regnauit] *I (RCNS, om. H)*,
 regnat] *I (LMGAP)* socia] sua *R* 11 acceptus *G* quod *M* 12 numi-
 cium] *IIA*, nomieium *RCNS*, numicum *LMGP²*, nimicum *P¹* parare *P¹N¹*,
 apparere *S* et pro *gl. A* desiuit *AP* patris] *I (RCNHSA)*, patris-
 que *II (LMGP)* 13 indigentis *N* deinde *om. H* arcanio *S* longa
 alba] *II (LGP)*, alba (*om. C^o*) longa *I (RCNHSA)* 14 atricia *S* nola a]
 uola *N*, noa *M* tyris *LMGS* eubaensibus *H* 15 olympia *N*
 16 usque] usque ad *L²* syllam (sillam *H*) libri 17 adsumptus *MS*, assump-
 tus *A* 18 duos *CH*

- labatur, ipsa exusserat. || huius sepulcrum in Sicilia adhuc manet. 1 1GN.
- 18 Delphicam autem Sibyllam ante Troiana bella vaticinatam Bocchus 2
 autumat, cuius plurimos versus operi suo Homerum inseruisse mani- 3
 festat. hanc Herophilam Erythraea annis aliquot intercedentibus inse- 4
 cuta est Sibyllaque appellata est de scientiae parilitate, quae inter 5
 alia magnifica Lesbios amissuros imperium maris multo ante prae- 6
 monuit quam id accideret. ita Cumanam tertio fuisse post has loco 7
 ipsa aevi series probat. 8
- 19 Ergo Italia, || in qua Latium antiquum antea a Tiberis ostiis ad 9 PL. 3, 56
 usque Lirim amnem pertinebat, || universa consurgit a iugis Alpium, 10 MELA 2, 4, 1
 porrecta ad Reginum verticem et litora Bruttiorum, quo in maria 11
 20 meridiem versus protenditur. inde procedens paulatim se Appennini 12
 montis dorso attollit, extenta inter Tuscum et Adriaticum, id est inter 13
 supernum mare et inferum, || similis querneio folio, scilicet proceri- 14 PL. 3, 43
 21 tate amplior quam latitudine. || ubi longius abiit, in cornua duo 15 MELA 2, 4, 1
 scinditur, quorum alterum Ionium spectat aequor, alterum Siculum: 16
 || inter quas prominentias non nno margine accessum insinuati freti 17 MELA 2, 4, 8
 recipit, sed linguis proiectis saepius ac procurrentibus distinctum pro- 18

RCNH LMG(B) SAP

1 huius . . . manet *compilavit Isidorus* 8, 8, 5 2 Delphicam . . . 3 mani-
 festat *compilavit Isidorus* 8, 8, 3 14 proceritate a. q. l. *ex Plinio Sotino*
Isidorus 14, 4, 18.

1 cuius *A* 2 uatinatam *N* boccis *M* 3 autumat] perhibet *III*
 (*AP*²) plurimos *M* homerem *M* 4 herophilam] herofilam *P*², herofilia *M*,
 erofilan *A*, erifilen *RH*^b, erifilen *NS*, erifilem *CH*^a, herifilen *LGP* erytha-
 raea *N* al. ann. *C* 5 paralitate *G* 6 lerbios *A*, leuios *R*^a amissurus
P, amisseros *M* maris *om. I (RCNHS)* 7 acciderit *R*, acciderat *G*, acce-
 derit *M* tertiam *M*^a fuisse *om. I (RCNHS)* 8 aeu] sui *H* 9 ita-
 liam *A* a *om. H*^a*AP* tiberis] *P emendans*, tiberiis *RCNS*, tyberis *MBA*,
 tyberi * *S* *L*, tiberinis *HG* ad *om. C* 10 lirin *R* 11 reginum] *II (LMGP*¹)
 regium *I (RCNHS)*^a, reginum *P*² bruttiorum *LMGH*, bruttium *S* quo]
 quando *H*^a maria] mari *I (RCHS)*, mare *N* 12 meridia *MA* appen-
 nini] *CNHLSP*, apponnini *R*, appennini *GA*, appenni *M* 13 attulit *M*
 extenta] extensa *I (RCNHS)*^a adriaticum (*hadr- MSP*) id est *om. R*^a
 14 superum *AP* querneio] quernae *M*, que uerneio *RC*, que querneio (*querno H*)
NHS filio *N* proceritate] *reliqui cum Plinio*, longitudine *III (A et gl.*
LP) cum Isidoro 15 abit *RCH*, processit *III (AP*²) 16 spectat] *I*
*(RCNHSAP*²)^a, respectat *II (LMGP*¹)^a aequorum *NS*, et quorum *A* alter
*L*¹ 17 inter] in *S* marginem *M* 18 recepit *M* linguis] longius *H*
 distinctum *R*^a promuntoriis] *II (L, promonturiis M, promontoriis A*²)^a, pro-
 muntoriis *H*, promunturii *I (RCNSA*¹)^a, promunturii *G*

- IGN. 1 muntoriis pelagus accipit, || ibi, ut obvia sparsim notemus, arces 2, 22
 PL. 3, 73 2 Tarentinae, || Scyllacea regio cum Scyllaeo oppido et Crateide flumine
 IGN. 3 Scyllae matre, ut vetustas fabulata est, || Regini saltus, Paestanae
 . 4 valles, Sirenum saxa, amoenissimus Campaniae tractus, Phlegraei campi,
 PL. 3, 57 5 || Circae domus Tarracina insula ante circumflua immenso mari, nunc
 PL. 3, 86 6 aevo nectente addita continenti || diversamque fortunam a Reginis
 PL. 3, 59 7 experta, quos fretum medium a Siculis vi abscidit, || Formiae etiam
 SOL. 8 Laestrygonibus habitatae, || multa praeterea pollentissimis ingeniis
 9 edissertata, quae praeterire quam inferius exequi tutius duximus.
 PL. 3, 43 10 || Verum Italiae longitudo, quae ab Augusta Praetoria per urbem 23
 11 Capuamque porrigitur usque ad oppidum Regium, decies centena et
 PL. 3, 44 12 viginti milia passuum colligit, || latitudo ubi plurimum quadringenta
 PL. 3, 95 13 decem, ubi minimum centum triginta sex; || artissima est ad portum
 14 quem Hannibalis castra dicunt, ueque enim excedit quadraginta milia;
 PL. 3, 109. 44 15 || umbilicum, ut Varro tradit, in agro Reatino habet. || at in solidum
 16 spatium circuitus universi vicies *centena quadraginta novem sunt.

RCNH LMG(B) SAP

v. 2 Scyllacea — 8 habitatae *compilavit alienis admixtis Capella* § 641
 v. 10 uerum — 16 sunt *excerpsit Guido Pisanus p. 455, 456 Parth.* v. 13 ubi
 minimum centum triginta sex *adhibuit Capella* § 640.

1 accepit *NLMBS*, admittit *III (AP²)* ibi (ubi *A*) aut (ut *C^b*) obuias (obvias *R*,
 obias *N*) passim *I (RCNA)*, ibi ut obuia passim *H*, ibi autem appi passum *S*,
 ibi ut sparsim *II (LMGP)*, ibi ut obuias sparsim *B* notem *G* 2 scyllacea]
RCNS, scyllacea *LM*, scillacea *GA*, scilleca *H*, syllacaea *P* scyllaeo] *LP*, scyl-
 leo *RCN*, scilleo *HGSA*, scyllae *M* cratheidae *N*, cradeidae *S* 3 paestana
AP, praestanae *M* uallis *A*, ualle *M* 4 amaenissimis *H^a*, amenissimi *A*
flegrei libri 5 tarracina (terraccina *C*) *fortasse delendum*: habitatisque Circeia
 Terracina prius insula nunc coniuncta (continenti iuncta *Eyssenhardt*) *Capella*
 6 nectente] *II (LMAP)*, nectenti *G*, netente *I (N)*, nente *S*, nitante *RC*, uer-
 tente *H* 7 u] uia *R*, suis *A* foniae *S*, formae *M* 8 lystregonibus *A*
 habitae *P* te multa *bis S* praeterea *om. H* 9 edissertata] est disser-
 tata (disertata *A*) *N(?) HSA*, edisserta ** *C*, ediserta *R*, edisserta *P* quae . . .
 tutius (totius *M*) duximus (diximus *L¹B*, *om. M*) *om. A* 10 angusta *H*
 11 campuamquae *H^a*, captumque *L¹* porrigitur *R* et uiginti *om. R^a*
 12 colligit] *I (RCNHSAP²)*, colligitur *II (LGP¹)*, collegitur *M* ubi *om.*
LM 13 minimum] *firmare videtur Capella*: angustior (Italia) plurimum est
 ad portum quem Hannibalis castra dicunt, nam vix ibi *cxxx* milibus passuum lata
 est: *requiritur* medium, *nam* latitudo . . . media *cxxxvi Plinius* sex] sex milia
AP 14 quam *A* x] *HA et Guido Pisanus p. 456 Parth. ex emendatione puto*
cum libris Plinii melioribus (xx deteriores) et Capellae 6, 649, *cccc uel quadriugenta*
I et II (RCNLMGS) 15 at *om. MS* 16 circumitus *NS* uicies quadragies
 nouies (nouiesque *LP*) centena *libri notis numerorum [xx] xlix male solutis, quos*
numeros restituimus ducibus Plinio (Ricc.) et Capella 6, 640. *Requiritur tamen pro*

- 24 || in quo ambitu adversa Locrensiū fronte ortus a Gadibus finitur 1 PL. 3, 5. 95
Europae sinus primus; || nam secundus a Lacinio auspicatus in Acro- 2 PL. 3, 97
ceraunio metas habet. 3
- 25 || Ad haec Italia Pado clara est, quem mons Vesulus superan- 4 PL. 3, 117
tissimus inter iuga Alpium gremio suo fundit, visendo fonte in Ligurum 5
finibus, unde se primum Padus proruit summersusque cuniculo rursus 6
in agro Vibonensi extollitur, nulli annium inferior claritate, a Graecis 7
dictus Eridanus. intumescit exortu canis tabefactis nivibus et liquen- 8
tibus brumae pruinis || auctusque aquarum accessione triginta flumina 9 PL. 3, 118
in Adriaticum defert mare. 10
- 26 || Memorabilibus inclutum et insigniter per omnium vulgatum ora, 11 PL. 7, 19
quod perpaucae familiae sunt in agro Faliscorum quos Hirpos vocant. 12
Ii sacrificium annuum ad Soractis montem Apollini faciunt: id operantes 13
gesticulationibus religiosis impune insultant ardentibus lignorum strui- 14
bus, in honorem divinae rei flammis parentibus. cuius devotionis 15
ministerium munificentia senatus honorata Hirpis perpetuo consulto 16
omnium munerum vacationem dedit. 17

RCNH LMG(B) SAP

v. 4 Italia Pado — 10 mare compilavit Capella § 640 v. 8 intumescit
— 10 mare compilavit Isidorus 13, 21, 26.

2,049000 numerus 2,490000 sive [xx] cccxc, id est vices quadringenta nonaginta
milia; hunc enim efficit duplicata longitudo p. 1,020000 additis latitudinibus
410000 et 40000

1 habitu *G* diuersa *RC^a* garibus *R*, gradibus *H* 2 a) o *M*
laninio *G* acroceraunio] agro ceraunio (ceraumo *G*, ceuraunio *P*) *II* (*LMGAP*),
acro (agro *C*) cerauniis *I* (*RCNHS*): Acroceraunio *Plinius* 3 meta *M*
4 italiae *M* pado] pato *S*, flubius (*corr. in* flubio) pado *C* clara (clari *H^a*)
est] est clara *A* superatissimus *R¹* 5 inter] in *S* uisendo] *RCNMSA*,
uisenno *HLB*, uissenno *P*, uisono *G*: fonte mirabili *Capella* ligurium *G*
6 sinibus *H* se om. *H* padis *S*, padum *H* profundit *A* rursus *S*
7 vibonensi uel uiuonensi] libri (uiuouensi *M*) cum *Capella*: debuit esse Foro-
vibiensi a] con *S* 8 intumescet *M* heridanus *GA* liquentibus] reli-
quentibus *L*, reliquentibus *P* 9 accessione] reliqui cum *Isidoro*, agminibus
N²P²A 10 badriaticum *S solus* 11 memorabilibus] e (et *G*) memorabilibus *II*
(*LMGBP*), memorabilibus *I* (*RCNHS.A*) inclutum] indutum *S*, inclutum *LP*, in-
clitum *C^bHGA* ora om. *P¹* 12 faliscorum (phal- *A*) *II* (*LMGAP*), palis-
corum *H*, paliseorum *I* (*RCNS*) quos h. u.) quae byrpos uocantur *A*
13 soractis (soratis *R¹C¹*, socratis *C²A*) montem] m. soractis (socratis *G*) *II*
(*LMGP*) apolloni *S* id (ideo *S¹*) operantes] *RCNSMA*, ad (ac *B*, et *G*) ope-
rantes *HLGBP* 14 religis *G*, religionis *A* insultant] *II* (*LMGP*), exultant
I (*RCNHS.A*) urdentibus *M* 15 bonore *G* regi *G*, rei et *A* parentibus
P²N² et coniectura *Salmasius* 16 ministerium] *RCNHMSA*, mysterium *HLGP*
munificentia] beneuolentia (-tiae *A*) *AN²* consulto] consulato *S*, consultu *NA*
om. *L²* 17 numerum *HM*

- PL. 7, 15 1 || Gentem Marsorum serpentibus inlaesam esse nihil mirum: a 2, 27
 2 Circae filio genus ducunt et de avita potentia deberi sibi sciunt ser-
 IGN. 3 vitium venenorum: ideo contemnunt venena. || C. Coelius Aeetae tres 28
 4 filias dicit Angitiam Medeam Circei: Circei Circeios insedissee montes,
 5 carminum maleficis varias imaginum facies mentientem: Angitiam 29
 6 vicina Fucino occupavisse ibique salubri scientia adversus morbos
 7 resistentem, cum dedisset homines vivere, deam habitam: Medeam ab 30
 8 Iasone Buthroti sepultam filiumque eius Marsis imperasse.
 SOL. 9 || Sed quamvis Italia habeat hoc praesidium familiare, a serpentibus 31
 PL. 3, 59, 8, 104 10 non penitus libera est. || denique Amunclas, quas Amyclas ante Graeci 32
 IGN. 11 condiderant, serpentes fugavere. || illic frequens vipera insanabili morsu:
 12 brevior haec ceteris quas in aliis advertimus orbis partibus ac prop-
 13 terea, dum despectui est, facilius nocet. Calabria chersydris frequen- 33
 14 tissima et boas gignit, quem anguem ad immensam molem ferunt
 15 convalescere. captat primo greges bubulos et quae plurimo lacte
 16 rigua bos est, eius se uberibus innectit, suctuque continuo saginata
 17 longo in saeculo ita fellebri satietate ultimo extuberatur, ut obsistere

RCNH LMG(B) SAP

v. 1 gentem — inlaesam esse *adhibuit Isidorus 9, 2, 88 v. 14 hoas —*
 16 innectit *compilavit Isidorus 12, 4, 28 cf. 14, 4, 19.*

1 a circae] arcicae P 2 genus] I (RCNHSA), hi genus I (LMGP)
 d * cuut L¹ auita] abita C, habita RNHS potestate G 3 uegenor-
 rum R cont. uen.] I (RCNHA), uen. cont. II (LMGP)S g. (uel
 gaius) coelius] c. (uel gaius) caelius MA, c ** caelius L¹, cecili coelius L²,
 coelius P, celius B, ge G aeetae] actae II (LMGBP), om. I (RCNHSA)
 4 dicit] dicitur habuisse H angitiam MG, angiam C^a mediam M
 circei] circui] circen A circeor H, circelus M, circelios L¹G 5 car-
 mine S inmaginum P facias L¹ angitia R, angitiam G, an-
 gutia M, agitiam H^a 6 fucina M aduersos M 7 resistentem G,
 residentem P dedisset] II (MBP, dedisses L¹) H, desisset I (C²NL²SA, desis-
 sent R, diu desisset C¹) G homines] hominem L²MB, homine G, inter
 homines C² mediam M 8 buthrotis R, brithriti A sepultum H
 filiamque (filiusque G) eius (om. H) marsis om. N 9 quandonis S
 pesidium N 10 penitus] omnino III (AP²) liberata R amunclas
 (amincas AP²) quas] II (LMGBAP) cum Plinio: Amyclae sive Amynciae,
 om. I (RCNHNS) amidas gr. ante condiderunt A 11 illi M
 insanabi N 12 quas] quam II aduertimur S 13 dispectui GA
 est] et S chersydris] I (NSA, chersidris CH, cheridris R), chelydris II
 (LMGP) 14 boas I (RCNHSA), boam II (LMGP) ad] in H, om. NS
 immensam] messam M 15 conuescere H^a, coalescere A primos G bubo-
 lus M, bubalos A plurimo] primo H 16 irrigua HA suxuque G,
 sucoque A 17 longe S fellebri] fellibri N, felebri H, ** lebri C¹, felce-
 lebri C², uellebri S satietatem P ut . . . p. 40, 1 queat (ualcat A) om. P

- magnitudini eius nulla vis queat, postremo depopulatis animalibus 1 IGX.
 2, 34 regiones quas obsederit cogat ad vastitatem. || Divo Claudio principe, 2 PL. 8, 37
 ubi Vaticanus ager est, in alvo occisae boae spectatus est solidus 3
 infans. 4
 35 || Italia lupos habet quod cum ceteris simile non sit, homo quem 5 PL. 8, 80
 prius viderit conticescit, et anticipatus obtutu nocentis, licet clamandi 6
 36 votum habeat, non habet vocis ministerium. sciens de lupis prae- 7
 tereo multa: spectatissimum illud est. || caudae animalis huius villus 8 PL. 8, 83
 amatorius inest perexiguus, quem spontivo damno abicit, cum capi 9
 metuit: nec habet potentiam, nisi viventi detrahatur. coeunt lupi toto 10
 37 anno non amplius dies duodecim. vescuntur in fame terram. || at 11 PL. 8, 84
 hi quos cervarios dicimus, quamvis post longa ieiunia repertas aegre 12
 carnes mandere coeperint, ubi quid casu respiciant obliviscuntur, et 13
 inmemores praesentis copiae ennt quaesitum quam reliquerint satie- 14
 tatem. 15
 38 || In hoc animalium genere numerantur et lynces, quarum urinas 16 PL. 37, 52.
 coire in duritiem pretiosi calculi fatentur qui naturas lapidum exqui- 17 53
 sitius sunt persecuti. istud etiam ipsas lynces persentiscere hoc do- 18
 cumento probatur, quod egestum liquorem ilico harenarum tumulis 19

RCNH LMG(B) SAP

v. 5 homo — 7 ministerium et 10 coeunt — 12 ieiunia compilavit Isidorus
 12, 2, 24 § 38. 39 compilavit Isidorus 12, 2, 20. 16, 8, 8 cf. 14, 4, 19.

1 postremo] et postremo II (LMGP), postremoque A animalibus] I
 (RCNHS), animantibus II (L²MGPA, amantibus L¹) 2 obsidere M
 cogat] I (RCNHS), cogit II (LMGPA) diuo denique AP 3 occisa R
 5 italia lupos (italiae lopus N²L²P) habet quod (qui L²) c. c. simile (similis A,
 similes L²) non sit (sint L²)] fortasse Italiae lopus habet quod ceteris simile
 non sit 6 uiderint C(?)L obtutu (-tus R) nocentis (-ti C(?))] RCHA,
 obtutu aspectu (-to GB, -tus L²M) nocentis NMLGBS, obtutu nocentis aspectus
 P liceat S 7 uotum] I (RCNHS), uoluntatem II (LMGP) uocis]
 uicis M m. pr. LMG 8 spectantissimum P est ill. G, ill. est quod C²
 huius om. A 9 amatoribus RM perexigus M abicit] I (RCNHS) cum
 Plinio, amittit II (LMGP) capi] capite R 10 potentiam] potestatem
 (superscr.: uel potentiam) H diebus A 11 terra A 12 quos] cos MP,
 quo G lougam M 13 madere N, mandare S, manderi M respicient S,
 respiciunt H 14 inmemoris M questum S, quesitae A qua G
 reliquerint] I (RC¹[?]NHS), reliquerant II (LBP, relinquerant MG)C², relique-
 runt A satietatem] tritiaeatatem S 16 numerantur] I (RCNHS) cum Isi-
 doro, nominantur II (LMGP) 17 duriciam HA cum Isidoro exquisitius]
 exsequentium MA 18 suut om. M^a etiam] enim S ipsas] ipsa M,
 om. R¹ 19 tumulis] tumulus H^aM, cumulis GAP

- PL. 1 quantum valent contegunt, invidia scilicet ne talis egeries transeat in
 2 nostrum usum. ut Theophrastus perhibet, lapidi isti ad succinum 2, 39
 3 color est, pariter spiritu adtrahit propinquantia, dolores renum placat,
 4 medetur regio morbo, lyncurium dicitur.
- PL. 11, 95 5 || Cicadae apud Reginos mutae, nec usquam *alibi: quod silentium 40
 6 miraculo est, nec inmerito, cum vicinae quae sunt Locrensiis ultra
 IGN. 7 ceteras sonent. || causas Granius tradit, cum obmurmurent illic
 8 Herculi quiescenti, deum iussisse ne streperent: itaque ex eo coeptum
 9 silentium permanere.
- L. 32, 22. 10 || Ligusticum mare frutices procreat, qui quantisper fuerint in 41
 23 auctus 11 aquarum profundis, fluxi sunt tactu prope carnulento: deinde ubi in
 12 supera tolluntur natalibus derogati saxis lapides fiunt: nec solum
 13 qualitas illis sed et color vertitur: nam puniceo protinus erubescunt.
 14 ramuli sunt, quales arborum visimus, ad semipedem frequentius longi;
 15 rarum est pedaneis deprehendi. excluduntur ex illis multa gestamina.
 16 habet enim, ut Zoroastres ait, materia haec quandam potestatem, ac 42
 L. 37, 164 17 propterea quidquid inde sit, ducitur inter salutaria. || curallium alias 43
 auctus

RCNH LMG(B) SAP

v. 5 cicadae — alibi *compilavit Isidorus* 12, 8, 10.

1 inuidia] *I (RCNHS.A) cum Isidoro, inuidiae II (LMG, inuidiae P)*
 egeries *R*, negeries *M* 2 theiophrastus *S*, teofratus *N*, theofractus *M* succi-
 dum *M* 3 color est] colorē *HLGP* pari *P* renium *A*, remum *S*,
 nimium *H* 4 lyncurium] *NM*, lyncurium *RP*, lingurium *CLBSA*, ligurium *G*,
 uncurium *H* dicitur] *RCNMSA*, graece dicitur *LGP*, grecum *H* 5 reginos]
 reginus *M*, regionos *RCNS*, reginios *A* post alibi *ins.* cicadae (*ante*
mutae A) quam regio (*LMG*, regionos *RCNS*, apud regionos *C*², apud reginos *H*,
 apud reginios *A*) mutae *ins. libri omnes* 6 miraculum *H* sunt
om. G locorensium *M*, lucrensium *H* 7 ceteros *G*, cetera *S*
 souitent *A* tradit] *LMGSAP*, tradidit *RCNH* obirent murarent *A*
 8 ne] non *S* ex] et ex *II (MGB, ** ex L)* 9 permare *NS* 10 ligustri-
 cum *GB* 11 quarum *R*^o fluxi] fixi *A*² cornulento *RS* 12 in supera
 tolluntur] *I (RCNA, insuper attolluntur HS)*, in supera attolluntur *II (LMGP)*
 natalibus] *I (RCNHS)*, natalibus *II (LMGP¹)*, genuinis *A*, genuinis natali-
 bus *P*² derogatis (derodatis *H*, derorogatis *P*²) saxis (*om. P*²) *I (RCNHSAP²)*,
 saxis derogati *II (LMGP¹)* lapis *P*² solum qu. illis] *II (L¹MG.A)*, solum
 qu. illis tantum *I (RCNHS)*, qu. illis tantum *L²P* 13 rubescunt *L²P*
 14 arborum] *I (RCNSAP)*, arboris *II (LMG)*, arbores *H* uidimus *C*
 longe *A*, longiora *S* 15 excluduntur] *RCLMG*, excuduntur *NHAP*, excidun-
 tur *S*; cf. excludor artis argentariae *Henzes, inscr. 7229* multa *om. S*
 16 zoroastre *G*, rozoastres *H* materies *AP* potestate *G* 17 sit duci-
 tur] fit habetur *A* curallium *A*, curallium *plerique*, coralium *P*

- dicunt: nam Metrodorus gorgiam nominat. idem quod resistat typho- 1 PL.
 nibus et fulminibus adfirmat. || eruitur gemma in parte Lucaniae 2 PL. 37, 182
 facie adeo iucunda, ut languentes intrinsecus stellas et sub nubilo 3
 reudentes perfundat color croceus. ea quoniam in litore Syrtium 4
 44 inventa primum est, Syrtitis vocatur. || est et Veientana a loco dicta, 5 PL. 37, 184
 cui nigricolor facies propria, quam ad gratiam varietatis limites albi 6
 intersecant notis candicantibus. 7
 45 || Insula quae Apuliae oram videt tumulo ac delubro Diomedis 8 PL. 10, 126.
 insignis est et Diomedae aves sola nutrit: nam hoc genus alitis 9 127
 praeterquam ibi nusquam gentium est, idque solum poterat memora- 10
 bile iudicari, nisi accederent non omittenda. forma illis paene quae 11
 46 fulcis, color candidus, ignei oculi, ora dentata: congreges volitant 12
 nec sine ratione pergendi: duces duo sunt, qui regunt cursum: alter 13
 agmen anteit alter insequitur: ille ut ductu certum iter dirigat, hic 14
 47 ut instantia urgeat tarditatem. haec in meantibus disciplina est. cum 15
 fetificum adest tempus, rostro scrobes excavant, deinde surculis in- 16
 versum superpositis imitantur texta cratium: sic contegunt subter- 17
 cavata et ne operimenta *si desint, forte lignorum cassa venti auferant, 18

RCNH LMG(B) SAP

- v. 1 quod — 2 affirmat *compilavit Isidorus* 16, 15, 25 *cf.* 16, 8, 1
 v. 2 eruitur — 5 vocatur *compilavit Isidorus* 16, 14, 10. v. 5 est et Veientana
 — 7 candicantibus *ex Plinio Solinove rettulit Isidorus* 16, 11, 5 § 45—50 *inter*
alia adhibuit Isidorus 12, 7, 28. 29 *cf.* 11, 4, 2. 14, 4, 19.

1 methodorus C gorgiam R, gurgia LGP, gurgiant M quod] quo-
 que S 2 fumibus H adfirmant L⁴GM gemina M 3 adeo . . . ut
 . . . 4 perfundat] admodum . . . nam . . . perfundit A stellas] stillas M, *om.* H
 4 renidentes (-tis HL¹MP)] NHLMG, renitentes (-tis S) RCSA cum Isidoro
 perfundat (-dit A) color croceus I (RCHSA), croceo colore perfundat II (LMGP),
 color croceus . . . 5 uocatur *om.* N ea] et S syrtium] sirtitim A
 5 primum] primo II (LMGP) syrtitis] RCL¹S cum Plinio (Bamb.), sirtitis G,
 syrtites L²MAP, sirtites H ueientana] RNL²AP², uegentana C, uientana
 HP¹, uelentana L¹MG, ueitana S 6 nigricolor s. p.] superficies nigra III
 (AN²) limitis S 7 notis] netis G, uenis III (A), *om.* S candidanti-
 bus H 8 apuli corum S, apuleiae oram P diomedias MA, diomedas C^a
 9 solas M hoc] hec G genus] generi A 10 genitum II (LG, geni-
 tus M) 11 accederet R 12 fulcis M^a candidis M oculi R
 congreges] II (LMGP², congres P¹), congregatae I (RCN¹HSA), cum grege N²
 13 sq. duae . . . quae regant . . . altera . . . sequitur altera illa . . . destinet altera
 ut A 13 cursu G alter *om.* H alter insequitur] ins. altera P
 14 dirigit NS 15 ut] et S, *om.* H instantiam P · urgeat] urguae ad M
 16 est] et I (RCNHS) 16 fetificum M tro scrobes . . . deinde *om.* S scoues
 R, scobres H¹ excavant L¹ 17 cratium] gratiam L sic] si M
 18 si desint] scripsi, desint si libri cassa] (casam G) uenti] u. c. M aufe-
 rant] auferent M, auferunt LGP

PL. 1 hanc struicem premunt terra quam egresserant cum puteos excitarent.
 2 sic nidos moliuntur bifori accessu, nec fortuitu, adeo ut ad plagas 2, 48
 3 caeli metentur exitus vel ingressus: aditus qui dimittit ad pastus in
 4 ortum destinatur, qui excipit revertentes versus occasui est: ut lux et
 5 morantes excitet et receptui non denegetur. levaturae alvum adversis
 6 flatibus subvolant, quibus proluvis longius auferatur. iudicant inter
 7 advenas: qui Graecus est propius accedunt et quantum intellegi datur 49
 8 ut civem blandius adulantur, si quis erit gentis alterius, involant et
 9 inpugnant. aedem sacram omni die celebrant studio eiusmodi: aquis
 10 inbuunt plumas alisque inpendio madefactis conflunt rorulentae: ita
 11 aedem excusso umore purificant: tunc pinnulis superplaudunt: inde
 12 disceditur quasi peracta religione. ob hoc ferunt Diomedis socios aves 50
 13 factos. sane ante adventum Aetoli ducis nomen Diomedae non habe-
 14 bant, inde sic dictae.

IGN. 15 || Italicus excursus per Liburnos, quae gens Asiatica est, procedit 51
 16 in Dalmatiae pedem, Dalmatia in limitem Illyricum, in quo sinu Dar-
 17 dani sedes habent, homines ex Troiana prosapia in mores barbaros
 18 efferati. at ex altera parte per Ligurum oram in Narbonensem pro- 52
 19 vinciam pergit, in qua Phocaënses quondam fugati Persarum adventu
 20 Massiliam urbem olympiade quadragesima quinta condiderunt. et 53

RCNH LMG(B) SAP

v. 17 homines — 18 efferati compilavit non tam Isidorus 14, 4, 8 quam
 qui haec ad Isidorum addidit.

1 stricem N premunt] I (RCNHSA, primunt P¹), compriment II
 (LMGP²) terram NH excitarent] excitassent II (LMGP) 2 biformi
 III (LAP²) nec] ne S fortuitu] II (L¹MGPP¹), fortuito I (RCNHL²SAP²)
 3 aditu G demittit LMGP, dimittitur C partus P 4 exceptit A
 reuertentis NS occasum RCN²L²S, occasu P² 5 morantis NSP
 receptus P² degenegetur P¹ aluum] alarum M aduersus HS 6 flucti-
 bus S profluies A adferatur P² inter . . . 7 accedunt et om. S
 7 qui] * * * ui C¹, eum qui C² propius] proprius M, om. H accedit (?)
 C¹ ut] uelut AP 8 adulatur RC^a 9 huiusmodi H aequis G
 10 alique N robulente M, rotulentae A 11 aedem] I (RCNHAP), eadem
 MS, eodem LG excusso N pennulis HA, pennules G superclau-
 dunt L 12 discedunt C superacta S ferunt] I (RCNHSAP²), credunt
 II (LMGP¹) diomedes N 13 ante om. G diomedi(a)e RCNSA, dio-
 medi H, diomed(a)e L¹MGBP 14 sio G dictae] d. sunt II (LMG)
 16 dalmatiae] dalmatii L dalmatia] dalmatiam MGS^a, dalmatia * L in
 om. A dardani (-nis M) s. h.] dardanides habitant A 17 troianos L¹
 18 ligiram A ora HS in arbonensem R^a 19 focenses (phoc- G) libri
 quendam G, quodam NS aduentum NS 20 masyliam S olympiade
 pyadae M

- C. Marius bello Cimbrico factis manu fossis invitavit mare, pernicio- 1 IGN.
samque ferventis Rodani navigationem temperavit: qui amnis praeci- 2
pitatus Alpius primo per Helvetios ruit, occurrentium aquarum agmina 3
secum trahens, auctoque magno ipso quod invadit freto turbulentior, 4
nisi quod fretum ventis excitatur, Rodanus saevit et cum serenum 5
est: atque ideo inter tres Europae maximos fluvios et hunc computant. 6
- 2, 5-4 Aquae quoque Sextiae illic obclaruerunt, quondam hiberna consulis, 7
postea excultae moenibus: quarum calor olim acrior exhalatus per 8
tempora evaporavit nec iam par est famae prioris. 9
- Si Graecias cogitemus, praestat respicere litus Tarentinum: unde 10
a promunturio, quod Acran Iapygiam vocant, Achaïam destinantibus 11
citissima navigatio est. 12
- 3, 1 Flectendus hinc stilus est: terrarum vocant aliae, et longum est, 13 SOL.
ut moratim insularum omnium oras legamus, quascumque promunturia 14
Italica prospectant: quamvis sparsae recessibus amoenissimis et quodam 15
2 naturae quasi spectaculo expositae non erant omittendae: sed quantum 16
residendum est, si dilatis quae praecipua sunt per quandam desidiam, 17
|| aut Pandateriam aut Prochytham dicamus, aut ferri Ilvam feracem, 18 PL.3,82.8

RCNH LMG(B) SAP

v. 6 inter . . . computant *adhibuit Isidorus* 13, 21, 30; *item* 13 flectendus
h. st. est *idem* 14, 4, 1.

1 c. (*vel gaius*)] c. gaius A maurius M 3 albius M, alpidus G, alpi-
bus S per om. H eluetios RLG, elueticos P 4 octuque L, aucto-
que A ipso om. A freto R, frento S, fretu L ruit] fruit (?) C¹,
fuit C² freto M 5 saevit] s. alpius L 6 ideo] adeo I (RCHN¹S)
inter om. H^a maximus fluvius M computantur M 7 sextiae illic ob-
claruerunt] I (RCHNS), sextiae illic claruerunt A, sextiliae eo loci claruerunt
(clauerunt G) LMGP quo * dam R, quodam M hiberno L¹ consule RC,
consules NS 8 exculta] exculta I (RCNHS.A) quarum] aquarum C,
om. H color H 9 tempora] I (RCNHS.A), temporem II (GB, teporem LP,
tempor M) euaporavit] I (RCNHA, euaravit S), uaporavit II (LGPB)
pars M priori L²P, priore A 10 grecas M, grecis L, grecos GB caren-
tium G 11 a om. I (RCNHS) agran CH, aran A iapygiam] I
(CNA, iapigiam RS, iampygiam P, iampigiam H), iapygian II (L, iapigian MG)
achaea RCIS, achamia cursum A 12 navigatios G 13 flectendus] lec-
tandus H^a, lectendus H^b est] est quo A aliae] alia I (CNHSA, aliam R)
14 quoscumque R 15 quamuis] quam S recersibus M quodam]
quod R 16 expectaculo M exposito H 17 resistendum G si om. II
(LMG) quandam] quam H desidiam om. S 18 pandateria I (RC, pan-
dataeria NS, pandataeri H, pandeteria A), pandatoriam II (LMGP) aut]
ut C prochytham] G, prochytham LMP, procytham RCNS, prochitam H,
procheta A ilbam C, iluan S, liuan N, liuan RH, liuan A ceracem R

- PL. 1 aut Caprariam quam Graeci Aegilon dicunt, aut Planasiam de facie
 PL. 3, 85 2 supinati sic vocatam, vel Columbariam avium hoc nominis matrem, ||
 PL. 3, 82 3 vel Ithacesiam Ulixis speculam, || vel Aenariam, Inarimen Homero nomi-
 IGN. 4 natam, aliasque laetas non secus. || inter quas Corsicam plurimi in
 5 dicendo latius circumvecti plenissima narrandi absolverunt diligentia,
 6 nihilque omissum quod retractanti non sit supervacuum: ut exordium 3, 3
 PL. 3, 80 7 incolis Ligures dederint, ut oppida extracta sint, || ut colonias ibi
 8 deduxerint Marius et Sulla, ut ipsam Ligustici sinus aequor aduat.
 9 sed haec facessant.
 PL. 37, 152 10 || Verum ager Corsicanus, quod in eo agro unicum est, solus edit 4
 11 quem catochiten vocant lapidem fatu dignissimum. maior est ceteris
 12 qui ad ornatum destinantur nec tam gemma quam cautes. idem in-
 13 positas manus detinet, ita se iunctis corporibus adnectens ut cum
 14 ipso haereant quibus tangitur; *sic ei inest velut de glutino lentiore
 IGN. 15 nescio quid par atque gummi. || accipimus Democritum Abderiten 5

RCNH LMG(B) SAP; Anon. Leid. (p. 29) 10 uerum . . . 15 gummi

v. 6 ut exordium incolis Ligures dederint *repetit Isidorus 14, 6, 41 adsumptis alienis; cf. Sallustius hist. fr. 2, 8 Dietsch v. 8 Ligustici sinus aequor: similiter Isidorus 14, 6, 42 v. 11 quem catochiten v. l.: inde Isidorus 14, 6, 42 et Priscianus v. 472 v. 13 ita se—15 gummi expressit Priscianus v. 473: corporibus lapis hic ceu glutine tactus adhaeret.*

1 capriam *H* aegilon] *S*, egilon *NH*, egypton *CA*, egilōn *R*, ΠΙΛΑΟΝ *LA*, ΠΙΛΑΟΝ *G*, ΑΙΓΥΛΟΝ *L²P* 2 supinati] *HG*, supinatis *LM*, suppinatis *NS*, supinitatis *RCAP* post supinitatis *ins.* uel ulixi (-xis *A*) erroribus *AP* contra *Plinium* uocatur *M* columbariam *A* hoc n. matrem (marem *M*), hoc (hac *C*) n. m. huius (eius *H*) *I* (*RCNHS*), huius u. matrem *A* 3 ithacesiam] *RCNSP*, ithacesiam *H*, itacesiam *A*, ithacesian *LMG* ulixis (ulexis *M*) speculam (-la *G*) ul. ut proditur sp. *P*, quae ulixis proditur specula *A* aenariam] enaream *II* (*LMGP*), lenariam *I* (*RCNHS*), enariam *P²* inharimen *RCNHS* homoro *S* 4 non sec. laetas *A* 4. 5 indicem do *RNS*, indicendi *H* plenissima *G* 6 extractanti *L¹P*, retractandi *MG*, retractari *A* 7 incolae *A* dederunt *M^aA* extracta] *I* (*RCNHS*), ibi extracta *III* (*AP*), structa *II* (*LMG*) colonia *R* 8 deduxerunt *S*, dederunt *A* maricius *P¹* sylla *M* ipsam l. sinus (sinum *R^a*, sinu *R^b*) aeq. aduat (adlauat *H*) ipsa l. s. aequore alluatur *N²A* 9 facessant] deficient *P²* 10 cursicanus *N*, corsinus *S* quod . . . unicum (unicus *RC*, uicinicus *G*) est (et *RCNS*) fortasse *delendum* dedit que *R* 11 catochiten] *I* (*RC²HS*, catochien *N*, cathochiten *A*), ΚΑΤΟΧΕΙΤΕΝ *II* (*LMGP*) lapidem] lapide *R*, ante quem *A* statu [*H*] 12 ad ornatum] adomatum *S*, adommatum (?) *N* tam] tan *S* quem *P* caute fidem *S*, lapis idem *P²* 13 detinent *G* nectens [*H^a*] 14 tangitur] iungitur *Anon. Leid.* sic *N²MP*, si *L¹*, sed *reliqui* ei] dei *M* uelut] *MP¹*, uellus uelut (ut [*H*]) *reliqui* glutino *RS*, gluti *C^a* lentiori *P²* 15 nescia *H^a* qui *P¹* par atque cummi (gummi *S²P*)

ostentatione scrupuli huius frequenter usum ad probandam occultam naturae potentiam in certaminibus quae contra magos habuit. 1 IGn.
 4, 1 Sardinia quoque, || quam apud Timaeum Sandaliotin legimus, 2 PL. 3, 85
 Ichnusam apud Crispum, || in quo mari sita sit, quos incolarum auctores 3 auct.
 habeat, satis celebre est. nihil ergo attinet dicere [ut] Sardus Hercule, 4 IGn.
 Norax Mercurio procreati cum alter a Libya, alter ab usque Tartesso 5
 Hispaniae in hosce fines permeavissent, a Sardo terrae, a Norace Norae 6
 2 oppido nomen datum, mox Aristaeum regnando his proximum in urbe 7
 Caralis, quam condiderat ipse coniuncto populo utriusque sanguinis, 8
 seiuges usque ad se gentes ad unum morem coniugasse, imperium ex 9
 insolentia nihil aspernatas. 10
 11

Sed ut haec et Iolaum, qui ad id locorum agros ibi insedit, 12
 praeterea et Hienses et Locrenses transeamus, Sardinia est quidem 13
 3 absque serpentibus. sed quod aliis locis serpens, hoc solifuga Sardis 14
 agris, animal *perexiguum aranci forma, solifuga dicta quod diem 15

*RCNH LMG(B) SAP; Anon. Leid. (p. 28) 3 sardinia . . . 8 datum et ibidem
 a 13 sardinia*

v. 4 Ichnusam ex Plinio Solinove Isidorus 14, 6, 39. Pro Crispo Plinius
 citat Myrsilum; videtur autem Solinus non tam errasse quam ad Plinium ad-
 notatum reperisse haec item referri a Sallustio, quem constat similia narrasse
 in historiis (2, 2 Dietsch) 5 ut Sardus — 8 nomen datum compilavit Isidorus
 14, 6, 39 13 Sardinia — p. 47, 2 pestem facit compilavit Isidorus 12, 3, 4.
 14, 6, 40.

*I (RCNSP¹ Leid., pariat gummi [H], parat gummi A), parene (LMG, parae-
 que P²) gummi (cummi M) II (LMGP²)*

1 obstentatione L¹, ostensione C, nostemptatione R scrupulij scripuli
 LMGS¹P¹ 3 CANΔΑΛΙΩΤΙΝ II (LMP, CANAAAΙΩΤΙΝ G), sandalioten I
 (RCN*HSA), Sandaliotin Plin. (Ricc.) 4 ΙΧΝΟΥCΑΜ II (G, ΙΧΝΟΥCΑΜ LM,
 ΙΧΝΟΙCΑΜ P, ichninam A) cum Plinio: Ichnusam, ichnus I (RCN*HS) cum
 Isidoro: a navigantibus Graecorum ἰχθυος appellata erispum G, eripum M^a
 mari sita (scita G)] maris his ita M inquolarum M 5 est] dictum A
 ut habent libri, om. Leid. recte sardus] sarda [H] 6 mecorio M cum
 om. A tarteso I (RCN[H]S), tertesso Leid., tarcesso G, tartesu A 7 hispa-
 riae S promeavissent A 8 tristeum S 9 condiderat om. S
 iuncto] II (LMGP), conducto I (RCNHSA) utriusque I (RCNA) 10 more S
 11 aspernatas MS, aspernata A 12 ut haec et iolaum (iolaum M)], ut
 (et ins. C) haec est iolaum (iolaum H) creat (crea R) I (RCNHS), ubi hoc
 vocabulum videtur accessisse ex verbis p. 14, 10: Iphicles iolaum creat ad
 marginem adnotatis, ut haec et stilaum cretensem A qui ad] quia R
 locarum M 13 praeterea] praeteream LG, om. R ilienses] itilienses M,
 hiolenses H non recte probante Salmasio, vide Plinium 3, 85 cum adn.
 Silligii transeam G sardinia ē est P 14 sed] II (LMGAP), et
 I (RCN[?] *HS) serpentes [H] hoc] hoc est R 15 perexiguum] per-

- IGN. 1 fugiat. in metallis argentariis plurima est, nam solum illud argenti
 2 dives est: occultim reptat et per imprudentiam supersedentibus pestem
 3 facit. huic incommodo accedit et herba Sardonia, quae in defluviis 4, 4
 4 fontaneis provenit iusto largius. ea si edulio fuerit nescientibus,
 5 nervos contrahit, diducit rictu ora, ut qui mortem oppetunt intereant
 6 facie ridentium.
 7 Contra quidquid aquarum est varie commodis servit. stagna 5
 8 pisculentissima. hibernae pluviae in aestivam penuriam reservantur,
 9 nam homo Sardus opem plurimam de imbrido caelo habet: hoc
 10 collectaneum depascitur, ut sufficiat usui ubi defecerint scaturrigines.
 11 fontes calidi et salubres aliquot locis effervescunt, qui medelas afferunt 6
 12 aut solidant ossa fracta aut abolent a solifugis insertum venenum aut
 13 etiam ocularias dissipant aegritudines. sed qui oculis medentur, et 7
 14 coarguendis valent furibus: nam quisquis sacramento raptum negat,
 15 lumina aquis adtrectat: ubi periurium non est, cernit clarius, si per-
 16 fidia abnuit, detegitur facinus caecitate et captus oculis admissum fatetur.
 17 Si respiciamus ad ordinem temporum vel locorum, post Sardiniam 5, 1
 18 res vocant Siculae. primo quod utraque insula in Romanum arbi-

RCNH LMG(B) SAP; Anon. Leid. (l. c.) ad 16 fatetur

v. 3 herba Sardonia — 6 ridentium: *similia Isidorus 14, 6, 40 nec tamen ex Solino; cf. Sallust. hist. fr. 2, 2 Dietsch v. 11 fontes — 16 fatetur compilarunt Isidorus 13, 13, 10. 14, 6, 40 et Priscianus v. 467—469.*

exiguam quam (quae N^2P) libri: perquam exiguam *voluit glossator* aranei] araneae *A*, araneis *P*, araneae *Isidorus* die *A*

1 fugiat] fugat M^a , *om. A* argenteis *C* nam s. i. argenti (argento *LMG*) dives est *om. R* 2 occultum *AP* exreptat *II (LMG)* 3 accepit *S* serdonia *C*, sardinia [*H*] defluviis] fluviis R^a 4 largior *A*
 5 diducit (deducit *RCN*HGS*) rictu ora] r. o. diducit *A* appetunt *RA*
 intereant facie ridentium] nelut f. ridentium (ridentum f. *A*) intercaut *SA*, intereant f. r. nelut ridentium facie intereant *utraque lectione coniuncta P*
 7 amarum *R* est *om. RS* commodis servit] accommodatur *A*
 stagna *NS* 8 piculentissima [*H*] penuriam] pluviam [*H*] 9 sardis [*H*]
 10 collectaneo *RS*, collectaneum *P* depascitur $N[H]S^1A$, departitur *Leid.*, depascitur S^2 usui] usu sui *M* post scat. *ins.* id est euullientes C^a , *ins.* quae ad uictum usurpari solent *AP* 11 fontes] fontes sane *AP*
 aliquot] aliquibus *R*, *inc. C^1* 12 aut sol.] ut sol. [*H*], adsol. *S* post fracta *ins.* aut molliunt *P* abolant C^1 , obolent *S* 13 sed qui (quia *S*) o. m. et coarguendis (coarguentes *NS*) u. furibus *om. G* 15 lum. aq. attractat (attractat *N*) ubi] aquas attractat *A* periurium] plurimum $N[?]S$ 16 degitur *M* captis *M* fatetur] teuebris f. *AP* 17 si] sic *M* temporum] et temporum (tempore G^1) *LG* 18 res] re *R* sicalae *S* promo *G*, primum *P* romanum (romianum *G*) arbitratum] *II (LMGP)*, romanam potestatem *I (RCNHSA et pro gl. P)*

1 tratum redacta isdem temporibus facta provincia est, cum eodem anno 1 IGN.
 2 Sardiniam M. Valerius, alteram C. Flaminius praetori sortiti sint. adde 2
 3 quod freto Siculo excipitur nomen Sardi maris. 3
 5, 2 || Ergo Sicilia, quod cum primis adsignandum est, diffusis pro- 4 PL. 3, 87
 5 ninentibus triquetra specie figuratur. Pachynus aspectus in Pello- 5
 6 ponnesum et meridianam plagam dirigit, Pelorias adversa vespero 6
 7 Italian videt, Lilybaeum in Africam extenditur. || inter quae Pelorias 7 IGN.
 8 praestat laudata unico soli temperamento, quod neque unido in lutum 8
 9 maefiat neque fatiscat in pulverem siccitate. ea ubi introrsum recedit 9
 10 et in latitudinem panditur, tres lacus optinet, quorum unus quod 10
 11 piscium copiosus est, non equidem ad miraculum duxerim. sed quod 11
 12 ei proximans condensus arbustis inter virgultorum opaca feras nutriat 12
 13 et admissis venantibus per terrenos tramites, quibus pedestres accessus 13
 4 excipit, duplicem piscandi venandique praebet voluptatem, numeratur 14
 15 inter eximia. tertium ara sacrum adprobat, quae in medio sita brevia 15
 16 dividit a profundis. qua ad eam pergitur, aqua crurum tenuis per- 16
 17 venit: quod ultra est, nec explorari licet nec attingi et si fiat, qui 17
 18 id sit ausus malo plectitur quantamque sui partem ingurgitaverit, 18
 19 tantam perditum vadit. ferunt quendam in haec alta quam longissimam 19
 20 poterat iecisse lineam, eam ut recuperaret dum merso brachio nisum 20
 21 adiuvat, cadaver manum factam. 21

RCNH LMG(B) SAP; Anon. Leid. (p. 21) a 4 ergo.

1 hisdem LGS, eisdem C 2 alteram om. G gneus flamminius A
 sint] sunt II (LMGP) 3 freto] e freto H nomen] cui nomeu A
 naris A 5 triquetra in specie RC, triquetran speciae S, triquetra *specie
 N, trique trapetiae [H], triquadra specie A pachinus RCN pelopon-
 nensum RCN, peloponnensum S, peloponnensum AP, peloponnensem *H, pelo-
 pennensum LMG 6 meridianum A derigit N adverso *H
 uerpero G 7 libeum [H] africa I (RCNS *H), affricum A 8 praestet M
 laud. unico s. temp.] II, laud. egregio (om. R) s. temp. I (RCN *HS), temperie
 solo praedicata A neque um.] hum. [H] 9 maefiat] diluatur A ubi ea I
 (RCN *HS) introrsus A 11 ad] a N dixerim [H] 12 ei] et (N?) *HS
 condensum arbustum R 13 admissus [H^a] uenatibus I (RCN *HA) pedestris
 RC 14 publicem M uenandique] uenandique M, uenandi R praebet om. S^a
 num. i. ex.] inter memorabilia numeratur AP² 16 eam] eum A aqua] I
 (RCN *HAP, aquam S), ex qua II (LMG) cruru [H] 17 qui id] L² MGA,
 quid RCNSL¹, si quis [H], si Leid. 18 sit ausus] I (RCN *HSA), ausus sit II
 (LMGP) malo om. P¹ quantaque [H] parte N[H]S ingurgitauerit] I
 (RCN *HSAP²), gurgiti intimauerit II (LMGP¹) 19 tanta R, tantum [H]
 in perditum uadit I (RCN *HSA), perditum it II (LG, id perditum M, it perdi-
 tum P) quandam R longissimam] I (RCNSAP² Leid., longissima [H]),
 longissime II (LMGP¹) 20 poterat (om. L¹) iecisse (legisse M)] iecerat S
 eam om. S reciperet L¹MP, aeriperet G dum merso] RCLGA, dum
 mersio M, demerso NS[H], dimerso Leid. 21 manu factum R

- PL. 3, 88 1 || Peloritana ora habitatur colonia Tauromenia, quam prisici Naxum 5, 5
 PL. 3, 87 2 vocabant, oppido Messana Regio Italiae opposita. || quod Regium a
 IGN. 3 dehiscendi argumento *Πύλον* Graeci dicitabant. || Pachyno multa 6
 4 thynnorum inest copia ac propterea semper captura larga. Lilybitano 7
 5 Lilybaeum oppidum decus est Sibyllae sepulcro. Sicaniae diu ante
 6 Troiana bella Sicanus rex nomen dedit, advectus cum amplissima
 7 Iberorum manu: post Siculus Neptuni filius. in hanc plurimi Corin- 8
 8 thiorum Argivorum Iliensium Doriensium Cretensium confluxerunt: inter
 9 quos et Daedalus fabricae artis magister. principem urbium Syra-
 PL. 2, 153 10 cusas habet, || in qua etiam cum hiberno conduntur serena, nullo
 PL. 3, 89 11 non die sol est. || adde quod Arethusa fons in hac urbe est.
 IGN.; cf. MEL. 12 || Eminet montibus Aetna et Eryce. Vulcano Aetna sacer est, 9
 2, 7, 17 13 Eryx Veneri. in Aetnae vertice hiatus duo sunt, crateres nominati,
 14 per quos eructatus erumpit vapor, praemisso prius fremitu, qui per
 15 aestuantes cavernarum latebras longo mugitu intra terrae viscera divol-
 16 vitur, nec ante se flammaram globi attollunt quam interni strepitus
 cf. PL. 2, 17 antecedant. [mirum hoc est: nec illud minus quod in illa ferventis 10
 236

RCNH LMG(B) SAP; Anon Leid. (l. c.; om. 2 Messana — 3 dicitabant et 9 principem — 11 est)

v. 5 Sicaniae — 7 Neptuni filius *compilarunt Capella* 6, 646 et *Isidorus* 14, 6, 32 v. 9 principem u S. h. *expressit Isidorus* 14, 6, 33 v. 13 in Aetnae — 17 antecedant *excerpsit Dicuil* 8, 9.

1 habitatur (-tor *M*) om. *S* tauromoenia *MP* 2 oppidum *MA*
 regio italiae] *I (RCN*HSA)*, it. reg. *II (LMGP)* opposita] oppositum est *A*
 regium] regio *NS* a dehiscendi] *II (LP)*, a deiscendi *G*, adhiscendi (*NS*, ad-
 scendi *RCA*, abhiscendi *H*) 3 ΠΗΓΙΟΝ *II (LMG)*, ΠΗΓΙΟΝ *P*, regium *I*
 (*RCNHSA*) graeci om. *C* dicitabant *L*¹ pachyno multa thynnorum inest copia]
 pachinum (pachoenum *P*) thinnis et omnibus mari nantibus pisculentissimum *AP*²,
 unde Pachyno m. t. i. copia echinis et o. m. u. p. *Salm.* 4 ac] et *S*
 praeterea *A* semper om. *II (LMGP)* lilybatano [*H*] 5 lilybeum *RCAP*², lilybeum
H, lilybeum *Leid.*, lybeum *P*¹, lilybeum *NS*, lilybaeo *L*, lilybeo *M*, lilybeo *G*
 6 roiana *N*, troia *M* nomen rex *I (RCN*HS)* 7 post] pos *G* siculum nep-
 tum *M* 8 arguorum *M* iltensium *R*, ileusium *GS* doriensium om. *R*
 9 dedalius *P* fabricae] *II (LMGAP)*, fabr(a)e *I (RCN*HS)*; cf. arte fabrica
Paulus diac. 33, 7, 19 principem] matrem *P*², mater *A* 10 hiberna *A*
 conduntur] uentilatur *AP*² 12 emine *M* aetna et eryce (eyyice [*H*])]
 etneterice *R*, et erice (om. aetna) *C* 13 crux *RCN*, et erit [*H*] aetnae
 vertice] etua uero *Dic.* crateres *G*, crateses *Dic.*, crateras *P*² 14 erupit
N[H] napore *N(?)S* 15 aestuantis *N[H]SP*, aestuentes *Dic. (Dr.)* murgitu
Dic. (Dr.) diuoluitur] *I (RCN*HSA Dic.)*, diu uoluitur *II (LMGP)* 16 nec
 ante se] meccantes se *Dic. (Par. Dr.)* 17 mirum . . . p. 50, 4 dissoluitur om. *I*
 (*RCN*HS*); *variam lectionem vide in app.*

- naturae pervicacia mixtas ignibus nives praefert, et licet vastis exundet 1 IGN.
 5, 11 incendiis, apicis canitie perpetua brumalem detinet faciem. ita invicta 2
 in utroque violentia nec calor frigore mitigatur nec frigus calore 3
 12 dissolvitur.] laudant alios montes duos Nebroden et Neptunium. e 4
 Neptunio specula est in pelagus Tuscum et Adriaticum. Nebroden 5
 dammae et hinnulei gregatim pervagantur: inde Nebrodes. 6
 13 Quidquid Sicilia gignit sive soli sive hominis ingenio, proximum 7 PL. 21, 31
 est his quae optima iudicantur, || nisi quod fetus terrae Centuripino 8
 croco vincitur. || hic primum inventa comoedia: hic et cavillatio mimica 9 IGN.
 in scaena stetit: hinc domo Archimedes qui iuxta siderum disciplinam 10
 14 machinarius commentor fuit: hinc Lais illa quae eligere patriam maluit 11
 quam fateri. || gentem Cycloporum testantur vasti specus: Laestrygonum 12 PL. 3, 89
 sedes adhuc sic vocantur. || Ceres inde magistra sationis fructuariae. 13 IGN.
 hic ibidem campus Hennensis in floribus semper et omni vernus die: 14
 15 quem propter est demersum foramen, qua Ditem patrem ad raptus 15
 Liberae exeuntem fama est lucem hausum. inter Catinam et Syra- 16
 cusas certamen est de inlustrium fratrum memoria, quorum nomina 17

RCNH LMG(B) SAP; Anon. Leid. (l. c.; om. 4 laudant — 6 nebrodes et 8 nisi — 9 uincit et 10 hinc — 12 fateri et Laestrygonum — 13 vocantur)

v. 1 mixtas — 4 dissolvitur *expressit Priscianus v. 492—494* v. 9 hic p. i. e. comoedia *compilavit Isidorus 14, 6, 33.*

4 laudant alios m. duos (duo *RNS*) nebroden (nebrodem *NHS*, nebroden *L*) et neptunium] sunt et alii montes duo nebrodes et neptunius *A*, sunt duo montes *P*² e] et *HG* 5 *post adr. ins. nebrodi dammarum copia nomen dedit AP*² nebrodae *H* 6 dammae et] danmeaet *R* inulei *NLMGS*¹*P*, hinulei *S*², thinulei *H*, hyuuli *C*, inuli *R*, hinnuli *A* 7 solis *RCN*^{*}*IIS* ingenium *P* 8 qui *M* iudicator *C* fetus (fretu *L*¹, festus *I*) terrae centuripino croco uincitur (*LMGP*, uincit *RCNHSA*) fetus terrae Centuripinae Corycio uincitur *Salmasius*: prima nobilitas Cilicio et ibi in Coryco monte, dein Lyciae monte Olympo, mox Centuripino Siciliae *Plinius* 9 hinc primum *A* comediam [*H*] hic] *RCN*^{*}*HSL*¹*M*, hinc *L*²*GAP* mimica] mica *L*¹ 10 in scaena stetit hinc] ** stetit hinc scena *L*, *om. G* 11 macbenarius *RCN*, mechanarius *H* commentor] *II* (*LMGP*), commentator *I* (*RCNHSA*); *cf.* 9, 17 quae] qui *NS*, quam *A* patriam] terram *II* 12 cycloporum] coclitum *N*²*P*² testantur (testatur *S*) uasti] u. t. *A* 13 sic] si *M* magistra sationis (stationis *S*, rationis *L*¹) magis transactionis *R* fructuariae *S* 14 itidem ^{*}*H* hennensis] ethnensis *C* et omni uernus die] *HA*, et omni (omnis *RC*) uernus (uer *R*) dies *RCNS*, et in omni (et in o. *om. M*^a) uernus die *LMGP* 15 propter] iuxta *P*² dimersum *R* qua] quia *R* ditem] ditatem *M* ad (*om. N*) raptus] arraptus [*II*], araptus ad *M*, ad raptus *P* 16 liberie *R*, liberi ^{*}*H*, liberet *SA*, liber ^{*} *N* exuentem *S* luce hausum *CH*, luce haustum *Leid.* catinos [*II*]

IGN. 1 sibi diversae partes adoptant: si Catinenses audiamus, Anapius fuit
2 et Amphinomus: si quod malunt Syracusae, Einantiam putabimus et
3 Critonem: Catinensis tamen regio causam dedit facto. in quam se
4 cum Aetnae incendia protulissent, iuvenes duo sublato parente
5 evexerunt inter flammam inlaesi ignibus. horum memoriam ita poste-
6 ritas munerata est, ut sepulcri locus nominaretur campus piorum.

PL. 2, 225 7 || De Arethusa et Alpheo verum est hactenus, quod conveniunt 5, 16

IGN. 8 fons et amnis. || fluminum miracula abunde varia sunt. Dianam qui
9 ad Camerinam fluit si habitus in pudice hauserit, non coibunt in corpus
10 unum latex vineus et latex aquae. apud Segestanos Helbesus in medio 17
11 flumine subita exaestuatione fervescit. Acidem, quamvis dimissum
12 Aetna nullus frigore antevertit. Himeraeum caelestes mutant plagae:
13 amarus denique est, dum in aquilonem fluit, dulcis ubi ad meridiem
14 flectitur.

PL. 31, 85 15 || Quanta in aquis, tanta novitas in salinis. salem Agrigentinum 18

PL. 31, 86 17 crepitat veluti torreatur. || purpureum Aetna mittit, in Pachyno trans-

IGN. cf. PL. 18 lucidus invenitur. || cetera salinarum metalla, quae sunt aut Agrigento 19

31, 77 19 aut Centuripis proximantia, funguntur cautium ministerio: nam illinc

RCNH LMG(B) SAP; Anon. Leid. (l. c.)

v. 8 Dianam — 10 aquae expressit Priscianus v. 489—491 v. 15 salem
— 17 torreatur compilarunt Augustinus de civ. dei 21, 5, 1; Priscianus v. 495—
498; Isidorus 14, 6, 34 v. 17 purpureum — 18 invenitur compilavit Isi-
dorus 16, 2, 5.

† sibi om. [H] diversa [H]: fortasse diuerse catinienses II (MG,
catin * enses L) anapius LMGP 2 amphinomus RC, amphinomus A, am-
phynomus N mantiam AP putabimus RC¹NMS 3 critonem LG
catinenses LMGS, catinienses (sic) R, catinienses N tamen] tam tamen [H]
4 incendia aethnae (aetherne R) I (RCN*HSA) duos R sulatos N
parentibus R 5 euexerunt S¹ memoria RA ita om. G potestas S
6 campos M 7 darethusa L alfio A 8 amni M fluminum (-na G) m. a. u. sunt]
fl. ab. u. m. (om. sunt) A, fl. uaria m. ab. uaria sunt P diana M 9 in-
pudice] II (LMGP) cum Prisciano: manibus non castis, pudic(a)e I (RCN*HSA)
10 latex uin.] le * uin. A segestans R, segetanos S, segestones [H]
helbesus] II (LMGAP), helbessus I (RCN*HS) 11 feruescit] I (RCN*HS),
feruet II (LMGAP) hacidem RCNS 12 himeraeum RCNSA, hymereum *H,
hemereum LGP, himeereum M permutant L² 15 agrigentium M^a
16 soluitur A aquae om. A 17 pupureum A aethna libri boni cum
Isidoro, henna I²P Sa^m. male: Centuripis purpureus Plin. 31, 86 18 agri-
gento] II (LMG²P, agrigenta G¹), agrigentino I (RCN*HSA) 19 centuripis]
II (A, centuripiis LMG P), centuripino I (RCN*HS) fulguntur [H] cautio
AS, cautici A ministerio] uice P² illic I (RCN*HS)

excluduntur signa ad facies hominum vel deorum. Thermitanis locis 1 *cf.* PL. 16,
 insula est harundinum ferax: hae accommodatissimae sunt in omnem 2 168
 sonum tiliarum, seu praecentorias facias, quarum locus est ad pulvi- 3
 naria praecinendi, sive vascas quae foraminum numeris praecentorias 4
 antecedunt, seu puellatorias quibus a sono elariore vocamen datur, 5
 sive gingrinas quae breviores licet subtilioribus tamen modis insonant, 6
 aut milvinas quae in accentus exeunt acutissimos, aut Lydias quas et 7
 turarias dicunt, vel Corinthias vel Aegyptias aliasve a musicis per di- 8
 versas officiorum et nominum species separatas. 9

- 5, 20 In Halesina regione fons alias quietus et tranquillus cum siletur, 10
 si insonent tibiae, exultabundus ad cantus elevatur, et quasi miretur 11
 21 vocis dulcedinem, ultra margines intumescit. Gelonium stagnum taetro 12 *IGN.*
 odore abigit proximantes. ibi et fontes duc, alter de quo si sterilis 13
 sumperit fecundatur: alter quem si fecunda hauserit vertitur in 14
 22 sterilitatem. stagnum Petrensiu[m] serpentibus noxium est, homini 15
 salutare. || in lacu Agrigentino oleum supernatat: hoc pingue haeret 16 *PL. 35, 179*
 harundinum comis de assiduo volutabro, e quarum capillamentis legitur 17
 unguentum medicum contra armentarios morbos. 18

RCNH LMG(B) SAP; Anon. Leid. (l. c.; om. 15 stagnum — 18 morbos)
v. 10 in Halesina — 12 intumescit expressit Priscianus v. 499—501
v. 12 Gelonium — 13 proximantes compilavit Isidorus 13, 13, 8 v. 13 ibi
et — 15 sterilitatem compilavit Isidorus 13, 13, 5.

1 excluduntur] *MB*, excuduntur *LGP*, excudunt *A*, excidunt *I (RCN*HS)*
 thermitanis] testantis *L¹*, meretanis *A* 2 est] sunt *H^a* hae] *I (RC*H,*
 e *NS)*, quae *II (LMGP¹A)* accommodatissima * *N*, accommodissime *S*, maxime
 accommodatae (accommodae *A*) *AP²* omnium [*H*] 3 quorum *A* ad] a *A*
 puluanaria *S*, puluaniana *N*, pluvinaria *P¹* 4 praecidendi *A* numeris]
 numneris *R*, numerum [*H*] praecentorias *I (C, praecentoria R)* et *II*
 (*LMGAP¹*), perpulcras *P²*, *om. N*HS* 5 anteuertunt *AP²* siue [*H*]*A*
 puellarias [*H*] uocamen] nome] [*H*] 6 gingrias *A* 8 torarias *M*
 uel] et *R* aegyptias] eptias *H*, haeptias *Leid.* muscis *II^a* per . . .
 9 sep.] per diuersa officia et nomina sep. *A* 10 halesina] *AP*, alesina *RCN*HS*,
 alisina *LMG* 11 si insonent] dum sonuntur [*H*], insonent (*om. si*) *Leid.*, et si
 insonent (* * * insonent *C¹*) *C²* exultandus *A* ad cantum **H*, a cantu *A*
 12 dulc. uocis *A* ntra *P* gelonium (celonium *AP*, geleonium [*H*]) *st.*
om. R retro *A* 13 abigit] adige *M* proximantis *N* ibi et
 (et *om. AP¹*) fontes duo *om. II (LMG)*: in Sicilia fontes sunt duo *Isidorus*
 alter de quo] alterum *II (LMGAP)* 14 fecundatur] *I (RCN*HS)*, fecunda
 fiet *II (LMGAP)*: unus sterilem fecundat *Isidorus* alter qnem] alterum *II*
 (*LMGAP*) uertit *M* 15 petrensiu[m]] *II (AP, petresium LMG)*, pr(a)eten-
 sium *I (RCNHS)* hominis *M* 16 lacu] *RCLMGAP*, loco *NHS* hoc]
 ob *RC* 17 e quarum] (a)equorum *I (RCNHS)*

- 1GN. 1 || Nec longe inde collis Vulcanius, in quo qui divinae rei operantur 5, 23
 2 ligna vitea super aras struunt nec ignis apponitur in hanc congeriem:
 3 cum prosicias intulerint, si adest deus, si sacrum probetur, sarmenta
 4 licet viridia sponte concipiunt et nullo inflagrante halitu ab ipso
 5 numine fit accendium. ibi epulantes adludit flamma, quae flexuosis 24
 6 excessibus vagabunda quem contigerit non adurit nec aliud est quam
 7 imago nuntia perfecti rite voti. idem ager Agrigentinus eructat limosas
 8 scaturrigines et ut venae fontium sufficiunt ravis subministrandis, ita
 9 in hac Siciliae parte solo nunquam deficiente aeterna reiectione
 10 terram terra evomit.
- PL. 37, 139 11 || Achaten lapidem Sicilia primum dedit in Achatae fluminis ripis 25
 12 repertum, non vilem, cum ibi tantum inveniretur, quippe interscri-
 13 bentes eum venae naturalibus sic notant formis, ut cum optimus est
 PL. 37, 5 14 varias praeferat rerum imagines. || unde anulus Pyrrhi regis, qui ad-
 15 versus Romanos bella gessit, non ignobilis famae fuit, cuius gemma
 16 achates erat, in quo novem Musae cum insignibus suis singulae et
 17 Apollo tenens citharam videbantur, non impressis figuris sed ingentis.
- PL. 37, 139. 18 || nunc diversis locis paret. dat Creta quem curalliachaten vocant 26
 19 curallio similem, sed inlitum guttis auro micantibus et scorpionum

RCNH LMG(B) SAP; Anon. Leid. (l. c.)

v. 11 achaten — 12 repertum *compilavit Isidorus* 14, 6, 34. cf. 16, 11, 1
 v. 12 achaten — 14 imagines *expressit Priscianus* v. 502—504.

1 vulcanius RS¹, vulcanus C^u qui] quid N[II]S, aliquid Leid., quid-
 quid R, inc. C¹ operatur *H 2 liguea A, lycna [H] vitaea L¹, vittea A,
 vetera S 3 prosicias del. L² intulerint] I (RCHSA), intulerunt II
 (LMGP)N, tulerunt Leid. probetur] I (RCNS Leid.), probatur II (LMGP)[H],
 approbatur A sacramenta (vel sarmenta margo) S 4 licet viridia] uirentia
 lucent A halitu ab ipso] II (LMGP), halitato I (S, alitato N*H, alitato A,
 alitu R, halitu C², inc. C¹) 5 nomine MG fic G ubi *H epulantis
 N*HS, epulantis RC fluxuosis H*G, flectuosis A 6 quem] quae A
 contigerit R 7 nuntio P uoti idem] uocati id est G ager] aer LG
 8 scaturrigines M sufficiunt] C²A corrigentes, sufficiunt reliqui ita] ita
 ut [H] 9 sicilia S 10 terram] terrarum P¹ uomit *H 11 achatem RC,
 achatem [H], achatem P (deficit N charta lacera) pr. ded. sic. [H] 12 non
 vilem] nouilem M 13 uente M notant] notam [H]S, nota ** N, notat G
 optimus G 15 romauiis [H] gessit bella S fama G 16 agathes S,
 agithes N erat] fuit A¹ cum signibus RC¹ 17 tenes G c(b)ytharum NS,
 cithara M uidebatur II (LMGP) ingentis [II]S (deficit N) 18 pares R
 quam [H] curalliachaten (-tem R)] RA, curalliachaten (-tem C) CP, cura illi
 achaten M, curalii achaten LG, curalliagathem S, curalii ac(h)aten *H, curalii
 a * * * N 19 curallio *HGSP sed] sed et I (RC*HS, deficit N)

- ictibus resistentem. dat India reddentem nunc nemorum nunc animalium facies, quem vidisse oculis favet quique intra os receptus 1 PL.
 2
 5, 27 sedat sitim. sunt et qui usi redolent myrrhae odorem: haemachates 3
 sanguineis maculis inrubescent: || sed qui maxime probantur vitream 4 PL. 37, 141
 habent perspicuitatem, ut Cyprius: || nam qui sunt facie cerea abundantes 5 PL. 37, 139
 trivialiter negleguntur. || omnis ambitus huius insulae clauditur 6 IGN.
 stadiorum tribus milibus. 7
 6, 1 || In freto Siculo Hephaestiae insulae viginti quinque milibus passuum 8 PL. 3, 92
 ab Italia absunt. Itali Vulcanias vocant, || nam et ipsa natura 9 IGN.
 soli ignea: per occulta commercia aut mutuantur Aetnae incendia aut 10
 subministrant. || hic dicta sedes deo ignium. numero septem sunt. 11 PL. 3, 92, 93
 2 Liparae nomen rex dedit Liparus, qui eam ante Aeolum rexit. alteram 12
 Hieran vocaverunt: ea praecipue Vulcano sacra est et plurimum colle 13
 3 eminentissimo nocte ardet. Strongyle tertia, Aeoli domus, vergitur 14
 ad exortus solis || minime angulosa, || quae flammis liquidioribus differt 15 IGN.
 a ceteris. haec causa efficit, quod ex eius fumo potissimum incolae 16 PL. 3, 93
 persentiscunt quinam flatus in triduo pertendant: quo factum, ut 17
 Aeolus rex ventorum crederetur. ceteras Didymen Eriphusam Phoeni- 18
 cusam Euonymon quoniam similes sunt dictas habemus. 19

RCNH LMG(B) SAP; Anon. Leid. (l. c. ad 7 milibus et p. 27 ab 8 in ad 18 crederetur)

v. 6 omnis — 7 milibus *compilavit Isidorus* 14, 6, 34 v. 9 Itali Vulcanias — 19 dictas habemus *inter alia compilavit Isidorus* 14, 6, 36, 37.

1 resistentem *om. R* indiam *R* 2 receptu *R*, repertos *M* 3 siti *R*
 iusti *M* hemachataes *MG*, ac(h)ates *RC*HLAP*, agathes *NS* 4 rube-
 scit [*H*] probatur *M* 5 cerea facie *A* 6 neglegantur *RC'S* omnis
 ambitus (o. a. *bis R^a*, o. habitus *N*) . . . clauditur *om. L¹* 7 tribus] *sic (non*
quinque) etiam libri boni Isidori 8 siciliae *CN*HS*, siciliam *R* efestiae *vel*
effestiae libri quinque] que *N* 9 habit lia adsunt *G* uolcanias *RNS*
 ipse *A* 10 solis *CNS* mutuatur *G* aetnae] acterna *R* 11 subministrat *G*
 igneum *M* septem sunt] sunt uii sunt *M*, sunt septem *LGP* liperae *N*
 dedit rex *A* 12 ante aeolum eam **H* 13 hieran] *II (LMGP)*, hieram *I*
*(RCN*HSA)* sacra] *RCNMSA*, sacrata *LGP*H* colle] sacro colle *P²*
 14 eminentissimo (-me *M*) nocte ardet] eminens ardet noctibus *AP²* uergit *A*
 15 solis exortum *A*, ortus solis [*H*] 16 a *om. M* 17 praesentiscunt *A*
 18 aeolus *M* cederetur *C^a* cetera *M* sidima *H* eriphusam] *P*, eripusam
RCNSA *ct sic index M*: eryfusa, eripusa *H*, eriphisam *LG*, acriplisam *M*:
 Eriphusa *Plinius (Leid.)*, Erepusa *Capella* 6, 643 (*Bamb. Reich.*) pheni-
 cusam *LMGP*, phinicusam *RCS*, phynicusam *NA* *ct sic index M*: phynicusa,
 faenicusa *II* 19 euonymou] *P*, euonimon *LMG*, enonymon *RCNHS*, eno-
 nimen *A* simili *M* habe *M*

- PL. 4, 1 1 || Tertius Europae sinus incipit a Cerauniis montibus, desinit in 7, 1
 PL. 4, 2 2 Hellespontum. || in eo apud Molossos, ubi Dodonaei Iovis templum,
 3 Talarus mons est, circa radices nobilis centum fontibus, ut Theopompo
 MEL. 2, 3, 5 4 placet. || in Epiro fons est sacer, frigidus ultra omnes aquas et spectatae 2
 cf. PL. 2, 228 5 diversitatis, nam ardentem si in eo demergas facem, extinguit: si procul
 PL. 4, 6 6 ac sine igne ammoveas, suopte ingenio inflammat. || Dodone Tmaro 3
 PL. 4, 8, 7 7 celsa est. || Delphi Cephiso flumine, Castalio fonte, Parnasi iugis
 PL. 4, 6, 5 8 celebres. || Acarnania Aracyntho eminent. || hanc ab Aetolia Pindus
 9 dividit, qui Acheloum parit cum primis Graeciae amnibus praeditum
 PL. 37, 162 10 veteri claritate: nec iniuria, || cum inter calculos quibus ripae eius
 11 micant inveniatur galactites, qui scrupulus ipse ater si teratur, reddit 4
 12 sucum album ad lactis saporem. feminis nutrientibus inligatus fecundat
 13 ubera, subnexus parvulis largiusculos haustus facit salivarum. intra
 14 os receptus liquescit: cum solvitur, tamen memoriae bonum perimit.
 15 quem post Nilum Achelous dat nec alter alius.

RCNH LMG(B) SAP

v. 4 in Epiro — 6 inflammat compilarunt Augustinus 21, 5, 1 (inde Isidorus 13, 13, 10) et Priscianus v. 390—395 v. 10 cum inter — 15 dat compilarunt Priscianus v. 450—452 et adsumpto Plinio Isidorus 16, 10, 4.

1 simus *N* cerauniis *A* desinit (desiit *R^a*) in hell. (male *pro* in hell. *L*)
om. S 2 in eo] meo *L* molossos] molosos *GA*, mollossos *N*, mollosos *LS*,
 mollossus *M* dedonei *H*, dodonet *A* templum] t. est *A* 3 talarus] *AP²* cum
 Plinii libris, tabarus *II* (*LMGP¹*), tiliarus *I* (*RCH*, tiliarum *NS*) radices *M*
 nobilis (-les *RC^aNS*) centum] c. n. *H* 4 sacer fons est *I* (*RCNHS*), fons
 sacer est *A* omnis *NSP* aquas] a. est *H* et spectatae] *I* (*RCNHSAP*),
 expectatae *H* (*LMG*) 5 ardentem si in (ardentem sim *P¹*, si ardentem in *S*)
 eo demergas (*NS*, eo dimergas *RH*, eodem mergas *C*, eum demergas *MP*, eum
 dimergas *LG*) in eo si ardentem inmergas *A* faciem *H^a* 6 igui *CNMSAP*
 suopte] *C²N²HS*, suote *R*, suoapte *M*, suapte *N¹LGAP*, inc. *C¹* tmaro]
I (*HSAP*, maro *R*, inc. *C¹*, deficit *N*), utmaro *II* (*LMG*), ismaro *C²*
 7 cetiso *M* 8 celebris *H LGP*, celebret *R* acarnanic *A* ara-
 cyntho] *R*, aracintho *NHLS P¹*, arachinto *MGAP²*, arachintho *C* pindos *H*
 acaeloum *N(?)S* paret *LM* predictum *R* 10 eius] est *H*
 11 inueniuntur *N(?)S*, inueniuntur *RC* talatices *NS* scrupulus] *II* (*LMGP*),
 scopulus *I* (*RCHS¹A*, scopulos *S²*, deficit *N*) ante ipse *ins.* quibus *S* (de-
 ficit *N*) ater] candidus *A*: galactites ex uno colore lactis est Plinius, galac-
 tites lactea est Isidorus 13 largiusculos] largiores *AP²* haustus] haustis *M*,
 abustus *P* facit salivarum (saliburem *L¹*) saliarum (sabarum *R^a*) f. *I*
 (*RCNHSA*) intro *H* 14 cum] dum *A* m. b. perimit *MS*, m. b. inter
 fit *A*, memoriae interficit bonum perimit *P* 15 achelaus *LMG* nec
 a. al.] tercius nemo *A*, nec a. a. tertius nemo *P*, *om. N(?)HS*

- 7, 5 || Propter oppidum Patras Scioessa locus novem collium opacitate 1 PL. 4, 13
umbrosus et radiis solis ferme inuius nec aliam ob causam memora- 2
6 bilis. || in Laconica spiraculum est Taenaron: || est et Taenaron pro- 3 MEL. 2, 3, 9
munturium adversum Africae. in quo fanum Methymnaei Arionis, 4 IGN. cf. PL.
quem delphine eo advectum imago testis est aerea ad effigiem casus 5 9, 28
et veri operis expressa: praeterea tempus signatum: olympiade enim 6
undetricesima, qua in certamine Siculo idem Arion victor scribitur, 7
7 id ipsum gestum probatur. est et oppidum Taenaron nobili vetustate: 8 cf. PL. 4, 16
praeterea aliquot urbes, inter quas Lenetrae non obscurae iam pridem 9
8 Lacedaemoniorum foedo exitu: Amyclae silentio suo quondam pessum 10
datae: Sparta insignis cum Pollucis et Castoris templo tum etiam 11
Othryadis illustri viri titulis: Therapne unde primum cultus Dianae: 12
Pitane quam Arcesilaus stoicus inde ortus prudentiae suae merito in 13
9 lucem extulit: Anthia et Cardamyle. ubi quondam fuere Thyrae, 14
nunc locus dicitur, in quo anno septimo decimo regni Romuli inter 15
10 Laconas et Argivos memorabile fuit bellum. nam Taygeta mons et 16
flumen Eurotas notiora sunt quam ut stilo egeant. 17
11 Inachus Achaiae amnis Argolicum secat tractum, quem rex Inachus 18 cf. PL. 4, 17
a se nominavit, qui exordium Argivae nobilitati primus dedit. Epi- 19 cf. PL. 4, 18

RCNH LMG(B) SAP

v. 18 Inachus — 19 primus dedit compilavit Isidorus 13, 21, 25 cf. 14, 4, 14.

1 cioessa II (LMP, tioessa G), cloessa I (A, chloessa RCH, choessa S, deficit N) 2 inuius] I (RC²HSAP², deficit N), inuisus C¹ II (LMGP¹)
3 laconica] laconia HL taenaron] euaron G est et tenaron (L²P, the-
nonon M, t * enoron L¹, theneron G)] II, om. I (RCNHSA) 4 fanum] f. est H
mathinnei R arionis] CLGAP, arnonis M, iarionis R, arinis S, eionis H,
deficit N 5 quem] qui P delphine eo] delphineo M, delphino LGP¹
aerea] aere M, aera G, inc. L¹, om. L²P 6 et] ut G ueri operis] fidem
rerum P² expressa] et post casus et suo loco H, excusa P², expressa aere
II (LMGP) signum R 7 qua in] quam in N, quam H certamine]
cermine N, termine S 8 probator G, probat S tenarion H nobilis
LP praeterea (propterea M) . . . 11 datae om. (in fine paginae) R²
aliquot] aliquas II (LMG) lenestrae SA, leutrae H, leuthe P¹, inc. N
11 cast. et poll. H templo] et t. P 12 othryadis] NA, othriadiis RCHSP,
othriyades LM, othriiades G therapue] II (LMGP) cum Plinio (Ric.),
t(h)eramne I (RCNSA, theranne H) cum Plinio (Leid.) 13 pithane RCNLS,
pitanae A, pithanae H, pithane G, pythanae P quam om. A arcasilaus]
archesilaus L²A, archedicitur L¹, archesilas P, archelas M stoicus] sophicus
MP², uel sophicus stoicus G suae om. A 14 luem RC¹ antia RCNLMGSP,
ancia HA cardamyle] N, cardamylae M, cardamil(a)e plerique thyre
RLMGAP, thyrae N, thire CH, tyre S 15 dicitur in quo om. M 16 bellum
fuit LMG nam] iam Salmasius taugeta LG, taugenta M 19 argiuiae H
nobilitatis A epipitauro A

- 1GN. 1 dauro decus est Aesculapii sacellum, cui incubantes aegritudinum
 f. PL. 4, 20 2 remedia capessunt de montis somniorum. Pallanteum Arcadiae quod 7, 11
 3 Palatio nostro per Euandrum Arcada appellationem dederit, sat est
 f. PL. 4, 21 4 admonere. in qua montes Cyllene et Lycaeus, Maenalus etiam diis
 5 alumnis inclaruerunt: inter quos nec Erymanthus in obscuro est.
 6 inter flumina Erymanthus Erymantho monte demissus et Ladon ille
 7 Herculis *pugna, hic *Pane clara sunt.
 f. PL. 2, 231 8 Varro perhibet fontem in Arcadia esse cuius interimat haustus. 12
 PL. 10, 87 9 || in eadem parte de avibus hoc solum est non indignum relatu, quod
 GN. f. PL. 10 10 cum aliis locis merula furva sit, circa Cyllenem candidissima est. || nec 13
 37, 146 11 lapidem spreverimus quem Arcadia mittit: asbesto nomen est, ferri
 12 colore, qui accensus semel extingui nequitur.
 L. 4, 18, 19 13 || In Megarensium sinum Isthmos exit, ludis quinquennialibus 14
 14 et delubro Neptuni inclitus: quos ludos eapropter institutos ferunt,
 15 quod sinibus quinque Peloponnesi orae alluuntur, a septentrione Ionio,
 16 ab occidente Siculo, a brumali *oriente Aegaeo, a solstitiali oriente
 1GN. 17 Myrtoo, a meridie Cretico. || hoc spectaculum per Cypselum tyrannum
 18 intermissum Corinthii olympiade quadragesima nona sollemnitati pris-

RCNH LMG(B) SAP

- v. 6 Erymanthus E. m. d. compilavit Isidorus 13, 21, 25. 14, 4, 15
 v. 10 cum aliis — est compilarunt Priscianus v. 415 et Isidorus 12, 7, 69. 14,
 4, 15 v. 11 ashesto — 12 nequitur compilarunt Augustinus de civ. dei 21,
 5, 1; Priscianus v. 416—418; Isidorus 14, 4, 15. 16, 4, 4.

1 est om. R^a 2 de om. AP pallanteum] p. oppidum H arcide R
 quo LP 3 arc(h)adam CHA 4 quam RNS, quo P lyceus LP, liceus
 MGA, lycheos RCNS, hyceos H dii N 5 alumnus R(?)CNS
 nec] net A, om. R^a erymanthus . . . 6 erymanthus om. N erimanthus
 GA, herimanthus H, orymanthus M, e * rymanthus L 6 iuter flumina] flumen
 RCHA erimanthus RCA, herimanthus H, e * rymanthus L, eurimanibus G,
 eurymanthus M erimantho RCGA, herimanto H, e * rimantho L, eurymantho M
 dimissus RCNHMSA et] est et LP ladon] I (LMGAP), lanod I (RCNHS)
 7 pugnae hic plane libri plerique, pugnae spauiae M; em. Sabmasius clarae A
 8 arcadiae M esse om. R^a inter(a)emat RNMS haustos NS, hantus M
 9 eadem] hac terrarum AP² est om. A 10 furua H (LMGAP), fulua I
 (RCNHS) cyllenem] I (RNS, cillenem CH), cyllenen II (L²MGAP) 11 arbesto A,
 abesto H 12 qui] hic A nequitur] I (RCNS) II (LMBP¹) cum Pris-
 ciano, nequit HL²G, non potest AP² 13 isthemos M, isthos R, sthmos G
 ludis] II (LMGAP), in ludis I (RCNHS) quinquennialibus P 14 fuerunt M
 15 peloponensi RC, peloponensi N, pelloponensi M, peloponessi A ora
 RCNA alluuntur] aluuntur S, * * * uuuntur C¹, abluuntur H, * * luuntur N,
 clauduntur RC² ab] et ab LMG 16 a br. oriente (occidente libri, om. A¹)
 aegaeo om. R solstitiale L¹, solestitali M 17 myrtoo] myrto M, myrtho S,
 mirteo HA cretico H hoc] ho N cypselum C 18 coriuthi L
 sollemnitati (-te M) pr] pr. soll. S

- 7, 15 tinae reddiderunt. ceterum Peloponneson a Pelope regnatam nomen 1
indicio est. || ea ut platani folium recessibus et prominentiis figurata 2 MEL. 2, 8, 9
divortium facit inter Ionium et Aegaeum mare, quattuor non amplius 3
milibus disspescens utrumque litus excursu tenui, quem Isthmon dicunt 4
ob angustias. 5
- 16 || Hinc Hellas incipit, quam proprie veram habent Graeciam. 6 PL. 4, 23
quae nunc Attice, Acte prius dicta: ibi Athenae. cui urbi saxa 7
Scironia propinqua sunt, porrecta sex milibus passuum, || ob honorem 8 1GN.
17 ultoris Thesei et memoriam nobilis poenae sic nominata. ex istis 9
rupibus Ino se cum Palaemone filio in profunda praecipitem iaculata 10
18 auxit maris numina. || nec Atticos montes partitum tacebimus. est 11 PL. 4, 24
Icarius, est et *Brilessus, est Lycabettus et Aegialus: sed *Hymetto 12
|| meritissime ac iure tribuitur principatus, quod adprime florulentus 13 1GN.
eximio mellis sapore et externos omnes et suos vincit. || Callirohen 14 PL. 4, 24
stupet fontem, nec ideo Cruneson fontem alterum nullae rei nume- 15

RCNH LMG(B) SAP

v. 2 ea — 3 mare *adhibuit Isidorus* 14, 4, 11. 15, v. 6 proprie veram — 7 Athenae *idem* 14, 4, 10.

1 ceterum] c. a H peloponneson] P, peloponeson C, pelopo * nenson L, peloponenson RH, pelleponnenson NS, peloponessenon A, pennonson G, pelopon-nenson M, a om. M pelope] HGA, pelopi RCNLSP, pelorpi M regnatum H 2 ind. est nomen RC rec. et prominentiis (vel -tis)] I (RCNHS), rec. et prominentibus II (LMGP), per recessus et prominentias (-tia A) AP 4 milibus om. R disspescens] HLG P, ditaspescens R, disper * * ns C¹, discisciscens N, descisciscens A, discens S, dispergens C² excursu M quam P isthmon] II (P, isthmon A, isthemon LM, histemon G), stemon I (RCNS, stemon H): Megarensium tractus Isthmon attingit: de illo cognomen est, quia quattuor milium spatio Aegaeum mare ab Ionio submovens angusto tramite Helladi Peloponneson adnectit Mela 5 ob om. L¹ 6 ellas RC, bella A uerum H^a habent] esse uolunt AP grecam N 7 qui S attica A acta R ibi] abi R 8 schironia LMP, scironia G ob honores R, ab honorem M 9 thesi R, thesi S memoria G nominatam C 10 ino] iuno A¹ palomone M praecipite M 11 mari nomina M partitum] S², par * itim S¹, pa * r * tim (videtur fuisse patritim) N¹, partim RC²N²HA, partem H¹, in partem II (LMGP) 12 est et briesus II (MA, est et briesius L, est et brigesus P), est ebriesus I (RCNHS), est et ebriesus G est] est et MA, est e GP lycabettus] RN²S, lyc * bettus N¹, licabettus C, lycabettus L, licabettus G, licabectus A, licatbectus H, lycabetius P aegyalus N, egrialus AP hymetio LMGA, ymetio RCN, himetio P, imetio H, ymedio S 13 ac iure om. M tribuitur] adtribuitur II (LMGP) quod] quia A 14 melli A et om. G omnis NS¹P et] ex M callirohen A, calliyoen H, calliphen G 15 stupet L¹, stupen P nec ideo cruneson (croneson LMGP, crunescon CHA, crunesscon RN Enneacrunos Plinius) fontem om. S munerat P, annumerat A¹

- PL. 4, 21
auctus 1 rant. || Atheniensibus iudicii locus Arios pagos. Marathon campus
PL. 4, 62 2 factus memorabilis opinione proelii eruentissimi. || multae quidem in- 7, 20
auctus 3 sulae obiacent Atticae continenti, sed suburbanae ferme sunt Salamis
4 Sunium Ceos Coos, quae, ut Varro testis est, suptilioris vestis amienla
5 arte lanificae scientiae prima in ornatum feminarum dedit.
PL. 4, 25. IGN. 6 || Boeotia Thebis enitet. || Thebas condidit Amphion, non quod 21
7 lyra saxa duxerit, neque enim par est ita gestum videri, sed quod
8 adfatus suavitate homines rupium incolas et incultis moribus rudes ad
PL. 4, 25 9 obsequii civilis pellexerit disciplinam. || urbs ista numinibus apud se 22
10 ortis gloriatur, ut perhibent qui sacris carminibus Herculem et Liberum
11 celebrant. apud Thebas Helicon lucus est, Cithaeron saltus, amnis
12 Ismenus, fontes Arethusa Oedipodia Psamathe Dirce, sed ante alios
IGN. 13 Aganippe et Hippucrene: || quos Cadmus litterarum primus repertor 23
14 quoniam equestri exploratione deprehendisset, dum rimatur quatenam
15 insideret loca, incensa est licentia poetarum, ut utrumque pariter
16 disseminaretur, et quod aperti forent alitis equi ungula, et quod poti
PL. 4, 26 17 inspirationem facerent litterariam. || Euboea insula laterum obiectu 24
auctus

RCNH LMG(B) SAP

v. 1 Marathon — 2 eruentissimi compilavit Isidorus 14, 4, 10 v. 4 Coos
— 5 dedit compilavit Isidorus 14, 6, 18.

1 arios pagos] RCNHLMP, ariospagus S, ariopagus GA marthon H,
mathon G 2 op. pr. eruentissimi (eruent-R)] ducibus et proeliis nobilissimis
P² multae] et m. A 3 continentis I (RCNS, continentes A) suburbanae] II
(LMGAP), suburb(a)e I (RCNHS) 4 unium S eecos R, om. N² coos]
LMP cum Isidoro, toos G, choos CNHSA, ochos R 5 lanificae scientia M,
lanifica scientia A: arte lanificii Isidorus ornatu H 6 boetia RCA et sic
passim deinceps, boeota H themis R condit NHS 7 saxa om. A
muserit C¹, unxerit R, munxerit C² pars M ita id ita A, om. H
8 rudes om. A 9 perrexerit RCNS, perrexerint C², prouocauerit P² 10 et
om. H 11 apud thebas] L²AP, apud thebas isdem (hisdem RCM) thebis I
(RCNHS) et II (M et ut videtur L¹), isdem thebis G elicon RCN lucus]
RC¹AP, locus NHLMGs, lacus C² est] est in A chiteron M 12 fons R
psamate H, psamatae P, psarmathe II (LMG) 13 hippu (hipu S) crene]
RCNS, hippocrene C²LMGP, yppocrenae H, yppocrena A catmus RCS,
cathmus H 14 equestri] etquestri M, ex eq. LP deprehendisset] primus
repperit AP² dum rimatur (miratur RCH) q. ius. loca] dum inquit quatenam
adisset (adisset P) loca post repertor AP 15 insederet M utrumque
pariter (pariter om. II)] p. u. AP 16 deseminaretur LMGP, uulgarent AP
et quod aperti forent (sic scripsi, aperta foret II [LMGP], reperti forent I
[RCNHS]) alitis (alites R) equi (etqui M) . . . litterariam (litteraliam C)] scilicet
quod eorum alter alitis equi ungula sollicitatus foret alter potatus (potus P)
facundia animas irrigaret AP² 17 insula] in sua S lacterum P

- efficit Aulidis portum, saeculis traditum Graiae coniurationis memoria. 1
- 25 || Boeoti iidem sunt qui Leleges fuerunt: per quos defluens Cephisos 2 PL. 4, 27
- 26 annis se in maria condit. in hac continentia Opportius sinus, Larisa 3
- oppidum, Delphi, || Ramne quoque, in qua Amphiarai fanum et Phi- 4 MEL. 2, 3, 6
- diacae signum Dianae. 5
- 27 || Varro opinatur duo in Boeotia esse flumina, natura licet separi, 6 IGN. c. PL. 2,
- miraculo tamen non discrepante: quorum alterum si ovillum pecus 7 230 et SOL. 33, 1
- debibat, pullum fieri coloris quod induerit, alterius haustu quaecum- 8
- 28 que vellerum fusca sint in candidum verti. addit videri ibi puteum 9
- pestilentem, cuius liquor mors est. || perdices sane cum ubique 10 PL. 10, 78
- liberae sint ut aves universae, in Boeotia non sunt nec cum volant 11
- sui iuris, sed in ipso aëre quas transire non audeant metas habent: 12
- inde ultra notatos iam terminos numquam exeunt nec in Atticum 13
- 29 solum transmeant. || hoc Boeotis proprium: nam quae communia 14 SOL.
- sunt omnibus, generatim persequemur. || concinnantur a perdicibus 15 PL. 10, 100
- nidi munitione sollerti: spineis enim fruticibus receptus suos vestiunt, 16
- ut animalia quae infestant arceantur asperis surculorum. ovis stra- 17
- gulum pulvis est atque clanculo revertuntur, ne indicium loci con- 18
- 30 versatio frequens faciat. plerumque feminae transvehunt partus, ut 19
- mares fallant, qui eos saepissime adfligunt impatientius adulantes. 20

RCNH LMG(B) SA (deficiunt folio exciso 20 qui eos — 63, 2 res est) F
(adhibitus ubi deficit A omissis minoribus) P

v. 6 duo in Boeotia — 9 verti compilavit Priscianus v. 428—431; Isidorus
 13, 13, 5 pendet potius ex Plinio 31, 13.

1 pertum *M^a* saeculis traditum] *III (AP)*, qui saeculis traditum *I (RCNHS)*,
 qui (*om. M*) saeculis traditur *II (LMG)* graiae] grae *S*, gratiae *NH*
 2 boeotii (*vel boeoti vel boeti*)] *debit esse Locri leleges] A²HL²P ex Plinio*
puto, leges I (RCN¹SA) et II (L¹MG) ferunt *A* cephisos] *LMP*, cefisos
RCNHS, scéfisos *A*, cephisus *G* 3 se in m. condit (condidit *C^o*)] *I (RCHSA)*,
 in m. conditur *II (LMGP)* larisa] *II (LMGP)*, larissa *I (RCNHS A)* 4 ram-
 nae *MG*, ramnae *H*, amne *A* amphiarai *S*, amphirai *H* fidae] *II* 6 oppi-
 nator *M* duo] quo *P* separi] separari *R*, separata *A* 8 ebibat *H*
 pullum] paulum *H^a*, pallum *H^b* 9 fusca] fuscas *M*, furua *A* addit] addidit
 etiam *AP* put. ibi *G* 10 cuius liquor mors est] *I (RCNHS)*, c. l. m. e.
 haurientibus *II (LMGP)*, cuius liquorem qui hauserit bibit mortem *A* 12 in
om. NS 13 natatos *R*, notatus *N* terminos *om. G* 15 persequenter *A*
 16 munione *I (RCNS)* sollerti] praevalida *A* fruticibus] *I (R, ubi superscr.*
surculis, C^bSH, fruticibus N, fruticibus surculis C^o), fruticibus (fructibus *G*)
 ac surculis *II (LMGP)*, asserculis *III (AN²)* receptos *H^aM* 17 sarcu-
 lorum *NS* straculum *G*, strangulum *H* 18 atque] *RCNSMA*, atque *L*,
 ad quae *HGP* clangulo *RG*, calculo *M* indicium] indicibus *A* loci] *I*
(RCNHSAP), locis *II (LMG)* 19 traueunt *R^a (?)* 20 pallant *M* eas *G*
 saepsime *L*

- PL. 1 dimicantur circa conubium victosque credunt feminarum vice venerem
 PL. 10, 102 2 sustinere: || ipsas libido sic agitat, ut si ventus a masculis flaverit
 PL. 10, 103 3 fiant praegnantes odore. || tunc si quis hominum ubi incubant pro- 7, 31
 4 pinquavit, egressae matres venientibus sese sponte offerunt et simu-
 5 lata debilitate vel pedum vel alarum, quasi statim capi possint, gressus
 6 fingunt tardiores. hoc mendacio inlicitant obvios et eludunt, quoad
 7 propecti longius a nidis avocentur. nec in pullis studium segnius ad 32
 8 cavendum: cum visos se persentiscunt, resupinati glebularum pedibus
 9 attollunt, quarum obtentu tam callide proteguntur, ut lateant deprehensi.
 PL. 4, 28 10 || Thessalia eadem est et Haemonia, quam Homerus Argos *Pelas- 8, 1
auctus 11 gicon nominat: ubi genitus est Hellen, a quo rege Hellenes nomi-
 PL. 4, 29 12 nati. || huius a tergo Pieria ad Macedoniam protenditur, quae devicta
 PL. 4, 28, 29 13 sub Macedonum venit iugum. multa ibi oppida, multa flumina. || de 2
 PL. 4, 30 14 oppidis egregia sunt Phthia, Larisa Thessalia et Thebae, || de amni-
 15 bus Peneus, qui praeter Ossam Olympumque decurrens collibus dextra
 16 laevaue molliter curvis nemorosis convallibus Thessalica facit Tempe,
 IGN. 17 || undisque apertior Macedoniam ac Magnesiam interluens in Ther-
 18 maem sinum decedit.
 PL. 4, 29 *auct.* 19 || Thessaliae sunt Pharsalici campi, in quibus civilium bellorum 3
 IGN.; *cf.* PL. 20 detonaverunt procellae. || ac ne in montes notos eamus, Pindum et
 4, 30

RCNH LMG(E) SFP

v. 11 Hellen — nominati *compilavit* Isidorus 14, 4, 10 v. 12 huius —
 13 flumina *compilavit* idem 14, 4, 12 v. 19 in quibus — 20 procellae *male*
expressit Isidorus 14, 4, 11.

1 dimicantur] *R solus*, dimicatur *plerique*, dimicatus *G uen. sust.]*
 coitibus subiacere *N²F* 2 agitant *G flaverit] fuerit H^a 3 incubat N,*
 incubat *S propinquavit] RG, propinquabit reliqui: si ad nidum is coepit*
 accedere *Plinius 4 venientibus om. C¹ 5 ararum M 6 figunt H*
 ardiores *R inlicitant] I (R, ubi superscr. sollicitant, CN¹HS), sollicitant II*
 (*LMGF¹*) *N² et pro gl. R alludunt H quodad M 7 profecti NSF*
 longinus *P¹ pupillis M stadium P segnium G, regnium M 8 re-*
 pusinati *R 9 quorum H optentum R deprehensij etiam d. FP*
 10 thesalia *RMG, thesali NS eadem] idem H est et] et et H^a, et*
H^b pelasgicon nominat (-nant M)] N¹M cum Plinio: pelasgicon argos,
 pelasgicon conuominat *S, pelasgi (pelagi H) cognominat (-nant N²F) reliqui*
 11 a] e *N 12 reges NH²SF pyeria R, pieriam M madoniam R^a,*
 macedonia *M protenditur G 13 fl. m. opp. MG 14 oppidi M phthia]*
 phthia *H, phthia RCN, phia S, thia LMGP larissa C^bH thessalia]*
CN¹HLMS, thesalia RG, thessala P amnis H 15 paenens L, penius RCNSF
 propter *H ossa R colle N²FP 16 mollitur N curuo N²FP thesa-*
 lica *GS tempere H 17 interlucens H hermeum P 18 decedit] conditur*
 (-tus *F) N²FP² 19 thesaliae MGS, thessalia P parsalici LM, persalici G*
 20 detonaverunt] detenerunt *M^a, decurrerunt F pintus R*

- Othryn agitent qui Lapitharum originem persequuntur, Ossam quos 1 16N.
 8, 4 Centaurorum stabulis immorari iuvat. Pelium antem nuptiale con- 2
 vivium Thetidis atque Pelei in tantum notitiae optulit, ut taceri de 3
 5 eo magis mirum sit. nam Olympum ab Homero non per audaciam 4
 celebratum docent, quae in eo visitantur. primum excellenti vertice 5
 6 tantus attollitur, ut summa eius caelum accolae vocent. ara est in 6 *cf. MEL. 2, 2,*
 cacumine Iovi dicata, cuius altaribus si qua de extis inferuntur, nec 7 *10 et SOL.*
 diffiantur ventosis spiritibus nec pluviis diluantur, sed volvente anno 8 *11, 33*
 cuiusmodi relicta fuerint, eiusmodi reperiuntur: et omnibus tem- 9
 pestatibus a corruptelis aurarum vindicatur quidquid ibi semel est 10
 deo consecratum. 11
- 7 In regione Magnesia Mothona oppidum est, quod cum obsideret 12
 Philippus Macedonis Magni pater, damnatus est oculo iactu sagittae, 13
 quam iecerat Aster oppidanus inscriptam suo nomine, loco vulneris, 14
 nomine quem petebat. populum istum callere arte sagittaria credere 15
 possumus vel de Philocteta, quoniam || Meliboea in hoc pede compu- 16 *PL. 4, 32*
 tatur. sed ne transeamus praesidium poetarum. fons Libethrius et 17
 ipse Magnesia est. 18

RCNH LMG(B) SFP

v. 4 Olympum — 11 consecratum *excerpsit Dicuil* 9, 1, *expressit Isidorus*
 14, 4, 13 *cf. 14, 8, 9* v. 17 praesidium poetarum fons Libethrius *male con-*
iuncta compilavit Capella 6, 654, *in reliquis hoc loco secutus Plinium.*

1 othryn] *N*, othriu] *CHS*, athrynus] *R*, othim] *II* (*G*, othyn] *M*, othin] * *L*,
 othin] *P*) agiten] *C*, celebrent] (-brant] *P*²) *N*²*FP*² laphitarum] *G* persequuntur
HF, persecuntur] *I* 2 stabuli] *G*, fabulis] *F* memorari] *C* pelium] peliona] *F*,
 pelogium] (*superscr.* pelium uel pelion) *P* 3 theditis] *M* atque] qatque] *H*^a
 4 sit] sunt] *P* nam olympum — 11 consecratum] *hoc loco I* (*RCNH et Dicuil*,
qui ad hunc locum citat Solinum 'de Thessalia narrantem') *et II* (*L*¹*MG*);
post 9,9 extr. specie litorali collocant III (*SA*) *coque transponenda esse indicat*
*L*² *'fidem vetusti codicis anteponeus' eodemque loco habet P, ubi tamen prima*
duo verba nam olympum etiam hoc loco post magis mirum sit exhibentur
 5 nisitantur] *reliqui et Dicuil*, uisuntur] *H* 6 attollitur] extollitur] *F*¹
Dicuil 7 cacumine] *c. eius Dic.* ion] sacrum ionis] *F* alteribus] *N* de
 extis] dextris] *F* inferantur] *H* nec] non] *Dicuil* 8 diffammantur] *H*
 pluuiis dil.] humoribus pluuiis diruuntur] *MF* uolente] *P*¹ 9 fuerunt] *L*¹
 huiusmodi] *L*¹, eiusmodis] *N* 10 a] *RCNSP*, ac] *HLMG Dic.* 11 deo] de eo
NS Dic. (Par. Dr.) post consecratum ins. litterae in cinere scriptae usque ad
(ad usque P) alteram anni cerimoniam permanent FP 12 magnesia] *RCNS*
 macedoni] *NS* magni] alexandri] *m. C*² oculum] *N*²*FP* iactu] ictu
HS iaceret] *M* inscribitam] *S* uulneribus] *M* arte] *om. M*
 sagittaria] sagittarum] *N*² possumus] *C*^a philocteta] *P* 16 in hoc pede
 comp.] istic habetur] *FN*², in hoc pede computatur melibia (melibya] *P*²) istic
 habetur] *P* libetrius] *H*, libethirius] *RCN*, libetyrius] *S*

PL. 4, 40. 1 || Qui Edonii olim populi quaeque Mygdonia erat terra aut Pierium 9, 1
 38. 33 2 solum vel Emathium, nunc omne uniformi vocabulo Macedonica res
 3 est, et partitiones quae specialiter antea seingabantur, Macedonum
 4 nomini contributae factae sunt corpus unum.
 5 || Igitur Macedoniam praecingit Thracius limes: meridiana Thes- 2
 6 saliae Epirotae tenent: a vesperei plaga Dardani sunt et Illyrii: qua
 7 septemtrione tunditur Paeonia ac Pelagonia protegitur a Triballis. mon-
 PL. 4, 38 8 tanis excessibus aquilonio frigori obiecta. || inter ipsam et Thraciam 3
 PL. 4, 35 9 Strymon annis facit terminum, qui ab Haemi iugis inrigat. || verum
 PL. 4, 37 10 ut sileam aut Rhodopen Mygdonum montem || aut Athon classibus
 11 Persicis navigatum continentique abscissum mille quingentorum pas-
 12 sum longitudine, || simul de auri venis et argenti, quae optimae in
 13 agris Macedonum et plurimae eruuntur, Orestidem dicam. populi sunt 4
 14 qui ut Orestae dicerentur inde coeptum. Mycenis profugus matricida
 15 cum abscessus longius destinasset, natum sibi in Emathia parvulum
 16 de Hermiona, quam in omnes casus sociam adsciverat, hic mandaverat
 17 occidendum. adolevit puer in spiritum regii sanguinis, nomen patris 5
 18 sui referens, occupatoque quidquid est quod procedit in Macedonicum
 19 sinum et Adriaticum salum, terram cui imperitaverat Orestidem dixit.
 20 admonet Phlegra, ubi antequam oppidum fieret rumor est militiam 6

RCNH LMG(B) SF (ad 3 res est) A (redit 3 ab et partitiones) P

v. 1 qui Edonii — 64, 13 reliquit epitomavit Capella 6, 655 v. 12 de
 auri v. et a. q. o. excerptis Isidorus 14, 4, 13.

1 qui] ui P populo M erat om. I (RCNHS) perium H
 2 emanthium L uniforme R macedonica G 3 partiones I (RC,
 partitionis NS) 4 nomine R un. corp. H 5 meridianam G
 thessaliae (thessal. LMG) epirotae] II (LMGA)C², thessali(a)epirot(a)e I (RC¹NHS),
 thessali et epirotae P: (Macedonia) a meridie (vel a meridiana) Epirotis habi-
 tatur Capella 6 illirici C² qua] quae I (RCN[?])HA tenditur H
 7 poeonia LGP, poenia H pelagonia] paffagonia N²HAP cum Capella tri-
 uallis RC montonis RN 8 frigore G 9 ab haemi] habemi P irrigatur C
 ut] uti H 10 rodopen A mygdonum] RCNS, migdonum H, mycdonum M,
 micdonum LGP, mictoni A: Mycdonium montem Capella 11 continentiaque P²
 abscissum RCNLS, abosum G 12 longitudinem G uenis auri H opimae
 N²A 13 acris M 10 orestide A dicant S popupuli G 14 orestide A
 inde coeptum] inceptum H mycenis] a mycenis II (LMGP) 15 sibi in]
 sibi R^a, sibisn (?) N, sibir S 16 hermiona H emathia G omnis NP
 mandauerat] amandauerat NS, commendauerat RC 17 in spiritu MG, in spi-
 tum (pitum N^a) NS, spiritu H sanguinis] seminis sanguinis H nomen] in
 nomine R 18 que om. R est] esse M, esset LG 18. 19 sinum in mac. H
 terra R imperitauerat] imperauerat II (LMG) orestidem H, orestidem M^a
 20 admone M phegra LMG militiam] RCNSA¹, militia HLM^aP, malitia G

- mundi dimicatam cum gigantibus, ut penitus persequamur quantis 1 1GN.
 probationibus imperii indicia divinae expeditionis in hoc saeculo per- 2
 9, 7 severaverint. illic si quando (ut accidit) nimbis torrentes excitantur 3
 et aucta aquarum pondera ruptis obicibus valentius se in campos ruunt, 4
 eluvione ossa etiam nunc ferunt detegi ad instar quae sunt e corporibus 5
 humanis sed modo grandiora, quae ob enormem magnitudinem 6
 monstri exercitus iactant exitisse, idque adiuvatur argumento saxorum 7
 inmanium quibus oppugnandum impetum caelum crediderunt. 8
- 8 Pergam ad residua quae in Thessaliam et Athamaniam contendunt. 9
 sunt enim arrectiora quam usquam proceritas montana attolli valet, 10
 nec est in terris omnibus quod merito ad istas eminentias comparetur, 11
 quippe quas solas diluvialis inruptio cum universa obduceret umido 12
 9 situ, inaccessas reliquit. durant vestigia non languidae fidei quibus 13
 apparet hos locos superstites undosae tempestati fuisse: nam in late- 14
 brosis rupium cavaminibus quae fluctuum conflagis tunc adesa sunt, 15
 reduviae conchyliorum resederunt et alia multa quae adfatim mari 16
 incito expuuntur: ita ut, sint licet facie mediterranea, appareant tamen 17
 specie litorali. 18
- 10 Nunc de incolis reddam. Emathius qui primus in Emathia ocepit 19
 principatum, seu quia indago originis eius aevo disperit seu quia ita 20

RCNH LMG(B) SAP

v. 10 sunt enim arrectiora — 17 expuuntur *expressit Priscianus v. 433—438.*
 v. 19 Emathius — p. 65, 4 dixit *expressit Isidorus 14, 4, 13.*

2 dimicatam] *RC*, dimicatam] *reliqui* imperii] *II (LMG)*, imperia] *I (RCN[?]HS)*,
 ibidem] *III (A)*, ibidem imperii] *P* indicia] *G* expeditionis] *S*, expeditionibus] *M*
 perseueraverint] permanserint] *A* 3 ut] *om. II* nimbi] *I (RCNHS)* campo
II (LMG) 5 eluuiine] *G* nunc] *num P* ad instar] *om. S* e]
 et] *N* 6 grandiore] *AP* enormem] *normen H* 7 monstri] *HMG*
 iactant] *N²H^bP*, exiactant] *H^a* idque] *ique M* adiuuatus] *G* 8 oppug-
 nandum] *impetum (impeditum G)] II (LGPM)*, oppugnatum] *I (RCNHSA)*
 9 residuum] *S* thesaliam] *RMS*, thesalia] *G* athamiam] *C*, etomonia-
 miam] *A*, haemoniam] *N²*, hamouiam] *P*, emathiam] *H* contendunt] *porri-*
 guntur] *(-gantur P) AP* 10 erectiora] *A* usquam] *ipsa MGB*
 tolli] *A* 11 eminentias] *M*, eminentiis] *H^a* 12 sola] *R* diluuialis] *G* obdu-
 cere] *M*, induceret] *NS* 13 relinquit] *M* 14 locus] *NS* tempestate] *I (RCNS)*
 15 cacuminibus] *H* fructuum] *M* conflagis] *C^aNS*, conflagis] *A* adesa]
NLGAP, adh(a)esa] *CHM*, ad escam] *R*, ades] *S* 16 reduuue] *H*, reliquiae] *A*
 cochyliorum] *R*, conchyae] *M* residerunt] *A*, beserunt] *H* 17 apparent] *C^aH*,
 apparet] *L* 18 e] *specie A* post litorali] *(litoralis S) ins. locum supra*
p. 62, 4—11 SAP 19 incolis] *II (LMGAP)*, iusulis] *I (RCN[?]HS)* eman-
 thius] *G* ocepit] *NLMP*, hoccepit] *G*, cepit] *C*, accepit] *RHSA* 20 quia] *qui H*
 indago] *familia AP²* disperit] *RC¹NHLMGS* quia] *ita] qui ita M, qui*
 altn] *S*, quia] *alta A, ita] quia P, inc. N*

1GN. 1 res est, genuinus terrae habetur. post hunc in Macedonis exortum 9, 11
 2 Emathiae nomen perstitit: sed Macedo Deucalionis maternus nepos,
 3 qui solus cum domus suae familia morti publicae superfuerat, vertit
 4 vocamen Macedoniamque a se dixit. Macedonem Caranus insequitur 12
 5 dux Peloponnesiae multitudinis, qui iuxta responsum dictum deo, ubi
 PL. 4, 33 6 caprarium pecus resedissee adverterat urbem condidit quam dixit || Aegaeas,
 1GN. 7 in qua sepeliri reges mos erat: || nec alter excellentium virorum bus-
 8 tis apud Macedonas priscos dabatur locus.
 9 Succedit Carano Perdica, secunda et vicesima olympiade, primus 13
 10 in Macedonia rex nominatus. cui Alexander Amyntae filius dives habitus,
 11 nec inmerito: ita enim affluenter successus eius proficiebant, ut ante
 12 omnes Apollini Delphos, Iovi Elidem statuas aureas dono miserit.
 13 voluptati aurium indulgentissime dedit: sicut plurimos qui fidibus 14
 14 sciebant, dum vivit, in usum oblectamenti donis tenuit liberalibus, inter
 15 quos et Pindarum lyricum. ab hoc Archelaus regnum excepit, pru-
 16 dens rei bellicae, navalium etiam commentor proeliorum. hic Archelaus
 17 in tantum litterarum mire amator fuit, ut Euripidi tragico consilio-
 18 rum summam concederet: cuius suprema non contentus prosequi
 19 sumptu funeris, crinem tonsus est et maerorem quem animo conce-
 20 perat vultu publicavit. idem Pythias et Olympiacas palmas qua-
 21 drigis adeptus, Graeco potius animo quam regali gloriam illam prae
 22 se tulit.

R (17 amator . . . p. 66, 8 patrem ex parte perierunt) CNH LMG(B) SAP
 1 post hunc — 4 dixit adhibuerunt Isidorus 14, 4, 13 et schol. Lucani 1, 1
 Bernensia.

1 genuinu R, genuina A, genuinus S	macedoniis LG	exortu
R ^b (?) CN(?)H, exorti S	2 emthie R ^a	maternos RC ¹ nepus
R ^a 3 domus suae familia] domo sua A	morti (mortis M) publicae] II	
(LMGAP), mortis RCNS, morti H	superfuit A	5 peloponnesiae
NSA, peloponensia(e) RHLMG, peloponensae C	dictum] duce N ²	
deo] de eo HB, e deo A	ubi om. P ²	6 caprarium] capream N ² ,
campum A, crarium M ^a	resedissee RCNMS	adverterat S cond.
quam] q. c. R	aegeas H ^a	8 macedones P
9 perдика LGA, perδικας II	10 in macedonia om. M	hab. diu A
11 aff.		
succ. eius proficiebant (-bat C)] succ. (affluentes succ. P)	eius ampliandis opibus	
proficiebat (-bant P) AP	12 omnis NSP, omen A	apolloni M elide P
domo S	sidibus S	14 uixit N ²
ho M ^a	excipit I (RCNHS)	16 bellicae] publicae S ² etiam comm.]
c. e. H	hic] idem P	17 mire] mirator N ² erupidi AP ¹
concederet] concederet I (RCNHS)	19 subtū G, sumptus C ¹ AP	18 summa G
P	20 uultu] facie A	idem] I (RCNHS.A), idem archelaus II (LMGP),
archelaus B	et om. M	olympiacas] II (MG, olympi = cas L), oly(vel i)mpicas
I (RCNHSAP)	21 regili M	gloria illa P, goriam illa M

- 9, 17 Post Archelaum Macedonica res dissensione iactata in Amyntae 1 IGX.
 regno stetit, cui tres liberi: sed Alexander patri succedit. quo exempto, 2
 Perdicae primo data copia amplissimae potestatis indupiscundae. qui 3
 obiens hereditarium regnum fratri Philippo reliquit, quem captum 4
 oculo dextro apud Mothonam supra diximus; cuius debilitatis omen 5 *cf. SOL. S. 7*
 praecesserat: nam cum nuptias ageret, acciti tibicines carmen cyclo- 6
 18 pium quasi de colludio concinuisse traduntur. hic Philippus Magnum 7
 procreat, quamlibet Olympias Alexandri mater nobiliorem ei patrem 8
 adquirere adfectaverit, cum se coitu draconis consatam adfirmaret. 9
 ita tamen et ipse egit, ut deo genitus crederetur. peragravit orbem, 10
 19 rectoribus Aristotele et Callisthene usus, || subegit Asiam Armeniam 11 *PL. 4, 39*
 Hiberiam Albaniam Cappadociam Syrias Aegyptum: Taurum Cauca- 12
 sumque transgressus est: Bactros domuit: Medis et Persis imperavit: 13
 cepit Indiam, emensus omnia quae Liber et Hercules accesserant. 14
 20 || forma supra hominem augustiore, cervice celsa, laetis oculis [in- 15 *IGX.*
 lustribus], malis ad gratiam rubescentibus, reliquis corporis non sine 16
 maiestate quadam decoris. victor omnium vino et ira victus: sicut 17
 morbo vinolentiae apud Babylonem humiliore quam vixerat fortuna 18
 21 exemptus est. post quem qui fuerunt magis ad segetem Romanae 19
 gloriae quam ad hereditatem tanti nominis ortos invenimus. 20
 22 || Macedonia lapidem gignit quem paeanitem vocant. hunc eun- 21 *PL. 37, 180*

R (cf. p. 65) CNH LMG(B) SAP

v. 7 hic Philippus — 14 accesserant in compendium redegit Capella 6,
 655 v. 21 Macedonia — p. 67, 1 prodiga est compilarunt Priscianus v. 439 —
 441 et Isidorus 14, 4, 13.

1 tres] res *G* 2 liberi] *I (RCNHSAP)*, filii *II (LMG)* alexandri
N(?)S 4 perdiccae] *G* primum *P* amplissimae] regiae *A* indupiscundae]
NHMGBS, indupiscundae] *RC*, indupiscundae] *LP*, om. *A* 4 capto] *G*
 5 dextero] *N^a* mathonam] *N* cuiusque] *AP* debilitas] *H* 6 augeter] *G*
 acciti] accipti] *I (NS, ***ipti R, accepti CH)* carnem] *G* cyclo-
 pium] *H*, cyclopium] *A* 7 concinuisset] *NS* hic] *om. P* magnum] *m.*
 alexandrum] *RC* 9 affectauerat] *A* coitu] *LGAP*, coetu] *M*, coepto] *NS*,
 cepto] *RC*, conceptu] *H* 10 tamen et] sane] *AN²* urbem] *N* 12 hiberiam
 plerique], hiberiam] *M* syrias] *CNMS*, syriam] *reliqui* 13 batros] *R^a*, brac-
 tos] *L*, bractros] *M* et] in et] *H^a* 14 emensus] *II (LMGAP) C^v*, egressus
I (RC^t N[?]H, egr. est S) quae] qua] *LGP¹* 15 agustiore] *M*, angustiore]
RA, angustiore] *C* in (vel il) lustribus] *RCM*, et in (vel il) lustribus] *LGAP*,
 in (vel il) lustris] *NHS* 16 inrubentibus] *A* reliqui] *H* 17 decorus] *A*
 sicut] sic] *RH* 18 inulentiae] *NLS* humiliori] *I (CNHSA, humili R)*
 19 extinctus] *H* post quem] postquam] *M*, pestem] *R* qui] sui] *G*
 regentem] *M* 20 gloriae] ecclesiae] *R* ortus] *S, inc. N* inueniamus] *M*
 21 penitem] *G*, paeanitem] *M* undem] *P*

- PL. 1 dem et concipere et parere et parturientibus opitulari fama prodiga
 2 est. circa Tiresiae sepulcrum plurimus invenitur.
- PL. 4, 40 3 || Nunc in Thraciam locus pergere et ad validissimas Europae 10, 1
 SOL. 4 gentes vela obvertere. || quas qui sedulo experiri velint, non diffi-
 5 culter deprehendent Thracibus barbaris inesse contemptum vitae ex
 MEL. 2, 2, 3 6 quadam naturali sapientiae disciplina. || concordant omnes ad interi- 2
 7 tum voluntarium, dum nonnulli eorum putant obeuntium animas reverti,
 8 alii non extingui, sed beatas magis fieri. apud plurimos luctuosa sunt
 9 puerperia, denique recens natum fletu parens excipit: contraversum 3
 MEL. 2, 2, 4 10 laeta sunt funera adeo, ut exemptos gaudiis prosequantur. || uxorum
 11 numero se viri iactant et honoris loco iudicant multiplex matrimo-
 12 nium. quae feminae tenaces sunt pudicitiae, insiliunt defunctorum
 13 rogos coniugum et, quod maximum insigne ducunt castitatis, prae-
 14 cipites in flammam eunt. nupturae non parentum arbitrio transeunt 4
 15 ad maritos, sed quae prae aliis specie valent subhastari volunt et
 16 licentia taxationis admissa non moribus nubunt, sed praemiis: quas
 17 formae premit dedecus, dotibus emunt quibus coniungantur. uterque 5
 18 sexus epulantes focos ambiunt, herbarum quas habent semine ignibus
 19 superiacto, cuius nidore perculti pro laetitia habent imitari ebrietatem
 20 sensibus sauciatis.
- SOL. 21 || De ritu ista sunt, de locis et populis quae secuntur. || Stry- 6
 PL. 4, 40, 41

RCNH LMG(B) SAP

v. 5 Thracibus b. i. c. v. *expressit Capella* 6, 656 v. 21 Strymonen —
 6S, 6 nationes *in compendium redegerunt Capella* 6, 656 et *Isidorus* 14, 4, 6.

1 et parere] *I (RCNHAP, et parere S) cum Prisciano, om. II (LMG)*
 et parturientibus (pert- N) op. post est A 2 circa tiresiae (ter- M) . . . inueni-
 tur om. G 3 tunc *miniature errante P* thraciam] A, trac(h)iam HNS, thracia
 LMGP, thracie RC locus] locum R, locos C² ad om. H 4 ob om. P¹ experiri]
 expediri NS, expedire H uelit A dfficulter S, difficultet L¹ 5 depre-
 hendet S, deprahendit A ex] et ex RCNS 6 quadam] qua H, quodam M
 naturali] naturalis II (LMGP) sapientiae om. A disciplinam G
 8 luctuosa] luctui H 9 recens om. A¹ exceptit M 10 fenera N gaudio A
 uxorem M 11 se uiri] securi R iactant H honori C¹NS, boneri R iudi-
 cant] iudicatur LP, ducunt A m. m.] redundantiam coniugum AP² insiliunt
 (-luunt M) d. r. c.] def. ins. maritorum rogos A, insiliunt def, insiliunt mari-
 torum rogos coningum P 13 ducunt] habent A praecipientes R 14 arbi-
 tratu A 15 quae] qua G, om. L prae aliis] H^oLMGP, prae alias C²NMS,
 praelias C¹, prelia R, prae ceteris A, pro aliis H^o subuastari R, subarrari A
 16 amissa R non m. nubunt (nubent R) sed pr. (sed pr. om. P¹)] pr. non
 m. nub. A 17 decus RMG coniugantur MG, coniungentur R^bNSA, con-
 iungentur C, coniugetur R^a 19 superiacto H nitore R 21 ista] ita C^a
 22 populis] de p. A

- monem accolunt dextro latere Denseletae, Bessorum quoque multa 1 PL.
 nomina ad usque Mestum amnem, qui radices Pangaei circumfluit. 2
 10, 7 Hebrum Odryssarum solum fundit, qui fluvius excurrit inter Priantas 3
 Dolongos Thynos Corpilos aliosque barbaros: || tangit et Ciconas. 4 MEL. 2, 2, 8
 || deinde Haemus sex milibus passuum arduus, cuius aversa Moesi 5 PL. 4, 41
 8 Getae Sarmatae Scythae et plurimae insidunt nationes. Ponticum 6
 litus Sithonia gens obtinet, quae nato ibi Orpheo vate inter prin- 7
 cipes indicatur: || quem sive sacrorum sive cantuum secreta in Sper- 8 MEL. 2, 2, 8
 chivo promunturio agitasse tradunt. || deinde stagnum Bistonium. 9 PL. 4, 42
 9 || nec longe regio Maronia, in qua Tirida oppidum fuit equorum 10 MEL. 2, 2, 9
 Diomedis stabulum: sed cessit aevo solumque turris vestigium ad- 11 PL. 4, 42
 huc durat. 12
 10 || Inde non procul urbs Abdera, quam Diomedis soror et con- 13 MEL. 2, 2, 8
 didit et a se sic vocavit, mox Democriti domus physici ac si verum 14
 rimere, ideo nobilior. || hanc Abderam olympiade prima et tricesima 15 IGN.
 senio conlapsam Clazomenii ex Asia ad maiorem faciem restitutam 16
 obliteratis quae praecesserant uomini suo vindicaverunt. 17
 11 || Locum Doriscon inlustrem reddidit Xerxis adventus, quod ibi 18 PL. 4, 43

RCNH LMG(B) SAP

v. 6 Ponticum — 14 domus physici *breviavit Capella* 6, 656. 657.

1 dextero *RCN*, extero *H* lateri *L* denseletae] *RCM*, dens(a)elaet(a)e
LG, densalaetae *S*, dens(a)elat(a)e *HAP*, inc. *N* pessorum *H* multa nom.
 quoque *H* 2 mestum] in * * * * (inestum *Bernensis*) *H* 3 odryssarum] *L*,
 odryssarum *RGM*, odrissararum *C*, odryssararum *N*, odryssararum *S*, odrissararum
H, odysarum *P*, odrysiaerarum *A*: Odryssiae nives *Capella* priantes *HM*
 4 delongos *HP*¹ tynos *RC*¹, thinos *N*, thunos *P* corpylos aliosque
RCN, corpylopaiosque *S* et om. *R*^a ciconas] *LMP*, cyconas *RCNS*,
 cionas *H*, ciconos *G* 5 auerse *H* moesi getae] *AP* recte *puto*, moesia-
 getae *NH*^b*GS*, moesiagetae *M*, mesiaget(a)e *RC*¹, moesiagat(b)ae *H*^a*L*, messa-
 getae *C*²: Moesi Getae (moesiagetae *deteriores*) *Plinius*, terga diuersae gentes
 tenent, inter quos Getae (gente *libri*) Sarmatae Scythae *Capella*, Maesi Getae
(sic cod. Voss.), massagetae *edd.* Sarmatae Scythae *Isidorus* 6 sarmatae
 om. *A*¹ scythae om. *G* insirunt *L* rationes *RC*¹ 7 sythonia
RC uatio *I* (*RCNHS*) inter pr. indicatur (-tus *G*)] decus addidit
 (addit *P*²) nomini *AP*² 8 sperchiuo] *II* (*LMGP*¹), sperchico *AP*², sper-
 chiuo *I* (*RCHS*, pergiuo *N*): Seriphion *Mela*, in Sperthio (*uel* spartio) promuntorio
Capellae libri: debuit esse Serrium 9 tradunt] credunt *H* bistonium
RCMS 10 maronia] maronea *M* cum *Capella*, om. *L*^a tyrida *CGA*,
 tirada *H*, tira *L*^a: tyrida *libri Capellae* 11 cessit] secessit *RC*¹ 13 abdere *M*
 14 democri *R* phisica *M* rimare *R*, recipias *P*²*N*² 16 conlapsa *R*
 clazomeni *LGP*, clazomensa *M* ex] et *A* 17 uindicauerint *RCN* 18 reddit
*MG*¹*S* xerxis] *GP*², xersis *LH*, xersys *A*, xerxi *RNM*, xersi *CS* aduestus *G*

- PL. 1 recoluit militis sui numerum. Polydori tumulum ostendit *Aenus.
 PL. 4, 44 2 || in parte, quam Aroteres Scythae *tenuerunt, celebrant quondam
 3 urbem Geraniam (Cathizon vocant barbari), unde a gruibus Pygmaeos
 IGN. 4 ferunt pulsos. || manifestum sane est in septentrionalem plagam 10, 1
 5 hieme grues frequentissimas convolare. nec piguerit meminisse qua-
 PL. 10, 59. 6 tenus expeditiones suas dirigant. || sub quodam militiae eunt signo,
 60 7 et ne pergentibus ad destinata vis flatuum renitatur, harenas devo-
 8 rant sublatisque lapillulis ad moderatam gravitatem saburrantur. tunc 13
 9 contendunt in altissima, ut de excelsiori specula metentur quas petant
 10 terras. fidens meatu praedit catervas: volatus desidia castigat voce 14
 11 quae cogit agmen, ea ubi obraucata est succedit alia. Pontum trans- 14
 12 iturae angustias captant, et quidem eas (nam promptum est oculis
 13 deprehendere) quae inter Tauricam sunt et Paphlagoniam, id est
 14 inter Carambim et Criumetopon. cum contra medium alveum adven-
 IGN. 15 tasse se sciunt, scrupulorum sarcina pedes liberant. || ita nautae pro 15
 PL. 10, 60 16 diderunt compluti saepe ex illo casu imbre saxatili. || harenas non
 IGN. 17 prius remouunt quam securae sedis suae fuerint. || concors cura omnium
 18 pro fatigatis, adeo ut si qua defecerit congruant universae lassatas-
 19 que sustollant usque dum vires otio recuperentur. nec in terra cura

RCNH LMG(B) SAP

v. 1 Polydori tumulum hinc Capella 6, 657 v. 8 sablatisque — saburrantur
 excerpit Aldhelmus p. 291 Giles v. 8 tunc contendunt — 11 succedit
 alia compilavit Isidorus 12, 7, 14, 15.

1 militis *N^a* aenus] *Salmasius*; h(a)emus (haemens *M*) libri 2 partem
RP qua *R* aroteres] *I* (RCNHS) cum *Plinio*, aratores *II* (LMGAP)
 tenuerunt] *supplevi* ex *Plinio*, om. libri 3 geraniam *II* (LMGP) cathizon
NMS, cacython *A* unde *S* gruibus *M* ipigmeos *A* 4 fuerunt *M*
 manifeste *G* 5 gruens *G*, graues *LM* convolare] non volare *R* ne *G*
 piguerit *R* meminisse *C¹* 6 expeditiones] projectiones *A* 7 ne] sine *H*
 destinata uis] destinatum suus *H* renitatur] renitantur *H^a*, obsistat *A*
 8 moderatum *M* saturantur *S²* 9 contendunt] se tollunt *AP²* de om. *G*
 excelsiore *N*, excelsioris *S* spectacula *L¹* quas petant] *HP* cum *Isidoro*,
 quas petunt *LMGA*, qua spectant *RNS*, quas spectant *C* 10 meatus *P*
 11 coit *A* obraucata *R* 12 nam om. *AP* 13 tauricam *N* paphla-
 gonia *M* 14 carambim] *C^bNGS*, carabim *HM*, cararambau *R*, caramb * n *C^a*,
 carambin *LP¹*, carabiam *A*, carambiam *P²* criu (criuu *S*) metopon cum
 (cum cum *C²*, om. *S*) contra] *I* (RCNHS), criu (crium *M*) metapontum contra
II (LMG), criu (eriu *A*) metapon cum contra (citra *A*) *AP* 15 se adu. *A*
 scopulorum *C²A* 16 saxatili *M* 17 remouent *R*, euomunt *A*, remouunt *H*,
 remouent *M* 18 fatigatis *N* ut] in *G* si qua defecerit] *I* (RCNHS.A),
 si qua defecerit (defecerent *M*, deficerent *L*) *II* (LMGP) 19 sustollant *S*
 recipentur *AP*

- 0, 16 segnior. || excubias nocte dividunt ut exsomnia sit decima quaeque. 1 PL. 10, 59
vigiles ponduscula digitis amplectuntur, quae si forte exciderint som- 2 *auclus*
num coarguant. quod cavendum erit clangor indicat. || aetatem in 3 PL. 10, 80
illis prodit color: nigrescunt senectute. 4
- 17 || Veniamus ad promuntarium Ceras Chryseon Byzantio oppido 5 PL. 4, 46
nobile, antea Lygos dictum, quod a Dyrhachio abest septingentis 6
undecim milibus passuum: tantum enim patet inter Adriaticum mare 7
18 et Propontidem. || in Ceniensi regione non longe Flaviopolim coloniam 8 PL. 4, 47
Bizye oppidum, quondam area Terei regis, invisum hirundinibus et 9
deinceps alitibus illis inaccessum: || quamquam et Thebas, quod illa 10 PL. 10, 70
19 moenia saepius capta sint, negentur subire. || nam inter cetera habere 11 16N.
illas quiddam praescium inde noscitur, quod lapsura non petunt cul- 12
mina et aspernantur peritura quoquo modo tecta. minime certe a diris 13 *cf. PL. 10, 73*
avibus impetuntur nec unquam praeda sunt ut sacrae. || cibos non 14 PL. 10, 73
sumunt resistentes, sed in aëre capiunt escas et hauriunt. 15
- 20 || Alter isthmus in Thracia est similibus angustiis et pari lati- 16 PL. 4, 48
tudine arti maris. huius litora urbes utrimque secus ostentant. Pro- 17
pontidis oram insignit Pactye, Melanes sinum Cardia: quae quod in 18

RCNH LMG(B) SAP

v. 1 excubias — 4 senectute *compilavit Isidorus* 12, 7, 15 v. 5 pro-
munturium Ceras — 8 Propontidem *breviavit Capella* 6, 657 v. 7 tantum —
8 Propontidem *aut ex Plinio aut ex Solino Isidorus* 15, 1, 42 v. 11 habere
illas — 15 hauriunt *compilavit Isid.* 12, 7, 70.

1 ex omnibus *N*² 2 amplectens *M* 3 quod] quod cum *GB*, quod * * *L*
clancor indicat *R*, clangore indicant *AP*: clamor indicat *Isidorus* in *om. G*
4 senectutem *G* 5 ad] a *N* chryseon *RC*. physeon *P*² uizantium *RC*,
byzanti *A* oppidum *RCMG*, oppidu *L* 6 antea] ante antea *M*
lygos] *LMAP*, lygus *RNGS*, ligus *CH* dictam *LMG* a *om. P* 7 un-
decim] x *H* mirilibus *H*² 8 caniensi *AP*² longe] longe a *II (LMGP)*
flauio] fluuio *NHS*, fluuioo *G*, fluuo *P* polim] polini *LGP*, populi *M*
6 byzie *RNM*, bizziae *A*, byze *C* area terei] libri *plerique*, mareaticum *M*,
arax teri *PN*², unde arx Terei *Salmas.*: Bizi ara (*Leid.*, bizie arum *Ricc.*,
byziae arx *alii libris*) regum Thraciae a Terei nefasto invisa hirundiibus *Plin.*
iuuissum (et *ins. N*) hir. . . . illis (*aliis S*) inacc.] nunc inuissum et inaccessum
hyrundinibus et deinceps alitibus *aliis A* 11 negentur] nepernentur *A*
12 lapsuram n. p. calumniam *S* 13 quoquo] quo *R* 14 praedae *HA*
15 resistentes *N*² aera *NHS* cupiunt *M* isthemos *M* 16 est *om. H*
latitudine] modo *A* 17 huius] cuius *A* litore *S* utrumque *G* 18 oram]
operam (*superscr.* oram) *R* insignit] *SP*, iusignes *N*², insignis *reliqui*
pactye] *RCNSAP*, piactiae *H*, pactusac *MG*, pactume *B*, ae *L* melannis
suum *II (M, melanissimum LB, mulanissimum G)*, menalles sinum *I (RCNH,*
maenalle sinum *S, menallos sinum A)*, melanensium *P* cardis *H*.

- PL. 4, 49 1 cordis faciem sita sit, dicta Cardia est. || ille autem magnus Helles- 10,
 2 pontus stringitur in stadia septem, quibus ab Europa Asiaticam
 3 plagam vindicat. hic quoque urbes duae: Abydos Asiae est, Sestos
 4 Europae. Deinde contraria inter se promunturia: Mastusia Cherso- 22
 PL. 4, 50 5 nesi, || ubi finitur Europae sinus tertius, || Sigeum Asiae, in quo tumulus
 PL. 4, 49 6 est Cynossema dictus Hecubae sepulcrum et turris Protesilai delubro
 PL. 4, 44 7 data. || finibus Thraciae a septemtrione Hister obtenditur, ab oriente 23
 43. 51 8 Pontus ac Propontis, a meridie Aegaeum mare.
 PL. 4, 51 9 || Inter Tenedum et Chium, qua Aegaeus sinus panditur, ab 11,
 10 dextera Antandrum navigantibus saxum est (hoc enim verius quam
 11 insula meruit cognominari): id quoniam visentibus procul caprae simile 2
 PL. 4, 53 12 creditur, quam Graeci aega nuncupant, Aegaeus sinus dictus. || a
 13 Phalario Corcyrae promunturio ad navis effigiem scopulus eminent, in
 PL. 4, 56 14 quem transfigurata Ulixis navem crediderunt. || Cytherae, quae a
 15 Malea abest quinque milibus passuum, Porphyris antea nomen fuit.
 16. 16 || Pronius est Cretam dicere quam absolvere, in quo mari iaceat. 3
 17 ita enim circumflui illius nomina Graeci permiscuerunt, ut dum aliis
 18 alia inferunt, paene oblimaverint universa. quanta potest tamen in

RCNH LMG(B) SAP

- v. 1 ille autem magnus — 6 Hecubae sepulcrum *brevisavit Capella* 6, 657.
 658 v. 7 finibus — 8 Aegaeum mare: *similia Isidorus* 14, 4, 6; *cf. Oros.*
 1, 2, 56 v. 9 inter Tenedum — 12 dictus *compilarunt Capella* 6, 658 *et*
Isidorus 13, 16, 5 v. 12 a Phalario — 14 crediderunt *compilavit Capella* 6,
 658 v. 14 Cytherae — 15 fuit: *similia aut ex Plinio aut ex Solino Isidorus*
 14, 6, 25.

1 sata est S ille autem maguus] omnis N^2P^1 2 stringitur in] strin-
 gitur H, instringitur G ab om. H 3 indicat RH aboedos M, aboydos A
 est] et A, est et P sestos] RNHP, sextos C, restos S, festos A, sestus LMG
 4 mathusia H chersonessi RCNSAP, cersonessi H, chersonensi LMG
 5 quo] qua R 6 cynossema] RCNLS, cynos(a)ema MGP, cinossea H, cyuo-
 semae A sepulchrorum M turris N portaesilai S 7 data] dicta H proten-
 ditur A¹ 9 tenendum NM chium] cithum S qua] quae M aegeum H 10 ab
 dextera (extera RC²NHS)] ad dexteram R (margo) antanorum M, antandrum
 L¹, andrum R (margo) sexum G 11 id om. M^a uirentibus S
 capraeae M 12 quam] quoniam H ega I (RCNHS), (a)egan II (LMGP),
 aegeam A sinus] ab eo sinus AP 13 phalaris S coryre A
 14 quam A figuratam om. G citherea H, cythereae A, cythare R
 15 malea] mari H porphyris] NA, porphiris CHS, prophyris R, porfyris P,
 porfiris LMG 16 pronius] C²N²SAP, pro *ius C¹, prius H, protinus RN¹LMG
 certam S in] pronus in NS 17 circumfluis illius I (RCNSA, circumflui
 siluis H) 18 alia aliis ingerunt H oblimauerint] oblimauerunt NH^a, obduxe-
 rint (-runt A) AP¹ quanta potest] II (LG, q. pote M), quandam potest I
 (RC¹NS), quantam potest H, quantam post C¹, quantam possumus AP

- 11, 4 designando operam locabimus, ne quid haereat sub ancipiti. || inter 1 PL. 4, 58
 ortum porrigitur et occasum || tractu longissimo, hinc Graecia illinc 2 IGN.
 Cyrenis obiacentibus. a septentrione Aegaeis et suis aestibus verbe- 3
 ratur, id est Creticis: ab austro Libycis undis perfunditur et Aegyp- 4
 tiis, || non stipata c urbibus, sicut perhibent qui prodige lingua lar- 5 PL. 4, 58
 giti sunt, || sed magnis et ambiosis oppidis, quorum principatus est 6 PL. 4, 59
 penes Gortynam, Cydoneam, Cnoson, Therapnas, Cylisson. || Dosiades 7 PL. 4, 58
 eam a Crete nympa Hesperidis filia, Anaximander a Crete rege 8
 Curetum, Crates Aëriam prius dictam, mox Curetum, nonnulli etiam 9
 a temperie caeli Macaronneson appellatam prodiderunt. || prima potuit 10 IGN.
 remis et sagittis, prima litteris iura vinxit. Pyrrhicho repertore 11 cf. PL. 16, 161
 equestres turmas prima docuit lascivas vertigines implicare, ex qua 12 cf. PL. 7, 204
 6 disciplina bellicae rei usus datus. studium musicum inde coeptum, 13
 cum Idaei dactyli modulos crepitu ac tiunitu aeris deprehensos in 14
 versificum ordinem transtulissent. albet iugis montium Dictynnaei et 15 cf. PL. 4, 60,
 Cadisti, qui ita excandescunt, ut eminus navigantes magis putent nu- 16 16, 142
 bila. praeter ceteros Ida est qui ante solis ortus solem videt. Varro 17

RCNH LMG(B) SAP; Anon. Leid. (p. 18) 1 inter — 6 oppidis et 8. 9 a Crete rege Curetarum et inde a 9 nonnulli

v. 3 a septentrione Aegaeis — 4 Aegyptiis inter aliena adhibuit Isidorus 14, 6, 15 v. 8 Anaximander — 15 transtulissent compilavit Isidorus 14, 6, 15. 16 v. 17 Ida — videt expressit Priscianus v. 528.

1 designando] designanda fide AP locabimus RHS ancipiti]
 dubio P² gratia M 2 illinc] illo M^a, inde AP² 3 cyrenis SP¹
 septentrionem R egeys C 4 id est cret. aest. uerb. AP et om. M^a
 5 non stipata] RCN²LGP, monstipata M, constipata N¹*HSA sicuti RCN[H]A
 linguam CA 6 sint S sed] sed et [H] 7 gortynam] RCN, gortinam HSP²,
 gorthynam A, cortinam LMGP¹ cnosou] RCN, chnoson A, gnoson S, cyno-
 son H, cinoson P, coson LMG therapnas] I (RCNSP, therrapnas A), the-
 ramnas II (LM, tetheramnas G), thera H cylisson] RCNS, cyclisson H, scy-
 lisson LM, scylison G, cylioson A, scylioson P 8 nympa hesperidis (espe-
 ridis S, esperides G, speridis LM) f. anaximander (anaximan A) om. H crates]
 AP² cum Plinio, cretes reliqui 9 eriam reliqui, agriam AP² curetem P
 10 macaronneson CLMGSA P, maccannesson R, maccaronnesou Leid., maceron
 nesou [H], macaronenesson N perdiderunt [H] prima] prima mari II (LMGP)
 contra Isidorum 11 remis] nauibus AP¹ contra Isidorum uinxit] RCNM,
 iuuxit LGAP, finxit *HS et Vossianus certe codex Isidori pyrrhicho]
 RS, pyrricho CA, pyrrico NLM, pirrico HG, pyrrhico P 12 et questres G
 13 usus datus] usus datus constat [H], ratio conualuit A, ratio conualuit usus
 datus P ceptum est H idaei] indei M 14 modulus N deprehen-
 sus N 15 albet] albeis RC¹, albei C² dictimnei A 16 excandescunt] II
 (LMGAP), excalescunt I (RCN*HS) ut om. G nubilia S 17 ida (yda A)

- 16N. 1 in opere quod de litoralibus est etiam suis temporibus adfirmat se-
 2 pulcrum Iovis ibi visitatum. 11, 7
 3 Cretes Dianam religiosissime venerantur, Britomartem gentiliter 8
 4 nominantes, quod sermone nostro sonat virginem dulcem. aedem
 5 numinis praeterquam nudus vestigia nullus licito ingreditur. ea aedes
 6 ostentat manus Daedali.
 7 Gortynam amnis Lenaeus praeterfluit, quo Europam tauri dorso 9
 8 Gortynii ferunt vectitatum. iidem Gortynii et Adymnum colunt Eu-
 9 ropae fratrem: ita enim memorant. videtur hic et occurrit, sed die
 10 iam vesperato augustiore se facie visendum offerens. Cnosii Miner- 10
 11 vani civem deam numerant, primumque apud se fruges satas audacter
 12 cum Atticis contendunt.
 PL. 8, 227. 228 13 Ager Creticus silvestrium caprarum copiosus est, || cervo eget. 11
 14 IG. N. 14 lupos vulpes aliaque quadrupedum noxia nusquam educat. || serpens 12
 15 nulla, larga vitis, mira soli indulgentia, arborarii proventus abundan-
 PL. 16, 141. 142 16 tes: || nam in huius tantum insulae parte repullulant caesae cupressi.
 17 IG. N. 17 || herba alimos dicitur: ea admorsa diurnam famem prohibet: proinde
 PL. 11, 79. 8, 228 18 et haec Cretica est. || phalangium araucae genus est: si nisum quaeras, 13
 19 nulla vis corporis: si potestatem, ictum hominem veneno interficit.

RCNH LMG(B) SAP; Anon. Leid. (l. c.) ad 4 dulcem et a 13 ager

v. 13 ager Creticus — 74, 3 emoritur *compilavit Isidorus* 12, 7, 40. 14, 6, 16.
 16, 15, 12 v. 17 herba alimos — 18 Cretica est *expressit Priscianus* v. 529. 530.

est] III (AP), id est (id * * C¹, idemque Leid.) reliqui ortus] I (RCN *HSP),
 orte M, ortem LGA uident RMGLeid., uide * t L

1 litoribus S. litteralibus M 2 ioui [H] usitatum *H 3 creter S
 dian. rel. uen.] r. u. d. P, cerimoniose u. d. A brittomartem G, critomartem
 R (marg.) 4 ducent P: βριτὸν Cretensibus esse γλῶσσὸν ait Hesychius
 5 ea] e G 6 daedali (sedali H^a, edali H^b) . . . 7 tauri om. C¹ 7 corty-
 nym L, cortinam MG (a)en(a)eus plerique, lenneus H, lineus A: Lethaeus
 Salmasius quo] quod I (RNHS, deficit margine resecto C²) 8 gortynii H,
 gortynii AP, cortyni M, cortini LG uectitam NHS iidem] id est G
 gortynii HS, gortyni AP, cortyni M, cortini LG¹ adymnum colunt] A,
 adymnum (adhymnum LP, adymni RC) colunt adymnum (adhymnum LP)
 RCNHLMS P, adhininum colunt adymnum colunt G europem C^b
 9 memoratur P² 10 iam] ia I (RCN[?]S) augustiore] CNSP²,
 angustiori LMG P¹, angustiore RHA se] set M cnosii RCN, gnosii reliqui
 11 ciuem] auem H deam] de eam M que om. LMG audacter c. a. con-
 tendunt] affirmant A 13 egit M 14 nusquam] I (RCNIA, nus S), numquam
 H (LMGP) 15 solis P 16 parte] cave scribas Tarra cum Bentleio *epist. ad*
 Millium p. 29 17 herbam NS alimo N^a 18 et om. P falangium I
 (RCNS Leid.) cum Plinio, phalangio A, sphalangio II (LMG), sfalangium [H],
 sphalangium P: spalangos (*corr. in sfalangos, acc. plur.*) Isidori *codex Fossia-*
 nus araneae] I (RCN *HS, (h)aren(a)e II (LMG), aranei III (AP)
 est om. [H] quaeres [H] 19 ictuum RC, ictu *H interfecit M

- 1, 14 || lapis quoque Idaeus dactylus dicitur insulae isti familiaris, coloris 1 PL. 37, 170
ferrei, humano pollicis similis. || avem noctuam Creta non habet et 2 PL. 10, 76
si invehatur, emoritur. 3
- 15 || Carystos aquas calentes habet (Ellopias vocant) || et carystias aves 4 PL. 4, 64. IGN.
quae flammam impune involant: carbasa etiam quae inter ignes valent. 5
|| Chalcis eadem habita est apud priscos, ut Callidemus auctor est, aere 6 PL. 4, 64
16 ibi primum reperto. || Titanas in ea antiquissime regnasse ostendunt 7 IGN.
ritus religionum: Briareo enim rem divinam Carystii faciunt, sicut Ae- 8
gaeoni Chalcidenses: nam omnis ferre Euboea Titanum fuit regnum. 9
- 17 || Cycladas autumant inde dictas, quod licet spatiis longioribus a 10 PL. 4, 65
Delo projectae, in orbem tamen circa Delum sitae sunt, et orbem cyclon 11
Graii loquuntur. || Chios Homeri tumulo ceteras antecedit. 12 IGN.
- 18 || Meminisse hoc loco par est post primum diluuium Ogygi tem- 13 PL. 4, 66
poribus notatum, cum novem et amplius mensibus diem continua nox 14 auct.
inumbrasset, Delon ante omnes terras radiis solis inluminatam, sorti- 15
tamque ex eo nomen, quod prima reddita foret visibus. || inter Ogy- 16 IGN.
19 gum sane et Deucalionem medium aevum DC annis datur. || eadem 17 PL. 4, 66
est Ortygia quae clarissima in Cycladum numero multifarie traditur: 18 auct.
nunc Asteria a cultu Apollinis: nunc a venatibus Lagia vel Cynetho: 19
Pyrpile etiam, quoniam et ignitabula ibi et ignis inventa sunt. 20
- 20 || In hac primum visae coturnices aves, quas ortygas Graeci vo- 21 IGN.
cant. has easdem in Latonae tutela aestimant constitutas. | nec semper 22 PL. 10, 64
cf. 61

RCNH LMG(B) SAP; Anon. Leid. (l. c.) ad 3 emoritur

v. 10 Cycladas — 12 loquuntur *compilavit Isidorus* 14, 6, 19 v. 13 post primum
— 16 visibus *compilavit Isidorus* 14, 6, 21 17 eadem est Ortygia *repetit Isidorus*
14, 6, 21 v. 21 in hac — 75, 1 aestate depulsa *compilavit Isidorus* 12, 7, 64, 14, 6, 21.

1 lapi N^a dactib² ** C^1 , dactibus C^2 familiaris] alumus A 2 fer-
reis RC 3 inueniatur *HS²M caristus A 4 ellopias] II (LMG, hellopias P),
tellopias I (RCNS, quas tellopias H , et tellopias A) caristeas H 5 etiam quae]
etiam I (RCNHS) ualet H 6 chalcise C^a priscus M callidem G ,
calledemus H 7 atiquissime R^1 8 regionum CN briario II (LMGAP)
caristi LMG 9 chalcidenses] calcidenses H , chalcidenses M , chalcidines L
eubia M 10 quod licet] autumant S 11 urbem M et om. A cichoia G
12 graii] LMP, grai RCNHS, gra G loquuntur] ferunt AP^2 chios
(cyos H) libri, Ios *Su/masius* tumulum I (RCNHS)M 13 est] et S
ogyii C^b , ogygy S 14 notandum H et om. A 15 delos P^2 omnis N
16 uiribus S ogicum M , ogigium C , ogicum G 17 et om. H 18 est]
est et A in] est in A cycladum] c. insularum II (LMGP) mult.]
quae mult. uocata A 19 asteria] I (RC) et II (LMGP), austeria I (NHS)
cultura A uenantibus M langia H 20 pyrpilae] RCL, pyrpil(a)e NMSP,
pyrpilae G , pirpila A , parpilae H et ignitabula ibi et ignis] de ignitabulis
semina ibi ignis A , de ignitabulis seminalbi P^2 21 bauc H ortygas] CN ,
ortigas RS , ortygias GA , ortigias $HLMP$ 22 eadem A

- 1GN. 1 apparent: adveniendi habent tempora aestate depulsa. || cum maria
 2 tranant, impetus differunt et metu spatii longioris vires suas nutriunt
 PL. 10, 65 3 tarditate. || ubi terram persentiscunt, coeunt catervatim, deinde glo- 11, 2
 4 batae vehementius properant. quae festinatio plerumque exitium portat
 5 navigantibus: accidit enim noctibus, ut vela incidant et praeponderatis
 PL. 10, 66 6 sinibus alveos vergant. || austro numquam exeunt, nam metuunt
 7 vim flatus tumidioris. plurimum se aquilonibus credunt, ut corpora
 8 pinguiuscula atque eo tarda facilius provehat siccior et vehementior
 9 spiritus. ortygometra dicitur quae gregem ductitat: eam terrae pro- 22
 10 ximantem accipiter speculatus rapit ac propterea opera est universis,
 11 ut sollicitent ducem generis externi, per quam frustrentur prima dis-
 PL. 10, 69 12 crimina. || cibos gratissimos habent semina venenorum, quam ob 23
 13 causam eas damnare prudentium mensae. solum hoc animal praeter
 14 hominem morbum patitur comitiale.
 PL. 4, 63 15 || Euboea tam modico aestu dividua est a Boeotiae continente, ut 24
 16 dubitandum sit, an numerari inter insulas debeat: nam latae quam
 17 vocant terrae ponte iungitur et per fabricam brevissimae machinae
 18 aditur pede. Ceneo promunturio vadit in septentrionem, duobus
 19 aliis in meridiem extenditur: quorum Geraestos spectat Atticam, Ca- 25
 1GN. 20 phereus prominat in Hellespontum. || ubi post Ilii excidium Argivam

RCNH LMG(B) SAP

v. 9 ortygometra — 14 comitiale *compilavit Isidorus* 12, 7, 65.

1 habent] enim h. H 2 impetu R differtur A 3 consentiscunt H
 catervatim] II (LMGAP), acervatim I (RNHS, acerbatim C) dein A
 conglobatae I (RCNHS) 5 accidit enim] accedit tamen M noctibus] in
 n. II (LMGP²) incedant M praeponderatis] impulsis AP² 6 aluos G
 uergant] (RCNHS) et II (LMGP), quod quamquam Plinius habeat mergunt nauigi-
 a, relinendum esse censet Oudendorpius ad Appuleium met. 9, 179 et tuetur
 item Vahlen adnotans praeponderandi vocabulo, quod Plinius non ponit, ver-
 gendi notionem melius convenire quam mergendi, inuertant III (AP²) astro G
 7 fatus N^a fortasse umidioris: umido et graviore vento Plinius plurimo RC,
 plurimus N se] de NHS 8 pinguiuscula NS ortygometra N^a, ortygomatra S,
 ostigometra G, orgometra M quae] quem NS eam] eandem A
 10 speculatus om. H^a 11 quam] plerique cum Isidoro, quem HP frustrentur]
 M^bAP, frustentur reliqui 13 causam] causas in S praeter] prae G
 14 morbum M comitiale N 15 euboea tam] enbiata M (index eubia),
 euboea (om. tam) LG a om. H continenti RCNH, continentem A
 16 sit] si C^a, sit si C^b an] ad N 17 ponto A 18 auditur G, adici-
 tur H pedes A c(a)ncuo L²MGSAP, cheneo RCNH, caeleo L¹ septen-
 triones H duobus alis R, duabus alis H 19 meridiem L quarum H
 geraestos] generatos RCH, generatus N caphereus] catereus L, caphareus H,
 cath(a)ereus SA 20 ilii] alium R archivam P

- classem vel Minervae ira vel, quod certior prodit memoria, sidus Arc- 1 IGN.
 turi gravibus adfecit casibus. 2
 1, 26 || Marmore Paros nobilis, Abdelo oppido frequentissima: prius 3 PL. 4, 67
 tamen Minoia quam Paros dicta: || nam subacta a Minoe, quoad in 4 IGN.
 27 Creticis mansit legibus, Minoiam loquebantur. || praeter marmor dat 5 PL. 37, 105
 et sardam lapidem, qui marmore quidem praestat, inter gemmas vero 6
 28 vilissimus ducitur. || Naxon a Delo duodeviginti milia passuum separant, 7 PL. 4, 67
 in qua Strongyle oppidum: sed Naxos Dionysias quam Naxos prius 8
 dicta, || vel quod hospita Libero patri || vel quod fertilitate vitium vin- 9 IGN. PL. 4, 67
 29 cat ceteras. || sunt praeterea Cyclades plurimae, sed in supra dictis 10 PL. 4, 68
 30 praecipuum est quod memoriae debeatur. de Sporadibus est Icaros 11
 quae Icario mari nomen dedit. || haec inter Samum et Myconum 12 PL. 4, 51
 || procurrentibus saxis inhospita ac nullis sinibus portuosa ob inhumana 13 IGN.
 litorum infamis est. vult ergo Varro Icarum Creten ibi interisse nau- 14
 31 fragio et de exitu hominis inpositum nomen loco. nam in Samo 15
 nihil nobilius quam Pythagoras civis, qui mox offensus fastu tyrannico 16
 relicta domo patria Bruto consule, qui reges urbe exegit. Italiam ad- 17
 vectus est. 18
 32 || Melos, quam Callimachus Memallida dixit, omnium insularum 19 PL. 4, 70 coll.
 rotundissima, est iuxta Aeoliam. || nam Carpathus, a qua Carpathium 20 SOL. 6, 3
 PL. 4, 71

RCNH LMG(B) SAP

v. 3 prius tamen — 7 ducitur *compilavit Isidorus* 14, 6, 29. 16, 8, 2
 v. 7 Naxon — 9 vincat ceteras *compilavit Isidorus* 14, 6, 27 v. 11 Icaros —
 15 nomen loco *compilavit Isidorus* 14, 6, 26 v. 19 Melos — 20 rotundissima
 est *compilavit Isidorus* 14, 6, 28 20 Carpathus — 77, 1 dicimus *compilavit*
Isidorus 14, 6, 24.

1 prodiit *H* 2 adfecit *M* 3 marmores *M* nobiles *S* frequen-
 tissimae *M* 4 miia *R^a* minoe] mynoe *A*, minoe *S*, mineo *G* 5 min-
 ciam *SA*, minoeam *M* loquebatur *G* praeterea *RCH*, propterea *N*
 marmora *SA* 6 lapdem *H* marmori *H*, marmor et *M* 7 uerissimus *L*
 dicitur *HLMG* naxon a] naxono *S*, naxo a *A* delon *C* seperant *N*
 8 dionysios *P²*, dioiunias *C¹* 9 hospitali *M* libero] libus (?) *C^a* 11 de
 speradibus *G*, destporadibus *L¹*, de strophadibus *HL²*, de stropadibus *P²*
 est] est et *I (RCNHS)* 12 mari *om. G* sanum *N* micorium *A*
 13 tortuosa *R* inhumanum *H* 14 est *om. LG* creten] cretem *S*,
 cretae *A*, cretensem *H cum Isidoro* naufragio int. *SA* 16 nob. nih.
SAP eius *R^a*, eius *N* 17 patria bruto] patri abrupto *M*: patria *suspec-*
tum, tuetur Vahlen adlegans locum c. 27, 44 quae domus Callimachi poetae fuit
 patria exigit *L¹*, exiit *M* aduentus *G* 18 est *om. S* 19 memallida]
I (RCNHS), memallidam *II (LMGP)*, menallida *A* 20 rotundissimam (*om.*
 est) *A* eeliam *G*. aeliam *N* carpathus] carpathusa *I (RCNS)*, carpa-
 dusa *A* carpathium *RCN*

- GN. cf. PL. 1 sinum dicimus. || numquam ita caelum nubilum est ut in sole Rhodos
 4, 71. 72 2 non sit. Lemnii Vulcanum colunt, ideo in Lemno metropolis ||
 PL. 4, 72 3 Hephaestia. praeterea oppidum Myrina, in cuius forum mons Athos in 11, 33
 4 Macedonia umbram iacit. quod non frustra inter miracula notaverunt,
 MEL. 2, 2, 10 5 cum Athos a Lemno vi et lxxx milibus passuum separetur. || est sane
 6 Athos sublimis adeo, ut altior aestimetur quam unde imbres cadunt.
 7 quae opinio in eo fidem concipit, quod in aris quas cacumine sus-
 8 tinet numquam cineres eluuntur nec quicquam ex aggeribus suis per-
 9 dunt, sed quo relictis cumulo permanent. in summo eo oppidum 34
 10 Acroton fuit, in quo dimidio longior quam in aliis terris incolentium
 SOL. 11 aetas prorogabatur: || ideo inde homines macrobios Graeci, nostri ap-
 12 pellavere longaevos.
 PL. 4, 75 13 || Quartus Europae sinus Hellesponto incipit, Maeotis ostio ter- 12, 1
 14 minatur. atque omnis haec latitudo, quae Europam Asiamque dividit,
 15 in septem stadiorum angustias stringitur. hic est Hellespontus: hac 2
 16 Xerxes ponte navibus facto permeavit. tenuis deinde euripus porri-
 17 gitur ad Asiae urbem Priapum, qua magnus Alexander potiundi orbis
 PL. 4, 76 18 amore transcendit et potitus est. || inde diffusus aequare patentissimo

RCNH LMG(B) SAP

- v. 1 numquam — Rhodos non sit *expressit Priscianus v. 533. 534*
 v. 3 in cuius — 6 cadunt *compilavit Isidorus 14, S, 10* v. 14 omnis haec —
 78, 2 transportavit *compilavit Isidorus 13, 16, 3.*

1 unquam *P* rhodus *N*, rothos *A*, radius *C* 2 lemno *H* 3 (a)ephestia
 RCNLMGP, efestia *HSA* 3 praeterea] prae ea *N* oppidum *om. M*
 myrrina *CNLMGA*, murrina *R*, myrrhina *P*, mirrhina *H*, myrrhna *S* foro
*HSAP*¹ atho *S* in macedonia] *II (LMG)*, in macedoniam *I (RCNH)*, e
 macedonia (machedoniam *S*) *III (SAP)* 4 iacet *G* 5 lxxx] lxx *H cum*
Isidoro est] et *I (RCNHA)* 6 altior (altiora *M*) . . . cadunt] *I (RCNH) et*
*II (LMGP)*¹ cum *Mela*, nubes superuadat *III (SAP)*²: altius etiam quam unde
 imbres surgunt *Mela*, altior nubibus *Isidorus* 7 in eo] eo *P* concepit *LMG*
 aris] ris *L*¹ cac.] in cac. *SAP* sustinent *G*¹ 8 namquam *M* eluun-
 tur] eluantur] *SP*, eleuantur *A* ne *GS* quicquid *H* perdunt] perdant
SAP 9 quo] *N*¹*LMG*, quod *RCN*², in quo *SAP*, *om. H* relictui *RCN*,
 relictu *G* cumulo permanent (-neant *P*) fuerint modo maneat *SA* eo
om. SA oppido *G* 10 acroton] *I (CNSA)*, acraton *R*, caracon *H*, agroton
II (LMG), agronton *P*: acroathon *Melae lib. Vat.*, agrothon vel agrathon *libri Plinii*
 4, 37 quo in *S* dimio *N* in al. terr. incolentium] alias terras incolenti-
 bus *SA* 11 aetas *G* prerogabatur *S*², porrogabatur *M* macrobios]
RCNLP, marobios *H*, matzobios *G*, machrodios *M*, macrochios *A*, machroios *S*
 13 hellesponte *GS* meotis *RCNHLM*, moetis *G*, meotidis *SAP*
 14 haec omnis *G* 15 hac] ac *RC*¹, has *LMG*, quem *C*²*L*²: quo *Isidorus*
 16 xerxes *C*²*S*, xerse *H*, serxes *M* euripius *P*¹, europus *H*^a 17 quam *NGS*
 potitendi *H* 18 potitus] potius *M*, poutius *S* inde] exin *II* patentissima *L*¹

- rursus stringitur in Propontidem: mox in quingentos passus coartatur 1 PL.
 fitque Bosphoros Thracius, qua Darius copias transportavit. 2
12. 3 || Haec profunda delphinus plurimos habent, in quibus causae 3 SOL.
 miraculi multiformes. || ante omnia nihil velocius habent maria, 4 PL. 9, 20
 || sic ut plerumque salientes transvolent vela navium. quoquo eant, coniuges 5 PL. 9, 21. 24
 4 evagantur. catulos edunt: decimus mensis maturum facit partum: 6
 hincinam aestivus dies solvit: uberibus fetus alunt: teneros in fau- 7
 cibus receptant: invalidos aliquantis per prosequuntur. || in tricesimum 8 PL. 9, 22
 annum vivunt, quod exploratum est in experimentum caudis amputatis. 9
 || ora non quo ceterae belnae loco habent sed ferme in ventribus. || 10 PL. 9, 20
 contra naturam aquatilium soli linguas suas movent. || aculeatae sunt 11 PL. 9, 23
 5 pinnae dorsuales: cum ira subiacet, inhorrescunt: cum animi conquie- 12 PL. 9, 25. 8, 91
 verint, quibusdam receptaculis operiuntur. || spirare eos in aquis 13 PL. 9, 21. 22
 negant et vitales auras non nisi in aëre supero recuperare. || pro voce 14 PL. 9, 23
 gemitus est similis humano. certum habent vocabulum quo accepto 15
 6 vocantes secuntur: nam proprie simones nominantur. || voces homi- 16 PL. 9, 30
 num aquilonis flatu celerius hauriunt: contra austro spirante auditus 17
 obstruuntur. || mulcentur musica: gaudent cantibus tibiarum: ubicum- 18 PL. 9, 24. 25
 7 que symphonia est, gregibus adventant. divo Augusto principe in Cam- 19
 pania delphina puer fragmentis panis primo inlexit, et in tantum con- 20
 suetudo valuit, ut alendum se etiam manu ipsius crederet. mox cum 21

RCNH LMG(B) SAP

v. 4 nihil — 5 navium *compilavit Isidorus* 12, 6, 11 v. 15 certum —
 19 adventant *compilavit Isidorus* 12, 6, 11.

1 proponditen *H* 2 bosporos] *P*, bosforos *RCNLMGSA*, bosforus *H*
 thracius *RN*, drarius *G* transfretavit *S* 3 habet *N* 4 miraculis *R* multi-
 formis *NSA* 5 transvolant *SP*¹ quoquo eant] *A*, quoquo eunt *MS*, quo coeant
LGP, quo eant *I* (*N*, coeant *C*¹, coeunt *RC²H*) 6 evagantur *N* catulus *M*
 edent *L* decima *A* naturum] mensurum *H* 7 estium *S* uberius *H*
 fauces *SA* 9 uiunt *N* amputatu * *N* 10 non *om. H* loco *om. A*
 ferme in] *III* (*SAP*) cum *Plinio*: medio paene in ventre, iu (*om. ferme*) *reli-*
qui uentibus *G* 11 suas *om. SAP* aculeatae *S* 12 pinnae] *NSA*,
 pinnae *reliqui* conquieverunt *RCNSAP*, cum quienerit *M* 13 eos *om. R*
 13 aures *R*, inc. *C*¹ recuperare *II* (*MA*², recuperari *L*, rerecuperare *G*,
 reciperare *AVP*, recipere *S*), respirare *I* (*RCNH*) 15 humo *N* certo
SA habet *C¹N* uocabulum *N* quo] co *M* 16 uocantis *N* sino-
 mones *II* (*LMGP*¹) uocis *N* 17 celerus *G*, celeriter *R* 18 obstruunt *C*¹
 musica] *II* (*LMGP*), a musico *I* (*RCH*, a * music * *N*), a musica *SA*
 canticis *R* 19 aduertant *G* 20 delphina] *scripsi*, delphinam *RCNMAP*²,
 delphinam *HS*, delphinem *LGP*¹ primo] prior *H* 21 manu *NHMGSA*

- PL. 1 profluxisset puerilis audacia, intra spatia eum Luerini laeus vectitavit: 12, 8
 2 unde effectum, ut a Baiano litore equitatem puerum Puteolos usque
 3 veheret. hoc per annos plurimos tandiu gestum, donec assiduo spec-
 4 taculo desineret miraculum esse quod gerebatur. sed ubi obiit puer
 5 sub oculis publicis desiderii maerore delphin interiit. pigeret hoc ad-
 6 severare, ni Maecenatis et Fabiani multorumque praeterea esset litteris
 L. 9, 26 7 comprehensum. || in Africo mox litore apud Hipponen Diarrhytum 9
 8 delphin ab Hipponensibus pastus est tractandumque se praebuit, im-
 9 positos quoque frequenter gestitavit. nec populi tantum manibus acta
 10 res est: nam etiam pro consule Africae Flavianus ipse eum contigit,
 11 unguentis etiam delibuit: qua odoris novitate obsopitus aliquantis per
 12 pro exanimi iactitatus est multisque mensibus descivit a solita conver-
 L. 9, 27 13 satione. || apud Iasum urbem Babylonem puerum delphinus adamavit, 10
 14 quem dum post adsueta concludia recedentem impatientius sequitur,
 15 harenis invectus haesit. Alexander Magnus amorem illum numinis
 16 fuisse interpretatus praefecit puerum Neptuni sacerdotio. iuxta ean- 11
 17 dem urbem, ut Hegesidemus auctor est, alium puerum Hermian no-
 18 mine per maria similiter insidentem cum undosior fluctus necavisset,

RCNH LMG(B) SAP

1 profluxisset] *II (LMGP¹)*, prolusisset *I (RCNSA)*, profluxisset *P²*, pro-
 luisset *H* puerilis *S* euectitavit ude *H* 2 affectum *G* a baiano]
 ab iano *R* equitatem *C^a* puerulum *H* perueheret *SA* 4 esse mir.
SA ubi obiit] ubiit *M* 5 publicis] publicis \overline{pb} (*sic*) *M* desiderii maerore]
RCNHLMG, desiderio eius *S*, desiderio *A*, desiderio eius merore *P* delphinis
R, delphinus *HP²* pigeret *RC¹H* 6 ni maecenatis] ni macenatis *M*, enim
 acenatis *L* fauiani *RCH*, fabiam *M* praeterea] praecetera *L¹* 7 africo]
CNHLMG¹, afrimo *R*, africano *SAP²* hipponen] *NSA²*, hypponen *LG*, yp-
 ponen *RC*, hyponen *M*, ypponem *H*, hipponem *P*, hippon *A¹* diarritum *LMG*,
 diarrhutum *S*, diarrutum *A*, diariton *P*, diaphytum *RC*, diaphitum *II*, dyaphy-
 tum *N* 8 delphinus *H* hipponensibus] *NMS*, ipponensibus *AP*, ypponiensibus
H, yppenensibus *R*, ipponiensibus *C*, hypponiensibus *LG* pastus est *om. II*
(LMG) impositus *M* 9 quoque] que *G* gestavit *H* manibus (nau-
 bus *M*) a. r. e.] acta res est man. *H* 10 proconsule] proconsul *C²SAP¹*
 flavianos *L¹*, flaviarum *A* 11 ungentis *RC* dilibuit *N*, dilinit *S* qua] *II*
(LMGP), qui *I (RCNHSA)* adsopitus *L*, obsopitos *N* aliquantis per]
 diu *SA* iactitatus] *II (LMGP)*, iactatus *I (RCNHSA)* descivit] desivit
SAP² solida *L* 13 diasum *L* babyloniae *S²* 14 assuetam *R*
 recedente *R* 15 inuentus *N* haesit] *I (RCNHSA¹)*, inhaesit *II (LM, in-*
esit G) amore *SA* nominis *M* 16 neptuni] *I (CNHSA¹, neptum R)*,
 legi (lege *MG*) neptui] *II (LMG)* sacerdotium *L¹* iuxta] iux *M*
 17 uti *H* hezessidimus *LMG*, haegzesidemus *P* hermian (heruiam *LM*,
 hermam *G*) nomine *om. H* 18 undusior *N*, odosior *P¹* necavisset *G*,
 necavissent *M*

- delphin ad terram revexit et velut fateretur reatum, paenitentiam suam 1 PL.
 12, 12 morte multavit nec reverti voluit amplius in profunda. || suppetunt 2 PL. 9, 28
 et alia exempla, ut Arionem transeamus, cuius exitum annalium con- 3
 probavit fides. || ad haec si quando lasciviunt novi fetus, a maioribus 4 PL. 9, 33
 datur adultior custos, quo magistro discant eludere impetus incursan- 5
 13 tium beluarum: || quamquam ibi praeter phocas rara belua est. || plu- 6 PL. 9, 50. 47. 49
 rimus thynnus in Ponto, nec alibi paene fetificant: nusquam enim 7
 citius adulescunt, scilicet ob aquas dulciores. ingrediuntur veris tempore 8
 || intrant dextero litore, laevo exeunt: hoc inde accidere credunt quod 9 PL. 9, 50
 dexteris oculis acutius cernant quam sinistris. 10
 13, 1 || Hister Germanicis jugis oritur, effusus monte qui Rauracos Galliae 11 PL. 4, 79
 aspectat. sexaginta annes in se recipit ferme omnes navigabilis. || 12 IGX.
 septem ostiis Pontum iufluit: quorum || primum Peuce, secundum Na- 13 PL. 4, 79
 racustoma, tertium Calonstoma, quartum Pseudostoma; nam Borionstoma 14
 ac deinde Spilonstoma || languidiora sunt ceteris, septimum vero pigrum 15 IGX.

RCNH LMG(B) SAP

v. 6 quamquam — 7 thynnus *attribuit Isidorus* 13, 16, 4 v. 8 ingre-
 diuntur — 10 sinistris *compilavit Isidorus* 12, 6, 14 v. 11 Hister — 8t, 4 sapore
exscripsit Dicuil 6, 35; *similia Ammianus* 22, 8, 44—46 v. 11 Hister — 13 in-
 fluit *compilavit Isidorus* 13, 21, 28.

1 delphinus *H*, delphini *P*¹, delphinis *P*² fateretur *L*¹, faceretur *M*
 2 mortem *R* multavit] mutavit *L*¹, finiuit *SAP*² profundo *LSP*¹ 3 aliae *S*
 transeam *S* cuius exitum] de quo *SAP*² annalium *S* comprobavit]
 comprobat *H*, probavit *SA* 4 si quando *om. G* lascivium *L*¹ a] e *P*,
om. R 5 adultior] *II (LMGP)*, adultior gregi *SA*, adulto *H*, adulto gregi
RCN: parvos semper aliquis grandior comitatur ut custos *Plinius* custos
 quo m. discant *om. M* 6 ibi] *RCNLMG*, in ponto *SAP*, *om. H* phocas]
 opes *L*^a rara sit belua *SAP* plurimos *M* 7 thynnus *om. A* f(a)eti-
 cant *NG*, foeticant *LM* numquam *H* 8 ob aquas dulciores] ab aquas
 dulciores *G*, ab aquis dulcioribus *SAP* ingrediuntur] in (vel l) labuntur *SA*
contra Isidorum 9 intrant (intran *M*^a)] reliqui cum *Isidoro*, *om. I (RCNH)*
 dextero *HSA* inde] deinde *H* accedere *M* 10 dextris *HGSA*, exteris
R^aN acutius] acutius *S*¹, cant (vel e) ius *S*²*A* sinistris *N* 11 germa-
 nicus *N* montes *R* qui] quem *A* rauracus *LMG*, raucacos *P*
 12 aspectant *A* recepit *M Dic. (Dresd.)* lx] quadraginta *H* nauigales *R*
 13 iostii *N* naracustoma] *I (RCN Dic., naracostoma H) II (L, narracustoma*
G), narecustoma *SAP* 14 colonstoma *G* post calonstoma *ins. ac deinde steno-*
stoma III (SA): vide infra ad v. 15 quartum pseudostoma] *I (RC Dic.) III*
(psendostoma A, q. psedostoma S) cum Ammiano (pseudostomon cod. Vat.) et
Ptolemaeo 3, 10, 6, quartum speudostoma (-mon *P*²) *II (LMGP) et NH cum Plinii*
4, 79. 82 libris nam *II (LMGP) III (SA) cum Ammiano, om. I (RC, quintum*
H Dic., a N) borionstoma] *I (RCNH Dic.) III (A, borionstoma S) cum Am-*
miano (cod. Vat.), borionstoma II (LMGP) 15 ac deinde spilon (spolim *M*^a)
 stoma] libri plerique et *Dic.*, sextum spilonstoma ac deinde *H [quod natum*

- L. 4, 79 1 ac palustri specie non habet quod anni comparetur. || priora quat-
 2 tuor ita magna sunt, ut per longitudinem quadraginta milium pas-
 3 suum non misceantur aequori dulcemque haustum incorrupto deti-
 4 neant sapore.
- L. 4, 109 5 || Per universum Pontum fiber plurimus, quem alio vocabulo dicunt **13, 2**
 6 castorem. lytris similis est, animal morsu potentissimum, adeo ut cum
 7 hominem invaserit, conventum dentium non prius laxet quam concre-
 8 pisse persenserit fracta ossa. testiculi eius adpetuntur in usum me-
 9 dellarum: idcirco cum urgeri se intellegit, ne captus prosit, ipse ge-
 10 minos suos devorat.
- L. 37, 179 11 || Mittit Pontus et gemmas, quas a patria Ponticas dicimus genere **3**
 12 diverso: aliae aureas, aliae sanguineas habent stellas, et hae quidem
 13 inter sacras habentur: nam quae ostentationi potius quam usui deli-
 14 guntur, non guttis aspersae sunt, sed longis colorum ductibus liniantur.
- L. 4, 88 15 || Hypanis oritur inter Auchetas || Scythicorum annium princeps, **14, 1**
 L. 2, 1, 7 16 purus et hanstu saluberrimus, usque dum Callipidum terminis infera-
 17 tur, ubi fons Exampaeus infamis est amara scaturrigine: qui Exam-

RCNH LMG(B) SAP

v. 9 cum urgeri — 10 devorat: *similia Ammianus* 17, 5, 7 v. 11 mittit —
 13 habentur *compilavit Isidorus* 16, 12, 4 *cf.* 16, 15, 26.

ac deinde

est ex ditto-graphia sextum spilonstoma], ac deinde stoma (*om.* spilon, *superscr.* uel steuon) *P*, *unilaterque* ac deinde spilon (*superscr.* stemon) stoma *Q*: stenostoma *Ammianus*; spireoustoma *libri Pliniani*; *debut esse spilonstoma testibus Ptolemaeo* 3, 10, 4, *Arriano peripl.* 31. 35, *Anon. peripl. ponti Eux.* 63 uero *om.* *LG*

1 anini *G*, anni *HL* priora] primora *P*¹, prima ora *SA* 2 ita] adeo
SA quadraginta] quadringenta *RC Dic.*, quadringenta *N* milia *HP*, mili-
 bus *A* 3 duce[m]quae *Dic. (Dr.)* haustu *GP*², austro *M* incorrupto]
 inconsumpto *pro gl. supra v. R et sic N Dic.* detineat *H*, detinent *SA Dic.*
 4 saporem *GP*² 5 portum *RC* plurimos *M* uocabulo] nomine (*superscr.*
 uel uocabulo) *A* 6 castoram *G* lytris] lytri *RC*, lystri *N*, lustris *H*, in-
 ystri *A*, listris *P*² simile *A* 7 inuaserit] *RCHS*²*A*¹, inuasit *NLMGS*¹*A*^v *P*
 quem *P*¹ 8 eius *om.* *G* usu *N* 9 urgeri *RNMG* prosit] possit *S*
 11 patria] pratri *M* 12 aliae (*bis N* aur.] quippe al. aur. *SAP* stellas]
 stillas *LMG* hae] *MGA*, e *L*, eae *R*¹*C*¹*NSP*, ea *R*², hae *H*, haec *C*²
 13 ostentatione *H* 14 non guttis . . . liniantur (*sic A*, linantur *S*, liniuntur *pleri-*
que om. *MG*: lineas habet *Plinius*, lineatae *Isidorus* 15 hyspanis *NA* auchetas]
 aucetas *HG*, auchaetas *SA* scythicorum] scythicorum (*sic R*, scythicorum *C*,
 scitiorum *H* principes *M*^a 16 austro *M* callipodum *NSAP contra Melan-*
eiusque auctorem Herod. 4, 52 17 infamis est amara (*ima H*) sc. q. exam-
 paeus *om.* *G*

- 14, 2 paeus liquido admixtus fluari annem vitio suo vertit, adeo, ut dissimilis 1
 2 sibi in maria condatur. || ita inter gentium opiniones fama de Hypane 2 SOL.
 discordat: qui in principiis eum norunt, praedicant, qui in fine ex- 3
 perti sunt, non iniuria execrantur. 4
 15, 1 || Apud Neuros nascitur Borysthenes flumen, || in quo pisces egregii 5 PL. 4, 88
 saporis et quibus ossa nulla sunt nec aliud quam cartilagine tener- 6 MEL. 2, 1, 6
 2 rimae. || verum Neuri, ut accipimus, *statis temporibus in lupos trans- 7 MEL. 2, 1, 13
 figurantur: deinde exacto spatio, quod huic sorti adtributum est, in 8
 3 pristinam faciem revertuntur. populis istis deus Mars est: pro simu- 9
 lacris enses coluntur: homines victimas habent. || ossibus adolent ignes 10 MEL. 2, 1, 14
 focorum. || Geloni ad hos proximant. de hostium cutibus et sibi in- 11 MEL. 2, 1, 13
 dumenta faciunt et equis suis tegmina. || Gelonis Agathyrsi conlimitan- 12 MEL. 2, 1, 10
 tur, caerulo picti, fucatis in caerulum crinibus, nec hoc sine differentia: 13
 nam quanto quis anteit, tanto propensiore nota tinguitur, ut sit in- 14
 ducium humilitatis minus pingi. 15
 4 || Post Anthropophagi, quibus execrandi cibi sunt humana viscera: 16 MEL. 2, 1, 13
 || quem morem impiae gentis adiacentium terrarum prodit tristissima 17 PL. 6, 53
 solitudo, quas ob nefarium ritum finitimae nationes metu profugae 18
 reliquerunt. ea causa est, ut usque ad mare quod Tabin vocant per 19
 longitudinem eius orae, quae aestivo orienti obiacet, sine homine terra 20

RCNH LMG(B) SAP

v. 5 apud Neuros — 9 revertuntur *exscripsit Dicu* 7, 52 v. 5 apud
 Neuros — 83, 1 ad Seras: *similia Ammianus* 31, 2, 13—15. 23 *cf.* 22, 8, 31
 v. 5 Borysthenes — 6 tenerimae *compilavit Iordanes* *Get.* 6, 46.

1 fluore *H*, flori *RC*¹ desimilis *M* 2 condat *RCHLM* inter gen-
 tium] intellegentium *S* hypane] *RNM*, hipane *LP*, ypane *CH*, ipane *G*,
 hype *S*, yspae *A* 3 qui] quia *M*^a principis *H*¹ 4 non] non sine *RC*
 iniuriam *S*, iniuriae *M* 5 neutros *MP*¹ borysthenes] *RLM*^b*P*, boristhenes
CGM^a *Dic.*, borysthenes *A*, boristhenes *NHS* in *om.* *N* pices *N* 6 nulla
om. *M*^a cartilagine *RC*, cathilagine *G*, cartalagine *N* tenerissimae *R*,
 teuerae *SA* 7 neuri *S*, neutri *MP*¹ accipimus] *RCLMGSA* *Dic.*, acci-
 piamus *N*, accepimus *HL*²*P* statis] *Salmasius* *ex Melu*: Neuris statum tem-
 pus est, aestatis (aetatis *H*^a) *libri et Dic.* tempore *H* 8 deinde *om.* *M*
 adtributum] ortributum *Dic.* (*Dr. Par.*) 9 pristinas facies *H* istis] isti *L*¹
 10 coluntur] colunt *HP*² homies *R*^a 11 gelouii (-niis *C*^a) *libri*
om. *G* fugatis *N* 12 eques *G* gelonis (-niis *RHL*²*M*^b*AP*) ag. conl.
 hoc] haec *RCNH* 14 anteit] altero praestat *SA*, altero praestat ante id *P*
 propensore *G* 15 pingui *M* 16 exesecrandi *L*, exegregandi *M*^a, exsegre-
 gaudi *M*^b sunt cibi *C* 17 tristissima *om.* *SA* 18 ob] aut. *P*
 metu (*om.* *H*) profugae *om.* *SA* 19 ea] et ea *II* (*LMGP*) nt] et *H*
 tabin] *RCNHP*, thabyn *A*, tabin *S*, tybin *L*, tubin *MG* 20 obiacet] adiacet
 (-cent *H*^a) *H*

- L. 6, 54. IGN. 1 sit et immensa deserta, || quoad perveniatur ad Seras. || Chalybes et 15, 5
 2 Dahae in parte Asiaticae Scythiae crudelitate ab inmanissimis nihil
 PL. 6, 38 3 discrepant. || at Albani in ora agentes, qui posteros se Iasonis credi
 PL. 7, 12 4 volunt, || albo crine nascuntur, canitiem habent auspicium capillorum:
 5 ergo capitis color genti nomen dedit. glauca oculis inest pupula:
 6 ideo nocte plus quam die cernunt.
- PL. 8, 149 7 || Apud hos populos nati canes feris anteponuntur, frangunt tau- 6
 8 ros, leones premunt, detinent quicquid obiectum est: ex quibus causis
 9 meruerunt etiam annalibus tradi. legimus petenti Indiam Alexandro a 7
 10 rege Albaniae duos missos, quorum alter sues sibi et ursos oblatos
 11 usque eo sprexit, ut offensus degeneri praeda ignavo similis diu accu-
 12 baret: quem per ignorantiam velut inertem Alexander extinguere impe-
 13 ravit. alter vero monitu eorum qui donum prosecuti fuerant || leonem
 PL. 8, 150 14 missum necavit: mox viso elephanto notabiliter exultans beluam pri-
 15 mum astu fatigavit, deinde cum suamo spectantium horrore terrae
 SOL. 16 adflixit. || hoc genus canes crescunt ad formam amplissimam, terri-
 17 ficis latratibus ultra rugitus insonantes. haec sunt de canibus Al- 8
 PL. 8, 142 18 banis: reliqua communia universis. || dominos aequaliter omnes canes
 19 diligunt, sicut exemplis patet. in Epiro denique domini percussorem
 PL. 8, 143 20 in coetu agnitum latratu canis prodidit. || laso Lycio interfecto canis

RCNH LMG(B) SAP

v. 2 in parte Asiaticae — 8 premunt *compilavit Isidorus* 9, 2, 65. 14, 3, 34
 § 7 *expressit Priscianus* v. 707—709 v. 18 dominos — 19 diligunt *compilavit Isidorus* 12, 2, 26.

1 et om. *RCNH* deseta *R*^a quod ad *M* seres *LG* 2 dahae]
II (LMGP), dach(a)e *I (RCNHSA)* 3 albini *G* agentes] *II (LMGP)*, gentes
I (RCNSA), gentis *H* postero *N*^a 4 albo] cano *SAP*² canitiem] niciem *G*
 5 ego *H*^a pupula] *RNLP*¹ et *codd.* quidam *Isidori*, popula *G*, pupilla
*CHMSAP*² 8 premunt] *I (RCNH)* et *II (LGH)*, preum *M*, perimunt *III (SA)*:
 ut tauros premant, leones perimant *Isidorus*, ut vel in eius libro utraque
 lectio fuisse videatur quicquid *S* obi. est] obieceris *SA* quibus ex
SAP 10 oblatos] oblatu *N*, et oblatos *L*¹, ablatos *H*, albatos *G*
 11 offensos *S* similes diues acc. *M* 12 quem per] per quam *A*
 imperavit] praecipit *H*, iussit *SA* 13 vero alter *S* monito *M* fuerant]
I (RCH), fuerunt *II (LMGP)N(?)*, erant *III (SA)* 14 elephante *G*, ele-
 fonto *S*, elepanto *N* notabiliter] nota in lite *H* primo *RCNHA*
 15 astu] baustu *R* expectantium *LMG*, sepectantium *S*, om. *H* terrae
 om. *R*^a 16 adflixit *MG* hoc genus canes] *CN*, hoc genus canis *LMG*, hoc
 genere canes *R*, horum generum canes *H*, hoc genus canum *SAP* crecit *G*
 firmam *N* 17 ultra] ut *NH* ruditus *P*² 18 domnos *A* et ita semper
 omnes om. *SA* 19 exemplis] omnibus ex. *H* patet] palam factum est *SA*
 domini om. *H* 20 in coetu] in conuentu *Plinius* Iaso] *RCNLMGPS*, laso *A*,
 Iasone *H* cum *Plinio*

- 15, 9 ipsius aspernatus cibum inedia obiit. Lysimachi regis canis flammae se 1 PL.
 iniecit accenso rogo domini et pariter igni absumptus est. || Garaman- 2 PL. 8, 142
 tum regem cc canes ab exilio reduxerunt proelianti adversus resistentes. 3
 || Colophonii et Castabalenses canibus in bella ductis primas acies in- 4 PL. 8, 143
 10 struebant. || Ap. Iunio P. Sicinio cos. damnatum dominum canis, cum 5 PL. 8, 145
 abigi non posset, comitatus in carcerem, mox percussum ululatu pro- 6
 secutus est: cumque ex miseratione populi Romani potestas ei cibi 7
 fieret, ad os defuncti escam tulit: ultimo deiectum in Tiberim cadaver 8
 11 adnatans sustentare conatus. || canes soli nomina sua recognoscunt, 9 PL. 8, 146
 itinerum meminerunt. || Indi coitus tempore in saltibus religant canes 10 PL. 8, 147
 feminas, ut cum his tigrides coeant, quarum ex primis conceptibus 11
 ob nimiam feritatem inutiles partus indicant, itidem secundos, ter- 12
 12 tios educant. || Aegyptii canes e Nilo numquam nisi currentes lam- 13 PL. 8, 148
 bitant, dum a crocodilis insidias cavent. 14
 13 || Inter Anthropophagos in Asiatica parte numerantur Essedones 15 MEL. 2, 1, 9
 qui et ipsi nefandis funestantur inter se cibis. Essedonum mos est pa- 16
 rentum funera prosequi cantibus et proximorum corrogatis coetibus 17
 corpora ipsa dentibus lancinare ac pecudum mixta carnibus dapes fa- 18
 cere: capitum etiam ossa auro incincta in poculorum tradere mini- 19
 sterium. 20

RCNH LMG(B) SAP

v. 9 canes s. n. s. r. compilavit Isidorus 12, 2, 26.

1 flammae] flammis *SAP* 2 iniecit *M* rogo domini] *R²NLMG* (cibum
 domini et in litura *R²*), rogo domino *CH*, domini (domni *A*) rogo *SAP*
 et p. igni absumptus (assumptus *G*, adsumptus *NLP*) est *om.* *SA* gara-
 mantem *H* 3 regem *om.* *G* proelianti *N*, praeliantes *H* aduersum
SAP 4 colofoni *RCNSA*, colofonii *M* castabalenses *RC*, castabadenses *P*,
 castabalentes *N* ductis] ductus *L¹*, productis *SAP* primae *M*
 5 sicinio] * * nio *R^a*, sicinio *H*, sycinio *A*: *debuisset esse* Silio consule *G*,
 consule * *L¹* 6 cum canis *A* non] no *N* possit *S* ululatum *S*, ulu-
 lato *M* persecutus *LP¹* 7 populi romani] populo romano *G*, populi
NSAP 8 fierent *R*, fuerit *M* deiectum] inde deiectum *H*, adiectum *N*
 9 adnans *SA*, adnotans *M* sustentare conatus] *CNMG*, sustinere con. *H*,
 sustentare con. est *RSAP*, *om.* *L* solis *H^a* 10 indi] in *R* relegant
RNLMP 11 ex] in *RC* 12 idem *M* secundus *N*, secundo *M* ter-
 tius *M* 13 (a)egypti *CN*, egypti *R* e nilo canes *A* 14 a *om.* *H*
 crocodilis] *N*, crocodillis *R^bCGSAP*, corcodillis *R^a(?)LM*, corcodrillis *H*
 15 antropostagos *H* essedones] essedonos *G*, *inc.* *L¹*, *om.* *L²* 16 ipsi]
 ipse *H^a*, si *P¹* nefandis *om.* *H* funestantur (funerantur *M*) inter se c.]
 cibis polluuntur *SA*, cib. poll. f. i. s. c. *P* essedonium *G* 17 cant. pros.
SAP voet. corrog. *SA* 18 corpora] reliqui cum *Mela*, cadauera *III* (*SA*)
 lancinare] *II* (*L²MGP*, lanciare *L¹*), lanciari *I* (*RCNHSA*) ac pec. m. c.]
 pecudumque carnibus (canibus *S*) m. *SA* 19 auro uincta *Mela*

- EL. 2,1,11 1 || Scythotauri pro hostiis caedunt advenas. Nomades pabula se- 15, 14
 2 cuntur. Georgi in Europa siti agros exercent. Asiatae perinde in
 EL. 2,1,10 3 Europa siti neque mirantur aliena neque sua diligunt. || Satharcae
 4 usu auri argentique damnato in aeternum se a publica avaritia vin-
 EL. 2,1,12 5 dicarunt. || Scytharum interius habitantium asperior ritus est: specus 15
 6 incolunt: pocula non ut Essedones, sed de inimicorum capitibus mo-
 7 liuntur: amant proelia: interemptorum cruorem e vulneribus ipsis
 8 bibunt: numero caedium honor crescit, quarum expertem esse apud
 IGN. 9 eos probrum est: haustu mutui sanguinis foedus sanciant || non suo 16
 10 tantum more, sed Medorum quoque usurpata disciplina. bello deni-
 11 que, quod gestum est olympiade nona et quadragesima, anno post
 12 Ilium captum sescentesimo quarto, inter Alyatten Lydum et Astyagen
 PL. 6, 16 13 Mediae regem, hoc pacto firmata sunt iura pacis. || Colchorum urbem 17
 14 Dioscuriadem Amphitus et Cercius aurigae Castoris et Pollucis con-
 15 diderunt, a quibus Heniochorum gens exorta est.
 L. 6,17,19 16 || Ultra Sauromatas in Asia sitos, qui Mithridati latebram et quibus 18

RCNH LMG(B) SAP

v. 1 Scythotauri — 2 exercent *adhibuit Isidorus* 14, 3, 32 v. 13 Colcho-
 rum — 15 exorta est: *similia Ammianus* 22, 8, 24; *compilavit Isidorus* 15, 1, 40.

1 namades *S* papula *N* sequitur *H* 2 georgii *I* (*RCNHSA*)
 siti] positi *H* exercent *NS* asiatae] *RCNHMS*, asyatae *A*, asiatae *G*,
 a * siatae *L*: Asiatae *Melae liber Vat. ut libri Pliniani* 4, 82; Asiatae *Salma-*
sius; cf. Πασιάζης Ptol. 3, 5, 11 et Ἀσιάζης *Ptol.* 3, 5, 18. 3, 10, 14 proinde
S, deinde *M* 3 siti] positi *H* neque] seque *M* satharcae usu] sathar-
 cheus *N*, satharcei *H* 4 dampnatos *H* a] ac *H* uindicarunt] *II* (*LMGP*¹),
 uindicauerunt *I* (*RCNH*), abdicauerunt *III* (*SAP*²) 5 pecus *H* 6 pro-
 cula *N* essedones] dones *L*² capitibus . . . interemptorum *om. G*
 7 cruore *RS* 8 bibunt] uiunt *N* numerum *N* caedium] caedi * * *L*
 expertum *G* 9 eos] iudeos *R* probrum] probum *NH*, probatum *M*,
 prob * * * *L*, profanum *G* mutui] uiui *H* sauciunt] i] firmant *P*²
 10 bella *M* 11 nono et quadragesimo *S* 12 aliatten *M*, adluattem *R*,
 adluattem *CN*, aduatem *H*, aduaten *LGP*¹, alryiten *SA*, aliriten *P*²
 astyagen] *LMP*, astiagen *S*, astragen *G*, astyagen *NA*, astiagen *RCH*
 13 facto *LMG*, pactum *S* firmata] confirmata *I* (*RCNH*) iura] uera *R*
 14 dioscuriadem] *L*¹*M*, dioscuriadem *L*²*GSP*, dioscuriaden *RCNH*, dyoscuria-
 dem *A* amphitus] ampitus *N*: sic *Plinio quique ex eo pendent*, Amphistratus
Straboni 11, 2, 12 p. 496 et *Eustathio ad Dion.* 680 et *Iustino* 42, 3, 3 cerci-
 cius] *RCNL cum Ammiano*, certius *M*, tercius *HS*, circius *GP cum Isidoro*,
 cirtius *A*; telchius *Plinii codices*, frudius vel frandius *Iustini*, Πέζας *Strabo et*
Eustathius 15 a] e *R* heniochorum] *LMGP*, enio(h)orum *RCNHS*, eni-
 chorum *A* orta *SA* 16 ultro *L* sauromatas] aromata *R* sitos]
 situs *M*, tos *NH* latebra *RC* quibus originem medi dederunt] *II*
 (*LMGP*¹) cum *Plinio*, quibus originem ediderunt *I* (*RCNH*), qui o. medis dede-
 ruunt *III* (*SAP*²): Medorum suboles *Plinius*

- originem Medi dederunt, confines sunt Thali his nationibus quas ab oriente 1 PL.
 contingunt Caspii maris fauces: quae fauces mirum in modum maciantur 2
 15, 19 imbribus, crescunt aestibus. || Heniochorum montes Araxen, Moschorum 3 PL. 6, 26, 13
 Phasidem fundunt. sed Araxes brevibus intervallis ab Euphratis ortu 4
 20 caput tollit ac deinde in Caspium fertur mare. || Arimaspi circa Ges- 5 PL. 7, 10
 clithron positi uniuersa gens est. || ultra hos et Rhiphaeum iugum 6 PL. 4, 88
 regio est assiduè obsessa nivibus: Pterophoron dicunt, quippe casus 7
 21 continuantium pruinarum quiddam ibi exprimit simile pinnarum. dam- 8
 nata pars mundi et a rerum natura in nubem aeternae caliginis mersa 9
 ipsisque prorsus aquilonis conceptaculis rigentissima. sola terrarum 10
 non novit vices temporum nec de caelo aliud accipit quam hiemem 11
 sempiternam. 12
 22 || In Asiatica Scythia terrae sunt locupletes, inhabitabiles tamen: 13 PL. 7, 10
 nam cum auro et gemmis affluent, grypes tenent universa, alites fero- 14
 cissimi et ultra omnem rabiem saevientes. quorum inmanitate obsis- 15
 tente aduenis accessus rarus est: quippe visos discernunt, velut geniti 16
 23 ad plectendam avaritiae temeritatem. Arimaspi cum his dimicant, ut 17
 intercipient lapides, quorum non aspernabimur persequi qualitatem. || 18

RCNH LMG(B) SAP

v. 3 Heniochorum — 4 fundunt *compilavit Isidorus* 14, 3, 32 *imperite sic*:
 habet et flumina magna Oscorum, Phasiden atque Araxen v. 4 sed Araxes —
 5 mare *compilavit Isidorus* 13, 21, 16 v. 13 in Asiatica — 87, 1 dignitatem *com-*
parant Priscianus v. 698 — 703 et *Isidorus* 12, 2, 17. 14, 3, 32. 16, 7, 1.

1 thali his] thalii bis (hiis P)SAP, hi aliis H 2 caspi R quae fauces
 (facces H^a) om. S maciantur] mactantur R^bC, mactatur R^a, metantur NH,
 bis M 3 estibus C eniochorum RCNHA mouschorum G, oschorum H
 cum Isidoro: Oscorum 4 phasiden R breuis S, breuiter H interualles L
 euphatis R^a, euphrastis H 5 arimasri G, arimapsi M gesclithron] (γῆς
 κλειθρον) *Salmasius cum Plinii edd.*, gesolithron P, gensclitheron S, gency-
 terou A, gensclithelou I (sic CN, gentsclithelou R, gentsclitelon H), genscli-
 thon II (LMG): gescliton libri Pliniani 6 posita S unocula I (RCNH)
 rhipheum HLMG, rypheum A, ripeum RC, rhipaeum N, rhipheum SP 7 ptero-
 phoron] NHM, pteroforon RC, pterofuron SA, pterophoron LGP
 8 similis S penarum RS^aA, paenarum C 10 ipsique P porsus N
 conceptaculis] reliqui cum Plinio, conflatibus SAP² rigentissima] rigen-
 tis H sola] salo S 11 accepit M quam hiemem] qua gemem M
 13 asiadicci S scythica RN, scithica CH non habitabiles L²S tamen
 om. SA 14 grypes] NP¹, gripes HS, cripes R, gryphes AP², gripes C,
 grhyphes L, ghrypes M, ghryphes G alites] 'hic èt hec ales' margo R
 ferocissimae A 16 aduenis] (om. diuites) I (RCNHA, ad uenas S) ad uenas
 diuites II (LMGP): accessus hominum rarus est *Isidorus* rarus] difficilis ac rarus
 SAP quippe qui S discrepuat LM 17 ad plectendam S, amplectendam R, ad
 amplectendam H arimapsi CMS, apimapsi R 18 quorum] quo M
 non aspernabimur] conuenit SA qualitates SA

- 37, 62 *auct.* 1 smaragdis hic locus patria est, quibus tertiam inter lapides dignitatem
 37, 65. 72. 2 Theophrastus dedit: || nam licet sint et Aegyptii et Calchedonii et Me-
 71. 73. 3 dici et Laconici, praecipuus est honos Scythicis. || nihil his iucundius,
 PL. 37, 62 4 nihil utilius vident oculi. in primis virent ultra aquaticum gramen, 15, 24
 37, 63. 64 5 ultra amicas herbas: || deinde obtutus fatigatos coloris reficiunt leni-
 6 tate, nam visus quos alterius gemmae fulgor retuderit smaragdi re-
 7 creant. nec aliam ob causam placuit, ut non sculperentur, ne offen-
 8 sum decus imaginum lacunis corrumpere: quamquam qui verus
 9 est difficulter vulneretur. probantur hoc pacto, si aspectus trans- 25
 10 mittant: si cum globosi sunt proxima sibi inficiant aëre repercusso,
 11 aut cum concavi sunt inspectantium facies aemulentur: si neque umbra
 12 neque lucernis neque sole mutentur. optimos tamen sortiuntur situs
 L. 37, 65 13 quibus planities resupina est et extenta. || inveniuntur etesii flanti- 26
 14 bus: tunc enim detecto solo facillime internitent: nam etesiae pluri-
 15 mum harenas movent. alii minus nobiles in commissuris saxorum
 L. 37, 74 16 vel in metallis aeriis apparent, || quos chalcosmaragdos nuncupant.
 L. 37, 68 17 || vitiosi eorum intrinsecus quasdam sordes habent, vel plumbo vel 27
 L. 37, 65. 71 18 capillamentis vel etiam sali similes. || laudantur austeri. || sed mero

RCNH LMG(B) SAP

v. 17 vitiosi — SS, 1 inbuantur *compilavit Isidorus* 16, 7, 2 *praeterea hoc loco secutus Plinium.*

1 smaragdis *S*, smaragdi *M* hic *om.* *RCNH* tertia *R* 2 theophrastus *M*
 sint et] sint et *S*, sint *RH* calchedonii] *CN*, calchedonii *R*, calcedonii *A*,
 calchedonii *plerique* 3 laconici *M* est honos] *II (LMGSP)*, est honor *I*
 (*RCNA*, honor est *H*) his] hiis *N*, *om.* *M* 4 utilius] iridius *H* aqua-
 ticum gramen] in (*vel r*) rigua gramina *SA* 5 amicas *R^a*, amnaticas *R^b*
 lenitatem *RC^a* 6 nisos *N* gemine *HG* retruderit *S*, etuerit *R*, retu-
 lerit *H* smaragdi *MS* recreant] *r.* et exacuunt *SAP* 7 ne] non *S*
 8 imaginis *P^a* uerus] uersus *R* 9 uulneretur] ueneretur *R*, uulneratur *M*,
 atteritur *SA* transmutant *HA* 10 cum globosi] cum golbosi *P*, conglobosi
HA, conglobisi *S* proxima (si proxima *SAP*) . . . sunt *om.* *C^a* per-
 cussio *L* 11 concavi] caui *M^b*, aui *M^a* inspect.] in inspect. *C* aemu-
 lantur *H* si] qui *I (RCNHSA)* 12 mutentur] utentur *C^a* optimo *L*
 13 planitius *P* etensii *R* flatibus *LMG* 14 enim] in *M* 16 chal-
 cozmaragdos *S*, chalcos (calchos *R*) smaragdos *RC* 17 sortes *M* 18 lapil-
 lamentis *H* salis *RLBP* laudantur austeris et (*sic M*, austeres et *reliqui*)
 mero uiridi (uiridique *GB*) *I (RCN)* et *II (LMGB)*, laudantur (lauantur *HA* et
margo S) austero mero sed (*sed om.* *H*) uiridi *III (SAP)* *H*: sed mero *cor-*
rumpum, sed legit iam *Isidorus*: smaragdi autem mero et viridi proficiunt oleo,
 quamvis natura imbuantur omnino non ex *Plinio*, sed ex *Solino*; qui tamen
 viri(de)s nasci videntur, quoniam oleo meliores fiunt *Plinius (Bamb.) quibusdam*
ut videtur omissis

- 15, 28 viridi proficiunt oleo, quamvis natura inbuantur. || et cyaneus e Scythia 1 PL. 37, 119
 est, optimus si caerulo coruscabit. cuius gnari in marem et feminam 2
 genus dividunt: feminis nitor purus est, mares punctillis ad gratiam 3
 interlucentibus auratilis pulviculus variat. 4
- 29 || Istic et crystallus, quem licet pars maior Europae et particula 5 PL. 37, 23
 Asiae subministret, pretiosissimum tamen Scythia edit. || multus ad po- 6 PL. 37, 26
 30 cula destinatur, quamlibet nihil aliud quam frigidum pati possit. sexan- 7
 gulus invenitur. || qui eligunt purissimum captant, ne quid rufum, 8 PL. 37, 28
 ne nubilum vel spumis obsitum arceat perspicuitatem: tunc ne duritia 9
- 31 iusto propensior obnoxium fragilitati magis faciat. || putant glaciem 10 PL. 37, 23
 coire et in crystallum incorporari: sed frustra: nam si ita foret, nec 11
 Alabanda Asiae nec Cypros insula hanc materiam procrearent, quibus 12
 admodum calor iugis est. || Livia Augusti ad magnitudinem CL librarum 13 PL. 37, 27
 inter Capitolina donaria crystallum dedicavit. 14
- 16, 1 || Fabulae erant Hyperborei et rumor irritus, si quae illinc ad 15 PL. 4, 91
 nos usque fluxerunt, temere forent credita: sed cum probissimi auc- 16
 tores et satis vero idonei sententias pares faciant, nullus falsum re- 17
 formidet. de Hyperboreis rem loquemur. || incolunt pone Pteropho- 18 PL. 4, 89

RCNH LMG(B) SAP

v. 1 et cyaneus — 4 variat compilavit Isidorus 16, 9, 7 cf. 14, 3, 32
 § 29 adhibuit Priscianus v. 704 v. 6 multus — 7 possit compilavit Isidorus
 16, 13, 1 (cf. 14, 3, 32) praeterea hoc loco secutus Plinium.

1 quamuis] quam R cyaneus] cyeneus H, cyoeneus S, coanus A
 cyanos Plinii cod. Bamb., cyanea gemma Isidorus e scythia NSAP, ex-
 cyt(h)ia RC, et scythia M, scythia LG, om. H 2 coruscavit RC gnari]
 ignari NG, signari M mare N 3 punctillis] I (C^aP¹), punctilis NS,
 punctilibus R) et II (LMB), punctulis C^bHGP² cum Isidoro, punctis A
 4 auratis H pulviculus] RC^aNHLB, pulviculis P¹, paluisculus C^bMGAP²,
 puluisculis S: auratis puluisculis uarians Isidorus 5 istic] astici N, est hic H
 6 sumministrent M, sumministrant SA syrthia G dedit RC¹N
 multos HLB, multis GP 7 destinant H post destinatur ins. nam fert calorem
 praecipue SAP² fridum G sex angulis RCNSP 8 qui] quia N 9 ne nub.]
 LMG, neque nub. RCN, ne quid nub. H, neue nub. SAP perspicuitatem P¹ 10 fra-
 gilitate S, fragitati M^a graciem M 11 frustra] fr. est H 12 alauanda N, alanda
 RC¹, albanda M cyprus NA, ciprus H materiem A 13 adm. c. iugis
 est] regionibus incitatissimus (-mis S¹) calor est (est om. P) SAP¹ libia
 RCA angustis RC¹, augusta H, augusto C² ad magnitudinem] magnitudine
 R, ad pondus SA cl om. N 14 capitulina LMG 15 fabulae erunt
 hyperborei] fabula erat de hyperboreis (hisp- G) II (LMGP) insitus H
 16 probissimi] NLMGAP, probatissimi RCHS 17 faciunt HLMGP²
 reformidet N 18 hisperboreis G loquemur] loquimur II (LMGP)
 pone] II (MGBSA, prone LP), pene I (RCNH) pterofuron A, pteroforon H

- L. 4, 90 1 ron, quem ultra aquilonem accipimus iacere. gens beatissima. || eam 16, 2
 2 Asiae quidam magis quam Europae dederunt. alii statuunt mediam
 3 inter utrumque solem, antipodum occidentem et nostrum renascentem:
 4 quod aspernatur ratio tam vasto mari duos orbes interfloente. sunt
 L. 4, 89 5 igitur in Europa. || apud quos mundi cardines esse credunt et ex 3
 6 timos siderum ambitus, semenstem lucem, aversum una tantum die
 7 solem: quamquam existant qui putent non cotidie ibi solem, ut nobis,
 8 sed vernali aequinoctio exoriri, autumnali occidere: ita sex mensibus
 9 infinitum diem, sex aliis continuam esse noctem. de caelo magna
 10 clementia: aurae spirant salubriter: nihil noxium flatus habent. do-
 11 mus sunt nemora vel luci: in diem victum arbores sumministrant.
 12 discordiam nesciunt: aegritudine non inquietantur: ad innocentiam 4
 L. 4, 90 13 omnibus aequale votum. || mortem accersunt et voluntario interitu
 14 castigant obeundi tarditatem: quos satias vitae tenet, epulati delibutique 5
 15 de rupe nota praecipitem casum in maria destinant: hoc sepulturae
 L. 4, 91 16 genus optimum arbitrantur. || aiunt etiam solitos per virgines pro- 6
 17 batissimas primitiva frugum Apollini Delio missitare: verum hae quo-
 18 niam perfidia hospitum non inlibatae reuissent, devotionis quam
 19 peregre prosequantur pontificium mox intra fines suos receperunt.
 L. 6, 34 20 || Altera in Asia gens est ad initium orientis aestivi, ubi deficiunt 17, 1
 21 Rhiphaeorum montium iuga. Hyperboreis similes dicunt Arimphaeos.

RCNH LMG(B) SAP

v. 20 ubi deficiunt — 90, 3 laedere: *similia Annianus* 22, 8, 38 v. 21 Hyperboreis — 90, 8 Hyrcani habent *compilavit Capella* 6, 665.

1 quem] quae S, quam C (*marg.*) accipimus] accepimus HSA gens
 beatissima (gentem beatissimam RC^b) respondens *Plinianis* gens felix in ora-
 tionis tenorem non recte receptum est 4 iusto A duo RCNS inter-
 fluentes RCNHS 5 quos] quos G mundo S 6 semestrem SA
 adversum LMGP, et au. A una] reliqui cum *Plinio*, uno SAP
 diem R 7 putant RCNHP 8 aut autumnali G 9 magnam L
 10 clementiam LM, clementia H noxium] I (RCNHSA), noxii II (LMGP):
 omni adflatu noxio carens *Plinius* flatus R domos M 11 arbores G
 12 aegritudinem H, egritudine R^a subministrat N 13 accersunt G, accer-
 scunt H, accersunt A, accersunt M 14 satias] saties A ten. nit. SAP
 dilibutique RCNLSP, delibutique G, dilibus utique M 15 de rupe nota]
 erumpunt ac M maria] profundum mare SA, profundum mare maria P
 16 arbitrantur] ducunt SA solitus M 17 primitiva] primitias A, si primi-
 tias S haec RNH, haec C 18 persidia M, perfidiam S, perfidiae A
 inlate R reuissent] renisse G, reuissent M devotionem H
 19 pontificum H mox intra] II (LMGSAP), intra I (RCNH) 20 est
 om. C ab initio SA aestivi om. L deficiuntur R 21 rhiphaeorum] LM,

- || et ipsi gaudent frondentibus arbustorum: bacae edunt. iuxta viros ac 1 PL. 6, 35 cf.
 feminas taedet crinium: uterque sexus comas tondet. amant quietem, 2 MEL. 1, 19, 20
 17, 2 non amant laedere. sacri habentur attractarique eos etiam a ferocis- 3
 simis nationibus nefas ducitur. quicumque periculum a suis metuit, 4
 3 si ad Arimphaeos transfugerit, tutus est, velut asylo tegatur. ultra hos 5
 Cimmerii et gens Amazonum porrecta ad Caspium mare, || quod dilap- 6 PL. 6, 36
 sum per Asiaticae plagae terga Scythicum inrumpit Oceanum. 7
 4 Magnis deinde spatiis intercedentibus ostia Oxi fluminis Hyrcani 8
 habent, || gens silvis aspera, copiosa inmanibus feris, feta tigribus. 9 PL. 8, 66
 5 || quod bestiarum genus insignes maculis notae et pernecitas memora- 10 PL. 8, 62
 bile reddiderunt. fulvo nitent: hoc fulvum nigrantibus segmentis 11
 interundatum varietate adprime decet. || pedum motum nescio ve- 12 PL. 8, 66
 locitas an pervicacia magis adiuvet. nihil tam longum est quod 13
 non brevi penetrent: nihil adeo antecedit, ut non ilico adsequantur. 14
 6 ac maxime potentia earum probatur, cum maternis curis incitantur. 15
 cum catulorum insistunt raptoribus: succedant sibi equites licet et 16
 astu quantolibet amoliri praedam velint, nisi in praesidio maria fuerint, 17
 7 frustra est ausum omne. notantur frequentissime, si quando latrones 18
 suos renavigantes vident, in litore irrita rabie cernuari, velut propriam 19

RCNH LMG(B) SAP

v. 9 gens — tigribus *compilavit Isidorus* 14, 3, 33 v. 10 quod — 11 red-
 diderunt *compilavit Isidorus* 12, 2, 7.

ripheorum *CH*, rypheorum *A*, ripaeorum *P*, ripeorum *R*, rhipheorum *NS*
 hiiperboreis *G* similis *SP* arimphaeos] *NLG*, arimpheos *HP*, arimfaeos
S, arymfoeos *A*, arhympheos *R*, arhimpheos *C*, arepheos *M*: Arinfei *Capellae*
libri, Armeſi *Ammiani*

1 arb. frondibus gaud. *SAP* ac] *LMGSAP*, et *RCNH* 2 taedet]
 aedet *R* uterque] ita (itaque *S*) uterque *SAP* tondet] *CLMGP*, tondent
RNSA, tondunt *H* 3 attractarique *S* 4 nationibus] *II (LMGP)*, om. *I*
(RCNHSA): feris adcolarum populis *Plinius* ducitur] *II (LMGP)*, dicitur *I*
(RCNHSA) 5 si ad . . . 7 oceanum om. *A* aremphaeos *L*, arephaeos *M*,
 arympheos *R*, arimphoeo *N* transfugerit *M* totus *M* insylo *G* 6 cimmerui *M*
 delapsum *RCNHSP* 7 terga] terram *RCNH*, om. *G* inrumpit *M*
 8 sed magnis *A* oxii *RCNHSA*: zoni *libri Plinii* fluminibus *P*¹ hyr-
 canus *M* 9 feta (freta *L*) tigribus (tigridibus *A*) om. *M* 10 nocte *N*
 memorabiles *H* 11 sementis *R* 12 uarietatem *RCLM* pedem *M*
 montum *R* 13 peruicatica *S* adiuvent *RNH*, adiubent *C* 14 breu pene-
 tret *S* 15 potentia earum (harum *SA*)] e. p. *H* concitantur *RCNH*
 17 astu q. amoliri (ampliori *H*) astu quantamlibet fuga amoliri *S*, astu quau-
 talibet fugam moliri *A*, quantalibet fuga astu quantolibet amoliri *P* nisi]
RCNHMSA, ni *LGP* 18 asum *C*^v 19 suos] suos asportatis catulis *SAP*
 cernuari] cerni *R* propria *RC*

- PL. 1 tarditatem voluntaria castigantes ruina: quamquam de fetu universo
2 vix unus queat subtrahi.
- L. S. 62 3 || Pantherae quoque numerosae sunt in Hyrcania, minutis orbi- 17, S
4 culis superpictae, ita ut oculatis ex fulvo circulis vel caerulea vel alba
5 distinguatur tergi supellex. tradunt odore earum et contemplatione
6 armenta mire adfeci atque ubi eas persentiscant properato convenire
7 nec terreri nisi sola oris torvitate: quam ob causam pantherae ab- 9
8 sconditis capitibus quae corporis reliqua sunt spectanda praebent, ut
9 greges stupidos in obtutum populentur secunda vastatione. || sed Hyr-
10 cani, ut hominibus intemptatum nihil est, frequentius eas veneno
11 quam ferro necant. aconito carnes inlinunt atque ita per compita 10
12 spargunt semitarum: quas ubi esae sunt, fauces angina obsidentur.
L. S. 101 13 ideo gramini nomen pardalianchem dederunt. || sed pantherae ad-
14 versus hoc virus excrementa humana devorant et suoapte ingenio pesti
15 resistunt. lenta illis vivacitas, adeo ut eiectionis interaneis mortem diu
PL. S. 63 16 differant. || in his silvestribus et pardi sunt, secundum a pantheris 11
PL. S. 43 17 genus, noti satis nec latius exequendi: || quorum adulteris coitibus
18 degenerantur partus leaenarum et leones quidem procreantur, sed
19 ignobiles.
- PL. 4, 93 20 || Quoniam in Ponticis rebus sumus, non erit omittendum, unde 18, 1

RCNH LMG(B) SAP; Anonymus Leid. (p. 16) a v. 20 quoniam

v. 3 pantherae adhibuit Isidorus 14, 3, 33 v. 3 minutis — 5 supellex
compilavit Isidorus 12, 2, 8 v. 7 nec terreri n. s. o. t. affert Aldhelmus
p. 292 Giles v. 16 pardi sunt — leaenarum adhibuit Isidorus 12, 2, 10, 11,
14, 3, 33.

1 de fetu universo] defectu universae viae II (LMGP) 3 panth.
quoque] et (e R) panth. RCNH numerosae] numero res R 4 ita
om. M furuo SA contra Isidorum uel alba] quod alba H
5 distinguatur L 6 mire] amore SAP¹ persentiscant L, persentiscunt
RCNHS conueniret G 7 ori oruitate L absconditis G 9 greges]
pecnarios greges SAP optutu AP², optutum P¹ birtani G 10 frequen-
tias eius P¹ 12 quas ubi esae sunt] qua (quae H) sublesae sunt RCNH,
quas ubi spargunt se G fances] f. earum SAP angina] angi R¹, angna S,
om. G 13 pardalianchem] RCNH cum Plinio, pardalianchem LMGP, parda-
lianchem S, parthalyachen A 14 crementa R suoapte] suoapte M, suoapte S²,
suo post A, suo G 15 electis N, euectis H, eictis M 16 differant L
siuestribus N secundum] sed unum H a] am M patheris LM
17 adulteris RNM^a, adul *** C¹, adulterinis C² cotibus S 18 degene-
rantur] maculantur P² partu NS, pardus R laenarum L quidem
om. H procreantur G

- mediterranea maria caput tollant. existimant enim quidam sinus istos 1 PL.
 a Gaditano freto nasci, || nec aliam esse originem quam eliquia in- 2 SOL.
 rumpentis Oceani: cuius spiritu pervadente apud aliquot mediterranea 3
 18, 2 litora sicut in Italiae parte fieri accessus vel recessus. || qui contra- 4 PL. 4, 93
 rium sentiunt, omnem illum fluorem aiunt a Ponticis faucibus in- 5
 undare, idque fulciunt argumento non inani, quod aestus e Ponto 6
 profluus numquam reciprocetur. 7
 19, 1 || Insula Apollonitarum octoginta milibus passuum abest a Bos- 8 PL. 4, 92
 phoro Thracio citra Histrum sita, ex qua M. Lucullus Apollinem 9
 Capitolinum nobis extulit. || ante Borysthenem Achillis insula est || 10 PL. 4, 93.
 cum aede sacra, quam aedem nulla ingreditur ales: et quae forte 11 10, 78
 2 advolaverit, raptim fugam properat. || Oceanum septentrionalem ex ea 12 PL. 4, 94
 parte, qua a Propaniso amne Scythia adluitur, Hecataeus Amalcium 13
 appellat, quod gentis illius lingua significat congelatum. Philemon 14
 a Cimbris ad promunturium Rubeas Morimarusam dicit vocari, hoc 15
 est mortuum mare: ultra Rubeas quicquid est Cronium nominat. 16
 3 || Mare autem Caspium ex altero Ponti latere ultra Massagetas et 17 PL. 6, 50; cf.
 Apalaeos Scythas esse in Asiatica plaga || dulce Alexandro Magno pro- 18 SOL. 49, 7
 PL. 6, 51

RCNH LMG(B) SAP; Anon. Leid. (l. c.) ad 7 reciprocetur
v. 8 insula — 12 properat affert Dicuil 7, 51.

1 mariria *M* tollant] *I (RCNSA Leid., extollant [H]), attollant II (LMP, atollant G)* 2 fretu *SLeid.* eliquia (reliquias *C² et pro gl. R*) inrumpentis (erumpentis [*H*]) inundationem aestuantis *SA*, inundationem *P²* 3 peruagante *SAP²* aliquos *R[H]* 5 a) e [*H*] 6 aestus] uestus *M*, uetus *L* 7 profluus] non inani (*sic*) *L* reciprocetur *S* 8 apollonitarum] *RCNLG*, apollonitarum *HA*, apollinitarum *SP Dic.*, appollinitarum *M: Apolloniatarum Plinius* octoginta *N* passuum] nasuum *Dic. (Par. Dr.)* bophoro *R*, bosporo *Dic.* 9 thracio] *RCNAP cum Plinio*, thratio *S*, trachio *H*, thracia *LMG*, tracie *Dic.* citra] *LMGSAP cum Plinio*, circa *RCNH Dic.* qua *om. N* marcus] *SA cum Plinio, om. I (RCNH Dic.) et II (LMGP)* lucus *S* apollinen *MG*, apollinum *R* 10 capitolium *R* nubis *Dic.* intulit *M* boristhene *R*, boristene *C*, boristhenen *Dic.*, boristeben *SA*, brysthenem *M* achillos *SAP*, hancillis *Dic.* 11 nullus *Dic.* et] ei *G* quae] qui *Dic.* 12 aduoluerit *H^a* raptum *G* fuga *LMGP* oceano *M* ea *om. RP* 13 qui *S* propaniso] *RCNH*, propanisso *LMGPSA: Parapaniso Plinius (Leid.)* amnis *RC²*, am * * *C¹* amalacium *R*, amalium *S*, amalchrum *G* 14 congelatum] *II (LMGP) cum Plinio*, congelatum mare *I (RCNHS.A)* 15 cibris *N*, cybris *RC*, cimberis *SP* morimarusam] *SA*, morimarussam *RCN*, marimaruscam *H*, morimarusam *LMG*, murimarusam *P* 16 cronum *LMG* 17 mare bis *P* caspium] caspidum *G*, caspium et *RCN*, caspium est *H* massegetas *P* 18 apaleos *CN*, apaleas *R*, apuleos *H* dulce] duce *I (RCNH) et II (LMGP¹)*, dulce haustu *S*, dulce (dulci *P²*) haustu sicut *AP²*

PL. 1 batum est, mox Pompeio Magno, qui bello Mithridatico, sicut com-
 2 milito eius Varro tradit, ipsis haustibus periclitari fidem voluit. id 19. 4
 3 evenire produnt e numero fluminum, quorum tanta copia ibi confluit,
 4 ut naturam maris vertant. || non omiserim quod per idem tempus
 5 eidem Magno licuit ex India diebus octo ad Bactros usque ad Alierum
 6 flumen, quod influit Oxum amnem, pervenire, deinde mare Caspium,
 7 inde per Caspium ad Cyri amnis penetrare fluentum, || qui Armeniae
 8 et Hiberiae fines interluit. || itaque a Cyro diebus non amplius quin- 5
 9 que itinere terreno subvectis navibus ad alveum Phasidis pertendit:
 10 per cuius excursus in Pontum usque Indos advehi liquido probatum
 11 est. || auctor est Xenophon Lampsacenus a litore Scytharum in in- 6
 12 sulam Abalciam triduo navigari: eius magnitudinem immensam et
 13 paene similem continenti: nec longe Oeonas separari, quas qui habi-
 14 tent vivat ovis avium marinarum et arenis vulgo nascentibus: perinde 7
 15 alias propter constitutas aequae insulas, quarum Hippopodes indigenae
 16 humana usque ad vestigium forma in equinos pedes desinunt: esse S
 17 et Phanesiorum, quorum aures adeo in effusam magnitudinem dila-

RCNH LMG(B) SAP

v. 15 Hippopodes — 16 desinunt *compilavit Isidorus* 11, 3, 25 v. 16 esse
 et — 94, 2 vestiant: *similia Isidorus* 11, 3, 19.

1 rumpeio *M*, peio *L* thridatico *R*, mithriatico *S* 2 ipsi *R*
 austibus *L*, ansibus *GB*, austilibus *N*, haustibus *M* peritari *S*, peroscere
*P*² uol. fid. *H* 3 uenire *G* 4 uertat *RCNH* per idem] pridem *S*
 5 ad bactros] *II (LM^bGBP, bractros M^a) cum Plinio*: in Bactros, a bactris *I*
 (*RCNHSA*) ad alierum] *RG, dalierum C^bNHBS^P2, alierum C^a, dalietrum A,*
 dailerum *L, dalerum MP¹*: ad lacrum *Plinii libri* 6 quod] *reliqui cum Plinio,*
 quo *LMG* iufluxit *S* mare] iu mare *SP* 7 inde per caspium *om. H*
 8 ad cyri] *adquiri RCN, acquiri H* penetrari *MS* interluit *S* u. a. d.
RCNH 9 itinero *N* ad alveum *om. S* pertendi *M* 10 portum
RC^H indos (indios *NII*) a. liquido (-dum *RCN*) p. est] uenientes india l.
 p. e. inuehi posse *SA*, indos a. l. p. e. uenientes india probatum est inu.
 posse *P* 11 auctore *L* xenoph (*vel f*) on] xeuoph (*vel f*) on *LG*
 lampsacenus] *CM^b, lapsacenus R, lamsac(a)enus reliqui* in *om. L* 12 abal-
 cia *R*, abaltiam *HA*: balciam *Plinius* oeonas] *I (RC, aeonas H, oceanus N,*
 oecenus *S, ocaenas A), oaeones II (LP, oaeonas M, oeonas B, aecnes G):*
 Oeonae *Plinius, Oeueas Mela* 3, 6, 8 (*Vat.*) habent *I (RCNHSA)* 14 ad-
 uenis *R* 15 pr. contitutas *N*, const. propter *S* insula *L* quorum *A*
 hippopodes] *N, hyppopodes R^b, hypopodes R^a, yppopodes C, hippopodas SAP,*
 hippodes *MG, ippodes IIL* 16 desinunt] sinunt *S* esse] est *H*
 17 phanesiorum *I (CNH, phenesiorum R, fannesiorum SAP) cum indice M:*
 pannesii et *Plinio, hauesiorum I (LMG): Panotios dicit Isidorus* 11, 3, 19, san-
 nales *Mela* 3, 6, 8 (*Vat.*) aures] ad aures *L* dilatantur *H¹*

- teuntur, ut reliqua viscerum illis contegant nec amiculum aliud sit 1 PL.
quam ut membris membra vestiant. 2
- 19, 9 || Antequam digrediamur a Scythia, religio est praeterire, quoniam 3 SOL.?
peculiares sint ferae Scythiae. cervi plurimi in hac terra: igitur 4
cervos persequemur. || mares generis huiusce cum statum tempus 5 PL. S, 112
10 venerem incitavit, saeviant rabie libidinis. feminae licet prius con- 6
serantur, non concipiunt ante Areturi sidus. || nec qualibet partus 7 IGN.?
suos educant. teneros studio occultant et absconditos inter profunda 8
11 fruticum vel herbarum pedum verberare castigant ad latendum. cum 9
maturuit ad fugam robar, || exercitio docent cursu et adsuescunt salire 10 PL. S, 113
per abrupta. || acceptis canum latratibus secundo vento vias dirigunt, 11 PL. S, 114
ut odor cum ipsis recedat. mirantur sibilum fistularum: rectis au- 12
ribus acutissime audiunt, submissis nihil. suspent omnia: propterea 13
12 facilius obvios se praebent sagittantibus. || si maria tranent, non 14 PL. S, 115
aspectu petunt litora, sed olfactu: infirmos ponunt in ultimo et las- 15
sorum capita clunibus per vices sustinent. || e cornibus quod dextrum 16 PL. S, 116 cf.
13 fuerit efficacius est ad medellam: si fugare angues gestias, utrum velis 17 28, 149. 226
ures, quae ustrina praeterea nidore vitium aperit ac detegit, si cui in- 18
est morbus comitialis. pro aetate ramos augent. id incrementum in 19

RCNH LMG(B) SAP

v. 8 teneros st. occ. compilavit *Isid.* 12, 1, 21 v. 12 mirantur s. f. —
16 sustinent compilavit *Isidorus* 12, 1, 19; cf. *Capella* 9, 927 v. 14 si maria
— 15 olfactu affert *Aldhelmus* p. 323 *Giles* v. 15 et lassorum — 16 sustinent
affert *Aldhelmus* p. 283 *Giles*.

1 uicerum *N* illis *om. A* contegunt *M* 2 quem *P* membris
membra] *RCNH*, membra membranis aurium *LMSAP* uestiunt *LM^bG*, uesti-
gant *S*, uestiunt *M^a* 3 digredimur *SPⁱ* a) ab *LMG* 4 pec. s. f. scyth.] ibi
pec. s. f. *P*, pec. ibi s. f. *SA* 5 ceruus *N* persequamur *M* huiusce]
huius quos *RCN*, huius *H* statutum *RCNHMAP²*, statutum est *S*
6 incitauerit *H* rabia *M* libidinis] l. efferati *SAP*: rabie libidinis saeviant
Plinius consecrantur *LⁱPⁱ*, conserant *GP²* 7 acturi *L* nec] ne *RCNH*
quolibet *R* 8 educere *RCNHS* tenero *NH*, eneros *G* studio] studios(a)e
SAP inter] inter in *S* 9 pedum] pede *R* 10 maturuit] *NLMGSP*, matu-
ravit *C*, maturant *R*, maturerit *H*, maturiunt *A* fugas *R* rubor *M*
exercitio] per exercitium *H* cursu] *RCSA*, cursum *H*, cursus *NLMGP*: partus
exercent cursu *Plinius* et *om. RCNMHSA* salire] salere *RCN*, sallere *S*,
om. M 11 abruta *RH* accoceptis *L*, aconco(o)eptis *GB* secundum
uentum *GP²* derigunt *LPⁱ* 12 sibilo *C* rectis] *plerique cum Isidori codd.*
bonis, crectis *RC* 14 se obvios *C* tranant *R* 15 olfatum *G* lassaro-
rum *G* 16 glunibus *L* e] ex *C*, *om. S* dexterum *RCNP* 17 est
om. M auges *L* gestias utrum nelis] uelis utrum putes *SA* 18 uras
SAP uitore *R* sicubi *SA* 19 ramos] ramulos *SAP* auget *H* id] in *G*

- 1 sexennes perseverat: deinceps numerosiora non possunt fieri cornua, pos-
 PL. 8, 117 2 sunt crassiora: || quae quidem castratis nunquam crescunt nec tamen deci- 19, 14
 PL. 8, 116 3 dunt. || dentes monstrant senectutem, cum aut pauci inveniuntur aut nulli. 15
 PL. 8, 118 4 || serpentem hauriunt et spiritu narium extrahunt de latebris cavernarum.
 PL. 8, 97 5 || dictamnium ipsi prodiderunt, dum eo pasti excutiunt accepta tela. ||
 PL. 8, 101 6 herbam quoque quam cinarem vocant contra noxia edunt gramina. 16
 L. 28, 150 7 || adversus venena mirificum est innulei coagulum occisi in matris suae
 L. 8, 119. SOL. 8 utero. || patuit nunquam eos febrescere, || quam ob causam confecta
 9 ex medullis ipsorum unguina sedant calores hominum languentium.
 PL. 8, 119 10 || legimus plurimos matutinis diebus cervinam carnem degustare solitos 17
 11 sine febribus longaevos fuisse: quod demum proderit si uno vulnere
 12 fuerint interempti. ad dinoscendam vivacitatem Alexander Magnus 18
 13 torques plurimis cervis innexuit, qui post annum centesimum capti
 SOL. 14 || necdum senii iudicium praeferebant.
 PL. 8, 120 15 || Eadem paene specie sunt quos tragelaphos dicunt, sed non 19
 16 alibi quam circa Phasidem apparent: tantum quod illi villosos habent
 17 armos et menta promissis hirta barbis.
 PL. 4, 96 18 || Mons Saevo ipse ingens nec Riphaeis minor collibus initium Ger- 20, 1
 19 maniae facit. Inguaeones tenent, a quibus primis post Scythas nomen
 SOL. 20 Germanicum consurgit. || dives virum terra, frequens populis nume- 2

RCNH LMG(B) SAP

v. 3 serpentem — 5 tela: *similia Isidorus 12, 1, 18 17, 9, 29 compilans (ut monuit Dressel) cum Solino item Origenis in cant. cant. versionem Hieronymianam (opp. vol. 3 p. 528 Vall.) v. 15 eadem — 17 barbis compilavit Isidorus 12, 1, 20 v. 20 dives — 96, 1 inmanibus compilavit Isidorus 14, 4, 4.*

1 sexennes] sex menses *S*² perseueret *M* numerosiora *N* possunt
 crassiora (grassiora *L*) *LMGSAP*, crassiora (om. possunt) *RCNH* 2 castra-
 tus *L*, crastatis *R*, cast ** atis *C*¹ 3 monstrant] indicant *SA* 4 serpentem]
 serpentes *SAP* 5 diptannum *H* ex eo] *SP* contra *Isidorum* 6 cinarem
HS, ciranen *A*, cinerem *P*¹, cinare *M* noxa *R* gramen *SA* 7 aduersum
*L*²*SAP* mirificum] trificum *R* est om. *SA* hinuli *CN*, innuli *R*, hyn-
 nuli *A* coagulum] quagulum *M*, corculum *P*² contra *Plinium* in om.
RNH suae om. *A* 8 uterum *N* paruit *M* confecta] non facta *M*^a
 9 ipsorum *I* (*RCNHSA*), eorum *II* (*LMGP*) 10 legimos *N* matunis *G*
 solitus *L* 11 quod] quae *SA* proderet *H*^a uulu. fuer.] f. u. *A* 14 senii]
 senis *I* (*RCNH*), semi *M* 15 sunt] stru *H* stragelafos *S* 16 alibus *M*
 phasidem *P*, fassidem *H* 17 hyrto *M* barbaris *P*¹ 18 saeuo] *II* (*LMGSAP*)
 cum *Plinio* (*Leid.*), aeuo *I* (*RCNH*) nec] ac *H* rihphis *CNHA*, rhifeis *MG*,
 ripeis *RS*, rihphis *P* 19 fecit *G* inguaeones] *II* (*LP*, ingueones *G*, in-
 guaeonos *M*) cum *Plinio*, ingyeones *I* (*CN*, ingiaeones *H*, ingeeones *R*), ingy-
 nones *III* (*S*, inginones *A*) primus *HM* scythias *II* (*LMBP*) 20 uirum]
III (*SA*), uirorum *II* (*LMG*, uirorum *P*), horum *I* (*RCNH*): dives uirum *Isi-*
dori ut videtur codices frequens freques *G*

- rosis et inmanibus. || extenditur inter Hercynium saltum et rupes Sar- 1 PL. 4, 80
 matarum. || ubi incipit Dauuvio, ubi desinit Rheno perfunditur. || de 2 SOL. PL.4,100
 internis eius partibus Alba Guthalus Viscla amnes latissimi praecipitant 3
 in Oceanum. 4
20. 3 || Saltus Hercynius aves gignit, quarum pennae per obscurum emi- 5 PL. 10, 132
 cant et interlucent, quamvis obtenta nox denset tenebras. || unde ho- 6 1GN.
 mines loci illius plerumque nocturnos excursus sic destinant, ut illis 7
 utantur ad praesidium itineris dirigendi, praeciactisque per opaca cal- 8
 lium rationem viae moderentur indicio plumarum refulgentium. || 9
- 4 in hoc tractu sane et in omni septentrionis plaga visontes frequen- 10 PL. 8, 38
 tissimi, qui bovis feri similes, saetosi colla, iubas horridi, || ultra tauros 11 SOL.
 5 pernitate, capti adsuescere manu nesciunt. || sunt et uri, quos in- 12 PL. 8, 38
 peritum vulgus vocat bubalos, cum bubali paene ad cervinam faciem 13
 in Africa procreentur. || istis porro quos uros dicimus taurina cornua 14 PL. 11, 126
 in tantum modum protenduntur, ut dempta ob insignem capacitatem 15
 6 inter regias mensas potuum gerula fiant. || est et alce mulis compa- 16 PL. 8, 39

RCNH LMG(B) SAP

v. 5 saltus — 9 refulgentium *compilarunt Priscianus v. 277. 278 et Isidorus* 12, 7, 31. 14, 4, 4 v. 10 in hoc tractu — 97, 9 ipsam *refert Dicuil* 7, 16—18, *compilavit Isidorus* 14, 4, 4 v. 13 bubali — 14 procreentur *compilavit Isidorus* 12, 1, 33 v. 14 istis — 16 fiant *compilavit Isidorus* 12, 1, 34.

1 herquinium *NHLMP*, erquinium *RC*, ercinius *G*, hircunium *SA*
 armatarum *R*, sarmentarum *A* 2 denubio *libri praeter S* profunditur *S*
 de int. e. p.] ex p. e. int. *SA* 3 guttulus *R*, gutthalus *CN*
 niscla] *I (RCNH) II (LMGP)*, uistla *III (SAP)*: Vistulus sive Viscla *Plinius*
(inde Viustia Dicuil 1, 15) omnes *RC* praecipitant] praecipitantur
*GBAP*² 5 herquinius *CMP*, erquinius *R*, herquinus *NH*, herquilinus *L*, her-
 cinius *G*, hercunicis *S*, hircunius *A* pinnae *NLMS*¹*P*¹ 6 denset] cogat
 denset *S*, cogat et denset *A* 7 loci illius] loco cullius *M* nocturno *M*
 destinant *G*, desinant *S* 8 praesidium] ductum *SAP*² *contra Isidorum* rigendi
RC uallium *H* 9 ref. viae mod.] viae ordinem illustrent (-trant *SA*)
*SAP*² pluma *P*¹ fulgentium *R*, refulgentium inter anthrotopagos reful-
 gentium (*sic*) *M* 10 sane *om. N* stratu *H* et in] et *SA* omne *N*
 septentrionis] *reliqui et Dicuil (non septentrionalis)*, septentrione *G* uisontes
LMSAP, uesontes *GB*, bisontes *RCNH Dic.* 11 qui bouis feri] qui boues
 feri *L*, e quibus feris *M*, qui bobus feri (*Par.*, fieri *Dresd.*) *Dic.*, qui boues feris
RCNHGBP, qui feris *SA*: boum ferorum genera *Plinius* saxosi *A*
 collo *Dic.* iubis *SAP*¹, iuba *Dic.* oridi *L* 12 pernitate] manu aesciunt] manu nequeunt *SA* quos] quos et *P*¹ inumerum *RCNDic.*
 13 nocat (uocant *SA*) bub.] b. u. *Dic. (Dr.)* 14 in africa *post* procreentur
Dic. (Dr.) procreantur] magis abundent *SA contra Isidorum* isti *H* uro
NM 15 protendent *H* demptam *R*, empta *S*, depta *Dic. (Dr.)* insignem]
 signem *G* 16 potuum (potum *C*) ger.] g. p. *SAP* alcem *N*, alces *MG*²*Dic.*

- Pl. 8, 40 1 randa, || adeo propenso labro superiore, ut nisi recedens in posteriora
 Pl. 8, 39 auct. 2 vestigia pasci non queat. || Gangavia insula e regione Germaniae 20, 7
 3 mittit animal quale alce, sed cuius suffragines ut elephantis flecti ne-
 4 queunt: propterea non cubat, cum dormiendum est, tamen somnulen-
 5 tam arbor sustinet, quae prope casuram secatur, ut fera dum adsuetis
 6 fulmentis innititur faciat ruinam. ita capitur: alioquin difficile est
 7 eam mancipari: nam in illo rigore poplitum incomprehensibili fuga
 8 pollet. de Germanicis insulis Gangavia maxima est, sed nihil in ea 8
 9 magnum praeter ipsam.
 Pl. 37, 23 10 || Nam Glaesaria dat crystallum, || dat et sucinum: quod sucinum 9
 Pl. 37, 42 11 Germani gentiliter vocant glaesum. qualitas materiae istius summatum
 Pl. 37, 42 12 antea Germanico autem Caesare omnes Germaniae oras scrutante
 Pl. 37, 43 13 conperta: arbor est pinei generis, cuius mediale autumni tempore
 14 sucino lacrimat. || sucum esse arboris de nominis capessas qualitate:
 15 pinum vero, unde sit gignitum, si usseris, odor indicabit. pretium
 16 operae est scire longius, ne Padanae silvae credantur lapidem fle-
 17 visse. hanc speciem in Illyricum barbari intulerunt: quae cum per 10
 18 Pannonica commercia usu ad Transpadanos homines foret devoluta,

RCNH LMG(B) SAP

v. 3 ut elephantis cf. *Dicuil* 7, 35 v. 10 crystallum dat et s. *compilavit*
Isidorus 14, 4, 4.

1 recedens] repedet *SA* 2 pasci] quasi *Dic.* gangavia] gangalia *C*,
 gangraina *H*^a, grauia *Dic.*; Scadinavia *Plinius*; eadem videtur esse Codannouia
 Melae (*Vat.*) 3, 6, 6 e (*om. M*) regione] regionis *Dic.* 3 mittit] *rel. et Dic.*,
 emittit *LGP* alces et *RCNH Dic.*, alces sed *LMGP*, alce et *SA* cuius]
LMGP, cui *RCNHSA Dic.* suffragines] *NLMGAP Dic. cum Plinio*, suffragiones
RCHS elefanti *R* 4 cubant *RCNH Dic.*, cubitat *SAP*² somnulenta *RC*,
 somnolenta *NDic.* (*Dr.*, somnolentum *Par.*), somnulentas *H* 5 prope] ad
 prope *MGBSAP* casuram] *RC¹GSAP Dic.*, casura *C²HL*, casurum *N(?)*
 6 flumentis *S*, fulcimentis *HA* innititur *C¹*, nititur *Dic.* runam *N*
 alioquin] *rel. et Dic.*, alioqui *L* 8 de g. i.] *III (SAP)*, g. i. *I (RCNH) et*
II (LMG), germanicarum insularum *Dic.* gangavia] gangauiam *M*, candauia
RCNH Dic. (*sic [non candinauia] Dresd.*, scandauia *Par.*) 10 glaesaria] *A*,
 glesaria *plerique*, glessaria *N* quod sucinum (siguum *H*) *om. N* 11 ger-
 manici *P* gentiles *S* uocat *R* glaesum] *NLMSP*, glesum *RCGA*, clesum *H*
 qualiter *RC¹* summardini *A* 12 caesare omnes] caes. omnis *R*, caesonis *NH*
 ora *N* 14 sucum] sucinum *A* de nom. capessas (-sans *H*) qu. de signi-
 ficatione nominis capessas (*om. A*) *SAP* 15 pinum (pino *N*) uero] uerum *P*
 sit gignitum] *RCNHLM*, sit genitum *GB*, profluit *P*, gignitum (pignitum *A*) pro-
 fluit *SA* si] ipsi *LMG* iusseris *HP* odori *S* indicauit *RCLMS*
 16 scire] ire *L²SAP* padanae] *RCNHSA*, pandanae *LMG*, pandanae *P*
 flauisse *M* 17 babari *M^a* 18 pannonia *H* deuoluta] delata *SA*

- 20, 11 quod ibi primum nostri viderant, ibi etiam natam putaverunt. munere 1 PL.
 Neronis principis adparatus omnis sucino inornatus est: || nec diffi- 2 PL. 37, 46
 culter, cum per idem tempus tredecim milia librarum rex Germaniae 3
 12 donum ei miserit. rude primum nascitur et corticosum, deinde in- 4
 coctum adipe lactentis suis expolitur ad quem videmus nitorem. 5
 13 || pro facie habet nomina: melleum dicitur et Falernum, utrumque de 6 PL. 37, 47
 similitudine aut vini aut utique mellis. || in aperto est quod rapiat 7 PL. 37, 48
 folia, quod trahat paleas: || quod vero medeatur multis vitalium in- 8 PL. 37, 50
 commodis, medentium docuit disciplina. || et India habet sucinum, 9 PL. 37, 36
 sed Germania plurimum optimumque. quoniam ad insulam Glaesa- 10
 riam veneramus, a sucino coeptum. 11
 14 || Nam in Germaniae continentibus gallaica reperitur, quam gem- 12 PL. 37, 110
 mam Arabicis anteponunt: vincit enim gratia. || Arabes quidem dicunt 13 PL. 37, 112
 non alibi eam deprehendi quam in nidis avium quas melancoryphos 14
 vocant: quod nullus recepit, || cum apud Germaniae populos quamvis 15 PL. 37, 110
 rara in saxis tamen appareat. honore et pretio ad smaragdos virescit 16
 15 pallidum. || nihil iucundius aurum decet. || cerauniorum porro genera 17 PL. 37, 112
 diversa sunt. Germanicum candidum est: splendet tamen caeruleo et si 18 PL. 37, 134
 sub divo habeas, fulgorem rapit siderum. 19
 21, 1 || Galliae inter Rhenum et Pyrenaeum, item inter Oceanum et 20 PL. 4, 105
 montes Cebennam ac Iuris porriguntur, || praepinguibus glebis accom- 21 IGN.

RCNH LMG(B) SAP; Anon. Leid. (p. 47) inde a 20 Galliae
v. 6 de similitudine — 8 paleas compilavit Priscianus v. 283. 284 § 14 de
gallaico compilavit Isidorus 14, 4, 4. 16, 7, 10 § 15 de ceraunio compilavit
Isidorus 14, 4, 4. 16, 13, 5 v. 21 praepinguibus — 99, 3 fontium compilavit
Isidorus 14, 4, 25.

1 quod ibi] quod sibi *M* 2 nec indifficulter *RCNHSA* 4 dono
RCNHSA miserat *L* 5 lactantis *GB* sui *H* adj ad ius *N* 6 nomina
 melleum] *III (SA)*, nomen amelleum *II (LMGP)*, nomen amellum *I (RCNH)*
 falternum *RNH*, fatlernum *C* utrumque] *III (SAP)*, utroque *RCNH*, utra-
 que *II (LMG)* de sim.] dissim. *H* 7 uini] ini * *L*, uui *M* 8 mede-
 tur *A* 9 medicorum *H* disciplinam *R* et india] *III (SA)*, india *reli-*
qui 10 ad om. *R*¹ glesariam *RNH* 11 ueneramus om. *A* a] ad *R*
 12 gallaica] *LMGAP*, gallaica *S*, gallaicus *I (RCNH)* quem *P*
 13 gratiam *P* 14 alibi] ibi *H* deprehensi] *III (SAP)*, reprehendi *I (RCN)*,
 repperendi *H*) et *II (LMG)* quas] qua *R* melancoryfos *RN*, melaucori-
 fos *C*, melancoriphos *H*, melaucorynfhos *S*, melancorintos *A*, melaucorytos *P*,
 menalamchoritos *LMG* 15 recipit *RCNHSA* populus *NHM* 16 pareat *P*
 17 zmaragdos *NS*, smagrados *P* 18 caelo *L*¹, caeruleo
M^a 19 dio *M* sidera *N* 20 inter] iter *N* pyrenum *A* item] * it *L*
 21 cebennam] *RCNSAPLeid.*, cchannam [*H*], gebennam *LMG* iuris] *LMGSAP*,
 iures *RCN***H* praep. gl.] felices gl. praep. *SAP*

- IGN. 1 modae preventibus fructuariis, pleraeque consitae vitibus et arbustis,
 2 *omni ad usum animantium fetu beatissimae, riguae aquis fluminum
 30, 13 3 et fontium, sed fontaneis interdum sacris et vaporantibus. || infaman-
 4 tur ritu incolarum, qui ut aiunt (veri enim periculum non ad me
 IGN. 5 recipio) iniuria religionis humanis litant hostiis. || ex isto sinu quo-
 PL. 3, 133 6 quo orbis velis exeat: in Hispanias et in Italiam terra marique: in
 7 Africam mari tantum: si Thracia sit petenda, excipit ager Raeticus **21, 2**
 PL. 3, 146. 8 optimus et ferax, inde Noricus frigidus et parcius fructuosus, tum Pan- 3
 147 9 nonia viro fortis et solo laeta, deinde Moesiae, quas maiores nostri
 PL. 3, 149 10 iure Cereris horreum nominabant. in quarum parte quae Pontica est 4
 PL. 2, 235 11 apparet herba, qua iuficitur oleum quod vocant Medicum: hoc ad in-
 12 cendium excitatum si obruere aqua gestias, ardet magis nec alio so-
 13 pitur quam iactu pulveris.
 SOL. 14 || Finis erat orbis ora Gallici litoris, nisi Britannia insula non **22, 1**

*RCNH LMG(B) SAP et inde a 14 finis cod. 24; Anon. Leid. (l. c.) ad 3 uapo-
 rantibus et (p. 36) inde a 14 finis*

v. 7 ager Raeticus — 10 nominabant compilavit Isidorus 14, 4, 5. 16

*v. 11 herba — 13 pulveris compilavit Priscianus v. 316—320; similia Ammianus
 23, 6, 37 v. 14 finis erat — 100, 1 mereretur affert Heiricus in miraculis
 S. Germani c. 80 (acta sanct. Iul. vol. 7 p. 272) v. 14 finis erat — 100, 2 de-
 tinet affert Dicuil 8, 21; compilavit Beda hist. eccl. 1, 1.*

1 prouenientibus S fluctuariis LP pleraque LM, pleneque RC¹(?)
 2 omni] *Salmasius*, omnia libri beatissima fetu A rigua S 3 uaporantibus]
 calentibus SA 4 ritu] moribus SAP² ante infamantur (P²) vel post aiunt
 (SA) ins. detestabili sacrorum ritu SAP² uiri L, uir M 5 sino M
 quoquo (quoque RH) orbis] quaquaque parte P², quaquaque parte orbe SA 6 his-
 paniis LH, hispanas G maque M^a in om. A 7 affrica H petenda]
 potenda S rheticus RC, creticus LMGP 8 optimus et ferax (opt. et f.
 om. P²) inde noricus frigidus et parcius fructuosus] *RCNHLMGP²*, bonus fru-
 gibus brigantino lacu nobilis inde noricus qua subducitur a iugis (iugis S)
 alpium admodum laetus P¹ et ita, sed pro bonus frugibus habens frigidus et
 parum fructuosus, S, item, sed post noricus collocatis verbis frig. et parcius
 fruct., A; Noricus ager frigidus et parcius fructuosus: post quem Raeticus frugibus
 ferax *Isidorus* tum (tunc C) pannouia (pannonio N) uiro fortis et solo (sola M)
 laeta (ieta H)] *RCNHLMGP²* cum *Isidoro*, dehinc pannoniae uiro (uiros A)
 fortes (fortis S) solo plano ubertoque (sic) SA, dehinc pannonia solo plano
 uberique P¹ 9 deinde] *RCIILMGP²*, deind N, drauo sauoque inclutis amni-
 bus circumfluae (-flua P) mox SAP¹; *Isidorus* quae habet interpolatis his simi-
 lia: duobus satis acribus fluuiis Dravo Savoquo vallata non ex Solino sumpsit,
 sed ex Floro 2, 24 (4, 12): Pannonii duobus acribus fluuiis Dravo Savoquo
 vallantur 10 ceteris P¹ nominabat M^a 11 incendium] cendium N
 12 excitandum SA abruere R gestias] uitaris SA aliu N sipitur G,
 sopitus S 13 iactu] iam iactu G 14 in ante britt. ins. P¹ brittania]
RCN (hic brittanea) *LMG Dic. Leid. omnes semper*, brittannia A plerunquae.
 britannia [H]SP semper non (om. A Dic.) qualibet] singulari *Heiricus*

- qualibet amplitudine nomen paene orbis alterius mereretur: || octin- 1 PL. 4, 102
 genta enim et amplius milia passuum longa detinet, || ita ut eam in 2 IGN.
 Calidonicum usque angulum metiamur. in quo recessu Ulixem Ca- 3
 lidoniae adpulsum manifestat ara Graecis litteris scripta [votum]. 4
 22, 2 Multis insulis nec ignobilibus circumdatur. || quarum Hibernia ei 5 MEL. 3, 6, 6
 proximat magnitudine, inhumana incolarum ritu aspero, alias ita pa- 6
 bulosa, ut pecua, nisi interdum a pastibus arceantur, ad periculum 7
 3 agat satias. || illic nullus anguis, avis rara, gens inhospita et belli- 8 IGN.
 cosa. sanguine interemptorum hausto prius victores vultus suos ob- 9
 4 (6) linnunt. fas ac nefas eodem loco ducunt. apis nusquam: advectum 10
 inde pulverem seu lapillos si quis sparserit inter alvearia, examina 11
 5 (7) favos deserent. sed mare quod inter hanc et Britanniam interluit un- 12
 dosum inquietumque toto in anno nonnisi pauculis diebus est naviga- 13
 6 (8) bile || idque in centum viginti milia passuum latitudinis diffundi qui 14 PL. 4, 103

RCNH LMG(B)SAP cod. 24; *Anon. Leid. (l. c.)* ad 3 metiamur et inde a 5 multis
 v. 5 multis — 6 magnitudine *affert Dicuil* 8, 22 v. 6 alias — 8 agat
affert Dicuil l. c.; v. 6 ita pabulosa — 8 satias *Priscianus inst.* 6, 15
 v. 8 illic n. a. a. r. *compilavit Isidorus* 14, 6, 6 v. 10 apis — 12 deserent
compilavit Isidorus 14, 6, 6 v. 12 sed mare — 14 diffundi *affert Dicuil* 8,
 22; v. 14 idque — 101, 1 aestimarunt *Aldhelmus p.* 323 *Giles.*

1 alt. orb. *A* octingentis et a. milibus p. *SAP* 2 longa det.] longa (longe *S*)
 porrigitur *SA*, in longitudine detinet in latitudine *cc^{ta} alienis adsumptis Dicuil*
 3 calydonicum *RNH*, calidonicum *S* metimur *M^a*, metiatur *H^a* ulixen *CH*
 calydoniae *RN*, calidonia *H* 4 manifestat ara] *P coniectura puto*, mani-
 festatur a *plerique*, manifestat a *M*, manifestant * * * 24, manifestat *L²*
 scripta uotum (uota *C²*)] scriptura ueterum *N²*, scr * * * * * (scripta *m.* 2)
 uatum 24: uotum *delendum* 5 ignobilibus *C* 6 inc. ritu *G*, ritu inc. *SAP*
 y
 hibernia *R* ei] et *RC¹* (? proxima 24 magnitudinem *R* alias]
 alia *R*, alioqui *P¹* pabuloso [*H*] 7 pecua [*H*]*LMGSAP Priscianus*,
 pecunia *RCN* et sic 24¹ (pecu * * *) et (*superscr.* pecora) *Anon. Leid.*, pecora
Dic. nisi] ibi nisi *SAP* interdum] i. aestate *SA* acceantur *Dic.*
 (*Dr.*), arceatur 24 pastoribus [*H*] ad] in *SA* 8 saties *A*, satietas *Pris-*
ciani libri anguis] sanguis *N* 9 sanguinem *M* interemptorum] in temp-
 ore [*H*] uultus *M* obliniunt *S* 10 ac] et [*H*] loco] animo *SA*
 11 inter ducunt et apis *inserunt* puerpera . . . nitela *SAP* (*v. app. et praef.*)
 apis (apes *C²*[*H*]*GB*, aspi *N*) nusquam (numquam *RCGB*)] interea apes nou
 habent *SAP¹*: apis nulla *Isidorus* 10. 11 aducto inde seu puluere seu
 lapillo si quid sparseris *SAP¹*; ut advectos inde pulveres sive lapillos si quis
 alibi sparserit *Isidorus* albaria *R*, aluararia *N* 12 deserent] deserunt *LMGP*
 sed *om. SAP* inter hanc] *reliqui et Dic.*, hiberniam (hyb- *A*, ib- *S*) *SAP*
 13 nonnisi] *RCNSAP² Dic.*, nisi **HLMGP¹* paucis [*H*], aestiuis *P²*, aestinis
 pauculis *SA* 13. 14 diebus (dibus *R*) est nauigabile idque (itaque **H*) in cen-
 tum xx (xxx *Plinius*) milia passuum latitudinis (lat. *om. Aldhelmus*) diffundi

- IGN. 1 fidem ad verum ratiocinati sunt aestimarunt. || Siluram quoque insu- 22, 7 (9)
 2 lam ab ora quam gens Britanna Dumnonii tenent turbidum fretum
 3 distinguit. cuius homines etiam nunc custodiunt morem vetustum:
 4 nummum refutant: dant res et accipiunt: mutationibus necessaria
 5 potius quam pretiis parant: deos percolunt: scientiam futurorum pa-
 6 riter viri ac feminae ostentant. at Tanatus insula adspiratur freto 8 (10)
 7 Gallico, a Britanniae continente aestuario tenui separata, felix frumen-
 8 tariis campis et gleba uberi, nec tantum sibi verum et aliis salubris
 9 locis: nam cum ipsa nullo serpatur angue, asportata inde terra quo-
 10 quo gentium invecata sit angues necat.
- . 4, 103. 104 11 || Multae et aliae circa Britanniam insulae, || e quibus Thyle ul- 9 (11)

RCNH LMG(B) SAP cod. 24; Anon. Leid. (l. c.)

- v. 6 Tanatus — 10 necat compilavit Isidorus 14, 6, 3; cf. Beda hist. eccl.
 1, 1 v. 11 Thyle — 102, 3 concretum mare compilavit Isidorus 14, 6, 4;
 v. 11 Thyle — 102, 2 nullus dies affert Dicuil 7, 10.

(diffunditur Dic.)] *RCN *H Dicuil, item inde ab idque Aldhelmus, diebus nauigatur* (d. est nauigabile P^1). nauigant autem (enim A) uimineis alueis, quos circumdant ambitione tergorum bubulorum (A). quantocumque tempore cursus tenebit nauigantes escis abstinent. freti latitudinem in cxx milia passuum diffundi *SAP*, diebus est nauigabile. nauigant . . . abstinent freti latitudine ($-dine * L$) idque in cxx mil. passuum latitudinis diffundi *LMG*. Vide praef. et appendicem 1 ad uerum] aduersum *R 24*, aduenarum *Aldhelmus*, ad fidem L^2 ratiocinati $*H$ aestimauerunt $M * HS Aldh.$ siluram (silura R , siluestram *Anon. Leid.*) q. i.] sillinas q. insulas *III (SAP²): Solinus male accepit locum Plinii modo adhibitum: super eam (Britanniam) haec (Hibernia) sita abest brevissimo transitu a Silurum gente, interpolator autem cogitavit de insulis Sillinis xxx m. p. (hodie Scilly islands), quas eodem fere nomine (Sylina insula) appellat Sulpicius Severus hist. sacr. 2, 51 quaeque vere fuerunt e regione Dumnoniorum* 2 qua [H] britanna N , britanna S , britania $RC 24$, britannica [H], britannicam *Leid.* dumnoni tenent *RCN 24 ut coniecit Salmasius, dum non tenent (tepen S) L¹MGBS*, dudum non tenent L^2P , dum nunc tenet A . detinet [H], tenet *Leid.* turbidum fretum] turbidus sinus SAP^2 3 distinguet NLS , distinguunt M , distinat P^2 homines etiam nunc (num $RP^1 24$, nu ** L) custodiunt] etiam homines *** num cust. N , non custodiunt etiam S morem] mores M , om. [H] 4 mutationibus [H^b] necessari N 6 uiuiri G . uir [H] ac] et A ostentat L , ostendant S at tanatus] ad (at SA) tanatis *III (SAP) cum indice M* (tanatis), ad (at $NH 24$) tanus *RCNH 24*, ad (at M) canus (canum G) *LM (in textu) G: Tanatos Isidorus, Thanetos Beda hist. eccl. 1, 25, hodie Thanet adspiratur] adpiratur N, aduirit SAP² freto (fretu [H]) gall.] g. fr. S* 7 continenti [H] aestuario] euripo P^2 tenuis S reparata [H] frumentarius G S et om. SA sibi] *LMGP*, soli *RLeid.*, soli sibi $N[H]SA$, sibi soli C , suis 24 9 nullo serp. (separatur [H]) a.] serpentes nesciat SA quoque S , quaque A anguis N 11 circum SP e om. $*H$ thile $CDic$.

- (ima, in qua aestivo solstitio sole de cancri sidere faciente transitum 1 PL.
 nox nulla: brumali solstitio perinde nullus dies. ultra Thylen acci- 2
 pinus pigrum et concretum mare. 3
 22, 10 || Circuitus Britanniae quadragies octies septuaginta quinque milia 4 PL. 4, 102
 (18) sunt. || in quo spatio magna et multa flumina, fontes calidi opiparo 5 1GN.
 exculti apparatu ad usus mortalium: quibus fontibus praesul est Mi- 6
 nervae numen, in cuius aede perpetui ignes numquam canescunt in 7
 11 (19) favillas, sed ubi ignis tabuit vertit in globos saxeos. praeterea, ut ta- 8
 ceam metallorum largam variamque copiam quibus Britanniae solum 9
 undique generum pollet venis locupletibus, gagates hic plurimus 10
 optimusque est lapis: || si decorem requiras, nigrogemmeus: si natu- 11 PL. 36, 141
 ram, aqua ardet, oleo restinguitur: || si potestatem, attritu calefactus 12 1GN.
 12 (20) adplicata detinet atque sucinum. regionem partim tenent barbari, 13
 quibus per artifices plagarum figuras iam inde a pueris variae ani- 14

RCNII LMG(B deficiens post c. 22, 10) SAP cod. 24; Anon. Leid. (l. c.)
v. 4 circuitus — 5 sunt affert Dicuil S, 2, 23; v. 4 circuitus — 11 lapis
compilavit Isidorus 14, 6, 2; cf. Beda hist. eccl. 1, 1 v. 10 gagates — 13 sucinum
compilarunt Priscianus v. 581—584 et Isidorus 16, 4, 3, quamquam hic magis
pendet ex Plinio et quibusdam ex Isidoro adiectis Beda hist. eccl. 1, 1.

1 sidero *G* 1—3 faciente transitum (-tu *R*) nox nulla brumali solstitio
 (solstitio 24) perinde nullus dies (*sic Dic.*, d. n. *RCN*H* 24) ultra thylen (thilen *C*)
 accipimus (accepimus [*H*]) pigrum et concretum mare] *RCN*H* 24 *Dic.*, faciente tran-
 situm nox nulla brumali (brumalis *Q*, brumari *G*) solstitio perinde nullus dies
 ultra thylen acc. pigrum esse (*post mare P*²) et concr. mare nullus ut ortus
 iunctus sit occasui (*ins. a calidoniae . . . matrimonium nulli, v. app.*) circuitus
*LGQ*¹², faciente nullus ut hortus iunctus sit occasui (*ins. a calydoniae . . .*
 matrimonium nulli, *v. app.*) transitum nox paene nulla brumali solstitio perinde
 (nullus *om.*) dies ultra thylen acc. pigrum esse et concr. mare *M*, faciente tran-
 situm nox paene nulla brumali solstitio dies adeo conductus ut ortus iunctus (con-
 iunctus *A*) sit et occasus (*ins. a calidoniae . . . matrimonium nulli, v. app.*) ultra
 thylen accipimus (*om. F*¹) pigrum et concr. mare (esse *add. P*) *SAP*¹² 4 cir-
 cumitus *S* milia sunt] milia 24, m. passuum *SA*, m. p. sunt *P* 5 magna]
 sunt magna *SA*, magna ibi *P* flumina] fl. sunt [*H*] opiparet *S* 6 ex-
 (sculpti *RCNLMGAP* *Leid.* 24 adparatus *RCN[H]SA*, adparatos *Leid.*, appa-
 rati 24 fontibus *om. SA* praesule *S* minerua *A* 7 nomen *H^aMS*
 casiescunt *S*, cassescunt *MP*² 8 uertitur *GBP*² 24 *Leid.* globus *N* ut] in [*H*],
 aut *M*^a 10 undique] mundique [*H*], *om. Leid.* uenis *om. G* primus *C*^u
 11 est *om. SA* decorem] faciem *SAP*² gemmeus] lucidus *SAP*² *ante*
 si (*om. S*) naturam *ins.* si qualitatem nullius (nullus *S*) fere ponderis *SAP*²
 si naturam . . . 12 attritu *om. [H]* 12 aqua] quam *R* restringitur *P*, ex-
 stinguitur *RC* adtritus *RC*¹ 13 adplicata detineat *M* atque] aqu(a)e
LM, aequae *GB*: aequae ut *Beda*: ceu succina *Priscianus* 14 *post* sucinum
ins. si beneficium ydropis morbus illam portantibus beneficium praestat [*H*]
 iuguras] figuris **H*: *fortasse delendum*; figuratores *Kübler*

- 16N. 1 malium effigies incorporantur, inscriptisque visceribus hominis in-
 2 cremento pigmenti notae crescunt: nec quicquam imago patientiae
 3 loco nationes ferae ducunt, quam ut per memores cicatrices pluri-
 4 mum fuci artus bibant.
- EL. 2, 6, 2 5 || Reversos ad continentem res Hispanienses vocant. terrarum 23, 1
 6 plaga comparanda optimis, nulli posthabenda frugis et soli copia, sive
 7 vinearum proventus respicere sive arborarios velis. omni materia 2
 8 affluit, quaecumque aut pretio ambitiosa est aut usu necessaria.
 9 argentum vel aurum requiras, habet: ferrariis numquam deficit: non
 MEL. 2, 6, 3 SOL. 10 cedit vitibus, vincit olea. || dividua est provinciis tribus, || secundo 3
 MEL. 2, 6, 2 11 Punico bello nostra facta. || nihil in ea otiosum, nihil sterile: quic-
 12 quid cuiuscumque modi negat messem, viget pabulis: etiam quae
 13 arida sunt, ab sterilitate rudentum materias nauticis subministrant.
 PL. 31, 80 PL. 33, 114 PL. 9, 141, 16, 32, 22, 3 (?) 14 non coquunt ibi sales, sed effodiunt. || depurgant in minimum nitellas 4
 PL. 4, 113 15 pulveris. || fucant vellera, ut ad ruborem merum depotent cocci
 PL. 4, 114 16 venenum.
- 17 || In Lusitania promunturium est quod Artabrum alii, alii Olisi- 5
 18 ponense dicunt. hoc caelum terras maria distinguit: || terris His-

RCNH LMG SAP et ad 4 bibant cod. 24; Anon. Leid. (l. c.) ad 4 bibant et (p. 45) 5 terrarum — 10 olea et 11 nihil — 14 effodiunt

c. 23 § 1—4 compilavit Capella 6, 627; simillima Iustinus 44, 1 v. 17 in Lusitania — 18 distinguit compilavit Capella 6, 629 et Isidorus 15, 1, 70.

1 homines RCN[H] 24 2 pigmenti] L²SAP, pigmentis RCN*HL¹M 24, figmentis GB
 imago] RGBP 24 Leid., magn(a)e CN[H]MSA, mag * L patientiae ante
 magne A 3 ferarum] federe R dicunt L cicaces R 4 fuci] fuci RC 24,
 suci [H] 5 reversos] RCN, reversus LMGSP, reversum A, rursus H
 continentem G hisp. res H 6 plagam S nullis M post] potest G
 fr. et soli (sola M) copia] frugum copia et soli (sole A) ubere SAP¹ 7 vine-
 arum] venarum Leid. proventus R nelis] malis SA 8 quaeque N^a
 aut] a M, inc. L¹ ambitiosa] cara SAP² necessaria est S 9 requiras] si quae-
 ras [H] ferrariis — 10 vitibus om. P deficit] RCN^b*HLA, deficit N^aLMGS
 non] nec LMG 10 olea] oleas LMG²P, oleo [H] 11 otiosum] otiosum R^a
 quicquid] nec qu. [H] 12 cuiuscumque] cuiusque C^a, cuius cuiuscumque G
 pabulo SAP 13 ab sterilitate] LMGP, a sterilitate RCN*H, ac sterilia SA
 materiam SA subministrant P¹, sumministrant [H] 14 coquunt] [H] SA,
 cocunt P², cocunt RCNLMGP¹, cognovit Leid. ales [H] depurgati C, depur-
 gatur RN, depungatur H in minimum] I (RCN) III (SAP), inminuunt M, in
 minimum inminuunt (inminuunt G) II (LG)II 15 fugant RN ad om. A
 merum] inarum G depotent] RCNS, deputent LMGAP, donec H cocci H
 17 lusitania (-na P) hispania SAP quod om. RCNH alii alii] III (SAP),
 alii I (RCNH) II (LMG) olisiponense RCN, olisponense S 18 terras
 (terra G) maria] terra maris N a terris II

- paniae latus finit: caelum et maria hoc modo dividit, quod a circuitu eius incipiunt Oceanus Gallicus et frons septentrionalis, Oceanus 1 PL.
 23, 6 Atlantico et occasu terminatis. || ibi oppidum Olisipone Ulixi conditum: 2
 || ibi Tagus flumen. Tagum ob harenas auriferas ceteris praetulerunt. 3 IGN.
 7 runt. || in proximis Olisiponis equae lasciviunt mira fecunditate: nam 4 PL. 4, 115
 aspiratae favonii vento concipiunt et sitientes viros aurarum spiritu 5 PL. 4, 116.
 8 maritantur. || Hiberus amnis toti Hispaniae nomen dedit. || Baetis provinciae: uterque nobilis. || Carthaginem apud Hiberos, quae mox 6 8, 166
 colonia facta est, Poeni condiderunt, Tarraconem Scipiones: ideo 7 PL. 3, 21. 7
 caput est provinciae Tarraconensis. 8 PL. 3, 21. 19
 9 || Lusitanum litus floret gemma ceraunio plurimum, quod etiam 11 IGN. cf. PL.
 Indicis praeferunt: huius ceraunii color est e pyropo: qualitas igni 12 37, 97. 92
 probatur: quem si sine detrimento sui perferat, adversum vim fulgurum 13
 creditur opitulari. 14
 10 || Cassiterides insulae spectant adversum Celtiberiae latus, plumbi 15 PL. 4, 119
 fertiles: et tres Fortunatae, e quibus solum vocabulum signandum fuit. 16 PL. 3, 76
 11 || Ebusus quae a Dianio abest septingenta stadia, || serpentem non habet: 17 PL. 3, 78 cf.
 85, 202

RCNH LMG SAP

- v. 3 ibi — conditum *compilarunt Capella* 6, 629 et *Isidorus* 15, 1, 70
 v. 4 Tagum — praetulerunt *compilarunt Capella* 6, 628 et *Isidorus* 13, 21, 33
 v. 5 in proximis — 7 maritantur *compilarunt Capella* 6, 629 et *Isidorus* 9, 5, 25 v. 7 Hiberus — dedit *compilarunt Isidorus* 13, 21, 31. 34; cf. *Capella* 6, 627 v. 8 Carthaginem — 10 Tarraconensis *compilarunt Capella* 6, 627 et *Isidorus* 15, 1, 65. 67
 v. 11 Lusitanum — 14 opitulari *compilarunt Isidorus* 16, 13, 5 v. 17 Ebusus — 105, 2 anguibus *compilarunt Isidorus* 14, 6, 43.

1 a om. SA 2 oceani C frons] RCNSAP² cum Plinio et Capella (facies), fons HLGP¹ occasum H, occaso L, occasio M 3 terminatus GP² olisiponeo M ulixe A, ulixi M 4 tagus flumen om. RCNH aure * as G ceteris] ceteri H, ceteris (ibi ins. P) amnibus SAP 5 olisiponis S 6 a(d)spiratae fauonii (SA^b, fabonii R, faboni * C², fauoniis NHA^a) uento] RCNHSA, aspirante fabonio (fabono P¹) uento LMG P 7 marizantur G hiberus] iberus H et sic fere deinceps, hyberis A beatis HS 8 utraeque nobiles G mox] mox ex M 9 tarraconem (tarragonen L, carragonen M, tarraconem CH^aA, terragonen G) scipiones (-nis S) ideo caput est (e. c. N²SAP) prouiciuae om. N¹ 10 tarraconensis CA 11 usitanum P floret] pollet SA 12 indices S cerauni LMG 13 promatur P¹ si om. H sinoe L aduersus RCNHSA uim fulgurum] uim fulgorem MS, fulgura G 15 casiterides N, cassitedes H^a insulae] singulae RNH (non C) aduersus RCNHSA 16 tres] tre P¹ fortunatae] III (SAP) cum Plinio, fortunae RCNILLMG e] de N(?)SAP solus S uocamen SA 17 post ebusus ins. e balearibus SAP dianio] RCNH cum Isidoro: Zanio (Diania Plinius), diano LMG, chanio P, chiano A, diano achanio S septinta C¹, septuaginta S cum Isidoro habent M

- L. 3, 76 1 utpote cuius terra serpentes fuget. || Colubraria quae Sueronem versus
 L. 3, 77. 78 2 est feta est anguibus. || Bocchoris regnum Baleares fuerunt, || usque 23, 12
 . 4, 119 3 ad eversionem frugum cuniculis animalibus quondam copiosae. || in
 4 capite Baeticae, ubi extremus est noti orbis terminus, insula a con-
 . 4, 120 5 tinenti septingentis pedibus separatur, || quam Tyri a Rubro profecti
 6 mari Erythream, Poeni lingua sua Gadir, id est saepem nominaverunt.
 7 in hac Geryonem aevum agitavisse plurimis monumentis probatur,
 8 tametsi quidam putent Herculem boves ex alia insula abduxisse, quae
 9 Lusitaniam contuetur.
- PL. 3, 3 10 || Sed Gaditanum fretum, a Gadibus dictum, Atlanticos aestus in 13
 IGEN. 11 nostrum mare discidio inmittit orbis. nam Oceanus, || quem Graii
 . 3, 3. 4 12 sic nominant de celeritate, || ab occasu solis inrumpens laevo latere
 13 Europam radit, Africam dextero, scissisque Calpe et Abinna montibus
 14 quos dicunt columnas Herculis, inter Mauros funditur et Hispaniam:
 15 ac freto isti, cuius quindecim milia passuum efficit longitudo, latitudo 14
 16 vix septem, quodam ostio aperit limen interni aequoris, mixtus mediter-
 L. 3, 74 17 raneis sinibus, quos ad usque orientem propellit. || horum qui His-

RCNH LMG SAP; Anon. Leid. (p. 11) a 10 Atlanticos

v. 3 in capite — 6 nominaverunt *compilavit Isidorus* 14, 6, 7 *cf.* 15, 1, 29
 v. 10 Gaditanum — 16 aequoris *refert Dicuil* 8, 18 v. 10 G. fr. a G. d.
repetit Isidorus 13, 15, 2 v. 10 Atlanticos — 11 orbis *compilavit Isidorus*
 14, 6, 7 v. 11 quem — 12 celeritate *compilavit Isidorus* 13, 15, 1 (*verba*
sive . . . enrrat om. codd. quidam boni) v. 15 freto — 16 aequoris *compilavit*
idem 13, 15, 2 v. 17 horum — 106, 17 partium *compilavit aliis aliunde adscitis*
Isidorus 13, 16, 2—9.

1 serpentem *H* fugat *HA* colubraria] *GSAP*, colobraria *RCNH*.
 colubra *LM* quae *om. SP* sucrone *H* 2 est *om. L²SAP* feta] facta *G*:
 Colubrariae (terra serpentes) parit *Plinius*, freta (*codd.*, referta *edd.*) *Isidorus*
 hocchoris *R* ualearis *RC* (?) 3 uersionem *HLMG* frugum *A* quon-
 dam *om. A* 4 biticae *G*, boetiae *A* a *om. NHLMGS* 5 pedibus] passi-
 bus *SA* contra *Plinium*: centum viginti passibus *Isidorus* tyri *H*, tiri *R*
 ad rubrum *R*, adlubro *S*, adrubo *N* 6 mare *R* crithream *RC*, aerithream
L, aerithrea *G*, erinthream *NHS*, erintream *A*, aerithrean *P* linguam *N* gaddir *H*,
 gadis *SA* saepem] sepe *RCN*, uii *LMGP²* nominauerint *RCNM* 7 gery-
 onem] *NMGP¹*, gerionem *CLA*, gerionen *P²*, geriogerionem *S*, regionem *R*,
 regione *H* monumentis *HAP²* 8 ex illa ins. bones *H* adduxisse *N*,
 aduexisse *SAP²* 9 lusitania *R* 10 sed] et *R* graditanum *S*, gadre-
 num *A* gaditibus *L*, gadibus insulis *Dic.* atlanticos *R¹C*, at(h)lanticus
*R²*HLMGSAP Dic.*, adlaticus *N* 11 nostrum *om. A* discidio] *CLMP*, disci-
 dium *RN*HGSAP Dic.* orb. inm. *SAP* nam] nom *Dic. (Dr.)* quam *LM*
 grai(i) reliqui et *Dic.*, greci [*H*] 12 de] a *SA* 13 dextera *L*, dextro *S*
 14 quos] *rel. et Dic.*, quas *LMG* dicunt *om.*, *superscr. m.* 2 al. sunt columnae *R*
 maurus *M* 15 cuius *S* latitudo *om. C¹* 16 mistus *M*

- panias perfundit, Ibericus fertur et Balearicus: qui Narbonensem 1 PL.
 provinciam, Gallicus: mox Ligusticus: || ab eo ad Siciliam Tuscus, 2 PL. 3, 75
 quem Graeci Ionium vel Tyrrhenum, Itali inferum vocitant: a Sicilia 3
 23, 15 Cretam usque Siculus: inde Creticus, || qui in Pamphyliam et Aegyp- 4 16N.
 tum pertendit: quae aquarum moles torto in septentrionem prius 5
 latere, anfractibus magnis iuxta Graecias et Hillyricum per Helles- 6
 pontum in angustias stringitur Propontidis: quae Propontis Europam 7 cf. PL. 6, 1
 16 Asiamque discriminans ad Maeotidem pervenit. causas nominum non 8
 uniformis dedit ratio. Asiaticum et Phoenicum a provinciis dictum: 9
 ab insulis Carpathium Aegaenum Icarium Balearicum Cyprium: a 10 cf. PL. 4, 71.
 gentibus Ausonium Dalmaticum Ligusticum Tuscum: ab oppidis 11 51. 68
 Adriaticum Argolicum Corinthium Tyrium: a casibus hominum Myr- 12
 toum vel Hellespontum: a memoria regis Ionium: a bovis transitu 13 cf. PL. 6, 2
 vel angustiis etiam meatibus boum perviis Bosphoros: a moribus acco- 14 cf. PL. 6, 1
 larum Euxinus, Axinos ante appellatus: ab ordine fluenti Propontis. 15
 Aegyptium pelagus Asiae datur. Gallicum Europae, Africum Libyae: 16
 17 his ut quaeque proxima sunt venerunt in partes partium. haec in 17
 gremiis terrarum. oras autem extimas Oceanus amplectitur, qui a 18
 litoribus suis Arabicus Persicus Indicus Eous Sericus Hyrcanus Cas- 19

RCNH LMG SAP; Anon. Leid. (l. c.) ad 17 partium et (p. 14) 18 a lito-
 ribus suis

v. 19 Hyrcanus — 107, 1 Atlanticus adhibuit Isidorus 13, 15, 2.

1 baliaricus RC qui in arb. N 2 eo] eos M 3 quem om. C^a
 graeci om. [H] tonium R, onium S tyrrhenum S nocitant] uocant
 SAPLeid. silicia S 4 certam L usque] musque G, tenuis SA inde
 creticus bis Cⁱ qui in om. [H] paphiliam G aegyptum pertendit]
 reliqui cum Isidoro, aegyptium pertenditur mare (m. p. A) SAP 5 mole
 orto L septentrio G 6 hillyricum LAP, hillyricum MG, illyricum N, ylli-
 ricum C, illiryicum RS, illiricum *H 7 propontibus [H] 8 causam RCN*HA
 non uniformis] non ut uniformis N, formis (om. non uni) S 9 asiadicum S
 10 carpathium RCNM, carpadium S egeam [H] baliaricum RC
 cyprium (RCNMG cum Isidoro, cypricum LSAP) a gent. a. dalmaticum (dalma-
 cum S) lig. om. *H 12 hadriaticum R solus cor. arg. RC myrtoum] P
 Leid., murtoum C, mortuum RN, myrtenm A cum Isidoro, mirteum [H], mysteum
 S, mirticum LMG 13 uel om. P hellespontus P a boriis [H], ab eius M
 transitum A 14 angustiis] SP, angustis reliqui peruiis] uis S bospho-
 ros] CLGAP Leid., bosforus [H], bosporos NS, uosporus R 15 eusinus [H],
 luxinus M axinos] RCN*H. axinus LP, acsinus SA, ausinus G: acsenos Isi-
 dorus (Voss.) antea G fluente SAP 16 aegyptius LMG assie R
 17 quaeque] que C^a proximi M uenerant M 18 gemis N (?),
 geniis M estimas RC 19 arabicus M oeus H hircanus
 LGP, hyrcaniis N

- 16N. 1 pius Scythicus Germanicus Gallicus Atlanticus Libycus Aegyptius
 2 dicitur. cuius accessus incrementa circa litora Indiae vehementissime 23, 18
 3 pronunt maximosque ibi exitus faciunt, sive quod *suspensius sustol-
 4 latur vi caloris, seu quod in ea parte orbis et fontium et fluminum
 EL. 3, 1, 1 5 copia sit effusior. || dubitatur etiamnunc quibus ex causis intumescat 19
 6 vel quatenus, cum superfluis sibi fuerit, rursus in se residat. nec
 7 in obscuro est plura pro ingeniis disserentium potius quam pro veri-
 8 tatis fide expressa. sed omisso ancipiti concurrentium quaestionum
 EL. 3, 1, 2 9 has opiniones probatissimas invenimus. || physici aiunt mundum animal 20
 10 esse eunque ex variis elementorum corporibus conglobatum moveri
 11 spiritu regente: quae utraque diffusa per membra omnia aeternae
 12 molis vigorem exerceant. sicut ergo in corporibus nostris commercia 21
 13 sunt spiritalia, ita in profundis Oceani nares quasdam mundi consti-
 14 tutas, per quas emissi anhelitus vel reducti modo efflent maria, modo
 15 revocent. at hi qui siderum sequuntur disciplinam contendunt meatus 22
 16 istos commoveri lunae cursibus: adeo ut sic vicissitudines inter maciem
 17 aquarum et plenitudinem respiciant ad auctus eius vel eliquia. neque
 18 eodem semper tempore, sed prout illa aut mergatur aut surgat variant
 19 se alternantes recursus.
 PL. 5, 2 20 || De Hispania excursus in Libyam: nam Baelone progressos, 24, 1

RCNH LMG SAP; Anon. Leid. (p. 4) 5 dubitatur — 19 recursus, item (p. 61) inde a 20 de hispania

v. 9 physici — 15 revocent compilavit Solino citato Isidorus de nat. rer. 40 v. 20 Baelone — 108, 3 Antaeus ex Solino potius quam ex Plinio Capella 6, 666; cf. Isidorus 15, 1, 74.

1 geranicus *M* atlaticus *N* aegyptius] Aethiopicus *Salmasius*
 2 accessu *H*, accensus *M* 3 maximusque *S* suspensius] *H* coniectura opi-
 nor, suspensius altius *RUNLMG*, suspensius altius *SAP* sustollit uis *H*
 4 coloris *H^a*, caligoris *S* et font.] font. *LMG* 5 copiosa *P¹* effusior *M*
 etiamnum *P* intumescat] int. oceanus *SAP* 6 superfluis *M* 7 obscura *G*
 8 fides *R^a* omissa *M* anticipiti *A* 10 moueris *L* 11 spiritum *M*
 regente] *RCN^aLG Leid.*, regenti [*H*], regi mente *N^oMSAP*: anhelitune id suo
 mundus efficiat retractamque cum spiritu regerat undam uudique *Me/a*; moveri
 quodam spiritu *Isidorus*, quorum neuter agnoscit verba regi mente ab loci
 sententia abhorrentia 13 sunt om. [*H*] spiritalia [*H*] nares] mores
R¹, inde mores quosdam m. spiritus constitutos per quos *R²* 14 anhelitus *N*.
 anhelitus *M* efflent] *RCNHSA cum Isidoro*, influent *LMGP* 15 sequ. disc.
 sid. *SA* meatus *R¹N*, meat * *L* 16 sic] sit *S*, om. *P* uicissitu-
 dines *L* 17 auctus *R* eloquia *R*, deliquia *A* 18 illa *S* aut mergatur
 (mergantur *M*) a. s. variant se] aut minuatur aut crescat nariari alt. *SAP¹*; ut
 illa surgit ac demergitur *Melu* 20 hispania] h. est *LP Leid.*, hispaniae *S*
 belone *RCSA*, belonem *N*, belonae *P¹*, bellonae *LMGP² Leid.*, bellone [*H*]:
 Baelone *Plinius*, Velonensis civitas *Capella* progressos] *P*, progressus *reliqui*

- quod Baeticae oppidum est, ultra interiacens fretum trium et tri- 1 PL.
 ginta milium passuum Tingi excipit. Mauretaniae nunc colonia, sed 2
 24. 2 cuius Antaeus primus auctor est. || porro quod in illo ambitu Aegypt- 3 PL. 5, 1
 tium finitur pelagus et Libycum incipit, placuit ut Africam Libyam 4
 diceremus. || quidam tamen Libyam a Libya Epaphi filia, Africam 5 1GN.
 3 autem ab Afro Libyis Herculis filio potius dictam receperunt. || Lix 6 PL. 5, 3
 quoque colonia in eodem tractu constituta est, ubi Antaei regia, qui 7
 implicandis explicandisque nexibus humi melius sciens, velut genitus 8
 4 matre terra, ibidem Herculi victus est. nani de hortis Hesperidi- 9
 dum et pervigili dracone, ne famae licentia vulneretur fides, ratio 10
 haec est. flexuoso meatu aestuarium e mari fertur adeo sinuosis 11
 lateribus tortuosum, ut visentibus procul lapsus angueos fracta ver- 12
 5 tigne mentiatur: itaque quod hortos appellavere circumdat: unde 13
 pomorum custodes interpretantes struxerunt iter ad mendacium fabu- 14
 landi. sed haec insula, insinuata sinibus alvei recurrentis et in qui- 15
 busdam aequoris spiris sita, praeter arbores oleastri similes et aram 16
 sacram Herculi aliud nihil praefert quo propaget vetustatis memoriam. 17

RCNH LMG SAP; Anon. Leid. (l. c.) ad 6 receperunt et (p. 39) inde a 9 nam

v. 5 quidam — filia adhibuit Isidorus 14, 5, 1 v. 5 Africam — 6 receperunt compilavit Capella 6, 667 v. 6 Lix — 9 victus est compilavit adscitis Plinianis Isidorus 15, 1, 74 v. 11 aestuarium — 12 vertigine mentiatur compilavit Isidorus 14, 6, 10.

1 ultra *om. M* intraiacens *A* trium et tricenta (trecenta *G*) *LG* 2 milia *H* tingui *M* mauretaniae] *hoc loco RNLP, reliqui et infra etiam illi fere maurit-* 3 prim. auct. ant. *SAP* illo] illo est *G* ambitu] ambi *R^a* aegyptum *L* 5 diceremus q. t. libyam (lybiam *R^b*, libya *N*) libyam uocarent libyam (*om. q. t.*) **H*, *om. R^a* a (*om. N*) libya (libia *HSA*) epaphi (epan [*H*] filia] *NHSA*, a libia (libie *L*, lybiae *M*) epaph (vel *fj*) filia *LPM*, libi epa filiam *C*, lybie pamphiliam *R*: cf. *Pausanias* 1, 44, 3 6 libyis] *P¹*, lybiis *LM*, libyae et *GP²*, lybus *N*, lybis *R*, libis *CA*, liberis *S*, libe *Leid.*, libero [*H*]: ab Afro Libe Herculis filio *Capella* potius *om. RC* lix] *R^bCNHSAP*, lex *LMG*, 1 * * * * *R^a*: Lixos *Plinius*, Lixos *vel* Elissos *Capellae libri* 7 tracto *G* ibi *P* 8 melios *L* genitos *L* 9 mare *N* terra] terram *M*, *om. in sp. vac. H* hercule *RC*, ab hercule *A* uictus] dictus *R* horti *N* speridum *M* 10 et *om. [H]* pervigil *S* ne] cum *A*, *om. S* fama *A* fides] foedis *M* et ratio *SA* 11 aestuario iu mare *LMGP*; affunditur aestuarium e mari flexuoso meatu *Plinius*: fertur enim ibi e mari aestuarium *Isidorus (cod. Voss.)* 12 lapsu *S* anguem *M* 13 hortus *M* 14 porum [*H*] custodes] custodem *SAPLeid.*: dracones custodiae instar *Plinius* interpretantes *G* instruxerunt *RCN*H* iter] inter *M* 15 sinuata *A* alue recurrentes *R¹N* 16 dam *om. [H]* spiriis *LM* leastri *A* similes *om. G* 17 sacra *A* aliud (*om. C^e*) nihil] n. a. *G* praeferunt *A* quo] *R¹CLMGP*, quod *R²N*HSA* memoria *A*

- PL. 1 verum ultra frutices aureos et metalla frondentia illud magis mirum, 24. 6
 2 quod solum inferiore licet libra depressum nunquam accessu freti
 3 superlabitur, sed obstaculo naturalis repaguli in ipsis marginibus haeret
 4 unda et intimis orarum superciliis sponte fluctus ingruui resistuntur:
 5 spectando nimirum ingenio loci planities manet sicca, quamvis prona
 PL. 5, 5 6 aequora superveniant. || Sala oppidum imminet Salae flumini. ab 7
 PL. 5, 6 7 hoc per Autolorum gentem iter est in Atlanticas solitudines. || Atlas 8
 8 mons e media harenarum consurgit vastitate et eductus in viciniam
 9 lunaris circuli ultra nubila caput condit: qua ad Oceanum extenditur.
 10 cui a se nomen dedit, manat fontibus, nemoribus inhorrescit, rupibus
 11 asperatur, squalet icinio, humo nuda nec herbida: qua Africam contra
 PL. 5, 14 12 versus est, felix nascentibus sponte frugibus, || arboribus proceris opa-
 13 cissimus, quarum odor gravis, comae cupressi similes vestiuntur lanu-
 PL. 5, 16 cf. 14 gine sericis velleribus nibilo viliore. || in eo latere et herba euphorbea 9
 25, 78. 79 15 copiosa, cuius sucus ad oculariam proficit claritatem nec mediocriter
 PL. 5, 14, 15 16 percillit vim venenorum. || vertex semper nivalis. saltus eius qua- 10
 PL. 5, 7 17 drupedes ac serpentes ferae et cum his elephantum occupaverunt. || silet

RCNH LMG SAP; Anon. Leid. (l. c) ad 7 solitudines

v. 6 Sala — fluminum compilavit Isidorus 15, 1, 74 v. 7 Atlas — 110, 3 cym-
 balorum affert Dicuil 9, 3. 4 cf. 6; compilavit Capella 6, 667 v. 14 in eo
 latere — 15 claritatem ex Plinio Solinove Isidorus 17, 9, 26.

1 frutices *R* aureos *M* 2 quod] quos *F*¹ inferiori *SA*
 depressus *M*, depressius *P* fretis *M* 3 superlabitu [*H*] obstaculo *M*
 4 intimis] immitis *P*, om. *R* superciliis *M* sponte fl. ingruui (ingruae
NS, ingruae *M*, in girum *A*) resistuntur (-tunt *C*²*A*) pendent fluctus nec non
 defluunt *P*² 5 spectando] *RCN*, spectandum *LMGP*¹, ita spectando *SAP*²,
 spectanda **H* nimirum i. l.] loci ingenio *SAP* sicca om. *P*² prona
 om. *P*² 6 aequora om. *LMGP*¹ sala] sola *RLeid.*, salo *SAP*² salae] et
 salae *S* 7 auctolorum *RCN*HLMGP*¹, rutulorum *SP*², ruttulorum *A*: Auto-
 lolum *Plinius* inter *P*¹ atlas] *LP*, at(h)lans reliqui 8 e media (medio *Dic.*)
 harenarum (aerenarum *M*) c. u.] exsurgit (esurgit *P*²) in medio tractu harenarum
*SAP*² uicinam *L* 9 nubilia *M* qua] *rel. et Dic. c. 6*, quo *A*. qui *H*, quae
Dic. c. 3 10 a] ad *G* 11 squalo *R* iciuna *Dic.* nudi *P*² nec her-
 bida] et infelicis (-ces *S*) soli *SAP*² africanam (africa *RL*) contra uersus
 (uersa *R*)] africae controuersus *SP*, contra africanam uersus *Dic.* t2 felix]
 opimus *SA* nascentibus om. *C*^a 13 similis *M* lang * ine *L* 14 nibilo
 niliore] nihil (nichil *CH*) uiolare *RCNH Dic.* latere] larem *R*, letere *N*
 baerbae *S* euphorbea *RCNH Dic.*, euphoruea *MG*, euphorua *LP*, euphorbia *SA*
 15 susus *S*, fucus *G* ad o. proficit (profecit *M*) cl.] proficit ad multiplex praesi-
 dium sanitatis *SA*; in claritate visus *Plinius* nec] et *M* 16 procellit *LM*
 salutis *M* 17 ferae] *plerique*, fere *RC*, et ferae *Dic.*; saltus refertos ele-
 phantorum ferarumque et serpentium omni genere *Plinius* elephantio *N*

- per diem universus nec sine horrore secretus est, lucet nocturnis 1 PL.
 ignibus, choris Aegipanum undique personatur: audiuntur et cantus 2
 24. 11 tiliarum et tinnitus cymbalorum per oram maritimam. || a Lixo abest 3 PL. 5, 9
 quinque et ducentis milibus passuum, Lix a Gaditano freto centum 4
 duodecim milibus. || habitatus ante, ut indicat loci facies quondam 5 PL. 5, 13
 12 cultu exercita, in qua usque adhuc vitis et palmae extat vestigium. || apex 6 PL. 5, 7
 Perseo et Herculi pervius, ceteris inaccessus: || ita fidem ararum 7 IGX.
 inscriptio palam facit. || qua spectat occasum, inter ipsum et flumen 8 PL. 5, 9
 Anatim per quadringenta nonaginta sex milia passuum infames bestii 9
 13 silvae obsident. || amaes circa eum non tacendi, qui licet separentur 10 SOL.
 intervallis amplioribus, transierunt tamen in quoddam Atlantici nominis 11
 14 ministerium, || Asana marino haustu, || Bambotum crocodillis et hippo- 12 PL. 5, 13, 10
 potamis refertum || *ultraque adhuc annis qui atro colore exit per in- 13 PL. 5, 15
 timas et exustas solitudines, quae torrente perpetuo et sole nimio 14
 15 plus quam ignito numquam ab aestu vindicantur. || haec de Atlante, 15 PL. 5, 13
 quem Mauri Addirim nominant, || et *Hannonis Punici libri et nostri 16 PL. 5, 8
 annales prodiderunt, || Iuba etiam Ptolemaei filius qui utriusque Maure- 17 PL. 5, 16
 taniae regno potitus est. || Suetonius quoque Paulinus summam huic 18 PL. 5, 14
 cognitioni inposuit manum, qui ultra Atlantem primus et paene solus 19
 Romana signa circumtulit. 20

RCNH LMG SAP

v. 8 qua spectat — 10 obsident *compilavit Capella* 6, 668.

2 choris] foris L aegyspauum P, egiptinus H 3 lix a] luixii a R,
 lixam A, lixus a G 4 graditano M fretu HS 5 habitatur H
 indicat M 6 cultum M exercitata RCNS^m (*margo*: uel exercitata) A, exer-
 citate H extant uestigium RCP, extant uestigia SA 7 perseo] per-
 spesseo M peruius] per huius M 8 palam facit] p. fecit RCNH, cou-
 praehendit SA spectato S 9 anatum] anatum S, tanaim H per om.
 SA nonaginta] RCNHSAP cum Plinii libris melioribus et Capellae Bam-
 bergensi, lxxx ta LMG cum Plinii deterioribus, lxx Capellae liber Reich.
 milibus P infanes R bestias A 10 obsident] tenent SA separan-
 tur A 11 internalles N quodam R nominis] montis SA 12 asana]
 RCSP cum Plinio, at (ad MG) sana LMG, asano A, asono H, asa N hastu
 NH bambotum SP crocodillis] crocodillis G, crocodrillis HA, croco-
 dilis N hippopotamis] RCN, ippopotamis LP, hippotamis S, yppetamis A,
 ippotamis H 13 refertum] aerae ferrum H ultraque] N², ultra P ex
 Plinio opinor: ultra ad fluium qui Ger vocatur, utraque reliqui 14 soli N
 15 ignoto nunque H nindicatur RCNS 16 mari H^a addirim] RCNA cum
 Plinio (Leid.), adderim LMG, addirim H, addiarim SP: Adiri Capella et
 hannonis] et hamnonis N, et hammonis CLMGSAP, et ammonis H, etiam noni-
 cis R 17 ptolomei RCH, tholemei N utrisque M 18 signa om. S
 20 circumtulit] contulit H

IGN. 1 || E provinciiis Mauretaniis Tingitana, quae solstitiali plagae obvia 25. 1
 PL. 5, 18 2 est quaeque porrigitur ad internum mare, || exurgit montibus septem,
 3 qui a similitudine fratres appellati freto imminent. hi montes ele- 2
 4 phantis frequentissimi sunt. movent a principio hoc animantium
 PL. 8, 1 5 genus dicere. || igitur elephantum iuxta sensum humanum intellectus
 PL. 8, 2 6 habent, memoria pollent, siderum servant disciplinam. || luna nitescente
 7 gregatim amnes petunt, mox perspersi liquore solis exortum motibus
 PL. 8, 3 8 quibus possunt saltant, deinde in saltus revertuntur. || duo eorum 3
 9 genera sunt: nobiliores indicat magnitudo, minores nothos dicunt.
 PL. 8, 8 10 || candore dentium intellegitur iuventa: quorum alter semper in ministerio
 11 est, alteri parcitur, ne hebetatus assiduo repercussu minus vigeat si
 12 fuerit dimicandum. cum venatu premuntur, pariter affligunt utros- 4
 PL. 8, 7 13 que, ut damnato ebore non requirantur: || hanc enim sibi causam
 PL. 8, 11 14 periculi inesse sentiunt. || oberrant agminatim: natu maximus ducit
 15 agmen, aetate proximus cogit [sequentes]. flumen transituri minimos 5
 16 antemittunt, ne maiores ingressu alveum atterant et profundos gur-
 PL. 8, 13 17 gites depressis vadis faciant. || venerem ante annos decem feminae,
 18 ante quinque mares nesciunt. biennio coeunt quinque nec amplius in
 19 anno diebus, non prius ad gregarium numerum reversuri quam vivis
 20 aquis abluantur. propter feminas numquam dimicant: nulla enim 6
 PL. 8, 9 21 noverunt adulteria. || inest illis clementiae bonum: quippe si per

RCNH LMG SAP

v. 2 exurgit — 3 imminent *compilavit Isidorus* 15, 1, 73 v. 5 intellectus
 — 8 saltant *compilavit Isidorus* 12, 2, 15. 16.

1 e] ex *RC*, et *N* mauretaniis *LMP*, mauritaniis *plerique*, mauritania *H*
 tinginata *H*, tangitana *N* qua *P* solstitiali *N*, solistitia *M* plaga *S*
 2 quaeque] *CHLMG*, quaeque *RNSAP* porrigitur *G* 3 hii *C* elephantes *G*
 4 fretuentissimi *M* sunt movent] *LGP*, sunt monet *RCNBSA*, summovent
M: sunt delendum animalis *SA* 5 elephantis *S* 6 servat *S* nitescente
LM, tacescente *H* 7 omnes *R* perspersi] *RCNSA*, aspersi *H*, perspersi *M*,
 expersi *LP*², expressi *P*¹, expressi *G*: aqua circumspergi *Plinius* s. exortum
 (-tus *LMGP*) m.] m. ex. sol. *SA* 8 saltum *A* duo] do *N* 9 gen. eor. *H*
 indicant *M* 10 iuventa] *LMGA* cum *Plinio*, iuventas *NSP*, iuventus *RCH*
 11 pacitur *N* repercursu *NS*, repercussus *G*, repercusso *M* 12 pariter]
 partem *H* 13 eb. damn. *SAP* nou] noni *S* 14 periculi (-lis *R*) inesse]
 i. p. *SAP* maximum *A* 15 ducit *om. N* proximos *N* sequentes
 delendum minimus *N* 16 maiores *RC²NH*, maiors *C*¹, maiorum
MSAP, malorum *G*, ma * orum *L* atterantur *SP*² profundos
 (-das *R*) gurgites depressis (-si *L*) vadis (-di *L*) profundum gurgitem pressis
 nadis *H*, depressis vadis gurgitem *SAP*² 19 anno] eo *H* prius] ampli-
 plius *S*

- deserta vagabundum hominem forte viderint, ductus usque ad notas 1 PL.
 vias praebent: || vel si confertis pecoribus occurrerint, itinera sibi 2 PL. 8, 23
 blanda et placida manu faciunt, ne quod obvium animal interimant 3
 25. 7 conflictu fortuito. si quando pugnatur, non mediocrem habent curam 4
 sanciorum: nam fessos vulneratosque in medium receptant. cum 5
 captivitate venerint in manus hominum, mansuescunt hausto hordei 6
 8 suco. || maria transmeaturi in naves non prius subeunt quam de 7 IGN. cf. PL. 8, 6
 reditu illis sacramentum laatur. || Indicos elephantos Mauretani timent 8 PL. 8, 27
 et quasi parvitatibus suae conscii aspernantur ab his videri. || non annis 9 PL. 8, 28
 decem, ut vulgus, sed biennio, ut Aristoteles definit, utero graves- 10
 cunt, nec amplius quam semel gignunt, nec plures quam singulos. 11
 9 vivunt in annos trecentos. || impatientissimi frigoris. || truncos edunt, 12 PL. 8, 29
 lapides hauriunt, gratissimas in cibatu habent palmas. odorem muris 13
 vel maxime fugiunt: pabula etiam quae a musculis contacta sint 14
 10 recusant. || si quis casu chamaeleontem devoraverit, vermum ele- 15 PL. 8, 100
 phantis veneficum, oleastro sumpto pesti medetur. || durissimum dorso 16 PL. 8, 30
 tergus est, ventri mollius. setarum hirsutiae nullae. || inter hos et 17 PL. 8, 32
 dracones ingis discordia. || denique insidiae hoc astu praeparantur: 18 PL. 8, 33
 serpentes propter semitas delitescunt, per quas elephantibus assuetis 19
 callibus evagantur: atque ita praetermissis prioribus postremos ado- 20

RCNH LMG SAP

v. 8 Indicos — 9 videri *compilavit* *Dicuil* 7, 33 v. 10 biennio — 12 tre-
 centos *compilavit* *Isidorus* 12, 2, 16 v. 19 serpentes — 113, 2 facultatem *com-*
pilavit *Isidorus* 12, 4, 5.

1 desertum *P* viderint *P*¹ 2 sic *G* conuertis *S*, consertis *HM*
 pecudibus *A* occurrerint *M* 3 plauda *S*, blande *M* quod] quote *H*
 cuium *NH*, obuiam *S* interimunt *G*, intiment *H* 4 conflictu] *RCN*, con-
 flictis *H*, afflictu *SA*, ad (at *G*) conflictu *LMGP* fortuito *LMG* habent
 curam (om. *S*)] c. h. *A* 6 captivitate] in captivitate *RC* venerint] vene-
 runt *II* (*LMGP*) 7 transmeaturi in] *LMGP*, transmeantur in *S*, transmeantur
C, transmeaturi *N*(?)*A*, transmeant in *H*, transmeatur *R* 8 reditu]
 riditu *H*, retu *N* elephantibus *G* mauritani *LMGSAP*, mauri *RCNH*
 9 et quasi om. *P*¹ parvitatibus (prau- *H*) suae c.] c. p. s. *SA*, p. c. (om.
 suae) *P* 10 biennio] b. gignunt *SA* stoteles definit om. *H* utro *N*
 11 quam semel bis *H* singulas *H* 12 in om. *P* 13 lapidem *H*
 in] indi *P* cibatu] *II* (*LGP*, cibato *M*), cubatu *I* (*RCNHS*, cubitu *A*)
 palm. hab. *A*^b*P* m * uris *N* 14 a om. *L*²*P* contracta *NMSP* sunt
S, sit *M* 15 casu] causa *N* chamaeleonem *R*, chamaeleontem *G* deuo-
 ranerint *M* uermen *H* elephantus *RC* 16 beneficium *RNS*, bene-
 ficio *H* pesti] pest *A* medetur *H* 17 tergum *LMG* 18 austu *R*
 19 delitescunt *MS*, dilitescunt *N* atque] ad *S* assueti *H* 20 praemissis *P*

- PL. 1 riuntur, ne qui antecesserunt queant opitulari: primumque pedes
 2 nodis ligant, ut laqueatis cruribus impediunt gradiendi facultatem:
 3 nam elephantis, nisi praeventi hac spirarum mora, vel arboribus se 25, 12
 4 vel saxis applicant, ut pondere nitibundo attritos necent angues.
 L. 8, 34 5 || dimicationis praecipua causa est, quod elephantis ut aiunt frigidior 13
 6 inest sanguis et ob id a draconibus avidissime torrente captantur
 7 aestu. quam ob rem numquam invadunt nisi potu gravatos, ut venis
 L. 8, 33 8 propensius inrigatis maiorem sumant de oppressis satietatem. || nec 14
 L. 8, 34 9 aliud magis quam oculos petunt, quos solos expugnabilem sciunt, || vel
 10 interiora aurium, quod is tantum locus defendi non potest promoscide.
 11 itaque cum ebiberint sanguinem, dum ruunt beluae, dracones ob-
 33, 116 12 ruuntur. || sic utrimque fusus cruor terram imbuunt fitque pigmentum 15
 L. 8, 16 13 quicquid soli tinxerit, quod cinnabari vocant. || elephantos Italia anno
 14 urbis conditae quadringentesimo septuagesimo secundo in Lucanis
 15 primum bello Epirotico vidit et boves Lucas inde dixit.
 L. 5, 20 16 || Caesariensi colonia Caesarea inest a divo Claudio deducta, Bocchi 16
 L. 5, 19 17 prius regia, postmodum Iubae indulgentia p. R. dono data. || inest et
 L. 5, 20 18 oppidum Siga, quod habitatum Syphaci fuit. || nec ab Icosio taciti 17

RCNH LMG SAP

v. 11 ruunt — 13 tinxerit *compilavit Isidorus* 19, 17, 8 v. 18 nec ab
 Icosio — 114, 4 datum *compilavit Isidorus* 15, 1, 76.

1 qui] que *N* antecesserunt] antecesserant *H*, antecesserint *SAP*
 queant] ualeant ultimis *SA* primumque] ac primum *SAP* 2 ligant]
R^aLG, inligant (-gunt *S*) *R^bCNHMSAP*: alligant *Plinius*, illigat *Isidorus*
 gradienti *R* 3 praeventi *om. R* hac] has *G* spinarum *R* 4 pondere
 nitibundo] p. mutabundo *G*, nisu ac pondere *SA*, poudere *P* 6 a *om.*
LMG torrentem (*sic N* 7 quam ob rem] denique *SAP¹* puto *M*
 ut] aut *H* 8 propensis *S* 9 maius *NS* quos] quod *RCNH* inexpugna-
 biles *H* 10 auriorum *P¹* promoscide] *H*, promoscide *RCNA*, promus-
 scide *LMGP*, proboscide *S*: rostrum promoscida dicitur, quoniam illo pabulum
 ori admovet *Isidorus* 12, 2, 14 11 ebiberunt *P*, biberint *RCNH* ob-
 ruunt *H* 12 figmentum *MG* 13 tinxerit] inexterit *R* cinnabari] *S¹P*,
 cinnabari *A*, cinnabarim *RCHS²*, cinnaliari *M*, cinabari *G*, cinaberi *NL*
 elephantis *LGP* 14 septuagesimo] *III (SAP) cum Plinio, om. I (RCNH)*
et II (LMG) 15 lucas] et *I. P¹* duxit *G* 16 caesariense *LMG*,
 caesaria est si *H* coloniae *RCNSAP* caesarea (-ria *RCNS*) inest a] caesa-
 riana et *H* deducta] deta *RCN*, dedita *H* 17 indulgentiae *p̄r vel populi*
 romani] *plerique, p̄ N, per H* dono data] *LMGSAP*, donata *CNH*.
 donet *R* 18 syga *A*, signa *S* quod *om. P* syphaci (*siphaci C, sym-*
phaci R, syraci SA) fuit (*om. P*) *om. H* nec (*nech S*) ab icosio (*ecosio NA*)
 taciti recedemus (*recedamus LMG, recedimus P*) est et oppidum icosium *H*

- recedemus: || Hercule enim illa transeunte viginti qui a comitatu eius 1 16N.
desciverant locum deligunt, iaciunt moenia: ac ne quis inposito a se 2
nomine privatim gloriaretur, de condentium numero urbi nomen 3
datum. 4
- 26, 1 // Quod est a flumine Amsiga Numidia datur. huius incolae quam- 5 PL. 5, 22
diu errarunt pabulationibus vagabundis, Nomades dicti sunt. urbes 6
in ea plurimae nobilesque, sed Cirta eminent: dein Chulli || purpurario 7 PL. 5, 12. 6, 20
2 fuco Tyrii velleribus comparata. || omnis haec regio finibus in Zeugi- 8 PL. 5, 23
tanum limitem desinit. || qua parte silvestris est, feras educat, || qua 9 PL. 5, 22. 1GN
iugis ardua, equos alit. || eximio etiam marmore praedicatur. 10 PL. 5, 22
- 3 // Numidici ursi ceteris praestant rabie dumtaxat et villis profun- 11 PL. 8, 131
dioribus: || nam genitura par est quoquo loco genitis. eam protinus 12 PL. 8, 126
dixero. cocunt non itidem quo quadrupedes aliae, sed apti amplexi- 13
4 bus mutuis velut humanis coniugationibus copulantur. desiderium 14
veneris hiems suscitatur. secreti honore reverentur mares gravidas et 15
in iisdem licet loveis, partitis tamen per scrobes secubationibus divi- 16
duntur. lucinae illis properatius tempus est: quippe uterum trigesi- 17
mus dies liberat. unde evenit, ut praecipitata fecunditas informes 18
5 creet partus: carnes paucillulas edunt, quibus color candidus, oculi 19
nulli et de festina immaturitate tantum rudis sanies, exceptis unguium 20
liniamentis. has lambendo sensim figurant || et interdum adpectoratas 21 PL. 8, 12

RCNH LMG SAP

v. 5 quod est — 10 marmore praedicatur *compilavit (adsumpto Orosio*
1, 2, 92) *Isidorus* 14, 5, 9 v. 17 uterum — 21 *figurant compilavit (adsumptis*
Servianis ad georg. 3, 247) *Isidorus* 12, 2, 22.

1 illa] illo CH transeunte] HAP cum Isidoro, transeunti RCLMGS,
transeunt N uiginti om. G qui a] quia a MG, qui RC(?) 2 dili-
guunt NGM iaciunt] iaciu R qui P inposita N 3 priuato RCNH
5 amsiga] SAP cum libris Isidari bonis (amsiga Weilb., amisiga Voss.), amsica
LMG, siga RCNH: Ampsaga Plinius numinae G, numiae die N quamdiu
errarunt (-uerunt G)] quamquam diuersarum H 6 populationibus A numi-
das H^a, numides H^b 7 nobilesque suut H cirta] cirt S, circa LMGA
chulli] hulli P, choullo H: Chullu Plinius purpuraria SA 8 comparatae
LMGP 9 limicem G desiit C^a, deficit SA: definit Isidori libri boni
educant C 10 equos] II (LMGP) cum Isidoro, equas I (NHSA, aquas RC)
eximitio N praechatur M 11 numidi RCNH ceteris] forma c. SAP
rabie] rabien S, om. H 12 pars N et om. H logo R, om. N genitis]
editis SA 13 quatrupes M alii R, alia NM sed] et H 14 mutus M
hiemns M^a 15 honore om. A uerentur H et om. N 16 in om. S
isdem NGSAP, hisdem RHLM partis M, partes LG 17 preparatius L¹,
properatus G utrum N trice(n)simus RNHLSP 19 oculis M
20 rudis] redit H 21 laniamentis RN

- 8, 127 1 foveat, ut assiduo incubitu calefactae animale trahant spiritum. || interea **26, 6**
 2 cibus nullus. sane diebus primis quattuordecim matres in somnum ita
 8, 126 3 concidunt, ut nec vulneribus excitari queant. || enixae quaternis
 8, 129 4 latent mensibus: || mox egressae in diem liberum tantam patiuntur in-
 8, 130 5 solentiam lucis, ut putes obsitas caecitate. || invalidum ursis caput, 7
 6 vis maxima in brachiis et in lumbis: unde interdum posticis pedibus
 8, 129 7 insistunt. || insidiantur alvearibus apium, maxime favos appetunt, nec
 8, 101 8 avidius aliud quam mella captant. || cum gustavere mandragorae mala, 8
 9 moriuntur: sed ennt obviam, ne malum in perniciem convalescat et
 8, 131 10 formicas vorant ad recuperandam sanitatem. || si quando tauros ado- 9
uct. 11 riuntur, sciunt quibus potissimum partibus immorentur nec aliud quam
 12 cornua aut nares petunt: cornua, ut pondere defetigent, nares, ut
 13 acrior dolor sit in loco teneriore. M. Messala consule L. Domitius 10
 14 Abenobarbus curulis aedilis ursos Numidicos centum et totidem Aethio-
 15 pas venatores in circo Romano edidit: idque spectaculum inter memo-
 16 rabiles titulos adnotatur. |
- L. 5, 23 17 || Omnis Africa a Zeugitano pede incipit, promunturio Apollinis **27, 1**
 18 Sardiniae contraversa, promunturio Mercurii procedens in frontem
 19 Sicanam: proinde extenta in duas prominentias, quarum altera pro-
 L. 5, 32 20 munturium Candidum dicitur, || alteram quae est in Cyrenaica regione
 21 Phycuntem vocant: ea per sinum Creticum opposita Cretae insulae **2**

RCNH LMG SAP; Anon. Leid. (p. 62) a 17 omnis

v. 5 invalidum — 7 insistunt *compilavit Isidorus 12, 2, 22* v. 17 omnis
 — 21 vocant *excerpsit Dicuil 8, 12.*

1 incubitu] incubatu *SAP contra Plinium* 2 cibi *N* somno *LMG*
 3 ut] ut et *SA* excituri *M* exnixae *P¹* quaternis *H* 4 tantum *NMG*
 ins. lucis *bis G* 6 uix *P*, ui * *N* in br.] et in br. *RN* poticis *N* 7 apum
RHA gustavero *M* 8 mandracorae *P* 10 deorant *SA* recuperan-
 dam] recipendam *N*, percipiendam *II (LMGP)* taurus *M* 11 sciunt]
 sciunt potis *M* portibus *H* inmoderentur *N* alia *SA* 12 cornua a.
 n. p. *om. S* defetigent] *S*, defatigent *A*, defatigentur *M*, defatigentur *LGP*,
 defingent *RC¹N*, defingant *C²*, defigant *H* neres *N* 13 agrior *M*
 m. vel marco] *MSAP, om. reliqui* massalla *S*, mesala *N*, messali *R*
 l.] nel *H* domitius *S* 14 aenobarbus *LMGP*, chenobarbus *R*, atheno-
 barbarus *CNA*, abtheubarbus *S*, henobarbus *H* ursus] *NH* numidiscos *S*
 aethiopes *C²G* 15 idique *S* expectaculum *G* 16 titulus *M* 17 a *om.*
*RCN*HSA Dic.* zeugitano *LMG*, teugitano *Dic.* apollonis *CS* 18 sar-
 dinae *M* controuersa *LMGAP¹*, controuerso *Dic.* promuntorium *Dic.*
 mercuri *LP* fortem (*corr. in fontem*) *Dic. (Dr.)* 19 sicaniam *Dic.*
 prominentias] prominent *Dic.*, partes *H^a* 20 altera *RCN*HS Dic.*, alterum *M*
 cireuacia *Dic.*, cyraica *N* 21 ficuntem *RCN*H*, phycuntem *SA*, quam ficun-
 tem *Dic.*, ficuntem *LMP*, fecuntem *G* eam *LMGP* opposita (apposita
 [*H*], oppositam *G*) cretae (certe *S*) oppositae *M*

- 27, 3 contra Taenarum Laconicae excurrit. || harenis Catabathi Aegyptio 1 PL. 5, 33. 38
 insinuata, cui proximi Cyrenenses, extenditur inter duas Syrtes, || quas 2 PL. 5, 26
 inaccessas vadosum ac reciprocum mare efficit. || cuius salis defectus 3 IGN.; cf. PL
 vel incrementa haud promptum est deprehendere, ita incertis motibus 4 2, 218
 nunc in brevia *residit dorsuosa, nunc inundatur aestibus inquietis, 5
 4 ut Varro auctor est, perflabilem ibi terram ventis penetrantibus subi- 6
 5 tam vim spiritus citissime aut revomere moria aut resorbere. || omnis 7 PL. 5, 30
 haec plaga ab Aethiopia et terminis Asiae Nigri flumine, qui Nilum 8
 parit, ab Hispania freto scinditur: || latere quod ad meridiem vergit 9 SOL. cf. PL
 fontium inops est et infamis siti: altrinsecus qua septentrionem pati- 10 5, 23
 6 tur aquario larga: || in agro Byzaceno, qui patet passuum ducentis vel 11 PL. 5, 25
 amplius milibus, || glebis ita praepinguis, ut iacta ibi semina cum in- 12 PL. 5, 24
 cremento centesimae frugis renascantur. 13
 7 || Externos in ea plurimos conventasse argumentum de urbibus et 14 SOL.
 locis dabimus. || Borion promunturium quod aquilone caeditur Graeci 15 PL. 5, 28
 advenae sic vocaverunt. || Hipponem Regium postea dictum, item Hip- 16 IGN.; cf. PL
 5, 22. 23

*RCNH LMG(B redicns a 13 centesimae) SAP; Anon. Leid. (l. c.) ad 13 re-
 nascantur*

*v. 5 in brevia dorsuosa: similia Amm. 22, 8, 46 v. 11 in agro — 13 re-
 nascantur compilavit Isidorus 14, 5, 7 v. 15 Borion — 16 dictum perperam
 compilavit Isidorus 14, 7, 7 sic: Borion promunturium Numidiae vocatum ita.
 quod aquilonem intendat; hoc Hippone regium postea dictum.*

1 taenarum] narum *C^a* loconicae *S*, lagonicae *N* catabathi] *CN*H*,
 catabathmim *R*, catapathi *LMGP²*, catabathi *SP¹*, catabati *A* aegyptio *R*
Leid., egyptio *C*, aegypto *N[II]*, egipco *A* 2 proxim(a)e **H*, proxima *SA*
 cyrenensis *RC*HSA*, cyrensis *N* 3 reprocum [*H^a*] effecit *LM*, inficit [*H^a*]
 sale *G* 4 aut *RNM* promptus *S* 5 nunc (*om. R[H]*) in (*om. R^a*) brevia rescidit
 (rescit *MG*, rescinditur *Leid.*) dorsuosa nunc inund. aestibus *plerique*, nunc in
 brevia (breni *S*) rescidit dorsuosa (tortuosa *A*) nunc fluctibus inundatur *SA*,
 nunc breuibibus extollitur nunc fluctibus inundatur in brevia rescidit dorsuosa
 nunc inundatur aestibus *P* inquietis] et quietis **H*, *om. A* 6 auct. est
 uarr. *LMGP* perflaudem *R* uentris [*H^a*] subita *G*, ubitam *M* 7 uim]
 um *S* citissimi *RC*H*, * cistissime (*sic*) *N* reuomere] remouere *RC*, remo-
 mere *N*, reuocare [*H*] resolvere *RCN*H* 8 ab *om. R* (a)ethiopi(a)e
 (ethiopic *H^a*, ethipie *H^b*) term. *RCN*H* tigr] **H* 9 latorem *R* quod]
 que *N*, quo *SA*, quod uni [*H*], usque *Leid.* meridiem] memphym *Leid.* spania
 fretu *M* 10 est et] *LMGP*, est *RCN*H*, et *SA* infami *S* altrinsecus (alterin-
 secus *RC¹[?]N*) qua septentrionem (-ne *M*) . . . aquario (aquarem *SAP*) larga
om. C^a 11 byzaceno] *RCN*, bizaceno *LMGP*, bizaceno [*H*], bizanteno *Leid.*,
 bizocene *SA* ducentis (-ta *P¹*) u. a. milibus (milia *P¹*) m. d. u. a. *LMGP²*
 12 praepinguis] praepinguibus *SAP* contra *Isidorum* incrementa *G* 13 re-
 nascantur *N* 14 in ea] ibi *SAP* conuenisse *M* 15 post dabimus *ins.*
locum ex Isidoro (v. app.) H borion] *RCNHAP* cum *Isidoro*, boron *LMG*,
 borum *S* creditur *LMG* 16 uocauerunt *C*

- IGN. 1 ponem alterum de interfluenti freto Diarrhyton nuncupatum, nobi-
 5, 24 2 lissima oppida, equites Graeci condiderunt. Clypeam civitatem Sienli 27, 8
 3 extruunt et Aspida primum nominant, Veneriam etiam in ²quam Veneris
 4 Erycinae religiones transtulerunt. Aethaci Tripolim lingua sua signant
 5 de urbium trium numero, id est Oeae, Sabratae, Leptimagnae. Phi-
 6 laenis fratribus a laudis cupidine Graium vocamen datum.
 7 Hadrumeto atque Carthagini auctor est a Tyro populus: sed quae 9
 8 super Carthagine veraces libri prodiderunt hoc loco reddam. urbem 10
 9 istam, ut Cato in oratione senatoria autumat, cum rex Iapon rerum in
 10 Libya potiretur, Elissa mulier extruxit domo Phoenix et Carthadam
 11 dixit, quod Phoenicum ore exprimit civitatem novam. mox sermone
 12 verso in verbum Punicum et haec Elisa et illa Carthago dicta est:
 13 quae post annos dccxxxvii exciditur quam fuerat constituta. deinde a 11
 14 C. Graccho colonis Italicis data et Iunonia ab eo dicta, aliquantisper
 15 ignobilis humili et languido statu: demum in claritatem secundae Car-
 16 thaginis, interiectis centum et duobus annis, M. Antonio P. Dol-
 SOL. 17 bella cos. emituit, alterum post urbem Romam terrarum decus. || Verum 12

RCNH LMG(B) SAP et ad locum 17 uerum — 118, 4 inopes *libri [R]QE*.
 4. 7—15. 17. 18. 20—24. 25 A. 26. 28—36. 38. 41—44. 46—48. 51—54. 58. 58 A.
 59—64. 66. 69—76. 78. 79. 81—88. 90. 92—94. 98—103. 105. 108. 109. 112. 114.
 116. 117. 120. 123. 125. 126. 128—131. 133. 135—138. 141. 143. 144. 148. 149.
 150. 150 A. 151. 152. 151—158
 v. 4 Aethaci — 5 Leptimagnae *compilavit Isidorus* 14, 5, 6 v. 10 Cartha-
 dam — 12 dicta est *compilavit Isidorus* 15, 1, 30.

1 fretu *LMG* diarrhitum *LMP*¹, diarrhitum *RHG*, dyarrhitum *C*, dearri-
 tum *N*, diarchium *SA*, diarchicum *P*² 2 clipeam *HSA*, clypeam *P*
 3 extrunt *G* haspida pr. *RNH*, primo aspida *SA* qua *libri*
 4 religionis *RCNH*¹*S*, religionem *H*² tritripolim liga *N* signant de] signan-
 dae *H* 5 trium] rium *N* ocae] *ML*²*P* cum *Isidoro*, oae *L*¹, oaeae
RCG, oaeae *N*, ocea *H*, aee *A*, eae *S* sebrate *S* lepti (*sic CNH*,
 leptis *reliqui*) magnae (mauae *H*^a, magnae *S*) *om. R* 6 ad laudis cupidinem
 (-ne *NMS*) *RCNHMS* grabium *C*, grauium *N* 7 adrumeto *LG*, adru-
 mento *M*, adrymeto *RN*, adrimeto *CH*, hadrimeto *SAP* tropopulus *M*, tyrop-
 pulus *N* 9 iapon] *LMP*, lapon *GB*, iapum *RH*, lapum *CNSA* 10 poteretur
*RC*¹*M* elissa] *NSA*, elysa *LP*, elysa *M*, elisa *HG*, elixa *RC* phouix
RCN, fonix *S* et *om. M* 11 poenicum ore *LM*, poenico ore *G*, fenico
 (poenico *P*²) more *RC*¹*P*² 12 verbum] *CNHSA*, uerbo *R*, morem *LGP*, more *M*
 elisa] *RHM*, elsisa *C*, elissa *reliqui*: Dido coniecit *Salmasius ad rem recte*,
sed mutatione violente 13 dccxxxviii] *CNLM*^b*GSAP*, dccxxxviii *M*^a,
 dccxxxviii *R*, delxxviii *H*: numerum delxxviii habet *Velleius* constituta] ex-
 tructa *SA* a c.] a g. *plerique*, aut *M* 14 graccho] graia *A* colonis]
 lonis *S* dicta ab eo *S*, dicta (*om. ab eo*) *P* 15 ignobilis humili] *SAP*¹
fortasse recte, ignobilis humilis *RCNHLMGP*² et *om. P* 16 p.] pre *H*¹
 dolubella *LG* 17 uerum] ueniam 54

ut ad Africam redeam, ipsa suo cingitur angio. interna eius 1
 27, 13 plurimae quidem bestiae, sed principaliter leones tenent. || quorum 2 PL. 8, 46
 trifariam genus scinditur: nam breviores et iubis crispi plerumque 3
 ignavi sunt et inbelles: longiores et coma simplici acres magis: || at 4 PL. 8, 42
 hi quos creant pardi in plebe remanent iubarum inopes. || pariter omnes 5 PL. 8, 46

RCNH LMG(B) SAP et ad 5 iuopes libri p. 117 allegati
v. 2 quorum — 4 acres magis compilavit Isidorus 12, 2, 4.

1 ut] et 42. 125, *om. H.* 4. 11. 12. 15. 30. 36. 41. 48. 51. 53. 54. 66.
 83. 84. 85. 86. 87. 90. 95. 101. 129. 131. 148 ad *om. Q.* 42. 59. 82.
 90. 100. 148 redeam] reddam 135, redeamus 26. 34. 38. 52. 58 A. 78.
 79. 81. 102. 114. 117. 126. 137. 150 A. 155. 156. 158, *om. H.* 4. 11. 12.
 30. 36. 41 (?). 48. 51. 53. 54. 66. 83. 84. 85. 86. 87. 90. 100. 101. 123¹. 129.
 131 ipsa suo c. angio *om. LMG(B)P.* 7. 8. 14¹. 17. 20. 21. 22. 23. 28.
 31. 33. 35. 47. 61. 69. 70. 72. 73. 74¹. 88. 92. 93. 94. 98. 99. 103. 105. 108.
 133. 136. 141¹. 143. 151. 152 ipsa] ipa 52, ipsam 10. 149, ut ipso 59
 suo] suc *R*], sua 12(?) cingitur] gignitur 46, agitur 81 angio] augio
 48. 51. 53. 58. 126. 141^m. 143, augeo 13, angurio *R*]*R*]. 9. 112, angurio *C*, angy-
 gyro 123, augurio 79. 81, angurio angurio 43, angino 62, angulo 44. 46. 84². 85¹.
 110. 138. 156. 157. 158, angio 85², agnis 78 interna] interne 15, in tertia 142,
 interea *R*]*R*], interciua 131 2 plurimae] plures 8, puluere 79, *om.* 92 quidem]
 quod 123¹, post bestiae 81, *om. SAF.* 15. 18. 25 A. 32¹. 59. 60¹. 144. 148. 150 bestiae
om. F tenent] tenet 63^a post tenent *ins.* qui ut aristoteles perbibet . .
 nascuntur (*v. app.*) *N²SAPPF.* 9. 14². 15². 18. 25 A. 26. 28. 32. 33. 34. 36. 38. 43. 44.
 46. 59. 60. 61^m. 70. 71. 73. 74². 75. 76. 78. 81. 82. 98. 102. 112. 114. 116. 117.
 125. 126. 128. 130. 133. 135. 137. 138. 141^m. 143. 144. 148. 150. 150 A. 154.
 155. 156. 157. 158 quorum] hornm *SAP.* 9. 15. 18. 25 A. 32. 34. 36. 43. 46.
 59. 60. 71. 73. 82. 98. 112. 116. 128. 133. 135. 138. 144. 148. 150. 154 3 tri-
 fariam] trifarium *SAF.* 7. 10. 17. 18. 20. 22. 23. 25 A. 32¹. 33. 58. 59. 60. 69.
 92. 98. 103. 105. 128. 135. 136. 138. 141. 144. 150. 151. 152. 154, trumphanam
 53: trifarium dicitur *Isidorus* genus post scinditur 61 scinditur] cingitur
 13. 43. 53, dicitur 11. 131, scribitur 154 nam] nam et 133 breviores]
 nimores 58 A. et *om.* 81. 102. 117. 126. 130. 150 A. iubis] iuuis *R*]*R*],
 iubiis 144, iubi 7. 76, uillis 11, crinibus 41. 102. 117. 130. 150 A, *om.* 81
 crispi] scripsi 131^a, scripsi 59, *cripiis 123^a, crispis 41. 102. 117. 123^b. 126. 130.
 150 A plerumque] plerumque 41, et plerumque 114 4 ignavi sunt] graui
 sunt 46, ignavis 60¹, ignavi (*om. sunt*) 60², sunt (*om. ignavi*) 103 inbelles]
 inbecilles 18. 20. 32. 59. 131^a. 141. 148. 151 et coma] et coma *M, om.*
 31 simplici] simplicia *R*]*R*], simplici * *C*, simplia *R^a*, simpli 60, simplex *S*,
 simplicior (?) 24², simplici et 63. 120, simplices 35 acres] acri 25 A, *om. in*
sp. vac. 131 magis] nimis 138, magni 142 post magis (*super* acres 135^b,
post acres 73. 74. 116, ante magis 46) *ins.* ac (et 15. 46. 71. 116) potentes
SAPPQ². 9. 13. 15. 18. 25 A. 28. 32. 43. 46. 59. 60. 70. 71. 73. 74. 75. 76².
 98. 112. 116. 121. 135^b. 138^b. 148. 150. 154. 157. 158 at (ac 29, sed 74².
 75. 76) hi (*vel* hii *vel* ii; hiis 62) quos] antiquos 98, atbicos 35, albiquos *B¹*,
 quos *B²* 5 pardi] part(hi) *Q.* 8. 17. 31. 74. pardi ut 78^a remanent]
 remanet *R^a*, remanen *M*, remanerent 78, remanere 150 A, remant 152, sunt

- PL. 1 parcunt a sagina, primum quod alternis diebus potum, alternis cibum
 2 capiunt ac frequenter, si digestio non est insecuta, [solitae] cibationi
 3 superponunt diem: tum quod carnes iusto amplius devoratas, cum gra- 27, 14
 4 vantur, insertis in ora unguibus sponte protrahunt. sane et cum
 5 fugiendum est in satietate, idem faciunt. || senectam defectio probat 15
 6 dentium. || nam clementiae indicia multa sunt: prostratis parcunt: in
 7 viros potius quam in feminas saeviunt: infantes nonnisi in magna
 8 fame perimunt. nec a misericordia separantur: assiduis denique exem-
 9 plis patet eos pepercisse, cum multi captivorum aliquot leonibus obvii
 10 intacti repatriaverint: Gaetulae etiam mulieris nomen Iubae libris con- 16
 11 prehensum est, quae obtestata occursantes feras immunis rediit. || aversi
 12 coeunt: nec hi tantum, sed et lynces et cameli et elephantum et rhi-
 13 nocerotes et tigrides. || leaenae fetu primo catulos quinque edunt, 17
 14 deinde per singulos numerum decoquunt annis insequentibus et postremo
 15 cum ad unum materna fecunditas recidit, sterilesunt in aeternum.
 16 || animos leonum frons et cauda indicant, sicut motus equini de auri- 18
 17 bus intelleguntur: dedit enim has notas generosissimo cuique natura.
 18 vis summa in pectore est, || firmitas in capite praecipua. || cum pre-
 19 muntur a canibus, contemptim recedunt subsistentesque interdum

RCNH LMG(B) SAP

v. 6 clementiae — 10 repatriaverint *compilavit Isidorus* 12, 2, 6 v. 11 aversi
 — 17 intelleguntur *excerpsit Dicitur* 7, 8, 2 v. 16 animos — indicant *rettulit*
Isidorus 12, 2, 4; v. 16 motus — 17 intelleguntur *idem* 12, 1, 47 v. 18 vis —
 capite *compilavit Isidorus* 12, 2, 4.

14 iubarum] iuuarum *R*[*R*], iubarum 61^a, iubare 11¹. 53². 86. 90. 131,
 iubaris 7, iube 53¹ inopes] inops 46

1 parcunt] parcuna *A* primo *SA* 2 ac] at *RCNH* solitae *om. LMG*
 cibationis *RC*, cibationibus *N* 3 diem *om. P*¹ tunc *RCNHSA* cum] con *H*
 6 prostrati *N* 7 magne *G* 8 peremunt *S* nec] nam *N* 9 perce-
 pisse *R* multij mul *R*^a, multorum *H* castiuroorum *S* aliquot] aliquo a *R*, ali-
 qui *H* 10 repatriaverunt *A* 11 obtestata] obtesta *N*, obtestata *S*, obtesta *C*,
 obiecta *H* occursantibus feras *N*, occursantibus (incurs- *R*) feris *RCH*
 inipnis *SA* redit *NLA*, reddit *S* 12 hi (i *M*, ipsi *Dic.*) tantum]
 tatum *N* et inlinceas *S* et el.] el. *C* renocerotes *Dic. (Dr.)* 13 tigres
SADic. leaenae] et l. *RCNDic.*, et hyenae *H* fatu *G*, freto *M* quin-
 que] quin *N* edunt] *III (SAP*¹), educant *I (RCNH Dic.)* et *II (LMGP*²)
 14 sing.] sing. partus *SAP* dequoquunt *NHM*, demunt (demum *Dr.*) *Dic.*
 annis (bis *G*) ins.] i. a. *Dic.* et] sed *LMGSP* 15 ad unum] eo *P*¹
 recidit] redit *C*¹, cecidit *S*, aduenerit *Dic.* sterilesunt] *plerique et Dic.*,
 steriliscunt *L*, steriles sunt *G*, ut ultimo (-mos *S*) singulos procreent ste-
 riles (-le *P*¹) fiunt *SAP*¹: ab uno sterilesecre *Ilinius* 16 animos] aunos
RCNH Dic. contra Plinium de *om. Dic.* 17 has notas] haec signa *SA*
contra Plinium 19 a *om. SAP* contempti *R*

- 27, 19 ancipiti recessu dissimulant timorem: idque agunt, si in campis nudis 1 PL.
 ac patentibus urgeantur, nam silvestribus locis, quasi testem ignaviae 2
 non reformident, quanta possunt se fuga subtrahunt. cum insequun- 3
 tur, nisum saltu adiuvant: cum fugiunt, non valent salire. || gradientes 4 PL. 8, 41
 mucrones unguium vaginis corporum claudunt, ne acmina adritu 5
 retundantur. hoc adeo custodiunt, ut nonnisi aversis falcibus cur- 6
 rant. || saepti a venantibus obtutu terram continentur, quo minus con- 7 PL. 8, 51
 spectis venabulis terreantur. || numquam limo vident minimeque se 8 PL. 8, 52
 volunt aspici. cantus gallinaceorum et rotarum timent strepitus, sed 9
 21 ignes magis. || leontophonos vocari accipimus bestias modicas, quae 10 PL. 8, 136
 captae exuruntur, ut earum cineris aspergine carnes pollutae iactae- 11
 que per compita concurrentium semitarum leones necent, si quantu- 12
 22 lumcumque ex illis sumpserint. propterea leones naturali eas premunt 13
 odio atque ubi facultas data est, morsu quidem abstinunt, sed dilan- 14
 cinatas exanimant pedum nisibus. || spectaculum ex his primus Romae 15 PL. 8, 53
 edidit Scaevola Publii filius in curuli aedilitate. 16
 23 || Hyaenam quoque mittit Africa, cui cum spina riget collum con- 17 PL. 8, 105
 tinua unitate flectique non quit nisi toto corporis circumactu. multa 18

RCNH LMG(B) SAP

v. 7 saepti — 8 terreantur *compilavit Isidorus* 12, 2, 4 v. 9 rotarum —
 10 magis *compilavit Isidorus* 12, 2, 4 v. 10 leontophonos — 13 sumpserint *com-*
pilavit Isidorus 12, 2, 34 v. 14 morsu — 15 nisibus *excerpsit Aldhelmus*
 p. 323 Giles v. 17 hyaenam — 121, 17 clauditur *excerpsit Dicuil* 6, 33—35.

1 dissimulant timorem *N*, dissimulantimorem *S* itaque *H*
 3 reformident] *CMGSAP*, reformidant *RNL*, reformidantes *H* secun-
 tur *S* 4 nisu *NP²*, nisi *H* saltum *MP²* adiuvent *P*, adiuuantur *H*
 salere *RCN*, sallere *S*, fallere *A*, saculire *M^a*, saulire *M^b* gredientes *M*
 5 unguum *LM* uaginisque *H* ne] nec *G* adtrita *LG*, adtritae *M*
 6 retundant *H*, retunditur *S* aduersis *LMG* faculis *R^a* 7 a uenantibus]
 uenatibus *RCNHSA*: a uenatoribus *Isidorus* terra *R* 8 uenalibus *G*
 uidentur *A* minime *om. C^a* se (si *A*) uelint *SA* 9 aspici] aspi *L*
 galliceorum *S* sed] *RCNSAP* cum *Isidoro*, sed et *H*, et *LMG* 10 ignem
LG leontophonos] *CNHSA* cum *Isidoro*: leontophonos bestia et *Aldhelmo*:
 Solinus de leontophono bestia, leontofronos *R*, leontophanas *LMGP* uocari
 accipimus (accepimus *H*) a. u. *SA* 11 capite *C^a* cineres *MS* 12 cu-
 pita *N* 13 propterea *R^a* lones *N* 14 ubi] ibi *N* dilaniatas] *P* cum *Ald-*
helmo, lancinatas *II* (*LM*, lantiuatas *G*), dilaniatas *I* (*RCNA*, dilaniatis *H*, hila-
 niatas *S*) 15 examinant *G* primum *R* 16 dedit *SA* sc(a)efola
NS publi *LGS¹*, pupli *C* in curuli (curuli *A*) *om. G* aedilitate *NLS*
 17 henam *M* mittat *H* cui *om. R* 18 flectique non (num *M*, ne *P²*)
 quit] flecti non quit *RCNS*, flecti nequit *HA*, flectit non *Dic*. corporis cir-
 cumactu] *RCNH Dic. cum Plinio*, corpore circumacto (-tu *M*) *LMGP*, corpore cir-
 cumacta *A*, corporis circumacta *S* multum *G*

- PL. 1 de ea mira: primum quod sequitur stabula pastorum et auditu assiduo
 2 addiscit vocamen quod exprimere possit imitatione vocis humanae, ut
 8, 106 3 in hominem astu accitum nocte saeviat. || vomitus quoque humanos 27, 24
 4 mentitur falsisque singulibus sollicitatos sic canes devorat: qui forte
 5 si venantes umbram eius dum sequuntur contigerint, latrare nequeunt
 6 voce perdita. eadem hyaena inquisitione corporum sepultorum busta
 7 erunt. praeterea pronius est marem capere: feminis enim ingenita est
 8 callidior astutia. varietas multiplex inest oculis colorumque mutatio. 25
 37, 169 9 || in quorum populis lapis invenitur, hyaeniam dicunt, praeditum illa
 10 potestate, ut cuius hominis linguae fuerit subditus, praedicat futura.
 8, 106 11 || verum hyaena quodcumque animal ter lustraverit, movere se non
 8, 107 12 potest: quapropter magicam scientiam inesse ei pronuntiauerunt. || in 26
 13 Aethiopiae parte coit cum leaena, unde nascitur monstrum: coro-
 14 cottae nomen est. voces hominum et ipsa pariter adfectat. nunquam
 15 cohibet aciem orbium, sed in obtutum sine nictatione contendit. in
 16 ore gingiva nulla, dens unus atque perpetuus, qui ut numquam retun-
 17 datur, naturaliter capsularum modo clauditur.
 8, 108 18 || Inter ea quae dicunt herbatia eadem Africa onagros habet, in 27
 19 quo genere singuli imperitant gregibus feminarum. aemulos libidinis
 20 metuunt. inde est quod gravidas suas servant, ut expositos mares, si

RCNH LMG(B) SAP

v. 9 in quorum — 10 futura *compilavit Isidorus* 16, 15, 25 v. 18 Africa
 — 122, 2 occulunt *compilavit Isidorus* 12, 1, 39.

1 eo *AP¹*, *inc. N* stacula *P¹* audito *M* 2 addiscit (*sic*) *L*, addi-
 dit *H* imitationem *NH Dic.* 3 accinctum *R* saeviat] ni seuiat *G*, in-
 seuiat *B* uomitos *M* 4 sollicitatosque *RCNS*, sollicitosque *A* canes sic
Dic. forte si] si forte *mauult Vahlen* (*cf. c. 53, 15*) 5 umbra *R*
 dum (dem *Dic.*) sequuntur *om. SA* contigerunt *RNSAP¹* 7 prom(p)tius
SAP¹ Dic. accipere *H* infinita *H* est in *S* 9 quorum] quo *RC¹N*,
 cuius *Dic.* populis] *RCNHL*, populis *MDic.*, pupillis *GSAP* lapis] lapis
 hiena *Dic.* hieniam *NHL Dic. cum Isidoro*: hyaenia lapis, hieneam *M*,
 yenia *C*, hienam *G*, yenam *R*, hy(a)enium *SAP* praeditam *G* 10 fura *G*
 11 lustrauerint *N* 12 inesse] inest *G* post pronuntiauerunt *ins. est quidem*
... mortuorum (*v. app.*) *H* 13 leena *G* monstrum] monstrum cui *HDic.*
 corocott(a)e *RC^bSP*, corotte *C^a*, corocot(a)e *LMG*, corococot(a)e *NA*, chorococota
Dic., crocote *H* 14 ipse *S* 15 cohibet] *CLMAP Dic.*, coinet *R*, coniuet
NH, coniuet *S*, colibet *G* acie *S* orbium] morbiu[m] *N*, urbium *M*, uel
 oculorum *superscr. in Bernensi*, orbium oculorum *Dic.* in *om. H^a*
 optutum] reliqui, etiam *Dic. (Dr. Par.)*, obtutu[m] *L¹G* nutatione *R^bC^o*, n * * ta-
 tione *C^a*, nutatio *R^a* 16 gingiua] lingua (*lingua Dresd.*) *Dic.* 18 ea] ae *M*
 quem *G* dicuntur *H* herbiatica *N* africa] afri *M* habet] dat *C²*, *om.*
RC¹NH 19 aemulos] acmu *P¹* libidines *S*, libidines suae *LMGP*
 20 expositos mares] in editis maribus *L²SA*

- qua facultas fuerit, truncatos mordicus privent testibus, quod caventes 1 PL.
feminae in secessibus partus occulunt. 2
- 27, 28 || Africa serpentibus adeo secunda est, ut mali huius merito illi 3 SOL.
potissimum palma detur. || cerastae praeferunt quadrigemina cornicula, 4 PL. 8, 85
quorum ostentatione veluti esca indice sollicitas aves perimunt: nam 5
reliqua corporis de industria harenis tegunt nec ullum indicium sui 6
praebent nisi ex ea parte, qua invitatis dolo pastibus necem prae- 7
29 petum aucupentur. amphishaena consurgit in caput geminum, quorum 8
alterum loco suo est, alterum in ea parte qua cauda: quae causa 9
efficit, ut capite utrimque secus nitibundo serpat tractibus circulatis. 10
- 30 || iaculi arbores subeunt, e quibus vi maxima turbinati penetrant ani- 11 PL. 8, 86
mal quodcumque obvium fortuna fecerit. || scytale tanta praefulget 12 IGN.
tergi varietate, ut notarum gratia videntes retardet et quoniam rep- 13
tando pigrior est, quos adsequi non quit, miraculo sui capiat stupentes. 14
- 31 in hoc tamen squamarum nitore hiemales exuvias prima ponit. plures 15
diversaeque aspidum species, verum dispares effectus ad nocendum: 16
dipsas siti interficit: hypnale quod somno necat, teste etiam Cleopatra 17
emitur ad mortem. aliarum virus quoniam medellas admittit, minus 18

RCNH LMG(B) SAP

v. 4 cerastae — 8 aucupentur *compilavit Isidorus* t2, 4, 18 v. 5 amphishaena — 10 circulatis *compilavit Isidorus* 12, 4, 20 v. 11 iaculi — 12 fecerit *expilavit Isidorus* 12, 4, 29 v. 12 scytale — 15 ponit *compilavit Isidorus* 12, 4, 19 v. 15 plures — 123, 4 sequitur *compilavit Isidorus* 12, 4, 12—17.

† fuerint *R* truncatos (trucatos *G*) mordicus privent (praebent *M*) testibus] *RCNHL¹MGP*, generandi spem morsu detruncant *L²SA cum Isidoro*: nascentibus masculis celant et testiculos eorum morsu detruncant; morsu natos mares castrant *Plinius* 3 ut *om. M* huius] ius *H* 4 prae *om. H* quadrigemina *G* corniculum *H^a* 5 ostentatione] tentatione *M*, temptatione *LGP contra Isidorum* illicet *NS*, illicitae *H^a*, illicita *H^b* 6 indicium *G* sui praebent] subrengit *M* 7 quae] quae *LMGSP¹* cauda . . . 9 parte qua *om. A* passibus *LMGP²* perpetem *H^b*, perpetem *H^a*, perpetum *P¹*, praepetunt *G* 8 aucupetur *SP*, aucuperentur *M* amphishaena *S*, amphiuena *H* 9 loco] in loco *H* cauda] c. est *H* quae] qua *HS* 10 efficit *LMG* ut] in *G* utrimque] utrique *M*, uterque *LGP* secus] se *H*, sexus *LGAP* nitibundo *R*, nitibundo *H*, nitabundo *G* 11 laculi *A* subeunt *M* e] a *H*, *om. R* 12 refulget *LMGP contra Isidorum* 13 tegi *M* retardaret *P¹* rectando *M* 14 non quit] *RCNS*, num quid *M*, nequit *reli- qui* capit *A* 15 squamarum] quamarum *R^b*, quam aurum *R^a* hiemalexesuvias *M* initore *S* 16 dipsa *H*, di * pran *M^a*, dispar *M^b* 17 siti] sit *R* hypnale] hyinale *R^b*, bynale *R^a*, hihale *C* necet *RCNH* etiam *om. H* 18 ad] a *N*

- 16N. 1 famae meretur. haemorrhoids morsu sanguinem elicit et dissolutis
 2 venarum commerciis quicquid animae est evocat per cruorem. praeter
 3 quem percussit, distenditur enormique corpulentia necatur extuberatus.
 4 ictus sepium putredo sequitur. sunt et ammodytae, est et cenchris, 27, 33
 5 elephantiae, chersydri, chamaedracontes. postremo quantus nominum
 6 tantus mortium numerus. nam scorpiones scinci lacertaeque vermibus,
 7 non serpentibus adscribuntur. monstra haec si sibilant, elementius 34
 PL. 8, 86 8 feriunt. || habent adfectus: non temere nisi coniuges evagantur: capto
 16N. 9 altero vel occiso uter superfuerit efferatur. || subtiliora sunt capita
 10 feminis, alvi tumidiores, pestis nocentior. masculus aequaliter teres
 PL. 8, 87 11 est, sublimior etiam mitiorque. || igitur anguibus universis hebes visus 35
 12 est. raro in adversum contuentur, nec frustra, cum oculos non in
 13 fronte habeant, sed in temporibus, adeo ut citius audiant quam
 14 aspiciant.
 L. 37, 165 15 || De gemma heliotropio inter Aethiopiam Africam Cyprum cer- 36
 16 tamen fuit, quaenam mitteret generis huius eminentissimam: depre-
 17 hensumque est documentis plurimis Aethiopicam aut Libycam palmam
 18 tenere. viridi colore est non ita acuto, sed nubilo magis et represso.
 19 stellis puniceis superspersa. causa nominis de effectu lapidis est et 37
 20 potestate: delecta in labris aeneis radios solis mutat sanguineo reper-

RCNH LMG(B) SAP

v. 4 sunt et — 6 numerus *compilavit Isidorus* 12, 4, 39 v. 6 scorpiones
 — 7 adscribuntur *compilavit Isidorus* 12, 5, 4 v. 11 anguibus — 14 aspiciant
caescripsit Isidorus 12, 4, 44 v. 15 de gemma — 124, 4 obviatorum *compilarunt*
Priscianus v. 254—258 et *Isidorus* 16, 7, 12, quorum hic hoc loco item adhibuit
Plinium.

1 moretur *L* haemorois *LM*, haec orrois *R* morsus *S* anguinem *N*
 elegit *M* 2 prieter *R*, praeter *N*, praeterea *C* 3 percusserit *H* cum *Isi-*
doro disternitur *M*, discernitur *LP* extuberatos *LGP* 4 itus *N*
 sapium *N*, sepius *GP*², serpentium *H* ammodit(a)e *CG*, amoditae *H*.
 hammodytae *S*, hammoditae *RNLA*, hammodiiae *M* est et] es *S*, aes *A*
 chencris *A*, ceneris *H* 5 elephantiae] et el. *SAP* chersydri *RC*
 chamaedracones *N* nominatum *M* 6 tantum *RN* sinci *A* lacerti-
 que *SA* 7 adcribuntur *N* si sibilant] *GBA* coniecture fortasse, si (i *RN*)
 bibant *RCNHLMS* 8 ferinnt] fuerint *P*¹ adfectos *S* 9 occisi * *L*¹
 uter] uter si *H* 10 alvi tumidiores] aliud midiores *N*, aliud humiliores *RC*,
 alius humidior est *H* masculis *S* teres] ters *S*, om. *RCNH* 11 etiam
 mitiorque igitur om. *S* uni uniuersis *M* hebes] habes *S*, he + bes *N*,
 om. *R* uisus] sus *N* in om. *H*^a 13 habent *A* 15 heliotropio *G*,
 eliotropia *H*, heliotrochio *M* 16 eminentissimum *H* 17 est om. *MA*
 documentis *L* pluribus *SA* libyam *P*¹, libysam *P*² 19 superpressa *S*
 20 delecto *MG* eneis *RC* repercusso *H*, repercusso *N*

- cussu extraque aquam splendorem eius abicit et avertit. etiam illud 1 PL.
 posse dicitur, ut herbae eiusdem quo est nominis mixta et praecan- 2
 tationibus legitimis consecrata eum a quocumque gestabitur subtrahat 3
 visibus obviatorum. 4
- 27, 38 || Inter Syrtes quamvis terra pergentibus iter sideribus destinatur 5 PL. 5, 26
 nec aliter cursus patescit: nam putris soli faciem aura mutat et minimo 6
 licet vento tantam diversitatem flatus efficit, ut subinde perversis siti- 7
 bus locorum nulla indicia agnitioni relinquuntur, cum modo quae 8
 fuerant tumulis ardua in valles residunt, modo quae vallibus pressa 9
 39 *coitu pulveris aggerantur. ita etiam continens naturam maris sui 10
 patitur: nec interest, ubi potius sint procellae, cum ad exitium vian- 11
 tium elementis congruentibus in terris flabra saeviant, in mari terrae. 12
- 40 || utraeque Syrtes ccl milibus passuum separantur. || aliquanto clemen- 13 PL. 5, 27. IGN.
 tior quae minor est. Cn. denique Servilio C. Sempronio cos. inter 14
 haec vadosa classem Romanam inpune accipimus perfretasse. in hoc 15
 sinu Mene insula post Minturnenses paludes G. Mario fuit latebra. 16
- 41 || Supra Garamantas Psylli fuerunt, || contra noxium virus muniti 17 PL. 5, 27, 7, 14
 incredibili corporis firmitate. soli morsibus anguium non interibant 18
 et quamvis dente letali appetiti incorrupta durabant sanitate. recens 19
 42 etiam editos serpentibus offerebant: si essent partus adulteri, matrum 20

RCNH LMG(B) SAP

1 extraque] extra H, sectraque M, secta extraque LGP² splendor H
 eius] aeris SAP: extra aquam speculi modo solem accipit Plinius et Isidorus,
 purior at soli renitet nudatus ab undis Priscianus 2 dic. posse H herbae]
 GSAP, herba RCNH, herbam LM quo] quod LMGP numinis A
 mixtam R praecantationibus] plerique cum Plinii libris melioribus, praecan-
 tationibus SAP² cum libris bonis (certe Weill. Voss.) Isidori 3 con-
 secreta H eum] cum S subtrahit H 5 pergent * s L¹ 6 patrii H
 solis G auram M et om. H minime L 7 euersis SA 8 agnitione H
 relinquatur G cum modo] dummodo AP, dum S 9 fuerant . . . ualles
 (ualle RC^oNHS) residunt (-dent L¹N) modo quae om. C^oM¹ 10 coetu LMGSP,
 caetu A, coeptu N, caeptu R, ceptu CH constiuentis M natura MG
 sui] ui A 11 partitur R uitium M 12 elementis] uel el. P flabras N
 13 uterque C syrtes G milibus passum] passus M 14 quae] quem S
 cn.] NLMGP, gn. RCII, gn(a)eo SA g. plerique, gaio A, guo S simpromio
 CA, sempromio N consule LMGP, consules N iter N 15 uad. haec
 SA classem (-se R, dlassem [sic] M) romanam (-na R)] r. cl. SA acce-
 pimus HSA 16 menturnenses M, menenturnenses A, minturnense P g. fere
 libri 17 garamantes RHG spilli M munit R, miuti M 18 interibant]
 teribant R^o 19 et om. LMG appetit M darabant S sanitatem N
 recentes H, recensa N 20 deditos R offerebat G adulterii M, adulterim
 N^o(?), adulterini N^oH

- PL. 1 crimina plectebantur interitu parvulorum: si pudici, probos ortus a
 2 morte paterni sanguinis privilegium tuebatur: sic originis fidem pro-
 3 babant venenis iudicantibus. sed haec gens interivit a Nassamonibus
 4 capta nec quicquam aliud praeter opinionem de vestigio nominis sui
 L. 37, 17 5 Psylli reliquerunt. || nassamonitem lapidem Nassamones dant, san- 27, 43
 PL. 5, 28 6 guineum universum, nigris venulis adumbratum. || in intimo recessu
 auct. 7 Syrtis maioris circa Philaenorum aras Lotophagos fuisse discimus, nec
 8 incertum est. a Philaenorum aris non procul palus est quam Triton
 9 annis influit, ubi speculatam ^{se} artium deam crediderunt.
 L. 5, 31. IGN. 10 || Maior Syrtis ostentat oppidum, Cyrenas vocant, || quod Battius 44
 11 Lacedaemonius olympiade quinta et quadragesima, rege Marcio res
 12 Romanas tenente, anno post Troiam captam quingentesimo octogesimo
 PL. 5, 31 13 sexto condidit: quae domus Callimachō poetae fuit patria. || inter hoc 45
 14 oppidum et templum Hammonis milia passuum cccc sunt. templo
 IGN. 15 fons proximat Soli sacer, || qui umoris nexibus humum stringit, fauillam
 16 etiam in caespitem solidat. in qua gleba non sine miraculo lucus 46
 L. 37, 167 17 emicat undique seens/agris arenibus. || illic et lapis legitur, Ham-
 18 monis vocant eorum: nam ita tortuosus est et inflexus, ut effigiem
 19 reddat cornu arietini: fulgore aureo est: praedivina somnia reprae-
 L. 12, 107 20 sentare dicitur subiectus capiti incubantium. || et arbor est melopos 47
 21 nomine, ex qua profluit lentusumor, quem a loco hammoniacum
 22 nominamus.

RCNH LMG(B) SAP

v. 8 palus — 9 crediderunt *compilavit Isidorus* 8, 11, 74 v. 14 templo —
 16 solidat *compilavit Isidorus* 13, 13, 8 v. 20 et arbor — 22 nominamus *com-*
pilavit Isidorus 17, 7, 13.

1 plectebantur *H^a* probus *G* ortus] ortos *NH^a*, ormi (sic) *R*
 a morte] amare *H* 2 privilegio *G* sic] si *M* orinis *R* 3 iudicanti-
 bus *G* interiuit] interit *C*; interita *RHS*, interrita *NA* nasamon. *SAP*
 et sic deinceps 4 nec] ne *NS* relinquerunt *M*, reliquerant *G* nasamoniten
SAP, nassomonitem *RC* nassomones *RC* sanguinem *N* 6 uniuersis *RCNH*
 in *om. H* 7 maiores *LM* dicimus *H*, inc. *R* 8 inertum *A* a pbil.]
 apud hilaenorum *S* aris] maris *M* 9 spec. se] speculata se esse *H*
 10 ostendant *S* cyrenes *LMG* battius] *RCNGS*, bathius *LM*, batius *A*,
 bathius *P*, bathcius *H* 12 captam] quintam *M* 13 domus (domos *M*) calli-
 14 ammonis *RC*, amonis *H* cccc] *LMG cum Plinio*, ccc uel trecenti *RCNHSA*,
 quadraginta *P²*, *om. P¹* sunt *om. A* templo *om. H* 15 humeris *R*
 stringit fauillam etiam] stringit fauillaticum (f. str. *AP¹*) *SAP¹* contra *Isidorum*
 iu] et *RCN*, et in *SAP¹* 16 lucus] locus *RCNHSA* 17 emicat] uiret *SA*
 argentibus *R* 18 cornu *RCNH* inflexus *N* 19 cornu *RCH* est]
 quod est *H* praediuius *H* 20 subiectu *N^a* 21 umor *om. S* que *R*
 a loco] *CLMG^P cum Isidoro*, alio loco *RNHSA*

- 27, 48 || Apud Cyrenenses praeterea sirpe/gignitur odoratis radicibus, 1 IGN.; cf. PL.
 virgulto herbido magis quam arbusto: cuius e culmo exudat aestatis 2 cf. PL. 12, 73
 tempore pingue roscidum idque pascentium hircorum inhaeret bar- 3
 bulis: ubi cum arefactum inolevit guttis stiriacis, legitur ad usum 4
 49 mensarum vel medellae magis. dictum est primum lac sirpicum, quo- 5
 niam manat in modum lacteum: deinde usu derivante laser nomi- 6
 natum. quae germina initio barbaricae impressionis vastatis agris, 7 cf. PL. 19, 39
 postea ob intolerandam vectigalis nimietatem ferme penitus ipsi accolae 8
 eruerunt. 9
- 50 Cyrenis ab laeva Africa est et a dextera Aegyptus, a fronte saevum 10
 et inportuosum mare, a tergo barbarorum variae nationes et solitudo 11
 51 inaccessa, || quae basiliscum creat, malum in terris singulare. serpens 12 PL. 8, 78
 est paene ad semipedem longitudinis, alba quasi mitrula lineatus caput, 13
 nec hominis tantum vel aliorum animantium exitiis datus, sed terrae 14
 quoque ipsius, quam polloit et exurit, ubicumque feralis sortitur 15
 receptaculum. denique extinguit herbas, necat arbores, ipsas etiam 16
 corrumpit auras, ita ut in aëre nulla alitum inpune transvolet in- 17
 52 fectum spiritu pestilenti. cum movetur, media corporis parte serpit, 18
 media arduus est et excelsus. sibilum eius etiam serpentes perhor- 19
 rescunt et cum acceperint, fugam quaeque quoquo potest properant. 20

RCNH LMG(B) SAP

v. 5 dictum est — 6 nominatum compilavit Isidorus 17, 9, 27 v. 10 Cyre-
 uis — 12 creat compilavit Isidorus 14, 5, 4 § 51—53 ad locum de basilisco
 aut Plinium aut Solinum adhibuit Isidorus 12, 4, 6, 7.

1 cyrenenses *N*, cynenses *H*^a 2 aestatis t.] *II* (*LMGP*²), statuto t. *I*
 (*RCHS*, t. statuto *A*, stato t. *NP*¹) haeret *N* 4 arefactum *L*, adrefectum *M* sti-
 riacis] stiriatis *RCMA*, om. *S* 5 mensuram *S*, mensurarum *H* medelas *P*
 magis om. *SA* est om. *LMGP* lac scirpicum *R*^b*C*, lascirpicum *R*^a
 6 derivante] ribante *R*^a nominatur *LMGP* 7 gemina *H* in initio *LMG*
 impresiones *N* recte fortasse uastis *M*, uastitatis *N* 8 intolerandam *G*
 nimietatem *R*, nimietatatem *M* 9 eruerint *N* 10 a leua *H* africe *RC*
 est et a] *CHLG*, est et ad *RNM*, est ab *SAP* dextera] *RCSAP*, dextris *H*,
 dextra *LMG*, dexteram *N* frote *G* 11 uariae om. *C*^a solitudo (sil- *G*)
 inacc.] reliqui cum Isidoro: solitudines inaccessibiles, solitudo inculta (-tu *P*)
 squalens et inacc. *SAP* 14 exitus *G* terra *A* 15 quam] quam a *G*
 exurit] ex. et *LMG* feralis oritur *H* 16 extinguet *M* 17 aur. corr. *H*
 in om. *GP* aerem *RC*¹, aera *SAP* infectu *RCN*(?)*S*, infecta *H* 18 spiritu
 om. *C*^a pest. cum] pestilentium *M*^a moueretur *RM* partes *S* serpit
 (serpens *NH*) media (reliqua uero *C*, om. *NH*) . . . 19 etiam om. *R*: celsus et
 erectus in medio iucedens *Plinius* 19 serpentes] alii serp. *LMGP* 20 ac-
 ceperunt *NSP* quoquo] quo *M* possunt *G* properat *CH*

- IGN. 1 || quicquid morsu eius occiderit non depascitur fera, non attrahat 27, 53
 L. 8, 79 2 alas. || mustelis tamen vincitur, quas illic homines inferunt cavernis
 IGN. 3 in quibus delitescit. || vis tamen ne defuncto quidem deest. denique
 4 basilisci reliquias amplo sestertio Pergameni comparaverunt, ut aedem
 5 Apellis manu insignem nec araneae intexerent nec alites involarent.
 L. 5, 31 6 || Circa extimum Syrtium cornum Bernicem civitatem adluit Lethon 54
 IGN. 7 annis, || inferna ut putant exundatione prorumpens et apud pristinos
 PL. 6, 168 8 vates latice memoratus oblivionis. hanc Berenice munivit quae Pto-
 9 lemaeo tertio fuit nupta et in maiori Syrti locavit.
 10 Omne autem latifundium quod inter Aegyptum Aethiopian Libyam- 55
 11 que diffunditur quacumque lucis opacum est, varium implevit simi-
 12 arum genus. nec quisquam offensus nomine cognitionem gravetur.
 13 enimvero operae pretium est nihil omittere in quo naturae spectanda 56
 . 8, 215 14 sit providentia. || plebes simiarum in his est quas passim videmus
 15 non sine ingenio aemulandi, quo facilius in manus veniunt: nam
 16 dum avide venantium gestus adfectant, relicta consulto visci unguilla,
 17 quod mendacio factum vident, oculos suos oblinunt: ita visu obducto
 18 proum est eas corripere. exultant nova luna, tristes sunt cornuto et 57

RCNH LMG(B) SAP

v. 18 exultant — 128, 11 lata cauda compilavit Isidorus 12, 2, 31—33; cf. Augustinus de civ. dei 16, 8.

1 morsu eius] morsum est A occiderit] LMGP, occiditur RCNHS A
 detrectat R 2 alas G tamen] tantum A quas] quasi RSP illinc M
 instercium H 3 delitescit CNMS uis] ni N ne] RCNSAP, nec
 HLMG 4 basilici S amplo (ampliore H) sestertio] amplo tertio C^a,
 amphos est tertio M pergami S compararunt H, parauerunt M ut (et
 ut SA) aedem (eadem S) apellis (sic L²P², appellis M, apollinis reliqui) manu
 (manum H, manus SA) insignem (-ne A) nec araneae (-uei CNMS, nec ar.
 om. H) intexerent om. R nec] ne H aliter R involuerent H post
 involarent ins. cadauer eius reticulo aureo suspensum ibidem locauerunt SAP
 6 exitum R, exitum NH, extimus G syrtium] srum H cornum] MSAP,
 cornu RCNH, quorum LG bernicem] LMGS¹, uericem C, uericem R,
 berenicem NP, beronicem H, berenicem S²A lethon] CSAP, leton NH, letoni R,
 laethon L, laetho M, loethon G 7 annis R 8 uatos R, uatus M, uatis N
 berenice] RNLG, uericem C, berenicem SA, beronicem H, berenicem berenicem
 M, berenicem berenice P pt(h)olomeo RCHMA 9 tercia H, irio A
 10 aegyptam et S aethiopia G, aethyopam N 11 quaecumque G
 locis CNH, logis R 12 cogitione RCC 13 op. pr. est] op. pr. (om. est)
 RCNH, pr. op. est SA, pr. est op. P 14 plebis RC^bNH, ple C^a, unigus
 SAP² quam R 15 in manus om. H 16 uenantum SA adfec-
 tant M unguillae S, unguina H 17 oblinunt CA, oblinunt N uisus
 (uisi N) obd.] o. u. H 18 proum] facile A corripit] capi SA
 exultent M^a

- cavo sidere. || immoderate fetus amant, adeo ut catulos facilius amit- 1 PL. 8, 216
tant, quos impendio diligunt et ante se gestant, quoniam neglecti 2
27, 58 pone matrem semper haerent. || cercopitheci caudas habent: haec 3 PL. 8, 72
sola discretio est inter prius dictas. || cynocephali et ipsi sunt e 4 PL. 8, 216
numero simiarum, in Aethiopiae partibus frequentissimi, violenti ad 5
saltum, feri morsu, numquam ita mansueti, ut non sint magis rabidi. 6
59 || inter simias habentur et sphinges, villosae comis, mammis promi- 7 PL. 8, 72
60 nulis ac profundis, dociles ad feritatis oblivionem. || sunt et quas 8 IGN.; cf. PL.
vocant satyros, facie admodum grata, gesticulatis motibus inquietae. 9 8, 216
|| callitriches toto paene aspectu a ceteris differunt: in facie barba est, 10 PL. 8, 216
lata cauda. has capere non est arduum, sed proferre rarum: neque 11
enim vivunt in altero quam in Aethiopico, hoc est suo caelo. 12
28, 1 || Inter Nassamonas et Trogydus gens Amantum est quae sali- 13 PL. 5, 34
bus domus extruunt: quos in modum cautium e montibus excitatos 14
ad usum aedium caementiciis nectunt struicibus. tanta ibi huiusce 15
2 venae copia est, ut tecta faciant e salinis. isti sunt Amantes, qui 16
commercium cum Trogyditis habent carbunculi gemmae. citra Aman- 17 cf. PL. 5, 33
tas propiores Nassamonibus Asbytae lasere vivunt. hoc aluntur, hoc 18 extr.
illis edule est. 19
29, 1 || Garamantum oppidum est Debris fonte miro: quidui? qui alter- 20 PL. 5, 36

RCNH LMG(B) SAP

v. 20 fonte — 129, 13 frigore compilavit Priscianus v. 202—205: *similia Augustinus de civ. dei* 21, 5, 1 (*unde pendet Isidorus* 13, 13, 10).

1 immoderata *S* adeo — amittant (admittant *N(?)H*) *om.* *R^a* 2 gestiant
RCN nec electi *R* 3 poni *S*, paene *C* cercopitheci] *RCN*, cercophi-
thici *S*, circopithici *LMGP*, circopetici *H*, corcopithici *A* 4 est *om.* *C*
dicta *RC* cynocephali *H* 5 in *om.* *LMG* parte *SAP¹* 6 fieri
morsu *S* 7 sphinges *SA* villosae comis] *RCLMG* cum *Isidoro*, villosae
(villos et *A*) comas *SAP*, villosae *NH* 8 profundis] fundis *P* 9 gesta-
culis *S* 10 a] ac *N*, *om.* *A* 11 hos *RCNH* neque . . . 12 caelo
om. *H* 12 alter *M* in aeth.] aeth. *SA* suo] no *R* caelo] solo *A¹*
13 nassamonas *NH* trogloditas *MP* amantium *A* 14 extruunt] inex-
truunt *H^a* excitatus *NS* 15 caementitius *S*, comenticiis *H* nexuunt
R (*superscr. m. eadem* nectunt) *CN* struicionibus *H*, instruicibus *M*
tantas *H*, tanti *S* huius *SAP* 16 nanae] *RCNLMG*, rei *HSAP*
copiosa *G* facient *N* c] a *H* isti] hi *SAP¹*, isque *P²* 17 trogo-
ditum *G*, trogloditis *CP*, throchloditis *M* gemma *A* amantas] *C^a(?)NHLMP*,
amantes *R^bC^bGA*, amates *R^a*, amantis *S* 18 propiores] *CP*, propiores *LMG*,
propior est *RHSA*, propior est (?) *N* asbytae] *GSP*, asbitae *LMA*, asbyste
RCN, asbitae *H*: Hasbitae *Plinius* uiuunt] uiunt *N*, uniunt *R* aguntur *P*
19 edule] *C²N²*, sedule *C¹N¹S*, sedile *RA*, aedale *H*, dulce *LMGP* 20 caramantum
RC, garamanticum *P* debis *L¹M* quidni qui] quidenique *P*, qui *RC*
alt. uic.] uicibus (*uisibus S*) alt. *A*

PL. 1 nis vicibus die frigeat, nocte ferueat, ac per eadem venarum coin-
 2 mercia interdum ignito vapore inaestuet, interdum glaciali algu in-
 3 horrescat. incredibile memoratu, ut tam brevi curriculo natura tam 29, 2
 4 dissonam faciat varietatem idque qui percontari velit tenebris, inesse
 5 fluori illi aeternam facem credat: qui rimetur die, brumales scatebras
 6 numquam aliud aestimet quam perpetuo rigere. unde non inmerito 3
 7 per gentes Debris inclita est, cuius aquae *caelesti vertigine mutant
 8 qualitatem, quamvis contraversa siderum disciplina: nam cum mundum
 9 a calore vesper temperet, ab occasu incipit ita incalescere, ut ni
 10 tactu abstineas, noxium sit contigisse, rursus cum ortu solis incan- 4
 11 duerit et radiis fervefacta sunt universa, sic hiemales evomit scaturri-
 12 gines, ut hauriri etiam a sitientibus non queat. quis ergo non stu-
 13 peat fontem qui friget calore, calet frigore?

5, 38 14 Garamanticae regionis caput Garama est, || ad quam iter diu in- 5
 15 extricabile fuit et inuium: nam latrones puteos harenis operiebant,
 16 ut temporaria fraude subductis aquis iter infame siti subinveret acces-
 17 sus viautum. sed Vespasiano principe bello, quod cum Oeensibus 6
 18 gestum est, difficultas haec dissoluta est, compendio spatii brevioris
 19 reperto. || Garamantas Cornelius Balbus subegit et primus ex hac 7

RCNH LMG(B) SAP

v. 1 die frigeat n. f. *adhibuerunt scholia Bernensia ad Lucani 4, 333*

v. 13 fontem — 14 Garama est *compilavit Isidorus 14, 5, 13.*

1 eferueat *M*, efferueat *LGP* 2 ignoto *NH*, ignato *M* pauore *R* aestuet *S*,
 aestuit *A* algu inhorrescat] *scripsi*, alguine (alguin * *N*) horrescat *NSA*, algu-
 rescat *H*, algedine horrescat *RC*, algore inhorrescat *LMGP* 3 memorant *N(?)H*
 ut tam (utam *M*, uitam *P²*, ut in tam *H*) breui curriculo] ut in articulo temporis
SAP¹ naturam *NS* 4 diss.] diss. sui *SAP* qui *om. H* inesse] uicem *A*
 5 fluore *S* brumali *LMGP* 6 rigore *N* 7 gentis *M* cuius . . . 8 qualitatem
om. G caelesti] *H* *coniectura puto*, a caelesti *RCNSA*, et caelesti *LMGP²*,
 caelestium *P¹* 8 controuersa *CSAP* sideram *M* 9 a] ac *N* colore *H²*
 ab] et ab *RC¹NM*, hic ab *C²* occasum *M* ita incipit *SAP* incalesce] *H*
 excaudescere *SAP²* 10 contingisse *N* rursus *RHSA* ortu] *RCNLMG*,
 ortus *HSAP* incanduerit] *RCNH*, incanduerunt *LMGP²*, incaluit *SA*, inclau-
 ruit *P¹* 11 radiis *om. H* feruefacte *N* sint *RN* hiemales] glaciales
SA euomit] emit *L¹* 12 ut (*om. S*) hauriri (hauri *N*) etiam (*om. SA*) a s.
 non (ne *SA*) queat] ut fluorem suum prohibeat hauriri *P¹* quis] ut
 quis *S* 13 qui friget (frigescit *H*) c. calet (calescit *SAP*) frigore *om. M*
 14 garama *N* quam] quod *H* iter *om. RCN* diu *om. H* inestrica-
 bile *C* 15 inuium] in unum *R* nam *om. M* aperiebant *LMG*
 16 temporalia fraudes *A* iter (inter *N*) i. s.] inf. siti iter *SA* submouere-
 tur *G*, submouerent *H* accensus *MG* 17 nespanio *P¹* oeensibus]
C²NM, oeensibus *RS*, oensibus *A*, ocensibus *HLGP*, *inc. C¹* 18 diss. est]
 interit *S*, interit *A* 19 garamantes *H* cornelius *S* hac *om. H*

- victoria triumphavit: primus sane de externis utpote Gadibus genitus 1 PL.
 29, 8 accessit ad gloriam nominis triumphalis. || armenta gentis istius ob- 2 MEL. 1, 8, 7
 liquis cervicibus pabulantur: nam si recta ad pastus ora dirigant, 3
 officium prona ad humum cornua. || ex parte qua Cercina est acci- 4 PL. 5, 42
 pinus Gauloen insulam, in qua serpens neque nascitur neque vivit 5 auct.
 invecta; praeterea iactus ex ea quocumque gentium pulvis arcet 6
 angues: scorpiones superiactus ilico perimit. 7
 30, 1 || Aethiopes et gentes Atlanticae Nigri flumine dividuntur, || quem 8 PL. 5, 30. 58
 partem putant Nili: sic papyro viret, sic calamo praetexitur, animalia 9 PL. 5, 44 cf. 5
 eadem edit, iisdem temporibus exundat, intra ripas quoque tunc redit, 10
 2 cum contentus est alveo suo Nilus. || Garamantici Aethiopes matrimo- 11 PL. 5, 45
 nia privatim nesciunt, sed omnibus in venerem vulgo licet. inde 12 auct.
 est quod filios matres tantum recognoscunt: nam paterni nominis 13
 3 nulla reverentia est. quis enim verum patrem noverit in hac luxuria 14
 incesti lascivientis? eapropter Garamantici Aethiopes inter omnes popu- 15
 los degeneres habentur: nec immerito, quia adflicta disciplina casti- 16
 tatis successione notitiam ritu improbo perdidierunt. 17
 4 || Nomen Aethiopum late patet. in parte Africana qua Meroen 18 PL. 6, 190
 videt Libya plurimae eorum sunt et variae nationes. harum e numero 19
 Nomades cynocephalorum lacte vivunt. Serbotae longi sunt ad pedes 20
 5 duodecim. || Azachaei captos venatibus elephantos devorant. || Psam- 21 PL. 6, 19
 PL. 6, 19

RCNH LMG(B) SAP

v. 5 Gauloen — vivit compilavit Isidorus 9, 2, 124.

1 gladibus RC¹, gradibus H, gaudibus S 2 gestis G 3 s] sic M
 pastum SAP 4 ad] in SA humum] unum P cornua] c. et obnixa SAP
 contra Melam circina RCNH accepimus LMGP 5 gauloen] RCNSAP,
 galloen H, gauloenis LMG nactur N^a 6 praeterea] RCNHSAP, prop-
 terea LMG arecet M 7 scorpionis SA superiactu LMG, superiacta-
 tur R, subactos H peremit MS 8 gentis M nigri] MAP, tigri
 RCNHLGS quam RCNLG 9 patrem coniecit Salmasius male papy-
 rio R, papirio CN, papyri S uiret et sic S pertexitur A animali M
 10 edit iisdem (hisdem RC) om. M 11 garamantici (garamatic N, garamanticia M)
 . . . sed (om. SAP¹) omnibus in venerem vulgo (vulgo o. in uen. SAP) licet] gara-
 manticis omnibus uenus est vulgalis et H 13 nam om. P 15 in-
 cestij] inessit RCNH lascivientes RCNHSAP populos (populo A) deg.
 hab. gar. aeth. i. omnes SA 16 quia] qui RCNLMG cast. disc. SAP
 17 ritum C¹ 18 quam meroen R, quam ameroen LMG 19 uidet lybiae M,
 uident et libiam H harum e] horum H 20 nodames A cenocephalo-
 rum H, cynomatefalorum S serbotae] RNHSAP cum indice M, seruote C,
 suerbotae LM (text.) G longi] longe NA, om. H 21 azachaei] SP, azachei
 HA, adzachei RC¹, adzacchei N, azzacbaei index M, azzac(a)ei M (text.) G,

- PL. 1 baris nulla est aurita quadrupes, nec elephanti quidem. his proximi
 2 summam regiae potestatis cani tradunt, de cuius motibus quidam in-
 6, 194 3 peritet augurantur. || maritimos Aethiopas quaternos oculos dicunt 30, 6
 4 habere: sed fides alia est, illa denique quod et vident plurimum et
 6, 195 5 manifestissime destinant iactus sagittarum. || occidentem versus Agrio-
 6 phagi tenent, qui solas pantherarum et leonum carnes edunt, rege
 7 praediti, cuius in fronte oculus unus est. sunt et Pamphagi, quibus 7
 8 esca est quicquid mandi potest et omnia fortuito gignentia. sunt et
 9 Anthropophagi, quorum morem vocamen sonat. Cynomolgos aiunt 8
 10 habere caninos rictus et prominula ora. Artabatitae proni atque qua-
 11 dripedes, nec secus ac ferae sine sedibus evagantur. confines Maure-
 12 taniae certo tempore lucustas terrestres legunt duratasque salsugine
 13 in praesidium vitae solas habent: sed ex illis quadragesimum aevi
 14 annum nullus supergreditur.
- PL. 6, 196
 EL. 3, 9, 1
 PL. 6, 196
 EL. 3, 9, 1
- 15 || Ab Oceano isto ad Meroen, || quam insulam amplexu primo 9
 16 Nilus facit, || milia passuum sunt sescenta viginti. || ultra Meroen super
 17 exortum solis Macrobbii Aethiopes vocantur: dimidio enim eorum pro-
 18 tentior quam nostra vita est. hi Macrobbii iustitiam colunt, amant 10
 19 aequitatem, plurimum valent robore, praecipua decent pulchritudine,
 L. 3, 9, 2 20 ornantur aere, auro vincula faciunt noxiorum. || locus apud eos est

RCNH LMG(B) SAP

v. 5 Agriophagi — 7 est ex Plinio Solinove Isidorus 11, 3, 16 v. 7 sunt
 et — 8 gignentia compilavit Isidorus 9, 2, 130 v. 10 Artabatitae — 14 super-
 greditur male compilavit Isidorus 11, 3, 20.

a * zacaeci L: Asachae Plinii libri eleuantos N psambaris] RCNHLMG, apud
 psambares (ipsambares A, ipsampares S) SAP: Sambri uel Sesambri Plinii libri
 1 arita N^a quadrupedes N^aH^a 2 summa H cani tradunt]
 cadunt R quidam imperitet] III (SA), quiddam (quidam H) imperite (in-
 peritae NH, imperitre L, imperitiae M) I (RCNH) et II (LMGP): motu eius
 imperia augurantur Plinius 3 aethiopes NH 4 illac d. quae uident H
 5 ictus] lactus M uersus] uero H agriofati M 7 panphagi P, pau-
 fagi RCNHLG, pangati M 8 fortuito RCNSAP 9 more RC, mores
 NSA cynomolgos R, cinomologos LMG 10 rictus] rictos M, om. C^a
 artabeatitae G, artabaturtae A quadripedes] RCNL, quatripedes M, quadru-
 pedes reliqui 11 sine se nec s. ac f. dibus S uagantur N confines] c.
 sunt H 12 lucustas] RNM, locustas plerique 14 nullus om. MA^a
 15 isto] aestu LMGP¹ 17 exortu M, exortus P macrobi SA 18 q. n. u.
 est] q. u. n. est H, est q. u. u. est M, est q. n. uita L¹G macrobi SA,
 marobii H iustitiam G 19 praecipua] RCNSA, praecipuo H, praecipu(a)e
 LMGP decenti LMGP pulchritudinem H 20 ornatu R est
 om. RNH

- 30, 11 Heliutrapeza opiparis epulis semper refertus, quibus indiscretim omnes t MEL.
 11 vescuntur: nam etiam divinitus eas angeri ferunt. est etiam ibidem 2
 lacus, quo perfusa corpora velut olivo nitescunt. ex hoc lacu potus 3
 saluberrimus. sane adeo liquidus est, ut ne caducas quidem vehat 4
 frondes, sed ilico folia lapsa ad fundum demittat laticis tenuitate. 5
 12 || Ultra hos desertae et inhumanae solitudines ad usque Arabicos 6 MEL. 3, 9, 3
 sinus. || deinde in ultimis Orientis monstrosae gentium facies. aliae 7 IGN.
 sine naribus, aequali totius oris planitie, informes habent vultus. 8
 13 || aliis concreta ora sunt modicoque tantum foramine calamis avenarum 9 MEL. 3, 9, 4
 pastus hauriunt. nonnullae linguis carent, in vicem sermonis utentes 10
 14 nutibus motibusque. || quaedam ex istis nationibus ante Ptolemaeum 11 MEL. 3, 9, 4
 Lathyrum regem Aegypti incognitum habuerunt ignis usum. 12 cf. 3
 || Aethiopia omnis ab oriente hiberno ad occidentem hibernum 13 PL. 6, 197
 tenet. quicquid eius est sub meridiano cardine, lucis nitet, qui maxime 14
 virent hieme. a media parte mons editus mari intinet, ingenuo igni 15
 15 per aeternum fervidus et in quiete iugis flagrantibus: || inter quae in 16 IGN.
 cendia iugis aestus draconum magna copia. veris draconibus ora parva 17
 et ad morsus non dehiscentia et artae fistulae, per quas trahant spi- 18

RCNH LMG(B) SAP

v. 2 est etiam — 3 nitescunt *compilavit* Isidorus 13, 13, 2 v. 7 in ultimis — 11 motibusque *compilavit* Isidorus 11, 3, 18 v. 14 quicquid — 17 copia *compilavit* Isidorus 14, 5, 14 v. 17 draconibus — 133, 2 uocent *compilavit* Isidorus 12, 4, 4. 5.

1 heliu (*R*, eliu *C*, helii *N*, helio *SA*, elio *G*, huius *H*) trapeza (trapezia *H*) ΗΑΙΟΥ ΤΡΑΠΕΖΑ helio trapeza *L*, ΝΑΕΑΙΟΥ ΤΡΑΑΕΖΑ helio trapeza *M*, ΗΑΙΟΥ ΤΡΑΠΕΖΑ *P* refertur *RS*, referta *H* 2 uesciuntur *S* ibi *A*
 3 quo] qua *H* oliuo] *RCNLMGP*, oleo *HSAP* cum *Isidoro* laco *M*
 4 uec caducas *C^oL*, nec aduncas *RC^oNH* 5 folia bis *N* ad f. demittat (*sic H*, demitat *N*, dimittat *RCLMG*) dimittat ad f. *SAP* latices *S*, latici *RN* tenuitae *M* 6 et humanae *S* rabicos *G* 7 monstrosae] *RCLSA*, montrosae *N*, mostrosae *P*, monstruosae *ILMGB* cum *Isidori libris bonis* 8 oris *om. P* uultos *M* 9 modicoque (modico *P¹* cum *Isidoro*) tantum (tantum *om. H*) *I* (*RCNHSAP¹*), modico quoque *II* (*LMGP²*) 10 in uicem bis *R* sermones *S* 11 que *om. R* quaedam ex istis nationibus] *LMGSAP*, quaedam excitationibus *RCN*, quae aeadem nationes *H* pt(h)olomeum *RCNHMA* 12 ign. us. hab. *H* 13 ad occidentem] ab occidente *R* 14 est *om. LMG^oP* 15 hieme] hebeno *Plinius* a *om. S* media] meridiana *SAP* contra *Plinium* mari] maris *C^o*, *om. P¹* eminent *LMG* igne *SA* 16 et *om. R* in quiete (quite *N*) i. fl.] estuosus *P¹* 17 copia] copia porro *P*, copia est porro *SA* parua et] parua sunt et *P²*, nulla sunt (*om. et*) *P¹* 18 morsus non] morsum *H* hiscentia *M^a* et] sed *SAP* trahant] et (*om. P*) trahunt *CSAP*

- IGN. 1 ritus et linguas exerant: quippe non in dentibus vim, sed in caudis
 2 habent et verbere potius quam rictu nocent. || exciditur e cerebris 30, 16
 3 draconum dracontia lapis, sed lapis non est nisi detrabatur viventi-
 4 bus: nam si obeat prius serpens, cum anima simul evanescit duritie
 5 soluta. usu eius Orientis reges praecipue gloriantur, quamquam nul-
 6 lum lenocinium artis admittat soliditate et quicquid in eo nobile est,
 7 non manus faciant nec alterius quam naturae candor sit quo reluceat.
 8 auctor Sotacus gemmam hanc etiam visam sibi scribit et quibus inter- 17
 9 cipiatur modis edocet. praestantissimi audacia viri explorant anguim
 10 foveas et receptus: inde praestolati ad pastum exeuntes praetervecti-
 11 que percitis cursibus obiciunt gramina medicata quantum potest ad
 12 incitandum soporem: ita somno sopitis capita desecant et de manu- 18
 13 biis praecipitis ausi praedam revehunt temeritatis.
- . 8, 69 14 || Quae locorum Aethiopes tenent, feris plena sunt, e quibus quam 19
 15 nabun vocant nos camelopardalim dicimus, collo equi similem, pedi-
 16 bus bubulis, capite camelino, nitore rutilo, albis maculis superspersa.
 17 animal hoc Romae circensibus dictatoris Caesaris primum publicatum. 20
- . 8, 70 18 || iisdem ferme temporibus illinc exhibita monstra sunt, cephos appel-
 19 lant, quorum posteriores pedes crure et vestigio humanos artus men-

RCNH LMG(B) SAP

v. 2 exciditur — 13 temeritatis *compilavit Isidorus* 14, 5, 15. 16, 14, 7

v. 15 camelopardalim — 16 superspersa *compilavit Isidorus* 12, 2, 19 *coll.*
 14, 5, 15.

1 exerant] exerunt *CSAP*, exerat *M^a* uim sed in caudis] sed in caudis
 uenenum *H contra Isidorum* 2 verber *N* e] ex *N*, a *G* 3 dracontia]
RCSAP cum Plinio, dracontias *NHLMGP* est *om. H* uiu. detr. *H*, exi-
 matur uiu. *SA* 4 durities *RCSAP* 5 visu *R* orientes *M* 6 leoci-
 nium *N*, leonocinium *H* soliditatem *R* nobilem *N* 7 faciunt] *RCNHM*,
 faciat *SA*, faciunt *LGP* 8 sotacus] *CSAP cum Plinio*, sotagus *R*, sato-
 gus *H*, sutacus *N*, solacus *LM*, solacus *G* 11 perscitis *LMP* curribus *A*,
 cubiis *S* potest] pote *M* 12 inuitandum *SP*, mutandum *A¹*, inmittendum *A²*
 sopore *M*, soperem *C*, saporem *G* sopitis] *Plinius et Isidorus*, obsitis *I*
 (*RCNH*) et *II (LMG)*, obsopitis *III (SAP)* capita desecant] e capitibus exe-
 cant lapides *SAP¹* 13 seuehant temeritatas *M* lotorum *S*, locerum *A*
 15 nabun] *RC^aNSP cum Plinio*, nabum *C^oHA*, nauum *LMG* camello-
 pardalim *S*, camelopardalum *HA*: camelopardus *Isidorus* equis *NH*
 16 bubalis *A*, bubulus *S* retilo *M* albis (abbis *M*) maculis superspersa
 (-sparsa *RCN*)] stellatam candidis maculis (*ins. supersparse S*, supersparsam
A) *SAP²* 17 hoc animal *A* 18 isdem *RCHGP*, hisdem *NLMA*,
 istem *S* illic *H* exhibita] et habita *A* cefhos *RNHSAP*, cefos *C*,
 caeffusa *M*, c(a)efusa *LG*: caepus, cephus *Plinii libri* 19 posteriorum pedes
R, posteriorum pedum *LMG* crure et] *RCNHMSA*, crura et a *LG*, crurae *P*
 humanus *N* artos *M*

- 30, 21 tiuntur, priores hominum manus referunt: sed a nostris non amplius 1 PL.
quam semel visa sunt. || ante ludos Cn. Pompeii rhinocerotem 2 PL. 8, 71
Romana spectacula nesciebant: cui bestiae color buxeus, in naribus 3
cornu unicum et repandum, quod subinde attritum cautibus in 4
mucronem excitat eoque adversus elephantos proeliatur, par ipsis 5
longitudine, brevior cruribus, naturaliter alvum petens, quam solam 6
intellegit ictibus suis perviam. 7
22 || Iuxta Nigrim fluvium catoblepas nascitur modica atque iners 8 PL. 8, 77
bestia, caput praegrave aegre ferens, aspectu pestilenti: nam qui in 9
23 oculos eius offenderint, protinus vitam exuunt. || formicae ibi ad for- 10 IGN.
mam canis maximi harenas aureas pedibus eruunt, quos leoninos 11
habent: quas custodiunt, ne quis auferat, captantesque ad necem 12
24 persequuntur. eadem Aethiopia mittit || lycuonem: lupus est cervice 13 PL. 8, 123
iubatus et tot modis varius, ut nullum colorem illi dicant abesse. 14
25 || mittit et parandrum, boum magnitudine, bisulco vestigio, ramosis 15 PL. 8, 124
cornibus, capite cervino, ursi colore et pariter villo profundo. hunc 16
parandrum adfirmant habitum metu vertere et cum delitescat fieri 17
ad similem cuiusque rei proximaverit, sive illa saxo alba sit, seu fru- 18
26 tecto virens, sive quem alium modum praeferat. faciunt hoc idem in 19 cf. PL. 9, 87
mari polypi, in terra chamaeleontes: sed et polypus et chamaeleon 20 8, 122

RCNH LMG(B) SAP

- v. 2 ante ludos — 7 perviam *adhibuit Isidorus* 12, 2, 12, *excerpsit Dicuil*
6, 32 v. 10 formicae — 13 persequuntur *compilavit Isidorus* 12, 3, 9
v. 13 Aethiopia — 14 abesse *compilavit Isidorus* 12, 2, 24.

1 priores] priores proinde (perinde P) *SAP* referunt R scd] quae
tamen *SAP*¹ 2 renocerotem *Dic.*, rhinocerotem M 3 buxeis G 4 cor-
num S, om. G unum H et repandum quod (qui A) subinde (subiende M)
... in om. H 5 eo om. H que] quod *Dic.* praeliantur G ipsis] i.
prope *SAP* 6 naturaliter] naturali telo SA quam] quem *Dic.* 7 actibus
Dic. 8 nigrim] *RNSAP*, nigri in M, tigrim LG, tigrin H, deficit hians hoc
loco C catoblepas LM, catoplebas G, catoblepa *RC²NHSA, inc. C*¹
9 pestilenti] bestia est H in om. *RNH* 10 oculis S protinus om. A
vitam (uita M) exuunt] *LMGP*, uita (iuxta S) exeunt *RCNHSA* 12 captatis-
que *NSA* negem G 13 ceruice iubatus (inuatus R, inuatus N)] *RCNMGSA*,
ceruicem iubatus LP, ceruae uinctus H 14 ut nullum bis M colorem illi
(om. R)] illi col. SA 15 parandrum] tarandrus *Plinii libri* bouum LMP
bisulco] III (SA) cum *Plinio*: unguulae bifidae, hibico I (CN, ibico H, hibisco R),
biulco II (*LMGP*) 16 ursi] ursino *LMGP* 17 delitiscat RC, dilitiscat LM,
delitescat S, delitiscant N 18 ad similitudinem H proximauerit] *RCNH*,
proximarit *SAP*, proximat LMG albo *LMGP*² 19 uirenti *LMGP*²
quem (que G) a. m. pr.] quam aliam praeferat qualitatem *SAP*¹ 20 mare
SA terrae S cameleo G

- PL. 1 glabra sunt, ut pronius sit cutis laevitate proximantia aemulari: in
 2 hoc novum est ac singulare hirsutiam pili colorum vices facere. hinc
 3 evenit ut difficulter capi possit.
- 8, 123 4 || Aethiopicis lupis proprium est, quod in saliendo ita nisus habent 30, 27
 5 alitis, ut non magis proficiant cursu quam meatu: homines tamen
 6 numquam impetunt. bruma comati sunt, aestate nudi: thoas vocant.
- 8, 125 7 || hystrix quoque inde loci frequentissima, erinacii similis, spinis ter- 28
 8 gum hispida, quas plerumque laxatas iaculatione emittit voluntaria, ut
 10, 136 9 assiduus aculeorum nimbis canes vulneret ingruentes. || illius caeli ales 29
 10 est pegasus: sed haec ales equinum nihil praeter aures habet. tra-
 11 gopan quoque avis maior aquilis, cornibus arietinis praeferebat arma-
 12 tum caput.
- 12, 86, 89 13 || Aethiopes legunt cinnamum. || id fructectum situ brevi nascitur, 30
 12, 91 14 ramo humili et represso, numquam ultra duas ulnas altitudinis: || quod
 15 gracilius provenerit eximium magis ducitur: quod in crassitudinem
 12, 89 16 extuberatur despectui est. || verum legitur per sacerdotes hostiis prius 31
 17 caesis: quae cum litaverint, observatur, ut messis nec ortum solis
 12, 90 18 anticipet nec egrediatur occasum. || quisquis principatum tenet, sar-
 19 mentorum acervos hasta dividit, quae sacrata est in hoc ministerium:
 20 atque ita portio manipulorum soli dicatur: quae si in iuste divisa est,
 21 sponte incenditur.
- 37, 125, 126 22 || Inter haec quae diximus nitore caeruleo hyacinthus invenitur, 32
 23 lapis pretiosus, si quidem inculpabilis reperiatur: est enim vitis non

RCNH LMG(B) SAP

v. 7 hystrix — 9 ingruentes *compilavit Isidorus* 12, 2, 35 v. 13 Aethiopes
 — 16 despectui est *compilavit Isidorus* 17, 8, 10 v. 22 nitore — 136, 9 nota-
 tur *compilavit Isidorus* 16, 9, 3 coll. 14, 5, 15.

1 ut pr. sit (si R) et pr. est *SAP*² leuitatem *RNH*, lenitatem *CLMG*¹,
 leuitate speculi (speculu S) modo *SAP*² proximantia] proximanti *LMGP*
 2 faceret M 3 capi possit] capissit G 4 salendo N nisi H
 5 alites M curso S quam] q. homines A meatum N¹S, adsultu
 N²P² 6 comati] iubati SA theas H 7 strix H et *Isidori libri boni*
 locis R frequentissime *RCN* erenacii *LM*, erinacii G, erinaceis *RCS*, erinacii H,
 herynaciis A, erenaceis P, renaceis N 9 uulnerent R celtales R, caeli
 auis C 10 sed] et P ales] auis C nil H tragopa A, tragopam
LMG 13 cinnamomum H locum de cinnamo §§ 30. 31 *denuo exhibent*
 id] in G, quod S 14 represso] depresso *Sabnadius* 15 gratilius G
 dicitur G crassitudinem] crassum SA 16 extuberantur N, extubereatur S
 17 litauerunt *NSP* mensis *HLM* 18 quiquis M 20 atque] *LMGSP*,
 iniquae *RCN*, iniquae A, in qua H iuste] ius N 22 haec] ea P¹ caeruleo
RCNHS

- parce obnoxius: nam plerumque aut violaceo diluitur aut nubilo ob- 1 PL.
 ducitur aut albicantius in aquaticum eliquescit: optimus in illo tenor, 2
 si nec densiore fuco sit obtusior nec propensa perspicuitate detec- 3
 tior, sed ex utroque temperamento lucis et purpurae fucatum suaviter 4
 30, 33 florem trahat. || hic est qui sentit auras et cum caelo facit: nec 5 1GN.
 aequaliter rutilat, cum aut nubilosus est aut serenus dies. praeterea 6
 in os missus magis friget. sculpturis certe minime adcommodatus, 7
 ut qui tritum respuat, nec tamen penitus invictus: nam adamante 8
 34 scribitur et notatur. || ubi hyacinthus, ibi et chrysoprasus apparet: 9 PL. 37, 156
 quem lapidem lux celat, produunt tenebrae. haec enim est in illo 10
 diversitas, ut nocte igneus sit, die pallidus. || ex ipso solo sumimus 11 PL. 36, 144
 haematitem rubore sanguineo ac propterea haematitem vocatum. 12
 31, 1 || Quod ab Atlante usque Canopitanum ostium panditur, ubi 13 PL. 5, 43.
 Libyae finis est et Aegyptium limen, dictum a Canopo Menelai guber- 14 128
 natore sepulto in ea insula quae ostium Nili facit, gentes tenent dis- 15
 2 sonae, quae in aviae solitudinis secretum recesserunt. || ex his 16 PL. 5, 45
 Atlantes ab humano ritu prorsus exulant. nulli proprium vocabu- 17
 lum, nulli speciale nomen. diris solis ortus excipiunt, diris occasus 18
 19 prosequantur ustique torrentis plagae sidere oderunt deum lucis. 19

RCNH LMG(B) SAP; Anon. Leid. (p. 63) a 13 quod
v. 9 ubi — 11 pallidus compilavit Isidorus 16, 14, 8 coll. 14, 5, 15
v. 11 ex ipso solo — 12 vocatum compilavit Isidorus 16, 8, 5 v. 13 ubi Libyae
— 15 facit compilavit Isidorus 14, 3, 28.

1 parte *H* uiolacio *RCN*, uiolatio *H* deluitur *G* obducitur] ut
 ducitur *M* aut *om. M* 2 abbiancius *R* aquaticum *M* liquescit *H*
 3 desiore *N^o* suco *RCN*, succo *H* obtusior *H* detector] *LP*, dec-
 tector *M*, detentior *G*, deiector *RCNHSA* 4 utroque] troque *M^o* fucatum]
 moderatum *SA* 6 nubilosus] *RCNLMGP cum Isidoro*: nubilo, nebulosus
HSA aut serenus] aut (au *M^o*) s. est *L^oMG* 7 sculpturis *H²*, scup-
 turis *G* adcommodatum *RC¹* 8 ut] et *SA* tritum] trium *M^o*, attritum
SAP punitus *N* iuivictus] i. est *SAP* 9 et *om. NHA* chrysoprasus]
P, chrisoprasus *L*, chrisoprasu *M*, chisoprassus *G*, chrisopassus *R*, grisopassus *C*,
 crisoptasius *H*, chrysotapsis *N*, chrysothapsus *A*, chrysuthapsus *S*, de criso-
 tapso lapide *index M*: chrysoprasus *Isidorus bis*; chrysolapsis *Plin. (Bamb.)*
indeque chrysolampis Isidorus 16, 15, 4 10 produunt tenebrae] produunt
 (prodit *A*) obscurum *SA* est *om. L^o* 11 diuisitas *H* die pallidus] palla-
 dius *H* 12 h(a)ematiteu *RNSA* hematiten uocatum *A*, haemantites uocatus *S*
 13 athante *M^o* usque] ad usque *SAP* ibi [*H*] 14 egyptum *A* 15 sepulto
 in . . . facit (faciat *M^o*) ibi sepulto (*rel. om.*) *SA*, ibi sepulto in . . . facit *P*
 16 in aviae] inuiae [*H*] solitudines *A* 17 humanu *N* exultant *A*
 18 diris] *C²SA*, diri *reliqui* ortus *om. M* diris] *RCNSA*, diri **HLMGP*
 19 ustique] *SA*, utique *RCN *H*, ustique undique *LMGP* plagae sidere] plagae
 federe *S*, plaga est dire [*H*], plaga est de re *Leid., inc. N*

- IGN. 1 adfirmant eos somnia non videre || et abstinere penitus ab animalibus
 5, 45. IGN. 2 universis. || Trogodytae specus excavant, illis teguntur. || nullus ibi **31, 3**
 37, 167 3 habendi amor: a divitiis paupertate se abdicaverunt voluntaria. || tan-
 4 tum lapide uno gloriantur, quem hexecontalithon nominamus, tam
 5 diversis notis sparsum, ut sexaginta gemmarum colores in parvo orbi-
 6 culo eius deprehendantur. || homines isti carnibus vivunt serpentium
 7 ignarique sermonis stridunt potius quam loquuntur. Augilae vero **4**
 8 solos colunt inferos. feminas suas primis noctibus nuptiarum adul-
 9 teriis cogunt patere, mox ad perpetuam pudicitiam legibus stringunt
 10 severissimis. Gamphasantes abstinent proeliis, fugiunt commercia, nulli **5**
 11 se extero misceri sinunt. Blemyas credunt truncos nasci parte qua
 12 caput est, os tamen et oculos habere in pectore. Satyri de homini-
 13 bus nihil aliud praefereunt quam figuram. Aegipanes hoc sunt quod **6**
 14 pingi videmus. Himantopodes fluxis nisibus crurum serpunt potius
 15 quam incedunt et pergendi usum lapsu magis destinant quam ingressu.
 16 Pharusi cum Herculi ad Hesperidas pergenti forent comites, itineris
 17 taedio hic resederunt. hactenus Libya.
 18 || Aegyptus a meridie introrsus recedit quoad praetendant Aethiopes **32, 1**
 19 a tergo. inferiorem eius partem Nilus circumfluit, qui scissus a loco,

RCNH LMG(B)SAP; Anon. Leid. (l. c.) ad 17 Libya et (p. 65) inde ab 18 Aegyptus
v. 1 adfirmant — videre: similia Ammianus 15, 3, 6 v. 3 tantum — 6 depre-
hendantur compilavit Isidorus 16, 12, 5 v. 11 Blemyas — 12 pectore compilavit
Isidorus 11, 3, 17 v. 14 pingi videmus] cf. Augustinus c. d. 16, 8: hominum
genera quae in maritima platea Carthaginis musivo picta sunt v. 18 Aegyptus — 139, 11 mari excerpit Dicuil 6, 6—11; v. 18 Aegyptus — 19 circumfluit
compilavit (adhibito Orosio 1, 2, 12) Isidorus 14, 3, 27, 28.

1 ab om. SA 2 trodite C, trolite R, troglodytae P excauent M
 3 ac] ad N diutiis S se] sed N abdicarunt [H] uoluntarie S
 4 quam LMG execontalithon SAP, ex(s)contalithum RCN LG Leid., execon-
 talium M, excontalithum [H] nomiunt SA 5 sparsis A sexaginta] xl
 RC¹ 6 depraehendatur G homines] et S, om. A serpentum RCNS
 7 stridunt p. q. l. om. M augilae] RCN[H], authgile Leid., augul(a)e AP,
 angulae S, augire LMG, gens augilum index M uere RCN 8 solis N
 suas om. SA primus S adulteris *HM^a 9 colunt R mos P pudici-
 citiae M 10 gamfasantes [H] S, gamfanantes A¹ nulli (nullis S) se extero
 (excitro M, extero SA) LMGSAP, nulli extero CN *H, nulli R 11 sciunt G
 blemyas] blemias [H] MG, blemias Leid., blemmyas A post blemyas ins. sed
 . . . incolunt (v. app.) SAP 12 sitiri S 13 nil [H] aegiphanes [H] quo M
 nidemus] demus L¹ hymantopedes [H] serpunt] saepiunt C^a, repunt LMGP
 15 lapsum R gressu [H] 16 hesperidas] RCN *HMS, hespiridas A, (h)es-
 perias LGP pergenti] p. fugienti N 17 residerunt GS 18 a (om. [H])
 meridie] libri cum Isidoro, ad meridiem Dicuil cum Plinio et Capella quoad
 praetendant] LGSAP, quoad praetendat M, quoad praetendunt RCN *H, quoad
 praehendunt Dic. 19 interiorem RCN *H Dic. contra Plinium

- 32, 2 cui Delta nomen est, ad insulae faciem spatia amplectitur interamna 1 PL.
 2 || et incerto paene fonte decurrens proditur ut loquemur. originem 2 PL. 5, 51
 habet a monte inferioris Mauretaniae, qui Oceano propinquat. || hoc 3 SOL.
 adfirmant Punici libri: || hoc Iubam regem accipimus tradidisse. igitur 4 PL. 5, 51
 3 tur protinus lacum efficit quem Nilidem dicunt. Nilum autem iam 5
 inde esse coniciunt, quod hoc stagnum herbis piscibus beluis nihil 6
 minus procreet quam in Nilo videmus ac si quando Mauretania, unde 7
 origo eius, aut nivibus densioribus aut imbris largioribus inrigatur, 8
 4 incrementa exundationis in Aegypto augeantur. || sed effusus hoc 9 PL. 5, 52
 lacu harenis sorbetur et cuniculis caecis absconditur: deinde in Cae- 10
 5 sariensi specie prorumpens ampliore eadem indicia praefert quae in 11
 exortu notavimus rursusque subsidit nec se prius reddit quam post 12
 intervalla itineris extenti contingat Aethiopas, ubi exit et Nigrim facit 13
 fluvium, || quem supra diximus esse terminum limitis Africani. Asta- 14 PL. 5, 53 cf.
 pum eum inde gentes vocant, scilicet aquam e tenebris profluentem. 15 SOL. 27, 5.
 30, 1

RCNH LMG(B) SAP; Anon. Leid. (l. c.)

v. 2 originem — 7 videmus: *similia Ammianus* 22, 15, 8 v. 5 lacum —
 dicunt *adhibuit Isidorus* 13, 21, 7.

1 della L interamna] RCNSP Dic., iuteramni A, interamnana M, in-
 terna *H, interammiana L, interrammana G 2 et incerto om. P¹ proditur
 om. C^a loquimur M 3 propinquat] incumbit SAP² hoc . . . 4 tradidisse
 om. [H] 4 regem] gem R¹ 5 lacus RCN*H nilidem (-den Dic.)
 LMGSAP Dic. cum Plinio et Isidori libris optimis (Weilb. et supra verum
 Voss.) nilum RCN*H cum Isidori codd. plerisque 6 esse om. P¹
 coniectant [H] SA et pro gl. P² herbas pisces belual (sic) Dic.
 nil [H] 7 procreat [H] Dic., procreet et N ac si] LMSAP, at si G,
 om. RCN*H Dic. mauritaniae Dic. unde] III (SAP), undique I (RCN*H
 Dic.) et II (LMG) 8 eius] RLMG Dic., eius est CN*HSAP aut] a
 RCN Dic. Leid., an [H] inrigatur incrementa] II (LMGP), incremento inriga-
 tur III (SA), inr. unde incrementa I (RCN*H Dic.) 9 exundationes A
 augeatur L¹, augentur Dic. hoc] a hoc Dic. (Dresd.) 10 cesis R
 caesariensi specie] I (RCN, caesariensis penita Leid., caesariensis petita [H]) II
 (LMG) III (SAP): Caesariensi specu, quod habet Dicuil, quamquam defendi
 videtur a Plinio: lacu maiore iu Caesariensis Mauretaniae gente . . . erumpit
 non ausus sum retinere 11 ampliore] ampliori III (SA) cum Plinio (vide ante),
 amplior II (LM[G]P), ampliora I (RCN*H Dic.) indigia R, indica C^a praefert
 [H], profert Dic. (Dresd.) 12 exortum C Dic. subsidet LM prius bis A
 quam post] postquam Dic. (etiam Dresd.), quam postquam [H] 13 extendi P,
 extentis M et om. LMGP nigrim] III (SAP), nigrum I (RCN Dic. Leid.)
 et II (LMG), tigrin [H] 14 quam H^a astapum] RCN*HMSA cum Plinio,
 astapuni P¹, astacponi G, astapunici L, astacum P² 15 inde gentes] N*HLGAP²
 Dic., indigentes MS, indegetes C^b, gentes iude R, indigenae P¹, inc. C^a: cogno-
 miatus Astapus, quod illarum gentium lingua significat aquam e tenebris pro-
 fluentem Plinius

- PL. 1 Multas magnasque ambit insulas: quarum pleraeque sunt tam **32, 6**
 2 [diffusae et] vastae magnitudinis, ut vix eas dierum quinque cursu
 3 praetermeet, quamvis concitus ibi feratur. nobilissima earum est Meroe, 7
 4 circum quam divisus dextero alveo Astosapes, laevo Astabores nomi-
 PL. 5, 54 5 natur. || tunc quoque emensus magna longinqua, cum primum occur-
 6 santibus scopulis asperatur, tantis agminibus extollitur inter obiecta
 7 rupium, ut ruere potius quam manare credatur: demumque a cata-
 SOL. 8 racte ultimo tutus est: || ita enim quaedam claustra eius Aegyptii nun- 8
 PL. 5, 53 9 cupant. || relicto tamen adhuc pone se nomine, quod Giris vocatur,
 ..5, 54.64 10 || mox inoffensus meat. septem ostiis conditur, in meridiem versus
 11 excipitur Aegyptio mari.
 PL. 5, 55 12 || *Gnari siderum vel locorum varias de excessibus eius causas 9
 13 dederunt. alij adfirmant etesias nubium densitatem illo cogere, unde

RCNH LMG(B) SAP et 12 gnari — 140, 3 subministraverint *codices recensiti* p. 117 *praeter* 88. 138; *Anon. Leid. (l. c.)*

v. 1 multas — 3 Meroe: *similia Ammianus* 22, 15, 11 v. 5 cum primum
 — 10 conditur: *similia Ammianus* 22, 15, 9. 10 v. 10 in meridiem — 11 mari
adhibuit Isidorus 13, 21, 7 v. 12 gnari — 140, 3 subministraverint: *similia Ammianus* 22, 15, 5.

1 ambit] habet *G* plerique *M* 2 diffusae et vastae **HLMP*, dif-
 fusae vastae *RCNA Dic.*, vastae et diffusae *S*: tam vastae magnitudinis *Plinius*,
 unde videtur delendum esse diffusae et cursus *RCN*H Dic.* 3 praeter-
 metet *A* eorum **H* 4 quam *om. R* dextro *S Leid.*, *om. [H]*
 astosapes] *LMP¹ cum Plinio*, astocapes *G*, astisapes *RC[H] Dic.*, astissapes *N*,
 astapores *SA*, astapes *P²Leid.* astabores] *RCNLMG² Dic. Leid.*, astaboris *[H]*,
 astaboras *G¹*, astapores *SP*, actapores *A*: Astobores *Plinius* nominatur
LMGP Leid., nominantur *RCN[H]SA Dic.* 5 longinquam *A* occursantibus]
 III (*SA*) cum *Plinio*: inter occursantes scopulos, occurrentibus *reliqui*
 6 obiectatus *[H]* 7 manere *[H]GP* credeatur *M* cateracte *LM Leid.*,
 caracte *CDic. (Dr.)*, caractere *[H]* 8 ultimus totus *M* 9 adhuc (*SAP*,
 hoc **H*, hac *RNLM*, ac *CG Dic.*) pone se (ponere *M*, ponere se *Dic.*) uomine
 quod giris (*RCH Dic.*, quod gyris *N*, quo igris *S*, quo nigris *LMGAP*) nec
 ante Nilus quam se totum . . . iunxit, sic quoque etiamnum Giris ante nominatur
 per aliquot milia *Plinius* 10 ostendiis *Dic.* meridiem] septentrionem
Dic. contra Isidorum 11 excipitur *M* 12 gnari] 15. 34 et sic scripsi,
 ignari (ignari 123) *plerique*, ignaris *R*. in agris *[R]*, si igna *S* locorum]
 colorum *60^a* de *om.* 74¹ excessibus] excensibus 35, excessus *S*, ex-
 cessu *A*. 15. 18. 25 *A*. 32. 33. 59. 60. 79. 144. 150 eius] ei 98 causas
 (causis 14¹) dederunt] d. c. 58 *A*. 90, c. reddiderunt 116 13 adfirmant] ad-
 firmantes 24. 63. 79. 120. 150 *A*. etesias] atesias 129, adesias 144, exesias
 123, etherias 9, echesias 13, etesias 32¹ uubium] uubilum 103 densitatem]
 desitatem 152, densitate 54. 78. 102. 117. 157 illo] illud 61, ante uubium
 102. 117 cogere] coercere 34 uude *om.* *B¹*. 123¹

32, 10 amnis hic auspicatur, ipsumque fontem umore supero saginatum 1 pl. tautam inundationis habere substantiam, quantum pabuli ad liquorem 2 nubila subministraverint. ferunt alii, quod ventorum flatibus reper- 3 cussus, cum fluorem solitae velocitatis non queat promovere, aquis 4 in arto luctantibus intumescat: et quo impensius controversi spiri- 5

RCNH LMG(B) SAP et ad 3 subministraverint codices p. 139 laudati; Anon. Leid. (l. c.)

v. 3 ventorum — 5 intumescat adhibuit Isidorus 13, 21, 7; similia Ammianus 22, 15, 7.

1 amnis] annis [R]. 123¹, animis B hic] is LG. 7. 8. 14. 28. 31. 35. 46. 61. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 92. 93. 98. 103. 105. 116. 135. 136. 141. 151. 152, his MQ. 17. 20. 21. 22. 23. 47. 99. 100. 133. 148, ipse B, hinc 9. 32¹, aut 90, ante amnis 102. 117 auspicatur] aulpicatur 59, auspicantur 31 ipsumque] ipsum 61^a. 82 umore] amore humore 15, umorem G. 17. 20. 103. 141. 151. 152, post sup. SAF. 15. 18. 33. 59. 60. 79. 144. 148. 150. 157. 158, ante sup. 87, post agitatum 151, om. 61^a supero] R[R]CNQ Leid. 4. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 21. 24. 26. 29. 30. 31. 32. 34. 36. 38. 41. 42. 43. 44. 51. 52. 53. 54. 58. 58 A. 63. 64. 66. 74. 75. 76. 78. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 90. 94. 101. 102. 112. 117. 120. 123. 125. 126. 129. 130. 131. 137. 150 A. 155. 156, superos M, superno [H]SAF. 15. 18. 25 A. 33¹. 46. 48. 60. 62. 72. 73. 79. 116. 128. 135. 144. 148. 149. 150. 154. 157. 158, super LGBP. 7. 17. 20. 22. 23. 28. 33². 35. 47. 69. 70. 71. 92. 93. 98. 99. 100. 103. 105. 108. 114. 133. 136. 141. 143. 151. 152, om. 61 saginatum R[R]CN. 24. 26. 29. 32. 34. 38. 44. 62. 63. 74. 75. 76. 78. 81. 82. 102. 117. 120. 125. 126. 130. 137. 142. 150 A. 155. 156 et in corr. Pisaurensis ed. a. 1512, denique codice M usus, in quo est superos agitatum, coniectura Sabmasius exerc. Plin. p. 299 B, agitatum *HLMGB¹QP. 4. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 17. 20. 21. 22. 23. 28. 30. 31. 33². 35. 36. 41. 42. 43. 47. 48. 51. 52. 53. 54. 58 A. 64. 66. 68. 69. 70. 71. 73. 83. 84¹. 85. 86. 87. 88. 90. 92. 93. 94. 98. 99. 100. 103. 105. 108. 112. 123. 129. 131. 133. 136. 141. 143. 148. 149. 151. 152, agittatam 72, agitatum superagitatum 61, sublatum SAF¹. 15. 18. 25 A. 33¹. 46. 59. 60. 84². 116. 128. 135. 144. 150. 154. 157. 158, saginatum uel sublatum 79, sublatum nel saginatum F², consanguinatum 114¹, cognatum 114², signatum B² 2 tantam] tantum S. 35, om. 78 inundationis] inmundationis 62, innudantius 46 habere om. 131 quantum] quatum 62, quantam 120. 123. 125. 154, quanta 157, quanta (-tam 135) impendia SAF. 15. 18. 25 A. 46. 59. 60. 73. 116. 128. 135. 144. 150, quanta impedia per copia ponitur 148 pabuli] populi [R]. 59, pabula 60¹, bibula 61. 154, buli Q^a ad] a M liquorem] liquiorem 35. 60 3 nubila] nubilosa Q, ante pabuli SAF. 15. 18. 25 A. 59. 60. 128. 144. 150 subministraverint] subministrarint 157, subministraverit 93, subministraverunt 34. 60^a. 79. 90. 102. 150 A., ministraverint Q. 74¹, strauerint H. 4. 11. 12. 30. 36. 41. 42. 48. 51. 53. 54. 62. 66. 83. 84¹. 85. 86. 87. 94. 101. 129. 131. 142, strauerunt 52 fuerunt N 4 fluore [H], fluores Leid. solitae] sollicit(a)e RC¹N promoueri RCN*HS 5 quo] quanto iam SAP controuersi] libri cum Ammiano: reluctante spiritu controuerso, controuersi vulgo

- PL. 1 tus repugnauerint, eo excelsius sublimari in altitudinis vertices reper-
 2 cussam celeritatem, quando nec solitus extenuet cursus alveum et
 3 stipato iam flumine uenis originalibus torrentium pondera super-
 4 ueniant: ita concurrente uolentia hinc urgentis elementi hinc resistentibus 32, 11
 L. 5, 56 5 tis undis exultantibus molem colligi, quae excessus facit. || nonnulli
 6 adfirmant fontem eius qui Phialus uocatur siderum motibus excitari
 L. 5, 57 7 extractumque radiis candentibus caelesti igne suspendi, || non tamen
 8 sine certa legis disciplina, hoc est lunis coeptantibus: uerum omnem 12
 9 abscessus originem de sole concipi primosque fieri excessus tumoris,
 10 cum per cancrum sol uehatur: postmodum triginta eius partibus evo-
 11 lutis, ubi ingressus leonem ortus sirios excitauit, emissis omnibus
 IGN. 12 eumulis totam fluctuationem erumpere. || quod tempus sacerdotes nata- 13
 L. 5, 57 13 lem mundi iudicauerunt, id est inter xiii k. Aug. et xi. || deinde
 14 reuocare exitus uersos, cum in uirginem transeat, penitusque intra
 15 ripas suas capere, cum libram sit ingressus. hoc etiam addunt pariter 14
 16 eum nocere, siue abundantius exaestu et siue parcius: eum exiguitas
 17 minimum adportet fecunditatis, propensior copia diuturno uimore cul-
 PL. 5, 58 18 turam moretur. || maximos eius exitus cubitis duodeuiginti consurgere, 15
 L. 5, 57, 58 19 || iustissimos sedecim temperari, || nec in quindecim abesse proventus
 20 fructuarios, quicquid infra sit, famem facere. dant illi etiam hoc 16
 21 maiestatis, ut portendat futura, quandoquidem Pharsalico bello non

RCNH LMG(B) SAP; Anon. Leid. (l. c.) ad 12 crumpere et a 13 deinde ad 20 facere

1 eo] tanto *SAP* excelsius *R^a* altitudines *R* repercussam] reper-
 cussa est *A* 2 et] ex *RC* 3 uenis] auenis *M* torrentium *om.* *RCN*H*
 4 concurrente] concurdi *M*, concordi *LGP²* urgentis *RN* resistentibus *[H]*,
 resistentibus *P*, resistendis *N* 5 exaltantibus *LM*, extantibus *G* col-
 ligit *G* 6 sederum *S* 7 cadentibus *P²* 8 certa legis] creta regi *M*
 coetantibus *S*, coitantibus *A* 9 abscessus] exabscessus *M*, excursus *SA*
 de sole (solo *P¹*) concipi (-pit *G¹*) primosque (primusque *M*) f. e. tumoris] sole
 fieri primaque exultantiam tumoris incipere *SAP²* 10 cancrum] campum
P¹ part. ei. *[H]* euolitis *G* 11 leonem ortos *M*, leone mortuus *N*
 emissis (emis *R^a*) . . . 12 fluctuationem] propulso omni fluore tantam vim amnis
SAP 13 iudicauerunt] uocauerunt *SA* inter tertium decimum] *MS²*, in
 tertium decimum *S¹AP*, in tertio decimo *LG*, inter iii (uel tertio, *om.* decimum)
RCNH 14 reuocari *SAP* *Leid.* in *om.* *RCN*H* 15 cape *G* libram
 (libra *M*) sit] sit in 1. *SA* par. add. *[H]* 16 noceri *RCN* patius *N*
 cum] quando quidem *SAP¹* 17 fec. app. *SA* copia] scopia *M* cultura *M*
 18 maximos] *RCN*HP*, maximus *LMGS*, maximas *A* eius] deinde eius *SAP*
 exitus *om.* *[H]* 19 iustissimus *G* temperari *S*, temperare *LGP¹*, comparari *P²*
 in *om.* *LG* adesse *A* 20 fructuarios] -rius *M*, *om.* *P¹* quicquid] sed q.
SAP infra] *III* (*SA*), intra *RCN*HLMGP* famem *[H]* illi etiam hoc (ac
M, *om.* *RC*) h. e. i. *H* 21 portendant *S* futura] f. argumentantes *SAP²*

fuertit egressus quinque ulnas. iam illud palam est, quod solus ex 1 PL.
 annibus nullas expiret auras. || dicionis Aegyptiae esse incipit a Syene, 2 PL. 5, 59
 in qua fines Aethiopum, et inde usque dum mari intumatur, Nili 3 cf. 53
 nomen tenet. 4

- 32, 17 || Inter omnia quae Aegyptus habet digna memoratu praecipue 5 PL. 8, 184
 bovem mirantur: Apim vocant. hunc ad instar colunt numinis, insig- 6
 nem albae notae macula, quae dextero lateri eius ingenita cornicu- 7
 18 lantis lunae refert faciem. statutum aevi spatium est, quod ut adfuit, 8
 profundo sacri fontis immersus necatur, ne diem longius trahat quam 9
 licebit. mox alter nec sine publico luctu requiritur, quem repertum 10
 19 centum antistites Memphim prosequuntur, ut incipiat ibi sacris ini- 11
 tiatus sacer fieri. || delubra quibus succedit aut incubat mystice tha- 12 PL. 8, 185
 lamus nominant. dat omina manifestantia de futuris: illud maximum, 13
 si de consulentis manu cibum capiat. denique aversatus Germanici 14
 Caesaris dexteram prodidit ingruentia, nec multo post Caesar extinctus 15
 20 est. pueri Apim gregatim sequuntur et repente velut lymphatici ven- 16
 tura praecinunt. || bos illi ostenditur femina in anno semel, et ipsa 17 PL. 8, 186
 non absque certis insignibus, quae atque inventa et oblata est, eadem 18
 21 die neci datur. Apis natalem Memphici celebrant iactu paterae aureae, 19
 quam prociunt in Nili statum gurgitem. haec sollemnitatis per sep- 20

RCNH LMG(B) SAP

v. 5 inter omnia — 14 cibum capiat referunt tam mythographus *Vaticanus primus* c. 79 quam scholia *novicia ad Lucan.* 8, 479 v. 6 Apim — 17 anno semel *compilavit Isidorus* 8, 11, 86; *similia Ammianus* 22, 14, 7. 8
 v. 19 Apis — 143, 2 habent: *similia Ammianus* 22, 15, 17.

1 uluas] uellas *M* quod solus . . . 2 expiret auras] quod solus nullas
 expirare (expirare *A*) auras ex *amn. uniuersis SA*, solum illum nullas expirare
 auras ex *amn. uniuersis P¹* 2 a syene] *amsienae H* 3 quas *M* et
om. RCNH mari] *maron SA* intimatas *H* 5 aegyptos *P* 6 apiu *H*,
 quem apim *C²A* hunc] *bac M^a*, hauc *M^b* nominis *M* 7 not. alb. *A*
 dextro *HSA* corniculantibus *H*: corniculatae *myth. et schol. Luc.*
 8 refret *A* statutum] *statum LMP¹*, *estatum G*: spatium praestitutum *Ammianus*
 ut *om. MA* spetium *N* 9 immersum *M* nec *R* 10 luctu] *fletu H* 11 antistes
RG memfin *RCHSA*, memfin *LMG*, memfin *P* sacris ibi *A* 12 delubra]
 tecta *P²* 13 omina] *RC²NH*, omnia *plerique, inc. C¹*: de futuris quaedam
 manifesta signa *Isidorus*; signa rerum futurarum *Ammianus* manifesta *SA*
 maxime *SA* 14 auersutus *H*, uersatus *M* germani *R^a* 15 caes. dexteram
 (dextram *N*)] d. c. *S* multum *LMGP* extiuctus] *extiuc R* 16 est
om. SA apin *H* 17 bos] *pus M* 18 certis insignibus] *incertis signi-*
bis R, *incertis insignibus CNH* atque] *qua A* 19 naturalem *H*
 memphici] *LMG*, memfici *RCNSA*, memphi *P*, memfi *H*, *hi cum Plinio et Isi-*
doro iactu] *uacti H* aur. pat. *SAP* 20 prociunt] *S* statum] *NLMGP*,
 statutum *C*, statim *H*, tantum *R*, statu *SA* gurgite *HA*

- PL. 1 tem dies agitur: quibus diebus cum sacerdotibus quasdam crocodili
 2 indutias habent nec attractant lavantes. verum octavo die caerimoniis
 3 iam peractis, velut reddita saeviendi licentia, solitam resumunt atro-
 4 citatem.
- PL. 8, 89 5 || Crocodilus malum quadrupes et in terra et in flumine pariter **32**, 22
 6 valet: linguam non habet: maxillam movet superiorem. morsus eius
 7 horribili tenacitate conveniunt, stipante se pectinatim serie dentium.
 8 plerumque ad viginti ulnas magnitudinis evalescit. qualia anseris edit
 9 ova. metatur locum nido naturali providentia nec alibi fetus premit **23**
 IGN. 10 quam quo crescentis Nili aquae non possint pervenire. || in partu
 PL. 8, 89 11 fovendo mas et femina vices servant. || praeter hiatum oris armatus
 12 est etiam unguium inmanitate. noctibus in aqua degit, per diem humi **24**
 IGN. 13 adquiescit. || circumdatur maxima cutis firmitate in tantum, ut ictus
 PL. 8, 90 14 quovis tormento adactos tergo repercutiat. || strophilos avis parvula **25**
 15 est: ea reduvias escarum dum adfectat, os beluae huiusce paulatim
 16 scalpit et sensim scalpurrigine blandiente aditum sibi in usque fauces
 17 facit. quod ichneumon conspicatus penetrat beluam populatisque vita-
 18 libus erosa exit alvo.
- PL. 8, 91 19 || Est et delphinum genus in Nilo, quorum dorsa serratas habent **26**

RCNH LMG(B) SAP

v. 5 crocodilus — 6 superiorem *excerpsit Dicuil* 7, 37; v. 5 crocodilus —
 14 repercutiat *compilavit Isidorus* 12, 6, 19. 20; *similia Ammianus* 22, 15,
 15. 16 v. 8 qualia — 10 pervenire *excerpsit Dicuil* 7, 37 v. 14 strophilos
 — 18 alvo: *similia Ammianus* 22, 15, 19 *et Isidorus* 12, 2, 36 v. 19 est et
 delphinum — 144, 2 interimunt *compilavit Isidorus* 12, 6, 11. 16. 20; *similia Am-*
miianus 22, 15, 18.

1 quosdam *H^a* crocodill- *RCNA*, crocodrill- *H*. corcodrill- *Dic. constanter*
omnes 5 malus *Dic.* quatrupes *M* in fl.] fl. *S* pariter *om. A*
 7 horribile *M* tenacita *G* stipanti *G*, stipantes *S* dent. ser. pect. *SA*
 8 anser in sedet *Dic.* 9 ova] oria *H* nido *om. Dic.* promit *H*
 10 quo] quod *Dic.*, pro *P¹* crescentes *SA* possunt *HDic.*, possent *M*
 pervenire *G* in partu] in parcum *G*, *om. H* 11 hiatum] in actum *M* mars
NS feminas *P* serant *S* 13 circumdata *M*, circumdatus *SA* 14 adac-
 tus *HNS* repercutiat] recipiat *M* strophilus *H*, strofilus *N*: trochilos
Plinius et Ammianus 15 est *om. SAP¹* redubias (res dubias *H*) escarum
 (ercarum *M*) dum *RCNHLMGP²*, dum redubias *esc. SAP¹* adfectat] ad-
 sectat *P²* os] us *N* 16 scalpurrigine] prurigine *H* 17 (h)ic(h)neu-
 mon (hicheumon *M*) consp.] *RCNHLMGP²*, enhydus (denhydus *A*) consp.
 alterum ichneumonum (inneumonum *P¹*) genus *SAP¹*: somno pressum conspi-
 catus ichneumon *Plin.*, quod factum contuens enhydus ichneumonis genus
Ammianus, enhydros si invenerit dormientem crocodilum *Isidorus* penetra
R^a populatusque vitalia *P* 18 rosa *MA* alueo *N* 19 est et (*om.*
RCH) delphinum genus] sunt delphines *SAP¹* in *om. LMG* habet *R*

- 32, 27 cristas. hi delphines crocodilos studio eliciunt ad natandum || demer- 1 PL. 8, 92
 2 sique astu fraudulento tenera ventrium subternantes secant et inter-
 3 imunt. habitant in insula Nili homines forma perexigui, sed audacia
 4 usque eo pergit, ut crocodilis se offerant obvios: nam haec monstra
 5 fugientes insequuntur, formidant resistentes: || ergo capiuntur, subacti- 5 PL. 8, 93
 6 que etiam inter aquas suas serviunt et perdomiti metu ita obsequun-
 7 tur, ut inmeniores atrocitatis victores suos inequitantes dorso vehant.
 28 || haec ergo insulam et hanc gentem ubicumque indicio odoris per- 8 PL. 8, 94
 9 senserint, procul fugiunt. in aqua obtusius vident, in terra acutissime.
 10 hieme nullum cibum capiunt, quin etiam quattuor menses a coepto
 11 brumae inedia exigunt.
 29 || Scinci quoque circa Nilum frequentissimi, crocodilis quidem 12 PL. 8, 91
 13 similes, sed forma modica et angusta, verum ad opem salutarem non
 14 qualibet necessarii: medentes quippe ex ipsis pocula inficiunt, quibus
 15 extinguitur vis veneni.
 30 || Hippopotamus in eodem flumine ac solo nascitur, equino et 16 PL. 8, 95
 dorso et iuba et hinnitu, rostro resimo, unguis bifidis, aprugineis 17

RCNH LMG(B) SAP

v. 3 habitant — 9 fugiunt *excerpsit Dicuil* 7, 39 v. 4 haec monstra —
 5 resistentes: *similia Ammianus* 22, 15, 20 v. 9 in aqua — 11 exigunt *ex-*
cerpsit Dicuil 7, 38; *similia Ammianus* 22, 15, 20 v. 16 hippopotamus —
 145, 1 depascitur *compilavit Isidorus* 12, 6, 21; v. 16 hippopotamus — 145, 7 in-
 vexit: *similia Ammianus* 22, 15, 21—24.

1 delfinis *M*, delfini *LG* nandum *A*¹ dimersique *RLMG*
 2 haustu *R* fraudulento] fraudolentu *M*, om. *SA* subternantes *A*, sub-
 terantes *S* 3 habitant] praeterea h. *SAP* perexsicui *M*, exigui *Dic.*
 4 usque eo] eo usque *S*, usque adeo *Dic.* pergit] *RCNLMG*, pergunt *H*,
 periti *Dic.*, periti *A*, praediti *SP* offerat *L* 5 fugientia secuntur *Dic.*,
 fugientes sequuntur *RCNH* formida *R* ergo] et *Dic.* subactaque
Dic. 6 inter] *libri nostri et Dic. (Par.)*, intra *Dic. (Dresd.)* perdomita
Dic. metu ita] et uita *M* 7 inequitantes dorso (dorso *M*) *LMGSP*, in-
 equitantis dorso *CNA*, inequitatis dorso *RS*, equitantes in dorso *Dic.*, in dorso
 equitantes *H* uehat *A* S haec] han *R* 9 procul] et procul *M*
 obtusius *M*, obtuntins *Dic.* 10 cib. null. *RCNH Dic.* a coepto] *NSP*,
 a cepto *CA*, acceptu *RH*¹ *Dic.*, accepto *H*² *MGB*, inc. *L* 11 inedia *H*^o
 12 scini *H*, scinici *S* frequentissim(a)e *LGS* quidem om. *H* 13 forma
 modica et ang.] *LMGP*¹, modica forma et ang. *RCNH*, forma minuscula *SAP*²
 salutarem] salute *H* 14 quamlibet *malim* necessaria *G* conficiunt *H*
 15 extinguitur (et ext. *LMG*) uis ueneni (ueneris *R marg. m. 1*) *RCNHLMG*,
 uis uen. ext. *P*², et stupor neruorum excitetur et ueneni (ueni *P*¹) uis extingua-
 tur (exigatur *P*¹) *SAP*¹ 16 hippotamus *S*, ippotamus *H* *constanter*, hippo-
 potamius *P* et dorso] dorso *P*² 17 resimo] *RCNHLMS*¹ *cum Plinio*, resu-
 pinio *GBP*², resupinato *A* *cum Isidoro* aprugineis] *RCNLP*¹, apruines *M*,
 aprugnus *P*², acpruginis *A*, aprinis *HGBS*² *cum Isidoro*, inc. *S*¹

- PL. 1 dentibus, cauda tortuosa. noctibus segetes depascitur, ad quas pergit
 2 aversus astu doloso, ut fallente vestigio revertenti nullae ei insidiae
 3 praeparentur. || idem cum distenditur nimia satietate, haruundines recens 32, 31
 4 caesas petit, per quas tamdiu obversatur, quoad stirpium acuta pedes
 5 vulnerent, ut profluvio sanguinis levetur sagina: plagam deinde caeno
 6 oblinuit, usquedum vulnus conducatur in cicatricem. hippopotamos et
 7 crocodilos primus Romae M. Scaurus invenit.
- cf. PL. 8 || Circa easdem ripas ales est ibis. ea serpentium populatur ova 32
 9 gratissimamque ex his escam nidis suis defert: sic rarescunt proven-
 10 tus fetuum noxiorum. || nec tamen aves istae tantum intra lines 33
 11 Aegyptios prosunt: nam quaecumque Arabicae paludes pennatorum
 12 anguim mittunt examina, quorum tam citum virus est, ut morsum
 13 ante mors quam dolor insequatur, sagacitate qua ad hoc valent aves
 14 excitatae in procinctum eunt universae et prius quam terminos pa-
 15 trios externum malum vastet, in aëre occurrant catervis pestilentibus:
- cf. PL. 16 ibi agmen devorant universum: quo merito sacrae sunt et inlaesae. || ore
 10, 32
 PL. 10, 87 17 pariunt. || nigras solum Pelusium mittit, reliqua pars candidas.
 13, 56 18 || De arboribus quas sola fert Aegyptus praecipua est ficus Aegyptia, 34
 19 foliis moro comparanda, poma non ramis tantum gestitans, sed et
 13, 57 20 caudice: usque adeo fecunditati suae angusta est. || uno anno septies

RCNH LMG(B) SAP

v. 8 circa — 9 defert *compilavit Isidorus* 12, 7, 33; v. 8 circa — 17 ore
 pariunt: *similia Ammianus* 22, 15, 25, 26 v. 12 quorum — 13 insequatur *ad-*
hibuit Isidorus 12, 4, 29 v. 20 uo anno — 146, 3 sustollitur *compilarunt Augusti-*
nus de civ. dei 21, 5, 1 *et tam eo quam Solino adhibito Isidorus* 17, 7, 17.

1 nocte H regites M depacitur N ad quas pergit] RCNLMGP,
 aquas pergit SA, aquas spargit HS² 2 dololo R, dolos M falso H
 reuererenti M, reuerenti L, reuertendi G ei om. HL²P insidia M
 3 item R extenditur A 4 caesas] quassas H tamdi M obserra-
 tur A acutas M 5 leuet sagiuam (-na RC) RCNH 6 oblimit N
 conducitur A, condatur H cicatricae H hippopotamus et crocodil-
 lus M 7 primos N, primum A romae m.] romam LMG¹ inuxit A¹,
 induxit A² 8 circum SAP serpentum RCNHM pabulatur RCNH
 9 ex] et N refert RCNH prouentu fetus RCNH, prouentu fetum SA:
 ut rarescant mortiferae pestes absumptae *Ammianus* 10 tamen om. SA
 11 prosunt] sunt H nam quaecumque] namque cum N²SA recte fortasse:
 nam quacumque *coniecit Salmasius* pinnatorum RCNHA, pinnatores M
 13 ualens A 14 prios N terminos patrios] patrias H 15 aeter-
 num A are M 16 inlesa R ore om. RCNH candida
 L¹M 18 de aegyptus om. N 20 fecunditati] SAG. fecunditatis
 CNHLMP, fundatis R angusta C uno anno] ut a. u. H

- fructum sufficit: unde pomum decerpseris, alterum sine mora pro- 1 PL.
 32, 35 tuberat. materia eius in aquam missa subsidit: deinde cum diu de- 2
 sederit in liquore, levior facta sustollitur et versa vice, quod natura 3
 in alio ligni genere non recipit, fit umore sicca. 4
- 36 || Palma quoque Aegyptia dicenda res est: proprie adiposos vocatur, 5 PL. 12, 103
 ut dici oportet ea, quae gustata arcet sitim. odor ei idem qui et 6
 malis Cydoniis. sed demum sitim sedat, si prius quam maturuerit 7
 decerpatur: nam si matura sumatur, sensum intercipit, gressum prae- 8
 pedit, linguam retardat obsessisque officii mentis et corporis ebrietatis 9
 facit vitium. 10
- 37 || Aegyptium limitem, qua ad Diacecaumenen tendit, incolunt po- 11 IGN. cf. PL.
 puli, qui momentum, quo reparari mundum ad motus ferunt annuos, 12 2, 107
 hoc studio deprehendunt. eligitur sacer lucus, in quo consaeptant 13
 animalia diversissimi generis. ea, ubi ad statum modum caelestis per- 14
 venit *disciplina, sensus suos significationibus produnt quibus possunt: 15
- 38 alia ululant, alia mugiunt, quaedam stridunt, quaedam rudiunt, non- 16
 nulla simul confugiunt ad volutabra. hoc argumentum illis est ma- 17
- 39 gistrum ad indicium temporis deprehendendi. || iidem populi ferunt a 18 MEL. 1, 9, 8
 primis sibi gentis suae avis traditum, ubi nunc occasus est, quondam 19
 ibi ortus solis fuisse. 20
- 40 || Inter Aegyptias urbes numero portarum Thebae nobiles, ad quas 21 PL. 5, 60

RCNH LMG(B) SAP

v. 5 palma — 6 sitim compilavit Priscianus v. 248. 249 v. 21 inter
 Aegyptias — 147, 1 Thebaica compilavit Isidorus 15, 1, 35.

1 pomo *M* decepseris *M*, decerperis *N* protulerat *H* 2 materies
SAP subdit *S*, subsidet *M* dein *A* deserit *C*^a 3 liquorem *H*
 4 aliquo *M* recepit *NM* 5 res *om. C* propria *H* 6 ut] aut *RCNH*
 dicit *H* gustata] angustata *N*^a oportet] oportuit *LMGP* ei idem]
LMGP, eidem *RCSA*, est idem *N(?)H* 7 cydoneis *RCNH* maturit *S*,
 maturuit *P*, maturierit *M*, maturauerit *H* 8 intercept *M* 9 ebr. fac. vit.]
 uitium ebrietatis imitatur *SAP*¹ 11 aegyptum *H* qua *om. H* diacecau-
 menen] diacecaumen *S*, diaticae cacumen con *H* 12 quo . . . 13 eligitur
om. P fuerunt *S* annus *LM* 13 erigitur *H* lucus] *LMG*, locus
RCNHSAP in quo cons.] in quem compellunt *SAP*² 14 statum modum]
*RC(?)NLGP*¹, statum modulum *M*, statutum modum *C*²*H*, statam (statutam *A*)
 lineam *SAP*² caelesti *R* peruenit disciplina] *P*¹ coniectura puto, peruenit
 disciplinae *RCNM*, peruenitur disciplinae *GB*, perueniunt disciplinae *H*, uer-
 tigo prouecta est *SAP*² 16 quaedam (et q. *LMG**BP*) rudiunt (rugiunt
NGSA, rugunt *B*) *om. H* nonnulla s. confugiunt *om. N* 17 hoc *om.*
RCNH magisterium *SA* 18 deprehendi *C*¹*S*, deprehendenda *M*
 idem *RCN* 20 ortum *A* 21 numere *H* thebe] th. fuisse *H* nobilis
RCLMG

- PL. 1 commercia Arabes Indique subvehunt: hinc regio Thebaica. Aboedos **32**, 41
 2 et ipsa nobilis, olim Memnonis regia, nunc Osiris fano exulta.
 PL. 5, 62 3 || Alexandriam et operis ipsius magnitudo et auctor Macedo nobilitant:
 4 quam metatus Dinocrates architecton alterum a conditore in memoria
 IGN. 5 locum detinet. || condita autem Alexandria est duodecima centesima- 42
 6 que olympiade, L. Papirio Sp. f. C. Poetelio C. f. consulibus Romanis,
 PL. 5, 64 7 || haud longe ab ostio fluminis Nili, quod Hieracleoticon alii, alii Ca-
 8 nopicon appellant.
 L. 5, 12S 9 || Est et Pharos, colonia a Caesare dictatore deducta, e qua faci- 43
 10 bus accensis nocturna dirigitur navigatio: nam Alexandria insidioso
 11 accessu aditur, fallacibus vadis, caeco mari, tribusque tantum canalibus
 IGN. 12 admittit navigantes, Posideo Tegano Tauro. || hinc igitur in portibus 44
 13 machinas ad praelucendi ministerium fabricatas pharos dicunt. pyra-
 14 mides turres sunt fastigatae ultra excelsitatem omnem quae fieri manu
 15 possit: itaque mensuram umbrarum egressae nullas habent umbras.
 16 nunc ab Aegypto provehamus stilum.
 PL. 5, 65 17 || Ultra Pelusiacum ostium Arabia est, ad Rubrum pertinens mare, **33**, 1
 L. 6, 107. IGN. 18 || quod Erythraeum ab Erythra rege || Persei et Andromedae filio, non

RCNH LMG(B) SAP

v. 3 Alexandriam — 4 architecton: *similia Ammianus* 22, 16, 7; *cf. Isidorus* 15, 1, 34 v. 9 est et Pharos — 13 dicunt *adhibuit Isidorus* 15, 2, 37. 20, 10, 10; *similia Ammianus* 22, 16, 9 v. 13 pyramides — 15 umbras *compilavit Isidorus* 15, 11, 4; *similia Ammianus* 22, 15, 28. 29; *cf. schol. novicia ad Lucan.* 8, 697 v. 17 ultra — 14S, 6 terram *compilavit Capella* 6, 677. 678.

1 indique] *RCNMP*² cum *Plinio*: Thebe . . . nobilis fama, Coptos Indicarum Arabicarumque mercium emporium, undique *IILGP*¹ cum *Isidoro*: ad quas commercia Arabes undique subvehunt, undique gentium *SAP*² subvehunt] *C²NHSAP* cum *Isidoro*, subeunt *RC¹LMG* regio] ergo *H* thebaida *H* cum *Isidori cod. Voss. contra Weilb. aliosque* aboedos] *LMGSP*, aboedos *RCNHA* 2 memmanis *S* osirius *A* ex(s)culpta *RCNH* 3 ips. op. *H* macedo] alexander m. *SA* nobilitat *CA^b* 4 alterum a c. in memoria (-riam *H*) l. detinet] secundum post conditorem inter (in *SP*²) memorabilia (memoria *P*², memorabilia *A*) locum sortitus est *SAP*² 5 condita . . . 8 appellant *om. RCNH* 6 spurii filio] *M¹SA*, spurio spurii filio *LM²GP*¹ gaio petilio *LMGAP*, galo paetilio *S* 7 alii alii] *MSAP*, alii *LG* 9 farus *LMG* e] *RCNH*, ex *LMG*, de *SAP* 10 accensu *G* 11 addicitur *H* vadis] *CHSAP* cum *Isidoro*, uagis *RN*, uadis *LMGP* canalibus] milibus *H* 12 ammittit *RC* posideo] *RC* cum *Plinio*, possideo *NSA*, possidet *H*, postideo *LMGP* hanc *H* portibus] *libri Solini et Isidori Vossianus* (altero loco ex corr.), portibus *Isidori libri plerique loco utroque (etiam Voss. altero loco ante corr.)* 13 foros *M* 14 sunt] s. in aegypto *N²SAP* fastigatae *C²G* qua *G* manus *M* 15 utra *M* 18 erythra] *RNA*, erithra *CHS*, herithro *M*, herytho *L*, heritho *P*. crico *G* persei] perseg *R*, persarum *A* andromade *M*

- solum a colore appellatum Varro dicit. qui affirmat in litore maris 1 *cf. sol.* 7, 26
 istius fontem esse, quem si oves biberint, mutant vellerum qualitatem 2
 et antea candidae amittant quod fuerint usque ad haustum ac furvo 3
 postmodum nigrescant colore. 4
- 33, 2 || Rubri autem maris Arsinoe oppidum. verum haec Arabia pro- 5 *PL.* 5, 65
 cedit ad usque illam odoriferam et divitem terram, quam Catabani et 6
 3 Scaenitae tenent Arabes, nobiles monte Cassio: || qui Scaenitae causas 7 *PL.* 6, 143
 nominis inde ducunt, quod tentoriis succedunt nec alias domos habent: 8
 ipsa autem tentoria cilicia sunt: ita nuncupant velamenta caprarum 9
 4 pilis texta. || praeterea suillis carnibus prorsus abstinent. sane hoc 10 *PL.* 8, 212
 animalis genus si invectum illo fuerit, ilico moritur. || hanc Arabiam 11 *PL.* 6, 133
 Graeci Eudaemonem, || nostri Beatam nominaverunt. || habitatur in colle 12 *PL.* 5, 65. 6, 133
 manu facto inter flumen Tigrim et flumen Eulaenm, || quod ortum a 13 *PL.* 6, 135
 Medis tam puro fluore inclitum est, ut omnes inde reges non alias quam 14
 eius aquas bibant. 15
- 5 || Eudaemonem non frustra cognominatam hinc capessas, quod 16 *PL.* 12, 51
 praeter odores, quos creat plurimos, sola tus mittit, nec tamen uni- 17
 versa. || nam in medio eius sunt Astramitae, pagus Sabaeorum, a quo 15 *PL.* 12, 52
 octo mansionibus regio turifera determinatur, Arabia appellata, id est 19
 6 sacra: hoc enim significari interpretantur. || virgulta haec non sunt 20 *PL.* 12, 51

RCNH LMG(B) SAP

v. 9 cilicia — 10 texta *compilavit Isidorus* 19, 26, 10 v. 11 hane —
 12 nominaverunt *compilavit Isidorus* 14, 3, 15 v. 17 odores — 20 sacra *compilavit Isidorus* 14, 3, 15.

1 adfirmant *M^a* 2 mutant *H* 3 ante *A* chaustum *LMP* fuluo *RCNH*
 4 colorem *M* 6 diudentem *H* catabani] *H*, catabamni *RCN*, catabyani
LMP^a, catabiani *G*, scaptabani *SAP²* 7 tenentem *S*, tent *M* arebes *M*
 post nobiles *ins.* catabathmon fuerint usque ad austrum *C.* habet in mar-
 gine *R* montes *R* cassito *RCH* quis *G* causam *H* 8 ten-
 toris *G* domus *RCNH* habitant *SA* 9 cilicia] *RNHMSA*, cilicina
CLGP ita (enim *ins.* *H*) nuncupant (nominant *LMP^a*) uel. (e *ins.* *SA*) capr. pilis
 texta *om.* *G* 10 suillis] uillis *R*, suis *H* 11 mor. il. *RCNH*
 12 grece *G* eunde monem *R^b* (*recte R^a*) ante habitatur fortasse caci-
 derunt *plura*, *cf. Plin.*: Charax oppidum Persici sinus intumum, a quo Arabia
 Eudaemon cognominata excurrit, habitatur in colle *et.* habitatur] har-
 tur *S* in *om.* *LMGP* 13 tigrin *CH*, tegri *M* 14 medis tam] medis
 ita *H*, medita *R* inde *om.* *SA* quam] quas *RN* 16 quos] quod *H*
 17 sola] sal *S* 18 sunt astramitae] sunt atramite *A*, samstramitae *H*
 sebaeorum *M^a* 19 octo] uii *L¹* mansionibus] mansio *S* arabia
 20 interpretantur *om.* *G* arabia] *idem Plinii libri quidam (Ricc.) et Isidorus*,
 Sariba *Pliniani alii* appellata (-tur *L^a*) 20 interpretantur (-tatur *RP*)
om. *H*

- PL. 1 publica, sed quod inter barbaros novum, in ius posterorum per suc-
 2 cessiones transeunt familiarum. ergo quicumque dominatum istius 33, 7
 3 tenent memoris, Arabice sacri vocantur. iidem illi cum lucos istos
 4 vel metunt vel incidunt, non funeribus intersunt, non congressibus
 . 12, 56 5 feminarum polluuntur. || hanc arborem, priusquam penitus fides pro- 8
 6 deretur, alii magis terebintho comparabant, usquedum
 7 libris, quos Iuba rex scripsit ad Caesarem Augusti filium, palam feret
 8 intorto eam esse vimine, ramis ad aceris qualitatem, amygdalae modo
 L. 12, 58 9 sucum fundere, || incidi ortu canis flagrantissimis solibus.
 L. 12, 66 10 || In iisdem saltibus myrrha provenit, cuius radices ut vitium 9
 11 rastris proficiunt, ablaqueationibus gaudent; nudatae pinguiori fluunt
 L. 12, 68 12 lacrima. || sponte manans pretiosior ex ea sudor est: elicitus corticis
 L. 12, 67 13 vulnere vilior iudicatur. || codex in vertiginem flexus et spinis hispidus: 10
 14 folium crispus licet, olivae tamen simile: maxima extollitur ad quin-
 L. 12, 80 15 que cubita proceritatis. || Arabes sarmentis eius ignes fovent, quorum
 16 fumo satis noxio, nisi odore cremati storacis occurrant, plerumque
 17 insanabiles morbos contrahunt.
 PL. 10, 3 18 || Apud eosdem nascitur phoenix avis, aquilae magnitudine, capite 11
 19 honorato in conum plumis extantibus, cristatis faucibus, circa colla

RCNH LMG(B) SAP

v. 7 palam — 8 qualitatem *exscripsit Priscianus inst.* 5, 15 et 6, 44, aceris
idem 2, 61 v. 8 ramis — 9 fundere *adhibuit Isidorus* 17, 8, 2 v. 10 in
 iisdem s. m. p. *adhibuit Isidorus* 14, 3, 15 v. 12 sponte — 17 contrahunt
compilavit Isidorus 17, 8, 4 v. 18 apud e. n. ph. a. *adhibuit Isidorus* 14,
 3, 15; v. 18 apud — 150, 4 *superposita excerpit Dicuil* 7, 47.

1 in ius] ius *CNH*, om. *R* posteriorum *N* 2 transeant *H*
 dominium *R^bCNH*, domi *um (fort. dominum) *R^a* 3 tenet *N* idem
RCN locos *N* 4 funeris *HS* congressionibus *SAP*; congressu *Plinius*
 5 proderet *L(?)B* 6 alii lentisco om. *RCNH* magis] *RCNLMGAP*, magis
HSAP 7 rex] r *S*, om. *A* scripsit] *III (SAP)H*, scribit *I (RCN) et II (LMG)*
 8 amygdale *S*, amygdalae *M* 9 flagrant tissimis *N* 10 eisdem *RC*,
 iisdem *N*, hisdem *HLMGP²*, isdem *AP¹*, istem saltem *S* murra *RCN*
 myra *M* 11 ablaqueationibus *R*, albaqueationibus *S*, ablaqueationibus-
 que *G* nudata] nudeque *H* pinguiore *GB* 12 licitus *M^a*, licit-
 tur *M^b* 13 codex] *M et III (SA) cum Plinio*: caudice duro et intorto, cortex
I (RCNH) et II (LGP) fluxus *N* 14 cripius *S* lucet *H* oliuae
 tamen] oliua et non *M* similem *NM* maxima] *H fortasse coniectura*,
 maxima altitudine *I (RCNSAP)*, maxima altitudo *II (LMG)* ad] a *G*
 15 cubitos *CG* ignis *NH* fouet *H^a* 16 nisi] uis *N* accurrant *H*
 17 post contrahunt ins. denuo (cf. c. 30, 30. 31) locum de cinnamo: idem:
 arabes — concipit (v. app.) *SAP* 18 eosdem] eos quae *M* au. phoen
SAP aquilis *M* 19 conum] coma *R*, crista *C²*, inc. *C¹* extant tibus *N*
 collo *H*, collum *Dic.*

- fulgore aureo, postera parte purpureus absque cauda, in qua roseis 1 PL.
 33, 12 pennis caeruleus interscribitur nitor. || probatum est quadraginta et 2 PL. 10, 4
 quingentis eum durare annis. rogos suos struit cinnamis, quos prope 3
 Panchaeam concinnat in Solis urbem, strue altaribus superposita. 4
 13 || cum huius vita magni anni fieri conversionem rata fides est inter 5 PL. 10, 5

RCNH LMG(B) SAP et 3 rogos — 151, 4 involavit *codices recensiti p. 117*
praeter 88. 138

1 purpureo *R* absque cauda] extra caudam *RCNH*, praeter caudam
Dic. roseus *HL* 2 pinnis *NLSP*, pinis *M* inscribitur *Dic.*, scribi-
 tur *RCNH* 3 quigentis et xl *M* eam *R* rogos s. str. cinnamis *om.*
R^e rogos] reges 13 suos] sibi *Dic.*, post struit 81 struit] struunt 17.
 20. 22. 23. 64. 69. 72¹. 79. 103. 133^a. 141. 151. 152, struitur 12, sternit 142,
 instruit 61^a, extruit 18. 65, construxit 28, feruit 94. post cinn. 47 cinnamis]
 cinuamus 148, cumanus 58 A quos] quas *RCNH*. 4. 11. 12. 29. 30. 32. 36.
 48. 51. 52. 53. 54. 64. 66. 74. 75. 76. 78. 81. 94. 101. 123. 125. 129^a. 131. 137
 prope] proprie 76¹. 98 4 panchaeam] 24, panchaiam 28. 98. 150² (*m. rec.*).
 158, pachaiam 157, pancheam *N²*. 26. 35². 46. 79. 82. 114. 120. 125. 126. 133.
 135. 142. 150 A *et sic in corr. ed. Pisaur. a.* 1512, panchatam 70, panchea 73¹,
 partheam 148, iuncheam 63, pencheam 137, peneam 34. 81. 102. 117. 130, pen-
 cam 38¹, pantheam *C.* 9. 43. 72¹. 112. 116, rant cheam (*voluit* properant cheam)
R[R]. 69, prantcheam *H.* 11. 12. 13. 14. 30. 32. 33. 41. 42. 48. 53. 54. 62. 64.
 66. 74¹. 83. 84. 85. 86. 87. 90. 94. 100. 101. 123. 131, parantcheam 36, pran-
 theam *Q.* 149, prauteam 4. 52. 58, pranthea 129, prantcheam *LBP.* 7. 17. 20.
 22. 23. 31. 35. 47. 51. 74². 92. 93. 99. 103. 105. 136. 141. 143. 151. 152, pranc-
 team 8. 21. 61, pracicteam 108, prantchea *G.* practheam *N.* 10. 29. 44. 58 A.
 72². 75. 76. 78 (*p^rctheam*). 150¹. 155. 156 *Dic.*, practhea *AF.* 18. 60. 73². 128.
 144, practea 15. 25 A. 154, phractea 59; prattea 71, achaiam *M*, panpractheam
 panchaiam
 chaiam (*ex dittographia archetypi* practheam) *S.* practheam aliter perthenam
epitome cod. Paris. 6818 concinnat] concinnant *R[R]CN.* 4. 11. 12. 13. 24^a.
 29. 30. 32¹. 48. 51. 52. 53. 54. 61. 66. 74¹. 78. 81. 82¹. 84¹. 85. 86. 87. 112.
 126. 129. 131. 137. 150 A. 154, concinant *H.* 90. 94. 101, concinunt *Dic.*, con-
 tinuant 123, continuat 71. 142, incendit 28 (*adscr. m.* 2 alarum plausu). 70
 in] uersus ad 28. 70, *om.* 21^a. 31 urbem] *LMQS.* 8. 14. 34. 38. 61. 99.
 154. 157. 158, orbem *plerique*, orbe 13. 17. 20. 22. 23. 35. 64. 69. 103. 108.
 141. 151. 152, *om.* 33 strue] *GQAPF* et *plerique*, struere *R[R]CNHLS* *Dic.* 29.
 76. 99. 123. 125, sruere *M*, feruere 150, struet 61, *om.* 17. 20. 22. 23. 33. 35.
 69. 103. 108. 141. 151 altaribus] alteribus 31 superposita] supposita 13.
 98. 130, superpositis *Dic.* 5 cum huius] cuius 18. 28. 89 uita] uitam
CN¹H. 12. 18. 22. 23. 48. 53. 58. 58 A. 59. 76. 83. 85. 86. 94. 101. 123. 129.
 154, uite 34, *om.* 32¹ magni] magis 142 anni post fieri 117, *om.* 28¹.
 143^a fieri] ferunt 36, *om.* 44 conuersionem] conuersione 8. 154, conuersationem
 61. 74². 75. 76. 90. 99. 114. 123. 124. 144, cumuersionem 94, post fides
 est 32 rata f. e. i. auctores *om.* 105 rata] rara *PF²*. 10. 11¹. 13. 15. 20².
 21. 26. 46. 58 A. 61. 62. 71. 78. 81. 82. 116. 117. 123. 130. 131¹. 133¹. 141. 157.
 158, tanta *F¹* est *om.* 4. 150 A inter (*om.* 23^a) auctores (actores 78.
 137) *om.* 32¹

- IGN. 1 auctores: || licet plurimi eorum magnum annum non quingentis
 2 quadraginta, sed duodecim milibus nungentis quinquaginta quattuor
 PL. 10, 5 3 annis constare dicant. || *Q. Plautio itaque et Sex. Papinio cos. 33, 14
 4 Aegyptum phoenix involavit: captusque anno octingentesimo urbis
 5 conditae iussu Claudii principis in comitio publicatus est. quod gestum,
 6 praeter censuram quae manet, actis etiam urbis continetur.
 L. 10, 97 7 || Cinnamolgos perinde Arabiae avis in excellentissimis lucis textit 15
 8 nidos e fruticibus cinnamorum: ad quos quoniam non est pervenire

RCNH LMG(B) SAP et ad 4 inuolavit codices laudati p. 150

v. 1 licet — 3 dicant: eadem Tacitus dial. de orat. 16 et Servius ad Vergilii Aen. 1, 269. 3, 284, citantes Ciceronis Hortensium v. 7 cinnamolgos — 152, 3 probent compilavit Isidorus 12, 7, 23.

1 licet] quamuis SAF. 15. 18. 25 A. 32. 59. 60. 144. 150. 154. 157. 158, quamquam 128 eorum] earum 33. 151, om. 32¹ magnum annum] a. m. 32, om. H. 4. 11. 12. 13. 30. 36. 41. 42. 46. 48. 51. 52. 53. 62. 66. 83. 84¹. 85. 86. 87. 90. 94. 101. 123. 131. 142. 149 non om. 92 2 quadraginta] et q. SAP. 15. 18. 32. 34. 59. 60. 112. 116. 133. 135. 143. 144. 152. 157, et sexaginta S. 21, et q. annis 79. 151. 152 sed] sex 36. 157 duodecim] xcu 129 nungentis] R[R], nongentis plerique, nonginti N, noningentis 79. 103. 149, noningentis 29. 78, non quingentis 4¹ quinquaginta] uii 64, lx 25 A, om. 17. 20. 22. 23. 33. 103. 151. 152 quattuor] unum iiiii 123, ui 25 A 3 annis] annum 36, om. F. 142. 144 constare] stare 120, post dicant 15 dicant] dicunt 46. 66¹. 74² 75. 76. 102. 117, dicatur al. dicant 135 post dicant ins. ut tullius 34 q.] 158 (addidit Vinetus), om. libri plautio (vel plaucio)] platio (vel placio) G. 15¹. 98, plantio (vel plancio) 11. 12. 13. 30. 36. 41. 42. 47. 48. 51. 52. 53. 54. 58. 64. 66. 78. 83. 84. 85. 86. 87. 94. 101. 123. 129. 131. 133. 137, plauctio 151, plancoque 127, plantano 90, plauto 34, papinio 62, papirio 142, om. 46 itaque] atque 131, namque B, post q. 158 et sexto] scripsi, sextio et plerique, sextio et 154, setio et 148, sestio et 47. 141. 151. 152, sexio et B¹. 28¹. 94¹, sexsio et 130, sertio et 11^b. 51. 52. 54. 66, sexto et 17. 20. 59. 79, sexto e G, secō et 13, et sextio 158, et sextio et 78, sextio (om. et) 90, et planctio sextio 62, et plautio 142 papinio] H. 4. 11. 12. 13. 30. 42. 47. 48. 51. 52. 53. 54. 58. 62. 64. 66. 78. 83. 84. 85. 86. 87. 94. 101. 123. 129. 131. 137. 150 A¹(?). 158, pampinio 36. 41, pampinioque 90, papirio 38. 44. 81. 102. 117. 126¹. 130. 148. 155. 156, p. (vel publico; publico 59) aponio SAF. 15. 18. 32¹. 34. 58 A. 59. 60^a. 79. 144. 150, patronio R[R]C², proponio 29, p. (vel publico) aponio C²NLMQGP. 7. 8. 9. 10. 14. 17. 20. 21. 22. 23. 26. 28. 32². 35. 43. 60^b. 61. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 93. 98. 99. 100. 103. 105. 108. 112. 114. 116. 125. 126². 128. 133. 135. 136. 141. 143. 150 A (marg.) 151. 152. 154. 157, petronio 24. 63. 120. 149, pampronio B. 92, publico apio 25 A, preetpronio 31, p. antonio 33, sempronio 46, om. 62 (hoc loco). 82 (in sp. vac.). 142 (hoc loco) cos.] cēs 135, cum suis 63 4 phoenix] finix 135 inuolavit S urbes S 5 publicatum R 6 actus R 7 cinamolgos LMGF, cynamolgos RCN, cynamolgos H, cynomolgos S: cinomolgos Isidorus S fruticibus C²LM, fructibus RNH perveniri LMGAP

- propter ramorum altitudinem et fragilitatem, accolae illas congeries 1 PL.
 plumbatis petunt iaculis deiectasque pretiis vendunt amplioribus, quod 2
 hoc cinnamum magis quam alia mercatores probent. 3
- 33, 16 || Arabes longe lateque diffusi diversis et moribus vivunt et culti- 4 PL. 6, 162
 bus. plurimis crinis intonsus, mitrata capita; redimitu pari pars rasa 5
 in cutem barba. commerciis student, aliena non emunt, vendunt sua: 6
- 17 quippe et silvis et mari divites. || umbrae quae nobis dexteræ sunt 7 IGN.
 illis sinistrae. || pars eorum quibus asper victus est angues edunt, 8 PL. 6, 169
 nulla vel animi cura vel corporis, ac propterea ophiophagi nominantur. 9
- 18 || Ex istius litoris sinu Polycrati regi advecta sardonix gemma 10 IGN.; cf. PL.
 prima in orbe nostro luxuriæ excitavit facem. nec multum de ea 11 37, 4
 disserendum puto, adeo sardonix in omnium venit conscientiam. 12
- || superficies eius probatur, si meracius rubeat: arguitur, si fuerit fae- 13 PL. 37, 89
 culentior: medietas circuitur limite candicante: optima est, si nec 14
 colorem suum spargat in proximum nec ipsa ex altero mutuetur: || re- 15 PL. 37, 88?
 liqua nigro finiuntur. || quod si transluceat, vitio vertitur: si per- 16 PL. 37, 86?
 20 spicuitatem arceat, proficit ad decorem. || et molochiten Arabs invenit, 17 PL. 37, 114
 virentem crassius quam smaragdus, contra infantum pericula ingenita 18
 vi resistentem. || invenit et iridem in mari Rubro, sicut crystallum 19 PL. 37, 136.
 sexangulatam, quæ radiis icta solis rutilo aëris repercussu caelestis 20 137
 21 arcus ex sese iacit speciem. || androdamantem iidem legunt Arabes 21 PL. 37, 144
 auct.

RCNH LMG(B) SAP

v. 17 et molochiten — 19 resistentem *compilavit Priscianus v. 882*
 v. 21 androdamantem — Arabes *compilarunt Priscianus v. 883 et adsumpto Plinio Isidorus 16, 15, 8.*

1 fragilitate *M*, flagilitatem *P* 2 plumbatis *H* deiectosque *LG*
 quod] eo quod *H cum Isidoro* 3 praebent *G* 4 diffusis *N* 5 ton-
 sus *H* redimitu *L*, redimitum *M*, redimiti *H* pari pars] *III (SAP)*, pari
II (LMG), pars *I (RCNH)*: Arabes mitrati degunt aut intonso crine, barba ab-
 raditur praeterquam in superiore labro, aliis et haec intonsa *Plinius. Solinus*
hoc voluit mitratos fuisse Arabes omnes, alios crine intonso, alios raso barba
 6 cutem] *SA*, cutem *P*, cute *H*, cuti *RCNLG*, cutim *M* 7 dextrae *NS*, dextera
 est *L* 9 uelamini (-minis *H*, -mina *R*) cura corporis (-ri *H*) *RCNH* propterea]
 propter *N* 10 ex] et *H* 11 in urbe nostro (nostra *A^b*) *A* incitavit *H*
 faciem *I^aSA^a* multa *H* 13 superficies *N* fuerit] fuer *N* 14 circummitur
RCNSAP limine *H* candidante *LP* optima est] *HLMGP*, optima *SA*,
 optime *RCN* nec] ne *R^aNM*, net *A^a*, et *A^b* 15 ipsa] *GBSA*, ipse *RCNHLMP*
 motuetur *R*, mutetur *H* 16 uitio] e uitio *RCNH* 17 arceant *M*
 molochitem *RNH* 18 smaragdus *RNA*, zmaragdus *S* 19 uim *R*
 resistem *S* iridem] ir. lapidem *R* crytallum *N* 20 icta] ita *R^a*,
 iecta *H* repercussu *M*, repercussa *NHS* 21 se *A* speciamen *S*
 andradamantem *LMGP*, andromantem *H* idem libri legunt *om. N*

- PL. 1 nitoris argentei. lateribus aequaliter quadris, quem de adamante non-
 2 nihil mutatum putes. datum illi nomen ex eo censent, quod ani-
 SOL. 3 morum calentium mollit impetus et tumentes refrenat iras. || pae- 33, 22
 L. 37, 145 4 derotem etiam et Arabicam inde sumimus. || Arabica aspectu eburnea
 L. 37, 129 5 est, radi abnuit: contra nervorum molestias prodest habentibus. || in
 6 paederote congruit quicquid eximum est quadam decoris praerogativa:
 7 crystallinum lucet, rubet purpuram, orarum extimis corona crocea
 8 velut e liquido renitente: hac suavitate oculos afficit, visum illicet, 23
 L. 37, 130 SOL. 9 detinet intuentes: || hac etiam gratia Indis placet. || hoc Arabiae sat
 10 est: ad Pelusium repatriemus.
 PL. 5, 68 11 || A Pelusio Cassius mons est et delubrum Iovis Cassii, atque ita 34, 1
 12 Ostracine locus Pompeii Magni sepulchro inclitus. Idumaea inde in-
 UCAN. 3, 216
 PL. 5, 68 13 cipit || palmis opima. || deinde loppe oppidum antiquissimum orbe
 PL. 5, 69 14 toto, utpote ante inundationem terrarum conditum. || id oppidum 2
 15 saxum ostentat, quod vinculorum Andromedae vestigia adhuc retinet.
 PL. 9, 11 16 || quam expositam beluae non inritus rumor circumtulit: quippe ossa
 17 monstri illius M. Scaurus inter alia miracula in aedilitate sua Romae
 18 publicavit. annalibus nota res est: mensura quoque veracibus libris 3
 19 continetur, scilicet quod costarum longitudo excesserit pedes qua-

RCNH LMG(B) SAP

v. 4 Arabica a. e. est *adhuius Isidorus* 16, 15, 14 v. 11 a Pelusio —
 12 inclitus: *similia Ammianus* 22, 16, 3 v. 13 loppe — 154, 1 eminentior *com-*
pilavit Isidorus 15, 1, 19.

1 nitores *N* quattris *M* nonnihil] nil *H* 2 mutatum *RCNHS*
 censet *RCN* auimarum *A* impetus] petus *M*¹ 3 tumentis *NH*
 refrenat] frangit *SAP*² perodotem *C* 4 et] *III(SA)*, *om. reliqui* arabicum *S*
 aspectu] specie *SAP*² *contra Isidorum* eburna *RCNHSA* 5 radi abnuit] *L*²*MP*,
 radia abnuit *CNL'GSA*, india abnuit *H*, *om. R* proderit *RCNH* tabenti-
 bus *RN* 6 perodote *C* congruit *M*^a decorus *S* 7 purpuram] pur-
 pura in *G*, purpura *H* orararum *P*¹ corona crocea] *RCNMSAP*, coro-
 crocea *LG*, croco congruit *H* 8 liquo *M* renidente *MP*, renidendo *G*
 9 ac *CNLG* intuentes] uentis *S* (h)ac] *NLMGAP*, haec *RCHS* inlicet *N*
 etiam *om. H* 10 ad] hinc ad *SAP* pelusium *H* repatriam *A*, uela
 repatriemus *P* 11 pelusio *H* cassios *M* est *om. N* delubrium *M*^a
 cassii *om. A* atque ita] (itra *M*) deinde *SP*², inde *A* 12 ostraginae *LG*,
 ostragiae *M* locus] *I. clarus SAP* idynea *NMP*, idimea *LGS* 13 palmis
 (psalmis *M*) opima *non corruptum esse, quod putaram ego, sed proficisci ea*
Lucano 3, 216: arbusto palmarum dives Idume vel ex simili loco *Vergiliano*
georg. 3, 12 *monuit Vahlen* dein *RCNH* iope *NM* 14 terr. inund. *SA*
 id] in *G* 15 ostentant *S* andromadae *A* 16 exposita *S* inritus *N*
 17 mostri *L* 18 est res *A* mensurae *LMGSP* 19 continentur *LMGP*
 excesserit *C*, excsserit *R*^a

- draginta, excelsitas fuerit elephantis Indicis eminentior: porro verticuli 1 PL.
 spinæ ipsius latitudine semipedem sint supergressi. 2
- 35, 1 || Iudæa inlustris est aquis, sed natura non eadem aquarum om- 3 PL. 5,70. 71
 nium. Iordanis amnis eximie suavitatis, Paneade fonte dimissus, re- 4
 giones præterfluit amoenissimas; mox in Asphaltiten lacum mersus 5
 2 stagno corrumpitur. || qui Asphaltites gignit bitumen, animal non 6 PL. 5, 72
 habet, nihil in eo mergi potest: tauri etiam camelique inpune ibi 7
 3 fluitant. || est et lacus Sara extensus passuum sedecim milibus, circum- 8 PL. 5. 71
 saeptus urbibus plurimis et celebribus, ipse par optimis. sed lacus 9
 Tiberiadis omnibus antepositur, salubris ingenio aestu et ad sanita- 10
 4 tem usu efficaci. || Iudææ caput fuit Hierusolyma, sed excisa est. 11 IGN.; cf. PL.
 successit Hierichus: et hæc desivit, Artaxerxis bello subacta. || Cal- 12 PL. 5, 72
 lirrhe Hierusolymis proxima, fons calore medico probatissimus et 13
 ex ipso aquarum præconio sic vocatus. 14
- 5 || In hac terra balsamum nascitur, quæ silva intra terminos viginti 15 PL. 12, 111
 iugerum usque ad victoriam nostram fuit: || at cum Iudæa potiti su- 16 PL. 12, 112
 mus, ita luci illi propagati sunt, ut iam nobis latissimi colles sudent 17
 balsama. similes vitibus stirpes habent: malleolis digeruntur, rastris 18

RCNH LMG(B) SAP; Anon. Leid. (p. 69) a 3 Iudæa

v. 3 Iudæa inl. est aq. adhibuit Isidorus 14, 3, 21 v. 6 qui — 7 potest
 adhibuit Isidorus 13, 13, 6 (cf. 13, 19, 3 Pliniana) v. 9 sed lacus — 11 efficaci
 compilavit Isidorus 13, 19, 5 v. 15 in hac — 18 stirpes habent adhibuit Isi-
 dorus 17, 8, 14.

1 excelsitas] sublimitas autem SAP¹ el. ind. em. fuer. SAP¹ 2 uer-
 tibula H latitudinem NH, latitudinis SA 4 iordanes CNS eximia S
 paniade M dimissos M 5 præter fluii S asphaltiten RCNA, asphaltiten
 Leid., asfaltiten S, asfaltitem LGP¹, hasfaltitem M, affaltitem [H], asfaltitem P²
 6 asfaltites S, asfaltitis LMGP, affaltites [H] bit. (pitumen S) gign. SAP
 7 eo] eum P camelsque R 8 locus RCN sara] libri, genesara A² Salm.
 cum Plinio extensus N*HSA passu G sedecim] xu RC¹
 circumsaeptus] A cum Plinio, circumsepsus C[H]P¹, circumsepsus RNLGP² Leid.,
 circumseus M, circumses* us S 9 celeribus P ipse] in se G
 sed] sed et C 10 tiberiadis M omnibus] his o. LMG haustu *H
 11 iudæe N hierusolym- R constanter, hierusolim- MS, hierosolym- vel hiero-
 solim- N, iherosolim- [H] et sic deinceps 12 hierichus] ierichus G, iericus H,
 hiericho R, iaericho M, macherus P² ex Plinio 5, 72: Machærus secuuda quon-
 dam arx Iudææ ab Hierosolymis hæc] hæc caput esse SAP², om. R²
 artaxersis bello CP, artaxersis b. R[H], artaxersis b. Leid., artaxerxi b. M,
 bello artaxersis SA subducta RCN*H callirhe R 13 proxuma N colore
 RCN*H probatissimis M et om. *H 14 uocatus] L²SA, uotatus P,
 uocatus est RCN*HL¹MG 15 terminos om. *H 16 at (ut M, aut G) cum]
 ubi SAP² iudæe N*HSA P² sumus] cramus SAP² 18 malleoles M
 digerunt RCN*H rastris] reliqui cum Plinio: rastris nitescit, rastris raturis
 LM, rastris rasoriis G

- EN. PL. 12, 112, 113 1 nitescunt, || aqua gaudent, || amant amputari, || tenacibus foliis sempi-
 PL. 12, 115 2 terno inumbrantur. || lignum caudicis atrectatum ferro sine mora
 3 moritur: ea propter aut vitro aut cultellulis osseis, sed in sola cortice 35. 6
 L. 12, 116 4 artificii plaga vulneratur, || e qua eximiae suavitatis gutta manat.
 L. 12, 118 5 || post lacrimam secundum in pretiis locum poma obtinent, cortex ter-
 6 tium, ultimus honos ligno.
 IGN. 7 || Longo ab Hierusolymis recessu tristis sinus panditur, quem de 7
 8 caelo tactum testatur humus nigra et in cinerem soluta. ibi duo S
 9 oppida, Sodomum nominatum alterum, alterum Gomorrhum, apud quae
 10 pomum quod gignitur, habeat licet speciem maturitatis, mandi tamen
 11 non potest: nam fuliginem intrinsecus favillaciam ambitio tantum
 12 extimae cutis colibet, quae vel levi pressa tactu fumum exhalat et
 13 fatiscit in vagam pulverem.
 PL. 5, 73 14 || Interiora Indaeae occidentem quae contuentur Esseni tenent, 9
 15 qui praediti memorabili disciplina recesserunt a ritu gentium uni-
 16 versarum, maiestatis ut reor providentia ad hunc morem destinati.
 17 nulla ibi femina: venere se penitus abdicaverunt. pecuniam nesciunt.
 18 palmis vicitant. nemo ibi nascitur nec tamen deficit hominum mul- 10
 19 titudo. locus ipse addictus pudicitiae est: ad quem plurimi licet
 IGN. 20 undique gentium properent, || nullus admittitur, nisi quem castitatis
 21 fides et innocentiae meritum prosequatur: nam qui reus est vel levis 11
 22 culpa, quamvis summa ope adipisci ingressum velit, divinitus sub-
 PL. 5, 73 23 movetur. || ita per immensum spatium saeculorum, incredibile dictu,

RCNH LMG(B) SAP; Anon. Leid. (l. c.)

v. 7 longo — 13 pulverem compilavit Augustinus de civ. dei 21, 5, 1: similia Hegesippus qui dicitur Bell. Iud. 4, 18.

1 aquis SA, aquas P 2 sine] nec RCN*H 3 uitrio N cultellis [H] cum
 Plinio sola] ipso SA 4 artificio RCN*HSA cf. supra p. 102, 14 pla G
 c] a N 5 fecundum N optinet N loco M corter [H] 6 lignus M 7 longe
 RCN*HSA hierosolima SA recessu A, regressu M tritis sinus M,
 tristissimus L¹P¹ 8 factum N*HSA duo ibi SAP 9 alterum alterum]
 L¹(?)F, unum alterum C², alterum reliqui gumorrhum N, gormorrhum [H^c]
 10 speciem] RN*HM¹, specimen CLM²GSAP 11 maturitatis [H], maturi-
 tas M¹ non om. R^a fauillaciam] unam P² 12 tactatu G 13 fati-
 scit G 14 quae occ. SAP continentur R, continent C hesseni SAP
 15 quae S praediti om. RCN*H ritu] more SAP 16 reor] creditur
 SAP² huc R destinati] desti P¹, destiti P² 17 nullae ibi feminae
 L'G a uenere LMGP 18 uectitant G, uictant S deficit M
 19 lucus [H] ipse om. SA ad quem] atque *H plurimi licet (l. pl. C) u. g. pr.]
 plurimarum l. gent. und. uersum prop. SAP² 21 fidei H iuocentia S
 22 quamuis] quam N summa] unma R, summe G opem R 23 ductu M

- 35, 12 aeterna gens est cessantibus puerperiis. Engada oppidum infra Esse- 1 PL.
nos fuit, sed excisum est. verum inclitis nemoribus adhuc durat decus 2
lucisque palmarum eminentissimis nihil vel de aevo vel de bello dero- 3
gatum. Iudaeae terminus Massada castellum. 4
- 36, 1 || Transeo Damascus Philadelphiam *Rhaphanam: Scythopoli pri- 5 PL. 5, 74
mos incolas et auctorem dabo. Liber pater cum humo nutricem 6 auct.
tradidisset, condidit hoc oppidum, ut sepulturae titulum etiam urbis 7
2 moenibus ampliaret. incolae deerant: e comitibus suis Scythas delegit, 8
quos ut animi firmaret ad promptam resistendi violentiam, praemium 9
3 loci nomen dedit. || in Seleucia alter Cassius mons est, Antiochiae 10 PL. 5, 80
propinquus, cuius e vertice vigilia adhuc quarta conspicitur globus 11
solis et brevi corporis circumactu radii caliginem dissipantibus illinc 12
nox hinc dies cernitur. talis e Cassio specula est, ut lucem prius 13
videas quam auspicetur dies. 14
- 37, 1 || Euphraten fundit Armenia maior, ortus supra Zimam sub radi- 15 PL. 5, 83
cibus montis, quem Catoten accolae nominant, || Scythis proximo. 16 IGN.
|| hic receptis in se aliquot annibus convalescit et stipatus convenis 17 PL. 5, 84
aquis luctatur cum montis Tauri obiectu, quem apud Elegeam scindit, 18
resistat licet duodecim milium passuum latitudine: || longisque excursi- 19 PL. 5, 85
2 bus dextera Commagenem, Arabiam laeva relinquit: deinde praelabens 20
plurimas gentes || Babyloniam quondam Chaldaeorum caput dividit. 21 PL. 5, 90

*RCNH LMG(B) SAP; Anon. Leid. ad 2 est et 4 iudaeae t. m. castellum
v. 15 Euphraten — 19 latitudine excerpit Dicuil 6, 22.*

1 engada] *LMGSP*, cum *Plinii libris*, engaddi *A*, engeda *RN Leid.*, engcna *C*,
engela [*H*] hessenos *AP* 2 inditis *H* 3 uel (*om. H*) de aevo
uel de bello (euo [*sic R*]) *RCHLMB*, uel aevo uel bello *L²GSAP* ea emenda-
tione probabili 4 iudaeae terminus (-num *S*) *om. R* missada *A*
post castellum *ins. nigro colore in textum* de scythopoli oppido de monte cassio
RCN 5 transio *R* arafianam *LMGP*, aurafantam *RCNH*, aarafantam *S*,
aurafanam *A* scithopolim *C* primus *N* 7 condit *SA* 8 e] et *N*
deligit *M* 9 animis *malin* firmarent *G* prompta *R*, prumpta *M*
resistenti *G* uiolentia *RM*, uolentiam *Salmasius* 10 arter *G* antiochiam
proximus *SA* 11 e] se *N* conspicitur *om. H* 12 solus *N* circu-
actu *M* 13 hinc] *LMGP*, illinc *RCNHSA* e] de *SA* casio *hic GS*
est spec. *G* 15 fundit armenia (*ermenia N*) maior] m. f. a. *SAP* ortus]
RCNHS Dic., ortu *LGA*, hortu *M*, ortum *P* zimam] *RCNHLMG Dic.*, ziza-
mam *SA*, zizaniam *P*: Zimaram *Plinius* 16 catoten] *RNHLMGPDic.*, cato-
chiten *C*, catopen *SA*: Capoten *Plinius cum Capella* stithis *Dic. (Dr.)*
proximo] proximum *Dic.* 17 receptus *G* aliquid *S* et *om. H* con-
uenit *R* 18 tauri montis *SAP* 19 licet resistat *Dic. (Dr.)* milibus *H*
20 dextra *H* commagenem] *RCNHGP¹*, commaginem *LMP²*, comagenem *S*,
commagenam *A* reliquit *LMG* 21 caput] apud *M*

- PL. 1 Mesopotamiam opimat inundationis annuae excessibus, ad instar
 2 Aegyptii amnis terras contegens, invecta soli fecunditate, iisdem ferme
 3 temporibus quibus Nilus exit, sole scilicet in parte cancri vigesima
 4 constituto: tenuatur cum iam leone decurso ad extrema virginis curri- 37. 3
 IGN. 5 cula facit transitum. || quod gnomonici similibus parallelis accidere
 6 contendunt, quos pares in terrarum positione aequalitas normalis
 7 facit lineae. unde apparet ista duo flumina ad modulum eiusdem per- 4
 8 pendiculi constituta, licet e diversis manent plagis, easdem incre-
 9 menti causas habere.
- PL. 6, 127 10 || De Tigri quoque dicere hoc loco par est. in Armeniae regione 5
 11 caput tollit mire quam lucidum, conspicuo fonte in loco edito qui
 12 Elegos nominatur. nec ab exordio statim totus est. primo pigre
 13 fluit non suo nomine: at cum fines Medorum invectus est, Tigris
 14 statim dicitur: ita enim nominant Medi sagittam. influit in Aretisam 6
 15 lacum omnia pondera sustinentem: cuius pisces numquam se alveo
 PL. 6, 128 16 Tigridis miscent, sicut nec amnici pisces in stagnum transeunt Are-
 17 tisiae, || per quam dissimilis colore et volucris meat cursu. mox Tauro
 18 resistente in profundum specum mergitur, quem subterlabens in
 19 altero eius latere apud Zomade emicat, ulvas et purgamenta plurima

RCNH LMG(B) SAP

v. 10 de Tigri — 158, 3 accipit *excerpsit Dicitur* 6, 24—26 v. 13 Tigris —
 14 sagittam: eadem ex *Plinio Solinove Isidorus* 12, 2, 7.

1 mesopotamiam *M* opima *H* ann. inuud. *SA* intar *N* 2 aegypti
 (aegypti *R*) amnis *RN*, amu. aeg. *SAP* terras contegens inuecta] terris (-ras *S*)
 superfusus inuectaue *SA* solis *RCNHS* isdem *RCNH*, hisdem *M*
 3 quibus *om. G* scilicet *om. SA* cacti *LM* uicesima *H* 4 tenuatur
om. H iam *om. A* decursu *N* curricula *om. SA* 5 gnomonici
RCNH similibus] isdem *SAP*² parallelis *R*, parallelis *LM* acce-
 6 dire *M* 6 quas *SA* in terr.] et (*om. S*) caeli et terr. *SA* normalis *H*
 7 facit] efficit *SA* ap(p)arent *RCNHM* duo ista *RC* modum *H*
 perpendicularum *H* 8 constituta *N* e] et *G, om. P* 10 tigris] *LGP Dic.*,
 tigris *M*, tigris *RCNHS* loco] co *S* 11 lucido conspicuo *LM*, lucido
 conspicuoque *G* sponte *A*^a luco *RC* 12 egeles *RCNH Dic.* nec]
 nam *H* primo] *RCLMG*, primum *NHSAP Dic.* 13 non suo] nec cum
*SAP*¹ at] a * t *R* est *om. S* 14 statim *om. M* enim *om. Dic.*
 aretisam] *SAP*¹, arethisam *LM*, aret(h)usam *CNGP*² *Dic.*, arethisa *R*, artu-
 sam *H*: Aretissam *Plinius* 15 lacu *R* pices *G* 16 tigris] *S*, tigris *Dic.*,
 tygris *M*^a amnici *Dic.* stagnum transiunt *N* aretisiae] *AP*¹, arc-
 thisae *M*, aretissae *S*, aret(h)usae *RCNLGP*² *Dic.*, artusae *H* 17 quem
SAP dissimili *Dic.* colore et] colore *LMP*, color et *CNG* 18 subter-
 labens] sub terra benis (uenis *C*) *RC* 19 eius *om. G* zomade] *RC*, zoma-
 dat *N*, zomadae *H*, zomada *LMG*, zomadam *SA*, zomadam *P*, azomad *Dic.*:
 Zoroande *Plinius* ulvas] ulvas *A*, uias *RCNH Dic.*

- secum trahens. deinde identidem absconditur rursusque redditur: 1
 || Adiabenos Arabasque praeterfluit: Mesopotamiam amplectitur: || amnem 2 PL. 6, 129.
 nobilissimum Choaspen accipit: Euphraten defert in sinum Per- 3 130
 sicum. 4
- 37, 7 || Quaecumque Euphraten bibunt gentes, diverso nitent lapide. 5 SOL.
 || zmilanthis in ipso *alveo legitur, gemma ad imaginem marmoris 6 PL. 37, 185
 Proconnensis, nisi quod in medio umbilico lapidis istius glauci velut 7
 S oculi pupula internitet. || sagda a Chaldaeis ad nos usque fluxit, haud 8 PL. 37, 181
 facilis repertu, ni ut perhibent ipsa se capessendam daret: namque 9
 ingenita spiritus efficacia supermeantes naves e profundo petit et 10
 carinis ita tenaciter adcorporatur, ut nisi abrasa parte ligni aegre 11
 9 separetur. ea sagda apud Chaldaeos propter effectus, quos ex ea 12
 sciunt, habetur loco principe, ceteris propter gratiam magis com- 13
 10 placet incundissime virens. || myrrhites Parthis familiaris est. hunc 14 PL. 37, 174
 si visu aestimes, myrrhae colore est et non habet quod adficiat: si 15 auct.
 penitus explores et attritu incites ad calorem, spirat nardi suavitatem. 16
 11 || In Perside lapidum tanta copia est tantaque diversitas, ut lon- 17 PL. 37, 173

RCNH LMG(B) SAP

v. 6 zmilanthis — 8 internitet *compilavit adhibitis Plinianis Isidorus* 16,
 15, 14 v. 8 sagda — 12 separetur *compilavit adhibitis Plinianis Isidorus* 16,
 7, 13 v. 14 myrrhites — 16 suavitatem *compilarunt Priscianus* v. 984 et *Isi-*
dorus 16, 7, 14 v. 17 in Perside — 159, 1 immorari *compilavit Priscianus*
 v. 950. 981.

1 trahens] habens *G* rursusque *C*. 2 adiabenos *Dic.*, adgabenos *H*,
 abiabenos *M* arabasque *M* 3 choaspen] *RCN(?)LMG*, coaspen *Dic.*,
 coaspen *H*, hydaspen *SAP* accepit *LM* defert . . . 5 euphraten *om. H*
 5 eufратem *S*, in eufратem *L* 6 alveo] eufратe (-ten *R*) alveo *RCNHLMGSP*
cum Isidori cod. Voss., eufратis alveo *A* 7 proconnensis] *NHS*, proconensis
RCLGP¹, proconensis *A*, proconnesi *P²*, proconens *M* umbunculo *P²*
 lapis *N* glauci uelut] glauciū ut *M*, glaucum (glaccum *L*) ut *LGP¹*
 8 pupula internitet] pupilla i. *G*, nitet pupula *SA* sagda] *SAP¹* et *index*
M et ita *Plinius* et *Isidorus*, sagada *reliqui* a *om. RC²NH* chadeis *N*
 fluxit] *NMSAP*, fluit *LG*, profluxit *RCH* 9 ni] ue *M*, nisi *A*, *om. H*
 ipsam *NH²A*, ipse *H²* capseudam *S* daret] dampnaret *H* 10 in-
 genita spiritus (spiratus *H*) efficacia] animata spiritu quodam *P²*, animata spi-
 ritu efficacia quadam *SA* e prof.] profunde *H* 11 carnis *MS*, carnes
LG abras *H* 12 sagda] *SAP*, agada *M*, sagada *RCNHLG* ea] illa *SA*
 13 sciunt] *fortasse scr.* ciunt in loco *LMG*, in lō *P* 14 placet *S*
 myrrhite *R* pathis *G* 15 aestimeus *M* myrrhae] m. et *N* colore] *GSA*,
 color *RCNLMP*, *om. H* quod] quo *P* adficiat] adf. aspectum *SAP*
 16 adtritum *C* ad *om. H* colorem *N(?)HG*, odorem *RC* suauitate *NS*
 17 tantaque] ac tanta *SA*

- PL. 1 gum paene sit ipsis vocabulis inmorari. mithridax sole percussa colo- 37, 12
 L. 37, 184 2 ribus micat variis. || tecolithos nucleo olivae similis spernitur cum
 3 videtur, sed remediis bonus vincit aliorum pulchritudinem: solutus
 4 quippe et haustus pulsus calculis renium dolores ac vesicae levat.
 L. 37, 188 5 || hammochrysos harenis auro intermixtis nunc brattearum, nunc pul- 13
 L. 36, 149. 6 veris habet quadrulas. || aëtites et fulvus est et tereti positione alte- 14
 150 7 rum lapidem intrinsecus colibens, cuius crepitu sonorus est cum
 8 movetur: quamlibet tinnitum illum non internum scrupulum facere,
 IGN. 9 sed spiritum scientissimi dicant. || hunc aëtiten Zoroastres praefert 15
 L. 36, 149 10 omnibus maximamque illi tribuit potestatem. || invenitur aut in nidis
 GN. PL. 36, 151 11 aquilae || aut in litoribus oceani: in Perside tamen plurimus. || [sub-
 L. 37, 189 12 nexus spem uteri defendit a fluxibus abortivae.] || pyrites furvus est 16
 13 tenerique se vehementius non sinit ac si quando artiori manu pre-
 14 mitur, digitos adurit. chalazias grandinis et candorem praefert et 17
 PL. 37, 187 15 figuram, duritia robustissima et invicta. || echites vipereas habet macu-

RCNH LMG(B) SAP

v. 1 mithridax — 2 variis *compilavit Isidorus* 16, 4, 21. 16, 12, 2 v. 2 tecolithos — 4 levat *compilavit Priscianus* v. 982. 983 v. 5 hammochrysos — 6 quadrulas *compilavit Isidorus* 16, 15, 5 v. 6 aetites — 12 abortivae *compilavit Priscianus* v. 985. 986 v. 12 pyrites — 14 adurit *compilarunt Augustinus de civ. dei* 21, 5, 1 et *Priscianus* v. 987; *Isidorus* 16, 4, 5 *ca Augustino pendet*, 16, 11, 8 *ca Plinio* v. 14 chalazias — 15 invicta *compilavit Isidorus adsumptis Plinianis* 16, 10, 5; *cf.* 16, 13, 4 *ca Plinio sumpta* v. 15 echites v. h. m. *compilavit Isidorus* 16, 15, 18.

1 ipsius *M* mythridax *RC*, metbridax *M*, metridax *G*, myrthridax *S*:
 mitbrax *Plinius*, mitridas *similiterve libri Isidori* 2 micat nariis (plurimis *H^a*)
 u. m. *G* thecolithus *P*, t(h)egolit(h)us *reliqui* nucleo *G*, nucleo *P²* 4 ac]
 et *SA* 5 amochrysos *R*, amochrisus *H*, hammochrisius *M*, amochrisius
LG intermixtus *RCNH* 6 aet(h)ites] *RNLMSGP*, ethites *A*, etites *CH*
 et fulvus] fulvus *SA*, fuulus *N* 7 cuius] cuius e *P* trepitus honorus *S*,
 strepitu sonorus *A* cum monetur] commobetur *M* 8 quemlibet *H*, qua-
 libet *M* internum] in alternum *G* scupulum *H* 9 spiritum] *spu C*
 dicunt *RCNHSA* aetiten] etiten *CH*, etthiten *G*, aetitem *A* rozo-
 astres *H* praefert] praeter *A* 10 prae*** illi tribuit *medis omissis N*
 aut] autem *H* 11 plurimus] *LGP*, plurimis *M*, in plurimis *RCNHSA*
 subnexus spem uteri defendit a fluxibus abortivae] *III (SAP) cum Plinio*:
 aetitae gravidis adligati mulieribus continent partus *itemque cum Prisciano*:
 praegnautibus utilis aegris, *om. I (RCNH) et II (LMG)* 12 pyrite *C*, pyr-
 rhites *M* furvus] *III (SAP²) cum Plinio*: nigra, fulvus *I (RCH, fuulus N)*
et II (LP^a, fluuius MG) cum Isidoro 13 ortiori *M* 14 chalazias] *CNLM^bAP*,
 calazias *H*, calazyas *G*, chalatias *R*, chalacias *S*, chaezias *M^a*, ebaladias *in-*
dex M et candorem (-re *R*) bis *G* 15 duritiam *R* robustissima] in-
 penetrabili *SAP²* echites] *II (LMG, ethites P) cum Plinio et Isidoro*, echidnes
I (RCNS, ecithnes H, echinides A) uipreas *S*, uiperas *A^a*

- 37, 18 las. || dionysias fuscus est, rubentibus notis sparsus. idem si aquae 1 PL. 37.157
 mixtus conteratur, vinum fragrat et, quod in illo odore mirificum est, 2
 19 ebrietati resistit. || glossopetra deficientibus lunis caelo cadit, linguae 3 PL. 37.164
 similis humanae, non modicae ut magi ferunt potestatis, qui ex ea 4
 20 lunares motus excitari putant. || solis gemma percandida est ad 5 PL. 37.181
 speciem fulgidi sideris, rutilosque ex sese iacit radios. || Veneris crinis 6 PL. 37.184
 nitet nigro, internis ductibus ostentans ruforum crinium similitudinem. 7
 21 || selenites translucet fulgore candido melleoque, continens lunae iua- 8 PL. 37.181
 ginem, quam iuxta cursum astri ipsius perhibent diebus singulis vel 9
 22 minui vel augeri. || meconites papavera exprimit. || myrmecites rep- 10 PL. 37.173. 157
 tantis formicae effigie notatur. || chalcophthongos resonat ut pulsata 11 PL. 37.154 auct.
 23 aera: pudice habitus servat vocis claritatem. || siderites a contempla- 12 PL. 37.182
 tione ferri nihil dissonat, verum maleficus quoquo inferatur discor- 13
 dias excitat. || phlogites ostentat intra se quasi flammam aestuantes. 14 PL. 37.189

RCNH LMG(B) SAP

v. 1 dionysias — 3 resistit *compilavit Isidorus* 16, 4, 7; cf. 16, 11, 8 ex
Plinio sumpta v. 3 glossopetra — 5 putant *compilavit Isidorus* 16, 15, 17
 v. 5 solis gemma — 6 radios *compilavit Priscianus* v. 988 v. 8 selenites —
 10 augeri *compilarunt Augustinus de civ. dei* 21, 5, 1; *Priscianus* v. 989. 990;
Isidorus 16, 10, 7 v. 10 meconites p. e. ex *Plinio Solinove Isido-*
rus 16, 15, 20 v. 12 siderites — 14 excitat *compilavit Isidorus* 16, 15,
 11 v. 14 phlogites — aestuantes *compilavit adsumptis Plinianis Isidorus*
 16, 14, 9.

1 dionysias H noctis R sparsus] pictus *SAP*² contra *Isidorum*
 2 vinum fragrat (flagrat *RCNG*, ut vinum *SAP*² 3 resistit] repugnat *SAP*²
 A², flagrat S, flagrat A¹) contra *Plinium et Isidorum* glossopetra *SAP* lunis] latus G linguae] lingua
 est N, linguae est *RCH* 4 hum. sim. H^o magi ferunt] magi perhibent A, per
 magi hibent S 5 percanda C^a 6 fulgide N rutilosque N sese] ese G,
 se SA crines *NLSAP* 7 ostentas S similitudinem] faciem *SAP*²
 selenite *RN* S tranlucet M fulgore] fuluo H continens linguae G
 10 minui (minuit G) uel augeri] a. u. m. H monites R parauera R, papauer H
 cum *Isidoro* myrmecites] *CN*, mirmeccites *RH*, myrmicites *SP*, myrmicetes A,
 myrmecetes *LM*, mirmeicetes G reptantes S, reptanti M 11 effigiem H
 chalcophthongos S, chalcophthongos N, calcoptongos *index M*, chalcophthongos P,
 chatcothongos *RC*, chalcophthongos A, calcofanos H^b, calcofanos H^a, chalcophthongos
 M, calcofanos L, calcofanos G: chalcophthongos *Plinius* resonat ut (uel G)]
 resonant R, resonat ** C¹ 13 dissonat] differt *SAP*² maleficus] *plerique*
 et *Isidori cod. Weib.*, maleficis M^a, maleficiis H^a et *Isidori cod. Voss.*, in
 maleficiis *Isidori libri plerique* quoquo] *plerique cum Isidori cod. Weiburg.*,
 quoquo modo H, quoquo modo *Isidori libri plerique* discordias] discordiam
SAP, discordia G 14 flongites *AP* ostentant S intra se om. G
 quasi] uelut SA

- 37, 190 1 anthracias coruscat velut scintillantibus stellis. || enhydros exudat, ut 37, 24
 2 clausam in eo putes fontaneam scaturriginem.
 169. 3 || Ciliciam, qua de agitur, si ut nunc est loquamur, derogasse 38. 1
 4 videbimur fidei vetustatis: si terminos sequimur quos habuit olim,
 5 absonum est a contemplatione rerum praesentium. ergo inter utram-
 6 que culpam factu optimum est amborum temporum statum persequi.
 7 Cilicia antea usque ad Pelusium Aegypti pertinebat Lydis Medis 2
 8 Armeniis Pamphylia Cappadocia sub imperio Cilicum constitutis: mox
 9 ab Assyriis subacta in breviorum modum scripta est. plurima iacet
 10 campo, sinu lato recipiens mare Issicum, a tergo montium Tauri et
 11 Amani iugis clausa. a Cilice nomen trahit, quem aetas pristina paene 3
 12 ultra aevum memoriae abscondit: hunc Phoenice ortum, qui anti-
 13 quior Iove de primis terrae alumnis habetur. matrem urbium habet
 PL. 5, 92 14 Tarson, quam Danaae proles nobilissima Perseus locavit. || hanc 4
 169. 15 urbem intersecat Cydnus amnis. || hunc Cydnum alii praecipitari Tauro,
 L. 31, 35 16 alii derivari ex alveo Choaspi tradiderunt. || qui Choaspes ita dulcis

RCNH LMG(B) SAP

v. 1 enhydros — 2 scaturriginem *compilavit Isidorus* 16, 13, 9 v. 9 plurima — 15 amnis *compilavit Isidorus* 14, 3, 45 v. 14 Tarson — locavit *compilavit Isidorus* 15, 1, 38; *similia Ammianus* 14, 9, 3 v. 15 hunc Cydnum — 162, 6 quietus *compilavit Isidorus* 13, 21, 15. 20.

1 anthracias] *CNLSAP*, anthracias *G*, anthracia *R*, anthrachites *H* cum *Plinio* velut sc. st.] in modum scintillantium stellarum *SAP*² enhydros] *II (P, enhydros LMG)*, enhydros *I (RCN, encidrus H)* cum *Plinii libris deterioribus et Isidoro* enhygrus *III (A, henhygrus S)*. enhygrus *index M* cum *eiusdem melioribus* exudat . . . 2 eo (ea *N*) p. f. scaturriginem (scaturginem *G*) exundat ut clausum in eo putes fontem *S* (scaturginem *inserens post sequentis lemmatis primum vocabulum*) *AP*²: exundat aquam libri *Isidori* 3 cilicia *H* si ut] *HL²SAP¹*, sicut *R^bNL¹MG*, si sicut *C^bP²*, si sic *C^a*, si *R^a* 4 fidei vetustatis] ei de vetustate *RCNH* 5 absonum *G* a] ac *S* inter] in *RCNH* 6 factum *RC^a* arborum *M^aG* statu *R* sequi *H*, prosequi *A* 7 cilicii *A* ad *om. AP* pelusium *H* pertinebant *MA* lidiis *LMGP* mediis *G* 8 armenis *H* cadocia *S* imperium *LMG* 9 plurimas *N* 10 campo] in c. *S, om. R* sinu late *H*, simulato *P* issicum] siccum *H* ab *S* 11 amani] *II (LMGP)*, amaniti *I (RCNHS^A)* a cilice nomen trahit] sortita nomen a cilice *SAP*² 12 ultra *P¹* aeu. mem. abs.] memoriam abscondit aeorum *SA* hunc *fortasse del.* antiquior ione] antiquiori euo *P² m. rec.* 14 tharsum *H* danae *CHMS*, dane *LGP*, damne *R*, daneae *NA* uocavit *R* 15 inter (iter *N*) secat] adluit *SAP*² contra *Isidorum* amnis *om. RCNH* alii pr.] anii pr. *N*, magno pr. *H* taurum *C* 16 derivariuari *G* alveo] auro *M* choaspi] coaspi *H*, hydaspis hyd

P², hycodaspi *S*, choydaspi *A*, hi ex choaspi: Choaspes *Isidorus* choaspes] coaspis *H*, hydaspes *SAP*²

- est, ut Persici reges, quamdiu inter ripas Persidis fluat soli, sibi ex 1 PL.
 eo pocula vindicaverint et cum eundum foret peregre, aquas eius 2
 38, 5 secum vectitarent. || ex illo parente Cydnum miram trahit suavitatem. 3 IGN.
 quicquid candidum est cydnum gentili lingua Syri dicunt: unde anni 4
 huic nomen datum est tumet vere cum nives soluuntur, reliqua anni 5
 6 tenuis et quietus. || circa Corycum Ciliciae crocum plurimum opti- 6 PL. 21, 31
 mumque: det licet Sicilia, det Cyrena, det et Lycia, hoc primum est: 7
 || spirat fragrantius, colore plus aureo est, suci ope citius proficit ad 8 IGN.; cf. PL.
 medellam. 9 21, 35
 7 || Ibi Corycos oppidum est et specus, || qui montem inpositum 10 PL. 5, 92
 mari a summo cavat vertice, patulus hiatu amplissimo: nam deiectis 11 MEL. 1, 13, 3
 lateribus in terrae profundum nemoroso orbe amplectitur mediam in- 12
 8 anitatem, virens introrsus lucis pendentibus. descensus in eum per 13
 duo milia et quingentos passus non sine largo die, hinc inde fontium 14
 adsidua scaturrigine. ubi perventum ad ima primi sinus, alter rursus 15

RCNH LMG(B) SAP

v. 6 circa — 10 oppidum est compilavit Isidorus 14, 3, 45 cf. 17, 9, 5.

1 persi RN regis R fluat] fluit H, influat A: fuit vel fluit libri
Isidori meliores; debuit esse quamdiu forent in Perside, ex solo eo pocula soli
 sibi] sibi soli S, solo ibi C², solis sibi edd. 2 eo] ea N poc. uind.] sumant pocula
 SAP² eundem NSA foret peregre (pergere A)] peregre sit P 3 uecti-
 tarent] vehant SAP²: scr. uectitarint parente] igitur SA, igitur parente P
 cydonus M mira G 4 cydnum g. l. s. dicunt] illinc homines cydnum uocant
 SAP¹: Cydnum gentili lingua Syri dicunt *Isidorus* unde anni] inde anni A,
 in eadem ni S 5 huic] hunc M^a et (est G, om. P²) tumet uere cum nives
 (-uis P²) soluunt (soluuntur G) LMGP², et uere cum nives soluunt (om. tumet)
 RCN, autumpno et uere cum nives soluuntur tumescit H, tumet uere cum liquun-
 tur nives SAP¹: tumet aestate quando nives soluuntur *Isidorus*; liquuntur *inter-*
polatum est ex Vergiliano georg. 1, 43: vere novo gelidus canis cum montibus umor
 liquitur reliqua anni (anni CNM)] RCNM, reliqua annis LG, reliqua parte anni
 SAP, reliquis anni temporibus H cum *Isidoro* 6 et] LMG, est et RCNHSAP
 corycon SA, corion P, coricum H, corycium L, coricum RCNMG cro-
 cum S optimum] opimum S, om. L 7 det] dat NH cilicia RCN,
 om. H cyrena] RCNSA, cirena H, cyrina LMG, cyrenea P det et] LMGP,
 det CNHSA, de R est om. NH 8 fragrantius] fragrantius H, fragrantius
 LMSAP, fragrantius G, fragrantibus RCN est om. SA suci ope] II (LMGP²),
 sucore I (CN, sucus ore H, succo RSAP¹) citius] truis M, citus A, cicitius P¹,
 retentus H proficit M 10 ibi] ubi SA coricos C, coricus RNHA
 est om. SA mortem M 11 canet H^a deiectus RCN(?), delectis
 LMG 12 nemoroso A arbe H media RCN(?)HLM inanitate RCN(?)H
 13 urens A, uigens H^a discensus LMS 14 passus] possos M, passus numero
 SA hinc] huic H 15 ads. scaturrigine (scaturgine G)] adsiduo fluore
 SAP² peruenta G sinus S rursum RCNH

- MEL. 1 specus panditur: quod antrum latis primum patet faucibus, post-
 2 modum in processu per angustias obscuratur. in eo sacrum est
 EL. 1,13,4 3 Iovis fauum, || in cuius recessu intimo Typhonis gigantis cubile posi-
 4 tum qui volunt credunt.
- EN. cf. PL. 5 || Heliopolis antiquum oppidum Ciliciae fuit, patria Chrysiippi 38, 9
 5, 92 6 stoicae sapientiae potentissimi: quod a Tigrae Armenio subactum
 7 et diu Solum, Pompeiopolim devictis Cilicibus Cn. Magnus cogno-
 8 minavit.
- PL. 5, 97 9 || Mons Taurus ab Indico primum mari surgit, deinde a scopulis 10
 EN. PL. 5, 97 10 Chelidoniis, || inter Aegyptium et Pamphylium pelagus, || obiectus sep-
 11 temtrioni dextero latere, laevo meridianae plagae, occidenti obversus
 12 fronte profusa. palam est terras eum continuare voluisse penetrato
 13 mari, nisi profundis resistentibus extendere radices suas vetaretur.
 14 denique qui periclitantur naturas locorum, temptasse eum omnes 11
 15 exitus promunturiis probant: *etenim quoquoversum mari adluitur,
 16 procedit in prominentias: sed modo intercluditur Phoenicio, modo
 17 Pontico sinu, interdum Caspio vel Hyrcano: quibus renitentibus sub-
 PL. 5, 98 18 inde fractus contra Maeotium lacum flectitur || multisque difficultati-
 19 bus fatigatus Ripaeis se iugis adnectit. pro gentium ac linguarum 12

RCNH LMG(B) SA (deficit folium incipiens 10 et Pamphylium) F (ubi deficit A) P

v. 9 mons Taurus — 164, 3 Caucasus adhibuit inter Pliniana Isidorus t4, 5, 2; v. 9 mons Taurus — 164, 10 pruina Iordanes Get. 6, 52—55 v. 10 et Pamphylium — 166, 5 Phrygia ab om. A folio exciso; adhibuimus eius loco Florentinum v. 15 multisque — 19 adnectit exscripsit Aldhelmus p. 324 Giles.

2 angustiam A eo] eos S 3 cuius] eius R^a 4 qui uolunt credunt] accollae crediderunt SAP² 5 patriae H 6 potissimi RC^bNH, inc. C^a
 a] an N armoenio N 7 deuictibus H 9 primo LMGP matri M
 10 chelidonis RC, caelidonis NLMP¹, caelidoniis HG, chelidonis SA, helio-
 donis P² aegyptum P, egiptum H plagae] pla N septemtrione G
 11 dextero P¹, dextro RCH latere om. H occidenti] occurrit SFP²
 12 profusa] prorsus SF, profusa prorsus P palma S 13 obsistentibus SP,
 obistentibus F extendere] ostendere M uetaretur] nequiret SFP²
 14 periclitantur (pereclinantur N) naturas] ratiocinantur de naturis SFP²
 temptare H eum] et R, eius H omnis RCN 15 etenim] N², enim I
 (RCN¹H) et II (LMGP¹), nam III (SFP²) quoquouersum] P², quoquouersum S,
 abluitur MG 16 procedit bis G foeniceo G, feniceo F 17 inter caspium
 uel hircanum H retinentibus RCNSF² 18 fractis L m(a)eotium]
 RCNLGP¹ cum Plinio: Maeotium, meocium H, meoticum M, maecotim SFP²
 19 riph(a)eis RCNM, ripheisque H adnectit] RCNLGSP Aldhelmus, ad-
 nectens F, inuectit H

- varietate plurifariam nominatus, apud Indos *Imaus, mox Propanisus, 1 PL.
 Choatras apud Parthos, post Niphates, inde Taurus atque ubi in ex- 2
 celsissimam consurgit sublimitatem, Caucasus. || interea etiam a popu- 3 PL. 5, 99
 lis appellationem trahit: a dextero latere Caspius dicitur vel Hyrcanus, 4
 a laevo Amazonicus, Moschicus, Scythicus: ad haec vocabula habet 5
 38, 13 alia multa. ubi dehiscit hiulcis iugis, facit portas, quarum primae 6
 sunt Armeniae, tunc Caspiae, post Ciliciae. in Graeciam verticem 7
 exerit, ubi Ceraunius praedicatur. || a Ciliciae finibus Asiaticum limi- 8 ION.
 tem dispescit. quantus meridiem videt. sole inaestuat: quicquid sep- 9
 temtrioni oppositum est, vento tunditur et pruina: quo silvestris est, 10
 efferatur multis bestiis et leonibus inmanissimis. 11
 39, 1 || Quod in Campania Vesubius, in Sicilia Aetna, hoc in Lycia 12 PL. 5, 100
 mons Chimaera est: hic mons nocturnis aestibus fumidum exhalat. 13

*RCNH LMG(B) SFP et 12 quod — 165, 5 uisentibus codices recensiti p. 117
 praeter 88. 138*

v. 12 quod — 13 exhalat compilavit Isidorus 14, 3, 46.

1 plurifarie *RC(?)* imaus] *Plinius*, iamus *RCNHLMG¹*, iamus *FS*,
 iamos *P²*: Lammum *Iordanis libri plerique* propanisus] propannisos *SP²*, paro-
 panisus *F(?)*, profanisus *RCNHLMG¹*: Propanissimum *Iordanis libri optimi: cf.*
c. 49, 2 2 choatras (coatras *H*, choatros *SP*) apud parthos] Cambades Pariades
 (unde fortasse effecit *Solinus* apud Parthos) Choatras *Plinius*, Parthus primum
 Castram . . . edicit *Iordanes* in *om. LMG¹* 3 excelsimam *N*, excellentissimi-
 mam *P²* interea etiam] interceptam *FS*, interea etiam interceptam *P* 4 ab
LMG dextro *FH* 5 amatonicus *H* moschicus] *III (FSP²)*, mox cichus *I*
 (*RCNH*), mosachicus *II (LMP¹, monsachicus G)* scythicus] schreicus *G* uoca-
 bulum *S* 6 muta *R* 7 tunc] *NLMFSP*, tum *RCHA* liciae *P¹*
 8 erexit] exit *R* 9 dispescit *G*, dispicit *S*, despiciet *RCNF* quantum
RFSP¹ sole] solem *LMP²*, *om. H* inaestua *L*, in aestum *GP²*, aestuat *P¹*,
inc. M septentrione *G* 10 oppositus *CNLMG*, appositus *R* est *om. N*
 uento tunditur] uentorum dicitur *G* quod *GFS* siluestri *NGS*, siluestre *F*
 11 multis] plurimis *FS* inmanibussimis *G* mons chimaera (*rubrica pro
 textu habita*) ante uesunius *RC* 12 campania] campanie 17¹ uesubius]
 uesunius *F. 47. 75. 76²(?). 154. 158.* uesunius 25 *A*, uesubius [*R*]. 84¹, uese-
 bius 130, uesibius 52, ueseuius 63, ueseuns 28. 58. 79. 102. 117. 126¹. 142.
 150 *A*. 157, uesenus 90, ueius 100, ue 64 *post nes. ins. est* 62. 142
 sicilia] sicilia *N. 29.* scicilia 58 *A*, cicilia 21. 28. 137^a, cilicia *B. 10. 13. 53.*
 78. 125¹. 137^b, csicilia 26^a, licia [*R*] aetna] aetne 17. 20. 35. 103. 108. 141.
 151. 152, ethina 62, eterna 126. 150 *A* hoc in l. m. ch. est *post emblerna
 (v. infra) 74² (in textu adest suo loco 74¹) hoc qm. 46 in om. 157*
 lycia] cilia 28, lithia 90, cilicia 79 13 mons *post chim. 18. 33. 59, om. 38.*
 81. 117. 130. 138 *post mons ins. in 3S¹ est ante chim. 9. 11. 14.*
 29. 43. 61. 78. 81. 90. 94. 131. 137. 154, *om. 44. 117. 130. 155. 156 post est*
ins. nissis(?) B hic] hiuc 148 mons] extra *H. 4. 10. 11. 12. 13. 30. 36.*
 41. 42. 48. 51. 52. 53. 54. 58. 58 *A*. 62. 66. 83. 84². 85. 86. 87. 90. 94. 101.

- PL. 1 et quoniam natura ibidem subest ignea, Vulcano urbem proximam
 2 Lycii dicaverunt, quam de vocabulo sui nominis Hephaestiam vocant.
 3 Olympus quoque inter alia ibi oppidum fuit nobile, sed intercidit: 39, 2
 IGN. 4 || nunc castellum est, infra quod aquae Regiae ob insigne floris
 5 spectaculo sunt visentibus.

RCNH LMG(B) SFP et codices adlegati p. 164

129. 131, ex 142, mons extra 64, inc. 84¹, om. 79. 102 nocturnis] nocturnas
 46, nocturnibus 72 fumidum] fomidum 61, fumidam 33, fumidis 46, fumum
R[R]C. 25 A. 38. 74². 75. 76². 138. 148, fundum 12. 13 post exhalat *ins.*
 uaporem 24. 63. 79. 120. 149, *ins.* flammis 46; *item ins. locum* unde . . . puta-
 uerunt (*vide app.*) *FSP.* 9. 13. 15. 18. 23. 25 A. 28. 32. 33. 34. 36. 38. 43. 44.
 46. 59. 60. 64. 70. 71. 73. 79. 81. 84². 98. 102. 112. 116. 117. 126. 128. 130.
 135. 138. 143. 148. 150. 150 A. 154 (*om. in textu ed. Pisaur. a.* 1512). 155. 156.
 157. 158, *eadem post aetna* 74². 75. 76
 1 et (*om.* 13. 151) quoniam (*om.* 154) *om. S* natura] naturam 53. 142,
 nato 13, natum 29, *post ibidem* 71 ibidem] ibi *FSP.* 18. 23. 25 A. 32. 33.
 46. 60. 62. 64. 73. 116. 135. 150, *om.* 15. 29 subest] sub *H.* 4. 11. 12. 30.
 36. 41. 42. 48. 51. 52. 53. 54. 58. 66. 73. 83. 84. 85. 86. 87. 94. 101. 129.
 131 ignea] gena [*R*], iguara 46, ignea (*ante subest*) 29 proximam]
 proxima 10. 28 2 lycii] lucii *RCN.* 29. 35, lucu [*R*], 108, lici(a)e 23. 71. 73.
 75. 76. 117. 127. 128. 135 dicauerunt] diicauerunt [*R*²], dicaere 64, dica-
 runt 157. 158, dedicaerunt 61. 81. 131, dicatam colunt *FSP.* 15. 18. 23. 25 A.
 28. 33. 34. 59. 60. 73². 79. 98. 128. 138. 150 quam] quoniam *R[R]*
 sui] suo 22. 35 hephaestiam (*vel efestiam, effestiam cet.*) efestia 29.
 83, efestiam 9. 43, efesciam 86. 129. 131, effesciam 58, efescia *H.* 11. 30.
 41. 42. 66. 84. 85. 87. 94. 99. 100. 149, efescia 101, effescia 90, efiscia 54,
 effeciam 36, effecia 53, ephescia 4, effectiam 17. 20. 48. 51. 52. 69. 103. 105.
 141. 151. 152, ebestiam 71. 76², ephesias 46 uocant] uocat *N.* 29, dicunt 34.
 41. 47. 82. 102. 117. 126. 130. 148. 155. 156 *et ante heph.* *FS.* 9. 18. 23. 25 A.
 46. 59. 60. 71. 112. 117. 128. 135. 138. 150, dicunt ef. uocant *P* 3 olymp-
 pus] olympos *FSP.* 15. 18. 23. 25. 28. 33. 46. 60. 71. 72². 73. 82. 135. 138,
 polypmus 70, olympius 35, olim 17. 20. 22. 69. 103. 141. 151. 152 quoque
om. 117. 130 ibi] ubi 53, *post oppidum* 44. 78. 81. 102. 117. 126. 130.
 137. 150 A. 155. 156, *om.* 135. 136 oppidum] oppodum 13, oppida dum
 78, *post fuit* 38, *et hic et post fuit* 102. 117. 130 fuit] fiat *B*¹, *post nobile*
 71, *om.* 32¹ sed] hoc 61 intercidit] intercedit 36. 60¹ 4 nunc]
 hinc 90 est *om.* 79. 142. 151 ante infra *ins.* inde *H* infra]
 iu frustra 29 *post infra ins.* et 61 quod] quo *G.* 11¹. 14¹. 17. 20. 22. 28.
 35. 41. 51. 52. 54. 58 A. 66. 69. 70. 72. 74¹. 75. 76. 90. 92. 93. 98. 99. 103.
 108. 141. 151. 152 aquae] aqua 81 regiae] reiae 73¹ ob] ab 117 in-
 signe] insignem 34. 102. 117. 126¹. 130. 150 A¹, sigue 142, infine 148, *ante*
infra 136 floris] fluorem 34. 38 (?). 102. 117. 126¹. 130. 150 A¹, fluore
 87 5 spectaculo] spectaculum 58. 148 uisentibus] uesentibus 72^a *post*
uisentibus ins. nam asia . . . tauaim (*v. app.*) *H.* 4. 11. 12. 13. 36. 38² (*in*
fine vol. post indicem et dimensurationem provinciarum). 41. 42. 48. 51. 52. 53.
 54. 58. 62. 61. 66. 83. 84. 85. 86. 87. 90. 94. 101. 126. 129. 131. 142. 150 A

- 40, 1 || Sequitur Asia: sed non eam Asiam loquor, quae in tertio orbis 1 PL. 5, 47
 divortio terminos amnes habet ab Aegypto mari Nilum, a Maeotio 2
 lacu Tanaim: || verum eam quae a Telmesso Lyciae incipit, unde 3 PL. 5, 102
 etiam Carpathius auspicatur sinus. eam igitur Asiam ab oriente Lycia 4
 includit et Phrygia, ab occidente Aegaea litora, a meridie mare Aegyp- 5
 tium, Paphlagonia a septentrione. 6
- 2 || Ephesus in ea urbs clarissima est: Epheso decus templum 7 MEL. 1, 15, 2;
 Dianae, Amazonum fabrica, || adeo magnificentum, ut Xerxes, cum omnia 8 cf. PL. 5, 115
 Asiatica templa igni daret, huic uni pepercerit. sed haec Xerxis 9 1GN.
 3 clementia sacras aedes non diu a malo vindicavit: namque Herostra- 10
 tus, ut nomen memoria sceleris extenderet, incendium nobilis fabricae 11
 manu sua struxit, sicut ipse fassus est, voto adipiscendae famae 12
 4 latioris. notatur ergo eadem die conflagravisse templum Ephesi, qua 13
 5 Alexander Magnus Pellae natus est. quod cum postmodum ad cul- 14
 tum augustiorem Ephesii reformarent, faber operi Dinocrates prae- 15
 fuit: quem Dinocratem Alexandri iussu Alexandriam in Aegypto 16
 metatum supra exposuimus. nusquam autem orbe toto tam adsiduos 17 cf. SOL. 32, 41
 terrae motus et tam crebras urbium demersiones quam in Asia esse 18
 6 cladibus Asiaticis patuit, || cum Tiberio principe urbes duodecim simul 19 PL. 2, 200
 una ruina occiderint. 20

RCNH LMG(B) SF (ad 5 Phrygia ab) A (redit 5 occidente) P
v. 5 a meridie m. Aeg. Orosianis inserit Isidorus 14, 3, 38 v. S Amazonum fabrica repetit Isidorus 15, 1, 38.

1 asiam *N* tertio] toto *H* 2 terminos] tertio [*sic*] *R* (a)egypto
NH mare *N* mentio *R* 3 lacum *HP* tanaim *RN*, taniaim *S*,
 tanum *G* eam] ea *R* telm(a)eso *LMGP* 5 aegaea] *CLMG SAP*, ege *R*,
 (a)egeae *NH* littera *G* 6 paphlagonia *M* 7 ephesus *R*, ephesos *P*, effesos *M*,
 efusus *S* in *om. S* urbis *M* clarissima] noclarissima *H* est
om. C^a 8 fabrica] sicricatum [*sic*] *R* ut] ut et *A* xerxes] *RN*, xer-
 xis *LMG(?)*, xerses *reliqui* omne a. t. indignaret *G* 9 peperceret *S*, peper-
 cit *CA* haec *post* xersi *A* xerxis] *RG*, xerxi *NM*, xersis *H*, xersi *reli-*
qui 10 sacras sedes *RCN*, sacre sedis *A* vindicat *H* namque] nam *A* 11 ut
om. P^a nomen memoria] nominis sui memoriam fama *SAPⁱ* 11. 12 incen-
 dium n. f. m. sua (*om. H*) str. s. i. fassus (fatus *R*) est] sicut ipse confessus est
 incendium n. f. m. s. struxit *SA*, sicut i. c. e. incendium n. f. m. s. struxit
 sicut ipse fassus est *P* 12 uoto *om. SA* famae (fama *H*) latioris] l. f. *A*
 13 eadem] earum *A* quam *M* 14 peliae *H*, pello *G* est *om. LMG*
 quod cum postmodum] *I (RCNH)* et *II (LMG)*, *post verba* qui oritur . . .
 quinto *relata in app.* id templum postmodum cum *III (SAP)* 15 dino-
 crates praefuit] dinocratis fuit *SA*, fuit dinocrates (-crites *H^a*) *H* 16 dino-
 craten *MSA* alexandriam iam *LMG* 17 praemetatum *P* autem *om. SA*
 18 crebra *S* dimersiones *RCN* in *om. H* 19 tiberium *R* 20 una]
 a *H* occiderunt *RCNH*

- IGN. 1 || Ingenia Asiatica inclita per gentes fuere. poetae Anacreon, inde 40, 6
 2 Mimnermus et Antimachus, deinde Hipponax, deinde Alcaeus, inter
 3 quos etiam Sappho mulier. at historiae conditores Xanthus, Heca-
 4 taeus, Herodotus, cum quibus Ephorus et Theopompus. nam de
 5 septem sapientia praeditis Bias, Thales, Pittacus, Cleanthes Stoicae
 6 eminentissimus, Anaxagoras naturae indicator, Heraclitus etiam sub-
 7 tilioris doctrinae arcanis immoratus.
- PL. 5, 106 8 Asiam excipit Phrygia, || in qua Celaenae, quae antiquato priore 7
 IGN. 9 nomine in Apameam transiere, || oppidum a rege Seleuco postmodum
 PL. 5, 106 10 constitutum. || istic Marsyas ortus. istic et sepultus: unde qui pro-
 11 ximat fluvius, Marsyas dicitur: nam sacrilegi certaminis factum et 8
 12 audaces in deum tibus testatur non procul vallis, quae eventum
 13 gestae rei signat et ab Apamea decem milibus passuum separata
 PL. 5, 113 14 Alocrene usque adhuc dicitur. || ex arce huiusce oppidi Maeander
 auct. 15 amnis caput tollit, qui recurrentibus ripis flexuosus inter Cariam et
 PL. 5, 145 16 Ioniam praecipitat in sinum qui Miletum dividit et Prienam. || ipsa 9
 17 Phrygia Troadi superiecta est, aquilonia parte Galatiae conlimitanea,

RCNH LMG(B) SAP

v. 8 Phrygia — 15 caput tollit *epitomavit Capella* 6, 685 v. 14 Maeander
 — 16 Prienam *compilavit Isidorus* 13, 21, 23; *cf. Dionysii perieg.* v. 825
 v. 16 ipsa Phrygia — 168, 3 Pactolus *compilarunt Capella* 6, 686 et *Isidorus* 14,
 3, 41 *coll.* 43.

1 asiaca *N* incl. per g.] ingentes inclita *H^a*, incl. ingentes *H^b*
 fuerunt *H* poeta *GP*, poetae *M* anacreon *LMG* inde bis *M* 2 mimnermus]
RCN, minnerimus *H*, inimmermus *S*, mimermus *A^a*, minnermus *A^b*, minermus
LM^bGP, minermis *M^a* deinde *om. SA* hipronax *S* alceos *M*, alcios *L*, alfioc-
 cas *G* 3 at] et *RCNHSA* exanthus *LMG*, decim (x *A*) xanthus (xanc-
 thus *P*) *SAP* egeatheus *RCH*, aegatheus *N* 4 orodotus *H*, ergodotus *N*
 eporus *H* namque *SAP* 5 septimo *M* sapientiae *MG*, sapienta *H*
 bias] bias *G*, las *A* tares *H* pitacus *B*, pitactus *H* 6 indicator] indicator *N*,
 indagator *SAP* herabites *H* etiam *om. P* 7 doctrinae] scientiae *A* immoratus]
 clarissimus *SAP²* 8 frygia (*pro lemmate*) as. excipit (except *MG*) *LMG*
 caeloniae *H* antiquato *G* priori *G* 9 apamea *NHLMG*, apamiam *RSAP*,
 apamia *C* transit *P* 10 marsius *H* ortus . . . 11 marsyas *om. G*
 11 sacriligis *M* 12 dibias *S* testantur *RCNH* uallis] *G*, ualles *RCNHLM*,
 cum fonte ualles *SAP* *interpolatione ex vocabulo petita* euentu *H*
 13 signant *RCNHS* ab (ap *G*) *om. RCNH* apamea *H*, apamia *SAP*,
 apameam *M* passum *N* 14 alocren(a)e *LMG*, aulucrene *H^a* huc
om. G huiusque *H*, iusce *N* oppidij iuxta oppidum *H* 15 riuis *H*
 fluxuosus *S* caria *G* 16 praecipitatur *G*, praecipitant *M* siuu *P*
 et pr.] a priena *P²* 17 tradi *R^a* aquilonis a parte *RC* galatiae *A*
 conlimitanea] *II* (*LMP¹*, conlimitanea *G*), collimita a *I* (*RC*, collimita a *NH*),
 conlimitata a *III* (*A*, conlimitata *P²*, conlimitatae a *S*)

- meridiana Lycaoniae Pisidiae Mygdoniaeque contermina. || eadem ab 1 PL. 5, 110
 oriente vicina Lydiae, a septemtrione Moesiae, Cariae a parte qua 2 *auct.*
 40, 10 dies medius mons Lydiae Tmolus croco florentissimus: amnis Pac- 3
 tolus, quem aurato fluore incitum aliter Chrysorrhoean vocant. || in 4 PL. 8, 40
 his locis animal nascitur quod bonacum dicunt, cui taurinum caput 5
 ac deinceps corpus omne, tantum iuba equina: cornua autem ita 6
 multiplici flexu in se recurrentia, ut si quis in ea offendit, non vul- 7
 11 neretur. sed quicquid praesidii monstro illi frons negat, alvus suf- 8
 ficit: nam cum in fugam vertit, proluvie citi ventris finum egerit 9
 per longitudinem trium iugerum, cuius ardor quicquid attigerit am- 10
 burit: ita egerie noxia submovet insequentes. 11
 12 || Miletos Ioniae caput, Cadmi olim domus, sed eius, qui primus 12 PL. 5, 112
 13 invenit prosae orationis disciplinam. || non longe Ephesum Colophon 13 PL. 5, 116
 civitas, nobilis oraculo Clarii Apollinis. unde haud procul Mimas 14
 surgit, || cuius vertices de nubilis supervolantibus futurae tempestatis 15 IGN.
 14 significant qualitatem. || caput Maeoniae Sipylos excipit, Tantalus antea 16 PL. 5, 117
 dictus || et in illam vocabuli memoriam orbitatibus datus Niobae. 17 IGN.

RCNH LMG(B) SAP

v. 3 Pactolus — 4 vocant *compilavit Isidorus* 13, 21, 21 v. 12 Miletos —
 169, 5 extitit *epitomavit Capella* 6, 686.

† lyconiae *NH^aA* ipsidiae *M* mygdoniaeque *M*, midonieque *H^b*,
 medonieque *H^a* conterminae *RCN* eadem . . . 2 lydiae libri *legeruntque sic*
etiam Capella et Isidorus; debuit esse: occidentali Lydiae. Lydia ab oriente
 vicina eidem (*Phrygiae*) mysiae *A*, misiae *S* carisiae *M* 3 die *G* medius]
RCMA, madius *N*, medius est *HLGSP* lydiae tmolus] *NMSP*, lydia et tmo-
 lus *R*, lydia et amolus *C*, lidiae molus *H*, lydia et tinolus *A*, lyda et molus *L*,
 lida et tumulos *G* 4 inclitum *RC* c(h)ry (*vel i*) soroam *plerique*, c(h)ry-
 (*vel i*)soroam *RCNHM* 5 bonacum] *LMG*, bonnacum *RCNSAP*, bonnacon *H*:
 bonasus *Plin.* 6 omne corpus *G* iube *S* 7 in sese currentia *M*
 eo *H* offendit] *LM^aG*, offendat *RCNHM^b*, offenderit *SAP* 8 praesidiis *N*
 necat *NM* 9 uertitur *RC* finum *N* 10 per long. tr. iug. cuius], p. l. tr.
 iugerum per longas aspergines quarum *A*, per longas aspergines trium iug.
 quarum *P²*, per longas per longitud. tr. iug. aspergines quarum *S*
 finum *N* quicquid] quem *G* amburit] *LMGP cum Plinio*, adurit *RCNHSA*
 11 submouet] amouet *SA* egri *M* insequentis *N* 12 ioniae *SA* admi *H* olim]
 lolim *G* 13 persae *S* non] *LMGP*, nam *RCNH*, nam non *SA*
 epheso *A* 14 clari *RNHM* haud *G*, aut *NM* procul] pro *N* mimas]
CNSA, minas *RHLMGP* 15 nubilis] *NLMGP¹*, nubibus *RCH*, nebulis
SAP² uolitantibus *A* 16 significant] *CLMG^sSAP*, significat *RNH* meoniae
plerique, moeniae *N*, meniae *H*, meoiae *A*, macole *S* sibilus *A^b*, subtilius *M*,
om. G cantalis *RCNH* 17 illa *RCNHS* memoria *RCNH* niobae] in iobe *RC¹*

- PL. 5, 118 1 || Zmyrnam Meles circumfluit, inter flumina Asiatica facile praecipuus 40, 15
 PL. 5, 119 2 annis. || Zmyrnaeos vero campos Hermus secatur, qui ortus Dorylao
 16X. 3 Phrygiae Phrygiam scindit a Caria. || hunc quoque Herminum fluctibus
 4 aureis aestuasse antiquitas credidit. Zmyrna, unde praecipue nitet, 16
 5 Homero vati patria extitit, qui post Ilium captum fuit anno ducen-
 6 tesimo septuagesimo secundo, Agrippa Silvio Tiberini filio Albae reg-
 7 nante, anno ante urbem conditam centesimo sexagesimo. inter quem 17
 8 et Hesiodum poetam, qui in auspiciis olympiadis primae obiit, centum
 PL. 5, 125 9 triginta octo anni interfuerunt. || in Rhoeteo litore Athenienses et
 10 Mytilenaei ad tumulum ducis Thessali Achillion oppidum condiderunt,
 11 quod propemodum interiit: deinde interpositis quadraginta ferme 18
 12 stadiis in altero cornu eiusdem litoris ob honorem Salaminii Aiacis
 13 alterum oppidum, cui Aeantio datum nomen, Rhodii extruxerunt.
 PL. 10, 74 14 || At iuxta Ilium Memnonis stat sepulcrum, ad quod sempiterno 19
 15 ex Aethiopia catervatim aves advolant, quas Ilienses Memnonias vocant.
 16 *Cremutius auctor est has easdem anno quinto in Aethiopia cater-
 17 vatim coire et undiqueversum, quo usquam gentium sint, ad regiam

RCNH LMG(B) SAP

v. 1 Zmyrnam — circumfluit *compilavit Isidorus* 14, 3, 43 v. 2 Zmyrnaeos — 5 extitit *compilavit Isidorus* 13, 21, 22. 14, 3, 42. 43. 15, 1, 39
 v. 14 at iuxta — 170, 3 flumine *epitomavit Capella* 6, 656; v. 14 at iuxta — 170, 1 convenire *adhibuit Isidorus* 12, 7, 30.

1 zmyrnam] *MSA*, smirnam *LGP*, zmyrna *N*, zmirna *RC*, tmine *H*
 celes *G* facile] felicae *M* 2 uero] u * (*corr. in ù*) *R*, om. *A* hermus] *RCH*,
 hermos *NSA*, fluvius hermus (hiemis *G*) *LMGP* siccatur] *H* ortu] *N*, hor-
 tos] *M*, ortus a] *SAP* 3 phrygiae] om. *RCNH* cariam] *G* herminum] *S*
 4 auris] *S* credidit] *LMGP*, credit] *RCNHSA* uude] eodem] *H* nitet]
LMGP, enitet] *RCNHSA* 5 patria extitit] *RCNH*, patria existit] *LMG*, fuit
 patria] *SAP* illicum] *G* fuit . . . 6 secundo] anno d. s. s. humanis rebus ex-
 cessit] *SAP* 6 tibenni] *H*, tiberino] *A* filii] *N* 7 et sex.] *LMGP*
 8 petam] *M*, potam] *G* 9 anni octo] *RC¹N* interfuerunt] interfuit] *M*,
 fuerunt] *G*, medii fuerunt] *SAP¹* rhoetheo] *RLMP*, rhoeteo] *N*, rhoethio] *H*,
 rotheo] *G*, rhyteo] *SA* athenienses] *C* 10 mytilen(a)ei] *CN*, mytilenei] *R*, mytilenei] *H*,
 militine] *G* ad om.] *L* 11 deinde] dein] *A*, de] *S* ferme] septem
SAP¹: xxx stadiorum intervallo] *Plinius* 12 alterum] *G* ob] ad] *A*
 salaminii] *RCNH*, salaminis] *P* aiacis] *S*, aiacis] *H* 13 euantio] *H*
 nomen] n. est] *SAP* 14 ad iuxta] *R*, hiodii] *H*, rhoethii] *A* struxerunt] *H*
 14 ad iuxta] *N* memnonis] *H* et ita] *deinceps* sep.] aliud] sep.] *P*
 sempiterno] ex(s)empiterno] *SA* 15 aethiopia] *G* auolant] *NP¹*, auo-
 lent] *H* 16 cremutius] (*Plinius*, cremuntius] *SAP²*, crumentius] *LMGP¹*,
 crementius] *RCN*) auctor] notum] *H* 17 coire] congregari] *SAP²* et . . .
 170, 1 couenire] om.] *N* quo] *RCSA*, quod] *LMGP*, quos] *H* usque] *G*
 gentium] om.] *SA* sit] *P*

- 40, 20 Memnonis convenire. || mediterranea quae sunt supra Troadis partem 1 PL. 5, 125
 Teuthrania tenet regio, quae prima Moesorum fuit patria. haec 2
 Teuthrania perfunditur Caico flumine. 3
- 21 || Per omnem Asiam chamaeleon plurimus, animal quadrupes, 4 PL. 8, 120
 facie qua lacertae, nisi crura recta et longiora ventri iungerentur: 5
 || proluxa cauda eademque in vertiginem torta: hamati ungues subtili 6 PL. 8, 121
 aduncitate: incessus piger et fere idem qui testudinum motus: cor- 7
 pus asperum cute, qualem in crocodilis deprehendimus: subducti 8
- 22 oculi et recessu concavo introrsum recepti, quos numquam nicta- 9
 tione obnubit, visum non circumlatis pupulis, sed obtutu rigidi orbis 10
 intentat. hiatus eius aeternus ac sine ullius usus ministerio: quippe 11
 cum neque cibum capiat neque potu alatur nec alimento alio quam 12
- 23 haustu aëris vivat. || color varius et in momenta mutabilis, ita ut 13 PL. 8, 122
 cuiuscumque rei se coniunxerit, concolor ei fiat. colores duo sunt quos 14
 fugere non valet, rubrus et candidus: ceteros facile mentitur. cor- 15
 pus paene sine carne, vitalia sine liene nec nisi in corculo paxillum 16
- 24 sanguinis deprehenditur. latet hieme, producitur vere. || impetibilis 17 PL. 8, 101
 est coraci, a quo cum interfectus est, victorem suum perimit inter- 18
 emptus: nam si vel modicum ales ex eo ederit, ilico moritur: sed 19
 corax habet praesidium ad medellam natura manum porrigente: nam 20

RCNH LMG(B) SAP

1 memonis *A* convenirent *R* mediterraneas *R*, mediterraneae *NH* troada
 partim *SA* 2 teuthrania tenet] *LGP*, teuthrania tenent *M*, teuthrani (teuthani *N*)
 tenent *RCNSA*, teuthraea (*om.* tenet) *H*: Teuthrania est *Capella* regione *G*
 prima] pri *G* mysorum *P*² 3 uteuthrana *N*, teuthraea *H* funditur *L*
 4 quadrupe *R* 5 qua] quasi *C* ventri *om.* *H* 6 in *om.* *G* hamati *S*,
 amat *R* 7 abuncitate *RNH*, abiuncitate *C*, aduncitata *S* incessus]
 in processu *C* piger et] *LMGP*, piger *RCNHSA*: motus tardior ut testu-
 dini *Plinius* qui *om.* *A* testidinum *G*, testitudinum *H* motos *S*
 8 cutem *RCNHLMG*, squamosa cute *SAP* 9 recessu] recessum *G*, recessi
*RC*⁴(?) quos numquam *n.* obnubit (obnuit *H*)] *n. n.* obn. quos *A*, quod
 semper inconiugos habet *P*² uisum] *RNH*, uisus *C*, uisum (uisuum *G*)
 denique *LMGP*, *om.* *SA* 10 circualtis *H* pupulis *NM*, pupillis
*GSAP*² obtutu] intuitu] *P*² rigidi orbis] *CNHLGP*, rigidioris *SA*^a,
 rigidiori *A*^b, rigidior *R* 11 intentat] optentat *G* illius *L* 12 acci-
 piam] *G* alatur] alter *C* aliment *G* 13 austro *N* et *om.* *A* momento
HA 14 se rei *SAP* coniunxerit *N*, iunxerit *SA* concolos *M* quos] quis *A*
 15 finge *G* ruber *H* candidos ceteros *N* facillime nititur *G* 16 paene
om. *H* liene] liene *G*, liene *RC* nisi] sine *G* coriculo *N*, ruri-
 culo *H* paxillum *RC*¹ 18 est *om.* *H* quo cum] quocumque *H*
 peremit *NS* intereptus *G* 19 uel mod. ales (alas *G*) ex eo (*om.* *H*) ex eo
 u. m. ales *P*, ex eo ales u. m. *SA* 20 corax] e. quoque *SAP* manu *N*

- PL. 1 cum afflictum se intellegit, sumpta fronde laurea recuperat sani-
2 tatem.
- PL. 10, 62 3 || Pythonos come est in Asia locus in campis patentibus, ubi primo 40. 25
4 adventus sui tempore eiconiae advolant et eam quae ultima advenerit
5 lancinant universae. aves istas ferunt linguas non habere, verum
PL. 10, 63 6 sonum quod crepitant oris potius quam vocis esse. || eximia illis in- 26
7 est pietas: etenim quantum temporis impenderit fetibus educandis,
IGN. 8 tantum et ipsae a pullis suis invicem aluntur: || ita enim impense nidos
PL. 10, 62 9 fovent, ut incubitus adsiduitate plumas exuant. || noceri eis omnibus 27
10 quidem locis nefas ducunt, sed in Thessalia vel maxime, ubi serpen-
11 tium immanis copia est: quos dum escandi gratia insectantur, regio-
12 nibus Thessalicis plurimum mali detrahunt.
- PL. 5, 146 13 || Galatiam primis saeculis priscae Gallorum gentes occupaverunt 41, 1
14 Tolosboci Veturi Ambituuti, quae vocabula adhuc permanent: quam-
15 vis Galatia unde dicta sit, ipso sonat nomine.
- IGN. 16 || Bithynia in Ponti exordio ad partem solis orientis adversa Thra- 42. 1
17 ciae, opulenta ac dives urbium, a fontibus Sagari fluminis primos
18 fines habet: ante Bebrycia dicta, deinde Mygdonia, mox a Bithyno
19 rege Bithynia. in ea Prusiadem urbem et adluit Hylas flumen et 2

RCNH LMG(B) SAP

v. 5 aves — 9 exuant *compilavit Isidorus* 12, 7, 16. 17 v. 13 Galatiam —
occupaverunt *compilavit Isidorus* 14, 3, 40 v. 16 Bithynia — 19 Bithynia
compilarunt Capella 6, 687 et *Isidorus* 14, 3, 39: *similia Ammianus* 22, 8, 14
v. 19 in ea — 172, 2 rapinam *compilavit Capella* 6, 687.

1 fronte *N* reciperat *NP*, receperat *M* 3 pythonos] *RCNSAP*, phi-
tonos *H*, pithonus *LM(?)*, pithonius *G* come est] comes est *RCNMG*, come is
est *L*, coniae *H*, comes *SA*, come *P* in c.] est c. *SAP* 4 aduolunt *H*^a
ea *N* aduenerint *N* 5 lancinant] *NHLMG*, lacinant *AP*, lacimant *S*,
laniant *RC* uniuersae *N* uerum sonum] souum autem *SAP*¹ 6 quod]
RCNHLM, quo *GSAP cum Isidoro* esset *N* illis (llis *N*) inest] in
illis est *S* 7 educandis] et lucandis *H* 8 impense] pense *N* 9 adsi-
duitatem *N*, adsuitate *L* nocere *H* eis] his *RCH*, is *N* 10 ducunt]
putant *SAP*² 12 detrahunt] demunt *SAP*² 14 tolosboci] *CNLM*, tolos-
uoci *R*, tolosbuci *H*, tolosbocci *H*, tolosbici *P*¹, tolosbi *P*², tollosbi *A*, colosi *S*:
Tolostobogi (tolostobagi *Ricc. et Lipsii*, tolistobogi *Par.* 6795) *Plinius*
beturi *C* ambituuti quae] ambitu (ambitii *H*) utique *RCNH cum Plinii cod.*
Par. 6795: ambituuti (ambitouti *Ricc.*), ambitoti quae *reliqui* 15 sonet *SA*
16 cratae *H* 17 fontibus] pontibus *RCNHSA* sagari] *RCNH*, sangari
LGP, sangaris *SA*, *inc. M*: Saggarius vel Sagarius *Plinii libri*, Sangarim *Am-*
miianus, a Sagari flumine *Capella* 18 debrycia *A*, hebricia *P* 19 trusiadem
SA, brusiadem *P* et adluit hylas] *LMGP*¹, et adluit hyzas *N*, et adluythi-
zas *R*, et adlui * * hyzas *C*, et adlui zias *H*, praetermeat hylas *SAP*²

- perspergit Hylas lacus, in quo resedissee credunt delicias Herculi, 1 PL.
 Hylan puerum, Nymphis rapinam: in cuius memoriam usque adhuc 2
 sollemni cursitatione lacum populus circumit et Hylan voce clamant. 3
- 42, 3 || in Bithyno quoque agro Libyssa locus Nicomediae proximus, sepulcro 4 PL. 5, 148
 Hannibalis famae datus: || qui post Carthaginense iudicium transfuga 5 1GN.
 ad regem Antiochum, dein post Antiochi apud Thermopylas *pugna- 6
 tam malam pugnam fractumque regem fortunae vicibus in hospitium 7
 Prusiae devolutus, ne traderetur T. Quintio ob hanc causam in 8
 Bithyniam misso captivusque Roman veniret, veneni mali poculo 9
 animam expulit. 10
- 43, 1 || In ora Pontica post Bospori fauces et Rhesum amnem || por- 11 PL. 6, 3
 tumque Calpas Sagaris fluvius ortus in Phrygia dictusque a plerisque 12 PL. 6, 4
 Sagaris exordium facit Mariandyni sinus, in quo oppidum Heraclea 13
 adpositum Lyco flumini: et Acone portus, qui proventu malorum 14
 graminum usque eo celebris est, ut noxias herbas aconita illinc nomi- 15

RCNH LMG(B) SAP

v. 4 in Bithyno — 10 expulit *compilarunt Capella* 6, 687 et (nisi *Sallustiana a Solino exscripta aliunde pleniora adhibuit, v. Dressel p. 232*) *Isidorus* 14, 3, 39 v. 11 in ora — 13 *Heraclea compilarunt Capella* 6, 688 v. 14 et Acone — 15 *nominemus compilarunt Capella* 6, 688 et *Isidorus* 17, 9, 25.

1 perspergit (aspergit RC) h. 1.] hylas lacus adluit *SAP*² resedissee] perissee
LMG herculi] *RCNLMSP*, herculis *HGA* 2 hylan] *RCM*, hylan *LGA*,
 hylam *NS*, hylam *HP* nymphis] in nymphis *R* rapinam] rapina *R*,
 ripam *H* cuius in *SA* memoria *RCG* 3 cursitatione] tripudatione *A*,
 tripudatione *P*, tympudatione *S* circuit *RCNHM* hylan] *LMGSA*, hylam
P, hyla *NH*, hila *RC* 4 libyssa] *N*, libyssa *plerique*, lybissa *P* sepulchro *N*
 5 carthaginense *P*, carthaniense *R*, chartagiense *N* transfuga *N* 6 deinde
HM antiochum *LG* hermpilas *C*, hemopilam *R* pugnatam malam
 pugnam] *P* coniectura *puto*, pugnam tam malam pugnam *I* (*RN*, pugnatum
 mala pugna *H*, tam malam pugnam *CSA*) et *II* (*LM*, pugnantem mala pugna *G*)
 7 fractoque rege *H* 8 prusia *SA* deuotus *H* quinto *RS* ob]
 ab *M*^a 9 captivus usque *N*, captivumque *S*, et captivus usque *H* 10 post
 expulit *ins.* et a romanis se vinculis morte defendit *SAP* 11 post] est *R*,
om. H bospori] *plerique*, bospori *M* et rhesum] *GP*, et hresum *S*, et hressum
LM, et resum *A*, et ressum *CH*, egressum *RN* pontumque *G* 12 sagari *S*:
 Sagaris *Plinius*, Sagaris *Capella* dictusque *om. A* · a *om. P*¹ perisque *N*
 13 sagarius] *RCNHLMG*, sangarius *SP*, sangaris *A*: idem Sagiarius plerisque
 dictus *Plinius* exordio *M*^a marisandy (vel i) ni *SAP* in quo] in quo
 in *N* oppositum *RH* 14 loco *G* flumine *P* aquone *H*
 15 noxia *G* aconitus *R*

- IGN. 1 nemus. proximus inde Acherusius specus, || quem foraminis caeci 43. 2
2 profundo ad usque inferna aiunt patere.
- PL. 6, 5. 6 3 || Paphlagoniam limes a tergo Galaticus amplectitur. || ea Paphla- 44. 1
PL. 6, 5 4 gonia Carambi promunturio spectat Tauricam, || consurgit Cytero monte
5 porrecto in spatium trium et sexaginta milium, insignis loco Eneto:
6 a quo, ut Cornelius Nepos perhibet, Paphlagonones in Italiam transvecti
7 mox Veneti sunt nominati. plurimas in ea regione urbes Milesii con- 2
PL. 6, 7 8 diderunt, || Eupatoriam Mithridates: quo subacto a Pompeio Pompeio-
9 polis est dicta.
- PL. 6, 24 10 || Cappadocia gentium universarum quae Pontum accolunt prae- 45. 1
11 cipue introversus recedit. latere laevo utrasque Armenias et Comma-
12 genen simul transit: dextero plurimis Asiae populis circumfusa.
13 attollitur ad Tauri iuga et solis ortus. praeterit Lycaoniam Pisidiam
14 Ciliciam. vadit super tractum Syriae Antiochiae, parte regionis alte- 2
PL. 6, 25 15 rius in Scythiam pertendens, || ab Armenia maiore divisa Euphrate
PL. 6, 8 16 amne: quae Armenia unde Panedri montes sunt auspicatur. || multae 3
17 in Cappadocia urbes inclitae: verum ut ab aliis referamus pedem,
18 coloniam Archelaidem, quam deduxit Claudius Caesar, Halys praeter-

RCNH LMG(B) SAP

v. 1 proximus — 2 patere *compilavit Capella* 6, 658 v. 3 Paphla-
goniam — 9 dicta: *similia ex Plinio potius quam ex Solino Capella* 6, 659
v. 10 Cappadocia — 174, 4 caret *compilavit Capella* 6, 690.

1 proximum *H* acherusius *H*, acherussius *NLM*², acherisius *G* caeti *A*
2 infernas *SA* patere] *RCNHSAP*², pertendere *LGP*¹, praetendere *M*
3 galatius *H* ca *om. A* paphlagoniam *M* 4 carambi] *II (LMP,*
caranbi *G)*, cum *Capella*, carabi *I (RCNHS, scarabi A)*: Carambis *Plinius*
expectat *H* taurigam *SA*, taurincam *P* cons. cytero (cutoro *RCN,*
cutoro *H)* monte] cyt. (cythero *A)* monte cons. *SA* 5 trium] passuum trium
SAP eneto] *H*, enoto *RCNLMG*, eneto *SAP*: quo loco Enetos adicit Nepos
Cornelius *Plinius* 6 a *om. R* 7 venetici *R* plurima *N* 8 mitri-
daces *S* quo] quae *A, om. S* subacta *A* pompeio *om. M* 9 dictam *R*
10 capadociam *N* 11 introuersus] *RCNHLMG* cum *Capella*, introrsus *SAP* cum
Plinio latere a laevo *SA*, laevo latere *H* utrasque] usque *H* comma-
genem *NHS*, conmaguem *P* 12 circumfusa *R* 13 ad] a *R^aLM*, et *C*
iugo *L* (h)ortu *LM* licaonicum *G*, liconiam *S* psidiam *H*
14 uadet *M* super] sub *S* syri *L* parte] pariter *H* regionis]
gionis *G* 15 in] ad *H* scythiam] scythia *M*: Cyrhesticam regionem *Pli-*
nius, Sistani Capella 16 panidri *HLG*, panhydri *RCNM*, panthy (vel *i*) dri
SAP: Parihedri *Plinius* *testibus libris* 6, 25 *cf. 5, 98. 6, 29*, montibus Panedriis
Capella multae] m. sunt *SA* 17 in capp.] cappadociae *H* alius *G*
18 colonia *G* archilaidem *SA* haly *S*, bylas *A*

- 45, 4 fluit: Neocaesaream Lycus alluit: Melitam Samiramis condidit: Maza- 1 PL.
 cam sub Argaeo sitam || Cappadoces matrem urbium numerant: qui 2 1GN.
 Argaeus nivalibus iugis arduus ne aestivo quidem torrente pruinis 3
 caret quemque indidem populi habitari deo credunt. 4
- 5 Terra illa ante alias altrix equorum et proventui equino accom- 5
 modissima est: quorum hoc in loco ingenium reor persequendum. 6
 6 nam equis inesse iudicium documentis plurimis patefactum, cum iam 7
 aliquot inventi sunt, qui nonnisi primos dominos recognoscerent, ob- 8
 liti mansuetudinis, si quando mutassent consueta servitia. inimicos 9
 7 partis suae norunt adeo, ut inter proelia hostes morsu petant. sed 10
 illud minus est, quod rectoribus perditis quos diligebant arcessunt 11
 fame mortem. verum hi mores in genere equorum praestantissimo 12
 reperiuntur: nam qui infra nobilitatem *sati sunt, nulla documenta 13
 8 sua praebuerunt. sed ne quid videamur dicendi licentia contra fidem 14
 adrogasse, exemplum frequens dabimus. || Alexandri Magni equus Bu- 15 PL. 8, 154
 cephalus dictus sive de aspectus torvitate seu ab insigni, quod tau- 16

RCNH LM (inde a 12 mortem passim corruptus) Q (inde a 12 mortem) G(B) SAP; Anon. Leid. (p. 74) inde a 5

v. 5 terra — equorum adsumptis fortasse Sallustianis (cf. Dressel p. 228) compilavit Isidorus 14, 3, 37 v. 8 nonnisi — 10 petant compilavit Isidorus 12, 1, 43.

1 neocaesaream] III (AP, neocaesarea S), in eo caesaream (-riam HM) I (RCNH) et II (LMG) lycus] RSA, licus CN, littus H, fluuius ly (vel i) cus LMGP samiramis] RNLSAP, samiramis G, semiramis CH mazacam] RCNA, mazacham H, mazzacam S, mazzagam LMGP 2 argeo LM, argo H urb. numerant] urb. nominant RC, habent urb. SAP 3 arduus ne a. q. torrente (tempore RC) reliqui cum Capella: nives verticis albicantis ne aestivis quidem solibus, obsitus numquam SAP² pruis C^a 4 indidem] itidem C, indi G, indicem S, om. H habitare LG deum RG 5 et proventui e. a. e. quorum om. M prouentu [H]A accomodissima] RC^aNLG Leid., accomotissima [H], accommodatissima C^bSAP 6 est om. SA reor persequendum] persequemur P¹ equus S 7 iudicium HG patefactum] RCNMSA, p. est *HLGP 8 aliqui *H sint A non om. C^a primas domos *H agnoscerent SA 9 mans. obl. G mutassent] equitassent S inim.] quorum inim. G 10 inter] in RCN*H 11 arcessunt] II (LGP, arcersunt M), accersunt I (RCN, accersiunt A, accessunt [H], accesserunt S Leid.) 12 hi] in S quorum N . prestantissime RC¹, praestantissimi SA 13 reperiuntur] inveniuntur *H novitatem RCN*H sati] C²[H] coniectura puto, satis RC¹NLQGP Leid., def. M, om. SA nulla] aliqua nulla Q 14 sua] sui SAP dicendi] dicen N, bis G 15 adrogasse] usurpasse SAP² alexander S bucephalus N, bucephalus C², bucephala [H], bucephalus RC¹(?)LQGSAP Leid., def. M: Bucephalan Plinius 16 quo SA

- 1GN. 1 rinum caput armo inustum habebat, || seu quod de fronte eius quae-
 PL. 8, 154 2 lam corniculorum minae protuberabant, || cum ab equario suo alias
 3 etiam molliter sederetur, accepto regio stratu neminem umquam alium
 4 praeter dominum vehere dignatus est. documenta eius in proeliis 45, 9
 5 plura sunt, quibus Alexandrum e durissimis certaminibus sospitem
 6 ope sua extulit: quo merito effectum, ut defuncto in India exequias
 7 rex duceret et supremis sepulcrum daret, urbem etiam conderet, quam
 PL. 8, 155 8 in nominis memoriam Bucephalam nominavit. || equus C. Caesaris 10
 9 nullum praeter Caesarem dorso recepit: cuius primores pedes facie
 10 vestigii humani tradunt fuisse, sicut ante Veneris genetricis aedem
 PL. 8, 156 11 hac effigie locatus est. || regem Scytharum cum singulari certamine 11
 12 interemptum adversarius victor spoliare vellet, ab equo eius calcibus
 PL. 8, 155 13 morsuque est lancinatus. || Agrigentina etiam regio frequens est
 14 equorum sepulcris, quod munus supremiatis meritis datum credimus.
 1GN. 15 || voluptatem his inesse circi spectacula prodiderunt: quidam enim 12
 16 equorum cantibus tibiarum, quidam saltationibus, quidam colorum
 17 varietate, nonnulli etiam accensis facibus ad cursus provocantur.
 PL. 8, 157, 158 18 || affectum equinum lacrimae probant: || denique interfecto Nicomede rege 13
 19 equus eius vitam inedia expulit. cum proelio Antiochus Galatas sub-
 20 egisset, Cintareti nomine ducis, qui in acie ceciderat, equum insilivit

RCNH LM (passim corruptus) QG(B) SAP; Anon. Leid. (l. c.)

v. 9 nullum — recepit *adsumpsit* Isidorus 12, 1, 43 v. 17 accensis f. ad
 c. pr. *expressit* Isidorus 12, 1, 43.

1 inust. arm. [H]SAP habebat] gerebat SAP² seu] uel SAP²
 quod de] CLQG, quo de N*H, quod ne R, quod in SAP, def. M quaedam]
 q. existentium SA 2 prot. min. SAP aquario Q 3 sedetur A, sequere-
 tur S¹ accepto] a. etiam C strato SA, statu Q^a alium om. *H
 4 est om. S documenta LMQP proelio S 5 plura] multa RC
 durissimis] diuersis SA, diuersissimis P² 6 open N eff.] eff. est [H]
 exsequias Q 7 supremis (subpraemis G, supremi [H]) sep. daret] suprema
 (-mo A) ornaret sepulchro SAP¹ quam] quod M 8 bufalum G, buce-
 falis *H 9 c. om. G recipit Q^aS priores RCN *HQ² pede R^a
 faciem [H] 10 hamani [H], humano Q trahunt A fuisse om. [H]
 aedem] eadem L¹MQG 11 haec G locutus S siug. cert. int. cum
 adu. *H 13 lancinatus] lacinatus S¹, laceratus RCN *H, laniatus S²
 agregantina RC, acragantina SA, agragantina LQP, agragantina NM
 est] est etiam [H^a] 14 mun. supr.] supremorum (supramorum A) munus
 SAP meritis M creditur SAP 15 uoluntatem SA his om. *H
 spectacula] repagula P² enim] eorum L 16 quorum N 17 cur-
 sum N probantur M 18 interfectu N nicomediae A 19 ined. uit.
 Na 20 cintareti] R[H]LMSP, cytarreti Leid., cinctareti N, cintrareti C, cinta-
 riti G, citareti A: Centaretum Plinius insiluit LMGP, insiluit RCN *HSA

- ovaturus isque adeo spreuit lupatos, ut de industria cernuatus ruina t PL.
 45, 14 pariter et se et equitem adfligeret. || ingenia equorum etiam Claudii 2 PL. S. 159.
 Caesaris circenses probaverunt, cum effuso rectore quadrigae curus 3 160
 aemulos non minus astu quam velocitate praeverterent et post decursa 4
 legitima spatia ad locum palmae sponte consisterent, velut victoriae 5
 15 praemium postularent. || excusso quoque auriga, quem Rutumannam 6 PL. S. 161
 nominabant, relicto certamine ad Capitolium quadriga prosilivit nec 7
 16 ante substitit quam Tarpeium Iovem trina dextratione lustrasset. || in 8 PL. S. 162
 huiusce animalis genere aetas longior maribus: || legimus sane equum 9 PL. S. 164
 ad annos LXX vixisse. || iam illud non venit in ambiguum, quod in 10 PL. S. 163
 annum tertium et tricesimum generant, utpote qui etiam post vice- 11
 simum mittantur ad subolem reficiendam. notatum etiam advertimus 12
 Opuitem nomine equum ad gregariam venerem durasse in annos qua- 13
 17 draginta. || equarum libido extinguitur iubis tonsis. || in quarum partu 14 PL. S. 164. 165
 amoris nascitur veneficium, quod in frontibus praeferrunt recens editi, 15
 furvo colore, caricis simile, hippomanes nominatum: quod si prae- 16
 reptum statim fuerit, nequaquam mater pullo ubera praebet fellitanda. 17
 18 quo quis acrior fuerit speique maioris, prolundius nares mersitat in 18

RCNH LM (passim corruptus) QG(B) SAP; Anon. Leid. (l. c.) ad 13 quadraginta

1 ovaturus *ante* insiluit *SAP* adeo spreuit] adeor praetulit *M* cerua-
 tus *M^a* 2 et se et eq. par. *SA* ingentia *R* etiam] et *RCN*H*
 3 cirmenses *G* probauerum [sic] *R* cursus *RC[H]*, om. *S* 4 per-
 uerterent [*H*] 5 uelut] et uelut *LQG*, uelut quae *P*, def. *M* 6 excussa
R[H] quem] qua *R*, quam *Q* rutumannam] *LG*, rutamaumam *Q*, rutu-
 manam *C*, rumtumanam *R*, rutumannum **H*, rutimannam *P*, rutummanam *N*,
 rotimananam *S*, rutimanam *A*, def. *M*: Ratumenna *Plinius* 7 prosiliuit] *L*,
 prosiluit *reliqui* (def. *M*) 8 substitit] subsistit quamlibet obuiis occuribus in-
 pedita *SAP* iouen *P* tetratioe *P* lustraret *SAP* 9 ammalis *G*
 gene *Q* moribus *Q* legimus sane] nam (mam *S*) l. *SAP* equum om. *S*
 10 ad] ad usque *SAP* lxx] lxxu *Plinius* ambiguum] dubium *RC* in
 annum] annus *H^a* 11 generant . . . nicesimum om. *R^a* quia *N*
 12 refendam *Q* notum *G* auertimus *Q* 13 opunten *P* in] ad **H*
 14 equarum] uel quarum *A* tonsus *H^a* 15 beneficium *NLQGS A* (def. *M*)
 recens om. *H* editio *R*, seditio *N* 16 furuo] *III* (*SAP²*), fuluo *I* (*RCNH*)
 et *II* (*LMP¹*, filuo *G*): colore nigro *Plinius* core *R^a*) caricis] *I*
 (*RCNHSAP²*) cum *Plinio*, cicatricis *II* (*LQP¹*, def. *M*) hippomanem *R*,
 yppomenes *H* nominatur *RCNH* 17 ubera praebet (praeter *H*)] pr. u.
SAP fellitanda] *I* (*CNHS A*, fellitada *R*), nellicanda *II* (*LGP¹*, def. *M*), felli-
 canda *P²*, uellitanda fellitanda *Q* 18 quis acrior] equis amor *H* speciae-
 que *Q* profundius] eo pr. *H* nares mersitat in bibendo] n. m. uiuendo
RC, cum bibit nares suas mersat *SAP²*

- PL. 1 bibendo. mas ad bella nunquam producitur apud Scythas, eo quod
 PL. 8, 166 2 feminae exonerare vesicas etiam in fuga possunt. || edunt equae et
 3 ventis conceptos: sed hi nunquam ultra triennium aevum trahunt.
 PL. 6, 41 4 || Assyriorum initium Adiabene facit: in cuius parte Arbelitis regio 46. 1
 PL. 13, 3 5 est, quem locum victoria Alexandri Magni non sinit praeteriri. || nam
 6 ibi copias Darii fudit, ipsum subegit expugnatisque eius castris in reli-
 7 quo apparatu regis repperit scrinium unguentis refertum, unde primum
 PL. 13, 24 8 Romana luxuria fecit ingressum ad odores peregrinos. || aliquantis- 2
 9 per tamen virtute veterum ab hac vitiorum inlecebra defensi sumus
 10 atque adeo in tempus censorum P. *Licinii Crassi et C. Iulii Caesaris: qui
 11 edixerunt anno urbis conditae quingentesimo sexagesimo quinto, ne
 12 quis unguenta invehret peregrina. postmodum vicerunt nostra vitia 3
 PL. 13, 25 13 || et senatui adeo placuit odorum delicia, ut ea etiam in poenalibus
 14 tenebris uteretur: sicut L. Plotium fratrem Planci bis consulis pro-
 15 scriptum a triumviris in Salernitana latebra unguenti odor prodidit.
 SOL. 16 || Hos terrarum ductus excipit Media, cuius arbor inclaruit etiam 4

RCNH LM (passim corruptus)QG(B) SAP

v. 2 edunt — 3 trahunt: *similia Augustinus de civ. dei* 21, 5, 1
 v. 4 Assyriorum in. A. f. *compilavit Capella* 6, 691 v. 16 hos — Media *com-*
pilavit Capella 6, 691; v. 16 arbor — 178, 7 protuberant *adhibuit Isidorus* 17, 7, 8.

1 mas *om. RCNH* 2 exonerare] exonerate *N*, exhonorare *Q*, leuare
*SAP*² possint *SAP* equae] et quae *G* et] ex *LMQG* 3 nentis]
 ouentis *G*, nescicis *A* conceptus *C^aA* hii *G* aenum (equum *H*) trahunt
 (trahimo *R*) uiuunt *SA*, uiuunt eum trahunt *P* 4 assy (*vel*) riorum] *RCNHSA*,
 assiriarum *LGMQP* initium *ante* ass. *SAP* adrabene *MQ*, adgabene *HG*,
 ad ** bene *L* facit] fecit *N*, *om. H* in cuius parte] *SA*, in parte cuius
RCNH, huius parte *LMQG* arbelitis] *III (SAP) cum Plinio*, abelitis *I*
 (*RCNH*) et *II (LM, abelitis Q, habelitis G)* 5 uictorie *Q* 6 ibi] ubi *R*
 7 primum . . . 9 tamen] latius luxuria se protulit non tamen longo (louge *S*)
 tempore *SA*, latius *I*. se protulit primum *r. l. f. i.* ad o. peregrinos aliquan-
 tisper non tamen longo tempore *P* ad odores] adores *G*, adolores *P*¹
 9 uitiorum] uictorium *S* def. sum.] defendimus *S*¹ 10 atque] usque *A*
 tempus cens.] censuram *S*, censura *A*, in censuram *C*¹ p. licinii] *scripsi*, pl
RCNHLQG, publici *SA*, publici *P*, def. *M* grassi *LQG* g. uel gai (gaius *N*,
 gn. [*om. et*] *Q*) libri: *L. Plinius recte* que dixerunt *N*, qui dixerunt *R^a*, qui
 eduxerunt *GS* 11 quingentesimo] *ita etiam Plinius; requiritur* sescentesimo
 et sexag. *G* 12 quis ung. inu. *H*, quis inu. ung.
SAP nostrammuitiam *G* 13 sanatus *G* placuerunt *A* delicta
RCN, debita *H^b*, dbita *H^a*, delicie *A* ea] eis *A*, *om. R^a* paenetrali-
 bus *A* 14 uterentur *RCSA*, u * teretur *N* l.] cl. *G* polcium *S*
 blanci *H* bis] bilis *A* consisis *H* 15 atrium curis *G* solernitana *H*
 16 ductum *N* media (medica *RC*) cuius *om. H*

- carminibus Mantuanis. ingens ipsa || et cui tale ferme quale unedo- 1 VERG. G.2,126
 nibus folium est: tantum eo differt, quod aculeatum spinulentis fastigiis 2 PL. 12, 14
 hispida turgescat. malum inimicum venenis: || sapore asperum et 3 PL. 12, 15
 amaritudinis merae: odoris autem fragrantia plus quam iucundum lon- 4
 46, 5 geque sensibile. verum pomo illius tanta ubertas inest, ut onere pro- 5
 ventus semper gravetur: nam protinus atque poma eius deciderunt 6
 maturitate, alia protuberant, eaque tantum est opimitati mora, ut fetus 7
 6 decidunt ante nati. || usurpare sibi nemora ista optaverunt et aliae na- 8 PL. 12, 16
 tiones per iudustriam germinis transferendi, sed beneficium soli Mediae 9
 datum natura resistente terra alia non potuit mutuari. 10
 47, 1 || Portae Caspiae panduntur itinere manu facto longo octo milibus 11 PL. 6, 43
 passuum: nam latitudo vix est plastro permeabilis. in his angustiis 12
 etiam illud asperum, quod praecisorum laterum saxa liquentibus inter 13
 se salis venis exundant umorem affluentissimum, qui constrictus vi 14
 caloris velut in aestivam glaciem incorporatur: ita labes invia accessum 15
 2 negat. praeterea octo et viginti milium passuum tractus omnis, quo 16
 quo inde pergatur humo arida, sine praesidio sinit. tunc serpentes 17

RCNH LM (passim corruptus) QG(B) SAP; Anon. Leid. (p. 6) a 11 portae v. 17 serpentes — 179, 1 confluant inter Pliniana (6, 30. 31) adhibuit Cappella 6, 691.

1 montuanis *R* et *om.* *LMQG* tale] tela *S* unedenibus *G*, unacedonibus *A^a*, unacedronibus *A^b* 2 est *om.* *R^a* tanto *G* eo] eum *N* quod aculeatum (acualeatum *LM*, *om.* *P¹*) a. q. *A* spinulentis] spinosis *SAP¹* fastigiis *H^a* 3 hispida turgescat] hispidatur gestat *RCNSA* uenenis] ueniens *H* aspero *SAP* 4 maritudinis *Q* merae] mire *S²*, myrre *A^b* fragrantia] *P emendans*, fragrantia *RCLMQSA*, fragranti *N*, fragrantia *HG* 5 pomo] *RCNSA*, pomi *H*, pomorum *LQP*, pomarum *G*, *inc.* *M* illius] illiu *R^a*, illi *H* honore *Q* prouentus] fructus prouentus *Q* 6 atque] ut *HA* deciderint *H*, ceciderint *SA* 7 protuberant *Q*, proturabant *P¹*, protuberabant *P²* eaque] et haec *A*, haec et *S* opimitati] *RCLMQP*, opimi * tanti *N*, opimitanti *SA*, opimitati *G*, opimati *H* fetus ut *P*, ut fetus ut *LM²QG*, ut fetus et *M^b(?)*, ut factus *A* 8 nationis *NQ* 9 germinis transferendi] geminis transferendis *RC*, translati germinis *P¹*, translati germ. et inserti (-tis *S*) *SA* soli] sibi *H* medicae *RCNH* 10 naturae *N* mutari *CNMS* 11 casp. port. *SAP* itinere] in it. *S* longo] longitudo [*H*] 12 est] em *G* 13 etiam *om.* *G* asperum] inter alia difficile *SAP²* laterum] lapidum *Q* 14 umorem afl. q. c. ui (sui *RC¹*) caloris (calis *N*, callis *RC*, callium **H*)] (humore affluentissimo qui mox sole constrictus *SAP²* 15 ueluti [*H*] in aestiuam (-ua *R*, -uum **H*) glaciem (glaciae **H*, glatiam *P*) incorporatur] in glaciem coit *SAP²* labes] luues *M*, labes luies *Q*, luues *P²* *m. rec.* in uia] in uia *Q*, in una *A^a*, mutua *A^b* 16 et *om.* *N* omnis *om.* *P* quoquo] *RCHMP*, quoque *NLGQSA* 17 pergatur] *RCNMSAP²*, pergitur **HLGP¹* humo arida] nullis puteis uel fontibus *SAP¹* tunc] hunc *C*, ut tunc *LMQG*

- PL. 1 undique gentium convenae a verno statim die illuc confluunt. ita
 2 periculi ac difficultatis concordia ad Caspios nisi hieme accessus negatur.
 PL. 6, 46 3 || A Caspiis ad orientem versus locus est, quod Direum appel- 48, 1
 4 latur, cuius ubertati non est quippiam quod comparari queat. quem
 5 locum circumsident Lapyri, Narici et Hyrcani. ei proximat Margine 2
 6 regio inclita caeli ac soli commodis, adeo ut in toto illo latifundio
 7 vitibus sola gaudeat. in faciem theatralem montibus clauditur, am-
 8 bitu stadiorum mille quingentorum, paene inaccessa ob incommodum
 9 harenosae solitudinis, quae per centum et viginti milia passuum undi-
 10 queversum circumfusa est. regionis huius amoenitatem Alexander 3
 11 Magnus usque adeo miratus est, ut ibi primum Alexandriam con-
 PL. 6, 47 12 deret: || quam mox a barbaris excisam Antiochus Seleuci filius re-
 13 formavit et de nuncupatione domus suae dixit Seleuciam: cuius urbis
 14 circuitus diffunditur in stadia septuaginta quinque. in hanc Orodes
 PL. 6, 48 15 Romanos captos Crassiana clade deduxit. || et aliud in Caspiis Ale- 4
 16 xander oppidum excitarat idque Heraclea dictum dum manebat: sed
 17 hoc quoque ab iisdem eversum gentibus, deinde ab Antiocho resti-
 18 tutum, ut ille maluit, Achais postmodum nominatum est.
 19 Oxus annis oritur de lacu Oaxo, cuius oram hinc inde Bateni 49, 1

*RCNH LM (passim corruptus)QG(B) SAP; Anon. Lcid. (l. c.) ad 2 negatur
 v. 19 Oxus — 180, 17 Didymaeo epitomavit Capella 6, 692.*

1 diem *R*, de *M* illuc confluent *P*¹, ilico coeunt *SAP*² 2 ad *om.*
LMQG accessus *N* negant *P*² 3 a *om.* *HP* uersum *G* est locus
LMQGP Dareium *Plinius* 4 ubertati] ubertim *S* quippiam quod] quod
 uspiam *SAP* quem] hunc *SAP*¹ 5 locum *om.* *P*¹ lapiri *LGQ* cum
Plinio: Lapyri, capyri *R*, capyri *CA*, capiri *NS*, cipiri *H*, lapydi *P*, def. *M*
 narici] scripsi, naricli *LMQGP*, narachi *SA*, naci *RCNH*: Narieci *Plinius*
 ei (et *RCMQ*) prox.] proximat (-mant *A*) ei *SAP* margyriae *P*: Margiane
Plinius 6 indita *A*^a, incliti *H* caeli *om.* *R* ac] et *Q* commoditas *A*
 illi *S* latifundo *H.A*^a 7 in] ad *LMQG* facie *H* theatrale *R*,
 tetrale *H* montibus] nientibus *H* claudebitur *G*, circumuenitur *SA*
 ambitus *S* 9 harereneos *R*, hareneae *G* solitudines *R* et *om.* *H*
 milia *om.* *L* 11 primum] primam *HGB*: cf. v. 16 et p. 180, 6 12 an-
 thiochus *R* 13 nupatione *Q* sua *Q* 14 circuitus] circus *R* in *om.*
HQ oracles *H*, odores *Q* 15 romanus *RC* crassian *G* clade *Q*
 de *** uxit *R*^a (deduxit *R*^b), duxit *H* aliud *om.* *H* carpiis *G*
 16 excitarat] excitaret *L*, excitauit *SA*, extruxerat *H* heraclia *RCNH*,
 arecle *Q* dum] dom *R*, *om.* *NH* 17 quoque *om.* *NH* isdem *RNS*,
 harem *CLMQGAP*, eisdem *H* 19 oxus] oxis *RC* cum *Capella*, oxyis *N*, (sp.
vac.) xi *H* oritur *om.* *NH* oaxo] *I* (*RC*^b*N*^b*S*¹*A*, oxi *C*^a*N*^a*P*, axo *HS*²)
 cum *Plinio*, oazo *II* (*LMQ*, cazo *G*) oram] *RC*, ora *NHLMQGP*, oras
SA batani *SAP*², bani *Q*

- et Oxistacae accolunt: sed praecipuam partem Bactri tenent. Bactris 1 PL.
 praeterea est proprius amnis Bactros: unde et oppidum quod incolunt 2
 49. 2 Bactrum. gentis huius quae pone sunt, Propanisi iugis ambiuntur: 3
 quae adversa, Indi fontibus terminantur: reliqua includit Ochus flumen. 4
 3 || ultra hos Panda oppidum Sogdianorum, in quorum finibus Alexander 5 PL. 6, 46
 Magnus tertiam Alexandriam condidit ad contestandos itineris sui ter- 6
 4 minos. hic enim locus est, in quo primum a Libero patre, post ab 7
 Hercule, deinde a Samiramide, postremo etiam a Cyro arae sunt con- 8
 stitutae, quod proximum gloriae omnes duxerunt illo usque promo- 9
 visse itineris sui metas. 10
 5 Universi eius ductus dumtaxat ab illa terrarum parte Laxates fluvius 11
 secat fines, quem tamen Laxaten soli vocant Bactri: nam alii Scythae Silim 12
 nominant. hunc eundem esse Tanain exercitus Alexandri Magni credi- 13
 derunt: verum Demodamas dux Seleuci et Antiochi, satis idoneus vero 14
 auctor, transvectus amnem istum, titulos omnium supergressus est alium- 15
 6 que esse quam Tanain deprehendit. ob cuius gloriae insigne dedit 16
 nomini suo, ut altaria ibi strueret Apollini Didymaeo. || hoc est con- 17 PL. 6, 50
 liminium, in quo limes Persicus Scythis iungitur: quos Scythas Persae 18

RCNH LM (passim corruptus; deficit 9 in gloriae)QG(B) SAP

v. 1 Bactris — 4 flumen *compilavit Isidorus* 9, 2, 43. 14, 3, 30. 13, 1, 11
 v. 17 hoc est — 18 iungitur *compilarunt Capella* 6, 693 et *Isidorus* 9, 2, 62.

1 oxistacae] *RCNHLMQGP*¹, oxostate *SP*², oxostasae *A*: Oxyttagae *Plinius*
 acculunt *H* praecipuam] tertiam *H* pactem *S* baetri *G*
 batris *Q* 2 propius *HP* bactrus *H*, bractum *N*, bractros *Q*^a et *om. P*
 3 gentis huius quae] *II (MP, gentes h. quae LQG) cum Isidoro*, gentis huiusce
I (CNSA, gentis ce R), gentibus his quae *H* p(a)ene *HQ* propanisi *II (LMQGP)*,
 propauis *I (RCN[?]HSA) cum libris bonis Isidori* iugius *R* 4 indiffontibus *H*,
 inde fontibus *N* includit] *RCNMBSAP cum Plinio*, intercludit *HL*, interducit *G*
 Ochus] *Q cum Plinio et Isidoro*, oechus *RCNLM*, occus *HG*, oxus *SAP*
 5 utra *H* hoc *SAP*² panda] *RCNMQSAP*² cum *Plinio*, pada *HLG*:
 Paranda *Capella* sucdianorum *H*, sagdianorum *Q* alexanter *N*
 6 tertiam *om. M* terminus *N* 7 hinc *G* 8 semiramidae *H*, samide *Q*
 9 duxerint *AP*, dixerunt *G* usque] se *H* 10 itineri *Q* 11 laxates] *I*
(RCNLA, laxatas S) cum Capella, laxantes *II (LQGP et index M)*: laxartes
Plinius 12 secat fines] sed ad finem *RCNH* quam *H* tamen] trans *H*,
om. SA laxaten] *NA*, laxateu *RCS*, laxate *H*, laxantem *LQGP*
 hactri *G* alii *om. SA* silin *P*², silint *P*¹, sili *Q* 13 noninvariant *S*,
 nonant *G* esse] et *H* tanaim *RCNHSA* exercitus . . . 16 tanain
om. P 14 demodemas *A*, demoda * *R*^a antiochus *S* uero] u [sic] *R*,
om. A 15 istum fit.] istutulos *G* supergressus *S*, supergres *G* 16 tanaim
NHSA, tinain *Q* 17 nomine *H* strueret] statueret *SA* didymeo] didy-
 mio *N*, deli *H* conliminum *A* 18 quos] quo *N* scythas] chitas *G*

PL. 1 lingua sua Sacas dicunt et invicem Scythae Persas Chorsacos nominant
 2 montemque Caucasum Croucasim, id est nivibus candicantem. densis- 49, 7
 3 sima hic populorum frequentia cum Parthis legem placiti ab exordio
 4 moris incorrupta custodit disciplina: e quibus celeberrimi sunt Massa-
 cf. PL. 6, 22
 SOL. 19, 9
 PL. 6, 51 5 getae et Essedones, Satarchae et Apalaei. || post quos, immanissimis 8
 6 barbaris interiacentibus, de ritu aliarum nationum paene inconstanter
 7 definitum advertimus.

PL. 8, 67 8 || Bactri camelos fortissimos mittunt, licet et Arabia plurimos 9
 9 gignat: verum hoc differunt, quod Arabici bina tubera in dorso habent,
 PL. 11, 254 10 singula Bactriani. || hi numquam pedes atterunt: sunt enim illis re-
 11 ciprocis quibusdam pulmunculis vestigia carnulenta. unde et contraria
 12 est labes ambulantis nullo favente praesidio ad nisum insistendi.
 PL. 8, 67 13 || habentur in duplex ministerium: sunt alii oneri ferendo accommodati,
 PL. 8, 68 14 alii perniciores: || sed nec illi ultra iustum pondera recipiunt nec isti
 15 amplius quam solita spatia volunt egredi. geniturae cupidine efferantur 10
 16 adeo, ut saeviant, cum venerem requirunt. oderunt equinum genus.
 17 sitim etiam in quadriduum tolerant: verum cum occasio bibendi data
 18 est, tantum implentur, quantum et satiet desideria praeterita et in
 19 futurum diu prosit. lutulentas aquas captant, puras refugiunt: denique 11
 20 nisi caenosior liquor fuerit, ipsi adsidia proculcatione limum excitant,
 19N. 21 ut turbidetur. durant in annos centum, || nisi forte translati in pere-
 PL. 8, 68 22 grina insolentia mutati aëris morbos trahant. || ad bella feminae prae-

RCNH LQG(B) SAP

v. 2 montemque — candicantem *compilavit Isidorus* 14, 8, 2 v. 8 Bactri
 — 10 atterunt *compilavit Isidorus* 12, 1, 35. 14, 3, 30.

1 saccas H, satas A chorsacos] *RCNLQP*¹, corsachos G, chersacos H,
 scortacos *SP*², scrotacos A: Chorsari *Plinius* 2 que om. H croucasim]
RCNLG cum Plinio eodemque ducunt libri Isidori, croricasin H, croucassim *AP*,
 craucassim S, crocassim Q: candidantem *II (GPQ)*, candi * antem *L*¹ *contra*
Isidorum dens.] in deus. S 3 poplorum frequenti H 4 moris]
 montis A incorruptam *R*^a masagetae *SP*, massagete *R* 5 et om.
*L*² *SAP* oesaedones G, sedones Q satarchae] *RCNHSA*, satharcae *LQG*,
 satharche P apalei *RCNHQP*², apalegi *LG*, apamei *P*¹, apamaei S, apa-
 mae A 6 aliorum N 9 hoc] in hoc *A*^b arabiaci G bina] uesna
 [sic] R dorsa *H*^a 10 bactriana *Q*^a hi] et *A*^b, om. *Q*^a 11 palmum-
 culis H, pumunculis *SA* et om. *RC*¹ 12 fauentem *Q* 13 habent *L*²
 sunt] sicut G oneri ferendo (ferendo *CHGS*^{2.A}) acc.] onerarii *P*²
 14 perniciores] ad pernicitatem leues *SAP*² sed om. *RC* nec illi] illi N,
 illi non H ista S 15 uolunt *H*^a egredi geniturae (genitorae G)] et
 redigentur (redigetur *CN*) (a)e *RCN*, et rei gestu e H efferantur G, afferantur *L*,
 om. *R* 16 seruiant *Q*^a 17 quadriduum *HQG* occasio N, occasusio *Q*
 18 satient *RC* 20 censior *Q* excitant G 21 annis N nisi] ni G
 22 aeri G morbus N

- 49, 12 parantur inventumque est, ut desiderium eis coitionis quadam castra- 1 PL.
 tione execeretur: putant enim fieri validiores, si coitibus arceantur. 2
- 50, 1 ¶ Qua ab Scythico oceano et mari Caspio in oceanum eorum cursus 3 PL. 6, 53
 inflectitur, ab exordio huiusce plagae profundae nives, mox longa de- 4
 serta, post Anthropophagi gens asperrima, dein *feris spatia obsita 5
- 2 ferme dimidiam itineris partem inpenetrabilem reddiderunt. quarum 6
 difficultatum terminum facit iugum mari imminens, quod Tabin barbari 7
 dicunt: post quae adhuc longinquae solitudines. sic in tractu eius 8
 orae, quae spectat aestivum orientem, post inhumanos situs ¶ primos 9 PL. 6, 54
 hominum Seras cognoscimus, qui aquarum aspergine inundatis fron- 10
 dibus vellera arborum adminiculo depectunt liquoris et lanuginis teneram 11
- 3 subtilitatem umore domant ad obsequium. hoc illud est sericum in 12
 usum publicum damno severitatis admissum et quo ostendere potius 13
 corpora quam vestire primo feminis, ¶ nunc etiam viris ¶ luxuriae per- 14 SOL. PL. 6, 54
 suasit libido. Seres ipsi quidem mites et inter se quietissimi, alias 15
 vero reliquorum mortalium coetus refugiunt, adeo ut ceterarum gen- 16
- 4 tium commercia abnuant. primum eorum fluvium ¶ mercatores ipsi 17 PL. 6, 88
 transeunt, in cuius ripis nullo inter partes linguae commercio, sed 18

RCNH LQG(B) SAP; Anon. Leid. (p. 6) a 15 Seres

v. 3 qua ab — 6 reddiderunt *compilarunt Capella* 6, 693 et *Isidorus* 9, 2,
 132. 14, 3, 29 v. 9 post — 183, 2 non emunt *compilarunt Capella* 6, 693 (cf. 697)
 et *Isidorus* 14, 3, 29; *similia Ammianus* 23, 6, 67. 68.

1 ut (*om. G*) desiderium *om. C*¹ eius *H* quad. castr. *om. H*
 2 execeretur *Q* coit.] a coit. *SAP* 3 ab] *LQG*, a *SAP*, *om. RCNH*
eoem] RCNH, *oeum S*, *oem Q*, *eum A*², *euum L*, *aeuum G*, *om. A*³: qua
 4 pelagae *S*, *prelagae G* 5 *astropofagi Q*, *antropofagos LG* gens] *g. est*
ILG feris spatia obsita] *scripsi*, feri spatio obsita *I (RCNH)* et *II (LQG)*
 spatia (spatio *SA*) saeuissimis bestiis efferata (-to *A*) *SAP*; ferarum multitudo
 haud dissimilem hominum inmanitatem obsidens *Plinius* 7 difficultatum *N*,
 difficultatum *C* tabin] *RCNH*, tabim *LQGSAP* 8 quae] haec *RCNH*
 longinque *G* sic *om. P*¹ 9 quem *H* spectant *QA*, aspectata *R*
 aestuum *S*, stium *Q* post] ultra *SAP*¹ inmanos *S*, humanos *A* pri-
 mus *S* 10 seras] *RCNLSP*¹, seres *HQAP*², sere *G* cognoscimus] accipi-
 mus *SAP*¹ aspergine *N* inundantis *G* frontibus *H*² 11 adminiculo]
 et miniculo *S* licoris *G* tenera subtilitate *RC* 12 domunt *H*² illud]
 istud *Q* 13 adm.] adm. est *H* et] *LQSAP*, e *RCNH*, ex *G* osteu-
 tare *H* 14 uestiri *HQ* primi *Q* feminae *S* luxuriae *om. S*
 15 librido *Q* ipso *N* quietissime *S* alias uero] aliasum [*sic*] *R* (v. p. 169, 2,
 187, 9), et qui *P*¹ 16 liquorum *S* refugiant *P* ceterarum (cetarum *G*)
 gentium] ceterorum *A* 17 obnuant [*I*] eorum *om. G* 18 transiunt *RN*

PL. 1 depositarum rerum pretia oculis aestimantibus sua tradunt, nostra
2 non emunt.

PL. 6, 55 3 || Sequitur Attacenus sinus et gens hominum Attacorum, quibus 51. 1
4 temperies praerogativa miram aëris clementiam subministrat. arcen
5 sane adflatum noxium colles, qui salubri apricitate undique secluso
6 obiecti prohibent auras pestilentes: atque ideo, ut Amometus adfir-
7 mat, par illis et Hyperboreis genus vitae est. inter hos et Indiam
8 gnarissimi Ciconas locaverunt.

PL. 6, 56 9 || A Medis montibus auspicatur India, a meridiano mari porrecta 52, 1

PL. 6, 58 10 ad eoum. || favonii spiritu saluberrima in anno bis aestatem habet, bis

PL. 6, 57 11 legit frugem, vice hiemis etesias patitur. || hanc Posidonius adver- 2

PL. 6, 58 12 sam Galliae statuit. || sane nec quicquam ex ea dubium: nam Ale-
13 xandri Magni armis comperta et aliorum postmodum regum dili-
14 gentia peragrata penitus cognitioni nostrae addicta est. Megasthenes 3
15 sane apud Indicos reges aliquantisper moratus res Indicas scripsit, ut
16 fidem, quam oculis subiecerat, memoriae daret. Dionysius quoque,

RCNH LM (redit sed corruptus 9 a medis)QG(B) SAP; Anon. Leid.
(l. c.) ad 2 emunt et (p. 79) a 9 a Medis

v. 3 sequitur — 8 locaverunt compilavit Capella 6, 693. 694 v. 9 a Medis
— 11 patitur compilarunt Capella 6, 694 et Isidorus 14, 3, 5. 6.

1 depositarum] deposita *RCN*H* stimantibus *Q*, aestimantes *SAP*²
tradunt] trahunt *H*, distrahunt *A* nostra non (*om. RG*) emunt] non e. nostra
SAP 3 attacenus] *III (SAP) eum Capella: Attagenus, attanus I (RCNH)*
et II (LQG) et gens *om. R* hominum *om. SA* attacorum] *III (SAP)*
eum Plinio, attagorum I (RCNH) et II (LQ, attogorum G) quibus temperis
S, temperies quibus *A* 4 praerogativam *N*, praerogativae *A* clementia *R*
sumministrant *A* arcen *G* 5 secluso] *II (LQGP¹) eum Plinio: gens apricis*
ab omni noxio adflatu seclusa collibus, secus *I (RCNHSAP²)* 6 obiectu *G*
pestilens *S* amometus *H*, ammetus *N* 7 pars *H* by (*vel i*) porboreis
LQ inter hos et indiam (*diana N*) g. ciconas (*-nes H*) locaverunt *om.*
RC¹ 9 a medis] *RCN*HLQGP eum Capella, e medis SA, inc. M: ab Emodis*
Salmasius ex Plinio auspicator *G* 10 ad eoum] *I (RCN Leid.) eum Capella:*
ad eoum mare, ad eo *II (LMQG) et III (SAP)*, usque ad ortum solis et a
septemtrione usque ad montem caucasum peruenit terra eius [*H*] (*verbis usque*
— peruenit *petitis ex Isidoro 14, 3, 5*): non eo (*inmo eoo*) tantum mari
adiacens *Plinius* fauoniis *P* anno *P* bis aestatem (*statem Q*,
aestatum *N*, actatem *G*) habet (*babet G*) bis legit fr.] bis legit fr. aest. h. bis *S*
11 nicem *RCNG* etesias] *N*HLQGP*, et aestas *RCS*, et aestatis *A, inc. M*
patitur] potitur auras (*auris A*) *SAP* possidonius *RCN*HLQGS¹A, inc. M*
aduersum *G* 12 sane delendum nec *om. G* 14 magastenes [*H*] 15 apud
i. r. a. moratus] conuersatus inter i. r. aliquantisper moratus *P¹*, conuersatus
aliquantisper (*aliquantis conuersatus A*) inter indicos reges *SA* 16 oculis sub-
iecerat] *malim* oculi subiecerant quodque *N*

- qui et ipse a Philadelpho rege spectator missus est, gratia periclitandae veritatis paria prodidit. 1 PL. 2
52. 4 Tradunt ergo in India fuisse quinque milia oppidorum praecipua capacitate, populorum novem milia. diu etiam credita est tertia pars esse terrarum. nec mirum sit vel de hominum vel de urbium copia, cum soli Indi numquam a natali solo recesserint. Indiam Liber pater primus ingressus est, utpote qui omnium primus triumphavit. ab hoc ad Alexandrum Magnum numerantur annorum sex milia quadringenti quinquaginta unus additis et amplius tribus mensibus, habita per reges computatione, qui centum quinquaginta tres tenuisse medium aevum deprehenduntur. 3 PL. 6, 59 4 5 6 PL. 7, 191. 7 8, 4 8 PL. 6, 59 9 10 11
- 6 Maximi in ea amnes Ganges et Indus. quorum Gangen quidam fontibus incertis nasci et Nili modo exultare contendunt: alii volunt a Scythicis montibus exoriri. Hypanis etiam ibi nobilissimus fluvius, qui Alexandri Magni iter terminavit, sicuti arae in ripa eius positae probant. minima Gangis latitudo per octo milia passuum, maxima per viginti patet: altitudo, ubi vadosissimus est, mensuram centum pedum devorat. 12 PL. 6, 60. 65 13 14 PL. 6, 62 15 16 PL. 6, 65 17 18
- 8 Gangarides extimus est Indiae populus: cuius rex equites mille, elephantos septingentos, peditum sexaginta milia in apparatu belli 19 PL. 6, 66 20

RCNH LM (passim corruptus)QG(B) SAP; Anon. Leid. (l. c.)

v. 3 in India — 7 triumphavit *compilavit Capella* 6, 694 v. 8 ab hoc — 9 unus *citāt Dicuīl* 7, 36 v. 12 maximi — 14 exoriri *compilarunt Capella* 6, 694 et *Isidorus* 13, 21, 8. 14, 3, 6 (*cf.* 9, 2, 41); v. 12 maximi — 18 devorat *exscripsit Dicuīl* 6, 28 v. 14 Hypanis — 18 devorat *compilavit Capella* 6, 694; *cf. Isidorus* 14, 3, 6.

1 qui *om. *H* a] ad *M* filiadelfo *G* spectatus *G*, spectatur *N*
 est] *LMQGP*, *om. RCN*HSA* gratiam **H*, gratiae *S*, grecie *A* periclitantem *G*, periclitante [*H*] 2 paria *om. *H* 3 ergo *om. *H* 4 milium
LQG 5 hominem *Q* 6 recesserunt *Q^a* 7 ingressus est . . . primus
om. G omn. primus] indis subactis *pr. omn. N²SAP* 8 ab] ad *G*
 ad] ab *G*, *om. RC¹* alexdrum *Q* 9 quadringentorum *RCNLG*, quingentorum **H*, *inc. M* unum *RCN*HLMQGS*, iii *Dicuīl* additis *om. *H*
 et] eo *SA* 10 qui centum] quingentum *G* 11 genuisse *S* medium aevum] medicum *RN*, medio * * * *C¹*, medium **H* 12 ea] eam *G* quorum] quarum
Dic. (Dr.) amnes] a. sunt [*H*] 13 exultare cont.] exundare *perhibent SAP²*
 14 volant *Q* scythis *S* oriri [*H*] hypanis] *N*HLMQGAP cum Capella et Isidoro*, hyppanis *R*, hippanis *C*, hyspanis *S*, hypranes *Dicuīl*: *Hypasis Plinius* etiam ibi] etiam *A*, et *S* 15 iter] inter *QG*, item *S*
 16 ganges **HS* 17 uiginta *L* post patet *ins. maguitudo (sic Dr.) ceccliiii Dic.* 19 sextimus *N* 20 elephantos [*H*], ephantos *Q* pedites *Q*

- PL. 1 habet. Indorum quidam agros exercent, militiam plurimi, merces alii: 52, 9
 2 optimi ditissimique res publicas curant, reddunt iudicia, adsident regi-
 3 bus. quietum ibi eminentissimae sapientiae genus est vita repleto
 4 incensis rogis mortem accersere. qui vero ferociori sectae se dedide- 10
 5 runt et silvestrem agunt vitam, elephantos venantur, quibus perdo-
 PL. 6, 67 6 mitis ad mansuetudinem aut arant aut vehuntur. || in Gange insula 11
 7 est populosissimam continens gentem, quorum rex peditum quinquasol.
 8 ginta milia, equitum quattuor milia in armis habet. || omnes sane,
 9 quicumque praediti sunt regia potestate, non sine maximo elephan-
 10 torum, equitum etiam peditumque numero militarem agitant disci-
 11 plinam.
 PL. 6, 68 12 || Prasia gens validissima. Palibothram urbem incolunt, unde 12
 13 quidam gentem ipsam Palibothros nominaverunt. quorum rex sescenta
 14 milia peditum, equitum triginta milia, elephantorum octo milia om-
 PL. 6, 69 15 nibus diebus ad stipendium vocat. || ultra Palibothram mons Malleus, 13
 16 in quo umbrae hieme in septemtriones, aestate in austros cadunt,
 17 vicissitudine hac durante mensibus senis. septemtriones in eo tractu

RCNH LM (passim corruptus)QG(B) SAP; Anon. Leid. (l. c.)
v. 6 in Gange — 10 disciplinam excipit Dicuil 6, 29 v. 15 ultra —
 186, 1 parent epitomavit Capella 6, 694.

1 militia *Q* 2 optimi] optissimi [*H*] distissimique *N* res p. curant
LMQGLeid. cum Plinio, res procurant *RC(H)*, rem publicam (publicam *NP*)
 curant (*om. A*) *NSAP* 3 quietum] uictum *G*: quintum *Plinius* sapientissimae *G*
 repletus *QS* 4 regis *G* arcessere *G*, accessere *MQ* ferocioris *LMQGP*
 se dederunt] *II (LMQ, dederunt [om. se] G) et III (SAP) C²*, se dederunt *I*
 (*C¹*, sed dederunt *N*, se dederunt *RC²*H*) 5 silvesterem *G* uit. ag. [*H*]
 uentantur *G* 6 urant *N* 7 populosissimam] *MQGSA*, populosissima (popu-
 lissima *Dic.*) amplissimam *RCN*H Dic.*, populosissimam et amplissimam *LP*:
 insula in Gange est magnae amplitudinis gentem continens unam *Plinius*
 contines *G* quarum [*H*], cuius *Dic.* rex *om. N* quinquaginta milia
 equitum quattuor] *C²N²SA cum Plinio*, quinquaginta quattuor *om. mediis R²*, quin-
 quaginta milia equitum quinquaginta quattuor (*vocabulis vel notis*) *R²N¹*HLMQGP*
Dic. 8 armis] harenis *R* omnia *A* 9 pedita *Q* maxima *G*
 10 equitum] et quitum *Q*, equitatu **H* etiam peditumque] *reliqui et Dic.*,
 peditum etiam *SAP* numerum *N* agunt [*H*] 12 parasia *C* palibothram
 u. i. u. q. g. ipsam] istam (*om. rel.*) *S*, *om. A* 13 palibothros] *QGA*, pali-
 uothros *L*, palibuthros *SP*, palibotbras *RCN*, palibotram **H, inc. M* sex-
 centena milia ped. *NSA*, peditum lx milia *P* 14 octo] novem *Plinius*
 15 diebus *om. R* stipendia **H* palibothram] *RCNPLeid.*, palibothra *A*,
 balibotbra *S*, palibotras [*H*], polibothram *LMG*, polibothrim *Q* malleus **H*
cum Capella, malleus aliaeus *MQ* 16 umbra *S* septemtrione *Q(?)G*
 aestatem *S* austros] *RCHAP cum Capella*, austro *NLMQGS* cadunt]
 occidunt **H* 17 mesibus s. *N*, sen. mens. *SAP* septemtrionis *RCN*

- in anno semel nec ultra quindecim dies parent, sicut auctor est 1 PL.
- 52, 14 Baeton, qui perhibet hoc in plurimis Indiae locis evenire. || Indo 2 PL. 6, 70
flumini proximantes versa ad meridiem plaga ultra alios torrentur 3
15 calore: denique vim sideris prodit hominum color. montana Pygmaei 4
tenent. || at hi quibus est vicinus Oceanus sine regibus degunt. 5 PL. 6, 74
|| Pandaea gens a feminis regitur, cui reginam primam adsignant 6 PL. 6, 76
16 Herculis filiam. || et Nysa urbs regioni isti datur, mons etiam Iovi 7 PL. 6, 79
sacer, Meros nomine, || in cuius specu nutritum Liberum patrem 8 MEL. 3, 7, 4
veteres Indi adfirmant: ex cuius vocabuli argumento lascivienti famae 9
17 creditur Liberum femine natum. || extra Indi ostium sunt insulae 10 PL. 6, 80
duae Chryse et Argyre adeo fecundae copia metallorum, ut plerique 11
eas anrea sola habere prodiderint et argentea. 12
- 18 || Indis omnibus promissa caesaries, non sine fuce caerulei aut 13 IGN.
19 crocei coloris. cultus praecipuus in gemmis. nullus funerum appa- 14
ratus. praeterea, ut Iubae et Archelai regum libris editum est, || in 15 MEL. 3, 7, 3
quantum mores populorum dissonant, habitus quoque discrepantissi- 16
20 mus: alii lineis, alii laneis peplis vestiuntur, pars nudi, pars obscaena 17
tantum amiculati, plurimi etiam flexibilibus libris circumdati. quidam 18

RCNH LM (passim corruptus) QG(B) SAP; Anon. Leid. (l. c.; om. 1. 2 auctor e. b. qui et 2 indo — 3 torrentur et 8 ex cuius — 10 natum et 11 adeo — 12 argentea)

v. 4 denique — 5 degunt compilarunt Capella 6, 695 et Isidorus 14, 5, 14 (cf. 11, 3, 26 ex Augustino) v. 6 Pandaea — 10 natum compilarunt Capella 6, 695 v. 10 extra — 12 argentea compilarunt Capella 6, 695 et Isidorus 14, 3, 5, 14, 6, 11 v. 13 Indis — 14 apparatus compilarunt Capella 6, 696 v. 18 quidam — 18, 2 trausiliant expressit Priscianus v. 1027. 1028.

1 sem. in anno *H sicuti RCN[H] 2 baeton] CN, beton RHP (deficit Leid.), bethon LMQGSA pluribus SA euenere N, inuenire S, inueniri A
3 uersam HMQ plagam RCHMQ torrentur calore] II (LMQG) et III (SP, t. colore A), torrentes (-tis H) habent calores (colorem R^b) I (RCN[H], calores om. rel. Leid.) 4 denique om. SA uim] colorem h^b, om. R^aCN *H pigmet G, picmei H, pimeis L 5 at hi] anthi MQ rege SA 6 cui] cum G, quibus SA
primum C 7 et nysa] et nisi [H], et nysae S, ethnissae A isti] iusti M 8 sacer meros] sacer (sache H) metros RCN *HQ^a(?): montem Merum Plinius et Capella nutritum] tritum Q 9 huius LMQG lasciuienti (-tis C, -te Q) fam. cr. liberum (patrem ins. SP) fem. natum (tum R)] cr. lib. patr. lasc. fam. fem. A
10 extra indiae ostium [H], extra indiam Leid. 12 eas] as N prodiderint] iac- tent SA 13 indis] in his [H] promissa] longa promissa Q, proluxa C² c(a)eruli RCNLMP, ceroli Q 14 colores N apparatus R 15 ut] aut RC *H et] aut RCN *H 16 mores] LMQGSAP, morum CN, horum Leid., mos [H], om. R dissonant] QSAP, dissonau G, dissonat RCN *HLM(?) discr.] discr. est LMQGP 16 pepleis G, plepis Q pars nudi om. *H 18 plurimi] primi G plexibilibus A, plexibus S

MEL. 1 populi adeo proceri, ut elephantos velut equos facillima insultatione
 2 transiliant. plurimis placet neque animal occidere neque vesci carni- 52, 21
 3 bus. plerique tantum piscibus aluntur et mari vivunt. sunt qui pro- 22
 4 ximos parentesque priusquam annis aut aegritudine in maciem eant,
 5 velut hostias caedunt, deinde peremptorum viscera epulas habent: quod
 6 ibi non sceleris, sed pietatis loco numerant. sunt etiam qui, cum in- 23
 7 cubuere morbi, procul a ceteris in secreta abeunt nihil anxie mortem
 8 expectantes.

PL. 6, 79 9 || Astacanorum gens laureis viret silvis, lucis buxeis: vitium vero 24
 10 et arborum universarum, quibus Graecia dulcis est, proventibus copio-
 PL. 7, 22 11 sissima. || philosophos habent Indi (gymnosophistas vocant), qui ab 25
 12 exortu ad usque solis occasum contentis oculis orbem candentissimi
 13 sideris contuentur in globo igneo rimantes secreta quaedam harenis-
 14 que ferventibus perpetem diem alternis pedibus insistunt. ad montem, 26
 15 qui Nulo dicitur, habitant quibus aversae plantae sunt et octoni digiti
 PL. 7, 23 16 in plantis singulis. Megasthenes || per diversos Indiae montes esse 27
 17 scribit nationes capitibus caninis, armatas unguibus, amictas vestitu
 18 tergorum, ad sermonem humanum nulla voce, sed latratibus tantum
 19 sonantes rictibusque. apud Ctesiam legitur quasdam feminas ibi semel 28
 PL. 7, 28 (cf. 20 parere natosque canos ilico fieri: || esse rursus gentem alteram, quae
 12) auct. 21 in iuventa cana sit, nigrescat in senectute, ultra aevi nostri terminos
 PL. 7, 23 22 perennantem. || legimus monocolos quoque ibi nasci singulis cruri- 29

RCNH LM (passim corruptus) QG(B) SAP; Anon. Lcid. (l. c.) ad 8 expectantes
 v. 11 philosophos — 13 quaedam expressit Priscianus v. 1029 — 1032
 22 legimus — 188, 2 inumbrentur: similia Augustinus c. d. 16, 8.

1 ininsultatione G 2 uesci] ueti N 3 mari] e mari SAP 4 parentesque]
 parentes qui N, parentes RC*H aut] ut M*G egritudinem R^a
 in maciem eant] intabeant SAP² contra Melam 5 uelunt [H] 6 inbuere Q
 7 morbo LQG, morbu M a om. [H] secreta L axie NM murtem N
 9 astacanorum] LMQGP, astiacanorum RCHSA, astioconorum N: Aspagani
 Plinius uero] ū R^a, delet R^b 10 graecia] libri nostri cum Plinio, gratia
 Bernensis et Salmasius 11 habent Q iudi] indym N zimnosophistas H,
 gymnofistas RC 12 caudidissimi RC¹LMQGP 13 tuentur S, intuentur A
 ignis RCNH rimantis H^a habenisque R 15 nulo] LMQGP cum
 Plinio, nullo H, nilo RCNA, nilo nullo S aduerse Q 16 in pl. siug.
 digiti SAP magasthenes MQ diuersus N montis N 17 amictis S
 uestimento MQG 18 ad sermonem (-num S) h. n. uoce] haud sermone
 humano H sonantibus G rictibusque] ratibusque M, asperis rictibus
 SAP ctesiam] RCN, thessiam H, clesiam AP, clesiam S², celsiam S¹, icesiam
 LMQG 20 natisque RC¹ alteram] ad terram Q 21 in iuuenta] in-
 uenta H^a sit cana A senectutu Q terminos R^a 22 perennantem]
 peremantem M, permantem H^a, permanentem H^bQA^b monocolos] CNHP,
 monoscolos R, monoculos LMQGSA quoque] quoquo Q, om. SA

- bus et singulari pernecitate, qui ubi defendi se velint a calore, resu- 1 PL.
 52, 30 pinati plantarum suarum magnitudine inumbrentur. || Gangis fontem 2 PL. 7, 25
 qui accolunt, nullius ad escam opis indigi odore vivunt pomorum 3
 silvestrium longiusque pergentes eadem illa in praesidio gerunt, ut 4
 olfactu alantur. quod si taetriorem spiritum forte traxerint, exanimari 5
 31 eos certum est. || perhibent esse et gentem feminarum, quae quin- 6 PL. 7, 30
 quennes concipiant, sed ultra octavum annum vivendi spatium non 7
 32 protrahant. || sunt qui cervicibus carent et in umeris habent oculos. 8 PL. 7, 23
 || sunt qui silvestres, hirti corpora, caninis dentibus, stridore terrifico. 9 PL. 7, 24
 || apud eos vero, quibus ad vivendi rationem exactior cura est, multae 10 16N.
 uxores in eiusdem viri coeunt matrimonium, et cum maritus homine 11
 decesserit, apud gravissimos iudices suam quaeque de meritis agunt 12
 causam, et quae officiosior ceteris sententia uicerit iudicantium, hoc 13
 palmae refert praemium, ut arbitrio suo ascendat rogam coniugis et 14
 supremis eius semet ipsam det inferias: ceterae nota vivunt. 15
 33 Enormitas in serpentibus tanta est, ut cervos et animantium 16
 alia ad parem molem tota hauriant, quin etiam oceanum Indicum 17
 quantus est penetrent insulasque magno spatio a continenti separatas 18
 pabulandi petant gratia. idque ipsum palam est non qualibet magni- 19

RCNH LM (passim corruptus, deficit totus inde a 8 sunt) QG(B) SAP
 v. 2 Gangis — 6 certum est *excerpsit Dicuil* 7, 36 v. 6 perhibent —
 8 oculos: *similia Augustinus l. c.*

1 defendi] defen *C^a* supinati *Q*, def. *M* 2 suarum *om. SA* inumbrantur
HGP¹ 3 qui accolunt] que colunt *Dic.* nullis *A^b*, nullus *P*, quod nullius *Dic.*
 ad eum opis] escae opus *Dic.* indigi] *LMQGP*, indice *R*, indicae *N*, indigent
CHA, indigent sed tantum *Dic.* haec referens mutata, indie *S* odoris *S*
 uiuunt] ibunt *Dic. (Dr. Par.)* 4 illi *Dicuil* ut *om. C¹* 5 olfatu *HG*
 spiritum *Q* traxerit *C¹* examinari *QSP¹* 7 concipiunt *H* annum
 et *G* spatia *SA* 8 protrahant] *RSA*, protrahunt *CNHLQGP, inc. M*
 inter humeros *H* 9 qui] quae *H* siluestria *RC* 10 exactior] perpensor
SA 11 homine *om. RCNH* 12 sua *S* maritis *H* 13 officiosior]
CLQGSAP, officio *RH*, officior *N*, *inc. M* ceteras *H* sententia] *R^bHLQBP*,
 sententiam *R^aCNGSA, inc. M* iudicum uicerit *SAP* 14 arbitrato *SA*
 15 nota] cum nota *H* uiuant *LQG, inc. M* 16 cerus *R^aC¹* animantium
RCNQAP 17 patrem *P* tota] mota *RC, om. NH* 18 penetrent]
 per *H* insulasque] et insulas quae *Q*, insulas quas *H*, insulas *SA*, et
 siluas *P* magno] longissimo *SAP* a *om. RCNH* continet *H*
 19 populandi *RCNH* petunt *Q* idque . . . 189, 1 euenire (uenire *LQGP¹*) ut]
 quod coram est potentia amplissimae magnitudinis fieri qua *SAP²* palam]
 pabulam *Q*

- 16N. 1 tudine evenire, ut per tantam sali latitudinem ad loca permeent
 2 destinata.
 3 Sunt illic multae ac mirabiles bestiae, quarum e multitudine et 52, 34
 PL. 8, 72 4 copia vel particulam persequemur. || leucocrota velocitate praecedit
 5 feras universas: ipsa asini feri magnitudine, cervi clunibus, pectore
 6 ac cruribus leonis, capite melium, bisulca ungula, ore ad usque aures
 7 debiscente, dentium locis osse perpetuo. haec quod ad formam: nam
 8 voce loquentium hominum sonos aemulatur.
 PL. 8, 73 9 || Est et eale, alias ut equus, cauda elephanti, nigro colore, maxillis 35
 10 aprugnis, praeferens cornua ultra cubitalem modum longa ad obse-
 11 quium cuius velit motus accommodata: neque enim rigent sed moven-
 12 tur, ut usus exigit proeliandi: quorum alterum cum pugnat proten-
 13 dit, alterum replicat, ut si ictu aliquo alterius acumen offenderit,
 14 acies succedat alterius. hippopotamis comparatur: et ipsa sane aquis
 15 fluminum gaudet.
 PL. 8, 74 16 || Indicis tauris color fulvus est, volucris pernicitas, pilus in con- 36
 17 trarium versus, hiatus omne quod caput. hi quoque circumferunt
 18 cornua flexibilitate qua volunt. tergi duritie omne telum respuunt et
 19 tam inimiti feritate, ut capti animas proiciant furore.

RCNH LQG(B) SAP

v. 16 Indicis — 19 feritate *compilavit Isidorus* 12, 1, 29.

1 soli *RCNH*, salis *A* pertinent *R*, permeant *AP*, permaneant *S*
 3 ac mirabiles (-lis *N*)] admirabiles *P* quarum] qua *H*, harum *SA*
 e multitudine et copia] e copia *SA*, om. *P* 4 uel particulam] partem
*SAP*¹ persequimur *Q* leucocrota] reliqui, leucocrota *index M*, leucocrota *H*
 cum *Plinio* uelocitas *R* 5 feri] fieri *HA* 6 ac] a *QG* leonis]
RCNHQSA, leoninis *LGP* melium] *II (LQGP)*, elium *I (RCN, om. H)*, melino
III (S, camelio A) cum Plinio ore] ore et *G* 7 locus *H* quid *A*
 nam uoce (-cem *LQ*)] uoce autem *SAP* 8 sonus *LQ* aemulator *S*
 9 eale] hae *Q* alias ut eq.] ut eq. cetera *SAP* cauda] cauda ut *R*, cauda
 (cada *P*¹) uero *SAP*¹ maxillas *P*¹ 10 aprugnis] *RCSA^aPL*, apruinis *N*,
 aprinis *HQGA^b* cubitale *R* longa ad] langa *G* 11 uelut *A* modus *R^a*
 mouentur] flectuntur *SA* 12 ut] et *L* cum] com *N*, quocum *P*
 pr(a)etendit *RCNH* 13 ictu . . . offenderit] nisu aliquo fuerit alt. ac. obtunsum
 (-tusum *P*¹) *SAP*¹ 14 acies succedat *N* alterius om. *G* hippotamis
HA 15 fluminum] plurimum *H* 16 fuluus] fluuius *N*, luus *G*
 uolucris *P* 18 flexibilitate *N*, flexilitate *LGPQ* quam *R* malunt *A*,
 maliunt *S* duriti(a)e] *RCNL*, duritia *HGQSAP* telum] caelum *G*
 respuunt et] *II (LQG) cum Isidoro*: respuunt, respueute *I (RCNH)*, respuentes *III*
 (*SAP*) 19 feritate] *RCNH cum Plinio et Isidoro*, ferocitate *LQG*, ferocia
SAP proficiant *R*

- 52, 37 || Mantichora quoque nomine inter haec nascitur, triplici dentium 1 PL. 8, 75
ordine coeunte vicibus alternis, facie hominis, glaucis oculis, sanguineo 2
colore, corpore leonino, cauda velut scorpionis aculeo spiculata, voce 3
tam sibila ut imitetur modulos fistularum [tubarumque concinentum]. 4
38 humanas carnes avidissime affectat. pedibus sic viget, saltu sic potest, 5
ut morari eam nec extentissima spatia possint nec obstacula latis- 6
sima. || sunt praeterea boves unicornes [et tricornes] || solidis unguis 7 PL. 8, 73. 76
nec bifissis. 8
39 Sed atrocissimus est monoceros, monstrum mugitu horrido, equino 9
40 corpore, elephanti pedibus, cauda suilla, capite cervino. cornu e 10
media fronte eius protenditur splendore mirifico, ad magnitudinem 11
pedum quattuor, ita acutum ut quicquid impetat, facile ictu eius per- 12
foretur. vivus non venit in hominum potestatem et interimi quidem 13
potest, capi non potest. 14
41 || Aquae etiam gignunt miracula non minora. || anguillas ad tri- 15 SOL. PL. 9, 1
cenos pedes longas educat Ganges. || quem Statius Sebosus inter 16 PL. 9, 46
praecipua miracula ait vermibus abundare caeruleis nomine et colore. 17
hi bina habent brachia longitudinis cubita non minus sena, adeo 18

RCNH LQG(B) SAP

v. 7 sunt — 14 capi non potest *exscripsit Dicuil* 6, 31, *compilavit adsumpto Gregorio (moral. 31, 15, 29) Isidorus* 12, 2, 12 v. 15 anguillas — 191, 2 *profundum exscripsit Dicuil* 6, 30; v. 15 anguillas — 16 Ganges *aut ex Plinio aut ex Solino Isidorus* 12, 6, 41.

1 mantichora libri praeter G 2 ordine] uersu SAP¹ coeunt Q
uicibus] ordinibus SAP¹ 3 ueluti SAP speculata S, spinata H 4 tam]
tanquam H imitetur LQ tubarumque (tubarumque G) concinentum
(-tium Q, concentum P) II (LQGP) cum Plinio: uocis ut si misceatur fistulae
et tubae concentus, om. I (RCNHSA) 5 affectat H^a saltus S, salti-
bus H 6 mi * rari A ea R extensissima LBP, extendissima N
obstacula RN latissima] altissima B solus 7 et tricornes (tricones Q) II
(LQGP) cum Plinio 8, 73, om. I (RCNHSA et una cum seq. sol. u. n. bifissis
Dicuil) cum Plinio 8, 76 9 atrocissimus] RCNLG Dic., atrocissimis H, atro-
cissimum SAP monoceros R^a horridu S, horridum A 10 elephantis H
cauda suilla] claudis uillosis Dic. e] a RCNH Dic., enim Q 11 eius
fronte SA praetenditur S mirificum LQG magnitudinem] I (RCNHSA
Dic.), longitudinem II (LQGP) 12 facili ictu AP, facilluctu S eius om.
SA 13 niuus] cuius R, uis (?) H¹, uini H² potestate G et om. C
interemi S, interim G quidem potest] q. est S 15 aquae] atque RCN
minora] minuunt G 16 sebosus QSAP, ebosus H 18 hi bina] habina
N Dic. cubitorum n. m. senorum Dic., n. m. cubita sena SAP: LX cubitorum
Plinius non] no Q

- PL. 1 robustis viribus, ut elephantos ad potum ventitantes mordicus con-
2 prehensa ipsorum manu rapiant in profundum.
- PL. 9, 4 3 || Indica maria balaenas habent ultra spatia quattuor iugerum, 52, 42
PL. 9, 8 4 || sed et quos physeteras nuncupant, qui enormes supra molem in-
5 gentium columnarum ultra antemnas se navium extollunt haustosque
6 fistulis fluctus ita eructant, ut nimbose adluvie plerumque deprimant
7 alveos navigantium.
- PL. 10, 117 8 || Sola India mittit avem psittacum colore viridem torque puniceo, 43
9 cuius rostri tanta duritia est, ut cum e sublimi praecipitat in saxum,
10 nisu se oris excipiat et quodam quasi fundamento utatur extraordi-
11 nariae firmitatis: caput vero tam valens, ut si quando ad descendum 44
12 plagis sit admonendus (nam studet ut quod homines loquatur), ferrea
PL. 10, 119 13 clavicula sit verberandus. || dum in pullo est atque adeo intra alterum
uict. 14 aetatis suae annum quae monstrata sunt et citius discit et retinet
15 tenacius: paulo senior et obliuiscus est et indocilis. inter nobiles 45
16 et ignobiles discretionem digitorum facit numerus: qui praestant,
17 quinos in pedes habent digitos, ceteri ternos. lingua lata multoque
18 latior quam ceteris avibus: unde perficitur, ut articulata verba peni-

RCNH L[L](incipit v. 15 paulo)QG(B) SAP

v. 3 Indica — 7 navigantium *exscripsit* Dicuil 7, 25 v. 8 sola —
192, 1 eloquatur *compilarunt* Priscianus v. 1033. 1034 et Isidorus 12, 7, 24; *similia*
Appuleius flor. 2, 12.

1 elephantos *Dic.* uentitantes *A* mordicus *S*, mordicitus *R*, modicus *H*,
mordaci *Dic.* comprehensos *SAP* *Dic.* contra *Plinium* 3 indica . . . iugerum
om. *RC* hallenas *libri*, bellenas *Q* *Dic.* iugerum] i. in longitudine *Dic.*
4 sed et] sunt et *S* (?), sunt *H* fiseteras *LG*, fisiteras *RC*, fusiteras *H*, fusi-
terant *N*, fusiteras *Dic.*, fisteras *Q*, fyseteras *A*, syseteras *S*, fysetas *P*
nuncupant] nominant *LQGP* supra molem] ultra modum *SA* 5 ultra]
utra *N*, supra *SA* antemnas *Q* extollunt *QG* 6 fistulos *S*
ita] indita *Dic.* (*Dr.*) nimbose *R* adluvie] diluue *P*² deprimunt] *S*
7 alueo *A* nauigium *SA* 8 auem sittacum *C*, psitt. au. *SA* uiride *C*,
uiridi *H*, uidem *Q* 9 cui *G* e] se e *H*^a, *om.* *R*^a*Q* praecipitatur
*N*²*A* 10 nisi *NHQ*(?) fundamento] praesidio *SAP*² extra ordinem
RC 11 tam] tantum *H* ad] a *S* 12 sit] siet *LQP* admonendus]
ammonefidus *G* uam] non *H* homine *Q* loquatur] loquantur *R*^a, ad-
loquatur *LQGP* 13 clauicula *om.* *H* dum] nam cum *RCNH* in
pullo] pullus *SAP*² cum *Appuleio* atqui *A* 14 monstrate *G* 15 tena-
cius ret. *SAP* paulo senior (seguior [*L*]) et obl. est] maior paulo (pulto
Salmasius) segnior est et obl. *SAP*; senex captus et indocilis est et obliuiscus
Appul. 16 et ignobiles] *II* (*L*][*QG**P*¹), et plebeios *SAP*², *om.* *RCNH*
17 in pedes *om.* *SA* dig. hab. *G* mutaque *Q* 18 ceteris] aliis *SAP*

- tus eloquatur. || quod ingenium ita Romanae deliciae miratae sunt, 1 SOL.
 ut barbari psittacos mercem fecerint. 2
- 52, 46 || Indorum nemora in tam proceram sublimantur excelsitatem, ut 3 PL. 7, 21
 47 transiaci ne sagittis quidem possint. || pomaria ficus habent, quarum 4 PL. 12, 23
 codices in orbem spatio sexaginta passuum extuberantur: ramorum 5
 umbrae ambitu bina stadia consumunt: foliorum latitudo formae Ama- 6
 48 zonicae peltae comparatur: pomum eximiae suavitatis. || quae palustria 7 PL. 16, 162
 sunt, harundinem creant ita crassam, ut fissis internodiis lembi vice 8
 vectitet navigantes. || e radicibus eius umor dulcis exprimitur ad 9 PL. 12, 32
 49 melleam suavitatem. || Tylos Indiae insula est: ea fert palmas, oleam 10 PL. 12, 40
 creat, vineis abundat. terras omnes hoc miraculo sola vincit, quod 11
 quaecumque in ea arbor nascitur, nunquam caret folio. 12
- 50 || Ibi mons Caucasus, qui maximam orbis partem perpetuis iugis 13 PL. 12, 26
 penetrat, fronte qua soli obversus est arbores piperis ostentat, quas 14
 51 ad iuniperi similitudinem diverse fructus edere adseverant. qui paene 15
 inmaturi exeunt. dicitur piper longum: quod incorruptum est, piper 16

RCNH L[L]QG(B) SAP

v. 9 e radicibus — 10 suavitatem compilavit Isidorus 17, 7, 58 adsumptis
 scholias Bern. Lucani 3, 237 v. 10 Tylos — 12 folio excerpit Dicuil 7, 25,
 compilavit Priscianus v. 1059—1062 et Isidorus 14, 3, 5. 14, 6, 13: similia
 Augustinus de civ. dei 21, 5, 1 v. 13 ibi mons — 193, 2 colore compilavit
 Isidorus 17, 3, 8.

1 eloquantur R miratae sunt] miras N 2 barbaris P sitta-
 cos C mercedem NH 3 in tam p. s. excelsitatem] ita proceras s. ex-
 celsitate H 4 trasiaci N ne] nec H pomarias L[L]QG ficos
 RCNL[L] 5 caudices A. cordices G orbem (orbe H) spatio (spatia LG,
 om. [L]) s. p. extuberantur] s. p. spatium enorme crassescunt SA, orbem
 spatia s. p. extuberantur spatium enorme crassescunt P 6 consumunt] con-
 suunt RC, consunt N, concludunt H, consumant Q amazoniae H
 7 pelae Q comparantur NS pomum om. H suavitati LQ
 8 intermediis H lemni u. uectitent SA 9 eius om. RCNHG
 expr. hum. dulc. SAP 10 me * * * leam R^a thilos Dic., tilus Q
 11 terras omnes (-nis N) hoc] terrarum omnis H abundat Dic. 12 arbos]
 LQGS, arbor RCNH[L]APDic. foliis Dic. 13 ibi mons caucasus] m. c.
 inde incipit SAP¹ qui om. Q part. orb. H 14 penetrat] p. idem
 SAP frontem H qual] que G arboris R quasi G 15 iuniperi N
 diuersi RC¹(?), diuersos C² edere] ede R^a adseuerantur G qui p. i.
 exeunt] eorum qui primus erumpit uelut corylorum fimbria SA; de P¹ vide
 app.; quod immaturum est, piper longum vocatur Isidorus 16 dicitur]
 RCNH[L]SA, dicuntur LGP² quod (quo C^a) incorruptum est] qui incorrupti
 L[L]QGP²

PL. 1	album: quorum cutem rugosam et torridam calor fecerit, nomen trahunt	
	2 de colore.	
PL. 12, 20	3 Hebenum ex India Mithridatico triumpho Romae primum Magnus	52, 52
PL. 12, 104. SOL.	4 Pompeius exhibuit. mittit India et calamos odoratos et multa alia	(55)
	5 fragrantia mirifici spiritus suavitate.	
PL. 37, 56. 61	6 Indicorum lapidum in adamantibus dignitas prima, utpote	53
	7 qui lymphationes abigunt, venenis resistunt, mentium vanos metus	(56)
SOL.	8 pellunt. haec primum de his praedicari oportuit, quae respicere ad	54
	9 utilitatem videbamus: nunc reddemus quae adamantium sint species	(57)
PL. 37, 56	10 et quis colos cuique. eximius in quodam crystalli genere invenitur,	
	11 *materiae in qua nascitur adaeque similis splendore liquidissimo, in	
	12 mucronem sexangulum utrimque secus leviter turbinatus nec umquam	
	13 ultra magnitudinem nuclei Abellani repertus. huic proximus in ex-	55
	14 cellentissimo auro deprehenditur, pallidior ac magis ad argenti colorem	(58)
PL. 37, 58	15 renitens. tertius in venis cypro apparet, propior ad aeream faciem.	
	16 quartus in metallis ferrariis legitur, pondere ceteros antecedens, non	
	17 tamen et potestate. nam et hic et qui in cypro deprehenduntur frangi	56
		(59)

RCNH L[L]QG(B) SAP

v. 4 mittit — 5 suavitate *adhibuit fortasse Isidorus* 17, 8, 13 v. 6 Indicorum — 8 pellunt *compilavit Priscianus* v. 1063. 1064; v. 6 indicorum — 194, 10 auferat *cum Pliniani adhibuit Isidorus* 16, 13, 2. 3 *cf.* 12, 1, 14.

1 torridam] horridam *A* color *G*, calore *H* post fecerit *ins.* qui deinde caducus torretur fervido solo *SA* nomen trahunt] uocamen trahit *SA* post colore locum de pipere et hebeno at qui ex ipsa — honorantur (*v. app.*) *ins.* *SA* similiterque *P*¹ 3 hebenum] hebeno *R*^a, post pompeius *H* ex india *om.* *P*¹ rom. mithr. tr. *SAP*¹ 4 et *om.* *RCNH* post odoratos (oderatos *Q*) *ins.* potentes aduersum intestinae aegritudinis incommoda dat *SAP*¹ alia *om.* *S* 5 fragrantia *NHG*^a^b, flagrantia *RCL[L]QSA*^a^P suauitatem *NH*, gratia *P*², suauitate (-tem *S*) grata *SA* 6 indiae *[L]SAP* 7 abigunt] adimant *SAP*² resistant *[L]SAP* mentium] pauitantium *SA* contra *Plinium*: metas vaous expellit a mente uanus *N* 8 pellant *SAP* praedicare *GB* (deficit *L*) oportet *H* 9 reddimus *Q*, redolemus *H* quae] quod *RN*, quot *CHG* adamantum *RCN[L]GSP* sint] sit *N*, bis *H* 10 et *om.* *SAP* colos] *N*^b*SA*^a, colus *N*^a, color *reliqui* cuique] *HSAP*², quique *RCNLQGP*¹, quisque *[L]* eximu * *Q* 11 materiae] *P* emendans, materia *reliqui* adaeque similis splendore (splendo *A*) ad dore *H* 13 nuclelei *NS* abellani] *RCNHS*, auellani *A*, auellanae *L[L]QGP* reptus *G* hubic *G*, hic *H* proximus] primus *RCNH* 14 pallidior] alter *p.* *R*, secundus *p.* *L[L]QG* ad *om.* *R* colore *R*, colores *A* 15 renitens] retens *R*^a, renidens *NH*, retinens *Q* propior *NLGS* aeriam *CNH*, aeriam *A*, ediam *R* 16 quatuor *G* ceteros] et ceteros *Q* 17 hic] hi *C[L]* et qui] qui *S*

- quent, plerique etiam adamante altero perforantur. at illi quos pri- 1 PL.
 mos significavimus nec ferro vincuntur || nec igni domantur: verum 2 PL. 37, 59
 tamen si diu in sanguine hircino macerentur, non aliter quam si 3
 calido vel recenti, malleis aliquot ante fractis et incudibus dissipatis 4
 aliquando cedunt atque in particulas dissiliunt. || quae fragmenta 5 PL. 37, 60
 scalptoribus in usum insigniendae cuiusce modi gemmae expetuntur. 6
 52, 57 || inter adamantem et magnetem est quaedam naturae occulta dissensio, 7 PL. 37, 61
 (60) adeo ut iuxta positus non sinat magnetem rapere ferrum vel si ad- 8
 motus magnes ferrum traxerit, quasi praedam quandam adamans 9
 magneti rapiat atque auferat. 10
 58 (61) || Lychniten perinde fert India, cuius lucis vigorem flagrantia 11 PL. 37, 103
 59 excitat lucernarum, qua ex causa lychniten Graeci vocaverunt. duplex 12
 (62) ei facies: aut in purpurae emicat claritatem aut meracius suffundi- 13
 tur cocci rubore, per omne intimum sui, si quidem pura sit, in- 14
 offensam admittens perspicuitatem: at si excaudit radiis solis incita 15
 vel ad calorem digitorum attritu excitata est, aut palearum cassa aut 16
 60 chartarum fila ad se rapit: || contumaciter scalpturis resistens ac si 17 PL. 37, 104
 (63) quando iusignita est, dum signa exprimit, quasi quodam animali 18
 morsu partem cerae retentat. 19

RCNHL (deficit 15 in perspi)[L]QG(B) SAP

v. 2 nec ferro — 10 auferat *compilavit Priscianus v. 1065—1070; similia Augustinus de civ. dci 21, 4, 4 v. 11 lychniten — 12 vocaverunt adhibuerunt Priscianus v. 1071. 1072 et Isidorus 16, 14, 4 v. 17 scalpturis — 19 retentat Plinianis attexuit Isidorus 16, 14, 4.*

1 adamantem] ab ad. HLG primum Q 2 significamus H, diximus
 SAP² igne [L]AP dominantur N, soluuntur SAP² 3 tamen om.
 SA hircinio A macerentur] sint macerati SAP² non om. RCNSA
 contra Plinium alter S 4 uel (e ins. G) recent] frigidoue AP², fiegido
 uel S 5 particulis N^a 6 sculptoribus H cuiusce] cuiuscumque SAP
 modi gemmae] modae gratiae H 7 amantem G magnetem LQG
 natura C dissensio Q 8 magnetem G 9 traxit R adamans (-mas RP²)
 magneti] quicquid magneti haeserit adamans (-mas P¹) SAP¹ 11 lychniten]
 NS, lychniten RCHA, lychniteñ (sic) P, lygnitem L, lignitem G deinde A
 locis N^a uigorem] uigor Q, ardor SAP¹ flagrantiam Q 12 quia Q
 lychniten] N, lychniten RCHA, lycniten S, lygniten L, lignitem QG 12 uoca-
 uocauerunt G 13 in purpurae (RCNH^bQ, purpureae H^a, purpuream L[L]G)
 emicat claritatem (claritem R)] enim purpurae (-rea P) emicat claritate SAP
 14 omne P, omnem reliqui intimum] initium S 15 admittit L[L]G, con-
 mittit Q at] ac Q incita] icta SAP² 16 colorem HQG adtritum R
 excitata] RCNQSAP, excita HGB, excitatus [L] 17 fida A resistens N
 18 signata S inprimit [L]QSA animalis H 19 caeerae G retentant BS,
 tentat G, om. A

- PL. 37, 76 1 || Beryllos in sexangulas formas Indi atterunt, ut hebetem coloris 52, 61
 2 lenitatem angulorum repercussu excitent ad vigorem. beryllorum (64)
 3 genus dividitur in speciem multifariam: eximii intervirente glauci et
 4 caeruli temperamento quandam praefereunt puri maris gratiam. infra 62
 5 hos sunt chrysoberylli, qui languidius micantes nube aurea circum- (65)
 6 funduntur. || chrysoprasos quoque, ex auro et porraceo mixtam lucem
 7 trahentes, aequae beryllorum generi adiudicaverunt. || hyacinthizontas, 63
 8 scilicet qui hyacinthos prope referant, et ipsos probant. eos vero, (66)
 9 qui crystallis similes capillamentis intercurrentibus obscurantur (hoc
 10 enim vitio illorum nomen est), scientissimi lapidum plebi dederunt.
 PL. 37, 78 11 || Indici reges hoc genus gemmas in longissimos cylindros amant 64
 12 fingere eosque perforatos elephantorum setis suspendunt ac monilia (67)
 13 habent, vel plerumque ex utroque capite insertis aureis umbilicis in-
 14 cendunt ad nitellam pinguiorem, ut per industriam metallo hinc inde
 15 addito fulgentiorem trahant lucem.
 PL. 6, 81 16 || Taprobanem insulam, antequam temeritas humana exquisito 53, 1
 17 penitus mari fidem panderet, diu orbem alterum putaverunt et quidem

RCNH [L]QG(B) SAP; *Anon. Leid.* (p. 30) a 16 Taprobanem

v. 1 beryllos — 7 adiudicaverunt cum *Plinianis* adhibuit *Isidorus* 16, 7,
 5—7 v. 7 hyacinthizontas — 10 nomen est compilavit *Isidorus* 16, 9, 4
 v. 16 Taprobanem — 197, 8 navigatur exscripsit *Dicuil* 7, 26—30.

1 berullos *R*, berullus *N* sexangulos QG 2 lanitatem *Q*, leui-
 tatem *S* ang. repercussus [L], per ang. repercussum *H* ad om. *H*
 berullorum *RN*, berillum *H* 3 anteruirente *S*, interuirentem *Q* glauci]
 glaciae *H* 4 cerule *H^a* 5 hoc [L]QGB sunt om. *H* cryso-
 berillo *G* nub. aurea (area *Q*) circ.] circ. aur. nube *SA* 6 chrysoprasos]
RP, chrysoprasos *G*, chrysoprassos *CNBA*, crisoprassus *H*[L], chryoprasos *S*,
 chrisoparus *Q* porraceo *II* ([L]QGBP) cum *Plinio* et *Isidoro*, purpuraceo *I*
 (*RCNS^aA*, purpura ceu *H*, purpuracca *S²*) mixtum *H* 7 trahens *NH*
 genere *S* adiudicatur *H*, addiderunt *P²* hyacinthizontas *P*, iacincti-
 zontas *H* 8 hycinctos *H* hos [L]QG 9 qui om. *Q* cristalli *HP²*,
 cry (vel i) stallo *SAP¹* similis *SP¹* 10 uitium [L]QGB scient.] hos
 (hoc *S*) scient. *SA* lapidem *G* 11 hoc genus gemmas] *RCNSP¹*, hoc
 gemmae genus *H*, hoc genus gemmarum [L]QGBAP² 12 suspendunt] sub-
 ligant *SAP²* ac] haec *S*, ad *Q* munilia *G* 13 nel] aut *SAP¹*, om. [L]
 plerumque ex] ex pl. *S*, ex *AP¹* utraque *S* inferunt aureos umbili-
 cos *P¹* inc. ad nit.] ut marcentem (marcescentem *A*) faciem ad nit. incendant
SAP¹ 14 ut] quo *SAP* pro industria [L]QGB metalla *Q* 15 tra-
 hunt *S*, retrahant *R^a* 16 taprobanem *RNQA*, taprobanam *Dicuil*
 temeritate *A* humano *R*, humanae *S*, humono *Q* 17 fidem paret *Q*
 fidus ponderet [L], fides panderetur *SAP* diu in [L]QGBP

quem habitare *Antichthones crederentur. verum Alexandri Magni 1 PL.
 virtus ignorantiam publici erroris non tulit ulterius permanere, sed 2
 53, 2 in haec usque secreta propagavit nominis sui gloriam. missus igitur 3
 Onesicritus praefectus classis Macedonicae terram istam, quanta esset, 4
 quid gigneret, quomodo haberetur, exquisitam notitiae nostrae dedit. 5
 patet in longitudinem stadiorum septem milia, in latitudinem quinque 6
 3 milia. scinditur amui interfluo. nam pars eius bestiis et elephantis 7
 repleta est maioribus multo quam fert India: partem homines tenent. 8
 margaritis scatet et gemmis omnibus. || sita est inter ortum et occa- 9 PL. 6, 82
 4 sum. ab eoo mari incipit praetenta Indiae. a Prasia Indorum gente 10
 dierum viginti primo in eam fuit cursus, sed cum papyraceis et Nili 11
 navibus illo pergeretur: mox cursu nostrarum navium septem dierum 12
 5 iter factum est. mare vadosum interiacet altitudinis non amplius 13
 senum passuum, certis autem canalibus depressum adeo, ut nullae 14
 6 umquam ancorae ad profundum illius fundamenta potuerint pervenire. || nulla 15 PL. 6, 83

RCNH [L]QG(B) SAP; Anon. Leid. l. c. (om. 9 sita — 10 gente)

v. 6 patet — 7 milia denuo Dicuil 7, 32; v. 6 patet — 9 omnibus compilarunt Capella 6, 696 et Isidorus 14, 6, 12; cf. Priscianus v. 596 v. 7. 8 cf. Dicuil 7, 33 v. 10 praetenta — 197, 8 navigatur compilavit Capella 6, 696. 697.

1 quem] quam *Dic.*, eum quem *SAP*, *om. G* habitate *P* anti-
 cithones] *sic ad Plinium*: Antichthonum appellatione, antihones *III (SAP²)*, eachites
I (RCN Dic.), easchites *II ([L]Q)*, easchides *G*, eascites *B*, eascithes *P¹*, tum
 scitas **H* 2 crederentur] reliqui **Dic.*, crederent **HG*, crederetur *P¹*
 uerum] sed *SAP²* alexander *A* 2 non tulit u. permanere (pergere **H*) sed]
 extinxit dum *SAP¹* 3 in *om. Q* secreta] secreta *Dic. (Dr.)* propug-
 nauit **HQ*, propagat *SA* 4 onesicritus *P*, onesicretus *Dic.* classi *SAP*
 macedoniae *CO* istam] ipsam *Dic.* 5 exquisitam] exploratam *SAP²*
 notitiae (notiae *G*) nostrae (nostra *N*, nostram *Dic.*)] uostr. not. *RC* 6 sta-
 diorum (stadium *NSAP¹*) s. m.] uii milium stadiorum **H* in] *III (SAP) Dic.*
Leid., *om. reliqui* latitudine *Dic. (Dr.)* quinque] stadiorum u *Dicuil*
 7 milium [*H*] scanditur *N* anni *R* pars] pras *Dic. (Dr.)*, paas *G*
 eius] elus *G* bestiis et *om. SA* 8 maioribus] magnis [*H*], magnos *Leid.*
 multo q. f. i.] quam quos indi habent *SA*, multo q. f. i. quam indi habent *P*
 partem . . . 10 indiae *om. Q* partim *SA* hominis *N* 9 margareti
Dic. casam *R^a* 10 eoo] *S¹* (eo *) *P ex coniectura*, eo reliqui (in his *S²*)
 et *Dic.* praetentia *S*, praeterita [*L*] indiae] *HSAP*, india *I (RCN Dic.)* et *II*
 ([*L*]*GB*) gentem *RC* 11 dierum bis *Q* primo *om. [H]* ea [*H*] currus *Q*
 sed] sed hoc *BSAP* papyraceis *Dic.* et nili (nibili *R*, lichni [*H*]) nauibus
om. SA contra Plinium 12 cursu nostr. nau. (nau. nostr. *P²*) cursu nos-
 trarum gentium nauium [*L*], cursum nauibus nostris *S*, nauibus nostris *AP¹*
 13 inter *N* uadum *G* 14 seniorum *Dic.* passum *RN* autem
om. SA depr. adeo] adeo altum adeo depr. *SAP* nullae] nec **H* 15 an-
 corae] ancorage *Q* ad] a *R* profunda **H*, profundum *S* fund. pot.
 peru.] ima pot. peru. *P*, ima peruenerint *SA*

- PL. 6, 87 1 in navigando siderum observatio: || utpote ubi septentriones nequa-
 2 quam videntur vergiliaeque numquam apparent. lunam ab octava in
 3 sextam decimam tantum supra terram vident. lucet ibi canopos sidus 53, 7
 4 clarum et amplissimum. solem orientem dextra habent, occidentem
 PL. 6, 83 5 sinistra. || observatione itaque navigandi nulla suppetente, ut ad desti-
 6 natum pergentes locum capiant, vehunt alites, quarum meatus terram
 7 petentium magistros habent cursus regendi. quaternis non amplius
 8 mensibus in anno navigatur.
- PL. 6, 84 9 || In Claudii principatum de Taprobane haec tantum noveramus: 8
 10 tunc enim fortuna patefecit scientiae viam latiore. nam libertus
 11 Anni Plocami, qui tunc Rubri maris vectigal administrabat, Arabiam
 12 petens, aquilonibus praeter Carmaniam raptus, quinto decimo demum
 13 die adpulsus est ad hoc litus portumque advectus qui Hippuros nomi-
 14 natur. sex deinde mensibus sermonem perdoctus admissusque ad 9
 PL. 6, 85 15 conloquia regis quae compererat reportavit. || stupuisse scilicet regem
 16 pecuniam quae capta cum ipso erat, quod tametsi signata disparibus
 17 foret vultibus, tamen parem haberet modum ponderis: cuius aequali- 10
 18 tatis contemplatione cum Romanam amicitiam flagrantius concupivisset,
 19 *Rachia principe legatos ad nos usque misit, a quibus cognita sunt
 20 universa.

*R(deficit 2 in octa)[R](succedit ubi deficit R)CNH [L]QG(B) SAP Anon.
 Leid. (l. c.).*

1 in bis R obs. sid. SAP utp. ubi sept. nequaquam (numquam
 P²) uid. uergiliae (uirgile Q) que (que om. RN*H Dic., deficit C) numq. app.] nam
 neque sept. illic (illinc A) conspiciuntur (conspiciuntur S) nec uergiliae (uir-
 giliae S) apparent SAP¹ 2 lunam] l. nouem diebus [H] ab] ob N
 3 terra Dic. (Dr.) caopus Dic., conopos G 4 amplissimum] amplissi-
 dus S, scitam [H], situm Leid. dextera SA (deficit C) 5 itaque] ita S
 nauiganti N ut] per quam SAP¹ ad destinatum] ad est natum Dic.,
 ad destinata SAP¹ 6 meatu G, om. [H] 7 mag. hab. curs. regendi (-de
 [H²]) r. c. m. h. SAP 8 nauigantur [R] 9 in claudii (cludi N) principatu
 [R]CN*H[L]QGBP¹, adusque cl. principatum SAP² taprobanen N, probane
 H² 10 scientiae] scientia Leid., om. [H] 11 plocani [H], plocanii [L]A, om.
 Leid. tunc] tum QGB rubi Q adm.] administrabant Q, tenebat
 SAP² 12 carminiam [L], germaniam [R]CN*H, armeniam Q 13 diem [R]
 impulsus Q inuectus SAP¹ hippuros] [R]CSA, ipporus [L]GB, hipporus P,
 porus Q, hippurus N, hyppurus *H nominatur S 14 sermonem (-ne
 [R]C, -num Q) om. A perductus NQB², productus [L]G admissusque]
 amissusque [R], missusque N*H, ductusque SAP¹ 15 comperat [L]B, con-
 cerperat S 16 pecunia [H]G erat cum ipso A tametsi] tameu et [R],
 17 tamen parem] [L]QGB, parem tamen [R]CNSAP, tamen *H habere G
 aequitatis SAP 18 contemplationem NQ amicitia N concupisset N[H]
 19 rachia] Plinius, t(h)racia libri Solini ad usque nos A cognita] prac-
 cepta SA, percepta P²

- 53, 11 || Ergo inde homines corporum magnitudine omnes homines ante- 1 PL. 6, 88
cedunt: crines fuco inbuunt, caeruleis oculis ac truci visu, terrifico 2
12 sono vocis. || quibus inmatura mors est in annos centum aevum tra- 3 PL. 6, 91
hant: aliis omnibus annosa aetas et paene ultra humanam extenta 4
13 fragilitatem. || nulli aut ante diem aut per diem somnus. aedificia 5 PL. 6, 89
modice ab humo elevata. annona eodem semper tenore. || vites 6 PL. 6, 91
14 nesciunt: pomis abundant. || colunt Herculem. in regis electione 7 PL. 6, 89
non nobilitas praevalet, sed suffragium universorum. populus eligit 8
15 spectatum moribus et inveterata clementia, etiam annis gravem. sed 9
hoc in eo quaeritur, cui liberi nulli sunt: nam qui pater fuerit, 10
etiamsi vita spectetur, non admittitur ad regendum: et si forte dum 11
regnat pignus sustulit, exiit potestate: idque eo maxime custodi- 12
16 tur, ne fiat hereditarium regnum. || deinde etiamsi rex maximam prae- 13 PL. 6, 90
ferat aequitatem, nolunt ei totum licere: *triginta ergo rectores accipit, 14
ne in causis capitum solus indicet: quamquam sic quoque si displi- 15
cuerit iudicatum, ad populum provocatur atque ita datis iudiciis 16
17 septuaginta fertur sententia, cui necessario adquiescitur. cultu rex 17
dissimili a ceteris vestitur syrmate, ut est habitus, quo Liberum patrem 18
amiciri videmus. || quod si etiam ipse in peccato aliquo arguitur, 19 PL. 6, 91

[R]CNH [L]M(redit 3 ab aevum, sed ut hic et deinceps passim hiet) QG(B)
SAP; Anon. Leid. (l. c.)

v. 1 ergo — 199, 8 receptet compilavit Capella 6, 698.

1 inde] indi GBP, idem A corp. magn. omn. hom. (alios omnes pro
o. h. SAP¹) om. N 2 crinis N ac truci] atroci *H 3 innatura [R]
trahunt] harunt [R] 4 omnibus om. SA ultra hum. exteata (-te N) ext.
paene ultra hum. SAP 5 nulli] plerique eum Capella, nullus BSAP
ant per diem (dies *H) om. N somnos A aedificia] aefia N
post somnus ins. noctis partem quieti destinant (dist. S) lucis ortum uigilia an-
tenertunt SAP 6 eleuata] tollunt SAP annonae *H eodem] pari
SAP tenore] t. est SA 7 regnis G 8 suffragia [H] uniuersorum]
uniuersus [L]QGBP² populus] MSAP¹, populus enim [R]CN *H, enim p.
[L]QGBP² elegit NMA 9 inueteratae clementiae SAP etiam (om. Q)
annis (amnis G) a. e. SAP graue S 10 hoc in] in hoc [R]CN sunt]
sint C[H] fuerit] sit SAP 11 spectetur] spectatus P, spectatus est SA
et] ac SA 12 regnat] pignat G pignus sustulit] subolem nelit educare
(edere P¹) SAP¹ exnit SP, exuuntur A potestatem AP idque eo] III
(SAP) Leid. (contra H), ideoque reliqui maxime om. SA 13 fiat] faciat
SA heridatarium Q 14 triginta] Plinius et Capella, quadraginta libri
ergo om. SA 15 ne] nec S quamquam] et SAP¹ si om. [R]
16 iud. ad pop. prou. (reuocatur C)] aduocatur iudicatus ad populum [H]
atque ita] a quo SAP¹ 17 septuaginta] xl [H], lx Leid. et Bern. contra
Plinium et Capellam sententiam S 18 dissimilis P, simili Q uesti-
tus P¹ 19 arguitur] argutus (argutus SP) sic (sit P) ac reuictus SAP

- PL. 1 morte multatur: non tamen ut cuiusquam attrectetur manu, sed con- 53, 18
 2 sensu publico rerum omnium interdicta ei facultate: etiam conloqui
 3 potestas punito denegatur. culturae student universi. venatibus in- 19
 4 dulgent nec plebeias agunt praedas, quippe cum tigrides aut ele-
 5 phanti tantum requirantur. maria quoque piscationibus inquietant 20
 6 marinasque testudines capere gaudent, quarum tanta est magnitudo,
 7 ut superficies earum domum faciat et numerosas familiam non arte
 8 receptet.
- IGN. 9 || Maior pars insulae huius calore ambusta est et in vastas deficit 21
 PL. 6, 87 10 solitudines. || latus eius mare adluit perviridi colore fruticosum, ita
 PL. 6, 88 11 ut iubae arborum plerumque gubernaculis atterantur. || cernunt latus
 PL. 6, 89 12 Sericum de montium suorum iugis. || mirantur aurum et ad gratiam 22
 13 poculorum omnium gemmarum adhibent apparatus. secant marmora
 PL. 9, 106 14 testudinea varietate. || margaritas legunt plurimas maximasque. || cou- 23
 107 15 chae sunt, in quibus hoc genus lapidum requiritur, quae certo anni
 16 tempore luxuriante conceptu sitiunt rorem velut maritum, cuius desi-
 17 derio hiant: et cum maxime liquitur lunaris imber, oscitatione quadam
 18 hauriunt umorem cupitum: sic concipiunt gravidaeque fiunt. de saginae 24
 19 qualitate reddunt habitus unionum: nam si purum fuerit quod acce-

[R]CNH [L]MQG(B) SAP; Anon. Leid. (l. c.)

v. 14 margaritas — 200, 14 datum compilavit Isidorus 16, 10, 1; similia Ammianus 23, 6, 85. 86.

1 adtractetur SA, arteratur [H], atteratur Leid. Bern. manus S
 2 publico (p[ublico] N rerum) publicorum [R^b] (recte [R^a]) interdicta ei (et
 [R], om. *H) facultate] interdicitor ei facultas SAP 3 negatur SAP, dene-
 getur H^a sudent G uen.] interdum uen. SAP 4 nec] ne Q
 tigres SAP¹, trigides Q 5 pisc. iuq.] sagacissime expiscantur SAP¹
 7 superficies G, superficies Q eorum [H] 9 colore N[H] 10 perui-
 ride S fruticosum [R]A, fructuosum [H]B 11 plerumque] que R
 latius [R]CNS 12 et om. [H] ad (a N, om. G) gratiam (-tia NS) pocu-
 lorum (populorum G) e. g. a. apparatus] pocula gemmis igniculant P²
 14 varietate] uacitate N margaritis N lagunt] lecutum vel letunt [R]
 maximaque SP, maximaeque A 15 quibus] quo A hoc genus lapidum (lapi-
 deum [H^a]) om. P¹ requiritur M, repperiunt SP¹, repperiunt A
 anno S 16 rorem om. [R] maritam S cnius] cum ejus M cum]
 uim S 17 liquitur (loquitur [L]) lunaris imber] I ([R]CN *H) et II ([L]MQGP²),
 lunares liquuntur aspergines III (SAP) cum Ammiano: umores ex lunari ad-
 spergine capiunt 18 humore Q concupitum N concipiunt N
 de] et de S, ac de AP saginae] sanguine Q 19 qualitatem N
 unioem Q fuerit] fuit SAP acceperint [R]CN^bMQGB Leid., acceperit N^a,
 acceperunt [H], acceperant SAP

- perint, candicant orbiculi, si turbidum, aut pallore languent aut rufo 1 PL.
 53, 25 innubulantur. ita magis de caelo quam de mari partus habent. deni- 2
 que quotiens excipiunt matutini aëris semen, fit clarior margarita, 3
 quotiens vespere, fit obscurior || quantoque magis hauserit, tanto magis 4 PL. 9, 108
 proficit lapidum magnitudo. si repente micaverit coruscatio, intem- 5
 pestivo metu comprimuntur clausaeque subita formidine vitia contra- 6
 26 hunt abortiva: aut enim perparvuli fiunt scrupuli aut inanes. || con- 7 PL. 9, 109
 chlis ipsis inest sensus: partus suos maculari timent cumque flagran- 8
 tioribus radiis excanduit dies, ne fucentur lapides solis calore, 9
 subsidunt in profundum et se gurgitibus ab aestu vindicant. huic 10
 tamen providentiae aetas opitulatur: nam candor senecta disperit et 11
 grandescunt conchis flavescit margarita. in aqua mollis est unio, 12
 27 duratur exemptus. || numquam duo simul reperiuntur: inde unioni- 13 PL. 9, 112
 bus nomen datum. || ultra semunciales inventos negant. || piscantium 14 PL. 9, 116. 110
 insidias timent conchae: unde est, ut aut inter scopulos aut inter 15
 marinos canes plurimum delitescant. || gregatim natant: certus exa- 16 PL. 9, 111
 mini dux est: illa si capta sit, etiam quae evaserint in plagas rever- 17
 tuntur. 18
 28 || Dat et India margaritas, || dat et litus Britannicum: sicut divus 19 PL. 9, 106. 116
 Iulius thoracem, quem Veneri genetrici in templo eius dicavit, ex Brit- 20

[R]CNH [L]MQG(B) SAP; Anon. Leid. (l. c.)

v. 14 piscantium — 19 Britannicum: *similia Ammianus* 23, 6, 57. 58.

1 orbiculi] orbiculis [R], orbiculi lapillorum SAP: claros efficiunt lapillos
Ammianus pallorem N languescunt SAP¹ rofo N 2 innubulantur
 (ut vid.) [R] magnis Q 3 matutini] tini G aeris om. [R] clarius mar-
 garitum SAP¹ 4 vespere fit obscurius (-rus A) SA que om. [R]*H
 magis om. G hauserint SA tantum Q 5 micaverit SA 7 aut enim]
 etenim NSA inanes] manes [L], imanes G, immanes [H] 8 partu suo M
 maculari] immalari G cumque] cum quo Q flagratioribus GSLeid.
 9 fucentur] fuscentur C, fuscent [H], fugentur SA lapidis Q colore
 CGB 10 in profundum . . . vindicant (indicant [H]) et se profundis
 ingurgitant ut ab a. vindicentur SA, in prof. et se g ab a. u. et se profundis
 ingurgitant ut ab a. vindicentur P 11 aestas G opitulatur Q senectu G
 disperet M 12 grandescuntibus Q flauescunt BSAP¹, flauentibus G
 margaritae A in] lapis iste in SAP¹ unio] homo G¹, unio G², om. P¹
 13 durescit *H exemptus] enisceratus SAP¹ contra Plinium numnum-
 quam N duos Q uniobus G, unioribus [L] 14 ultra om. MQ semun-
 ciales GSA inuentas [R]G, inuentus M piscantium [R]C 15 insu-
 dias G inde SAP ut om. MG aut om. [H] scopopulos G
 16 delitescant [R]CN certa SAP examinis SA 17 illa si] illi et
 cum [H] plaga Q 19 india] in india [R] margarita P¹ diuius G
 20 thoracem] ex thorace [R] uenegri G templum MQ ducauit G
 ex] e SA

- 9, 117 1 tunicis margaritis factum subiecta inscriptione intellegi voluit. || Lol- 53, 29
 2 liam Paulinam Gaii principis coniugem vulgatum est habuisse tunicam
 9, 118 3 ex margaritis sestertio tunc quadringenties aestimatam: || cuius parandae
 4 avaritiae pater ipsius Manilius spoliatis Orientis regionibus offendit
 5 C. Caesarem Augusti filium interdicietaque amicitia principis veneno
 9, 123 6 interiiit. || illud quoque expressit vetus diligentia, quod Sullanis pri- 30
 7 mum temporibus Romam inlati sunt uniones.

- SOL. 8 || Ab insula eius ea, ut consequens, ad continentem: igitur a 54, 1
 9 Taprobane *in Indiam revertamur. sed si Indicis urbibus aut natio-
 10 nibus resistamus, egrediemur repromissae concinnitatis modum.
 PL. 6, 92 11 || Proximam Indo flumini urbem habuere Caphisam, quam Cyrus 2
 12 diruit. Araeosiam Erymantho amni inpositam Samiramis condidit.
 13 *Cadrusium oppidum ab Alexandro Magno ad Caucasum constitutum
 PL. 6, 93 14 est. || ibi et Alexandria, quae patet amplitudinis stadia triginta.
 PL. 6, 95 15 multa et alia sunt, sed haec eum eminentissimis. || post Indos mon- 3

[R]CNH [L]MQG(B) SAP; Anon. Leid. (l. c.; om. 2 lolliam — 6 interiiit)
 ad 7 uniones

v. 15 post Indos — 202, 2 vetuit *compilarunt Capella* 6, 699 et *Isidorus*
 9, 2, 131.

1 inscriptio Q int. nol.] testatus est SAP¹ bolliam N 2 nauli[nam]
 M, pauliam Q^a gaci Q^a 3 estertio G post quadringenties ins. bizan-
 tiorum [R] prande G, parundiae Q 4 (h)auaritia [R]SA manilius]
 plerique, manibus [L]QB (def. M): M. Lollius Plinius orientis (-tes QS)
 regionibus] orientibus G, orientis regibus P² offendit g. (gaius N) caesarem]
 CNH, offendit cum cesare [R], offendit spirauit c. caesarem MQ, offendi spe-
 rauit, c. (om. B) caesarem [L]GBP¹,] asperauit c. caesarem P²,] asperauit
 offendit gaium caesarem S, asperauit gaium caesarem offendit A 5 pris-
 cipis Q 6 interitur G illud illo Q syllanis NM, sillani [R]C,
 sillanus G 7 inlata G sint [L]MQG 8 insulam M^a eius ea] II (MQG,
 eusia B, enseae [L]), ans(a)ea I ([R]CNHSAP) consequens (est ins. GBP)
 ad continentem] consequens aut conti[nente]m M, consequens aut continens est
 [L]Q a] ad GB 9 in indiam] scripsi, indiam CN[L]SAP, india [R]MQ,
 indie B, inde G, ad indicum H reuertemur [R]CN, reuertimur MQ
 post reuertamur add. conuenit res indicas uidere A, conuenit in res indicas
 (-cat P) uadere SP si om. [R]BS indicis] III (SAP), indicis aut I
 ([R]CNH), in his II ([L]MQGB) 10 egredimur [L]MQG repromissae] pro-
 positae SA concinnatis [R]CN, concinnantis G modo N 11 habere G
 caphisam] caphysam S, caphusam P, casysam A 12 erymantho] N, erimant(h)o
 CHMGB, erumant(h)o [L]Q, erumnatho [R], erumando P, erimando S, ri-
 mando A semiramis CHB, samisramis [L], samaramis MQ 13 cadrusium]
 scripsi ad Plinium, cadrusiam I (NUSA, candrusiam [R]C, cadrusia P), ca-
 trusia II ([L]MQGB) caucaso S, causerum [R], causam H constitutus S,
 constitum H[L] 14 ubi SAP et] ad H, om. G alexaudriam H[L]
 15 idos H

- tanus regiones Ichthyophagi tenent, quos subactos Alexander Magnus 1 PL.
vesci piscibus vetuit: nam antea sic alebantur. 2
54, 4 || Ultra hos deserta Carmaniae, Persis deinde || atque ita navi- 3 PL. 6, 111 cf.
gatio: in qua Solis insula rubens et omni animarum generi inac- 4 SOL. 54, 13.
cessa, quippe quae nullum non animal inlatum perimat. || ex India 5 PL. 6, 98
revertentes ab Hyani Carmaniae flumine septemtriones primum vident. 6
6 Achaemenidis in hoc tractu sedes fuerunt. inter Carmaniae promun- 7
turium et Arabiam quinquaginta milia passuum interiacent: deinde 8
tres insulae, circa quas hydri marini egrediuntur vicenum cubitum 9
longitudinem. 10
7 || Dicendum hoc loco, quatenus ab Alexandria Aegypti pergatur 11 PL. 6, 101
in usque Indiam. || Nilo vehente Copton usque etesiis flantibus cursus 12 PL. 6, 102
est. deinde terrestre iter Hydreum tenus. || post transactis aliquot 13 PL. 6, 103
8 mansionibus Bereniceen pervenitur, ubi Rubri maris portus est. || inde 14 PL. 6, 104
Oceli Arabiae portus tangitur. proximum Indiae emporium excipit 15

[R] (ad v. 14 bereni) R (redit inde a 14 cem pervenitur) CNH [L]MQG(B) SAP
v. 4 Solis — 5 perimat *compilarunt Capella* 6, 699 *adsumptis Plinianis et*
Dicuil 7, 40 v. 6 ab Hyani — 10 longitudine *compilavit Capella* 6, 699.

1 icciofagi H tenent] tent [R]S 2 uesci pisc. uet.] in reliquo absti-
nere iussit a piscibus SAP¹: vetuit piscibus vivere *Plinius*, piscibus vesci pro-
hibuit *Isidorus* nam a. s. alebantur *om.* [R] 3 carmaniae] (AP,
carmaniae S² et *index M*, carminae S¹, germaniae Q, germaniae CNHLM
(text.), germaniae R, gesta germaniae GB persis] praesis A, *om.* M
atque] que M rubens] subens [R], r. semper SAP omnia NMS
animantum CNQS 5 quippe . . . perimat *om.* M quae (*om.* G) nullum
om. H nullum non] omne *Dic.* inaltum H perimat] perimit *Dic.*,
necet SAP¹ 6 yani II (M, iani GB, iam [L], inani Q), uani I ([R]NH,
uanim C), azanio III (AP, azonio S): Hyanis *Plinius*, Ypanis *Capella* carma-
niae] SP, carmaniae A, germaniae [L]Q, germaniae [R]CNH MGB cum *Capella*
flumine] fluminum [L], fluento SA 7 achaemenidis (acheminidis [R], -nedis H,
-nides [L]MQP¹) in (*om.* H) hoc tractu] in hac plaga achaemenis SAP¹
ferunt [R] post ferunt *ins.* xiiii M carmaniae] P, carmaniae A, germa-
niae Q, carminae S, germaniae [R]CN, [L]MG, germaniam H, germanio B:
Germaniae libri *Capellae* 8 passuum *om.* M 9 circa] inter [R]
10 longitudine CB[L]BA 11 loco] locorum HGB 12 usque] H in
vehentem N capton [R] usque] tenus SAP² et(h)esii MQG, ethesu
[L], adesum B flantibus] [R]CNHSAP cum *Plinio*, flantibus [L]MQGB
13 terrestre] in t. [L]MQGB iter] inter QS hydreum] (hiderum [R],
yderum C) libri cum *Plinio*: requiritur hydreuma tenus *om.* SA tans-
actis M 14 mansinibus G, maresinibus B benenicem G, beronicem H,
cem R, brenicem Q portu N^a est *om.* M^a inde ide G 15 oceli]
C[L]Q, ocaeli RNMG, ocelli H, oc(a)elia SAP, doceli B emporium R
excipitur SA

- PL. 6, 105 1 Zmirim infame piraticis latronibus. || deinde per diversos portus Cot-
 2 tonare pervenitur, ad quam monoxylis lyntribus piper convehunt.
 PL. 6, 104 3 || petentes Indiam ante exortum canis aut protinus post exortum 54, 9
 PL. 6, 106 4 navigia media aestate *solvunt, || revertentes renavigant Decembri 10
 5 mense. secundus ex India ventus est vulturinus: at cum ventum est
 PL. 6, 107 6 in Rubrum mare, aut africanus aut auster vehunt. || spatium Indiae
 7 decies septies quinquaginta milia passuum proditur: at Carmaniae
 PL. 6, 109 8 centum milia, cuius pars non caret vitibus. || praeterea habet genus 11
 9 hominum, qui non alia quam testudinis carne vivunt, hirsuti omnia
 10 facie tenus, quae sola laevis est: iidem coriis piscium vestiuntur,
 11 Chelonophagi cognominati.
 PL. 6, 107. 108 12 || Inrumpit haec litora Rubrum mare || idque in duos sinus scin- 12
 13 ditur. quorum qui ab oriente est Persicus appellatur, quoniam
 14 quidem oram illam habitavere Persidis populi, vicies et sexagies cen-
 15 tena milia circuitu patens: ex adverso, unde Arabia est, alter

R (deficit 14 in vicies)[*R*](succedit ubi deficit *R*)*CNH* [*L*]*MQG(B)* *SAP*
v. 12 inrumpit — 204, 1 vocatur compilarunt *Capella* 6, 699 et *Isidorus*
 13, 17, 4.

t zmirim] *RCHMQGAP*¹, zmirum *N*, zinirim [*L*], et mrim *B*, nirim *P*²,
 nizirim *S*: Muzirim *Plinius* paraticis *G* latronibus] factiouibus *SAP*²
 uersos *NS* per diuersos . . . piper *om.* *C*^a cottonare] *III* (*SP*, cotta-
 nare *A*) cum *Plinio*: Cottonara, cottaonare *I* (*RCN*^b, cottaonere *N*^a, quodzaon-
 nare *H*), cottaonere *II* (*MQ*, quottaonore *G*, coitaonore [*L*], quamcaonere *B*)
 2 pervenitur] pervenire *N*, succeditur *SAP*² quam *om.* *G* monoxylis]
RN, monoxilis *CH*[*L*], moxnoylis *S*, moxnolis *A*, monoxyllis *P*¹, monoxillis *G*,
 moxillis *B*, moxilis *P*² lyntribus] quintribus *A* piper *S*, periper *P*
 conueheunt *H*, conouehunt [*L*]*M*, conouehuntur *Q* petentes . . . 6 uehunt
om. *M*^a 3 potentes *R* canis . . . exortum *om.* *H* nauia *GB*, nauigio *A*
 soluant] *P* corrigens, soluuntur (soluuntur [*L*]) reliqui reuertentis *M*
 renavigent *II*, renauigari *S*, nauigant *A* deembre *S*, decembro [*L*] 5 secun-
 dos *Q* uulturinis *A* ut] aut *G* 6 rubro mari [*L*]*MQGB* aut afr.] ut
 afr. *Q*, afr. *II* 7 septies] septies (speties *S*) centena et *SAP*² at] ad *HS*,
 ac *BA* carmaniae] *AP*, carmaniae *S*, germaniae *M* (in indice huc perti-
 net caput inscriptum de magnitudine indie et carmine) *Q*, germaniae *CNH*[*L*]*GB*,
 gemaniae *R* 9 alia quam] aliquam *M* omnia] a nimia *GB*, omnes *A* *MQ*,
 omnes [*L*] 10 facitenuis *G* sola l(a)euis] *RCNMSP*, solaeuis *G*, sola lenis
H[*L*]*QBA* est i(i)dem] est id est *G*, ae id est *H* 11 chelonofagi *RCNSAP*,
 chelonofaga *H*, chelcenofagi *MQGB*², chelcenophagi [*L*], chelsonofagi *B*¹
 cognominati] cognominantur *RCN*, nominantur *H* 12 irrumpit *G* idque] at-
 que [*L*]*MQGB* 13 est] est et *Q* 14 habitauerunt *II*, habet habere *M*
 persidis populi] persi *H* vicies bis *R* vicies et sexagies (sexies *P*²) centena
 (centum *P*²) [*XXV*], id est vicies et quinques centena *Plinius* 15 circumitu *P*
 patens] panes *S* aduersa *H* rabia *S*

- Arabicus vocatur: Oceanum vero qui ibi influit Azanium nomina- 1 PL.
verunt. 2
- 54, 13 || Carmaniae Persis adnectitur, quae incipit ab insula Aphrodisia 3 PL. 6, 111
variarum opum dives, translata in Parthicum nomen, litore quo 4
- 14 occasui obiacet porrecta milia passuum *quingenta quinquaginta. || oppi- 5 PL. 6, 133
dum eius nobilissimum Susa, || in quo templum Susae Dianae. 6 PL. 6, 135
|| a Sisis [Carbyle sive] Barbitae oppidum centum triginta quinque 7 PL. 6, 133
milibus passuum distat, in quo mortales universi odio auri coëmunt 8
hoc genus metallum et abiciunt in terrarum profunda, ne polluti usu 9
- 15 eius avaritia corrumpant aequitatem. || hic inconstantissimus est terra- 10 PL. 6, 125
rum modus: nec inmerito, cum aliae circa Persidem nationes schoinis, 11
aliae parasangis terras metiantur et incertam fidem faciat mensurae 12
ratio discors. 13
- 55, 1 || Parthia quanta omnis est a meridie Rubrum mare, a septem- 14 PL. 6. 11
trione Hyrcanum salum claudit. regna in ea duodeviginti dissecantur in 15

[R]CNH [L]MQG(B) SAP

v. 3 Carmaniae — 6 Susa *compilarunt Capella* 6, 700 et *Isidorus* 14, 3, 12
v. 7 a Sisis — 10 aequitatem *compilavit Capella* 6, 700 v. 14 Parthia —
205, 7 Persidem *compilavit Isidorus* 14, 3, 9, 11.

1 uocatus S qui om. P influunt A, fluit Q, om. P uero] ut [R]
azamiuium H 3 carmaniae] sic index M (gens carmaniae), carmeniae SA,
garmaniae P, garamaniae [L]MQB, garamine G, germani(a)e [R]CN, germania
H qui S incipit ab om. H afrondisia A, frodisiae [L]MQGBP 4 opum]
opus [R]M translata translata (a ins. S) quondam SAP litori [R] 5 subia-
cet CSAP milia] in milia SAP passuum] passum [R], om. H quingenta
quinquaginta] *Plinius et Capella*, quinquaginta libri 6 templum om. A
susae] [R]CNMQGBS cum libris *Capellae*, susae A, susiae [L], susitae H,
suseae P dianae] diani A 7 a om. S susius M carbyle (P, carbile
[L]QB, carbi G) sine barbytae (P, barbite [L]MQG, barbice B) II (LMQGBP)
cum *Capella*: Carbyle siue Barbyta, arbyle (arbile [R]H) siue barbyte (barbitae
[R]H) I [R]CNH), barbitae III (A, babitae S): Babytace *Plinius* (Βαβυτάκη *Stepha-
nus Byz.*) 8 milia H[L]GB distant [R]C quo om. N mortalis M
tauri [R] caemunt H, comedunt [L] 9 metallum] NMSP, metalli
RCH[L]QGBA hobicunt Q nec S 10 auaritiae NQ corrumpunt NG hinc
[R]CNMSP, hin [L] est om. HSA terrarum] naturarum [L] 11 modus]
commodus [R] schoinis [R]C^oN, scoinis C^oB, scoenis MGBP^o, scenis [L], ex-
quoenis Q, scynis SAP², 12 alia Q post parasangis ins. aliae incomperta
(incomper S) disciplina (-nas S) SAP mentiantur [R] incertam] infidem
fidem H mensurae ratio], mensuratio S¹, mensura ratio S², mensura H
13 discors M 14 parth. quanta (quanto Q) q. o. e.] quod est parthiae SA
medie H, maridie Q ruborum Q a] ac N 15 solum [R], saltum
[L]MQGB regna in ea (eo Q^o) in ea r. HSAP niginta H^a

- PL. 1 duas partes. undecim quae dicuntur superiora incipiunt ab Arme-
 2 nico limite et Caspio litore, porrecta ad terras Scytharum, quibuscum
 3 concorditer degunt: reliqua septem inferiora, sic enim vocitant, 55, 2
 PL. 6, 113 4 || habent ab ortu *Arios, Carmaniam Arianosque a medio die, Medos
 PL. 6, 114 5 ab occidui solis plaga, a septentrione Hyrcanos. || ipsa autem Media
 6 ab occasu transversa utraque Parthiae regna amplectitur: septem-
 7 trione Armenia circumdatur: ab ortu Caspios videt: a meridie Per-
 PL. 6, 116 8 sidem. || deinde tractus hic procedit usque ad castellum quod Magi
 9 obtinent, Fidasarcida nomine: hic Cyri sepulcrum.
 PL. 6, 121 10 || Chaldaee gentis caput Babylonia est, tam nobilis, ut propter 56, 1
 11 eam et Assyrii et Mesopotamia in Babyloniae nomen transierint. urbs 2
 12 est sexaginta milia passuum circuitu patens, muris circumdata, quo-
 13 rum altitudo ducentos pedes detinet, latitudo quinquaginta, ternis in
 14 singulos pedes digitis ultra quam mensura nostra est altioribus. inter- 3
 15 luitur Euphrate. Beli ibi Iovis templum, quem inventorem caelestis

[R]CNH [L]MQG(B) SAP

v. 10 Chaldaee — 11 transierint *compilarunt Capella* 6, 701 et *Isidorus*
 14, 3, 14 v. 11 urbs — 13 quinquaginta *epitomavit liber genealogus a.* 455
 c. 132 (*chron. min.* 1 p. 166).

1 ermenico Q 2 limite] litore [R] littor H porrectas [R] terram
 [L]MGB 3 cum concorditer] cum corditer M, concorditer [L]GQSP¹
 4 habet [R]CNH[L]MQ uarios (uarias [R]) arianos (arionos H, rianos S) que
 carmaniam (SAP, germaniam [R]CNHG, germania B, geramani [L]Q, germani M)
 libri: ab ortu Arios, a meridie Carmaniam et Arianos *Plinius* die medio
 SAP medos] edos G 5 occiduo [R]MQ a om. MQ media] edia G
 6 ab occasu] ob casu N^a, ob occasu N^b sept.] a sept. SAP cum *Isidoro*
 7 circumdata SA capios N^a meridi N persiden H 8 dein C^a
 praecedit A usque ad (om. A) cast. om. H 9 optinet [R] phidasarcida
 [R]CQGB, phidasarchida P, phidasacida MN, fidasareida [L], phydarsaci H,
 satarchida SA: Frasarigida *Plinii libri* hic cyri] hic cyris M, hycari H
 sepucrum G 10 genti [L]MQGB caput] apud N, om. G post baby-
 lonia (-uia M) ins. a (om. P) samirami (-mide A) condita (condi S) SAP
 11 assyriae [R]C mesopotamiam N transierunt BSA, transierit M^a
 urbs] ubr M^aQ, ubrs M^b 12 circumitu SP circ. mur. H 13 altitudo]
 latitudo P² ducentos (-tis H, -tes Q) p. d.] per ducentos pedes extenditur
 SAP² detinet . . . 14 pedes om. M latitudo q.] lat. in quinq. SA, alti-
 tudo q. sublimatur P²: lati pedes LXX *genealogus* 14 singulo Q mensuram
 GA altioribus] auctoribus (auctoribus A) amni SAP², om. [L] 15 beli ibi
 (ueli ibi B, belli ibi P, bellubi G) iouis] II ([L]MQGB) et III (SAP), beli iouis
 I (N, beli iobis RC, babilonis H) iuuentorum S

- disciplinae tradidit etiam ipsa religio, quae deum credit. || in aemu- 1 PL. 6, 122
lationem urbis huius Ctesiphontem Parthi condiderunt. 2
- 56, 4 || Tempus ad Oceani oras reverti, represso in Aethiopiam stilo: 3 SOL.
namque ut Atlanticos aestus occipere ab occidente et Hispania dudum 4 cf. SOL. 18, 1
dixeramus, ab his quoque partibus mundi uude primum Atlantici 5
5 nomen induat, exprimi par est. || pelagus Azanium usque Aethiopum 6 PL. 6, 172
litora promovetur, || Aethiopicum ad Massylicum promunturium, unde 7 PL. 6, 175
rursus oceanus Atlanticus. 8
- 6 Iuba igitur universae partis, || quam plurimi propter solis ardorem 9 PL. 6, 176
perviam negaverunt, || facta etiam vel gentium vel insularum comme- 10 PL. 6, 175
moratione ad confirmandae fidei argumentum, omne illud mare ab 11
India usque Gades voluit intellegi navigabile, cori tamen flatibus, cuius 12
spiritus praeter Arabiam, Aegyptum, Mauretanium evehere quamvis 13
queant classem, dummodo ab eo promunturio Indiae cursus diriga- 14
7 tur, quod alii Lepten acran, alii Drepanum nominaverunt. addit 15
etiam stationum loca et spatiorum modum: nam ab Indica promi- 16

[R]CNH [L]MQG(B) SAP

v. 1 in aemulationem — 2 condiderunt *compilavit Isidorus* 15, 1, 9.
v. 16 ab Indica — 207, 6 inaccessa *epitomavit liber genealogus a. 455 c. 75*
(*chron. min.* 1 p. 165).

1 deum] dum *M* credit *Q^a* aemulatione [L]SA 2 urbi *G* huius]
illius *S*, huius conuersum (circumuersum *B*) *G*BP ctesifontem *CN*, contesifontem
[R], et(h)esifontem [L]MQS, t(h)esifontem *HGBAP*: hictesifontem *Isidori libri*
boni condidere *H*, condididerunt *G* 3 tempus] t. est *HB²SA* praesso *H*,
repulso *P²* 4 namque ut *om. H* occipere] *NHSP*, accipere [R]C[L]MQGBA
5 partibi *G* mundi unde] mundum de *M* 6 induant *SA*, induxit *H*, inducat [L]
expr. par est *H^a* azanium *H*, azantum *M* usque] usque ad *SA*
ethiepum *H* 7 aethiopicum] (a)ethiopicum [R]H[L]B massylicum] *C*, massi-
licum [R]NH[L]MP, massillicum *GQ*, masillicum *B*, amassylicum *SA*: Mossyli-
cum *Plinius* unde] un *G*, inde *SAP* 9 iuba] iube *A*, iuga [R]CNHMS
uniuersa *Q* partis] par *G* plirimi *G* propter] pro *G*, prope *B¹*
solis *om. A* srborem *M* 10 peruia [R]CNHQG insularum uel gent.
commeratione *H* 11 confirmandum *HB*, firmandae *P* fidei *om. H*
argentum *H* 12 usque] adusque [R]NAP gades] *A*, gadis *plerique*, gadisi
M, *om. H* uolunt *H* nauigabile *G* 13 spiritus *om. G* arabiam]
aniam *M* maretaniam *M*, muretanium *Q*, mauritaniam *libri reliqui*
uehere *H* quamuis (quaueis *H^a*) queant] quod uisus uehaut *B* 14 india *Q*
15 lepten [R]CNH, leptan [L]MQGBSAP acran] [R]G, acram *CN*[L]MQBSA,
aeram *H*, acacra *P* derpanum *B*, repanum *HP¹*, depanum [L] addit
N[L]QGA, addet *M*, addunt *H* 16 et *om. C^a* spatiorum *G* modo *M*,
modos *Q*

PL. 1 nentia ad Malichu insulam adfirmat esse quindecies centena milia
 2 passuum: a Malichu ad Scaeneon ducenta viginti quinque milia: inde
 3 ad insulam Adanum centum quinquaginta milia: sic confici ad aper-
 6, 176 4 tum mare decies octies centena et septuaginta quinque milia. || idem 56, 8
 5 opinioni plurimorum, qui solis flagrantia maxima partis istius ferunt
 6 humano generi inaccessa, sic reluctatur, ut mercantium ibi transitus
 7 infestari ex Arabicis insulis *dicat: quas Ascitae habent Arabes. qui-

[R]CNH [L]MQG(B) SAP et a 4 idem ad finem libri recensiti p. 117
 v. 7 ex Arabicis — 216, 2 qualitatem excerpit Dicuil 7, 40—45.

1 malichu] *A*, malic(b)um libri plerique et genealogus, melahum *G*
 insula *M* adfirmat] genealogus, adfirmant libri nostri 2 a] ad [R]
 malichu] SAP¹, malic(b)o (macho *C*^a) reliqui, malicum genealogus passus
 genealogus ad scaeneon] uero scenio genealogus inde . . . 3 milia
 om. *C*^a adnum *G*, adanii [L], adanu *MP*, adannum *Q*, adano genealogus:
 Sadanum *Plinius* 4 decies] *A*, deciem *S*, decies et [R], decem et
 CNH[L]QGB, decim et *MP*, dece et genealogus lxxu] lxx *H* idem] id est
 iuba 15 5 opinionu] opinione [R]CHB. 4. 11. 12. 13. 30. 32¹. 34. 36. 38. 41.
 42. 44. 48. 51. 52. 53. 54. 58 *A*. 66. 79. 83. 85. 86. 87. 101. 102. 117. 123. 126.
 129. 130. 131. 150 *A*. 154. 155. 156. 157. 158, opinionem *N*. 10. 26. 31. 78. 81.
 82. 114. 125. 137, oppinio 61 plurimorum] plurimorum *G*, plurimum 33, mul-
 torum 58 qui] quod [R]CNH. 11. 12. 26. 30. 34. 38. 41. 42. 48. 51. 52. 53.
 54. 58 *A*. 66. 78. 81. 82. 83. 85. 86. 87. 117. 125. 126. 129. 130. 131. 137. 148.
 150 *A*. 155, quid 135, q (*sic*) 59, quorum 114 solis (soli 11¹. 34. 44. 47. 126.
 131. 150 *A*. 155. 156, solum 130¹, solus 81) flagrantia (flagrantiam 108. 137,
 fraglantia 92, fragrantia *M*^a) ob (ab 135, ad 75. 148) solis flagrantiam (fragan-
 tiam 59) SAPF. 13. 15. 18. 23. 25 *A*. 32. 33. 46. 59. 60. 64. 70. 71. 73. 74². 75.
 76². 84². 98. 116. 128. 133. 135. 138. 150. 154. 157 maxima] maximam SAPF.
 15. 18. 23. 25 *A*. 28. 33. 46. 59. 60. 64. 70. 71. 73. 79. 84². 93¹. 98. 116. 128.
 133. 135. 138. 150. 154. 157. 158, maximas 150 *A*, maxime 136, om. 32
 partis (partes 133. partem 71. 79. 108. 116, pars 34. 38. 44. 130². 155. 156),
 istius (ipsius 131, ante partis 25 *A*)] partius 17. 20. 22. 69. 103. 141. 151. 152,
 om. 32 post istius *ins.* regionem SAPF. 15. 18. 23. 25 *A*. 28. 33. 46. 59.
 60. 64. 70. 73. 79 (?). 84². 98. 128. 133. 135. 148. 150. 154. 157. 158, regionis
 32. 116. 138 ferant] fuerunt *MGA*. 151. 152, fierent *Q*, feruiti [L], fertur 23.
 38. 44. 149. 155. 156, forent 13 6 huma] humani *H* inaccessa]
 inaccessam SAPF. 15. 18. 25 *A*. 28. 32. 33. 34. 59. 60. 64. 71. 73. 79. 81. 123.
 128. 133. 135. 138. 143. 150. 154. 157. 158, inaccessa *Q*. 74, inactissimam 46
 sic om. 35 reluctatur] reluctantur 2. 17. 26. 90. 103. 151. 152, reluctat 46
 ut] in 152 ibi] ubi 135 transitur] transitum 82, trans *G*. 94.
 129 7 infestari] infestari 61, infostari 11 ex] ab 9. 11. 43. 90. 131,
 ad 15, et 21 arabicis] arabis 154. 157, arabia 149 dicat] *A*. 8. 9. 12.
 15. 18. 21. 24. 25 *A*. 26. 31. 32. 38. 43. 44. 47. 58. 60¹. 63. 74. 75. 76. 78. 82.

bus e re nata datum nomen: nam bubulis utribus contabulatas crates 1 PL.
superponunt uectitatieque hoc ratis genere praetereuntes infestant 2
56, 9 sagittis uenenatis. habitari etiam *addit Aethiopiae adusta Trogody- 3

[R]CNH [L]MQG(B) SAP et libri recensibi p. 117.

v. 3 habitari — 209, 3 valent compilarunt Capella 6, 702 et Isidorus 9, 2,
129. 131.

84. 87. 105. 112. 114. 120. 126. 130. 138. 155. 156, dicit *F*, dicant plerique,
dicunt 61, dicatur 28 ascitae (vel aschite, aschithe *cet.*, ascythae *ed.*
Pisaur. a. 1512) ascythee 125, achy (vel i)te 9. 43. 112. 131, acitae 36 *Dic.*,
asite 31, astite 83, sasite 98, sc(h)ith(a)e 17. 33. 59. 154 habent] habitant 13²,
sunt 141, *om.* 28. 46. 53 arabes] arabas S. 15. 21, ambes 142
1e re nata] [R]CNSP. 10. 23. 26. 32. 43. 44. 64. 78. 82. 114. 123. 125. 133.
137. 148. 150 A. 156. 157. 158 *Dic.* (*Par. Dr.*), e re natha 126, aerenata 14. 99.
143, herenata *H.* 41. 48¹. 51. 52. 54. 62. 66. 87. 101. 155, herennata 38, e re nanta
F. 15. 18. 25 A. 33. 59. 60. 73. 116. 117. 150, erananta *A.* 81. 123. 138, cre-
nata 9. 112, crennata 102, bearenata 13. 42, hebarenata 53, henenata 129, here-
nata 142, heremnatam 34, e re natum 7. 17. 20. 22. 28². 47. 69. 70. 74². 75.
76. 92. 105. 136. 141. 151. 152, aerenatum 108, haerenatum 93, etenata 58 A,
exenatum 28¹, esenatum *G.*, ereratum *B*², a re nata *QB*¹. 31. 48². 86 *et ed.* *Pisaur.*
a. 1512, harenata [L]*M.* 4. 12. 30. 83. 85, areuatam 74¹, arenatum 72. 98.
103, a re innata 61. 154, a re nota S. 21. 100, est a re nota. 36, a nota 84² (*inc.*
84¹), de re nota 11. 90. 131, cirnamta 130, echanata 46, heremita 79, bene nata
94, ab arena 58, aere nomen natum 35, e rē 24, e re 63. 120. 149, nata 71, *om.*
in sp. vac. 135 datum] datur 112. 124, dicun t121¹, post nomen S. 11. 21. 58.
79. 93. 131. 142 *ins.* est post datum 25 A. 28. 137¹. 157. 158, post nomen
71. 123². 154 nam] nan 114 bubulis] bubalis *AF.* 13. 15. 18. 25 A. 32. 34.
38. 46. 60. 71. 73. 102. 108. 117. 138. 150. 154, bubaleis *Dic.*, hubalimis 84²
(*inc.* 84¹), bubalorum 59, bubillis 81. 100¹, bubillis 135, bibulis [L]. 4. 9. 43. 92.
112, hubinas 150 A, bubulus 23, bubulatis 14. 99, bulatis 61, busillis 78 utri-
bus] uiribus 28¹. 135, tribus 71, uitibus 142 contabulatas] contubulatas *M.*
93. 151, contubulotuas 35, constabulatas 78. 117, constabilitas 38 crates]
cratis S, crate 60¹. 62, cartes *S.*, cratas 10, graes 99, traces 13, rates 79, erates
nel crates 81 2 superponunt . . . infestant *om.* *G.* superponunt] supponunt
[L]*A.* 61. 79. 81. 102. 117. 130, superpontum *B.* uectitatieque] uectitati 154,
uictitatieque 10, uectatieque *HSP*¹. 34. 62. 125. 131. 142. 155. 156 *Dic.*, uectita-
que 24¹. 25 A, uectitatieque 13, uectique *P.* 71. 133 hoc] her 62 ratis]
cratis *C*[L]*MB.* 7. 14. 17. 18. 20. 21. 22. 31. 33. 35. 47. 69. 72. 74. 76¹. 92. 93.
100. 103. 105. 108. 131. 136. 141. 151. 152, gratis *Q.* 59. 61. 99 genere] cer-
nere [R] praetereuntes] preteruntes 123¹, preternites 152¹, praetereuntem
35 infestant] infestat 66, infestinant [R]*F*², impetunt *SAP*²*F*¹. 15. 17. 23².
32. 33². 59. 60. 73². 125. 150. 154. 157. 158, pefunt 25 A. 138, *et hic et post*
sagittis 90 3 sagittis (sagatis 36) uenenatis (uenatis 35. 82, uenantis
87)] sagittas uenenatas [R] habitari] habitare *G.* 22. 35. 70. 72. 76¹. 90.
93. 99. 108, habituri 152, hibitari *B*¹, hibitare *B*² ante abdita *ins.* die 138

PL. 1 tarum et Ichthyophagorum nationibus: quorum Trogodytae tanta per-
2 nicitate pollent, ut feras quas agitant cursu pedum adsequantur, Ich-
3 thyophagi non secus quam marinae beluae nando in mari valent.

[R]CNH (hi quattuor cum inde pendentibus et Dicuile deficient v. 1 in ichthyo-
fagorum nam) [L]MQGB(S) SAP et libri recensiti p. 117 praeter eos qui pendent ex
[R]CNH.

addit] P. 23. 24. 63. 64. 82. 84². 94². 103. 120. 128. 133. 148. 149, addit
[L]MQGB. 7. 8. 10. 14. 17. 20. 21. 22. 28. 31. 35. 47. 58. 58 A. 69. 70. 72. 74.
75. 76. 92. 93. 98. 99. 100. 108. 136. 141. 143. 151. 152, addita [R]NHSAF¹. 4.
12. 13. 30. 32. 36. 42. 46. 45. 53. 60. 71. 73. 79 (vide infra). 81. 83. 84¹. 85.
86. 94¹. 101¹. 105. 125. 135. 150, adita 123 Dic., abdita CF². 11. 15. 18. 25 A.
26. 33. 34. 41. 51. 52. 54. 59. 61. 78. 81. 87. 90. 101². 102. 114. 116. 117. 126.
129. 130. 137. 138. 142. 150 A. 154. 157 cum Capella: habitantur etiam abdita
Aethiopiae et adusta Trogodytarum et Ichthyophagorum gentibus, abditam 131,
addunt 9. 43. 112, post aeth. 142, om. 38. 44. 62. 155. 156. 158 aethiopiae]
aethiope H, (a)ethiope 54 et ante addita 79 adusta] adustu 105, adustam
8. 21, adusta [R]M, adulta 79 trogodytarum (vel -ditarum)] fragoditarum
[R]. 60. 90 Dic. Dresd.), trogaditarum 15. 112, dirogoditarum 59, trogditarum
58 A, togoditarum 61, throgodiarum 46, troglody (vel i) tarum C^o[L]SP. 23. 24.
28. 34. 43. 44. 63. 64. 74¹. 117². 120. 128². 133. 151. 155. 156. 157. 158, tro-
cloditarum Q². 21. 100. 112, trocoloditarum Q¹, tocloditarum M, tocloclitarum
31, togloditarum 9. 128¹, tercloditarum 8

1 ichthyofagorum (vel similiter)] icciofagorum H. 48. 54. 114. 150 alii-
que, i (vel y) t(h)iofagorum [R]M. 62. 137, ichtiofagorum 135, ictiosfagorum 129,
ichtyofagorum 142, ictionfagorum 10, i (vel y) ociophagorum 102. 117, uociofago-
rum 123, occiofagorum 86¹, ictrof (vel ph) agorum 9. 43, hyciophagorum 34,
lygicciofagorum 38, igiphophagorum 46 nationibus] nam (omissis quae
sequuntur usque ad 213, 2 cum ferulae) [R]CNH. 4. 11. 12. 24. 26. 30. 41. 42.
48. 51. 52. 53. 54. 63. 66. 78. 83. 84¹. 85. 86. 87. 90. 94. 101. 114. 120. 123.
125. 129. 131. 137. 142. 149 Dic., nationibus nam (omissis iisdem) 62, natio-
nibus . . . 2 adsequantur om. 22 trogodytae] trogodita 135, trochodite 21,
tragodite 60, trogadite 103, t(h)roglody (vel i) tae SP. 9. 23. 34. 43. 44. 46.
74¹. 128². 131. 155. 156. 157. 158, troclodite Q. 8. 112, trocluditae M, troe-
lodite 36, crogloditae 64. 133, toclodytae 31, tuclodite [L], thoglodite 128¹, tro-
clidite 100, trogita 35 tanta pernicitate] tantae (tanta 150 A) pernicitatis 82.
150 A 2 ante pollut ins. contendent 141^a pollut] pellent 130, pollutant
MQBP. 8. 9. 14. 21. 23. 31. 35. 36. 43. 61. 64. 71. 74. 93. 99. 100. 105. 108. 112.
128. 136. 143 feras] ferat 36^a, ferant 60¹, ferreae 13 agitant] agent
71, cogitant 100, sagittant (saggyptant 130) 18. 34. 38. 44. 59. 79. 98. 102.
117. 126. 130. 148². 150 A. 155. 156 cursu pedum (pedes 36^a, pedum om.
84¹) ipsi cursibus SAP²F. 13. 15. 18. 23. 25 A. 32. 34. 38. 46. 59. 60. 64. 79.
81. 102. 126. 128. 130. 133. 148. 150. 150 A. 155. 156, ipsi cursibus cursu pe-
dum 71. 73. 116. 135, ipsi cursibus pedum 82. 138 adsequantur] exequantur
61, persequantur SA. 13. 15. 25 A. 32. 59. 60. 64. 79. 81. 126. 128. 130. 150.
150 A. 155. 156, insequantur 34. 138 ichthyofagi] ethiophagi 79, hithio-
fagi B, ietrophagi 9. 43, hictiogagi 10, i (vel y) ociophagi 81. 102. 117, hygiccio-
phagi 38 3 non secus om. 61 quam] quoniam 64, ac 138, que 35 marinae]

- PL. 1 Hannonem Poenorum imperatorem in eas permeavisse repertasque ibi
 2 feminas aliti pernicitate atque ex omnibus quae apparuerunt duas
 3 captas tam hirto atque aspero corpore, ut ad argumentum spectandae
 4 rei duarum cutes miraculi gratia inter donaria lunonis suspenderit,
 5 quae duravere usque ad tempora excidii Carthaginensis.

[L]MQG(B) SAP et reliqui indicati p. 209.

128, exonofon Q¹, pronephon 13, senofon 46, enofa 10. 17. 20. 22. 58 A. 69.
 141. 151. 152, enosa 103 lampsacenus h. p. i. in eas om. 93 lampsacenus
 (vel lamsacenus) lanisacenus 28, lamsacenos M, lansacenus 38. 117, lapsacenus
 46. 73. 116. 135. 157, lanscenus 59. 143, lausacenus 112, lasancenus 81, lançe-
 sacenos 61, lampascenus 71, lasascenus 36
 1 hannonem] [L]. 8. 9. 21. 38. 43. 44. 58. 70. 82. 100. 112. 116. 126². 133.
 143. 151. 152, annonem 17. 20. 69. 141. 156. 157. 158, annonam Q. 74¹, (h)am-
 monem MAF. 10. 13. 14. 15. 22. 25 A. 28. 31. 32. 34. 58 A. 60. 72. 73. 99. 108.
 128. 138. 148. 150. 154, (h)amonem GBP. 7. 23. 35. 46. 64. 71. 74². 75. 76.
 84². 92. 98. 105. 136, hamnionem S, hammeno 18. 59, habomonem 135, hammo-
 nem 61, armono 79, hammeno 33, harmeno 81. 102. 117. 130. 150 A. 155 et ed.
 Pisaur. 1512 in corr., amronem 103, hannibalem 36, amnem 47, inc. 126¹
 poenorum] pe 18. 59. 60¹. 79. 81. 102. 130, pem 117. 150 A. 155 et ed. Pisaur.
 a. 1512 in corr., pem penorum 33, inc. 126¹ imperatorem] [L]MQGBP et ple-
 riq̄ue cum Plinio, regem SAF. 13. 15. 18. 23. 25 A. 32. 34. 44. 59. 60. 64. 73³. 79.
 81. 102. 116. 117. 126. 128. 130. 133. 135. 138. 148. 150. 150 A. 154. 155. 156. 157.
 158, om. 73¹ in eas] in ea 13. 32. 143¹, in meas 73¹, lineas 100, om. B
 permeavisse] permeasse 9. 14. 25 A. 43. 58. 71. 112. 116. 157, peruenisse 81,
 promeavisse 15 repertasque] repertusque 31, repertus 25 A. 151 ibi om.
 G. 13. 81. 136 2 feminas] feminis 10 aliti] alitis 9. 10. 13. 17. 20. 22.
 31. 32. 33. 43. 58 A. 69. 70. 74. 75. 76². 112. 131. 133. 141. 151. 152. 158, ahti
 61 pernicitate] pernicita 35 atque om. 10. 17. 21. 22. 58 A. 103. 141. 151.
 152 ex] et 59 apparuerunt] apparuerant SAPF. 15. 18. 23. 25 A. 33.
 36. 46. 59. 60. 73. 79. 84. 116. 128. 133. 135. 148. 150. 150 A. 154 captas]
 raptas 81, cepit 25 A 3 tam] tamen 71, eas 9. 43 hirto] hinto (?) 10,
 byrtu 59, hi (vel) rco G. 35. 69. 75. 76¹. 84². 100. 103. 141. 151. 152
 atque] ac 46. 73. 116. 133. 135, quam (?) 13, et 28. 34 aspero] exaspero
 100, hirsuto 8. 21 ut om. G ad] in 138, om. 9. 13. 25 A. 32. 34. 43.
 71. 72. 79. 116 argumentum] miraculum 126. 130. 150 A, miraculo (post
 spectandae) 102. 117 spectandae] sperandae 73 4 rei] regi G, ante spec-
 tandae 102. 117, om. 59^a duarum] dictarum 13, duas 82. 93. 102. 117. 120.
 148 cutes] ciues 28, cugargadas 130¹ miraculi] miraclī 10, mirali 31,
 miraculo 46, miracula 151, mirandi 152 inter] iter 81 donaria] donari
 130^a, abnaria 46 iunonis] minonis 82, innois 81, iunoni SA. 13. 15. 32.
 34. 60. 64. 79. 150. 154. 157 suspenderit] suspenderet 13. 71, suspen-
 derint 38. 59. 81. 126. 130. 150 A. 155. 156, suspenderent 14 5 duravere]
 duravere 82, durauerunt 157 ad] in SA. 15. 32. 38. 44. 59. 60^b. 64. 79. 81.
 102. 117. 126. 130. 138. 150. 150 A. 154. 155. 156. 157. 158 excidii] discidii
 71 carthaginensis] carthaginiensis B¹AP. 10. 14. 22. 23. 47. 58 A. 60. 81.
 92¹. 99. 125. 150. 157, cartaginis 102. 117

- 56, 13 || Ultra Gorgadas Hesperidum insulae, sicut Sebosus adfirmat, 1 PL. 6, 201
dierum quadraginta navigatione in intimos maris sinus recesserunt. 2
14 || Fortunatas insulas certe contra laevam Mauretaniae accepimus iacere, 3 PL. 6, 202
15 || quas Iuba sub meridie quidem sitas, sed proximas occasui dicit. de 4 PL. 6, 203
harum nominibus expectari magnum *non miror, sed infra famam 5

[L]MQG(B) SAP et reliqui indicati p. 209.

v. 1 ultra — 2 recesserunt *compilavit Capella* 6, 702; *cf. Isidorus* 14, 6, 10
v. 3 Fortunatas — 4 dicit *compilarunt Capella* 6, 702 et *Isidorus* 14, 6, 8.

1 gorgadas] gorgades AF. 18. 25 A. 32. 58. 59. 60. 73. 79. 84². 116.
128. 138. 143¹. 150. 154, gorgados 13. 35. 43. 112, gorgodas 34. 44. 82. 100.
102. 155. 156, gorgonas 64. 157, horgadas M, grogades 36 hesperidum] hespe-
rium 43. 112, hesperidium 154, hesperibundum 46, om. 9 iusulae (insula 156)
sicut] i. sunt 154, i. sunt sicut 43. 112 sebosus] sebossus 58. 59. 70. 81.
150, sebosius 133, sesbosus 100, sesobiu 32, sesobus 13, sedosus 15, sebolus 64
2 dierum] datum 99 quadraginta] c 71 navigatione] in n. 71, navigatio Q. 46.
74¹, nauigantes 102 (?). 117 in intimos] intimos (om. in) 46. 79. 92, in (om.
intimos) 9. 43. 112, in in [L], in inti G. 76¹, in intimi 8. 21. 28. 31. 47. 70. 98,
in intima MQB. 7. 10. 14. 20. 22. 35. 58 A. 69. 72. 74. 92. 93. 99. 100. 103.
105. 108. 136. 141. 151. 152 maris] post sinus 71, om. 43 sinus] sinu 98,
siliis 135, post recesserunt 84², om. 17. 20. 69. 70. 103. 141. 151. 152 deces-
serunt] recesserint 135 3 fortunatas] fortunatos F¹, contuniatas 136, bis
93 insulas (om. 60^a) certe (cerat 9. 43. 112, om. 10. 38. 154. 157. 158) om.
SAF. 13. 15. 18. 25 A. 32. 33. 36. 44. 59. 60. 79. 81. 84². 102. 117. 126. 130.
138. 150. 150 A. 155. 156 contra] c (seq. sp. vac.) 126, circa 34. 79,
terra B¹ laeuam] laeua S, lenam 47. 99, leuem 35. 43. 112, leuom B¹
mauretaniae] MQ, mauritaniae plerique, maturitane 13 post maur. ins. partem
74, insulas 33 accepimus] [L]MQGBP¹ et reliqui, tradunt SAP²F. 13. 15.
18. 23. 25 A. 31. 32. 34. 38. 44. 46. 59. 60. 64. 71. 73. 79. 81. 82. 102. 117.
126. 128. 130. 133. 135. 138. 150. 150 A. 154. 155. 156. 157. 158 iacere]
iacerent 74, iacente 9. 43. 112, latere 13, ante accepimus 14 4 quas] quos
79. 81. 126. 130, nomen F¹ iuba] tuba S, iubas 105 sitas] sit 130¹,
satas 36 occasui] occasu 61 dicit] dicat 10, dixit 9. 43. 112, dedit 21,
post occasui 73 harum] earum 82. 102. 108. 117. 136. 148, hearum [sic]
31 5 expectari] spectari MQ. 8. 9. 31. 43. 58. 74. 100. 112, sperari 21,
expediri 23. 64 non miror] Salmasius, miror [L]QGB²P¹. 7. 9. 10. 14.
17. 20. 22. 28. 31. 35. 43. 47. 58 A. 61. 69. 70. 72. 74. 76¹. 78. 84². 92. 93. 98.
99. 100. 103. 105. 108. 112. 116. 117. 136. 141. 143. 151. 152, minor B¹. 36.
58, minor reor M, mirum reor SAP²F. 13. 15. 18. 23. 25 A. 32. 33. 38. 44.
46. 59. 60. 64. 71. 73. 79. 82. 102. 126. 128. 130. 133^b. 135. 138. 148. 150.
150 A. 154. 155. 156. 157. 158, mirum reorum 81, miror reor 133^a, magnum
reor 34, reor 8. 21, ror 75. 76² sed] si S infra] intra 28. 135, in G. 130¹,
insita [L] famam] fama S

- PL. 1 vocabuli res est. in prima earum, cui nomen est Embrion, aedificia
 2 nec sunt nec fuerunt. iuga montium stagnis madescent. ferulae
 3 surgunt ad arboris magnitudinem: earum quae nigrae sunt, expressae
 4 liquorem reddunt amarissimum, quae candidae, aquas revomunt etiam
 L. 6, 204 5 potui accommodatas. || alteram insulam Iunoniam appellari ferunt, 56, 16

[R]CNH (hi quattuor redeunt 2 in cum ferulae) [L]MQG(B) SAP et libri recensit p. 117.

v. 1 in prima — 215, 4 abundantes compilarit Capella 6, 702.

1 est ante res 46, om. 117 prima] primum 7 earum] harum 13, eorum 151, est 46. 116 est om. 43. 58¹. 105. 112 embrion] *M* in *indice* (embrion insula), embriona *SAP*. 13. 15. 18. 25 A. 32. 33. 34. 46. 59. 60. 72². 73. 81. 126. 128. 130. 133. 135. 138. 150. 150 A. 155, eubriona *P*². 148², embronia 23, hembronia 64, embrionia 38, ebriona 102. 117 et ed. *Pisaur.* a. 1512 in *corr.*, hebrionia 79, hembronia 64, hebrionia 79, ombrion 44. 156. 157. 158 et sic *Plinius* (cod. *Paris.* 6795, ondriion *reliqui*), membriona *Capella*, norion [L]*M* (in *textu*) *QGBP*¹ et *plerique*, neruon 36, gnorion 84², norio 82, nono 72 aedificia om. 9. 43 2 nec] non 13. 15. 64². 143. 154 sunt nec (ne 135, om. 61¹) fuerunt (fuere 18. 25 A.)] fuerunt nec sunt 10. 58 A post iuga *ins.* etiam 17. 20. 22. 33. 69. 103. 138. 151. 152 montium] fontium 34 stagnis] stagnas 58, stagus 13 madescent] cum [R]CNH. 4. 11. 12. 24. 26. 30. 41. 42. 48. 51. 52. 53. 54. 62. 63. 66. 78. 83. 84¹. 85. 86. 87. 90. 94. 101. 114. 120. 123. 125. 129. 131. 137. 142 *Dic. hinc redeunt* (vide *supra* p. 209, 1), madescent (madestam 126. 130, madefecit 81) nam cum 9. 43. 48. 81. 84². 100. 102. 112. 117. 126. 130, madescent nam 13, madescent cum 58, madescent 59 post ferulae (fescule 90) *ins.* ibi *SAP*²*F.* 13. 15. 18. 23. 25 A. 32. 33. 34. 44. 46. 59. 60. 73². 79. 128. 135. 138. 150. 154. 157. 158 surgunt] sargunt 99, excrescent *SAP*²*F.* 15. 18. 23. 25 A. 32. 33. 34. 59. 60. 73². 79. 128. 138. 150 3 arboris] arborum *AP*². 9. 15. 23. 25 A. 32. 43. 46. 59. 60. 71. 73. 82. 112. 128. 133. 135. 138. 150, arborem *S.* 116, arbores 72² magnitudinem] -ne 36 earum] eorum 4. 12. 30. 36. 42. 48. 51. 52. 53. 54. 66. 69. 85. 86. 87. 90. 94. 101. 129, earumque 43. 112, om. 130¹ quae] qui 90, quoque 131 nigrae] iure 36, uirgae 149, magnae *Dic.* liquorem] liquore [R], ligorem *M.* 62, liquorum 41. 51. 54. 87¹ *Dic.* 4 reddunt] reddant 35. 108, om. 61¹ quae] quamquam 64 candidae] candode 46, candie 61, candidam 125¹, candidas 74¹ post candidae *ins.* etiam 17. 20. 22. 33. 103. 151. 152, *ins.* etiam] sunt 141 aquas reuomunt (remouunt *E*¹. 4. 35. 114, euomunt 38. 155. 156)] sucis (suci 79, suscis 59², succus *F.*) manant (mananant 73²) *SAP*²*F.* 15. 18. 23. 25 A. 32. 59. 60. 73². 79¹. 128. 138. 150, sucos reuomunt 154. 157. 158 etiam] et 71. 116. 148. 150 A, eam 24¹, eas 24². 120, easque 64, om. 33 5 potui] potu 15. 41. 46. 51. 52. 54. 66 accommodatas] accommodatis *SAP.* 18. 23. 32. 35. 60. 73. 150, accomodas 36, accommodaus *F.* accommodis 25 A, accommodatissimas 38, atromodatas 46, accommodatos 154. 157. 158 post alteram *ins.* autem 63, ciuitas 87¹ iunoniam] tunoniam [R], iunonia 46, iuniam *S.* iunoniam 53, iulionam 63, innoui iam 13, ante insulam *S.* 21. 31. 38 app. ferunt] fecerunt 61. 112, uolunt 149

in qua paxilla aedes ignobiliter ad culmen fastigata. tertia huic 1 PL.
 proximat eodem nomine, nuda omnia. quarto loco Capraria appella- 2
 56, 17 tur, enormibus lacertis plus quam referta. sequitur Nivaria aëre 3
 nebuloso et coacto ac propterea semper nivalis. || deinde Canaria 4 PL. 6, 205

[R] (*deficit in 4 nebulo*) CNH [L] MQG(B) SAP et libri recensiti p. 117.

1 in qua] in ea SA. 15. 18. 23. 32. 33. 59. 60. 128. 138. 154. 157, in 125^a,
 om. Dic. paxilla] puxilla 35, pausilla 62. 98, panxilla 152, paxillas 105,
 paxilla [L]. 14. 26. 53. 54. 81. 92. 99. 112. 114. 123^a. 151^a, paxillam 129^a,
 paxillae SAP²F. 15. 18. 25 A. 32. 33. 58. 59. 60. 61. 64. 71. 73. 74². 75.
 76². 84. 116. 126. 133. 138. 148. 150. 154. 155. 157. 158 Dic., pausille 21. 34.
 46. 79. 82. 149, paxillae 23. 78. 117. 128. 129². 130. 135. 137. 143 aedes]
 aedis 26. 114 ante ignobiliter ins. et 102. 117. 126. 150 A ignobiliter]
 humiliter SAP²F. 15. 18. 23. 25 A. 33. 34. 59. 60. 64. 73². 79. 138. 150. 154.
 157 ad culmen (culmō 154) om. 71. 133. 148¹ fastigata] [R]CNH[L]QG
 (***ta) BP¹. 4. 8. 11. 12. 13. 14. 20. 21. 30. 31. 41. 42. 47. 48. 51. 52. 53.
 54. 55. 63. 74¹. 75. 76². 82. 83. 85. 86. 87. 90. 94¹. 99. 100. 101. 112. 125^b.
 131. 143, fastigata 123^a, fatigata 24¹. 125^a, fastigiata 7. 9. 10. 17. 22. 24². 26.
 28. 35. 36. 43. 44. 58 A. 62. 92. 93. 94². 98. 103. 105. 108. 114. 123^b. 129¹. 136.
 149. 151. 152. 155. 156, fastigiatam Dic., fastigatae SAP²F. 15. 18. 25 A. 32.
 60. 61. 71. 73. 74². 78. 84. 137. 138. 148. 150. 150 A. 158, fatigate 23. 128,
 fastigiatæ 33. 34. 38. 46. 59. 64. 66. 69. 70. 72. 76¹. 79. 81. 102. 116. 117. 120.
 126. 129². 130. 133. 135. 141. 154. 157, fastigiatas 142 huic] hinc (?) 12
 2 proximat] proxima 38. 78. 102. 130. 155. 156, proxima est 117, proximatur
 17. 20. 22. 33. 69. 103. 141. 151, approximatur 152, om. 105 eodem] eadem
 86. 129¹ nomine] (h)omine H. 4. 11. 26. 30. 36. 41. 48. 51. 52. 53. 54. 63.
 66. 83. 85. 86. 87. 90. 94. 101¹(?). 114, onime 12, ordine 62. 142, om. in sp.
 vac. 129¹ nuda omnia (omnis 138)] omnia nuda 25 A. 93, nuda per omnia
 Dic., in hac nuda omnia 14². 74². 75. 76², in qua omnia nuda 38 quarto
 (quanto 123¹) loco] quarta 8. 21. 138 capraria] caprariam [R], capracia 58 A,
 capria 63, camptia (?) 46, caprarie 157 appellatur] appellata 11, appellator
 131, appellatur 61, om. 46. 116 3 enormibus] onormibus 61, enormis 83¹,
 e nemoribus 85 lacertis] laceratis [R] plus quam (que 22)] pl. q. aliae
 Dic. (Paris.), om. 136 referta] referto 35, refreta 61, repleta SAF. 15. 18.
 23. 25 A. 32. 33². 34. 59. 60. 128. 138. 150 niuaria] niuariam [R]. 31,
 uinaria 78, uiniuaria 116, inuaria 52. 54. 66. 136, nuaria Q. 74¹, nutaria 34,
 niueuaria 4, intuuaria 73¹, inniuaria 46, iniuria 130¹, nivalia 114, nifuria B².
 7. 17. 20. 21. 35. 69. 72. 76. 98. 103. 108. 141. 151. 152², nefuria 152¹
 aere n. et coacto om. 46 aere] aera 10. 58 A, are 64, a [R]C, post nebuloso
 9. 43. 112, om. 76¹ 4 nebuloso] nebulo [R] hic finiens. 14. 73¹. 99, nebulosa
 64, nebulosorum 7, nobuloso 83, nubuloso 137^a, nubuloso 13. 74. 75. 76². 87. 90.
 130, nubilo 61 et] ac 79, om. 10. 62. 142 coacto] eo acto 18, coacta 11¹.
 62. 142 ac] et 11. 131. 141 propterea] praeterea a M semper
 om. 133 deinde] dein 28 canaria] cenaria 128¹

- PL. 1 repleta canibus forma eminentissimis, unde etiam duo exhibitum sunt
 2 iubae regi. in ea aedificiorum durant vestigia. avium magna copia, 56, 18
 3 nemora pomifera, palmata caryotas feritantia, multa nux pinea, larga
 4 mellatio, amnes siluris piscibus abundantes. perhibent etiam expui 19
 5 in eam undoso mari beluas: deinde cum monstra illa putredine tabe-

CNH [L]MQG(B) SAP et libri recensiti p. 117.

1 repleta] plena *SAP*². 15. 25 A. 32. 33. 34. 59. 60. 128. 150. 154. 157,
post canibus 90 *ante* canibus *ins.* est 38. 44. 79. 81. 117. 126. 137. 150 A. 155.
 156 forma] forma etiam 18. 33. 59. 154. 157 eminentissimis] eminentis-
 sima *B*, excellentissimis 9. 43 unde] uud 141, inde *SAPF*. 15. 23. 25 A. 32.
 33. 59. 60. 128. 150. 154. 157. 158 etiam] in eam 98, *om.* 46. 73. 116
 duo *ante* etiam 34. 38. 44. 81. 117. 126. 130. 151. 155. 156, *post* exhibitum 60,
om. 15 exhibitum] exhibitum *M*, exhibitum 100, exhibitum 123, *om.* 21 sunt *ante*
 exhibitum 58, *om.* *AF*. 18. 25 A. 32. 59. 60¹. 112. 138. 154. 157. 158, *hiat* *G*
 2 iubae regi] *r.* i. 138, *i.* *r.* mauritanie 34. 62. 79. 142, *post* etiam 9. 43. 112
 in] an 150 *A* aedificiorum] edificiorum 59, edificiorum 62 durant] dura
M auium] aui 125^a, auium ibi 72 magna] magnam 94. 129¹, magnum 28¹,
post copia 13 nemora] nemor 129¹, memora 35 3 palmata] palmita *C*,
 palmitas *H*. 4. 12. 30. 36. 42. 48. 53. 63. 83. 84¹. 85. 86. 94. 101. 129, palmita
 et 62, palmas et 142, palmatas 22^a. 93, palmas et 79, palmea 14^a. 120^a, palme
 atque (?) 46, pomi*^a 125¹, palmenta 69, pometa 34, pomata 114 caryotas]
 carictas 130¹, carictos *B*, carictos 33, carictas 114, careotas 116, caritas 34.
 102. 126. 130², caricas 26. 38. 117. 136¹. 150 *A* et *ed.* *Pisaur.* a. 4512 in
corr., ficus carictas (caricta 8. 21.) 8. 21. 31, dactilos 138^a feritantia [*L*]MQG^{BP}.
 7. 8. 14. 21. 22. 35. 46. 47. 56. 57. 61. 69. 70. 71. 72. 73¹. 74¹. 76¹. 86. 92. 93.
 105¹. 408. 116. 133. 135. 142. 148. 150 *A*, ferentia *CNHSAF*² *Dic.* et *re-*
liqui, ferentia 15, sententia 130¹. nux] rupe 81. 130^a. pinea] pimea
 148. *Dic.*, *om.* 46 larga] largo 34 4 mellatio] mellaceo 38. 44. 82. 155.
 156, mellatia 126, mellacio 9, mellati (?) 60^a, mella 18^b. 59. 154. 157. 158.
 amnes] amnis *M*. 99, annes 130, amones 46 siluris] *CNMQGBP* et *plerique*,
 silures 62, silure *S*, saluris 7¹, silitros [*L*], salubris 7², salubres *AF*. 13. 15. 17.
 18. 20. 21². 23. 25 A. 32. 33. 34. 36. 46. 59. 60. 69. 71. 72². 73. 75. 76². 79.
 103. 116. 128. 129². 138. 141. 150. 151. 152. 154. 157, solubres 135, siluestris
H. 11¹. 61. 63. 70. 78. 90. 102. 117. 148². 150 *A*, siluestris 81. 126. 130, *inc.*
 129¹. piscibus (picibus *G*, *om.* *B*) abundantes et suo loco et ante mul-
 ta 59 perhibent] perhibunt *Q*, perhibet 102, perhibetur 130¹, prohibent 59
 etiam] et 78, etiam et 152¹. expui] exparui 130¹, erpui 25 *A*, et hoc loco et
post in eam 82¹ 5 in eam] in eum 18. 154. 157, in eamam 71, meam 11. 13.
 52, merri 61, in ea 17. 20. 22. 33. 59. 69. 103. 130. 141. 151. 152, ea 123¹, *post*
 etiam 74, *om.* 71 undoso] unboso *H*, undo 18. 59. 60, undorem 105, unda 154.
 mari] mali *H*, mari marinas 63, maris 54 beluas] beuas 62 deinde] dein 28,
 deince 94, denique 93 cum] cunu 35, canum 22, ante putredine *H*. 4. 10. 11.
 13. 25 A. 26. 30. 36. 41. 42. 48. 51. 52. 53. 54. 58. 58 A. 62. 63. 66. 83. 84¹. 85.
 86. 87. 94. 102. 117. 123. 129. 131. 138. 142. 148². 150 *A*, utroque loco *NSAF*.
 18. 32. 41. 59. 60¹. 78. 84². 90. 101. 125. 126. 130. 155. 156, *Dic.*

- 56, 19 1 facta sunt, omnia illic infici taetro odore: ideoque non penitus ad PL.
2 nuncupationem sui congruere insularum qualitatem.

CNH [L]MQG(B) SAP et libri recensiti p. 117.

monstra] mostra 61, montra 35 putredine] putre 8, post fuerint 63
 tabefacta] tafacta 59¹, tebefacta G. 35. 72, ptabefacta N, tabefacte [L]. 60. 81.
 101¹. 137, tepefacta 25 A, facta S
 1 sunt] fuerint 63, om. 83 illic] illine 157, post infici 9. 43. 90. 112,
 om. 4 infici] inficit P. 18. 71. 73. 132. 135, inficiunt 13. 42². 53. 154, inter-
 fici 76¹. taetro] tetro 130¹, terro 99, ex 18, post odore 154. 157. odore]
 fatore 138, colore 44. 78. 81. 102. 117. 126¹. 130. 137. 150 A¹. 155, calore 156
 ideoque] ideo 141, bis 9 non om. 130¹ 2 sui] suam *SAP²F.* 15. 18.
 23. 25 A. 32. 33. 46. 59. 60. 64. 116. 128. 133. 135. 148. 150. 154. 157. 158,
 om. 22¹ congruere] congrue 13. 41¹. 42. 53. 81, congruere aiunt 133
 insularum] insulam 42 qualitatem] quasitatem 94, qualiter *Dic.*

1 CODICVM CLASSIVM SECVNDAE ET TERTIAE
2 ADDITAMENTA POTIORA.

Recepimeos etiam ea loco, quae utrum sint auctoris an interpolata iure dubitari potest. — Cancellis quadratis [] comprehensa Solini sunt vel pro Solinianis substituta ab auctore additamentorum verbis tantummodo immutatis.

3 C. (commenta A) Iuli Solini sive grammatici Polyhistor ab ipso
4 editus et recognitus. (*add.* de situ orbis terrarum et de singulis
5 mirabilibus quae in mundo habentur SA)

6 Solinus Advento (S. A. *om.* S). — Quoniam quidam impatientius
7 potius quam studiosius opusculum quod moliebar (-batur S) inter-
8 cipere properarunt idque etiamtum inpolitum prius in medium dede-
9 runt, quam inchoatae rei summa manus inponeretur, et nunc exem-
10 plaribus corruptis quae damnata sunt quasi probata circumferunt
11 (probata et reum ferant S, prolata et referant A), praeteritis quae ad
12 incrementum cognitionis accesserunt cura longiore: ne (in *pro* ne S)
13 forte rudis et imperfecta materia velut (ueluti S) spectatus a me liber
14 in manus tuas (in m. 1. *om.* A) deferretur (deferetur S), corpusculum
15 sententia mea digestum ut nosceres nisi: primo quod referendus ad
16 industriam tuam fuit (fuit *om.* A) tenor dispositionis, deinde ut scabrae
17 adhuc informitatis (informans S, informationis A) proditio editione
18 vera extingueretur. erit igitur operi isti titulus Polyhistor: nam
19 quem in exordio designaveram, scilicet Collectanea rerum memora-
20 bilium, cum his quae improbavimus (bauimus S, probauimus A^a,
21 reprobauimus A^b) placuit oblitterari. conlata igitur hac epistula cum
22 ea, quae auspiciam scriptionis facit, intellegis eodem te loco habitum
23 quo eum, cui laboris nostri summam dedicavimus. — SAP

24 *ad p.* 6, 14: [Numa . . .] sepultus sub Ianiculo. — LMBAP 1, 21

25 *ad p.* 16, 1: [Convenit inter omnes corda primum ex universa formari 1, 62
26 carne . . . at ex ossibus spinas:] ea propter capitale si (capitalem si A,

- capitales sed B^2 , cupitales si M^2 , cupitales sed B^1 , capital est si N^2L^2P , 1
cupitales secundum L^1M^1) pars alterutra noceatur. — N^2LMBAP 2
- 3, 2 *ad p. 45, 2*: [Planasiam de facie supinitatis] vel Ulixi (Ulixis A) 3
erroribus [sic uocatam] — AP 4
- 5, 10 *ad p. 49, 17*: de *Aetna post* antecedant: mirum hoc est: nec illud minus 5
quod in illa ferventis naturae pervicacia mixtas (N^2AP , mixtis LMG) 6
ignis nivibus (ignibus nives A) praefert (praefert M) et (*om. N²*) licet 7
vastis exundet incendiis apicis (N^2A , aprici $LMGP$) canitie (canicae M^a) 8
perpetua (N^2AP , perpetuo LMG) brumalem detinet faciem: ita invicta 9
(*om. N²*) in utroque violentia nec calor frigore mitigatur nec frigus 10
calore dissolvitur. — N^2LMGAP 11
- 8, 6 *ad p. 62, 11 in loco de Olympo ex c. 8, 6 translato in c. 9, 9 post* 12
consecratum: litterae in cinere scriptae ad usque (usque ad A) alteram 13
anni caerimoniam permanent. — AP . Cf. c. 11, 33 14
- 21, 1 *ante p. 99, 3 infamantur (P²) vel p. 99, 4 post aiunt (SA) de Gallorum* 15
hostiis humanis ins. detestabili sacrorum ritu. — SAP² 16
- 2 *ad p. 99 (uli vide v. l.)*: [ager Raeticus bonus frugibus] Brigantino lacu 17
nobilis: [inde Noricus frigidus et parcius fructuosus], qua subducitur a 18
ingis Alpium admodum laetus: [dehinc Pannoniae viro fortes et] solo] 19
plano ubertoque, Dravo Savoque inclutis amnibus circumfluae. — SAP^1 20
- 22, 4 *ad p. 100, 10 de incolis Hiberniae post* ducunt: puerpera si quando 21
marem edidit, primos cibos gladio inponit mariti inque os parvuli summo 22
mnerone auspicium alimentorum leuiter infercit (infert A) et gentilibus 23
votis optat, non aliter quam in bello et inter arma mortem oppetat. 24
- 5 qui (quod A) student cultui, dentibus (cultu uidentibus S) mari nantium*) 25
belvarum insigniunt ensium capulos. candicant enim ad eburnam 26
(-neam A) claritatem. nam praecipua viris gloria est in armorum 27
nitella. — SAP 28
- 7 *ad p. 100, 13, 14 de incolis Hiberniae*: navigant autem (enim A) vi- 29 PL. 4, 10
mineis alveis, quos circumdant ambitioe tergorum bubulorum (buba- 30
lorum A). quantocumque tempore cursus tenebit, nauigantes (-tis SP) 31
escis (aestis G) abstinent. — $LMGSAP$ 32

*) cf. 5, 6 p. 49, 3 *lect. interpol.* Pachynum thynnis et omnibus mari nantium pisculentissimum.

- 1 *ad p. 102, 1 de Thyle insula*: [in qua aestivo solstitio . . . nox] paene **22, 9**
 2 [nulla]. — *MSAP*² (11)
- 3 *ad p. 102, 1—3*: a Calidoniae promunturio Tylen (-lem *A*, thylen *et sic* **22, (12)**
 4 *deinceps F*) petentibus bidui navigatio est. inde (nauigatione perfecta *pro*
 5 *n.* est inde *SAP*) excipiunt Ebudes insulae quinque numero, quarum in-
 6 colae nesciunt fruges, piscibus tantum et lacte vivunt. rex unus est (13)
 7 universis, nam quotquot (quot *A*, quod *S*) sunt, omnes (omnia *A*)
 8 angusta (-tia *MF*^a) interluvie (-uien *M*) dividuntur (-dentur *A*). rex nihil
 9 suum habet, omnia universorum. ad (ad uniu. *S*) aequitatem (aequitat *L*) (14)
 10 certis (cunctis *LMFG*) legibus (*ins.* stringibus *G*) stringitur ac ne ava-
 11 ritia devertat a vero, discit paupertate iustitiam (iustiam *G*), utpote (15)
 12 cui nihil sit rei familiaris, verum alitur (aliter *LMFG*) e publico. nulla
 13 illi femina datur propria, sed per vicissitudines, in quamcunque com-
 14 motus sit, usurariam (usuariam *malim*) sumit. unde ei nec votum (16)
 15 nec (ne *P*) spes conceditur liberorum. secundam (-dum *G*; *inserunt*
 16 continentem *SP*, continentiam *A*) stationem (rationem *LMFG*) euntibus
 17 Orchades praebent. sed Orchades (pr. s. orch. *om.* *M*) ab Ebudibus
 18 (ebadibus *LMF*^a*G*) porro snnt (est *A*) septem dierum totidemque
 19 noctium cursu (cursus *A*) numero tres. vacant (uocant *LM*) homine
 20 (omnes *LMFG*), non habent (*om.* *LMFG*) siluas (siluis *LMGF*), tantum
 21 iunceis (unceis *G*) herbis inhorrescunt. cetera (-rae *MFG*) earum
 22 (eorum *A*) nudaе harenae (herbis — harenae *om.* *L*) et rupes (rupe *L*) (17)
 23 tenent (et r. t. *om.* *P*). ab Orchardibus Tylen usque quinque dierum
 24 ac (et quinque *SA*) noctium navigatio est. sed Tyle larga et diutina
 25 Pomona (pomana *P*, pomouam *A*) copiosa est. qui illic habitant
 26 (habent *S*), principio veris inter pecudes pabulis vivunt, dein lacte,
 27 in (*om.* *F*) hiemem conpercutunt (*sic P*, conpergunt *LMS*, conspergunt
 28 *FGA*) arborum fructus (fructu *LMFG*). utuntur feminis (seminis
 29 *LMFG*) vulgo: certum matrimonium nulli. — *LMF(risingensis Mon.*
 30 *6384) GSAP*
- 31 *ad p. 102, 11 de gagate*: si qualitatem (requiras), nullius (nullus *S*) **22, 11**
 32 fere ponderis. — *SAP*² (19)
- 33 *ad p. 118, 2 de leonibus post tenent*: qui, ut Aristoteles perhibet, soli ex **27, 13**
 34 eo genere quod dentatum vocant vident profinus atque nascuntur. — *SAP*.
 35 *Monuerunt Adolphus Trendelenburg et Valentinus Rose talia apud Ari-*
 36 *stotelem non legi, sed contraria de gen. anim.* 4, 6 p. 774 b 15; *similia*
 37 *Solinianis reperiri apud Aelianum de nat. anim.* 5, 39 (coll. 4, 34 et
 38 *Plutarch. qu. conviv.* 4, 5, 2) *ex Democrito.*

- 27, 53 *ad p.* 127, 4: [basilisci reliquias amplo sestertio Pergameni compara- 1
verunt] et [ut aedem Apellis manu insignem nec araneae intexerent 2
nec alites involarent,] cadaver eius reticulo aureo suspensum ibidem 3
locaverunt. — *SAP* 4
- 31, 5 *ad p.* 137, 11: [Blemyas,] sed non eos qui vicina Rubro mari in- 5
colunt, [credunt truncos nasci parte qua caput est, os tamen et 6
oculos habere in pectore]. — *SAP* 7
- 32, 25 *p.* 143, 17 *pro ichneumone substituitur*: enhydrus (denhydrus *A*) [con- 8
spicatur] alterum ichneumonum (inneumonum *P*¹) genus — *SAP*¹ 9
- 42 *ad p.* 147, 5 *post* detinet: condita antem Alexandria est duodecima 10
centesimaque olympiade L. Papirio (spurio *ins.* *LM²GP*¹) Sp. f. C. 11
(galo *S*) Poetelio (petilio *LMGAP*, paetilio *S*) consulibus Romanis 12
haud longe ab ostio fluminis Nili, quod Heracleoticum alii (*om.* *LG*), 13
alii Canopicon appellunt. — *LMGSAP*: *magis est ut sit Solini* 14
- 33, 10 *ad p.* 149, 17 *post* contrahunt: idem Arabes legunt cinnamum. quod fru- 15
tectum (-to *A*) situ brevi nascitur, ramo humili et represso, numquam 16
ultra duas ulnas altitudinis. quo gracilius provenit (peru. *S*), eximium 17
magis ducitur: quod in crassitudinem extuberatum sit, inutilius habetur 18
(haberetur *S*). verum legitur per sacerdotes hostiis prius caesis, quae 19
cum litaverint (-runt *P*), observatur, ut messis nec ortum solis anti- 20
cipet nec egrediatur occasum. quisquis principatum tenet, sarmen- 21
torum strues hasta dividit, quae sacrata est in hoc munus (mununt *A*), 22
atque ita portio manipulorum Soli dicatur: quae si iuste divisa sit, 23
radiis inflagrata incendium concipit. — *SAP*. *Repetita haec sunt* 24
paucis immutatis ex Solini capite de Aethiopia 30, 30. 31. 25
- 37, 15 *ad p.* 159, 11 *de aëtite*: subnexus spem uteri defendit a fluxibus abor- 26
tivae. — *SAP cum Plinio et Prisciano, ut haec magis videantur esse genuina* 27
- 39, 1 *ad p.* 164, 13 *de monte Chimaera Lyciae post* exhalat: unde fabula 28
triformis monstri in vulgum data est, quod Chimaeram animal puta- 29
verunt. — *SFP (A deficit)* 30
- 40, 4 *ad p.* 166, 14: [Alexander Magnus . . . natus est] qui oritur, ut Nepos edit 31
(sedit *S*), M. Fabio Ambusto T. Quintio Capitolino (capitalino *P*) cos., post 32
Romam conditam anno trecentesimo octogensimo quinto. — *SAP* 33
- 42, 3 *ad p.* 172, 10 *post* expulit: [(Hannibal) veneai mali poculo animam ex- 34
pulit] et a Romanis se vinculis morte defendit *SAP* 35

1 *ad p.* 192, 15: [arbores piperis . . . ad iuniperi similitudinem diverse **52**, 50
 2 fructus edere adseverant]. eorum qui primus erumpit velut eorylorum **51**
 3 fimbria, dicitur piper longum (die. p. l. *om.* *P*)*: qui deinde eadueus
 4 torretur fervido solo, vocamen trahit de colore: at qui (que *A*) ex ipsa
 5 arbore stringitur, ut est, album piper dicitur. sed ut piper sola India, ita **52**
 6 et hebenum sola mittit; nec tamen universa, verum exigua sui parte
 7 silvas hoc genus gignit (ducit *A*). arbor est plerumque tenuis et fre-
 8 quentior vimine raro (rario *S*), in crassitudinem eodicis (caudicis *A*,
 9 codis *S*) extuberata (-tur *P*), hiulco cortice et admodum reticulato
 10 debiscentibus venis, adeo ut per ipsos sinus pars intima vix tenui
 11 libro contegatur. lignum omne atque mediale (medicale *A*) eadem **53**
 12 ferme et facie et nitore, qui est in lapide gagate. Iudi reges ex eo
 13 scepra sumunt et quascumque deorum imagines non nisi ex hebeno
 14 habent. iidem ferunt materie ista liquorem noxium non contineri
 15 et quidquid maleficium fuerit, tactu eius averti. hac gratia pocula ex **54**
 16 hebeno habent. ita nihil mirum, si peregre sit in pretio, quod etiam
 17 ipsi quibus provenit honorantur. — *SAP*¹

18 *ad p.* 193, 4: [mittit India et calamos odoratos] potentes adversum **52**, 52
 19 intestinae aegritudinis incommoda. — *SAP*¹

20 *ad p.* 198, 5: *de incolis Taprobane insulae*: [nulli aut ante diem aut
 21 per diem somnus:] noctis partem quieti destinant (dist- *S*), lucis **53**, 12
 22 ortum vigilia antevertunt. — *SAP* (55)

23 *ad p.* 205, 10: [Babylonia] a (*om.* *P*) Samirami (-mide *A*) condita **56**, 1
 24 (condi *S*) *SAP*

*) *Quae inseruntur hoc loco in libris SA: quod incorruptum est piper album, quorum cutem rugosam et torridam calor fecerit, errore remanserunt ex primaria recensione; nam pro his interpolator substitui iussit ea quae sequuntur. item utramque recensionem contaminatam exhibet P in textu (nam in margine manu aequali perscripta est prior incorrupta) diverse; scilicet secundae inter pars et intima supra v. 10 interponitur pars prioris p. 192, 15 sic: qui pene in maturi exeunt dicuntur piper longum, qui incorrupti piper album, quorum cutem rugosam et torridam calor fecerit nomen trahunt de colore. hebenum ex India Mithridatico triumpho.*

CODICVM HEIDELBERGENSIS SIMILIVMQVE
ADDITAMENTA.

- 11, 18 *ad p. 74, 13 post* Ogygi: secundum diluuium fuit in Achaia Iacob patriarche et Ogygy. — *Bern. (non Heid.) ex Isidoro 13, 22, 3. eandem interpolationem amplificatam habet Palatinus 886, ex quo edidit Stovasses p. 3; incipit primum diluuium . . . ac pelagi, deinde spatio vacuo interposito secundum diluuium fovit et aluit. S similiter Barberinianus, sed incipiens a verbis secundum diluuium.*
- 22, 10 *ad p. 102, 14 de gagate:* si beneficium (requiras), ydropis morbus illam portantibus beneficium praestat. *H.*
- 27, 7 *ad p. 116, 15 post* dabimus: Affricae principium est a finibus Egiptiorum, quod est Alexandriae per (*cod. p*) anticipata deserta. ultimus autem finis illius Athlans insulesque occidentales, quas Fortunatas vocant. cuius hae sunt principales provinciae: Libia, Cyrenaica, Pentapolis, Ethiopia, Tripolitana, Bizancium, Getulia, Katabria, Numidia et Mauritania, Sirtes maiores (et Sirtes minores *add. Bern.*). Flumina praecipua Nilum et Malvam. Montes praecipuos asperum Athlans et Astrixum, qui dividit inter vivam terram et harenas iacentes. *H ex Isidoro 14, 5, 3 sq.*
- 25 *ad p. 121, 12 post* pronuntiaverunt *de hyaena:* estq uidem paruum, sed rusticum animal, nocte sepulchra perfodiens et cadaveribus vescens mortuorum. *H.*
- 39, 2 *post* visentibus *p. 165, 5:* nam Asia per totam transversa plagam orientis extenditur. cuius hae sunt principales provinciae: Archadia, India, Persia, Siria, Persida, Media, Mesopotamia, Cappadocia, Palaestina, Armenia, Cilicia, Faenicia, Chaldea, Isauria, Aegyptus et Libia. Continet Colpos, Albanos, Partos, Sirtas et Hircanos. Praecipuos habet montes Taurum, Olimpum et Caucasum. Flumina praecipua Indum, Tigrim, Eufraten, Idaspem, Ganges et Tanaim. *H ex Isidoro potissimum 14, 3, 6 sq.*
- 52, 1 *ad p. 183, 9 de India:* [a meridiano mari porrecta] usque ad ortum solis et a septentrione usque ad montem Caucasum pervenit. *H ex Isidoro 14, 3, 5.*

RVBRICAE¹⁾.

- 1 (*om. S*) *a* de origine urbis Romae
b et [de *LM*] temporibus eius
c de diebus intercalaribus
d de homine (de genitura hominis *AP*)
e [et his quae memorabilia in hominibus (homine *A*, his *LM*) fuerunt
(-rint *M*) *AP* et ante *d LM*]
f de alectorio (alectoria *P*) lapide
- 2
a [de *NSA*] Italia
b in ea de boa (boo *N*, bo *SP*) angue
c de lupis
d de lyncibus
e de lyncurio (lincurio *RMA*, lingorio *N*, lingurio *LP*, lygurio *C*,
lignurio *HG*) lapide
f de mutis cicadibus (cicadis *LMGP*) (*hoc loco RCHS, post i LMGAP*)
g de curallio (corallio *RCN*, curalio *M*) lapide (l. c. *AP*)
h de gemma syrtite (sirtice *R*, syruce *P*)
i de Veientana (uegentana *NGP*, nengentana *S*, ueienta *H*, ualentana *M*) gemma
k de Diomedis avibus
- 3 (*om. H*) *a* (*om. S*) Corsica
b in ea (in ea *om. S*) de catochite (athochite *P*) lapide
- 4 (*om. H*) *a* [de *LG*] Sardinia
b in ea de solifuga
c et herba [quae *LMGP*] sardoniam (sardinia *LMG*) [dicitur *LMGP*]
- 5
a Sicilia
b in ea memorabilia soli (solis *RC*) et aquarum
c item de achate lapide
- 6 (*om. P*) *a* Vulcaniae insulae
a Europae sinus tertius
- 7
b in eo (ea *S*, meo *H*) de Graeciae (greticae *H*) locorum (l. gr. *AP*)
admirabilibus
c de fluminibus et (de *LMGP*) fontibus

1) [] comprehenduntur quae addunt codices ñ qui deinceps nominantur

d de merulis (*ordinant sic: f. d. g. e RCNHS*)

e de perdicibus

f de lapide galactite (*calactitae H, galatite G, galatice LM, galactide P, galatiae S*)

g de lapide asbesto (*abesto HLM, abesio G*)

h [de Arione *hic LGPMA, post b in ea S*]

8 (*deficit A*) *a* [de *LGM*] Thessalia (*thesalia RLG, thessala et macedonia, non omittens infra 9a macedonia, P*)

b de monte Olympo (*post 7h LMGP, om. SP*)

c de oculo Philippi [*Macedonis et insignibus LMGP, regis RCN, regis dampnato H*] (*post 7h 8b LMGP; hoc quoque loco post 8a P*)

9 (*ante 9, 2 P, a Macedonia*

deficit A) *b* cum regibus

c [et natura Olympi montis *SP*]

d et lapide paeonite (*l. paenitae G, p. l. H*)

10

a Thracia

b cum moribus gentium

c in ea de gruibus

d [de Bizantio *RNH et post f A, de bithantio C*]

e de hirundinibus

f [de isthmo *SPA*]

11 (*om. S*) *a* clarae insulae (*de clara insula LMG*)

[*b et in insulis clara adiunctis rubricis 11, 3—11, 19 AP*]

11, 3 (*om. G*) *a* Creta [*in creta supra AP*]

et hoc loco A) *b* (*om. S*) in ea herba alimos (*RCNHLMP et supra AP*)

c (*om. S*) falangium animal (*RCN, f. aranea H, in ea phalangio animal LM ante b, animal falangium supra A, animal falangios supra, animal sfalangios hic P*)

d lapis Idaeus dactylus (*dactibus C*)

11, 5 (*om.*) *a* Carystos (*in caristo supra A*)

hoc loco A) *b* (*om. S*) [et *P*] in ea carbasum (*item carbasum post c supra AP*)

c et Carystiae (*carritiae L, garistiae M*) aves (*in ea de carisciis auibis S, auis caristia supra A, aues caristiae supra P*)

11, 17 *a* [*chios delos in ea de temporibus diluuiorum P, in delo tempora diluuiorum supra AP*]

11, 19 (*om. S*) *a* (*om. supra AP*) Ortygia

et hoc loco A) *b* (*om. H*) in ea coturnices (*aves coturnices supra A, et aues coturnices supra P*)

11, 24 *a* [de *LMG*] Euboea (*eobiata M*)

[*b sequentia 11, 26—11, 32 hoc loco SAP*]

- 1, 26 (om. *a* Paros } paros in ea l. s. *NLGM*, paros et naxos in ea l. sar-
 hoc loco *A*) *b* [et Naxos] } da (sardamus *R*) *RC*, paraos in ea l. s. poros
c in ea lapis sarda } et naxos *H*, paros et l. s. naxos *supra SAP*
- 11, 30 (om. *MS* *a* Icaros
 et hoc loco *A*) *b* (om. *AP*) Pythagoras philosophus
- 11, 32 *a* [Lemnos *ante* lemnii *S*, Melos Carpathus Rodos Lemnos *supra SAP*]
 12 *a* Hellespontus
b Propontis
c Bosporos (bosforus *HA*)
d in his (uis *C*) de delphinis
e de thynnis
- 13 *a* [Ponticae *H*] flumen Histrum
b fiber Ponticus
c gemma (gemmae *H*) Pontica (om. *H*)
- 14 (pro textu *a* amnis Hypanis (hyspanis *SA*)
 LMG) *b* et fons Exampaeus (exampaeius *LP*)
- 15 *a* (post *f* *H*, om. *A*) de flumine Borysthene (borystenes *M*) [et in eo
 piscibus *SP*]
b de natura canum (in his de n. c. post *c* *SAP*)
c gentis (gentes *N*, genti *C*) scytharum (scythicarum gentium *SAP*)
 varia miracula
d de lapide smaragdo (de zmaragdo lap. *SA*)
e de lapide cyaneo (l. coeaneo *SP*, coeano l. *A*, l. cyanea *H*)
f [et *N*] de crystallo
- 16 *a* de Hyperboreis (hisperboreis *M*)
b [et Hyperboreae (-reis *A*) regionis situ *SAP*]
- 19, 1 *a* de Arimphaeis
b et aliis Scytharum gentibus
c item (om. *SAP*) de tigribus (trigibus *H*, tygridibus *AP*)
d de pantheris
e [et *N*] de pardis
- 17 *a* unde mediterranea (mediterra *R*) maria orientur (orientur *H*)
- 18 *a* de insulis Scythicis (scythis *M*)
 [b sequentia 19, 2. 9 adiungunt *SAP*]
- 19, 2 (om. *a* de Oceano septentrionali
 hoc loco *SA*) *b* (om. *N*) et [de *LMGP*] itinere Indico *RCHLMG* et hic *P*, de spatiis
 inter Scythas (scythicis *S*) et Indos *supra SAP*
 [c de formis hominum *supra SAP*]
- 19, 9 (om. *a* (om. *supra A*) de ceruis
 hoc loco *SA*) *b* et (de *supra SAP*) tragelaphis (tragelupis *R*)

- 20 *a* Germania
b in ea (in ea *om. R*) de avibus Hercyniis (erciais *R*, herquiniis *II*,
 herecuniis *SAP*)
c de uisontibus (bisontibus *RII*, uesontibus *G*, uisantibus *L*)
d de uris (ursis *R*)
e de alce
f item de alce Gangaviae (-uiane *R*) insulae (-la *P*)
g de sucino
h de lapide gallaico (g. l. *S*, gallico l. *A*, l. gallacio *LM*)
i de ceraunio (ceronio *LM*) albo (lapide *A*)
- 21 *a* [de *LMGP*] Gallia
b [de herba Pontica *RCNII*]
c [et ex ea itinerarium *SAP*]
d [item de oleo Medico *SAP*]
- 22 *a* Britannia
b in ea de lapide gagate
c [et de gentibus barbaris insulisque circa eam claris *SAP*]
- 23 *a* Hispania
b in ea (in ea *om. RCS*) de ceraunio (ceraeunio *S*, cauraunio *II*)
 rubente (rubro *SAP*)
c de Gaditano freto et mediterraneo mari (et med. m. *om. N*, mari *om. II*)
d de oceano
- 24 *a* Libya
b horti Hesperidum
c mons Atlans (atlas *P*, athalans *M*)
- 25 *a* Mauretania (*sic RN*, -ritania *plerique*, -ritani *A*)
b in ea de elephantis (elesphantis *M*)
c de (et *RCHS*) pugna eorum et draconum
d (*om. MSA*) unde cinnabarim (-berim *LG*)
- 26 *a* Numidia
b in ea de ursis (urbis *M*)
- 27 *a* [de *R*] Africa (-cam *LMG*)
b eum Cyrenaica regione
c in ea de leonibus (d. l. *bis C*)
d de leontophona (leontefona *S*)
e de hyaena
f de lapide (pyde *R*, py *C*) hyaenia (yeña *R*, ena *C*, hyena *NLGM*,
 hyaenuo *SAP*)
g de corocotta (corocota *LM*, corococta *P*, corcotia *S*, corocotia *N*,
 corocotica *A*, crocote *H*)

- h* de onagris
i de [diuersis *II*] serpentibus
k de gemma heliotropio (heliotropio *S*, helyotropia *A*, heliotrochio *LM*)
l de psyllis (syllis *M*)
m de lapide Nassamonite (nasam. lap. *SA*)
n de lapide cornu Hammonis (c. hammonis *R*, c. ammonis *C*, c. ammonii *P*¹, ammonis cornu *II*)
o de arbore melopo (melotheo *RC*)
p de lasere (lacte *SA*, *om. P*¹) [sirpicio *S*, scirpicio *P*, syrpeo *A*]
q de serpente [de *G*] basilisco
r (*om. P*) de genere simiarum
s [de Garamanticis pecoribus *LMG*]
t [de circopeticis *RCNH*]
u [de (*om. II*) cinocephalis *RCNH*]
v [de (*om. II*) spingis (stingis *II*) *RCNH*]
w [de (*om. II*) satiriseis (satyris *II*) *RCNH*]
 28 *a* [de *H*] Nassamonibus gentes finitimae *RCNHLMG*, gens Amantum et Asbitarum (aspitarum *S*) *SAP*
 29 *a* Garamantum (car- *RC*) oppidum (fons *SAP*)
b [et iter Garamanticum (gamanticum *P*) *SAP*]
c [item pecora Garamantica *SAP*]
d [et natura (-rae *A*) iusulae Gauloes (-leos *S*) *SAP*]
 30 *a* Aethiopes
b in quorum gentibus varia miracula *RCILMG*, et (*om. S*) in eorum locis ac gentibus mira *SAP*
c ibidem (in ea idem *M*, *om. SA*) de draconibus
d de draconia (-tio *LMGA* et in fine *C*¹, corcontia *N*) lapide (*re-petit post t C*¹)
e de camelopardali (-lo *HSAP*, gamelopardali *M*)
f de ceffis (cesfis *II*)
g de rhinocerote (-ceronte *RC¹N*, -ceron *LMG*)
h de catoblepa (-blefa *LMG*)
i de formicis (formices *N*) Aethiopicis
k de lycæone (lucaone *RC*¹)
l (*om. M*) de parandro (parando *II*, paparandro *L*, paparando *G*)
m de lupis Aethiopicis
n de hystrice (de strice *H*, de histriae *P*, de historice *L*)
o (*post p S*) de ave (auo *G*) pegaso
p de ave tragopane
q (*om. SAP loco translato ad c. 33*) de cinnamo (-momo *II*)

- r* de hyacintho (iacito *C*¹) lapide
s (*om. S*) de chrysopraso (chrisoprasso *C*, chrisopasso *R*, chyrso-
 passo *N*, chrisopaso *M*, crisoptasio *H*, chrisotapso *AP*) lapide
 (*om. P*)
t de haematite (ematite *H*, emantite *M*) lapide (l. h. *SA*)
31 *a* mira (*om. SAP*) de intimis (*om. RC*) gentibus Libyae
b de lapide hexecontalitho (-litho *C*, eysecontalitho *G*)
32 *a* Aegyptus
b in ea de origine et [de *LMGP*] natura Nili (lini *R*, *inc. C*¹)
c de tauro (boue *LG*, bobo *M*) Apide (lapide *C*^a*SP*)
d de (*om. LG*) crocodillo (-drillo *HA*)
e [de strophilis *H*]
f (*om. LMGP*) de delphino (-ne *S*)
g de scinco (scineo *LG*)
h de hippopotamo (-tamio *S*, ippotamo *H*, hyppotamio *AP*)
i de ave ibide (*RCSA*, ibidem *P*, ibicae *H*, ibi *LMG*)
k de (et *RCNHSAP*) serpentibus Arabicis (arabiles *LMG*)
l de ficu (fia *G*) Aegyptia
m de palma Aegyptia (*om. RCNH*)
n de disciplina (-nis *SA*) Aegyptiorum
o et de (*om. SA*) urbibus inclitis
p (*om. MP*) de pyramidibus
33 *a* Arabia
b in ea mira de fontibus
c de moribus (nemoribus *S*) et habitu populorum (populo *H*¹, po-
 puli *CNH*²)
d de Eulaeo (euleuo *S*) flumine
e de ture
f [*hic LMG*, *post p SAP*] de gemma Arabica *LMGSAP*]
g de myrrha (murra *RN*)
h [de cinnamo *SAP*; *vide supra c. 30 q*]
i de phoenice (phonicae *M*) ave
k de cinnamolgis (cynamolgis *RCNH*, cinomolgis *SAP*) avibus
l de gemma sardonyche
m de lapide molochite (molocide *G*, molichite *N*)
n de iride (tride *S*) lapide (*om. S*)
o (*post p et f SA*, *om. P*) de androdamante (andradomante *C*, andra-
 dante *R*, andramante *NH*, antradamante *LMG*, andromante
SA) lapide (*om. H*)
p (*post n S*) de (*om. S*) lapide paederote

- 34 *a* regio Ostracine (-gine *LMG*)
b Ioppe (iope *LMG*, iore *S*, i *A'*) oppidum
c Andromedae vincula
- 35 *a* de (*om. SA*) Iudaea
b in ea de asphaltite (affaltide *H*, asphaltu *A*) lacu (luga *S*)
c de balsamo (basamo *M*) arbore (aarbore *N*, *om. SA*)
d de gente Essenorum (hesserinorum *P*)
- 36 *a* de Scythopoli oppido
b de monte Cassio [in Seleucia *LMGP*²]
- 37 *a* de fluminibus (flumine *P*)
b de (*om. HSAP*) Tigride (tygri *AP*, tigre *S*) et (*om. H^a*) Euphrate
c [item *SA*] de [quibusdam *H*] lapidibus
d [de *H hic et deinceps*] zmilanthide (-thede *RNLG*, -te *H*)
e sagada (agada *CtN*, egeda *R*, sagda *SA*, sagoa *P*)
f myrrhite (mirchie *A*, myrthae *LM*)
g mithridace (-date *RCNHLM*, -datade *G*)
h tecolitho (tegolitho *RCNHLMG*, degolitho *S*, thogolito *A*)
i hammochryso (hammochryso *N*, hammochriso *S*, thammochriso
LM, et hammocriso *G*)
k aetite (actite *L*)
l pyrite
m chalazia (chalatia *RC*, chalazim *M*, calazim *L*, calazias *G*)
n echite (echidnes *RC*, ecnidnes *N*, ecithne *H*, echinides *S*, echinide *A*,
aetite *LM*)
o dionysiade (-sia *HA*)
p glossopetra (glosopetra *A*)
q gemma solis (s. g. *RCNH*)
r crine (-nes *NSA*, -nis *H*) Veneris
s selenite
t meconite (miconite *MG*)
u myrmecite
v chalcophthongo (*S*, calcophthongo *A*, calchofthongo *CN*, calchofongo
LMG, calpothongo *P*, chalcophithongo *C*, chalcosithongo *R*,
calcofane *H*)
w (*om. S*) siderite
x (*om. S*) phlogite (flongite *AP*)
y (*om. S*) anthracite (aut(h)rachiade *LGM*, anthragide *RC*, athracite *N*,
cantrachite *H*, antracia *P*)
z (*om. S*) enhydro (enhydro *SA*, enigro *N*, enigra *RC*, honhydro *P*,
encidro *H*, enhigro *M*, enchigro *L*)

- 38 a Cilicia
 b in ea Cydnus (cydinus *H*) annis
 c antrum Corycium (coricinum *G*, coricum *H*)
 d mons Taurus
- 39 (*deficit A*) a de (*om. SP*) Lycia
 b (*om. H*) in ea (in ea *om. RCN*) mons Chimaera (*m. ch. pro textu RCN*)
- 40 (*deficit A*) a Asia
 b Phrygia
 c (*om. RCNH*) Lydia
 d (*om. H*) Tenthrania (tenthrania *RCN*)
 e in his de urbe Epheso
 f de monte Mimante (mimanta *RNM*, minauta *HLG*, minante *P*,
om. S)
 g (*om. RCH*) de industribus (insulis tribus *S*) viris
 h de Homeri (omero *H*) et Hesiodi (hesiodde *M*, heosidi *C*, eodi *R*,
 aethesio *H*) temporibus (*om. H*)
 i (*post e RCNH*) de animali (-lis *M*) bonnaco (bunnaco *RCLMG*)
 k de sepulcris (sulphuris *S*) Aiakis (maiacis *N*, aicis *R*) et Memnonis
 (mennonis *H*)
 l de Memnoniis (memnonis *CNM*, menuoniis *H*, memniis *P*, de *m.*
om. L) avibus
 m de chamaeleonte verme
 n de cicouia ave (de ciconiis *SP*)
 o (*om. P*) de origine Galatarum (galactarum *N*)
- 41 a [Galatia *AP*]
- 42 a [in *C^a*] Bithynia
 b in ea Hannibalis exitus [et sepulcrum *SAP*]
- 43 a ora Pontica *RCNHLMGB*, Aconae (-nie *S*) portus *SAP*
 b [et Acherusius (achaierusius *S*) specus *SAP*]
- 44 a (*om. P*) Paphlagonia
 b [et Venetorum origo *SA*]
- 45 a Cappadocia
 b in ea de equis
- 46 a Assyria
 [b cum Media *SAP*]
 c in ea (his *SAP*) de unguentorum origine
 d [et *H*] de arbore Medica
- 47 a portae Caspiae
- 48 a Direum locus (locis *C^a*)

- b* Margine regio
c [et in ea oppida *SAP*]
49 *a* gentes (gens *RNI*) circa (-cum *SP*) Oxium (oxium *H*, moxum *S*)
 annem
b terminus itinerum (*om. AP*) Liberi patris (itinerum l. p. *R*,
 itineris l. p. *N*, l. p. itineris *II*) et Ilerculis
c [item regiones cum gentibus *SAP*]
d [simul *SAP*] de camelorum natura
50 (*post p. 182, 9*) *a* Seres
 orientem *P*, *def. M*) *b* item Sericum [vellus *SAP*]
51 (*def. M*) *a* gens Attacorum (attagorum *RCNHL*, attogorum *G*, atacorum *P*)
52 (*def. M* *usque ad t*) *a* India
b [et *RCH*] in ea de ritu hominum et qualitate
c de caeli (caelis *N*) clementia
d et (de *SA*) natura soli (solis *RCNHA*)
e (*post f NI*) de serpentibus Indicis
f de leucocrota (leucocroata *L*, leucocroala *G*, leucocarda *A*, leu-
 crocota [*R*]*CH*) bestia
g de eale (alae *P*, aele *LG*, aete *A*) bestia
h de tauris (taure *S*) Indicis
i de mantichora bestia
k de bubulis (bulis *G*, bmbus *RNHSA*) Indicis
l de monocerote (monoceronte *CN*, monecerote *G*) bestia
m de anguillis Gangeticis (*A*, angeticis *S*, gangelicis *LG*, ganieticis
R^bC, gageticis *N*, gaieticis *R^a*, gangicis *H*, caugesticis *P*)
n (*om. P*) de Gangeticis (ganieticis *RC*, gangicis *H*, de g. *om. S*)
 vermibus (ueroribus *H^a*)
o de ballena (-nis *H*) Indica (-cis *H*)
p de physetere (fysitere *LGP*, fusitere *N*, fisitere *R^bC*, fitere *R^a*,
 fusiteris *II*)
q de ave (de a. *om. G*) psittaco (syptaco *G*)
r de Indicis lucis (*om. G*)
s de ficu Indica
t de Indicis harundinibus
u de arboribus in insula (insulae *P*, insula *om. S*, de arb. tylae
 insulae *H*) Indiae (india *LMGP*) nascentibus (*om. II*)
v de piperis (-reis *II*) arbore (-ribus *II*)
w de liebeno (hebone *S*)
x (*om. MSAP*) de calamo odorato
y de adamante lapide (*om. LMGP*)

- z* (*om. SA*) de magnete (-ta *R*) lapide (*om. H*)
aa (*om. SA*) de lychnite (lygnite *RC*, lygnhite *N*, lichite *LG*, licite *P*) lapide (*om. H*)
bb de beryllo (berullo *RN*) lapide (*om. HS*)
cc (*post dd P, om. H*) de chrysoberyllo (-berilio *RC*) lapide
dd de chrysopraso (chrysoprasso *N*, crysoprasso *P*, grisopraso *C*, chrispraso *R*, crisopasso *H*) lapide (*om. H*)
ee de hyacinthizonte (hyacizonte *RCN*, hiaciszonte *M*, iaciszante *P*¹, iaciszonte *P*², hiaciszonte *L*, hiachiszonte *G*, iacinctizonte *H*, iacinthisonte *A*) lapide

53

- a* Taprobane (-baine *S*, -bana *H*) [insula *H*]
b in ea de qualitate hominum et moribus (et *m. om. SAP*)
c de (et *G*) sideribus caeli (*om. CAP*) eius (*om. SAP*)
d (*post e SAP*) de navigationibus *RCNHMG*, et navigationis disciplina *SAP*
e de qualitate (natura *SAP*) maris (moris *RC*)
[f de testudinum magnitudine *SAP*]
g de margaritis (-to *SAP*)

54, 1 (*om. G*)

- a* itinerarium (itinerium *II*) Indicum (*om. S*)
b [*rubr. 54, 12 adiungunt SAP*]

54, 12 (*om. hoc loco SAP*)

- a* sinus Persicus et Arabicus
b (*om. HMG*) Azanium (azonium *N*, *supra* azzantum *SA*, atanium *P*) mare
c (*om. HMG*) Persis

55

- a* Parthia (barthia *H*)
b [et circa Parthiam regiones *SAP*]
c [item Cyri (cyre *P*) sepulchrum *SAP*]

56

- a* Babylon (*SAP*, babyloia *N*, babillonie [*R*], babiloniae *CHMG*)
b [dein *SA*, deinde *P*] recursus ad oceanum Atlanticum
c (*om. H*) in quo Hesperidum insulae (experidum ins. *M*, in quo insulae gorgades hesperides *SAP*)
d (*om. H*) Fortunatae
e (*propter SAP vide c, om. H*) item insulae (-la *G*) Gorgades

SOLINI QVAE DICVNTVR PONTICA.

Reperiuntur versus hexametri viginti duo Solini collectaneis tamquam pars eorum essent subiuncti in codicibus quibusdam, qui sunt

A = Parisinus 6831 saec. X

B = Parisinus 6810 saec. X

Autunensis n. 39 saec. XI, descriptus ut videtur ex B

C = Parisinus 4873 + 8319 f. 39 saec. XI/XII; scilicet remanserunt in illo (C¹) v. 1—5 iusto ordine perscripti, omnes, sed transpositi leguntur in folio inde exsecto iam inserto codici n. 8319 (C² in v. 1—5, deinde C), ut observavit Max. Bonnet in annalibus Fleckeiseni vol. 115 (1877) p. 272. contulit Parisinum 8319 Bachrens poet. Lat. min. vol. 3 p. 172.

D = Vaticanus reginae n. 1478 saec. XV praecedenti simillimus

E = Casinati nostro adiunctum folium continens Solini verba extrema cum subscriptione *Iulii Solini collectio rerum memorabilium explicit* subiuncto carmine eo de quo agimus. superesse folium ex codice classis secundae inde colligitur, quod p. 215, 3 ibi est *feritantia*, cum *ferentia* scribant classes prima et tertia.

M = Ambrosianus C 246 inf., unde carmen mihi exscripsit Helm. Ex his libris Par. 6831 praescribit *uersus peracti operis*, Par. 6810 et Casinas inscriptione carent, Vaticano reginae 1478 praescribitur: *item Gai Iulii Solini siue garamanti ponticon*, Parisino 4873: *item C. Iulii Solini polistor ponticon*. ex editoribus, de quibus videndus Wernsdorffius (poet. Lat. min. 1, 153), Pithoeus omnino usus est libro hodie Vaticano. Salmasius cum carmen allerat sicut repperit 'in exemplari regio vetustissimo ad finem Solini', intellegit sine dubio optimum region suum sive Parisinum 6810, sed quod ait ibi praescribi *incipit eiusdem ponticon* erratum est videturque memoria lapsus confudisse Parisinos 4873 et 6810. ne credas ea propter quod in Parisino 6831 versus hi paginam finiunt desecto folio proxime secto, ex hoc pendere codices reliquos, id eo refutatur, quod carmen in codice 6810 proponitur longe emendatius neque iis emendationibus petitis ex coniectura. iam cum duo vetusti libri

carmen hoc ad Solinum quidem adiungant, sed nequaquam ei tribuant, confirmatur omnino, quod dudum intellexit Wernsdorffius, casu tantum id ad Collectanea adhaesisse neque ullam fidem habendam esse confictae inscriptioni librorum recentiorum. immo exordium est halienticorum nescio cuius poetae splendidum sane et omnino supra ingenium minime ingeniosi hominis Solini eminent. nihilo minus placuit carmina haec Solinianis subiungere cum illorum librorum varia lectione.

Tethya marmoreo fecundam pandere ponto
 et salis aequoreas spirantis molle catervas
 quaeque sub aestifluis Thetis unida continet antris
 coeptantem, Venus alma, fove. quae semine caeli
 5 parturiente salo divini germinis aestu,
 spumea purpureis dum sanguinat unda profundis,
 nasceris e pelago placido dea prosata mundo.
 nam cum prima foret rebus natura creandis
 in foedus conexasum, ne staret inerti
 10 machina mole vacans, tibi primum candidus aether
 astrigeram faciem nitido gemmavit Olympo.
 te fecunda sinu Tellus amplexa resedit
 ponderibus librata suis, elementaque iussa
 aethereas servare vices. tu fetibus auges
 15 cuncta suis: totus pariter tibi parturit orbis.
 quare, diva, precor, quoniam tua munera parvo

¶ v. recte ordinant *BC¹DM*, sic: 1. 2. 13. 3. 14. 4. 15. 5. 16. 6. 17. 7. 18. 8. 19. 9. 20. 10. 21. 11. 22. 12 *AC²E*

1 tethya *C¹⁻²*, tithya *B*, tithia *AEM*, ticea *D* || fecundam] fecit clam *A*, fecit dea *C¹⁻²* || pondere *A* 2 equoreus *A*; aequorei *Pithocus*, aequorea *Baehrens* || spirantis *B* || mole libri. 'Recte *Pithocus* salis aequorei spirantis mole catervae. sal aequoreus *Lucretii est et Ovidii*. spirantes catervae pisces sunt, cf. *Ausonius Mosell.* 96: spirantum ex numero *ibidemque v.* 84: dissere caeruleo fluitantes amne catervas.' *L. Traube.* 3 aestifluis corr. in aestifluis *C* || thetis om. *C¹* 4 coeptantem venus] *BD*, ceptante menus *A*, ceptante meniis *C¹⁻²M*, ceptante mediis *E* || quae om. *AC¹⁻²EM* || somine *A*, femine *D* 5 parturientes *EM* 6 spumam *M* — purpurei d. s. u. profundi *Lindenbrog* 8 creandis] coniecit, non legit *Salmasius*, ferundis *Baehrens*, profundis libri 7 deo *M* 9 in foedus] insidiis *A*, in fidus *CEM* || ineria *EM* 10 cavans *ACE*, danans *M* || candidus] candidit *AC*, canduit *E* (ut con. *Baehrens*), candid *M* || aer *D* 11 astrigeram faciem] astrictam faciem *E*, astitam faciem *M*, astrigera et facies *Baehrens* 12 secunda *EM* || reedit *D* 13 librata] fundata *BD*, idem hemistichium ex *Ovidio metam.* 1, 12 attulit *Burmam.* || iussa] iussa *ACEM* 14 aetherias *BCD*, aeternas *Barth* || augeus libri

ausus calle sequor, vitreo de gurgite vultus
 dextra prome pios et numine laeta sereno
 Pierias age pande vias. da Nerea molli
 20 pacatum gaudere freto votisque litata
 fac saltem primas pelagi libemus harenas.
 vos quoque, qui resono colitis cava Tempea coetu

.

17 calles (cales *M*) equo ruit hinc de *AEM* tS dextera *libri* 19 pierias] praetereas *E* (?) *M* || da] cla *AC* || uerea *D*, aerea *E*, terea *M* 20 gaudere] can dere *Baehrens* 22 qui] quae *Buecheler* || resono *M* || cana *M* || tempea] tempora *D* || coetu] cytu *ABCD*, cythi *EM*

NORWEGIANA.

Habent quae sequuntur libri duo Solini Havniensis n. 443 (inde Luedicke *über zwei wichtige Handschriften des Solinus* Bremen 1866 p. 4) et Leidensis Vossianus Q. 56 (iude Pertz *Archiv* 6, 887); ex utroque partem repetiverunt Muellehoff et Scherer *Denkmäler* ed. 2 p. 390.

Norueghe (orwege *L*, c *add. miniator*) halilande (haliande *L*). In hac terra lucet sol XV diebus continue ante festum sancti Iohannis baptistae et quindecim diebus post et luna similiter ante natale (-lem *L*) et post natale (-lem *L*) domini. Scotia. huius quaedam pars Moref (mores *L*) vocatur, ubi sunt Christiani quidem, sed his (hiis *L*) mos inolevit, ut dum aliquis popularium et ignobilium ibi moritur, in campo vel (in *ins. L*) platea insepultus relinquitur. si vero dives fuerit, saxum ad collum eius ligant (legant *H*) et in mare demergunt (dimergunt *H*). si autem (uero *L*) nobilis fuerit, ad arborem illum (*om. L*) quasi (tamquam *L*) in eculeo extensum devinciunt ibique computrescere sinunt. Goutlande. Swetide (swetyde *L*). Grenelande. cuius terrae populi partim se Christianos esse dicunt, sine fide quidem et sine confessione et sine bap̄tismate, partim vero cum similiter sint Christiani, Iovem et Martem colunt. Yslande (ysland *H*). in hac insula marina glacies (m. gl. in h. i. *L*) insimul collisa se ipsam accendit et accensa quasi lignum ardet (ardescit *L*). hi (hic *L*) quoque sunt boni (b. s. *L*) Christiani, sed in hieme de subterraneis (subterraneis *L*) specubus (suis *ins. L*) prae nimio frigore exire non audent. si enim exierint, tanto algore exuruntur, ut quasi leprosi gliscente (glaciente *L*) tumore decolorentur. si forte quivis (*om. L*) nasum emungant, cum ipsa emunctione totum (*om. L*) nasum avellunt et (au. et *om. L*) avulsum abiciunt. Yrland in regale (yrlande in zegale *L*). ad hanc appendent XLIII (xl *L*) insulae, quae inhabitantur, Aeregweite (aerregunthe *L*). Kentir (kentyre *L*). Nessunt (nesum *L*). Man.

INDEX AUCTORUM

A SOLINO LAUDATORUM.

Asterisci distinguunt auctores apud Solinum non ex Plinio laudatos, singuli eos, quos in praefatione p. XIV revocavimus ad Chronicorum Solinianorum fragmenta bini reliquos.

- Agathocles *3, 10.
 Amometus 183, 6.
 Anaximander 72, 8.
 M. Antonius *34, 12.
 Apollodorus *7, 6.
 Apollonides 26, 3.
 Archelaus rex **186, 15.
 Aristoteles 112, 10; **App. 219, 33.
 Atticus v. Pomponius
 Baeton 186, 2.
 Bocchus *25, 9; *34, 11; *36, 2.
 Callidemus 74, 6.
 Callimachus 76, 19.
 M. Cato *31, 9; *33, 3; — 'in oratione senatoria' *117, 9.
 Cicero 25, 19; M. Tullius *7, 8.
 Cincius *7, 5.
 C. Coelius *39, 3.
 Cornelius Nepos v. Nepos.
 Cosconius *35, 4.
 Crates 72, 9.
 Cremutius 169, 16.
 Crispus **46, 4.
 Ctesias 187, 19.
 Democritus physicus **13, 4; cf. **45, 15.
 Demodamas 180, 14.
 Dionysius 183, 16.
 Dosiades 72, 7.
 Eratosthenes *7, 6.
 Fabianus 79, 6.
 Gellius *4, 5.
 Granus v. Licinianus.
 Hanno 110, 16.
 Hecataeus 92, 13.
 Hegesidemus 79, 17.
 Hemina *34, 7; *35, 7.
 Heraclides *3, 6.
 Homerus 36, 3; 45, 3; **61, 10; **62, 4.
 Iuba rex 110, 17; **119, 10; 138, 4;
 149, 7; **186, 15; 206, 9; 212, 4.
 Licinianus **34, 14; **Granus 41, 7.
 Lutatius *7, 6.
 Maecenas 79, 6.
 Mantuana carmina **178, 1.
 Megasthenes 183, 14; 187, 16.
 Metrodorus **42, 1.
 Nepos *7, 6 (cf. 220, 31); Cornelius Nepos
 173, 6.
 Philemon 92, 14.
 Pictor *7, 5.
 Pomponius Atticus *7, 7.
 Posidonius 183, 11.
 Praenestini libri *33, 13.
 Punici libri **138, 4; — Hannonis 110, 16.
 Sallustius v. Crispus.
 Sebosus v. Stadius.
 Sextius *33, 4.
 Silenus *5, 11.
 Sotacus 133, 8.
 Stadius Sebosus 190, 16; Sebosus 112, 1.
 Tarruntius L. *5, 23.
 Theophrastus 41, 2; 87, 2.
 Theopompus 55, 3.
 Timaeus 46, 3.
 Trogus 12, 19.
 M. Tullius v. Cicero.
 Varro *5, 16; 19, 2; 25, 17; 37, 15;
 **57, 8; 59, 4; **60, 6; **76, 14;
 93, 2; **116, 6; **148, 1; — in opere
 quod de litoralibus est **72, 17.
 Vergilius v. Mantuana carmina.
 Xenophon Lampsacenus 93, 11; 210, 5.
 Zenodotus *33, 12.
 Zoroastres **41, 16; **159, 9.

INDEX LOCORUM

A SOLINO COMPILATORUM VEL EX SOLINO DESUMPTORUM.

Solini loci, qui asterisco notantur, longius recedunt ab iuxta positis. — Admisi locos similes Appulei et Ammiani, quamquam hi non Solinum videntur compilavisse, sed Solini auctorem proximum (praef. p. XVII seq.)

MELA.	SOLINUS.	MELA.	SOLINUS.	MELA.	SOLINUS.
1, 8, 7	130, 2	2, 1, 14	82, 10	2, 6, 3	103, 10
1, 9, 8	146, 18	2, 2, 3	67, 6	2, 7, 17	*49, 12
1, 13, 3	162, 10	2, 2, 4	67, 10	3, 1, 1	107, 5
1, 13, 4	163, 3	2, 2, 8	68, 4, 8	3, 1, 2	107, 9
1, 15, 2	166, 7	2, 2, 9	68, 10, 13	3, 6, 6	100, 5
1, 19, 20	*90, 1	2, 2, 10	*62, 6; 77, 5	3, 7, 3	186, 15
2, 1, 6	82, 5	2, 3, 3	58, 2	3, 7, 4	186, 8
2, 1, 7	81, 15	2, 3, 5	55, 4	3, 8, 9	145, 10
2, 1, 9	84, 15	2, 3, 6	60, 4	3, 9, 1	131, 15, 16
2, 1, 10	82, 12; 85, 3	2, 3, 9	56, 3	3, 9, 2	131, 20
2, 1, 11	85, 1	2, 4, 1	36, 10, 15	3, 9, 3	132, 6, *11
2, 1, 12	85, 5	2, 4, 8	36, 17	3, 9, 4	132, 9, 11
2, 1, 13	82, 7, 11, 16	2, 6, 2	103, 5, 11		

PLINIUS.	SOLINUS.	PLINIUS.	SOLINUS.	PLINIUS.	SOLINUS.
2, 107	*146, 11	3, 50	32, 9, 10	3, 85	45, 2; *46, 3
2, 153	49, 10	3, 51	32, 11, *33, 1	3, 86	37, 6
2, 200	166, 19	3, 56	*31, 18; 32, 2;	3, 87	48, 4; 49, 2
2, 248	*116, 3		36, 9	3, 88	49, 1
2, 225	51, 7	3, 57	37, 5	3, 89	49, 11; 50, 12
2, 228	*55, 5	3, 59	37, 7; 39, 10	3, 92	54, 8, 11
2, 230	*60, 6	3, 62	*33, 10	3, 93	54, 11, 15
2, 231	*57, 8	3, 63	32, 11	3, 95	33, 16; 37, 13;
2, 235	*99, 11	3, 65	3, 12		38, 1
2, 236	*49, 17	3, 70	32, 8	3, 97	38, 2
3, 3	105, 10, 12	3, 72	33, 2; 34, 5	3, 99	*34, 14
3, 4	105, 12	3, 73	37, 2	3, 102	32, 10
3, 5	38, 1	3, 74	105, 17	3, 104	*33, 14
3, 7	104, 7	3, 75	106, 2	3, 108	32, 7
3, 19	104, 8	3, 76	104, 17; 105, 1	3, 109	37, 15
21	104, 7, 8	3, 77	105, 2	3, 111	34, 2
3, 34	*43, 20	3, 78	104, 17; 105, 2	3, 112	34, 12
3, 41	*31, 11; 31, 20	3, 80	45, 7	3, 117	38, 4
3, 43	36, 14; 37, 10	3, 81	44, 18	3, 118	38, 9
3, 44	37, 12, 15	3, 82	44, 18; 45, 3	3, 133	*99, 6

PLINIUS.	SOLINUS.	PLINIUS.	SOLINUS.	PLINIUS.	SOLINUS.
3, 146	*99, 8	4, 71	76, 20. *77, 1	5, 31	125, 10. 13;
3, 147	*99, 8		*106, 10		127, 6
3, 149	*99, 10	4, 72	*77, 1; 77, 3	5, 32	115, 20
4, 1	55, 1	4, 75	77, 13	5, 33	116, 1; *126, 1;
4, 2	55, 2	4, 76	77, 18	(extr.)	*128, 17
4, 5	55, 8	4, 79	80, 11. 13; 81, 1	5, 34	128, 13
4, 6	55, 6. 8	4, 80	96, 1	5, 36	128, 20; 129, 19
4, 7	55, 7	4, 85	81, 15; 82, 5;	5, 38	116, 1; 129, 14
4, 8	55, 7		86, 6	5, 42	*130, 4
4, 9	*58, 2	4, 89	88, 18; 89, 5	5, 43	136, 13
4, 13	56, 1	4, 90	89, 1. 13	5, 44	130, 8
4, 16	*56, 8	4, 91	88, 15; 89, 16	5, 45	*130, 11; 136, 16;
4, 17	*50, 18	4, 92	92, 8		137, 2. 6
4, 18	*56, 19; 57, 13	4, 93	91, 20; 92, 4. 10	5, 47	166, 1
4, 19	57, 13	4, 94	92, 12	5, 48	137, 18
4, 20	*57, 2	4, 95	93, 11	5, 51	138, 2. 4
4, 21	*57, 4	4, 96	95, 18	5, 52	*130, 8; 138, 9
4, 23	58, 6	4, 97	*97, 11	5, 53	130, 8; 138, 14;
4, 24	58, 11. 14;	4, 100	96, 2		139, 9; *142, 2
	*59, 1	4, 102	100, 1; 102, 4	5, 54	139, 5. 10
4, 25	59, 6. 9	4, 103	100, 14; 101, 11	5, 55	139, 12
4, 26	*59, 17	4, 104	101, 11	5, 56	141, 5
4, 27	60, 2	4, 105	98, 20	5, 57	141, 7. 13. 19
4, 28	*61, 10; 61, 13	4, 113	103, 17	5, 58	141, 18. 19
4, 29	61, 12. 13;	4, 114	103, 18	5, 59	142, 2
	*61, 19	4, 115	104, 4	5, 60	146, 21
4, 30	61, 14; *61, 20	4, 116	104, 5	5, 62	147, 3
4, 32	62, 16	4, 119	104, 15; 105, 3	5, 61	139, 10; 147, 7
4, 33	63, 1; 65, 6	4, 120	105, 5	5, 65	147, 17; 148, 5.
4, 35	63, 9	5, 1	108, 3		12
4, 37	63, 10	5, 2	107, 20	5, 68	153, 11. 13
4, 38	63, 1. 8	5, 3	108, 6	5, 69	153, 14
4, 39	66, 11	5, 5	109, 6	5, 70	154, 3; *154, 11
4, 40	63, 1; 67, 3. 21	5, 6	109, 7	5, 71	154, 3. 8
4, 41	67, 21; 68, 5	5, 7	109, 17; 110, 6	5, 72	154, 6. 12
4, 42	68, 9. 10	5, 8	110, 16	5, 73	155, 14. 23
4, 43	68, 18; 71, 7	5, 9	110, 3. 8	5, 74*	*156, 5
4, 44	69, 2; 71, 7	5, 10	110, 12	5, 80	156, 10
4, 46	70, 5	5, 12	114, 7	5, 83	156, 15
4, 47	70, 8	5, 13	110, 5. 12. 15	5, 84	156, 17
4, 48	70, 16	5, 14	109, 12. 16;	5, 85	156, 19
4, 49	71, 1. 5		110, 18	5, 90	156, 21
4, 50	71, 5	5, 15	109, 16; 110, 13	5, 92	161, 14; 162, 10;
4, 51	71, 7. 9; 76, 12;	5, 16	109, 14; 110, 17		*163, 5
	*106, 10	5, 18	111, 2	5, 97	163, 9. 10
4, 53	71, 12	5, 19	113, 17	5, 98	163, 18
4, 56	71, 14	5, 20	113, 16. 18	5, 99	164, 3
4, 58	72, 1. 5. 7	5, 22	114, 5. 9. 10;	5, 100	164, 12
4, 59	72, 6		*116, 16	5, 102	166, 3
4, 60	*72, 15	5, 23	114, 8; 115, 17;	5, 106	167, 8. 10
4, 62	*59, 2		*110, 9; *116,	5, 110	*168, 1
4, 63	75, 15		16	5, 112	168, 12
4, 64	74, 4. 6	5, 24	116, 12; *117, 2	5, 113	*167, 14
4, 65	74, 10	5, 25	116, 11	5, 115	*166, 7
4, 66	*74, 13; *74, 17	5, 26	116, 2; 124, 5	5, 116	168, 13
4, 67	76, 3. 7. 9	5, 27	124, 13. 17	5, 117	168, 16
4, 68	76, 10; *106, 10	5, 28	116, 15; *125, 6	5, 118	169, 1
4, 70	76, 19	5, 30	116, 7; 130, 8	5, 119	169, 2

PLINIUS.	SOLINUS.	PLINIUS.	SOLINUS.	PLINIUS.	SOLINUS.
5, 125	169, 9; 170, 1	6, 85	197, 15	7, 2	} 18, 4
5, 128	136, 13; 147, 9	6, 87	197, 1; 199, 10	7, 3	
5, 145	167, 16	6, 88	182, 17; 198, 1;	7, 10	86, 5. 13
5, 146	171, 13		199, 11	7, 12	83, 4; *187,
5, 148	172, 4	6, 89	198, 5. 7; 199,		20
6, 1	*106, 7; *106, 14		12	7, 14	124, 17
6, 2	*106, 13	6, 90	198, 13	7, 15	39, 1
6, 3	172, 11	6, 91	198, 3. 6. 19	7, 17	26, 3
6, 4	172, 11	6, 92	201, 11	7, 19	38, 11
6, 5	173, 3. 4	6, 93	201, 14	7, 21	192, 3
6, 6	173, 3	6, 95	201, 15	7, 22	187, 11
6, 7	173, 8	6, 97	202, 3	7, 23	187, 16. 22;
6, 8	173, 16	6, 98	202, 5		188, 8
6, 13	86, 3	6, 101	202, 11	7, 24	188, 9
6, 16	85, 13	6, 102	202, 12	7, 25	188, 2
6, 17	85, 16	6, 103	202, 13	7, 28	*187, 20
6, 19	85, 16	6, 104	202, 14; 203, 3	7, 30	188, 6
6, 22	*181, 4	6, 105	203, 1	7, 33	12, 14. 20
6, 24	173, 10	6, 106	203, 4	7, 34	12, 18. 21
6, 25	173, 15	6, 107	147, 18; 203, 6.	7, 41	15, 1; 16, 1
6, 26	86, 3		12	7, 42	14, 15
6, 34	89, 20	6, 108	203, 12	7, 45	17, 4
6, 35	90, 1	6, 109	203, 8	7, 47	17, 12
6, 36	90, 6	6, 111	202, 3; 204, 3	7, 48	} 14, 5
6, 38	83, 3	6, 112	204, 14	7, 49	
6, 39	93, 7	6, 113	205, 4	7, 50	19, 19
6, 41	177, 4	6, 114	205, 5	7, 51	19, 21
6, 43	178, 11	6, 116	205, 8	7, 53	20, 5; *20, 8
6, 46	179, 3	6, 121	205, 10	7, 55	20, 11; *20, 15;
6, 47	179, 12	6, 122	206, 1		20, 17; 21, 2
6, 48	179, 15	6, 125	204, 10	7, 56	21, 2
6, 49	180, 5	6, 127	157, 10	7, 57	13, 22
6, 50	92, 17; 180, 17	6, 128	157, 16	7, 61	14, 1
6, 51	92, 18; 181, 5	6, 129	158, 2	7, 63	} 13, 4
6, 52	93, 4. 8	6, 130	158, 2	7, 64	
6, 53	82, 17; 182, 3	6, 133	204, 5. 7	7, 65	17, 16
6, 54	83, 1; 182, 9. 14	6, 135	148, 13; 204, 6	7, 68	17, 10. 18
6, 55	183, 3	6, 138	148, 11. 12	7, 69	17, 19
6, 56	183, 9	6, 143	148, 7	7, 71	18, 5
6, 57	183, 11	6, 162	152, 4	7, 72	18, 5
6, 58	183, 10. 12	6, 168	*127, 8	7, 73	22, 1
6, 59	184, 3. 8	6, 169	152, 8	7, 74	21, 21; *22, 2
6, 60	184, 12	6, 172	206, 6	7, 75	21, 18
6, 62	184, 14	6, 175	206, 7. 10	7, 76	24, 2
6, 65	184, 12. 16	6, 176	206, 9; 207, 4	7, 77	24, 6; 25, 1
6, 66	184, 19	6, 190	130, 18	7, 78	18, 15
6, 67	185, 6	6, 191	} 130, 21	7, 79	18, 7
6, 68	185, 12	6, 192			7, 80
6, 69	185, 15	6, 194	131, 3	7, 81	19, 2
6, 70	186, 2	6, 195	131, 5	7, 84	25, 10
6, 74	186, 5	6, 196	131. 15. 16	7, 85	25, 16
6, 76	186, 6	6, 197	132, 13	7, 88	27, 15
6, 79	186, 7; 187, 9	6, 200	210, 1	7, 89	27, 21. 25
6, 80	186, 10	6, 201	114, 7; 212, -1	7, 90	28, 1
6, 81	195, 16	6, 202	212, 3	7, 92	27, 6. 11
6, 82	196, 9	6, 203	212, 4	7, 93	27, 8
6, 83	196, 15; 197, 5	6, 204	213, 5	7, 100	28, 11
6, 84	197, 9	6, 205	214, 4	7, 101	26, 6

PLINIUS.	SOLINUS.	PLINIUS.	SOLINUS.	PLINIUS.	SOLINUS.	
7, 104	26, 13	8, 66	90, 9, 12	8, 130	115, 5	
7, 105		8, 67	181, 8, 13	8, 131	114, 11; *115, 10	
7, 106	29, 1	8, 68	181, 14, 22	8, 136	120, 10	
7, 109		8, 69	133, 14	8, 112	83, 18; 84, 2	
7, 110		29, 19	8, 70	133, 18	8, 143	83, 20; 84, 4
7, 112		29, 11, 16	8, 71	134, 2	8, 145	84, 5
7, 113		29, 16	8, 72	128, 3, 7; 189, 4	8, 146	84, 9
7, 114		29, 15	8, 73	189, 9; 190, 7	8, 147	84, 10
7, 118		29, 21	8, 74	189, 16	8, 148	84, 13
7, 120		28, 16; *30, 7	8, 75	190, 1	8, 149	83, 7
7, 121		29, 24	8, 76	190, 7	8, 150	83, 14
7, 133		28, 21	8, 77	134, 8	8, 154	174, 15; 175, 2
7, 137	31, 1	8, 78	126, 12	8, 155	175, 8, 13	
7, 147	11, 23	8, 79	127, 2	8, 156	175, 11	
7, 148		8, 80	40, 5	8, 157	175, 18	
7, 149		8, 83	40, 8	8, 158	175, 18	
7, 150		8, 81	40, 11	8, 159	176, 2	
7, 151		31, 3	8, 85	122, 4	8, 160	176, 2
7, 191		184, 6	8, 86	122, 11; 123, 8	8, 161	176, 6
7, 193		32, 11	8, 87	123, 11	8, 162	176, 8
7, 204		*72, 11	8, 89	143, 5, 11	8, 163	176, 10
8, 1		111, 5	8, 90	143, 14	8, 164	176, 9, 14
8, 2		111, 6	8, 91	78, 11; 143, 19;	8, 165	176, 14
8, 3	111, 8		144, 12	8, 166	104, 5; 177, 2	
8, 4	184, 7	8, 92	144, 1	8, 184	142, 5	
8, 6	*112, 7	8, 93	144, 5	8, 185	142, 12	
8, 7	111, 13	8, 94	144, 8	8, 186	142, 17	
8, 8	111, 10	8, 95	144, 16	8, 212	148, 10	
8, 9	111, 21	8, 96	145, 3	8, 215	127, 14; *128, 3	
8, 11	111, 14	8, 97	95, 5; *145, 8	8, 216	128, 1, 4, 10;	
8, 13	111, 17	8, 100	91, 9; 112, 15		*128, 8	
8, 16	113, 13	8, 101	91, 13; 95, 6;	8, 227	73, 13	
8, 23	112, 2		115, 8; 170,	8, 228	73, 13, 18	
8, 27	112, 8		17	9, 4	190, 15; 191, 3	
8, 28	112, 9	8, 104	39, 10	9, 8	191, 4	
8, 29	112, 12	8, 105	120, 17	9, 11	153, 16	
8, 30	112, 16	8, 106	121, 3, 11	9, 20	78, 4, 10	
8, 32	112, 17	8, 107	121, 12	9, 21	78, 5, 13	
8, 33	112, 18; 113, 8	8, 108	121, 18	9, 22	78, 8, 13	
8, 34	113, 5, 9	8, 109	81, 5	9, 23	78, 11, 14	
8, 37	40, 2	8, 112	94, 5	9, 24	78, 5, 18	
8, 38	96, 10, 12	8, 113	94, 10	9, 25	78, 11, 18	
8, 39	96, 16; *97, 2	8, 114	94, 11	9, 26	79, 7	
8, 40	97, 1; 168, 4	8, 115	94, 14	9, 27	79, 13	
8, 41	120, 4	8, 116	94, 16; 95, 3	9, 28	80, 2; *56, 3	
8, 42	118, 4	8, 117	95, 2	9, 30	78, 16	
8, 43	91, 17	8, 118	95, 4	9, 33	80, 4	
8, 45	119, 13	8, 119	95, 8, 10	9, 46	190, 16	
8, 46	118, 2, 5	8, 120	95, 15; 170, 4	9, 47	80, 6	
8, 47	119, 5	8, 121	170, 6	9, 49	80, 6	
8, 48	*119, 6	8, 122	134, 19; 170, 13	9, 50	80, 6, 9	
8, 49	119, 16	8, 123	134, 13; 135, 4	9, 87	*134, 19	
8, 50	119, 18	8, 124	134, 15	9, 106	199, 14; 200, 19	
8, 51	120, 7	8, 125	135, 7	9, 107	199, 14	
8, 52	120, 8	8, 126	114, 12; 115, 3	9, 108	200, 4	
8, 53	120, 15	8, 127	115, 1	9, 109	200, 7	
8, 62	90, 10; 91, 3	8, 128	114, 21	9, 110	200, 14	
8, 63	91, 16	8, 129	115, 4, 7	9, 111	200, 16	

PLINIUS.	SOLINUS.	PLINIUS.	SOLINUS.	PLINIUS.	SOLINUS.
9, 112	200, 13	12, 67	149, 13	37, 5	53, 14
9, 116	200, 14. 19	12, 68	149, 12	37, 23	88, 5. 10; *97,
9, 117	201, 1	12, 73	*126, 2		10
9, 118	201, 3	12, 80	149, 15	37, 26	88, 6
9, 123	201, 6	12, 86	135, 13	37, 27	88, 13
9, 141	103, 15	12, 89	135, 13. 16	37, 28	88, 8
10, 3	149, 18	12, 90	135, 18	37, 36	98, 9
10, 4	150, 2	12, 91	135, 14	37, 42	97, 11
10, 5	150, 5; 151, 3	12, 103	146, 5	37, 43	97, 14
10, 32	*145, 16	12, 104	193, 4	37, 46	98, 2
10, 59	69, 6; *70, 1	12, 107	125, 20	37, 47	98, 6
10, 60	69, 7. 16	12, 111	154, 15	37, 48	98, 7
10, 61	*74, 22	12, 112	154, 16; 155, 1	37, 50	98, 8
10, 62	171, 3. 9	12, 113	155, 1	37, 52	40, 16
10, 63	171, 6	12, 115	155, 2	37, 53	40, 16
10, 64	74, 22	12, 116	155, 4	37, 56	193, 6. 10
10, 65	75, 3	12, 118	155, 5	37, 58	193, 15
10, 66	75, 6	13, 3	177, 5	37, 59	194, 2
10, 69	75, 12	13, 24	177, 8	37, 60	194, 5
10, 70	70, 10	13, 25	177, 13	37, 61	193, 6; 194, 7
10, 73	*70, 13; 70, 14	13, 56	145, 18	37, 62	*87, 1; 87, 3
10, 74	169, 14	13, 57	145, 20	37, 63	87, 5
10, 76	74, 2	13, 88	35, 16	37, 64	87, 5
10, 78	69, 10; 92, 10	16, 32	103, 15	37, 65	87, 2. 13. 18
10, 79	*4, 15 (<i>add.</i>)	16, 141	73, 16	37, 68	87, 17
10, 80	70, 3	16, 142	*72, 15; 73, 16	37, 71	87, 2. 18
10, 87	57, 9; 145, 17	16, 161	*72, 11	37, 72	87, 2
10, 97	151, 7	16, 162	192, 7	37, 73	87, 2
10, 100	60, 15	16, 168	*52, 1	37, 74	87, 16
10, 102	61, 2	19, 39	*126, 7	37, 76	195, 1
10, 103	61, 3	21, 31	50, 7; 162, 6	37, 77	*195, 6; 195, 7
10, 117	191, 8	21, 35	*162, 8	37, 78	195, 11
10, 119	*191, 13	22, 3 (?)	103, 15	37, 86(?)	152, 16
10, 126	42, 8	25, 78	*109, 14	37, 88(?)	152, 15
10, 127	42, 8	25, 79	*109, 14	37, 89	152, 13
10, 132	96, 5	28, 77	13, 16	37, 92	*104, 11
10, 136	135, 9	28, 82	13, 17	37, 97	*104, 11
10, 173	119, 11	28, 149	*94, 16	37, 103	194, 11
11, 79	73, 18	28, 150	95, 7	37, 104	194, 17
11, 95	41, 5	28, 226	*94, 16	37, 105	76, 5
11, 126	96, 14	30, 13	99, 3	37, 110	98, 12. 15
11, 181	15, 4	31, 35	161, 16	37, 112	98, 13. 17
11, 254	181, 10	31, 77	*51, 18	37, 113	195, 6
11, 270	*28, 7	31, 80	*103, 14	37, 114	152, 17
12, 14	178, 1	31, 85	51, 15	37, 119	88, 4
12, 15	178, 3	31, 86	51, 17	37, 125	135, 22
12, 16	178, 8	32, 22	*41, 10	37, 126	135, 22
12, 20	193, 3	32, 23	*41, 10	37, 129	153, 5
12, 23	192, 4	33, 114	103, 14	37, 130	153, 9
12, 26	192, 13	33, 116	113, 12	37, 134	98, 17
12, 32	192, 9	35, 179	52, 16	37, 136	152, 19
12, 40	192, 10	35, 202	*104, 17	37, 137	152, 19
12, 51	148, 16	36, 141	102, 11	37, 139	53, 11. 18; 54, 5
12, 52	148, 18	36, 144	136, 11	37, 140	53, 18
12, 54	148, 20	36, 149	159, 6. 10	37, 141	54, 4
12, 56	149, 5	36, 150	159, 6	37, 144	19, 13; *152, 21
12, 58	149, 9	36, 151	159, 11	37, 145	153, 4
12, 66	149, 10	37, 4	*152, 10	37, 146	*57, 10

PLINIUS.	SOLINUS.	PLINIUS.	SOLINUS.	PLINIUS.	SOLINUS.
37, 152	45, 10	37, 169	121, 9	37, 182	42, 2; 160, 12
37, 154	*160, 11	37, 170	74, 1	37, 184	42, 5; 159, 2;
37, 156	136, 9	37, 173	158, 17; 160, 10		160, 6
37, 157	160, 1	37, 174	*158, 14	37, 185	158, 6
37, 158	133, 2	37, 175	125, 5	37, 187	159, 15; 160, 10
37, 162	55, 10	37, 179	81, 11	37, 188	159, 5
37, 164	*41, 17; 160, 3	37, 180	66, 21	37, 189	159, 12; 160, 14
37, 165	123, 15	37, 181	158, 8; 160, 5. 8	37, 190	161, 1
37, 167	125, 17; 137, 3				

APPULEI FLORIDA	SOLINUS
2, 12	191, 8-192, 1

AMMIANUS MARCELLINUS	SOLINUS	AMMIANUS MARCELLINUS	SOLINUS
14, 8, 3	161, 14	22, 15, 18	143, 19-144, 2
15, 3, 6	137, 1	22, 15, 19	143, 14-18
17, 5, 7	81, 9-10	22, 15, 20	144, 4-5. 9-11
22, 8, 14	171, 16-19	22, 15, 21-24	144, 16-145, 7
22, 8, 21	85, 13-15	22, 15, 25. 26	145, 8-17
22, 8, 31	*82, 5-83, 1	22, 15, 28, 29	147, 13-15
22, 8, 38	89, 20-90, 3	22, 16, 3	153, 11-12
22, 8, 44-46	80, 11-81, 4	22, 16, 7	147, 3-4
22, 8, 46	116, 5	22, 16, 9	147, 9-13
22, 14, 7. 8	142, 6-17	23, 6, 37	99, 11-13
22, 15, 5	139, 12-140. 3	23, 6, 67. 68	182, 9-183, 2
22, 15, 7	140, 3-5	23, 6, 85. 86	199, 14-200, 14
22, 15, 8	138, 2-7	23, 6, 87. 88	200, 14-19
22, 15, 9. 10	139, 5-10	25, 3, 13	26, 6 sqq.; 27, 10 sqq.
22, 15, 11	139, 1-3	26, 1, 12. 13	11, 4 sqq.
22, 15, 15. 16	143, 5-14	31, 2, 13-15. 23	82, 5-83, 1
22, 15, 17	142, 19-143, 2		

AUGUSTINUS DE CIV. DEI	SOLINUS
16, 8	*127, 18-128, 11; *137, 14; 187, 22-188, 2; 188, 6-8
18, 17	43, 7-9 (<i>add.</i>)
21, 4, 4	194, 2-10
21, 5, 1	51, 15-17; 55, 4-6; 57, 11-12; 128, 20-129, 13; 145, 20-146, 3; 155, 7-13; 159, 12-14; 160, 8-10; 177, 2-3; 192, 10-12

MARCIANUS CAPELLA	SOLINUS	MARCIANUS CAPELLA	SOLINUS
6, 627	103, 5 sqq; *101, 7. 8-10	655	63, 1-64, 13; 66, 7-14
628	104, 4	656	67, 5; 67, 21-68, 6;
629	103, 17-18; 104, 3. 5-7		68, 6-14
640	37, 13; 38, 4-10	657	68, 6-14; 69, 1; 70, 5
641	37, 2-8		-8; 71, 1-6
642	32, 1-33, 16	658	71, 1-6. 9-14
646	49, 5-7	659	89, 21-90, 8
654	62, 17	666	107, 20-108, 3

| MARCIANUS
CAPELLA | SOLINUS | MARCIANUS
CAPELLA | SOLINUS |
|----------------------|----------------------------|----------------------|-------------------------|
| 667 | 108, 5-6; 109, 7-110, 3 | 694 | 183, 9-11; 184, 3-7. 12 |
| 668 | 110, 8-10 | | -18; 185, 15-186, 1 |
| 677. 678 | 147, 17-148, 6 | 695 | 186, 4-5. 6-12 |
| 685 | 167, 8-15 | 696 | 186, 13-14; 196, 6-9 |
| 686 | 167, 16-168, 3; 168, 12 | 696. 697 | 196, 10-197, 8 |
| | -169, 5; 169, 14- | 697 | *182, 9-183, 2 |
| | 170, 3 | 698 | 198, 1-199, 8 |
| 687 | 171, 16-172, 2; 172, 4 | 699 | 201, 15-202, 2; 202, 4 |
| | -10 | | -5. 6-10; 203, 12- |
| 688 | 172, 11-15; 173, 1-2 | | 204, 1 |
| 689 | 173, 3-9 | 700 | 204, 3-10 |
| 690 | 173, 10-174, 4 | 701 | 205, 10-11 |
| 691 | 177, 4. 16; 178, 17-179, 1 | 702 | 208, 3-209, 3; 210, 3- |
| 692 | 179, 19-180, 17 | | 211, 3; 212, 1-4; 213, |
| 693 | 180, 17-18; 182, 3-6; | | 1-215, 4 |
| | 182, 9-183, 2 | 9, 927 | *94, 12-16 |
| 693. 694 | 183, 3-8 | | |

| L. GENEALOGUS
A. 455 | SOLINUS | SCHOLIA
VERGILIANA | SOLINUS |
|-------------------------|----------------|-----------------------|-----------|
| c. 75 | 206, 16-207, 6 | Aen. 1, 269 | 151, 1-3 |
| c. 132 | 205, 11-13 | 3, 284 | 151, 1-3 |
| | | 12, 753 | 34, 11-13 |

SCHOLIA BERNENSIA AD LUCANUM	SOLINUS
ad 1, 1	65, 1-4
4, 333	129, 1

| PRISCIANI INSTITUTIONES
GRAMMATICAE | SOLINUS | PRISCIANI INSTITUTIONES
GRAMMATICAE | SOLINUS |
|--|----------|--|----------|
| 1, 28 | 6, 9-12 | 6, 44 | 149, 7-8 |
| 2, 61 | 149, 8 | 10, 50 | 6, 9-12 |
| 5, 15 | 149, 7-8 | 18, 174 | 6, 9-12 |
| 6, 15 | 100, 6-8 | 18, 213 | 6, 9-12 |

PRISCIANI PERIEGESIS	SOLINUS	PRISCIANI PERIEGESIS	SOLINUS
v. 202-205	128, 20-129, 13	v. 472	45, 11
248. 249	146, 5-6	473	45, 13-15
254-258	123, 15-124, 4	489-494	51, 8-10
277. 278	96, 5-9	492-494	50, 1-4
283. 284	98, 6-8	495-498	51, 15-17
316-320	99, 11-13	499-501	52, 10-12
390-395	55, 4-6	502-504	53, 12-14
415	57, 10	528	72, 17
416-418	57, 11-12	529. 530	73, 17-18
428-431	60, 6-9	533. 534	77, 1
433-438	64, 10-17	581-584	102, 10-13
439-441	66, 21-67, 1	596	*196, 6-9
450-452	55, 10-15	698-703	86, 13-87, 1
467-469	47, 11-16	704	88, 5 sq.

| PRISCIANI
PERIEGESIS | SOLINUS | PRISCIANI
PERIEGESIS | SOLINUS |
|-------------------------|----------------|-------------------------|----------------|
| v. 707—709 | 83, 9 sqq. | v. 989. 990 | 160, 8—10 |
| 882 | 152, 17—19 | 1027. 1028 | 186, 18—187, 2 |
| 883 | 152, 21 | 1029—1032 | 187, 11—13 |
| 980. 981 | 158, 17—159, 1 | 1033. 1034 | 191, 8—192, 1 |
| 982. 983 | 159, 2—4 | 1059—1062 | 192, 10—12 |
| 984 | 158, 14—16 | 1063. 1064 | 193, 6—8 |
| 985. 986 | 159, 6—12 | 1065—1070 | 194, 2—10 |
| 987 | 159, 12—14 | 1071. 1072 | 194, 11—12 |
| 988 | 160, 5—6 | | |

IORDANIS GETICA	SOLINUS
5, 46	82, 5—6
7, 52—55	163, 9—164, 10

ISIDORI LIBER DE NATURA RERUM	SOLINUS
40	107, 9—15

| ISIDORI
ORIGINES | SOLINUS | ISIDORI
ORIGINES | SOLINUS |
|---------------------|-----------------|---------------------|------------------------|
| 2, 12, 4 | *25, 16 sqq. | 12, 1, 14 | *193, 6—194, 10 |
| 5, 33, 4 | 10, 14 sqq. | 12, 1, 18 | 95, 3—5 |
| 8, 8, 3 | 36, 2—3 | 12, 1, 19 | 94, 12—16 |
| 8, 8, 5 | 36, 1 | 12, 1, 20 | 95, 15—17 |
| 8, 11, 74 | 125, 8—9 | 12, 1, 21 | 94, 8 |
| 8, 11, 86 | 142, 6—17 | 12, 1, 29 | 189, 16—19 |
| 9, 2, 41 | *184, 12—14 | 12, 1, 33 | 96, 13—14 |
| 9, 2, 43 | 180, 1—4 | 12, 1, 34 | 96, 14—16 |
| 9, 2, 62 | 180, 17—18 | 12, 1, 35 | 181, 8—10 |
| 9, 2, 65 | 83, 2—8 | 12, 1, 39 | 121, 18—122, 2 |
| 9, 2, 87 | 34, 11—13 | 12, 1, 43 | 174, 8—10; 175, 9. 17 |
| 9, 2, 88 | 39, 1 | 12, 1, 47 | 119, 16—17 |
| 9, 2, 124 | 130, 5 | 12, 2, 4 | 118, 2—4; 119, 16. 15; |
| 9, 2, 129. 131 | 208, 3—209, 3 | | 120, 7—8. 9—10 |
| 9, 2, 130 | 131, 7—8 | 12, 2, 6 | 119, 6—10 |
| 9, 2, 131 | 201, 15—202, 2 | 12, 2, 7 | 90, 10—11; 157, 13 |
| 9, 2, 132 | 182, 3—6 | | —14 |
| 9, 5, 21 | 17, 15—16 | 12, 2, 8 | 91, 3—5 |
| 9, 5, 25 | 104, 5—7 | 12, 2, 10. 11 | 91, 16 |
| 11, 1, 53 | 17, 19—18, 1 | 12, 2, 12 | 134, 2—7; 190, 7—14 |
| 11, 1, 83 | 19, 1—2 | 12, 2, 15. 16 | 111, 5—8 |
| 11, 1, 90 | 24, 9—25, 1 | 12, 2, 16 | 112, 10—12 |
| 11, 1, 140. 141 | 13, 4—14 | 12, 2, 17 | 86, 13—87, 1 |
| 11, 3, 7 | 18, 1 | 12, 2, 19 | 133, 15—16 |
| 11, 3, 16 | 131, 5—7 | 12, 2, 20 | 40, 16 sqq. |
| 11, 3, 17 | 137, 11—12 | 12, 2, 22 | 114, 17—21; 115, 5—7 |
| 11, 3, 18 | 132, 7—11 | 12, 2, 24 | 40, 5—7. 10—12; |
| 11, 3, 19 | 93, 16—94, 2 | | 134, 13—14 |
| 11, 3, 20 | 131, 10—14 | 12, 2, 26 | 83, 18—19; 84, 9 |
| 11, 3, 25 | 93, 15—16 | 12, 2, 31—33 | 127, 18—128, 11 |
| 11, 3, 26 | *186, 4—5 | 12, 2, 34 | 120, 10—13 |
| 11, 3, 27 | 188, 7—9 (add.) | 12, 2, 35 | 135, 7—9 |
| 11, 4, 2 | *42, 8 sqq. | 12, 2, 36 | 143, 14—18 |

| ISIDORI
ORIGINES | SOLINUS | ISIDORI
ORIGINES | SOLINUS |
|---------------------|----------------------|---------------------|-------------------------|
| 12, 3, 4 | 46, 13-47, 2 | 13, 21, 21 | 168, 3-4 |
| 12, 3, 9 | 134, 10-13 | 13, 21, 22 | 169, 2-5 |
| 12, 4, 4. 5 | 132, 17-133, 2 | 13, 21, 23 | 167, 14-16 |
| 12, 4, 5 | 112, 9-113, 2 | 13, 21, 25 | 56, 18-19; 57, 6 |
| 12, 4, 6. 7 | 126, 12 sqq. | 13, 21, 26 | 38, 8-10 |
| 12, 4, 12-17 | 122, 15-123, 4 | 13, 21, 28 | 80, 11-13 |
| 12, 4, 18 | 122, 4-8 | 13, 21, 30 | 44, 6 |
| 12, 4, 19 | 122, 12-15 | 13, 21, 31. 34 | 104, 7 |
| 12, 4, 20 | 122, 8-10 | 13, 21, 33 | 104, 4 |
| 12, 4, 28 | 39, 14-16 | 14, 3, 5 | 186, 10-12; 192, 10 |
| 12, 4, 29 | 122, 11-12; 145, 12 | | -12 |
| | -13 | 14, 3, 5. 6 | 183, 9-11 |
| 12, 4, 39 | 123, 4-6 | 14, 3, 6 | 184, 12-14. *14-18 |
| 12, 4, 44 | 123, 11-14 | 14, 3, 9. 11 | 204, 14-205, 7 |
| 12, 5, 4 | 123, 6-7 | 14, 3, 12 | 204, 3-6 |
| 12, 6, 11 | 78, 4-5. 15-19 | 14, 3, 14 | 205, 10-11 |
| 12, 6, 11. 16. 20 | 143, 19-144, 2 | 14, 3, 15 | 148, 11-12. 17-20; |
| 12, 6, 14 | 80, 8-10 | | 149, 10. 18 |
| 12, 6, 19. 20 | 143, 5-14 | 14, 3, 21 | 154, 3 |
| 12, 6, 21 | 144, 16-145, 1 | 14, 3, 27. 28 | 137, 18-19 |
| 12, 6, 41 | 190, 15-16 | 14, 3, 28 | 136, 13-15 |
| 12, 7, 14. 15 | 69, 8-11 | 14, 3, 29 | 182, 3-6; 182, 9- |
| 12, 7, 15 | 70, 1-4 | | 183, 2 |
| 12, 7, 16. 17 | 171, 5-9 | 14, 3, 30 | 180, 1-4; 181, 8-10 |
| 12, 7, 23 | 151, 7-152, 3 | 14, 3, 32 | 85, 1-2; 86, 3-4; |
| 12, 7, 24 | 191, 8-192, 1 | | 86, 13-87, 1; *88, |
| 12, 7, 28. 29 | 42, 8 sqq. | | 1-4; *88, 6-7 |
| 12, 7, 30 | 169, 14-170, 1 | 14, 3, 33 | 90, 9; 91, 3. 16 |
| 12, 7, 31 | 96, 5-9 | 14, 3, 34 | 83, 2-S |
| 12, 7, 33 | 145, 8-9 | 14, 3, 37 | 174, 5 |
| 12, 7, 40 | 73, 13-74, 3 | 14, 3, 38 | 166, 5 |
| 12, 7, 64 | 74, 21-75, 1 | 14, 3, 39 | 171, 16-19; 172, 4 |
| 12, 7, 65 | 75, 9-14 | | -10 |
| 12, 7, 69 | 57, 10 | 14, 3, 40 | 171, 13 |
| 12, 7, 70 | 70, 11-15 | 14, 3, 41 | 167, 16-168, 3 |
| 12, 8, 10 | 41, 5 | 14, 3, 42. 43 | 169, 2-5 |
| 13, 13, 2 | 132, 2-3 | 14, 3, 43 | *167, 16-168, 3; 169, 1 |
| 13, 13, 5 | 52, 13-15; *60, 6 | 14, 3, 45 | 161, 9-15; 162, 6-10 |
| 13, 13, 6 | 154, 6-7 | 14, 3, 46 | 164, 12-13 |
| 13, 13, 8 | 52, 12-13; 125, 14 | 14, 4, 1 | 44, 13 |
| | -16 | 14, 4, 4 | 95, 20-96, 1; 96, 5 |
| 13, 13, 10 | 47, 11-16; 55, 4-6; | | -9; 96, 10-97, 9; |
| | 128, 20-129, 13 | | 97, 10; 98, 12 sqq. |
| 13, 15, 1 | 105, 11-12 | | 17 sqq. |
| 13, 15, 2 | 105, 10. 15-16; 106, | 14, 4, 5. 16 | 99, 7-10 |
| | 19-107, 1 | 14, 4, 6 | 67, 21-68, 6; *71, |
| 13, 16, 2-9 | 105, 17-106, 17 | | 7-8 |
| 13, 16, 3 | 77, 14-78, 2 | 14, 4, 8 | 43, 17-18 |
| 13, 16, 4 | 80, 6-7 | 14, 4, 10 | 58, 6-7; 59, 1-2; |
| 13, 16, 5 | 71, 9-12 | | 61, 11 |
| 13, 17, 4 | 203, 12-204, 1 | 14, 4, 11 | 61, 19-20 |
| 13, 19, 5 | 154, 9-11 | 14, 4, 11. 15 | 58, 2-3 |
| 13, 21, 7 | 138, 5; 139, 10-11; | 14, 4, 12 | 61, 12-13 |
| | 140, 3-5 | 14, 4, 13 | 62, 4-11; 63, 12; 64, |
| 13, 21, 8 | 184, 12-14 | | 19-65, 4; 65, 1- |
| 13, 21, 15. 20 | 161, 15-162, 6 | | 4; 66, 21-67, 1 |
| 13, 21, 16 | 86, 4-5 | 14, 4, 14 | *56, 18-19 |

| ISIDORI
ORIGINES | SOLINUS | ISIDORI
ORIGINES | SOLINUS |
|---------------------|--|---------------------|--------------------------------------|
| 14, 4, 15 | 57, 6. 10. 11-12 | 15, 1, 9 | 206, 1-2 |
| 14, 4, 18 | 36, 14 | 15, 1, 11 | 150, 1-4 |
| 14, 4, 19 | 31, 16; *39, 14-16;
*40, 16 sqq.; *42,
8 sqq. | 15, 1, 19 | 153, 13-154, 1 |
		15, 1, 29	*105, 3-6
		15, 1, 30	117, 10-12
14, 4, 21	34, 11-13	15, 1, 34	*147, 3-4
14, 4, 25	95, 21-99, 3	15, 1, 35	146, 21-147, 1
14, 5, 1	105, 5	15, 1, 38	161, 14; 166, 8
14, 5, 4	126, 10-12	15, 1, 39	169, 2-5
14, 5, 6	117, 4-5	15, 1, 40	85, 13-15
14, 5, 7	116, 11-13	15, 1, 42	70, 7-8
14, 5, 9	114, 5-10	15, 1, 50	32, 1-2
14, 5, 13	129, 13-14	15, 1, 51	32, 3-4
14, 5, 14	132, 14-17; 186, 4-5	15, 1, 52	35, 3
14, 5, 15	133, 2-13. *15-16;
*135, 22-136, 9;
*136, 9-11	15, 1, 58	34, 14 sqq.
		15, 1, 60	33, 10-12
		15, 1, 65. 67	104, 8-10
14, 6, 2	102, 4-11	15, 1, 70	103, 17-18; 104, 3
14, 6, 3	101, 6-10	15, 1, 73	111, 2-3
14, 6, 4	101, 11-102, 3	15, 1, 74	*107, 20-108, 3; 108,
6-9; 109, 6
14, 6, 6	100, 8. 10-12		113, 18-114, 4
14, 6, 7	105, 3-6. [ad 10-11
cf. add.]	15, 1, 76	3, 5
		15, 2, 32	147, 9-13
14, 6, 8	212, 3-4	15, 2, 37	5, 8
14, 6, 9	210, 3-211, 3	15, 3, 5	147, 13-15
14, 6, 10	108, 11-12; 212, 1-2	15, 11, 4	51, 17-18
14, 6, 11	186, 10-12	16, 2, 5	102, 10-13
14, 6, 12	196, 6-9	16, 4, 3	57, 11-12
14, 6, 13	192, 10-12	16, 4, 4	159, 12-14]
14, 6, 15	72, 3-4	[16, 4, 5	160, 1-3
14, 6, 15. 16	72, 8-15	16, 4, 7	159, 1-2
14, 6, 16	73, 13-74, 3	16, 4, 21	86, 13-87, 1
14, 6, 18	59, 4-5	16, 7, 1	87, 17-88, 1
14, 6, 19	74, 10-12	16, 7, 2	195, 1-7
14, 6, 21	74, 13-16. 17; 74,
21-75, 1	16, 7, 5-7	98, 12 sqq.
		16, 7, 10	123, 15-124, 4
14, 6, 24	76, 20-77, 1	16, 7, 12	158, 8-12
14, 6, 25	71, 14-15	16, 7, 13	158, 14-16
14, 6, 26	76, 11-15	16, 7, 14	*42, 1-2
14, 6, 27	76, 7-9	16, 8, 1	76, 3-7
14, 6, 28	76, 19-20	16, 8, 2	136, 11-12
14, 6, 29	76, 3-7	16, 8, 5	40, 16 sqq.
14, 6, 32	49, 5-7	16, 8, 8	135, 22-136, 9
14, 6, 33	49, 9; 50, 9	16, 9, 3	193, 7-10
14, 6, 34	51, 15-17; 53, 11-
12; 54, 6-7	16, 9, 4	88, 1-4
		16, 9, 7	199, 14-200, 14
14, 6, 36. 37	54, 9-19	16, 10, 1	53, 10-15
14, 6, 39	46, 4. 5-8	16, 10, 4	159, 14-15
14, 6, 40	46, 13-47, 2; *47,
3-6. 11-16	16, 10, 5	160, 8-10
		16, 10, 7	*53, 11-12
14, 6, 41	45, 6	16, 11, 1	42, 5-7
14, 6, 42	45, 8. 11	16, 11, 5	159, 12-14; 160, 1
-3]
14, 6, 43	104, 17-105, 2	[16, 11, 8	159, 1-2
14, 7, 7	116, 15-16		81, 11-13
14, 8, 2	163, 9-164, 3; 181, 2	16, 12, 2	137, 3-6
14, 8, 9	*62, 4-11	16, 12, 4	
14, 8, 10	77, 3-6	16, 12, 5	

| ISIDORI
ORIGINES' | SOLINUS | ISIDORI
ORIGINES | SOLINUS |
|----------------------|-----------------------------|---------------------|--------------------|
| 16, 13, 1 | 88, 6-7 | 16, 15, 25 | 42, 1-2; 121, 9-10 |
| 16, 13, 2, 3 | 193, 6-194, 10 | 16, 15, 26 | *81, 11-13 |
| [16, 13, 4 | 159, 14-15] | 17, 7, 8 | 177, 16-178, 7 |
| 16, 13, 5 | 98, 17 sqq.; 104, 11
-14 | 17, 7, 13 | 125, 20-22 |
| [16, 13, 8 | 19, 14] | 17, 7, 17 | 145, 20-146, 3 |
| 16, 13, 9 | 161, 1-2 | 17, 7, 58 | 192, 9-10 |
| 16, 14, 4 | 194, 11-12. 17-19 | 17, 8, 2 | 149, 8-9 |
| 16, 14, 7 | 133, 2-13 | 17, 8, 4 | 149, 12-17 |
| 16, 14, 8 | 136, 9-11 | 17, 8, 8 | 192, 13-193, 2 |
| 16, 14, 9 | 160, 14 | 17, 8, 10 | 135, 13-16 |
| 16, 14, 10 | 42, 2-5 | 17, 8, 13 | 193, 4-5 |
| 16, 15, 5 | 159, 5-6 | 17, 8, 14 | 154, 15-18 |
| 16, 15, 8 | 152, 21 | 17, 9, 5 | *162, 6-10 |
| 16, 15, 11 | 160, 12-14 | 17, 9, 25 | 172, 14-15 |
| 16, 15, 12 | 73, 13-74, 3 | 17, 9, 26 | 109, 14-15 |
| 16, 15, 14 | 153, 4; 158, 6-8 | 17, 9, 27 | 126, 5-6 |
| 16, 15, 17 | 160, 3-5 | 17, 9, 29 | 95, 3-5 |
| 16, 15, 18 | 159, 15 | 19, 17, 8 | 113, 11-13 |
| 16, 15, 20 | 160, 10 | 19, 26, 10 | 148, 9-10 |
| | | 20, 10, 10 | 147, 9-13 |

ALDHELMUS ED. GILES

	SOLINUS
p. 283	94, 15-16
291	69, 8
292	91, 7
323	94, 14-15; 100, 14-101, 1; 120, 14-15
324	163, 18-19

BEDA HIST. ECCL. GENTIS ANGL.

	SOLINUS
1, 1	99, 14-100, 2; *101, 6-10; *102, 4 sqq.
1, 25	101, 6

DICUIL	SOLINUS	DICUIL	SOLINUS
6, 6-11	137, 18-139, 11	*7, 37	143, 5-6. 8-10
6, 22	156, 15-19	7, 38	144, 9-11
6, 24-26	157, 10-158, 3	7, 39	144, 3-9
6, 28	184, 12-18	7, 40	202, 4-5
6, 29	185, 6-10	7, 40	207, 7-216, 2
6, 30	190, 15-191, 2	7, 41-45	149, 18-150, 4
6, 31	190, 7-14	7, 51	92, 8-12
6, 32	134, 2-7	7, 52	82, 5-9
6, 33-35	120, 17-121, 17	8, 9	49, 13-17
6, 35	80, 11-81, 4	8, 12	115, 17-21
7, 10	101, 11-102, 2	8, 18	105, 10-16
7, 16-18	96, 10-97, 9	8, 20	99, 14-100, 2
7, 25	191, 3-7; 192, 10-12	8, 21	100, 5-8
7, 26-30	195, 16-197, 8	8, 22	100, 12-14
7, 32	196, 6-7	8, 23	102, 4, 5
7, 33	112, 8-9; *196, 7, 8	9, 1	62, 4-11
7, 34	119, 11-17	9, 3, 4	109, 7-110, 3
7, 35	97, 3	9, 6	*109, 7-110, 3
7, 36	184, 8-9; 188, 2-6		

ANONYMUS LEIDEN-
SIS DE SITU ORBISMinora in indicatis ab
Anonymo omissa margo
indicat

p. 4, 2—18
4, 23
6, 17—22
6, 27—7, 11
11, 17—12, 22
16, 24—17, 5
18, 26—20, 6
21, 18—27, 17
27, 21—28, 26
29, 15—21
30, 10—34, 16

SOLINUS

107, 5—19
106, 18
182, 15—183, 2
178, 11—179, 2
105, 10—106, 17
91, 20—92, 7
72, 1—74, 3
48, 4—54, 18
46, 3—47, 16
43, 10—15
195, 16—201, 7

ANONYMUS LEIDEN-
SIS DE SITU ORBISMinora in indicatis ab
Anonymo omissa margo
indicat

36, 23—38, 16
39, 12—40, 2
45, 17—26
47, 20—48, 3
61, 23—62, 7
62, 8—63, 6
63, 7—64, 9
65, 4—67, 18
69, 10—71, 5
74, 19—76, 23
79, 5—82, 4

SOLINUS

99, 14—103, 4
108, 9—109, 7
103, 5—14
98, 20—99, 3
107, 20—108, 6
115, 17—116, 13
136, 13—137, 17
137, 18—141, 20
154, 3—156, 4
174, 5—176, 13
183, 9—187, 8

INDEX NOMINUM ET RERUM.

- Abalcia insul. 93, 12.
 Abdelum oppid. 76, 3.
 Abdera 68, 13 sqq.; 68, 15.
 Abderites Democritus 45, 15.
 Abellanus nucleus 193, 13.
 Abinna mons 105, 13.
 Aboedos v. Abydos.
 Aborigines 5, 8; 31, 18.
 Abydos (Aboedos *libri*) Aegypti 147, 1.
 Abydos Asiae 71, 3.
 Acarnanes 9, 12.
 Acarnania 55, 8.
 Achaemenidae 202, 7.
 Achaeus Myscellus 34, 4; Achaei 117, 4;
 Achivi 3, 7.
 Achaia 44, 11; 56, 18.
 Achais i. q. Heraclea 179, 18.
 Achates flumen 53, 11.
 achates lapis 53, 11 sq.; 53, 16.
 Achelous 55, 9, 15.
 Acherusius specus 173, 1.
 Achillion oppid. 169, 10.
 Achillis insula 92, 10.
 Achivi v. Achaei.
 Acis flumen 51, 11.
 Acone portus 172, 14.
 aconitum 91, 11; 172, 15.
 Acra Iapygia 44, 11.
 Acroceraunius 38, 2 sq.
 Acron rex 6, 5.
 Acroton oppid. 77, 10.
 acta urbis 151, 6.
 Acte i. q. Attice 58, 7.
 adamans 136, 8; 153, 1; 193, 6 sqq.;
 193, 9; 194, 1. 7. 9.
 Adanum insula 207, 3.
 Addiris i. q. Atlas 110, 16.
 Adiabeue 177, 4.
 Adiabeni 158, 2.
 adiposus i. q. palma Aegyptia 146, 5.
 Adriaticum mare 36, 13; 38, 10; 70, 7;
 106, 12; — pelagus 50, 5; — salum
 63, 19.
 Adventus 1, 3; *App.* 217, 6.
 Adymnus 73, 8.
 Aeantium oppid. 169, 13.
 Aetes 39, 3.
 Aegae urbs 65, 6.
 Aegaea litora 166, 5; Aegaei aestus 72, 3;
 Aegaeum mare 58, 3; 71, 8; 106, 10;
 Aegaeus sinus 57, 16; 71, 9. 12.
 Aegaeon 74, 8 sq.
 Aegialus mons 58, 12.
 Aegilon i. q. Capraria 45, 1.
 Aegipanes 110, 2; 137, 13.
 Aegyptia dicio 142, 2; — ficus 145, 18 sqq.;
 rubr. 228, 18; — palma 146, 5 sqq.;
 rubr. 228, 19; — Aegyptiae tibiae
 52, 8; — undae 72, 4; — urbes 146, 21;
 Aegyptii canes 84, 13; — fines 145, 10 sqq.;
 — smaragdi 87, 2; Aegyptium limen
 136, 14; — mare 139, 11; 166, 2. 5;
 — pelagus 106, 16; 108, 3 sq.; 163, 10;
 — amnis 157, 2; Aegyptius limes
 146, 11; — Oceanus 107, 1.
 Aegyptii 9, 11; 139, 8.

- Aeneas 3, 11; 35, 6; Aeneae consobrina 35, 2; — gubernator 35, 1; — nutrix 35, 3; — tubicen 35, 2; — uxor 35, 3.
 Aenus 69, 1.
 Aeolia 76, 20.
 Aeolus 54, 12. 14. 18.
 Aëria i. q. Creta 72, 9.
 Aesculapii sacellum 57, 1.
 Aethiopia 116, 8; 121, 13; 123, 15; 127, 10; 128, 5; 132, 13 sqq.; 134, 13; 169, 15. 16; 206, 3; 208, 3.
 Aethiopica gemma 123, 17; Aethiopicae formicae 134, 10 sqq.; *rubr.* 227, 33; Aethiopici lupi 135, 4 sqq.; *rubr.* 227, 36; Aethiopicum caelum 128, 12; Aethiopicum pelagus 206, 7.
 Aethiops 20, 2. 3; Aethiopes 130, 8. 18; 133, 14; 135, 13; 137, 18; 138, 13; 142, 3; 206, 6 sq.; — Garamantici 130, 11. 15; — Macrobiū 131, 17. 18; — maritimi 131, 3; — venatores 115, 14 sq.
 aëtitis lapis 159, 6 sqq.; 159, 9.
 Aetna 49, 12 sqq.; 51, 12. 17; 164, 12; Aetnae incendia 51, 4; 54, 10; — vertex 49, 13.
 Aetolia 55, 8.
 Aetolus dux 43, 13.
 Afer Libyis Herculis filius 105, 6.
 Africa 48, 7; 56, 4; 79, 10; 96, 14; 99, 7; 105, 13; 108, 4. 5; 109, 11; 115, 17; 118, 1; 120, 17; 121, 18; 122, 3; 126, 10.
 Africana pars 130, 18; Africanus limes 138, 14.
 Africanus prior Scipio 17, 13; Africanus prior 29, 15.
 Africum litus 79, 7; — pelagus 106, 16.
 africanus (ventus) 203, 6.
 Aganippe fons 59, 13.
 Agathocles 3, 10.
 Agathyrsi 82, 12 sqq.
 Aegyptus 12, 19; 66, 12; 106, 4; 116, 1; 126, 10; 127, 10; 137, 18; 138, 9; 142, 5; 145, 18; 147, 16; 151, 4; 161, 7; 166, 16; 202, 11; 206,² 13.
 Aemilianus Scipio 28, 15.
 Acnaria 45, 3.
 Agelastus (Crassus) 18, 8.
 Aglaus 31, 3.
 Agrigentina regio 175, 13; Agrigentinus ager 53, 7; — lacus 52, 16; — sal 51, 15 sqq.
 Agrigentum 51, 18.
 Agriophagi 131, 5.
 Agrippa 17, 5; M. Agrippa 17, 6; Agrippa Postumus 12, 5; Agrippa Silvius 169, 6.
 Agylla 32, 11.
 Ahenobarbus Domitius 115, 13 sq.
 Aiax Locrus 34, 1.
 Aiax Salaminius 169, 12.
 Aiakis sepulcrum *rubr.* 230, 19.
 Alabanda 88, 12.
 Alba amnis 96, 3.
 Alba urbs 169, 6; longa Alba 35, 13.
 Albani 83, 3 sqq.
 Albani canes 83, 7 sqq.
 Albania 66, 12; Albaniae rex 83, 10.
 Alcaeus 167, 2.
 alce 96, 16 sqq.; 97, 3.
 alectorica lapis 19, 14.
 Alexander Amyntae filius 65, 10; 66, 2.
 Alexander Magnus 25, 12; 66, 8; 77, 17; 79, 15; 83, 9; 92, 18; 95, 12; 166, 14. 16; 174, 15; 175, 5; 177, 5; 179, 10 sq.; 179, 15 sq.; 180, 5 sq.; 180, 13; 183, 12 sq.; 184, 8. 15; 196, 1; 201, 13; 202, 1; *cf.* Macedo *et* Magnus.
 Alexandria Aegypti 147, 3 sqq.; 147, 5. 10; 166, 16; 202, 11.
 Alexandria ad Caucasum 201, 14.
 Alexandria in Margine regione 179, 11.
 Alexandria Sogdianorum 180, 6.
 Alierus flumen 93, 5.
 alimos herba 73, 17.
 Alpes 36, 10; 38, 5; 44, 3; *App.* 218, 19.
 Alpheus amnis 51, 7.
 Alyattes Lydus 85, 12.
 Amalcius Oceanus 92, 13.
 Amantes 128, 13. 16. 17.
 Amanus mons 161, 11.
 Amazones 90, 6; 166, 8.
 Amazonicae peltae 192, 6 sqq.; Amazonicus mons 161, 5.
 Ambituuti 171, 14.
 Ambustus M. Fabius *App.* 220, 32.

- ammodytæ serpentes 123, 4.
 Amometus 183, 6.
 Amphiaræus 33, 5; Amphiaræi fanum 60, 4.
 Amphinomus 51, 2.
 Amphion 59, 6.
 amphisbaena serpens 122, 8 sqq.
 Amphitus 85, 14.
 Amsiga flumen 114, 5.
 Amunclæ i. q. Amyclæ Lat. 39, 10.
 Amyclæ Laconia 56, 10; — Italia 39, 10.
 Amyntas 65, 10; 66, 1.
 Anacreon 167, 1.
 Anapins 51, 1.
 Anatis flumen 110, 9.
 Anaxagoras 167, 6.
 Anaximander 72, 8.
 Ancona 34, 2.
 Ancus Marcius 6, 16.
 androdamas lapis 152, 21 sqq.
 Andromeda 147, 18; Andromedæ vin-
 colorum vestigia 153, 15; cf. *rubr.*
 229, 3.
 Angerona 3, 17.
 Angitia Aetææ filia 39, 4, 5.
 angues 123, 11 sqq.; angues pennati
 145, 11 sq.
 auguillæ 190, 15 sq.
 animal menstruale 13, 4.
 Annius Plocamus 197, 11.
 annus 10, 6; 11, 12; annus magnus 150, 5.
 151, 1.
 Antæus 108, 3, 7.
 Antandrus 71, 10.
 Antemnates 6, 6.
 Antenor 33, 16.
 Anthia 56, 14.
 anthracias lapis 161, 1.
 Anthropophagi 82, 16 sqq.; 84, 15; 131, 9;
 182, 5.
 Antichthones 196, 1.
 Antimachus 167, 2.
 Antiochia 156, 10; 173, 14.
 Antiochus 20, 5; 172, 6; 175, 19; 179, 17;
 180, 14; Antiochus Seleuci filius
 179, 12.
 antipodes 89, 3.
 Antonia Drusi 18, 14.
 Antonius 12, 4; 21, 3, 6, 11; M. Anto-
 nius 34, 12; 117, 16.
 Anystis Lacon 25, 11.
 Apalæi Scythæ 92, 18; Apalæi 181, 5.
 Apamea 167, 9, 13.
 Apelles 127, 5.
 Aphrodisia insula 204, 3.
 Apis 142, 6 sqq.; 142, 16; Apis natalis
 142, 19; — thalami 142, 12 sq.
 Apollo 29, 2; 38, 13; 53, 17; 65, 12;
 74, 19; — Capitolinus 92, 9 sq.; —
 Clarius 168, 14; — Delius 89, 17; —
 Didymæus 180, 17; Apollinis area
 5, 19; — promunturium 115, 17.
 Apollodorus 7, 6.
 Apollonides 26, 3.
 Apollonitarum insula 92, 8.
 Appenninus mons 36, 12.
 Apulia 42, 8.
 Aquæ Sextiæ 44, 7.
 aquosa clades 34, 13.
 Arabia 21, 22; 147, 17 sqq.; 148, 5, 19;
 151, 7; 153, 9; 156, 20; 181, 8; 197,
 11; 202, 8, 15; 203, 15; 206, 13; —
 Beata 148, 12; — Eudaemon 148, 11.
 Arabicae gemmæ 98, 13; 153, 4 sq.;
 — insulae 207, 7; — paludes 145, 11;
 Arabici cameli 151, 9; — serpentes
rubr. 228, 17; Arabicus Oceanus 106,
 19; — sinus 204, 1; Arabici sinus 132,
 6; *rubr.* 232, 21.
 Arabice 149, 3.
 Arabs 152, 17; Arabes 98, 13; 147, 1;
 149, 15; 152, 4 sqq.; 152, 21; 158, 2;
App. 220, 15; — Ascitiæ 207, 7; —
 Catabani 148, 6; — Ophiophagi 152,
 9; — Scaenitæ 148, 7.
 Arachosia urbs 201, 12.
 Aracynthus 55, 8.
 araneæ 127, 5.
 Araxes flumen 86, 3, 4.
 Arbelitis regio 177, 4.
 Arcadia 31, 4; 57, 2, 8, 11.
 Arcas Catillus 33, 3; — Euander 57, 3;
 Arcades 3, 4; 4, 9; 5, 7; 9, 12;
 31, 18.
 Arcesilaus stoicus 56, 13.
 Archelais colonia 173, 18.

- Archelaus rex 65, 15. 16; 66, 1; Archelai regis libri 186, 15.
 Archilochus poeta 29, 2; Archilochus Siculus 34, 7.
 Archimedes 50, 10.
 Archippe 32, 7.
 Arcturi sidus 76, 1; 94, 7.
 Ardea 32, 2.
 Arethusa fons Sicil. 49, 11; 51, 7; — fons Boeot. 59, 12.
 Aretisa lacus 157, 14 sq.; Aretisae stagnum 157, 16 sq.
 Argava mons 174, 2. 3.
 Argiva Iuno 32, 9; — classis 75, 20 sq.; — iuventus 33, 4; — nobilitas 56, 19.
 Argivus Falerius 33, 1 sq.; — Halesus 33, 1.
 Argivi 33, 2; 49, 8; 56, 16.
 Argolicum mare 106, 12; Argolicus tractus 56, 18.
 Argos 34, 9; — Pelasgicon 61, 10.
 Argyre insula 186, 11.
 Ariani 205, 4.
 Aricia 34, 7; 35, 14.
 Arii 205, 4.
 Arimaspi 86, 5 sq.; 86, 17.
 Arimphaei 89, 21 sqq.; *rubr.* 225, 27.
 Arion 56, 7; 80, 3; Arionis Methymnaei fanum 56, 4.
 Arios pagos 59, 1.
 Aristaeus 46, 8.
 Aristoteles 66, 11; 112, 10; *App.* 219, 33.
 Armenia 66, 11; 93, 7; 157, 10; 205, 7; — maior 156, 15; 173, 15 sq.; Armeniae utraque 173, 11.
 Armeniae portae 164, 7.
 Armenicus limes 205, 1 sq.
 Armenius Tigranes 163, 6.
 Armenii 161, 8.
 Armentarius murmillio 20, 12.
 Aroteres Scythae 69, 2.
 Arpi 33, 15.
 Arsinoe oppid. ad Rubrum mare 148, 5.
 Artabatitae 131, 10.
 Artabrum promunt. 103, 17.
 Artaxerxes 154, 12.
 Artemon 20, 5.
 artium dea 125, 9.
 Asana 110, 12.
 asbestus lapis 57, 11.
 Asbytae 128, 18.
 Ascanius 3, 11; 35, 13.
 Ascitae Arabes 207, 7.
 Asia 12, 22; 21, 5; 66, 11; 68, 16; 71, 3. 5; 77, 14. 17; 85, 16; 88, 6. 12; 89, 2. 20; 106, 8. 16; 116, 8; 166, 18; 170, 4; 173, 12; Asia (minor) 166, 1 sqq.; 167, 8.
 Asiatae 55, 2.
 Asiatica gens (Liburni) 43, 15; — pars 84, 15; — plaga 71, 2 sq.; 90, 7; 92, 18; — Scythia 83, 2; 86, 13 sqq.; Asiatica flumina 169, 1; — ingenia 167, 1; — templa 166, 9; Asiaticae clades 166, 19; Asiaticum mare 106, 9; Asiaticus limes 164, 8 sq.
 Asphaltites lacus 13, 10; 154, 6 sqq.
 Aspis i. q. Clypea 117, 3.
 aspides serpentes 122, 16 sqq.
 Assyria *rubr.* 230, 35.
 Assyrii 161, 9; 177, 4; 205, 11.
 Astabores 139, 4.
 Astacanorum gens 187, 9.
 Astapus 138, 14 sq.
 Aster 62, 14.
 Asteria i. q. Ortygia 74, 19.
 Astosapes 139, 4.
 Astramitae pagus 148, 18.
 Astyages Mediae rex 85, 12 sq.
 A. Aterius consul 26, 8.
 Athamania 64, 9.
 Athenae 25, 11; 29, 3; 58, 7.
 Atheniensis 33, 16; 59, 1; 169, 9.
 Athos mons 63, 10; 77, 3. 5. 6 sqq.
 Atlantes 136, 17 sqq.
 Atlanticae gentes 130, 8; — solitudines 109, 7; Atlantici aestus 105, 10; 206, 4; Atlanticum mare 210, 1; — nomen 110, 11; Atlantici nomen 206, 5; Atlanticus Oceanus 104, 3; 107, 1; 206, 8; *rubr.* 232, 29.
 Atlas mons 109, 7 sqq.; 110, 15. 19; 136, 13; Atlans *rubr.* 226, 25.
 Attacenus sinus 183, 3.
 Attacorum gens 183, 3; *rubr.* 231, 11.
 Attica 59, 3; 75, 19; Attice 58, 7.

- Atticimontes 58, 11; Atticum solum 60, 13.
 Attici 73, 12.
 Atticus Pomponius 7, 7.
 Aty's Croesi filius 28, 7.
 Auchetae 81, 15.
 Augilae 137, 7 sqq.
 augurandi disciplina 4, 11.
 Augusta Praetoria 37, 10.
 Augustus 11, 19, 23; 21, 23; 33, 11;
 Augustus Caesar 9, 3, 10; — divus
 21, 19; 78, 19; Augusti filius Caesar
 149, 7; 201, 5; Augusti Livia 88, 13.
 Aulidis portus 60, 1.
 Aulochus 32, 6.
 Aulocrene vallis 167, 14.
 aurifera harena 104, 4.
 Aurunci 31, 18.
 Ausonium mare 106, 11.
 auster 203, 6.
 Autolorum gens 109, 7.
 Axinos (pontus) 106, 15.
 Azachaei 130, 21.
 Azanium pelagus 206, 6; Azanius Oceanus
 204, 1.

 Babylo puer 79, 13.
 Babylon 66, 18; *rubr.* 232, 28.
 Babylonia urbs 156, 21; 205, 10 sqq.;
 Babylonia *terra* 205, 11.
 Bactri 66, 13; 93, 5; 180, 1, 12; 181, 8.
 Bactriani cameli 181, 8 sqq.
 Bactros amnis 180, 2.
 Bactrum oppid. 180, 3.
 Baelo oppid. 107, 20.
 Baetica 105, 4; 108, 1.
 Baetis amnis 104, 7.
 Baeton 186, 2.
 Baiae 31, 16.
 Baianum litus 79, 2.
 balaenae 191, 3 sqq.
 Balbus Cornelius 129, 19.
 Baleares 105, 2.
 Balearicum mare 106, 10; Balearicus
 sinus 106, 1.
 balsamum 154, 15 sqq.; 154, 18.
 Bambotum amnis 110, 12.
 Barbitae oppid. 204, 7.
 basiliscus 126, 12 sqq.; 127, 4.
 Bateni 179, 19.
 Battius Lacedaemonius 125, 10 sq.
 Beata Arabia 148, 12.
 Bebrycia i. q. Bithynia 171, 18.
 Beli Iovis templum 205, 15.
 Beueventum 33, 15.
 Berenice Ptolemaeo tertio nupta 127, 8 sq.
 Berenice oppid. ad mare Rubrum 202, 14.
 Bernice civitas in Cyrenaica 127, 6.
 beryllus 195, 1 sqq.; 195, 2, 7.
 Bessi 68, 1.
 Bias 167, 5.
 Bistonium stagnum 68, 9.
 Bithynia 171, 16 sqq.; 171, 19; 172, 9;
 rubr. 230, 27.
 Bithynorum rex Prusias 17, 19; Bithynus
 ager 172, 4.
 Bithynus rex 171, 18.
 bitiae, feminae in Scythia 26, 3.
 bitumen 13, 10; 154, 6.
 Bius Siculus 34, 2.
 Bizye oppid. 70, 9.
 Blemyes 137, 11 sq.
 boa 39, 14; 40, 3.
 Boarium forum 4, 15.
 Bocchor rex 105, 2.
 Bocchus 25, 9; 34, 11; 36, 2; Bocchi
 regia 113, 16 sq.
 Boeoti 60, 2.
 Boeotia 59, 6 sqq.; 60, 6 sqq.; 60, 11;
 75, 15.
 Boeotiae perdices 60, 10 sqq.
 bonacum animal 168, 5 sqq.
 Borion promunt. 116, 15.
 Borion stoma 80, 14.
 Borysthenes flumen 82, 5; 92, 10; *rubr.*
 225, 17.
 Bosphoros 106, 14; Bosphorus 172, 11;
 Bosphoros Thracius 78, 2; 92, 8 sq.
 Briareus 74, 8.
 Brigantius lacus *App.* 218, 17.
 Brillessus mons 58, 12.
 Britomartis i. q. Diana 73, 3.
 Britanna gens 101, 2.
 Britannia 99, 14 sqq.; 101, 7, 11; 102,
 4 sqq.; 102, 9; Britannia *rubr.* 226, 15.
 Britannicae margaritae 200, 20 sqq.;
 Brittaunicum litus 200, 19.

- Brutus consul 76, 17.
 Bruttii 33, 9; 36, 11.
 bubali 96, 13.
 bubula terga *App.* 218, 30; bubuli utres
 208, 1.
 Bucephala urbs 175, 8.
 Bucephalus equus 174, 15 sqq.
 Bathrotum 39, 8.
 Byzacenus ager 116, 11.
 Byzantium oppid. 70, 5.
 Byzantium pyeta 20, 1.

 Cacus 4, 3, 4; Caci scalae 5, 20.
 Cadistus mons 72, 16.
 Cadmus 59, 13; 168, 12.
 Cadrusium oppid. 201, 13.
 Caeculus 33, 13.
 Caeninenses 6, 4.
 caerulei vermes 190, 17.
 C. Caesar 11, 8; — C. Iulius Caesar 177, 10;
 — dictator 27, 7; 133, 17; 147, 9; C. Cae-
 saris equus 175, 8 sqq.; cf. divus Iulius
 Caesar Augustus 9, 3, 10.
 Caesar Augusti filius 149, 7; 201, 5.
 Caesar Claudius 173, 18; 176, 2 sq.
 Caesar Germanicus 97, 12; 142, 14 sq.
 Caesar primus Romanorum dictus (Scipio
 Africanus prior) 17, 14.
 Caesarea colon. 113, 16.
 Caesariensis prov. 113, 16; — species
 138, 10 sq.
 Caicus flum. 170, 3.
 Caieta 35, 3.
 Calabria 34, 15; 39, 13.
 calamus 130, 9; calami odorati 193, 4.
 Calchedonii smaragdi 87, 2.
 Calidonia 100, 3 sq.; *App.* 219, 3.
 Calidonicus angulus 100, 3.
 Callicrates 26, 1.
 Callidemus 74, 6.
 Callimachus 76, 19; 125, 13.
 Callipides 81, 16.
 Callirhoe fons 58, 14; Callirhoe fons
 Hierusolymis proxima 154, 12 sq.
 Callisthenes 66, 11.
 callitriches simiae 128, 10 sqq.
 Calon stoma 80, 14.
 Calpae portus 172, 12.

 Calpe mons 105, 13.
 camelii 119, 12; 154, 7; — Arabici 181,
 9; — Bactriani 181, 8 sqq.
 camelopardalis 133, 15 sqq.
 Camerina 51, 9.
 Campania 4, 8; 32, 3; 37, 4; 78, 19 sq.;
 164, 12.
 campus piorum 51, 6. — campi lapidarii
 32, 4 sq.; — Phlegraci 37, 4.
 Canaria iusul. 214, 4.
 Candidum promunt. 115, 20.
 canes 83, 7 sqq.; 83, 18, 20; 84, 1, 3.
 4, 5, 9, 10; 119, 19; 121, 4; 131, 2;
 135, 9; 215, 1; canes Aegyptii 84, 13; —
 Albani 83, 7 sqq.; — feminae 84, 10 sq.
 Cannense proelium 27, 1.
 Cauopicon ostium Nili 147, 7 sq.
 Canopitanum ostium 136, 13.
 canopos sidus 197, 3.
 Cauopus 136, 14.
 Caphereus promunt. 75, 19 sq.
 Caphisa urbs 201, 11.
 Capitolina donaria 88, 14; Capitolinus
 Apollo 92, 9 sq.; — mons 5, 2, 5.
 Capitolinus T. Quintius *App.* 220, 32.
 Capitolium 35, 17; 176, 7.
 Cappadoces 174, 2.
 Cappadocia 66, 12; 161, 8; 173, 10 sqq.;
 173, 17; *rubr.* 230, 33.
 Caprae palus 6, 7.
 caprae silvestres 73, 13.
 Capraria insula Italiae 45, 1; Capraria
 insula fortunat. 214, 2.
 Capua 37, 11.
 Caralis 46, 9.
 Carambis promunt. 69, 14; 173, 4.
 Caranus 65, 4, 9.
 carbasa 74, 5.
 Carbo Papius 17, 17.
 carbunculi gemmae 128, 17.
 Carbyle 204, 7.
 Cardamyle 56, 14.
 Cardia 70, 18; 71, 1.
 cardines mundi 89, 5.
 Caria 167, 15; 168, 2; 169, 3.
 Carmauia 197, 12; 202, 3, 6, 7; 204, 3;
 205, 4; Carmaniae spatium 203, 7 sq.
 Carmenta 5, 5.

- Carmentalis porta 5, 6.
 Carmentis i. q. Nicostrate 4, 13; Carmentis fanum 5, 5 sq.
 Carpathium mare 106, 10; Carpathius sinus 76, 20 sq.; 166, 4.
 Carpathus 76, 20.
 Carthada i. q. civitas nova 117, 10.
 Carthaginense excidium 211, 5; — iudicium 172, 5.
 Carthago 25, 18; 117, 7. 8. 12; Carthago apud Hiberos 104, 8; Carthago secunda 117, 15 sq.
 caryotae 215, 3.
 carystiae aves 74, 4; *rubr.* 224, 32.
 Carystii 74, 8.
 Carystos 74, 4; *rubr.* 224, 30.
 Caspiae portae 164, 7; 178, 11; Caspium litus 205, 2; — mare 86, 2. 5; 90, 6; 92, 17; 93, 6. 7; 182, 3; Caspius mons 164, 4; — Oceanus 106, 19 sq.; — sinus 163, 17.
 Caspii 179, 2. 3. 15; 205, 7.
 Cassii Iovis delubrum 153, 11.
 Cassiterides insulae 104, 15 sqq.
 Cassius mons in Seleucia 156, 10. 13; *rubr.* 229, 9.
 Cassius mons apud Arabes 148, 7.
 Cassius mons prope Pelusium 153, 11.
 Cassius Severus orator 20, 13.
 Castabalenses 84, 4.
 Castalius fons 55, 7.
 Castor et Pollux 29, 9 sq.; Castoris et Pollucis aurigae 85, 14; — templum 56, 11.
 castor i. q. fiber 81, 6.
 Catabani Arabes 148, 6.
 Catabathmos 116, 1.
 cataractes Nili ultimus 139, 7 sq.
 Cathizos i. q. Gerania 69, 3.
 Catilina 27, 4.
 Catillus Arcas 33, 3. 4. 7.
 Catina 50, 16.
 Catinenses 51, 1.
 Catinensis regio 51, 3.
 Cato princeps Porciae gentis 28, 12; Cato 14, 4; 28, 15; 33, 3; Cato in oratione senatoria 117, 9; M. Cato 31, 9; Cato Uticensis 14, 5; 29, 16.
 catoblepas bestia 134, 8 sqq.
 catochites lapis 45, 11.
 Catotes mons 156, 16.
 Caucasus 66, 12 sq.; 164, 3; 181, 2; 192, 13; 201, 13.
 caudex *v.* codex.
 Caulonia 34, 5.
 Cebenna mons 98, 21.
 Caelaenae 167, 8.
 Celtiberia 104, 15.
 Cenaeum promunt. 75, 18.
 cenchrus serpentes 123, 4.
 Ceniensis regio 70, 8.
 Centaurorum stabula 62, 2.
 Centuripae 51, 19.
 Centuripinum crocum 50, 8 sq.
 Ceos 59, 4.
 cephi 133, 18 sq.
 Cephisos amnis 60, 2; Cephisus flum. 55, 7.
 Ceras Chryseon 70, 5.
 cerastae serpentes 122, 4 sqq.
 ceraunium gemma 98, 17 sqq.; 104, 11 sqq.; — Germanicum 98, 18 sq.
 Ceraunius mons 164, 8; Ceraunii montes 55, 1.
 Cercina 130, 4.
 Cercius 85, 14.
 cercopitheci simiae 128, 3 sq.
 Ceres 50, 13; Cereris horreum 99, 10.
 cervarii lupi 40, 12.
 cervi 73, 13; 94, 4 sqq.; 188, 16; cervina caro 95, 10.
 chalazias lapis 159, 14 sq.
 Chalcidenses 34, 4; Chalcidienses 74, 9.
 Chalcis 74, 6.
 chalcophthongos lapis 160, 11 sq.
 chalcosmaragdi 87, 16.
 Chaldaea gens 205, 10.
 Chaldaei 158, 8. 12; Chaldaeorum caput 156, 21.
 Chalybes 83, 1.
 chamaedracontes serpentes 123, 5.
 chamaeleon 112, 15; 134, 20 sqq.; 170, 4 sqq.
 Chelidonii scopuli 163, 9 sq.
 Chelonophagi 203, 11.
 Chersonesus 71, 4 sq.

- chersydri 39, 13; 123, 5.
 Chimaera mons 164, 13; *rubr.* 230, 6.
 Chimaera animal *App.* 220, 29.
 Chios 74, 12; Chius 71, 9.
 Choaspes amnis 158, 3; 161, 16.
 Choatras mons 164, 2.
 Chorsaci i. q. Persae 181, 1.
 Chryse insula 186, 11.
 Chryseon Ceras 70, 5.
 Chrysippus 163, 5.
 chrysoberyillus 195, 5.
 chrysoprasus 136, 9 sqq.; 195, 6 sqq.
 Chrysorrhoeas i. q. Pactolus 168, 4.
 Cbulli oppid. 114, 7.
 cicadae 41, 5.
 Cicero v. M. Tullius
 Cicones 68, 4; 183, 8.
 X ciconiae 171, 4 sqq.
 Cilices 161, 8; 163, 7.
 Cilicia 161, 3 sqq.; 161, 7; 162, 6; 163,
 5; 164, 8; 173, 14; *rubr.* 230, 1.
 Ciliciae portae 164, 7.
 cilicia tentoria 148, 9.
 Cilix 161, 11.
 Cimbri 92, 15.
 Cimbricum bellum 44, 1.
 Cimmerii 90, 6.
 cinaris herba 95, 6.
 Cincius 7, 5.
 Cineas Pyrrhi legatus 27, 18.
 cinnabari 113, 13.
 ciunamoligus avis 151, 7 sqq.
 ciunamum 135, 13 sqq.; 150, 3; 151, 8;
 152, 3; *App.* 220, 15.
 Cintaretus dux 175, 20.
 Circe 39, 2. 4; Circae domus 37, 5.
 Circeii montes 39, 4.
 circus Romanus 115, 15; circi spectacula
 175, 15 sqq.; circenses 133, 17; 176, 3.
 Cirta urbs 114, 7.
 Cithaeron saltus 59, 11.
 civilia bella 61, 19.
 clades aquosa 34, 13.
 Clarus Apollo 168, 14.
 Claudia 30, 8.
 Claudius 22, 1; 151, 5; 197, 9; — Caesar
 173, 18; 176, 2 sqq.; — divus 21, 21;
 40, 2; 113, 16.

- Clazomenii 68, 16.
 Cleanthes 167, 5.
 Cleolaus 32, 9.
 Cleopatra 122, 17.
 clivus Pullius 7, 3; — Urbius 7, 1 sq.
 Clypea civitas 117, 2.
 Cnosii 73, 10.
 Cnosos 72, 7.
 coccum 103, 15.
 codex 149, 13; 192, 5; *App.* 221, 8;
 caudex. 145, 20; 155, 2.
 C. Coelius 39, 3.
 Colchi 85, 13.
 Colophon civitas 168, 13.
 Colophonii 84, 4.
 Colubraria iusul. 105, 1.
 Columbaria insul. 45, 2.
 comitalis morbus 75, 14; 94, 19.
 Commagene 156, 20; 173, 11 sq.
 comoedia 50, 9.
 couchae 199, 14 sqq.; 200, 7 sqq.; 200,
 12. 15.
 conchyliorum reduviae 64, 16.
 concretum virginal 17, 10.
 congelatum mare 92, 14.
 contabulatae crates 208, 1.
 Coos 59, 4.
 Coptos urbs 202, 12.
 Cora Catilli filius 33, 7.
 Cora oppid. 32, 11.
 corax 170, 18. 20.
 Corcyra 71, 13.
 Corinthiae tibiae 52, 8.
 Corinthii 49, 7 sqq.; 57, 18.
 Corinthium mare 106, 12.
 Cornelia 17, 11.
 Cornelius Balbus 129, 19.
 Cornelius Nepos 173, 6; Nepos 7, 6; *App.*
 220, 31.
 Cornelius Sulla 31, 2; 35, 16; Sulla 45, 8;
 Sullana tempora 201, 6 sq.
 corocotta monstrum 121, 13 sq.
 Corpili 68, 4.
 Corsica 45, 4; *rubr.* 223, 20.
 Corsicanus ager 45, 10.
 corus 206, 12.
 Corvinus v. Messala
 Corycium antrum *rubr.* 230, 3.

- Corycos oppid. 162, 10; Corycus 162, 6.
 corylorum fimbria *App.* 221, 2 sq.
 Cosconius 35, 4.
 Cottonare 203, 1 sq.
 coturnices aves 74, 21 sqq.
 Crassiana clades 179, 15.
 Crassus 18, 7; P. Licinius Crassus 177, 10.
 Crateis flumen 37, 2.
 Crates 72, 9.
 Cremutius 169, 16.
 Cres rex 72, 8; — Icarus Cres 76, 14;
 Cretes 73, 3.
 Creta 53, 18; 71, 16 sqq.; 74, 2; 106, 4;
 115, 21; *rubr.* 224, 24.
 Crete nymphea 72, 8.
 Cretenses 49, 8.
 Cretica (herba) 73, 18.
 Creticae leges 76, 5; Cretici aestus 72, 4;
 Creticum bellum 22, 6; Creticus ager
 73, 13; — sinus 57, 17; 106, 4; 115, 21.
 crinis Veneris lapis 160, 6 sqq.
 Crispus 46, 4.
 Crito 51, 3.
 Criumetopou 69, 14.
 crocodili (— dilli 110, 12) 84, 14; 110, 12;
 143, 1; 143, 5 sqq.; 144, 1. 4. 12;
 145, 7; 170, 8.
 crocum 162, 6 sqq.; 168, 3; — Centuri-
 pinum 50, 8 sq.
 Croesus 28, 7.
 Cronium mare 92, 16.
 Crotona 34, 4.
 Crotonienses 34, 5; Crotoniensis Milon
 19, 9.
 Croucasis i. q. Caucasus 181, 2.
 Cruncos fons 58, 15.
 crystallus 88, 5 sqq.; 88, 14; 97, 10;
 193, 10; 195, 9.
 Ctesias 187, 19.
 Ctesiphon 206, 2.
 Cumae 35, 14.
 Cumana Sibylla 36, 7.
 cuniculi animalia 105, 3.
 cupressi 73, 16.
 curalliachates lapis 53, 18.
 curallium 41, 17; 53, 19.
 Curetum rex 72, 9.
 Curetum i. q. Creta 72, 9.
 Curionum familia 28, 22.
 M'. Curius Dentatus 17, 17.
 cyaneus smaragdus 88, 1.
 Cyclades 74, 10 sqq.; 74, 18; 76, 10.
 cyclopium carmen 66, 6.
 Cyclopium gens 50, 12.
 cydnum i. q. candidum 162, 4.
 Cydus amnis 161, 15; 162, 3; *rubr.*
 230, 2.
 Cydonia 72, 7.
 Cydonia mala 146, 7.
 Cylissos 72, 7.
 Cyllene mons 57, 4. 10.
 Cynetho i. q. Ortygia 74, 19.
 cynocephali simiae 128, 4sqq.; 130, 20.
 cynodontes 18, 1.
 Cynomolgi 131, 9.
 Cynossema tumulus 71, 6.
 Cypria legatio 29, 17; Cyprium mare
 106, 10; Cyprius achates 54, 5.
 Cypros insula 88, 12; Cyprus 123, 15.
 cyprum 193, 15. 17.
 Cypselus tyrannus 57, 17.
 Cyrenae (— na 162, 7) 72, 3; 125, 10 sqq.;
 126, 10; 162, 7.
 Cyrenaica regio 115, 20; *rubr.* 226, 33.
 Cyrenenses 116, 2; 126, 1 sqq.
 Cyrus amnis 93, 7. 8.
 Cyrus rex 27, 15. 17; 28, 6. 9; 180, 8;
 201, 11; Cyri sepulcrum 205, 9.
 Cythera 71, 14.
 Cytorus mons 173, 4.
 dactylus Idaei 72, 14.
 dactylus Idaeus lapis 74, 1.
 Daedalus 49, 9; Daedali filius 32, 10;
 — manus 73, 6.
 Dahae 83, 2.
 Dalmatia 43, 16.
 Dalmaticum mare 106, 11.
 Damascus 156, 5.
 dammae 50, 6.
 Danae 32, 2; 161, 14.
 Danuvius 96, 2.
 Dardani 43, 16 sq.; 63, 6.
 Dardanus 32, 11.
 Darius 78, 2; 177, 6.
 Daunii 32, 10.

- Debris oppid. 128, 20; 129, 7.
 December 9, 21; 203, 4.
 decemviri 8, 16 sq.
 Delius Apollo 89, 17.
 Delos 74, 15; 76, 7; Delus 74, 11.
 Delphi 55, 7; 60, 4; 65, 12.
 Delphica Sibylla 36, 2; Delphicum ora-
 culum 29, 22.
 delphin 78, 3 sqq.; 78, 20; 79, 5; 80, 1;
 143, 19; 144, 1 sqq.; delphinus 79, 13.
 Delta 138, 1.
 Democritus Abderites 45, 15; — physi-
 cus 13, 4; 68, 14.
 Demodamas dux 180, 14.
 Denseletae 68, 1.
 Dentatus v. Curius; Sicinius.
 Dencalion 65, 2; 74, 17.
 Diaceaumene 146, 11.
 Diana 56, 12; 73, 3; Dianae Ephesiae
 templum 166, 7 sqq.; — Phidiacae
 signum 60, 5; — Scythicae simulacrum
 34, 9; — Susae templum 204, 6.
 Diana flum. 51, 8.
 Dianium 104, 17.
 Diarrhytus Hippo 79, 7; 116, 16 sq.
 dictamnium herba 95, 5.
 Dictynnaeus mons 72, 15.
 Didymaeus Apollo 180, 17.
 Didyme insula 54, 18.
 Digidiorum sorores 33, 14.
 diluvium primum 74, 13; — secundum
App. 222, 3.
 Dinocrates 147, 4; 166, 15, 16.
 Diogenes cynicus 18, 10; 27, 22 sq.
 Diomedae aves 42, 9 sqq.; 43, 13; Dio-
 medis aves *rubr.* 223, 19.
 Diomedes 33, 15; 35, 9; Diomedis delu-
 brum 42, 8; — socii 43, 12; — soror
 68, 13; — equorum stabulum 68, 10 sq.
 Dionysias i. q. Naxos 76, 8.
 dionysias lapis 160, 1 sqq.
 Dionysius *auctor* 183, 16.
 Dionysius tyrannus 29, 19.
 Dioscurias urbs 85, 14.
 dipsas serpens 122, 17.
 Dirce fons 59, 12.
 Direum locus 179, 3; *rubr.* 230, 40.
 Dis pater 50, 15.
 diva praesul sileuti 3, 18.
 Dodonaeus Iuppiter 55, 2.
 Dodone 55, 6.
 P. Dolabella 117, 16 sq.
 Dolongi 68, 4.
 L. Domitius Abenobarbus 115, 13 sq.
 Dorenses 34, 4; Dorienses 49, 8.
 Doriscos locus 68, 18.
 Dorylaum 169, 2.
 Dosiades 72, 7.
 dracones 112, 18; 113, 6, 11; 132, 17;
 133, 3.
 dracontia lapis 133, 3 sqq.
 Dravus amnis *App.* 218, 20.
 Drepanum promunt. 206, 15.
 Drusi Antonia 18, 14.
 Dumnonii 101, 2 sqq.
 Dyrrhachium 70, 6.
 eale bestia 189, 9 sqq.
 Ebudes insulae *App.* 219, 5, 17.
 Ebusus insula 104, 17.
 echites lapis 159, 15.
 Edonii populi 63, 1.
 Elegea oppid. 156, 18.
 Elegos locus 157, 12.
 elephantia 83, 14; 109, 17; 111, 3 sqq.;
 112, 15, 19; 113, 3, 5, 13; 119, 12;
 130, 21; 131, 1; 134, 5; 184, 20;
 185, 5, 9, 14; 187, 1; 191, 1; 195, 12;
 196, 7; 199, 4 sq.; elephantia Indici
 112, 8; 154, 1; — Mauretani 112, 8;
 elephas 97, 3.
 elephantia serpentes 123, 5.
 Eleus Ifitus 7, 12.
 Elis 25, 12; 65, 12.
 Elissa (Elisa 117, 12) mulier 117, 10, 12.
 Ellopieae 74, 4.
 Emantias 51, 2.
 Emathia 63, 15; 64, 19; 65, 2.
 Emathium solum 63, 2.
 Emathius 64, 19.
 embolismi dies 10, 23.
 Embrion insula 213, 1 sqq.
 Enetus locus 173, 5.
 Engada oppid. 156, 1.
 enhydros lapis 161, 1 sq.; enhydros *App.*
 220, 8.

- Q. Enni statua 29, 15.
 eous Oceanus 106, 19; 182, 3; eoum
 mare 183, 10; 196, 10.
 Epaphus 108, 5.
 Ephesii 166, 15.
 Ephesus 166, 7 sqq.; 166, 13; 168, 13;
 rubr. 230, 12.
 Ephorus 167, 4.
 Epidaurus 56, 19 sq.
 Epirotae 63, 6.
 Epiroticum bellum 113, 15.
 Epirus 55, 4; 83, 19.
 equae 176, 14 sqq.; — mira fecunditate
 lascivientes 104, 5 sqq.; equi 114, 10;
 174, 5 sqq.; 174, 7. 12. 15; 175, 8. 12.
 16. 19. 20; 176, 2. 9. 13; equorum
 sepulcra 175, 14.
 Eratosthenes 7, 6.
 Eridanus i. q. Padus 35, 8.
 erinacius 135, 7.
 Eriphusa insula 54, 18.
 Erycina Venus 117, 3 sq.
 Erymanthus flumen 57, 6; 201, 12.
 Erymanthus mons 57, 5. 6.
 Erythraea Sibylla 36, 4; Erythraeum
 mare 147, 18.
 Erythras rex 147, 18.
 Erythrea insula 105, 6.
 Eryx 49, 12. 13.
 Esquilinus 7, 1. 3.
 Essedones 84, 15 sqq.; 85, 6; 181, 5.
 Esseni 155, 14 sqq.; 156, 1 sq.; *rubr.*
 229, 7.
 etesiae 183, 11; 202, 12.
 Euander 3, 1; 4, 13; 33, 4; 57, 3.
 Euboea insula 59, 17; 74, 9; 75, 15 sqq.;
 rubr. 224, 39.
 Euboenses 35, 14.
 Eudaemon Arabia 148, 12. 16 sqq.
 Eulaeus flum. 148, 13; *rubr.* 228, 27.
 Eonymos insula 54, 19.
 Eupatoria 173, 8.
 euphorbea herba 109, 14 sqq.
 Euphrates 86, 4; 156, 15 sqq.; 158, 3—5;
 173, 15; 205, 15; *rubr.* 229, 11.
 Euripides tragicus 65, 17.
 Europa (mulier) 73, 7; Europae frater
 73, 8 sq.
 Europa 44, 6; 71, 2. 4; 77, 14; 85, 2.
 3; 88, 5; 89, 2. 5; 105, 13; 106, 7.
 16; Europae fluvii maximi 44, 6; —
 gentes validissimae 67, 3; — siuus
 primus 38, 2; — sinus secundus 38,
 2; — sinus tertius 55, 1; 71, 5, *rubr.*
 223, 29; — sinus quartus 77, 13 sq.
 Eurotas flum. 56, 17.
 Eutbymenis filius 24, 2.
 Eutycheis femina 12, 22.
 Euxinus (pontus) 106, 15.
 Exampaeus fons 81, 17 sqq.; *rubr.*
 225, 16.
 Fabianus 79, 6.
 M. Fabius Ambustus *App.* 220, 32.
 Fagutalis lacus 7, 3.
 Falerii 33, 2.
 Falerius Argivus 33, 1 sq.
 Falernum sucinum 98, 6.
 Falisca 33, 1.
 Faliscorum ager 38, 12.
 Fausta 12, 16.
 Faustuli tugurium 5, 20 sq.
 favonius 183, 10.
 Februarius (mensis) 10, 16.
 Feretrius Iuppiter 6, 5 sq.
 ferraria metalla 193, 16.
 Fescenninum 33, 2.
 fiber 81, 5 sqq.; — Ponticus *rubr.* 225, 13.
 ficus Aegyptia 145, 18 sqq.; *rubr.* 228,
 18; — Indica 192, 4 sqq.
 Fidasarcida castellum 205, 9.
 Fidenae 35, 14.
 Flaccus v. Fulvius.
 L. Flaccus legatus 23, 2.
 C. Flaminius 48, 2.
 Flavianus 79, 10.
 Flaviopolis 70, 8.
 fons Soli sacer 125, 15.
 Fonteius consul 25, 13.
 Formiae 37, 7.
 formicae 115, 10; 134, 10 sq.; formicae
 ex ebore scalptae 26, 2.
 Fortuatae insulae 104, 16; 212, 3; *rubr.*
 232, 32.
 forum Boarium 4, 15.
 Frutis 35, 9.

Fucinus 39, 6; — lacus 32, 8.
 fucus purpurarius 114, 7 sq.
 M. Fulvius Flaccus 30, 9.

Gabbara 21, 22.

Gabii 34, 2.

Gades 38, 1; 105, 10; 130, 1; 206, 12.

Gadir i. q. Erythrea insula 105, 6.

Gaditanum fretum 92, 2; 105, 10; 110, 4;
rubr. 226, 21.

Gaetula mulier 119, 10.

gagates lapis 102, 10 sqq.; *App.* 221, 12.

Gaius princeps 201, 2.

galactites lapis 55, 11.

Galatae 175, 19; *rubr.* 230, 25.

Galatia 167, 17; 171, 13 sqq.; 171, 15.

Galaticus limes 173, 3.

Galatius 34, 2.

gallaica gemma 98, 12 sqq.

Gallia 80, 11; 183, 12; Gallia Transal-
 pina 21, 4 sq.; Galliae 98, 20 sqq.

Gallicum fretum 101, 6 sq.; — litus 99,
 14; — pelagus 106, 16; Gallicus
 Oceanus 104, 2; 107, 1; sinus 106, 2.

Galorum priscae gentes 171, 13; Gal-
 lorum veterum propago 34, 11 sq.

Gallus *v.* Pompeius

Gamphasantes 137, 10 sq.

Gangarides 184, 19 sqq.

Gangavia insula 97, 2, 8; *rubr.* 226, 7.

Ganges amnis 184, 12 sqq.; 184, 16;
 185, 6; 190, 16; Gangis fons 188, 2.

Gangeticae anguillae *rubr.* 231, 24; Gan-
 getici vermes *rubr.* 231, 26 sq.

Garama 129, 14.

Garamantes 124, 17; 129, 19; Gara-
 mantum oppid. 128, 20; *rubr.* 227, 19;
 — rex 84, 2 sq.

Garamantica regio 129, 14; Garamantici
 Aethiopes 130, 11, 15.

Gauloe insula 130, 5.

Gellius 4, 5.

Geloni 82, 11 sq.; 82, 12.

Gelonium stagnum 52, 12.

genuius terrae 65, 1.

Georgi 85, 2.

Geraestos promunt. 75, 19.

Gerania urbs 69, 3.

Germani 97, 11.

Germania 95, 18 sqq.; 97, 2, 12; 98, 10,
 15; Germaniae rex 98, 3.

Germanicae insulae 97, 8; Germanica
 iuga 80, 11; Germanicum ceraunium
 98, 18; — nomen 95, 19 sq.; Ger-
 manicus Oceanus 107, 1.

Germanicus Caesar 97, 12; 142, 14 sq.

Geryon 105, 7.

Gesclithron 86, 5 sq.

Getae 68, 6.

gigantes 64, 1.

gingrinae tibiae 52, 6.

Giris flum. 139, 9.

Glaesaria insula 97, 10; 98, 10.

glaesum i. q. succinum 97, 11.

glossopetra lapis 160, 3 sqq.

gnomonici 157, 5.

Gomorum oppid. 155, 9.

Gorgades insulae 210, 1, 2; 212, 1; *rubr.*
 232, 33.

gorgia i. q. curallium 42, 1.

Gorgones monstra 210, 3 sqq.

Gortyna 72, 7; 73, 7.

Gortynii 73, 8.

C. Gracchus 117, 14; Gracchi 17, 11.

Graeca oppida in Sardinia 14, 12; Graecae
 litterae 100, 4.

Graecia 72, 2; 164, 7; 187, 10; *rubr.* 223,
 30; Graecia vera 58, 6; Graeciae ad-
 venae 31, 19; Graeciae 44, 10; 106, 6.

Graecus Messapus 34, 14.

Graeci 10, 19; 29, 19; 34, 6; 39, 10;
 49, 3; 71, 12, 17; 74, 21; 77, 11;
 106, 3; 148, 12; 194, 12; Graeci ad-
 venae 116, 15 sq.; — equites 117, 2.

Graia coniuratio 60, 1; Graium vocamen
 117, 6.

Graii 74, 12; 105, 11.

Grauius 41, 7.

grues 69, 3, 5 sqq.

grypes 86, 14 sqq.

gummi 45, 15.

Guthalus amnis 96, 3.

gymnosophistae 187, 11 sqq.

Hadrumetum 117, 7.

haemachates lapis 54, 3.

- haematites lapis 136, 12.
 Haemonia i. q. Thessalia 61, 10.
 haemorrhoidis serpens 123, 1 sq.
 Haemus 63, 9; 68, 5.
 Halesina regio 52, 10.
 Halesus Argivus 33, 1.
 Halys flum. 173, 15.
 hammochrysos lapis 159, 5 sq.
 hammoniacus umor 125, 21.
 Hammonis cornum (lapis) 125, 17 sqq.;
 Hammonis templum 125, 14.
 Hannibal 26, 17; Hannibalis castra (por-
 tus) 37, 14; — exitus 172, 5 sqq.;
 rubr. 230, 28; — sepulcrum 172, 4 sq.
 Hanno Poenorum imperator 211, 1; Han-
 nonis Punici libri 110, 16.
 arena aurifera 104, 4.
 harundines 52, 2. 17; barundo Indica
 192, 8 sqq.
 hebenus 193, 3; *App.* 221, 6. 13. 16.
 Hebrus flum. 68, 3.
 Hecataeus 92, 13; 167, 3 sq.
 Hecubae sepulcrum 71, 6.
 Hegesidemus 79, 17.
 Helbesus flum. 51, 10.
 Helenae sidus 13, 17.
 Helicon lucus 59, 11.
 Heliopolis oppid. Ciliciae 163, 5.
 heliotropium gemma 123, 15 sqq.; —
 herba 124, 2.
 Heliutrapeza locus 132, 1.
 Hellas 58, 6.
 Hellen rex 61, 11.
 Hellenes 61, 11.
 Hellespontus 55, 2; 71, 1 sq.; 75, 20;
 77, 13. 15; 106, 6 sq.; 106, 13.
 Helvetii 44, 3.
 Hemina 34, 7; 35, 7.
 Heniochorum gens 85, 15; — montes
 86, 3.
 Hennensis campus 50, 14.
 Hephaestia metropolis Lemni 77, 3.
 Hephaestia urbs Lyciae 165, 2.
 Hephaestiae insulae 54, 8.
 Hera 34, 6.
 Heraclea oppid. in Caspiis 179, 16.
 Heraclea Pontica 172, 13.
 Heracleoticon ostium Nili 147, 7.
 Heraclidae 34, 3.
 Heraclides 3, 6.
 Heraclitus 18, 10; 167, 6.
 Hercules 4, 2. 9. 11. 15; 5, 12; 7, 11;
 14, 7; 21, 18; 32, 6; 41, 8; 46, 5;
 59, 10; 66, 14; 105, 8; 108, 9. 17;
 110, 7; 114, 1; 137, 16; 172, 1; 180, 8;
 198, 7; Hercules Libys 108, 6; Her-
 culis columnae 105, 14; — comites
 32, 3; — filia 186, 7; — pugna 57, 7.
 Hercyniae aves *rubr.* 236, 2; Hercynius
 saltus 96, 1. 5 sqq.
 Heretum 34, 6.
 Hermias puer 79, 17.
 Hermiona 63, 16.
 Hermus flum. 169, 2. 3.
 Herodotus 167, 4.
 Herophile 36, 4.
 Herostratus 166, 10.
 Hesiodus poeta 169, 8; *rubr.* 230, 16.
 Hesperides 137, 16; Hesperidum horti
 108, 9 sqq.; — insulae 212, 1.
 Hesperidis filia 72, 8.
 Hesperu ceras promunt. 210, 3.
 hexecontalithos lapis 137, 4 sqq.
 Hiberi 49, 7; 104, 8.
 Hiberia 66, 12; 93, 8.
 Hibericus sinus 106, 1.
 Hibernia insula 100, 5 sqq.
 Hiberus amnis 104, 7.
 Hiera insula 54, 13.
 Hiericbus 154, 12.
 Hierusolyma 154, 11. 13; 155, 7.
 Hillyricus v. Illyricus.
 Himantopodes 137, 14 sq.
 Himeraeum flumen 51, 12.
 hinnulei 50, 6.
 Hippo Diarrhytos 79, 7; 116, 16 sq.; —
 Regius 116, 16.
 hippomanes 176, 16.
 Hipponax 167, 2.
 Hipponenses 79, 8.
 Hippopodes 93, 15 sq.
 hippopotami. 110, 12 sq.; 144, 16 sqq.;
 145, 6; 189, 14.
 Hippucrene fons 59, 13.
 Hippuros portus 197, 13.
 Hirpi 38, 12. 16.

- A. Hirtius 9, 2.
 ✕ hirundines 70, 9 sqq.
 Hispania 32, 4; 46, 7; 103, 18 sq.; 104, 7;
 105, 14; 107, 20; 206, 4; Hispaniae
 99, 6; 105, 17 sq.
 Hispanienses res 103, 5.
 Hister flum. 71, 7; 80, 11 sqq.; 92, 9;
 Histrum flum. *rubr.* 225, 12.
 Homerus 36, 3; 45, 3; 61, 10; 62, 4;
 169, 5; *rubr.* 230, 16; Homeri tu-
 mulus 74, 12.
 humanae hostiae 99, 5; cf. 82, 10.
 hyacinthozontes chrysoprasi 195, 7 sq.
 hyacinthus lapis 135, 22 sq.; 136, 9;
 195, 8.
 byaena 120, 17 sqq.; 124, 6. 11.
 hayaenia lapis 121, 9.
 Hyanis flum. 202, 6.
 Hydreum 202, 13.
 hydri marini 202, 9.
 Hylas flum. 171, 19.
 Hylas lacus 172, 1.
 Hylas puer 172, 2. 3.
 Hymettus mons 58, 12.
 Hypanis flum. 81, 15; 82, 2; 184, 14;
rubr. 225, 15.
 hyperballontes dies 10, 24.
 Hyperborei 88, 15 sqq.; 88, 18; 89, 21;
 183, 7; *rubr.* 225, 23.
 Hyperboreus 5, 12.
 hypnale serpens 122, 17.
 Hyrcani 90, 8; 91, 9 sqq.; 179, 5; 205, 5.
 Hyrcania 91, 3.
 Hyrcanum salum 204, 15; Hyrcanus
 mons 164, 4 sq.; — Oceanus 106, 19;
 — sinus 163, 17.
 hystrix bestia 135, 7 sqq.

 iaculi serpentes 122, 11 sq.
 Ianiculum 6, 14; 32, 1; *App.* 217, 24.
 Ianuarius (mensis) 10, 15.
 Ianus 32, 1.
 Iapon rex 117, 9.
 Iapyges 32, 10.
 Iapygia Acra 44, 11.
 Iapyx 32, 10.
 Iason 32, 8; 39, 8; 83, 3.
 Iasus Lycius 83, 20.
 Iasus urbs 79, 13.
 Iberia, Iberus v. Hiberia, Hiberus.
 ibis 145, 8 sqq.
 Icarium mare 76, 12; 106, 10; Icarus
 mons 58, 12.
 Icaros insula 76, 11; *rubr.* 225, 4.
 Icarus Cres 76, 14.
 ichneumon 143, 17; *App.* 220, 9.
 Ichnusa i. q. Sardinia 46, 4.
 Ichthyophagi 202, 1; 209, 1. 2 sq.
 Icosium 113, 18.
 Ida mons 72, 17.
 Idaei dactyli 72, 14.
 Idaeus dactylus lapis 74, 1; *rubr.* 224, 29.
 Idumaea 153, 12 sqq.
 Ifitus Eleus 7, 12; 8, 1.
 ignitabulum 74, 20.
 Iliia 5, 18; 6, 3.
 Ilias subtiliter in membrauis scripta 25,
 19 sq.
 Ilienses 46, 13; 49, 8; 169, 15.
 Ilium 7, 10; 35, 6; 75, 20; 85, 12; 169,
 5. 14.
 Illyricum 97, 17; Hillyricum bellum 12,
 10 sq.; — mare 106, 6; Illyricus limes
 43, 16.
 Illyrii 63, 6.
 Ilva 44, 18.
 Imaus mons 164, 1.
 Iuachus amnis 56, 18.
 Inachus rex 56, 18.
 Inarime i. q. Aenaria 45, 3.
 Iudi 84, 10; 93, 10; 147, 1; 153, 9;
 164, 1; 184, 6; 185, 1; 186, 13; 187, 11;
 195, 1; 196, 10; 201, 15; Indi veteres
 186, 9; Iudi reges *App.* 221, 12.
 India 54, 1; 66, 14; 83, 9; 93, 5; 98, 9;
 107, 2; 175, 6; 183, 7. 9 sqq.; 184,
 3. 6. 19; 186, 2; 191, 8; 192, 10; 193,
 3. 4; 194, 11; 196, 8. 10; 200, 19;
 201, 9; 202, 5. 12. 15; 203, 3. 5; 206,
 12. 14; Indiae spatium 203, 6 sq.
 Indica ballena *rubr.* 231, 28; — ficus *rubr.*
 231, 33; — prominentia 206, 16 sq.;
 Indicae harundines *rubr.* 231, 34; —
 nationes 201, 9; — res 183, 15; —
 urbes 201, 9; — Indici bubuli *rubr.*
 231, 22; — elephantum 112, 8; 154, 1;

- lapides 193, 6 sqq.; — luci *rubr.* 231, 32; — reges 183, 15; 195, 11; — serpentes *rubr.* 231, 16; — tauri 189, 16 sqq.; *rubr.* 231, 20; Indicum ceraunium 104, 12; — iter *rubr.* 225, 34; — itinerarium *rubr.* 232, 19; — mare 163, 9; Indica maria 191, 3; Indicus Oceanus 106, 19; 188, 17.
- Indiges pater 35, 12 sq.
- Indus amnis 180, 4; 184, 12; 186, 2. 10; 201, 11.
- inferum mare 36, 14; inferus sinus 106, 3.
- Inguaeones 95, 19.
- Ino 58, 10.
- intercalandi modus 11, 4.
- inundatio terrarum 153, 14.
- Inventor pater 4, 3.
- Io 32, 6.
- Iolaus 14, 10; 46, 12.
- Iolenses 14, 12.
- Iones 34, 3.
- Ionia 167, 16; Ioniae caput 168, 12.
- Ionica regio 32, 6.
- Ionium aequor 36, 16; — mare 58, 3; 106, 13; Ionius sinus 57, 15; 106, 3.
- Ioppe oppid. 153, 13 sqq.; *rubr.* 229, 2.
- Iordaeus amnis 154, 4.
- Iphicles 14, 7. 10.
- iris lapis 152, 19 sqq.
- Ismenus amnis 59, 12.
- Issicum mare 161, 10.
- Isthmos 57, 13; 58, 4.
- Itali 54, 9; 106, 3.
- Italia 9, 12; 31, 8 sqq.; 48, 7; 76, 17; 92, 4; 99, 6; 113, 13; 173, 6; Italiae fames 12, 10; — longitudo 37, 10.
- Italica litora 35, 6 sq.; Italici coloni 117, 14.
- Ithacesia Ulixis specula 45, 3.
- Iuba 113, 17; 138, 4; 206, 9; 212, 4; 215, 2; Iubae libri (cf. Punici libri) 119, 10; 149, 7; 186, 15; Iuba Ptolemaei filius 110, 17.
- iubae arborum 199, 11.
- Iudaea 13, 10; 154, 3 sqq.; 154, 16; *rubr.* 229, 4; Iudaeae caput 154, 11; — interiora 155, 14; — terminus 156, 4.
- divus Iulius 200, 19 sq. cf. Caesar.
- iuncea herbae *App.* 219, 21.
- Ap. Iunius consul 84, 5.
- Iuno 34, 6; Iunonis donaria 211, 4; Iunonis Argivae templum 32, 9; Iunonis Monetae templum 6, 10.
- Iunonia i. q. Carthago 117, 14.
- Iunonia insula 213, 5.
- Iuppiter 5, 24; 65, 12; 161, 13; 186, 7; Iovis ara in Olympi cacumine 62, 6 sq.; Iovis fanum 163, 3; — sepulcrum 73, 2; Iovis Beli templum 205, 15; — Cassii delubrum 153, 11; Iuppiter Dodonaeus 55, 2; — Feretrius 6, 5 sq.; — Tarpeius 176, 8.
- Iuris mons 98, 21.
- lac sirpicum 126, 5.
- Lacedaemon 25, 11.
- Lacedaemonii 56, 10.
- Lacedaemonius Battius 125, 10 sq.; Lacedaemonius Lysander 29, 3.
- lacertae 123, 6.
- Lacinium 38, 2.
- Lacon Anystis 25, 11.
- Lacones 56, 16.
- Laconica 56, 3; 116, 1.
- Laconici smaragdi 87, 3.
- Ladas 25, 5.
- Ladon flum. 57, 6.
- Laestrygones 37, 8; 50, 12.
- Lagia i. q. Ortygia 74, 19.
- Lais 50, 11.
- Lampsacenus Xenophon 93, 11; 210, 5.
- lapidarii campi in Liguria 32, 4 sq.
- Lapithae 62, 1.
- Lapyri 179, 5.
- Larisa oppid. 60, 3.
- Larisa Thessalia 61, 14.
- Larum aedes 6, 17.
- laser 126, 6; 128, 18.
- Lathyrus Ptolemaeus 132, 11 sq.
- Latina iuventus 3, 3.
- Latinus 33, 13; 35, 10.
- Latium 32, 2; 33, 1; — antiquum 36, 9.
- Latona 74, 22.
- Laudice Antiochi uxor 20, 6.
- Laurens ager 35, 5.
- Laurentes 6, 11.

- Lavinii 9, 13.
 Lavinium 35, 4.
 Laxates fluvius 180, 11, 12.
 leaenae 91, 18; 119, 13; 121, 13.
 Leleges 60, 2.
 Lemnii 77, 2.
 Lemnos 77, 2, 5.
 Lenaeus amnis 73, 7.
 lentiscus 149, 6.
 leones 83, 13; 91, 18; 118, 2 sqq.; 119,
 9; 131, 6; 164, 11.
 leontophoni bestiae 120, 10.
 Lepidi 19, 21.
 Lepidus tribunus 12, 3.
 Lepte acra promunt. 206, 15.
 Leptimagna urbs 117, 5.
 Lesbii 36, 6.
 Letbon amnis 127, 6.
 leucocrota bestia 189, 4 sqq.
 Leucosia insula 35, 2.
 Leuctrae urbs 56, 9.
 Liber 59, 10; 66, 14; 186, 10. — pater
 29, 5; 76, 9; 156, 6; 180, 7; 184, 7;
 186, 8; 198, 18; *rubr.* 231, 5.
 Libera 50, 16.
 Libethrius fons 62, 17.
 Liburni 43, 15.
 Libya Epaphi filia 108, 5.
 Libya 46, 6; 106, 16; 107, 20; 108, 4, 5;
 117, 10; 127, 10; 130, 19; 136, 14; 137, 17.
 Libya gemma 123, 17; Libycae undae
 72, 4; Libyeum pelagus 108, 4; Liby-
 cus Oceanus 107, 1.
 Libys Hercules 108, 6.
 Libya locus 172, 4.
 Licinianus 34, 14.
 Licinius *v.* Crassus
 Ligea insula 33, 10.
 Ligures 38, 5; 43, 18; 45, 7.
 Liguria 32, 4.
 Ligusticum mare 41, 10; 106, 11; Li-
 gusticus sinus 45, 8; 106, 2.
 Lilybaeum 48, 7; 49, 5.
 Lilybitana specula 25, 19.
 Lilybitanum 49, 4.
 Lipara insula 54, 12.
 Liparus rex 54, 12.
 Iris amnis 36, 10.
- Livia Augusti 88, 13.
 Lix colon. 108, 6; 110, 3, 4.
 Locrenses 34, 10; 38, 1; 41, 6; 46, 13.
 Locri 34, 5.
 Locrus Ajax 34, 1.
 Lollia Paulina 201, 1 sq.
 Longa Alba 35, 13.
 longaevi homines 77, 12.
 Lotophagi 125, 7.
 Lucani 113, 14.
 Lucania 42, 2.
 Lucae boves i. q. elephanti 113, 15.
 Lucrinus lacus 79, 1.
 M. Lucullus 92, 9.
 ludi quinquennales (Isthm.) 57, 13.
 Luna 6, 1.
 lupi 40, 5; 73, 14; lupi Aethiopici 135,
 4 sqq.; — cervarii 40, 12; in lupos
 transfigurari 82, 7.
 Lusitania 103, 17; 105, 9.
 Lusitanum litus 104, 11.
 Lutatius 7, 6.
 Lycabettus mons 58, 12.
 Lycacus mons 57, 4.
 lycan bestia 134, 13 sq.
 Lycaonia 168, 1; 173, 13.
 lychnites lapis 194, 11 sqq.; 194, 12.
 Lycia 162, 7; 164, 12; 166, 3, 4; *rubr.* 230, 5.
 Lycius iusum 83, 20; Lycii 165, 2.
 Lycus flumen. 172, 14; 174, 1.
 Lyctii 34, 2.
 Lydi 161, 7; Lydorum rex Marsyas 32, 7.
 Lydia 168, 2, 3; *rubr.* 230, 10; Lydiae
 rex Tyrrhenus 32, 10 sq.
 Lydiae tibiae 52, 7.
 Lydus Alyattes 85, 12.
 Lygdamus Syracusanus 18, 16.
 Lygos 70, 6.
 lyuces 40, 16 sqq.; 40, 18; 119, 12.
 lyncurium lapis 41, 4.
 lyntres monoxylae 203, 2.
 Lysander Lacedaemonius 29, 3, 6.
 Lysimachus rex 84, 1.
 lytra 81, 6.
- Macaronnesos i. q. Creta 72, 10.
 Macedo Deucalionis nepos 65, 2; cf.
 65, 1, 4.

- Macedo = Alexander 147, 3; — Magnus 62, 13; cf. Alexander.
 Macedones 61, 13; 63, 3. 13; Macedones prisci 65, 8.
 Macedonia 61, 12. 17; 63, 5 sqq.; 65, 4. 10; 77, 4; *rubr.* 224, 12.
 Macedonica res 63, 2; 66, 1; — classis 196, 4; Macedonicus sinus 63, 18 sq.
 Macrobiani Aethiopes 131, 17. 18; macrobiani homines 77, 11.
 Maeander amnis 167, 14.
 Maecenas 79, 6.
 Maenalus mons 57, 4.
 Maenoniae caput 168, 16.
 Maeotis 106, 8; — ostium 77, 13.
 Maeotius lacus 163, 18; 166, 2 sq.
 Magi 205, 8.
 magnes lapis 194, 7. 8. 9. 10.
 Magnesia 61, 17; 62, 12 sqq.; 62, 18.
 Magnus = Alexander 66, 7; Cn. Magnus 163, 7; Magnus = Pompeius 93, 5.
 mala Cydonia 146, 7.
 Malea 71, 15.
 Malichu insula 207, 1. 2.
 Malleus mons 185, 15.
 mandragorae mala 115, 8.
 Manilius 201, 4.
 mantichora bestia 190, 1 sqq.
 Mantuana carmina 178, 1.
 Marathon campus 59, 1.
 M. Marcellus 27, 10.
 Marcus rex 125, 11.
 mare mortuum 92, 16.
 margaritae 196, 9; 199, 14 sqq.; 200, 3. 12. 19; 201, 3; margaritae Britannicae 200, 20 sq.
 Margine regio 179, 5 sqq.; *rubr.* 231, 1.
 Mariandynus sinus 172, 13.
 C. Marius 44, 1; 45, 8; 124, 16.
 marmor 76, 3; 114, 10; 199, 13; — Proconnense 158, 6 sq.
 Maronia regio 68, 10.
 Mars 5, 17. 18. 24; 82, 9.
 Marsi 39, 1. 8.
 Marsyas fluvius 167, 11.
 Marsyas 4, 6; 32, 7; 167, 10.
 Martius (mensis) 9, 15; 10, 15.
 Masinissa rex 14, 3.
 Massada castellum 156, 4.
 Massagetae 92, 17; 181, 4 sq.
 Massilia 43, 20.
 Massylicum promunt. 206, 7.
 Mastusia 71, 4.
 Mathumannus Masinissae filius 14, 3.
 matrimonium multiplex 67, 11.
 matris deum sacra 28, 19 sq.
 Mauretani elephantii 112, 8.
 Mauretania 108, 2; 110, 17 sqq.; 131, 11 sqq.; 138, 7; 206, 13; 212, 3; *rubr.* 226, 26; Mauretania inferior 138, 3; Mauretaniae provinciae 111, 1.
 Mauri 105, 14; 110, 16.
 Mazaca 174, 1 sq.
 meconites lapis 160, 10.
 Medea 39, 4. 7.
 Medi 66, 13; 85, 10; 86, 1; 148, 14; 157, 14; 161, 7; 205, 4; Medorum fines 157, 13.
 Media 177, 16 sqq.; 178, 9; 205, 5; Mediae arbor 177, 16 sqq.; Mediae rex Astyages 85, 12 sq.
 Medici smaragdi 87, 2 sqq.; — Medicum oleum 99, 11.
 Medi montes 183, 9.
 Megales Phryx 4, 6. 10.
 Megarensis sinus 57, 13.
 Megasthenes 183, 14; 187, 16.
 melancoryphi aves 98, 14.
 Melanes sinus 70, 18.
 Meles flum. 169, 1.
 Meliboea 62, 16.
 Melita 174, 1.
 mellatio larga 215, 3 sq.
 melleum sucinum 98, 6.
 melopos arbor 125, 20 sqq.
 Melos 76, 19.
 Memallis i. q. Melos 76, 19.
 Memuoniae aves 169, 15; *rubr.* 230, 21 sq.
 Memnonis regia 147, 2; 170, 1; — sepulcrum 169, 14; *rubr.* 230, 19 sq.
 Memphicus Apis 142, 19.
 Memphis 142, 11.
 Mene insula 124, 16.
 Menelai gubernator 136, 14.
 Menogenes 20, 15.
 menstruale animal 13, 4.

- Mercurii promunt. 115, 18.
 Mercurius 5, 24; 46, 6.
 meridianum mare 183, 9.
 Meroe 130, 18; 131, 15. 16; 139, 3.
 Meros mons 186, 8.
 merula 57, 10.
 Mesopotamia 157, 1; 158, 2; 205, 11.
 M. Messala censorius 20, 15; — consul
 115, 13; Messala Corvinus 28, 2.
 Messana 49, 2.
 Messapia 34, 14.
 Messapus Graecus 34, 14.
 Mestus amnis 68, 2.
 metalla ferraria 193, 16.
 Metapontum 33, 16; 34, 10 sq.; — nunc
 Vibo 34, 11.
 Metaurum 34, 10.
 Metellus 23, 2; Metellorum domus 29, 23.
 Methymnaei Arionis fanum 56, 4.
 Metrodorus 27, 22; 42, 1.
 Milesii 173, 7.
 Milesius Polymestor 25, 7.
 Miletos 168, 12; Miletus 167, 16.
 Milon Crotoniensis 19, 9; Milon 19, 16.
 milvinae tibiae 52, 7.
 Mimas mons 168, 14; *rubr.* 230, 13.
 Mimmermus 167, 2.
 Minerva 73, 10 sq.; 76, 1; 102, 6; Mi-
 nervae templum 33, 9.
 minium 103, 14.
 Minoa i. q. Paros 76, 4. 5.
 Minos 32, 9; 76, 4.
 Minturnenses paludes 124, 16.
 Misenum 35, 2.
 Mithridates rex Ponticus 27, 20; 85, 16;
 173, 8.
 Mithridaticum bellum 29, 14; 93, 1;
 Mithridaticus triumphus 193, 3.
 mithridax lapis 159, 1.
 Moesi 68, 5; Moesorum prima patria 170, 2.
 Moesia 168, 2; Moesiae 99, 9; Moesiarum
 Pontica pars 99, 10.
 molochites lapis 152, 17 sqq.
 Molossi 55, 2.
 monoceros monstrum 190, 9 sqq.
 monocoli 187, 22.
 monoxylae lyntres 203, 2.
 monstruosa fecunditas 12, 18.
 morbus comitalis 75, 14; 94, 19.
 Morimarusa 92, 15.
 Moschi 86, 3.
 Moschicus mons 164, 5.
 Mothona oppid. 62, 12; 66, 5.
 Mugonia porta 6, 19.
 multiplex matrimonium 67, 11 sq.
 mundi cardines 89, 5.
 Musae 53, 16.
 musicum studium 72, 13.
 mustelae 127, 2.
 Mycenae 63, 14.
 Myconus 76, 12.
 Mygdones 63, 10.
 Mygdonia 168, 1; 171, 18; — terra 63, 1.
 Myiagrus deus 4, 18.
 Myrina oppid. 77, 3.
 myrmecites lapis 160, 10 sq.
 myrrha 149, 10 sqq.
 myrrhites lapis 158, 14 sqq.
 Myrtoum mare 106, 12 sq.; Myrtous sinus
 57, 17.
 Myscellus Achaeus 34, 4.
 Mytilenaei 169, 10.
 nabun i. q. camelopardalis 133, 15.
 Naracu stoma 80, 13 sq.
 Narbonensis provincia 43, 18; 106, 1 sq.
 nares mundi 107, 13.
 Naricii 34, 5; Narici 179, 5.
 Nasica Scipio 28, 16 sq.
 Nassamones 125, 3. 5; 128, 13. 18; *rubr.*
 227, 17.
 nassamonites lapis 125, 5 sq.
 natalis mundi 141, 12 sq.
 naves papyraceae 196, 11.
 Naxos insula 76, 7 sqq.; 76, 8.
 Naxus i. q. Tauromenia colonia 49, 1.
 Neapolis 33, 11.
 Nebrodes mons 50, 4. 5. 6.
 Neocaesarea 174, 1.
 Nepos *v.* Cornelius Nepos.
 Neptuni delubrum 57, 14; — filius 49, 7;
 — sacerdotium 79, 16.
 Neptunius mons 50, 4. 5.
 Nero 12, 12; 98, 2.
 Neuri 82, 5. 7 sqq.
 Nicomedes rex 175, 18.

- Nicomedia 172, 4.
 Nicostrate 4, 12 sq.
 Nigris flum. 116, 8; 130, 8; 134, 8;
 138, 13.
 Nilides lacus 138, 5.
 Nilus 12, 20; 55, 15; 84, 13; 116, 8;
 130, 9. 11; 131, 16; 136, 15; 137, 19;
 138, 5. 7; 142, 3. 20; 143, 10. 19;
 144, 3. 12; 147, 7; 157, 3; 166, 2;
 184, 13; 196, 11; 202, 12.
 Niobe 168, 17.
 Niphates mons 164, 2.
 Nivaria insula 214, 3.
 noctua avis 74, 2.
 Nola 35, 14.
 Nomades 85, 1; 114, 6; 130, 20.
 Nora oppid. 46, 7.
 Norax 46, 6. 7.
 Noricus ager 99, 8.
 nothi 111, 9.
 nova via 6, 19.
 nucleus Abellanus 193, 13.
 Nulo mons 187, 15.
 Numa 6, 12; 10, 1.
 Numicius 35, 12.
 Numidia 114, 5; *rubr.* 226, 30.
 Numidici ursi 114, 11 sqq.; 115, 14.
 nux pinea 215, 3.
 Nymphae 172, 2.
 Nysa urbs 186, 7.

 Oaxus lacus 179, 19.
 Oceanus 92, 3; 96, 4; 98, 20; 105, 11;
 106, 18; 107, 13; 109, 9; 135, 3; 186,
 5; — Aegyptius 107, 1; — Amalcius
 92, 13; — Arabicus 106, 19; — Atlan-
 ticus 104, 3; 107, 1; 206, 8; — Azanius
 204, 1; — Caspius 106, 19 sq.; — Eous
 106, 19; 182, 3; — Gallicus 104, 2;
 — Germanicus 107, 1; — Hyrcanus
 106, 19; — Indicus 106, 19; 188, 17;
 — Libycus 107, 1; — Persicus 106, 19;
 Scythicus 90, 7; 107, 1; 182, 3; —
 septentrionalis 92, 12; — Sericus
 106, 19.
 Ochus flum. 180, 4.
 Oceli portus 202, 15.
 Odrysae 68, 3.

 Oea urbs 117, 5.
 Oecleus 33, 6.
 Oedipodia fons 59, 12.
 Oeenses 129, 17.
 Oenotrus 34, 15.
 Oeones 93, 13.
 Ogygus 74, 13. 16.
 Olbia oppid. 14, 11.
 oleaster 112, 16.
 oleum Medicum 99, 11.
 Olisipo oppid. 104, 3. 5.
 Olisiponense promunt. i. q. Artabrum
 promunt. 103, 17 sq.
 Olympiaca palma (= victoria) 65, 20.
 Olympias Alexandri mater 66, 8.
 olympias prima 8, 1 sq.
 Olympicum certamen 7, 11; 18, 17.
 Olympus mons 61, 15; 62, 4; *rubr.*
 224, 9.
 Olympus oppid. 165, 3.
 onagri 121, 18 sqq.
 Onesicritus 196, 4.
 Ophiophagi Arabes 152, 9.
 Opus equus 176, 13.
 Opuntius sinus 60, 3.
 oraculum Delphicum 29, 22.
 Orchades insulae *App.* 219, 17. 23.
 Orestae populi 63, 13 sq.
 Orestes 34, 8; Orestis ossa Tegeae in-
 venta 22, 3 sq.
 Orestides 63, 13. 19.
 Oriens 29, 14; 132, 7; 201, 4; Orientis
 reges 133, 5.
 Orodes 179, 14.
 Orpheus vates 68, 7.
 ortyges 74, 21.
 Ortygia insula 74, 18; *rubr.* 224, 36.
 ortygometra 75, 9.
 Osiris fanum 147, 2.
 Ossa mons 61, 15; 62, 1.
 Ostracine locus 153, 12; Ostracine regio
rubr. 229, 1.
 Othryades 56, 12.
 Othrys mons 62, 1.
 ovillum pecus 60, 7.
 Oxistacae 180, 1.
 Oxus amnis 90, 8; 93, 6; 179, 19; *rubr.*
 231, 3.

- Pachynus 48, 5; 49, 3; 51, 17.
 Pactolus amnis 168, 3 sq.
 Pactye 70, 18.
 Padanae silvae 97, 16.
 Padius 38, 4 sqq.
 paeanites lapis 66, 21.
 paederotes lapis 153, 3 sq.; 153, 6.
 Paeonia 63, 7.
 Paestanae valles 37, 3 sq.
 Paestum 34, 3.
 Palaemon 58, 10.
 Palanthus 5, 11.
 Palatium 5, 6; 57, 3.
 Pales pastoralis dea 5, 11.
 Palibothra urbs 185, 12. 15.
 Palibothri 185, 13.
 Palinurus 35, 2.
 Palladium 35, 10.
 Pallanteum oppid. 5, 7 sq.; 57, 2.
 palma (= victoria) Olympiaca 65, 20;
 — Pythia 65, 20.
 palmae 153, 13; 155, 18; 192, 10; palma
 Aegyptia 146, 5 sqq.; *rubr.* 228, 19.
 palmeta caryotas feritantis 215, 3.
 Pamphagi 131, 7.
 Pamphylia 106, 4; 161, 8.
 Pamphylium pelagus 163, 10.
 Pan 57, 7.
 Panchaia 150, 4.
 Pauda oppid. 180, 5.
 Pandaea gens 186, 6.
 Pandana (porta) 5, 4.
 Pandateria 44, 18.
 Paneas fons 154, 4.
 Panedri montes 173, 16.
 Pangaeus mons 68, 2.
 Pannonia 99, 8 sq.
 Pannonica commercia 97, 18.
 C. Pansa 9, 2.
 — pantherae 91, 3 sqq.; 91, 7. 13. 16;
 131, 6.
 Paphlagones 173, 6.
 Paphlagonia 69, 13; 166, 6; 173, 3 sqq;
rubr. 230, 31.
 Sex. Papinius 151, 3.
 Papirius Carbo 17, 17.
 L. Papirius Sp. f. 147, 6.
 papyraceae naves 196, 11.
 papyrus 130, 9.
 parandrus bestia 134, 15 sqq.
 parasangis terras metiri 204, 12.
 pardalianches gramen 91, 13.
 pardi 91, 16 sqq.; 118, 5.
 Parilia 6, 2.
 Parnasus 55, 7.
 Paros 76, 3 sqq.; 76, 4; *rubr.* 225, 1.
 Parthenius portus 33, 2.
 Parthenopae Sirenis sepulcrum 33, 11.
 Parthenope oppid. 33, 10 sq.
 Parthi 158, 14; 164, 2; 181, 3; 206, 2.
 Parthia 204, 14 sqq.; *rubr.* 232, 25; Par-
 thiae regna 205, 6.
 Parthica bella 18, 7; Parthicum nomen
 204, 4.
 Patavium 33, 16.
 Paterculus 30, 8.
 Patrae oppid. 56, 1.
 Paulina Lollia 201, 1 sq.
 Paulinus Suetonius 110, 18.
 pegasus ales 135, 10.
 Pelagonia 63, 7.
 Pelasgi 31, 18; 32, 11.
 Pelasgicon Argos 61, 10.
 Peleus 62, 3.
 Pelius mons 62, 2.
 Pella 166, 14.
 Pelopidae 32, 9.
 Peloponnesia multitudo 65, 5.
 Peloponnesus 48, 5; 57, 15; Peloponnesos
 58, 1.
 Pelops 7, 12; 58, 1.
 Pelorias 48, 6. 7.
 Peloritana ora 49, 1.
 Pelusiacum ostium 147, 17.
 Pelusium 145, 17; 153, 10. 11; 161, 7.
 Penatium aedes 6, 15.
 Peueus amnis 61, 15.
 penuati angues 145, 11 sq.
 Perdicca primus in Maced. rex 65, 9;
 — Philippi frater 66, 3.
 perdicces 60, 10 sqq.
 Pergameni 127, 4.
 Persae 43, 19; 66, 13; 180, 18; 181, 1.
 Perseus 110, 7; 147, 18; 161, 14.
 Persicae classes 63, 10 sq.; Persici reges
 162, 1; Persicus limes 180, 18; —

- Oceanus 106, 19; — sinus 158, 3 sq.;
 203, 13; *rubr.* 232, 21.
 Persis 158, 17; 159, 11; 162, 1; 202, 3;
 203, 14; 204, 3. 11; 205, 7 sq.
 Perusina cura 12, 8.
 Pessinus 28, 20.
 Petilia 33, 15.
 Petrensium stagnum 52, 15.
 Peuce 80, 13.
 Peucetia 35, 1.
 Peucetius 35, 1.
 phalangium 73, 18; falangium animal
rubr. 224, 26.
 Phalarium promunt. 71, 13.
 Phanesii 93, 17 sqq.
 phari 147, 13.
 Pharos colon. 147, 9.
 Pharsalici campi 61, 19; Pharsalicum
 bellum 141, 21.
 Pharusi 137, 16 sq.
 Phasis 86, 4; 93, 9; 95, 16.
 Phialus fons 141, 6.
 Phidiacae Dianae signum 60, 4 sqq.
 Philadelphia 156, 5.
 Philadelphus rex 184, 1.
 Philaeni fratres 117, 5 sq.; Philaenorum
 arae 125, 7. 8.
 Philemon 92, 14.
 Philippiensis invidia 12, 5.
 Philippides 25, 10.
 Philippus 62, 13; 66, 4. 7; *rubr.* 224, 10.
 Philoctetes 33, 15; 62, 16.
 Philonides 25, 12.
 Phlegra 63, 20.
 Phlegraei campi 37, 4.
 phlogites lapis 160, 14.
 phocae 80, 6.
 Phocaenses 33, 3; 43, 19.
 Phoenices 117, 11; Phoenix Elissa 117,
 10; Phoenicum mare 106, 9.
 Phoenicus sinus 163, 16.
 Phoenicusa insula 54, 18 sq.
 Phoenix 161, 12.
 phoenix avis 149, 18 sqq.; 151, 4.
 Phrygia 30, 7; 166, 5; 167, 8 sqq.; 167,
 17; 169, 3; 172, 12; *rubr.* 230, 9.
 Phryx Megales 4, 6.
 Phthia oppid. 61, 14.
 Phycus promunt. 115, 21.
 physeteres 191, 4.
 Pictor 7, 5.
 Pieria 61, 12.
 Pierium solum 63, 1 sq.
 Pietatis sacellum 30, 6.
 Pindarus lyricus 29, 8; 65, 15.
 Pindus 55, 8; 61, 20.
 pinea nux 215, 3.
 piorum campus 51, 6.
 piper 203, 2; — album 193, 1; *App.* 221, 5;
 — longum 192, 16; *App.* 221, 3; pi-
 peris arbores 192, 14 sqq.
 Pisae 32, 9.
 Pisia 168, 1; 173, 13.
 Pitane 56, 13.
 Pittacus 167, 5.
 Planasia 45, 1.
 L. Plancus orator 20, 11; Planci bis con-
 sulis frater 177, 14.
 Platon 29, 20.
 Q. Plautius 151, 3.
 Plocamus Annius 197, 11.
 L. Plotinus 177, 14.
 Poeni 104, 9; 105, 6; Poenorum impe-
 rator Hanno 211, 1.
 C. Poetelius 147, 6.
 Pollux et Castor 29, 9 sq.; Pollucis et
 Castoris aurigae 85, 14; — templum
 56, 11.
 Polycle 32, 3.
 Polycrates rex 152, 10.
 Polydori tumulus 69, 1.
 Polymestor Milesius puer 25, 7.
 polypus 134, 20 sqq.
 pomona diutina *App.* 219, 24 sq.
 Pompeii 32, 3.
 Pompeiopolis i. q. Eupatoria 173, 8 sq.
 Pompeiopolis i. q. Solus 163, 7.
 Pompeius 173, 8; C. Pompeius Gallus
 8, 5 sq.; Cn. Pompeius Magnus 29,
 11 sq.; 93, 1; 193, 3 sq.; Pompeii Magni
 sepulchrum 153, 12; Cn. Pompeius
 12, 21; 19, 7; 20, 8; 134, 2; *cf.* Magnus.
 Pomponius Atticus 7, 7.
 Pomponius poeta 18, 13.
 Ponticae gemmae 81, 11 sq.; *rubr.* 225, 14;
 Pontica herba 99, 11; — ora 172, 11;

- pars Moesiarum 99, 10; Ponticae fauces 92, 5; — res 91, 20; Ponticum litus 68, 6 sq.; Ponticus fiber *rubr.* 225, 13; — rex Mithridates 27, 20; — sinus 163, 17.
- Pontus 69, 11; 71, 8; 80, 7, 13; 81, 5, 11; 92, 6, 17; 93, 10; 173, 10; Ponti exordium 171, 16.
- Porcia gens 28, 12.
- Porphyris i. q. Cythera 71, 15.
- Posideus canalis 147, 12.
- Posidonius 29, 12; 183, 11.
- Postumus Agrippa 12, 5.
- Potitii 4, 15.
- praecentoriae tibiae 52, 3.
- Praeneste oppid. 33, 12.
- Praenestini libri 33, 13.
- Praenestis Ulixis nepos 33, 12.
- Prasia gens 185, 12 sqq.; 196, 10.
- prester serpens 123, 2 sq.
- Priantae 68, 3.
- Priapus urbs 77, 17.
- Priena 167, 16.
- Prochyta 44, 18.
- Procounense marmor 158, 6 sq.
- Proconnesia ancilla 14, 9.
- Propanisus amnis 92, 13.
- Propanisus mons 164, 1; 180, 3.
- Propontis 70, 8, 17 sq.; 71, 8; 78, 1; 106, 7, 15; *rubr.* 225, 8.
- Protesilai turris 71, 6.
- Prusias rex Bithynorum 17, 19; 172, 8.
- Prusias urbs 171, 19.
- Psamathe fons 59, 12.
- Psambari 130, 21 sq.
- Pseudostoma 80, 14.
- psittacus avis 191, 8 sqq.; 192, 2.
- Psylli 124, 17 sqq.; 125, 5.
- Pterophoros regio 86, 7; 88, 18 sq.
- Ptolemaeus Lathyrus Aegypti rex 132, 11 sq.; Ptolemaeus tertius 127, 8 sq.; Ptolemaei filius Iuba 110, 17.
- Pullius clivus 7, 3.
- puellatoriae tibiae 52, 5.
- Punica classis 25, 13; Punici Hannonis libri 110, 16; Punici Iubae regis libri 138, 4 (cf. 119, 10; 149, 7); Punicum bellum primum 8, 17; — secundum 8, 18; 103, 10 sq.; — tertium 9, 1; Punicum verbum 117, 12.
- purpurarius fucus 114, 7 sq.
- Pusio 21, 19.
- Puteoli 79, 2.
- Pygmaei 69, 3; 186, 4.
- Pylhi 33, 16.
- pyramides 147, 13 sqq.
- Pyrenaeus 98, 20.
- pyrites lapis 159, 12 sqq.
- pyropus 104, 12.
- Pyrrpile i. q. Ortygia 74, 20.
- Pyrrhichus 72, 11.
- Pyrrhus 27, 18; Pyrrhi regis anulus 53, 14.
- Pythagoras 10, 14; 76, 16; *rubr.* 225, 5.
- Pythia palma (= victoria) 65, 20.
- Pythonos come locus 171, 3.
- Quiutilis (mensis) 9, 20.
- T. Quintius 172, 8; T. Quintius Capitolinus *App.* 220, 32.
- Quirinalis collis 6, 12.
- Rachia princeps 197, 19.
- Raeticus ager 99, 7.
- Ramne 60, 4.
- Rauraci Galliae 80, 11.
- Rea Silvia 5, 17.
- Reate 5, 10.
- Reatinus ager 37, 15.
- regia propter aedem Vestae 6, 13.
- Regiae aquae 165, 4.
- Regini 37, 6; 41, 5.
- Regini saltus 37, 3; Reginus vertex 36, 11.
- Regium 34, 4; 37, 11; 49, 2; *Ῥήγιον* 49, 3.
- Rhaphana 156, 5.
- Rhenus 96, 2; 98, 20.
- Rhesus amnis 172, 11.
- rhinoceros 119, 12 sq.; 134, 2.
- Rhodii 169, 13.
- Rhodope mons 63, 10.
- Rhodos 77, 1.
- Rhoeteum litus 169, 9.
- Ripaea iuga 163, 19; Riphaeum iugum 86, 6; Riphaei colles 95, 18; — montes 89, 21.
- Rodanus 44, 2 sqq.

- Roma 3, 1 sq.; 3, 7; 5, 17; 7, 5. 9; 8, 3. 14; 27, 19; 29, 17; 117, 17; 120, 15; 133, 17; 145, 7; 153, 17; 172, 9; 193, 3; 201, 7; Romae nomen 3, 12; — vocabulum 3, 1; Roma quadrata 5, 18.
- Romana amicitia 197, 18; — classis 124, 15; — luxuria 177, 8; Romana signa 110, 20; — spectacula 134, 3; — vincula *App.* 220, 35; Romanae deliciae 192, 1; — res 125, 11 sq.; Romanus circus 115, 15; — populus 27, 17; 84, 7; 113, 17.
- Romani 9, 14; 10, 24; 20, 10; 26, 6. 20; 28, 21; 31, 19; 53, 15; — capti 179, 15.
- Rome 3, 8. 10.
- Rome i. q. Roma 3, 9.
- Romulus 4, 2; 5, 17. 21; 6, 4; 56, 15.
- Rubeae promunt. 92, 15. 16.
- Rubrius histrio 20, 11.
- Rubrum mare 105, 5 sq.; 147, 17; 148, 5; 152, 19; 197, 11; 202, 14; 203, 6. 12; 204, 14; *App.* 220, 5.
- Rutumanna auriga 176, 6.
- Sabaeorum pagus 148, 18.
- Sabini 4, 10.
- Sabrata urbs 117, 5.
- Sacae i. q. Scythae 181, 1.
- sacra via 6, 17; sacrum ver 33, 6.
- Saevo mons 95, 18.
- Sagaris Aiacis Locri filius 34, 1.
- Sagaris fluvius 172, 12; Sagarius 172, 13; Sagari fluminis fontes 171, 17.
- sagda lapis 158, 8 sqq.; 158, 12.
- sal Agrigentinus 51, 15.
- Sala oppid. 109, 6.
- Sala flum. 109, 6.
- Salaminius Ajax 169, 12.
- Salamis 24, 2; 59, 3.
- Salernitana latebra 177, 15.
- Salina locus 4, 4.
- Sallentini 34, 1 sq.
- Sallustianorum conditorium 21, 21.
- Salou Catonis cliens 14, 4.
- Samiramis 174, 1; 180, 8; 201, 12; *App.* 221, 23.
- Samnis Tritannus (gladiator) 19, 3 sq.
- Samus 76, 12. 15.
- Sandaliotis i. q. Sardinia 46, 3.
- Sappho 167, 3.
- Sara lacus 154, 8 sq.
- sarda lapis 76, 6.
- Sardes oppid. 28, 7.
- Sardi agri 46, 14 sq.
- Sardinia 14, 10. 14; 26, 5; 46, 3 sqq.; 46, 13; 47, 17; 48, 2; 115, 18; *rubr.* 223, 22.
- Sardouia herba 47, 3 sqq.; *rubr.* 223, 24.
- sardonyx gemma 152, 10 sqq.; 152, 12.
- Sardus Hercule procreatus 46, 5. 7.
- Sardus homo 47, 9; Sardum mare 48, 3.
- Sarmatae 68, 6; 96, 1 sq.
- Satarchae 85, 3; 181, 5.
- Saturnalia 9, 18.
- Saturnia porta 5, 3.
- Saturnia oppid. 32, 2.
- Saturnius i. q. Capitolius mons 5, 2.
- Saturnus 5, 1. 24; 32, 2; Saturni aedium 4, 20.
- Satyri 137, 12 sq.
- satyri simiae 128, 9.
- Sauromatae 85, 16.
- Savus *App.* 218, 20.
- Scaeucon 207, 2.
- Scaenitae Arabes 148, 7 sqq.
- Scaevola Publii filius 120, 16.
- M. Scaurus 145, 7; 153, 17.
- schoeus terras metiri 204, 11.
- scinci 123, 6; 144, 12 sqq.
- Scioessa locus 56, 1.
- L. Scipio 27, 17; Scipio Aemilianus 28, 15; Scipio Africanus prior 17, 13; Scipio Nasica 28, 16 sq.; Scipiones 104, 9.
- Scironia saxa 58, 8.
- scorpiones 123, 6; 130, 7; 190, 3.
- Scylacea regio 37, 2.
- Scylaceum 33, 16.
- Scylla 37, 3.
- Scyllaeum oppid. 37, 2.
- scytale serpens 122, 12 sqq.
- Scythae 68, 6; 85, 5; 93, 11; 95, 19; 156, 8. 16; 177, 1; 180, 18; 181, 1; 205, 2; — Apalaci 92, 18; — Arotres 69, 2; Scytharum rex 175, 11.
- Scythia 26, 3; 58, 1. 6; 92, 13; 94, 3.

- 4; 173, 15; — Asiatica 83, 2; 86, 13 sqq.
- Scythica Diana 34, 9; Scythicae insulae *rubr.* 225, 31; Scythici amnes 81, 15; — montes 184, 14; — smaragdi 87, 3 sqq.; Scythicus mons 164, 5; — Oceanus 90, 7; 107, 1; 182, 3.
- Scythopolis 156, 5; *rubr.* 229, 8.
- Scythotauri 85, 1.
- Sebosus 212, 1; — Staius 190, 16.
- Secundilla 21, 19.
- Segestani 51, 10.
- selenites lapis 160, 8 sqq.
- Selencia 156, 10; 179, 13.
- Seleucus rex 167, 9; — Seleuci dux Demodamas 180, 14; Seleuci filius Antiochus 179, 12.
- C. Sempronius 124, 14.
- sepes 123, 4.
- septentrionalis Oceanus 92, 12.
- Serbotae 130, 20.
- Seres 83, 1; 182, 10, 15; *rubr.* 231, 9.
- M. Sergius 26, 13; 27, 6.
- sericum 182, 12 sqq.; *rubr.* 231, 10.
- Sericum latus 199, 12; Sericus Oceanus 106, 19.
- Cn. Servilius 124, 14.
- Servius Tullius 7, 1.
- Sestos 71, 3.
- Severus Cassius orator 20, 13.
- Sextiae Aquae 44, 7.
- Sextius 33, 4.
- Sibylla Cumana 36, 7; — Delphica 36, 2; — Erythraea 36, 4; Sibyllae sacellum 35, 14 sq.; — sepulcrum 36, 1; 49, 5.
- Sibyllini libri 30, 10 sq.
- Sicana frons 115, 18 sq.
- Sicania 49, 5.
- Sicani veteres 33, 8.
- Sicanus rex 49, 6.
- Sicilia 20, 18; 33, 7; 35, 9; 36, 1; 48, 4 sqq.; 106, 2, 3; 162, 7; 164, 12.
- Sicinius 27, 6; P. Sicinius consul 84, 5; L. Sicinius Dentatus 26, 6.
- Sicula naufragia 12, 6 sq.; Siculae res 47, 18 sqq.; Siculi fratres Galatius et Bius 34, 2 sq.; Siculum aequor 36, 16; Solinus.
- certamen 56, 7; — fretum 48, 3; 54, 8; Siculus sinus 57, 16; 106, 4.
- Siculi 31, 18; 34, 2; 37, 7; 117, 2; Siculus Archilochus 34, 7.
- Siculus Neptani filius 49, 7.
- Sicyon 25, 12.
- siderites lapis 160, 12 sqq.
- Siga oppid. 113, 18.
- Sigeum 71, 5.
- Silenus 5, 11.
- Silis fluvius i. q. Laxates 180, 12.
- Silura insula 101, 1.
- siluri pisces 215, 4.
- Silvia Rca 5, 17.
- Silvius Agrippa 169, 6.
- simiae 128, 5; simiarum geus varium 127, 11 sq.; — plebes 127, 14 sqq.
- simones (delphines) 78, 16.
- Sipylos mons 168, 16.
- Siren (Ligea) 33, 10; — Parthenope 33, 11; Sirenum saxa 37, 4.
- sirii ortus 141, 11.
- sirpe herba 126, 1 sqq.; sirpicum lac 126, 5.
- Sithonia gens 68, 7.
- smaragdi 87, 1 sqq.; 87, 6; 98, 16; 152, 18.
- Smyrva v. Zmyrna.
- sociale bellum 9, 1.
- Socrates 18, 8; 29, 22.
- Sodomum oppid. 155, 9.
- Sogdiani 180, 5.
- Sol 6, 1; 125, 15; *App.* 220, 33.
- solifuga animal 46, 15; 47, 12; *rubr.* 223, 23.
- solis gemma 160, 5 sq.
- Solis iusula 202, 4; — urbs 150, 4.
- Solus 163, 7.
- Sophocles tragicus 29, 4.
- Soracte mons 38, 13.
- Sorauus Valerius 3, 15.
- Sotacus 133, 8.
- Sparta 56, 11.
- Spartani 22, 4.
- Sperchivum promunt. 68, 8 sq.
- sphinges 128, 7 sq.
- Spilonstoma 80, 15.
- Sporades insulae 76, 11 sqq.
- Staius Sebosus 190, 16 cf. Sebosus.

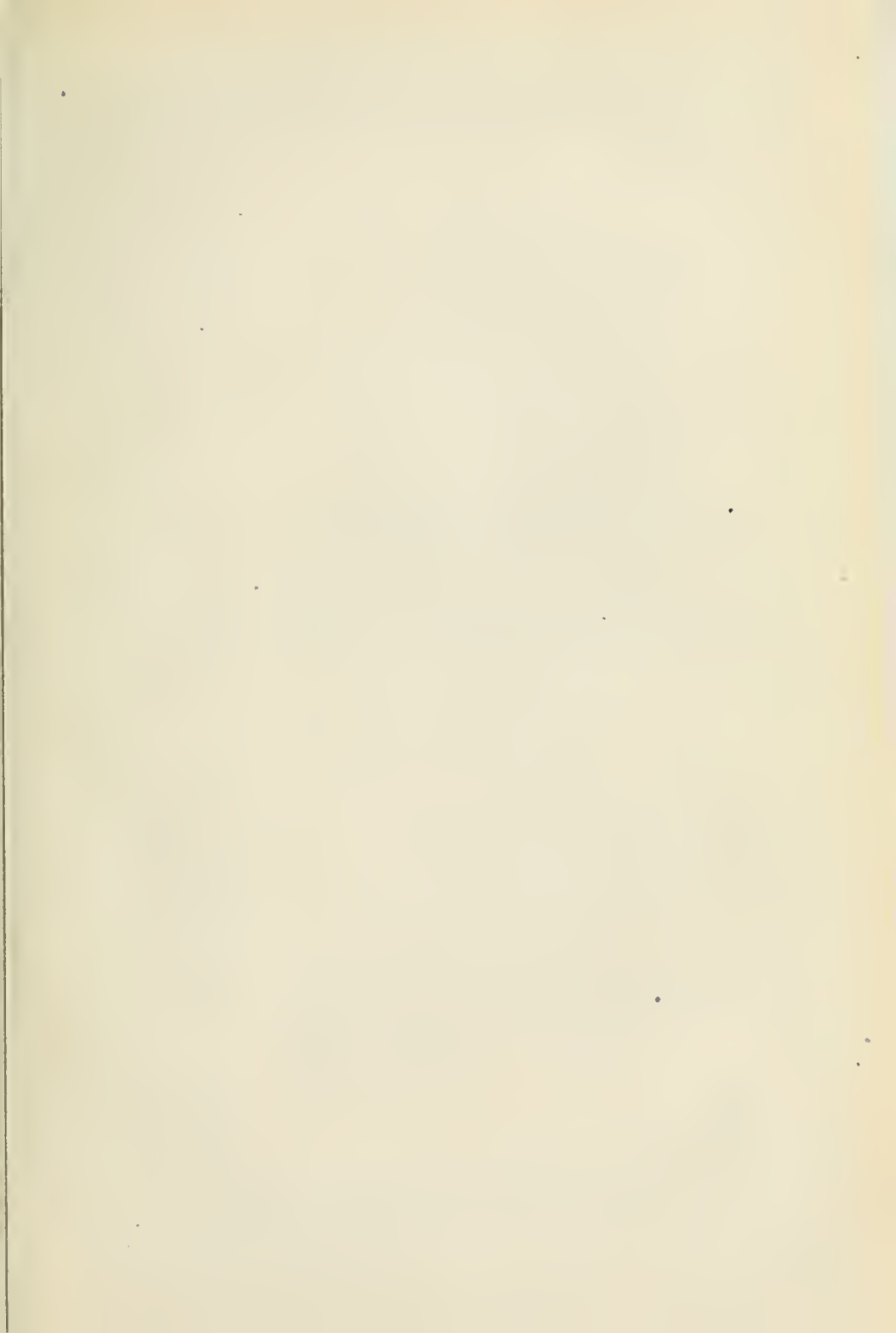
- Strabo 25, 16.
 Strongyle insula 54, 14.
 Strongyle oppid. 76, 8.
 strophilos avis 143, 14 sqq.
 Strymon amnis 63, 9; 67, 21 sq.
 succinum 41, 2; 97, 10 sqq.; 97, 14; 98,
 2. 9. 11; 102, 13.
 Sucreo 105, 1.
 Suetonius Paulinus 110, 18.
 suillae carnes 148, 10.
 Sulla, Sullanus v. Cornelius.
 Sulpicia 30, 8.
 Sunium 59, 4.
 supernum mare 36, 14.
 Sura proconsul 20, 18.
 Susa oppid. 204, 6. 7.
 Susae Dianae templum 204, 6.
 Sybaris 34, 1.
 Syene 142, 2.
 Syphax 113, 18.
 Syracusae 49, 9 sq.; 50, 16 sq.; 51, 2.
 Syracusanus Lygdamus 18, 16.
 Syri 162, 4.
 Syriae 66, 12; Syria Antiochia 173, 14.
 Syriatica e plehe Artemon 20, 5 sq.
 syrma 198, 18.
 Syrtis maior 125, 7. 10; 127, 9; Syrtes
 42, 4; 124, 5; 127, 6; Syrtes duae
 116, 2; — utraeque 124, 13.
 Syrtitis gemma 42, 5; *rubr.* 223, 16.

 Tabis iugum 182, 7.
 Tabis mare 82, 19.
 Taenaron oppid. 56, 8.
 Taenaron promunt. 56, 3; Taenarum
 116, 1.
 Taenaron spiraculum 56, 3.
 Tagus flum. 104, 4.
 Talarus mons 55, 3.
 Tanais 166, 3; 150, 13. 16.
 Tanatus insula 101, 6.
 Tantalus i. q. Sipylus mons 168, 16.
 Taprobane insula 195, 16 sqq.; 197, 9 sqq.;
 201, 9; *rubr.* 232, 11.
 Tarchon Tyrrenus 4, 5.
 Tarentinae arces 37, 1 sq.; Tarentinum
 litus 44, 10.
 Tarentum 34, 3.

 Sp. Tarpeius consul 26, 8.
 Tarpeius Iuppiter 176, 8.
 Tarquinius Priscus 6, 18 sq.; 19, 16.
 Tarquinius Superbus 7, 2; 35, 18.
 Tarracina insula 37, 5.
 Tarraco 104, 9.
 Tarraconensis provinc. 104, 10.
 L. Tarruntius mathematicus 5, 23.
 Tarsos urbs 161, 14.
 Tartessus 46, 6.
 Tatius 6, 9.
 tauri 154, 7; — Indici 189, 16 sqq.;
rubr. 231, 20.
 Taurica 34, 9; 69, 13; 173, 4.
 Tauromenia colonia 49, 1.
 Taurus canalis 147, 12.
 Taurus mons 66, 12; 156, 18; 157, 17; 161,
 10. 15; 163, 9 sqq.; 164, 2; 173, 13;
rubr. 230, 4.
 Taygeta mons 56, 16.
 tecolithos lapis 159, 2 sqq.
 Teganus canalis 147, 12.
 Tegea 22, 4.
 Telmessus Lyciae 166, 3.
 Tempe Thessalica 61, 16.
 tempestas undosa 64, 14.
 Tempa iusula 34, 3.
 Tenedus 71, 9.
 terebinthus 149, 6.
 Terei regis area 70, 9.
 terga bubula *App.* 218, 30.
 Terina 34, 5.
 testudines marinae 199, 6 sqq.; testudinis
 caro 203, 9.
 Teuthrania regio 170, 2 3; *rubr.* 230, 11.
 Thales 167, 5.
 Thali 86, 1.
 Thebae Aegypti 146, 21 sq.
 Thebae Boeot. 33, 5; 59, 6. 11; 70, 10.
 Thebae Thess. 61, 14.
 Thebaica regio Aegypti 147, 1.
 Theophrastus 41, 2; 87, 2.
 Theopompus 55, 3; 167, 4.
 Therapnae Cret. 72, 7.
 Therapne Lac. 56, 12.
 Thermaeus sinus 61, 17 sq.
 Thermitana loca 52, 1.
 Thermopylae 172, 6.

- Theseus 58, 9.
 Thessalus dux (Achilles) 169, 10.
 Thessalia 61, 10 sqq.; 61, 19 sqq.; 63, 5 sqq.;
 64, 9; 171, 10; *rubr.* 224, 7.
 Thessalia Larisa 61, 14.
 Thessalica Tempe 61, 16; Thessalicae
 regiones 171, 12.
 Thetis 62, 3.
 thoes bestiae 135, 6.
 Thraces 67, 5 sqq.
 Thracia 63, 8; 67, 3 sqq.; 70, 16; 71, 7;
 99, 7; 171, 16 sqq.; *rubr.* 224, 16.
 Thracius Bosphores 78, 2; 92, 8 sqq.; —
 limes 63, 5.
 Thyle insula 101, 11 sqq.; 102, 2; Tyle
App. 219, 3. 23. 24.
 Thyni 68, 4.
 thynni 49, 4; 80, 7 sqq.
 Thyrae 56, 14.
 Tiberiadis lacus 154, 9 sqq.
 Tiberinus 169, 6.
 Tiberis 3, 7; 5, 9; 36, 9; 84, 8.
 Tiberius 166, 19; Tiberii uxor 12, 12.
 tibiae Aegyptiae 52, 8; — Corinthiae
 52, 8; — gingrinae 52, 6; — Lydiae
 52, 7; — milvinae 52, 7; — prae-
 centoriae 52, 3; — puellatoriae 52, 5;
 — turariae 52, 8; — vascae 52, 4.
 Tibur 33, 3.
 Tiburtus 33, 7. 8
 Ticius 27, 1.
 Tigranes Armenius 163, 6.
 tigres 90, 9 sqq.; tigrides 84, 11; 119, 13;
 199, 4.
 Tigris flum. 148, 13; 157, 10 sqq.; 157,
 13. 16; *rubr.* 229, 11; — i. q. sagitta
 157, 14.
 Timaeus 46, 3.
 Tingi colon. 108, 2.
 Tingitana provinc. 111, 1 sqq.
 Tiresiae sepulcrum 67, 2.
 Tirida oppid. 68, 10.
 Titanes 74, 7. 9.
 Tmarus mens 55, 6.
 Tmelus mens 168, 3.
 Tolosboci 171, 14.
 Teranius 21, 3. 7.
 tragelaphi 95, 15 sqq.
 tragopan avis 135, 10 sqq.
 Trausalpina Gallia 21, 4 sqq.
 Transpadani homines 97, 18.
 Trasimennus (lacus) 27, 1.
 Trebia 27, 1.
 Triballi 63, 7.
 Trigemina porta 4, 4 sqq.
 Tripolis Africae 117, 4.
 tristis sinus 155, 7.
 Tritannus gladiator 19, 3.
 Triton amnis 125, 8.
 Troas 167, 17; 170, 1.
 Troezenii 34, 1.
 Trogodytae 128, 13. 17; 137, 2 sqq.;
 208, 3 sqq.; 209, 1.
 Trogus 12, 19.
 Troia 3, 6; 8, 1. 4; 35, 4; 125, 12.
 Troiana bella 36, 2; 49, 6; — prosapia
 43, 17.
 Tullius v. Servius.
 M. Tullius 7, 8; Cicero 25, 19.
 Tullus Hostilius 6, 14.
 turariae tibiae 52, 8.
 turifera regio 148, 19.
 tus 148, 17 sqq.
 Tuscum mare 36, 13; 106, 11; — pelagus
 50, 5; Tuscus sinus 106, 2.
 Tyle v. Thyle.
 Tylos insula 192, 10.
 Typhenis gigantis cubile 163, 3.
 Tyria vellera 114, 5; Tyrium mare 106, 12.
 Tyrii 35, 14; 105, 5.
 Tyrrheni 32, 10.
 Tyrrhenus Lydiae rex 32, 10 sqq.
 Tyrrhenus sinus 106, 3.
 Tyrrhenus Tarchen 4, 5.
 Tyrus 117, 7.
 Ulixes 33, 9. 12; 100, 3; 104, 3; *App.*
 218, 3; Ulixis navis in scopulum trans-
 figurata 71, 14; — specula Ithacesia
 45, 3.
 Umbri 34, 12; Umbrii 34, 13.
 undosa tempestas 64, 14.
 unie 200, 12. 13; 201, 7.
 uniuocula gens 86, 6.
 Urbins clivus 7, 1 sqq.
 uri 96, 12 sqq.; 96, 14.

- ursi 83, 10; — Numidici 114, 11 sqq.;
 115, 14.
 Uticensis Cato 14, 5; 29, 16.
 Valentia 3, 2; Valentia graece Roma
 3, 4.
 M. Valerius 48, 2.
 Valerius Soranus 3, 15.
 Varro 5, 16; 19, 2; 25, 17; 37, 15; 57, 8;
 59, 4; 60, 6; 76, 14; 93, 2; 116, 6;
 148, 1; Varro in opere quod de lito-
 ralibus est 72, 17 sq.
 vascae tibiae 52, 4.
 Vaticanus ager 40, 3.
 Veientana gemma 42, 5; *rubr.* 223, 17 sq.
 Veientes 6, 7.
 Velia 6, 15.
 vellera Tyria 114, 8.
 Veneria i. q. Clypea 117, 3.
 Veneris crinis lapis 160, 6 sq.; *rubr.*
 229, 28.
 Veneti 173, 7.
 Venus 5, 24; 49, 13; — Erycina 117,
 3 sq.; — genetrix 200, 20; Veneris ge-
 netricis aedes 175, 10; Venus mater
 Frutis 35, 9; Veneris simulacrum 30, 10.
 ver sacrum 33, 6.
 Q. Veranius 8, 6.
 vermes caerulei 190, 17.
 Vespasianus 129, 17.
 Vestae aedes 6, 13.
 Vestales arae 9, 15.
 Vesubius mons 31, 15; 164, 12.
 Vesulus mons 38, 4.
 Veturi 171, 14.
 via nova 6, 19; — sacra 6, 17.
 C. Vibius 20, 9, 10.
 Vibo antea Metapontum 34, 11.
 Vibonensis ager 38, 7.
 victimae homines 82, 10; cf. 99, 5.
 vipera 39, 11.
 Vipsanus consul 25, 13.
 Viscla amnis 96, 3.
 visontes 96, 10 sqq.
 Vopiscus 17, 16.
 Vulcaniae insulae 54, 9; *rubr.* 223, 28.
 Vulcanius collis 53, 1.
 Vulcanus 49, 12; 54, 13; 77, 2; 165, 1.
 vulpes 73, 14.
 Vulturinus 4, 8.
 vulturinus ventus 203, 5.
 Xanthus 167, 3.
 Xenophon Lampsacenus 93, 11; 210, 5.
 Xerxes 68, 18; 77, 16; 166, 8, 9.
 Zaclenses 34, 10.
 Zenodotus 33, 12.
 Zeugitanus limes 114, 8 sq.; — pes 115, 17.
 Zima 156, 15.
 zmilanthis lapis 158, 6.
 Zmiris 203, 1.
 Zmyrna 169, 1, 4.
 Zmyrnaei campi 169, 2.
 zodiacus decursus 10, 11.
 Zomade 157, 19.
 Zoroastres 18, 6; 41, 16; 159, 9.

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

Not wanted in RBSC

FOR USE IN
LIBRARY ONLY

SEEN BY RT
PRESERVATION
SERVICES
DATE...MAR. 4...87

TIE

